Raftul Denisei

John Berendt

Miezul nopții în grădina binelui și a răului

roman

HUMANITAS fiction

Coperta de
IONUŢ BROŞTIANU
Redactor
IUSTINA CROITORU
JOHN BERENDT
MIDNIGHT IN THE GARDEN OF GOOD AND EVIL
Copyright © 1994 by John Berendt
AU rights reserved.
© HUMANITAS, 2007, pentru prezenta versiune românească
EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24*
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30,
fax 021/313 50 35, C.P.C.E. - CP 14, Bucureşti
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
BERENDT, JOHN
Miezul nopţii în grădina binelui şi a răului / John Berendt; trad.
Iulian Cănănău. - Bucureşti: Humanitas, 2007
ISBN 978-973-50-l766-8
I. Cănănău, Iulian (trad.)
821.111(73)-31=135.1

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1
O seară în Casa Mercer

Era un tip înalt, la vreo cincizeci de ani, cu trăsături de o frumuseţe întunecată, aproape sinistră: mustaţa îngrijit tăiată, părul puţin încărunţit la tâmple şi ochii atât de negri, că te duceau cu gândul la geamurile fumurii ale limuzinelor de lux - vedea afară, dar nimeni nu putea vedea nimic înăuntru. Stăteam amândoi în camera de zi a casei sale victoriene. Era un conac în toată puterea cuvântului, cu tavanul înalt de peste patru metri şi camere mari, bine împărţite. O elegantă scară în spirală urca din holul central spre un luminator cu boltă. La etaj se afla o sală de dans. Aceasta era Casa Mercer, una dintre ultimele case de faimă din Savannah, rămase încă proprietate personală. împreună cu grădina împrejmuită de ziduri şi cu vechile grajduri ocupa o stradă întreagă. Deşi nu era chiar cea mai mare casă din Savannah, Casa Mercer era cu siguranţă cea mai spectaculos mobilată dintre toate. Revista Architectural Digest îi dedicase nu mai puţin de şase pagini. O carte despre interioarele celor mai faimoase case din lume o menţiona alături de Sagamore Hill, Biltmore şi Chartwell. Casa Mercer stârnea admiraţia şi invidia oraşului Savannah, ai cărui locuitori sunt recunoscuţi pentru pasiunea cu care îşi îngrijesc reşedinţele. Jim Williams locuia singur în această casă.

— Ce-mi place mie cel mai mult, a zis el în timp ce fuma un trabuc King Edward, este să trăiesc ca un aristocrat, fără povara de a fi aşa ceva. Cei cu sânge albastru sunt atât de debili şi degeneraţi. Să te arăţi mereu demn de atâţia înaintaşi iluştri... Nu-i de mirare că le lipseşte ambiţia. Nu-i invidiez câtuşi de puţin. Numai însemnele aristocraţiei mi se par

vrednice de luat în seamă - mobila stil, tablourile, argintăria - adică acele lucruri pe care trebuie să le vândă când rămân fără bani. Şi întotdeauna se întâmplă asta. Nu le rămân după aceea decât bunele maniere.
Vorbea cu accent sudist, tărăgănat şi moale. Pereţii casei sale erau decoraţi cu portrete ale unor aristocraţi europeni şi americani semnate Gainsborough, Hudson, Reynolds, Whistler. Obiectele de colecţie aparţinuseră ducilor şi duceselor, regilor, reginelor, ţarilor, împăraţilor şi dictatorilor. „La urma urmei, familiile regale sunt cele mai bune", spunea el.
Williams şi-a scuturat trabucul într-o scrumieră de argint. O pisică vărgată gri i s-a urcat în poală. A început să o mângâie uşor.
— Ştiu că pot lăsa o impresie falsă din cauza stilului meu de viaţă. Dar nu încerc să păcălesc pe nimeni. Acum câţiva ani, în timp ce arătam casa unui grup de vizitatori, am observat un tip care-şi făcea semne cu nevastă-sa. Mi-am dat seama că rostea cuvintele „avere foarte veche". Individul era David Howard, cel mai mare expert în porţelanuri chinezeşti cu însemne heraldice. Mai târziu l-am tras deoparte şi i-am spus: „Domnule Howard, m-am născut în Gordon, Georgia. E un orăşel pe lângă Macon. Cel mai important lucru din Gordon este o carieră de calcar. Tata era frizer, iar mama lucra ca secretară la carieră. Averea mea - atât cât este - are vreo unsprezece ani". Ei bine, omul a fost şocat. Mi-a spus: „Ştiţi ce m-a făcut să cred că sunteţi de viţă veche, lăsând la o parte portretele şi obiectele de artă ? Scaunele acelea. Lucrătura de pe huse a început să se deşire. Nou-îmbogăţiţii ar repara-o imediat. Cei de viţă veche ar lăsa-o exact aşa cum este". „Ştiu, i-am zis. Unii dintre cei mai buni clienţi ai mei sunt de viţă veche."
Auzisem adesea numele lui Jim Williams în cele şase luni cât am stat în Savannah. Un motiv era casa, dar mai erau şi alte lucruri în legătură cu el. Vindea obiecte de artă şi restaura case vechi. Fusese chiar preşedintele muzeului local de artă, Telfair Academy. Revista Antique i-a publicat nişte articole, iar Wendell Garrett, redactorul-şef, vorbea despre

el în termeni foarte elogioşi: „Are un ochi extraordinar pentru lucrurile de valoare. Are încredere în propria judecată şi e dispus să rişte. Sare imediat în avion şi zboară acolo unde are loc o licitaţie - la New York, la Londra, la Geneva. Dar, în adâncul sufletului, e un şovinist sudist, un adevărat fiu al Sudului. Nu cred că-i are la inimă pe yankei".
încă de pe la mijlocul anilor '50, Williams a jucat un rol activ în restaurarea zonei vechi a oraşului Savannah. Georgia Fawcett, o veterană a luptei pentru conservarea centrului istoric, şi-a amintit cât de greu a fost Ia început să-i convingă pe oameni să se implice în salvarea vechiului oraş:
— Zona veche a oraşului devenise o mahala. Băncile puseseră sechestru pe toate clădirile. Impozantele imobile istorice zăceau în ruină sau erau demolate pentru a face loc benzinăriilor şi parcărilor şi nu puteai să faci credit la bancă pentru a le recondiţiona. Prostituatele invadaseră străzile. Celor care aveau copii le era frică să locuiască în centru pentru că era considerat zonă periculoasă.
Doamna Fawcett a făcut parte dintr-un mic, dar select grup de iniţiativă care, încă din anii '30, încerca să împiedice construcţia de benzinării şi să salveze casele de patrimoniu.
— Cel mai important lucru pe care l-am făcut, mi-a mai spus ea, a fost să trezim interesul holteilor cu dare de mână.
Jim Williams era unul dintre aceştia. A cumpărat de pe East Congress Street un şir întreg de case din cărămidă cu un singur nivel, le-a restaurat pe toate şi le-a vândut. Curând, cumpăra, restaura şi vindea zeci de case peste tot, în centrul oraşului. Ziarele scriau despre restaurările sale, iar afacerea cu obiecte de artă începea să se extindă. Călătorea în Europa o dată pe an pentru achiziţii. A devenit cunoscut în înalta societate. Soarta îi zâmbea lui Williams în timp ce vechea Savannah se trezea din nou la viaţă. La începutul anilor '70, familiile cu copii s-au întors în centrul oraşului, iar prostituatele s-au mutat în Montgomery Street.
Simţindu-se pe val, Williams a cumpărat Cabbage Island, una dintre insulele ce formează un arhipelag de-a lungul coastei statului Georgia. Achiziţia insulei era o excen-

tricitate. Avea în total o mie opt sute de acri, dar numai cinci rămâneau la suprafaţa apei în timpul fluxului. A plătit cinci mii de dolari pe ea în 1966. Marinarii cu experienţă care lucrau în port i-au spus că s-a păcălit: Cabbage Island fusese scoasă la vânzare cu un an înainte la jumătate din preţul pe care-l plătise el. Cinci mii de dolari erau mulţi bani pentru un teren mâlos pe care nu puteai construi nici măcar o casă. Dar câteva luni mai târziu s-au descoperit zăcăminte de fosfaţi în subsolul unor insule de lângă coastă, inclusiv sub Cabbage Island. Williams i-a vândut-o companiei Kerr-McGee din Oklahoma pentru şase sute şaizeci de mii de dolari. Alţi proprietari de terenuri pe insulele învecinate au râs de el pentru că s-a aruncat şi a vândut prea repede. Ei ţineau la preţ. Câteva săptămâni mai târziu statul Georgia a interzis forajele de-a lungul coastei. Ideea cu exploatarea zăcămintelor de fosfaţi a căzut şi, evident, Williams fusese singurul care vânduse la timp. Făcuse un profit net de o jumătate de milion de dolari.

Era acum interesat de clădiri mult mai impozante. Una dintre ele a fost Casa Armstrong, un palazzo monumental în stilul Renaşterii italiene, situat pe Bull Street, chiar vizavi de scorţosul Oglethorpe Club. Casa Armstrong domina clubul Oglethorpe şi, după cum mergea vorba în oraş, fusese construită înadins. Se spunea că George Armstrong, un armator putred de bogat, construise casa în 1919 ca răspuns la faptul că fusese respins când încercase să devină membru al clubului. Deşi povestea nu era adevărată, Casa Armstrong era o clădire impresionantă ce impunea respect şi teamă. Ca un leu, casa părea că se făleşte, aruncă priviri feroce şi sare la atac. Avea chiar şi o colonadă arcuită care se întindea în faţă ca o gigantică labă de felină pregătită parcă să zdrobească arogantul Oglethorpe Club dintr-o singură lovitură. Grandoarea sfidătoare a Casei Armstrong era pe placul lui Williams din pricina apetitului său crescut pentru opulenţă. Nu era membru al clubului Oglethorpe. Indivizii originari din zonele sărace ale statului Georgia care se ocupau cu negoţul de antichităţi nu erau de regulă invitaţi

să devină membri - lucru care nu-l deranja câtuşi de puţin. Şi-a ţinut magazinul de antichităţi în Casa Armstrong timp de un an şi apoi a vândut imobilul firmei de avocaţi Bouhan, Williams and Levy, văzându-şi mai departe de treabă şi trăind ca un aristocrat. A făcut apoi şi mai multe călătorii în Europa - de data asta cu un plus de stil, pe vasul de lux Queen Elizabeth 2 - şi a trimis acasă containere întregi cu tablouri importante şi mobilă englezească de mare rafinament. Şi-a cumpărat şi primele piese Faberge. Williams urca rapid pe scara socială în Savannah, spre nemulţumirea unora de familie bună.

— Cum e să fii nouveau riche ? a fost întrebat odată.

— Contează doar partea cu riche, a replicat Williams.

La scurt timp după aceea cumpăra Casa Mercer.

Casa Mercer fusese goală mai bine de zece ani. Se găsea la capătul de vest al Monterey Square, cea mai elegantă dintre numeroasele pieţe umbrite de copaci ale oraşului. Era o vilă în stil neorenascentist, din cărămidă roşie, cu ferestre înalte şi boltite, puse în valoare de balcoane din fier forjat, bogat ornamentate. în spatele peluzei şi al gardului impunător din fontă, era uşor retrasă, chiar detaşată de restul pieţei, pe care părea că o domină. Masonii Shriners1, ultimii proprietari, o folosiseră ca Templu Alee. Atârnaseră la intrare un iatagan din tub de neon şi obişnuiau să intre cu motocicletele direct în casă. Williams s-a apucat să o restaureze, propunându-şi chiar să întreacă strălucirea ei de odinioară. In 1970, când a terminat lucrările, a dat o grandioasă petrecere de Crăciun, la care a invitat toată crema societăţii din Savannah. în noaptea cu pricina, toate ferestrele casei Mercer erau scăldate în lumina lumânărilor; candelabre străluceau în fiecare încăpere. Mulţimi de curioşi se adunaseră să vadă sosirea eleganţilor invitaţi şi să admire frumoasa clădire care zăcuse în întuneric atâta amar de vreme. Jos, la parter, un pianist interpreta muzică de salon; la etaj, în sala de dans, se cântau piese clasice la orgă. Printre invitaţi roiau majordomi în livrele albe, cu tăvi de argint în mână. Doamne cu rochii lungi urcau şi coborau pe scările în spirală, în râuri de

satin, sifon şi mătase. Bătrânul oraş era orbit de atâta strălucire. Petrecerea a devenit în scurt timp un eveniment de referinţă în calendarul mondenităţilor din Savannah. Williams o programa întotdeauna Ia apogeul sezonului de iarnă - în noaptea dinaintea Cotilionului, balul debutantelor din Savannah. Acea noapte de vineri a devenit cunoscută drept petrecerea de Crăciun a lui Jim Williams. Era Petrecerea anului, şi pentru Williams nu era puţin lucru.

Note:

1 Una dintre cele mai cunoscute organizaţii masonice din America de Nord, ale cărei ceremonialuri se desfăşoară în temple cu nume musulmane (Aad, Mustafa, Said, Alee etc), având drept simbol un iatagan de care atârnă o pentagramă înscrisă într-un cerc.

— Trebuie să înţelegeţi, a declarat un localnic a cărui familie trăia de şase generaţii în Savannah, că în oraşul ăsta petrecerile sunt o treabă serioasă. Aici toţi domnii au în garderobă papion alb şi frac. Nu se închiriază. Aşa că e foarte important că Jim a reuşit să-şi facă un nume în societate, în ciuda faptului că nu e originar din Savannah şi mai e şi holtei.

La petrecerile lui Williams, mâncarea era întotdeauna asigurată de cea mai căutată firmă de catering din Savannah, cea a lui Luciile Wright. Doamna Wright era o negresă cu tenul deschis, ale cărei servicii erau atât de apreciate, încât se spunea că cele mai mari doamne din Savannah îşi reprogramau petrecerile dacă ea nu era disponibilă. Invitaţii recunoşteau imediat mâncarea preparată de doamna Wright. Muşcau puţin dintr-o grisină cu brânză, mâncau o crevetă marinată sau luau o înghiţitură dintr-o tartină cu roşii şi zâmbeau cu un aer cunoscător: „Luciile...!" spuneau ei şi nimic nu mai era de adăugat. (Tartinele cu roşii ale doamnei Wright nu erau niciodată moi şi apoase. Feliile de roşii erau mai întâi zvântate pe şerveţele de hârtie. Acesta era doar unul dintre numeroasele ei secrete.) Clienţii o preţuiau foarte mult. „E o adevărată doamnă", spuneau adesea, şi, din felul în care o spuneau, îţi dădeai seama că aprecierea asta era considerată o mare onoare pentru o negresă. Şi doamna

Wright îşi admira clienţii, dar asta nu o împiedica să relateze cum doamnele din Savannah, chiar cele foarte bogate, obişnuiau să vină la ea când voiau să organizeze o petrecere şi-i spuneau: „Luciile, dragă, vreau o petrecere frumoasă, dar n-aş vrea să cheltuiesc prea mult". Jim Williams nu era aşa.
— Ii place să facă totul grandios, a spus doamna Wright. Şi nu e deloc zgârcit la bani. Câtuşi de puţin. Mereu îmi zice „Luciile, vin două sute de oameni şi vreau mâncare cu specific sudist din belşug. Nu vreau să se termine. Cumpără tot ce-ţi trebuie. Nu contează cât costă".
Petrecerea de Crăciun a lui Jim Williams era, după cum scria Georgia Gazette, evenimentul monden pentru care trăia lumea bună din Savannah. Sau fără de care trebuia să trăiască, pentru că lui Williams îi plăcea să schimbe lista invitaţilor de la an la an. Scria mai multe nume pe cartonaşe după care le aranja în două teancuri: unul cu cei incluşi, celălalt cu cei excluşi. Muta cartonaşele dintr-un teanc în altul şi nu făcea un secret din asta. Dacă cineva îl supăra în timpul anului, de Crăciun acea persoană urma să-şi primească pedeapsa binemeritată. „Teancul cu excluşi e gros de două degete", a declarat odată pentru Georgia Gazette.
Aburul amurgului prefăcuse priveliştea oferită de Monterey Square într-un decor înceţoşat, încadrat de azalee roz ivindu-se de sub draperia zdrenţuită a frunzişului de stejari şi tilandsia. în fundal, piedestalul din marmură al monumentului Pulaski licărea abia desluşit. Pe măsuţa de cafea se afla un exemplar al cărţii Acasă în Savannah - Interioare superbe. Am mai văzut cartea respectivă pe alte măsuţe din Savannah, dar aici efectul era suprarealist: fotografia de pe copertă înfăţişa chiar camera în care ne aflam.
Timp de aproape o oră Williams mi-a prezentat Casa Mercer şi magazinul său de antichităţi aflat în clădirea fostelor grajduri. în sala de dans a cântat la orgă, mai întâi o piesă de Bach, apoi / Got Rbythm. La sfârşit, pentru a demonstra puterea asurzitoare a orgii, a interpretat un pasaj din Pièce Héroïque de César Franck.
— Iată ce primesc în schimb vecinii mei dacă-şi lasă câinii

să urle noaptea, a spus Williams.
în sufragerie mi-a arătat comorile regale : argintăria reginei Alexandra, porţelanurile ducesei de Richmond şi un serviciu din argint pentru şaizeci de persoane care a aparţinut unui mare duce rus. Blazonul de pe uşa caleştii folosite de Napoleon la încoronare se afla pe peretele biroului. Peste tot prin casă vedeai obiecte Fabergé - tabachere, ornamente, cutiuţe pentru bijuterii -, însemne ale aristocraţiei şi regalităţii. La trecerea dintr-o cameră în alta, luminiţe roşii clipeau recunoscându-ne electronic prezenţa.
Williams purta pantaloni gri şi cămaşă albastră din bumbac, cu mânecile suflecate. Pantofii negri, butucănoşi, cu talpă groasă din cauciuc, contrastau surprinzător cu eleganţa Casei Mercer, dar erau practici ; Williams stătea ore în şir în picioare restaurând mobilă veche în atelierul de la subsol. Mâinile sale erau aspre şi noduroase, dar fuseseră bine curăţate de murdărie şi vaselină.
— Dacă există o singură trăsătură comună tuturor locuitorilor din Savannah, spunea el, aceasta e dragostea lor pentru bani şi reticenţa de a-i cheltui.
— Cine cumpără atunci antichităţile alea scumpe din atelierul dumneavoastră ? am întrebat.
— Păi, a răspuns el, asta ziceam şi eu. Persoane din afara oraşului. Atlanta, New Orléans, New York. Acolo fac eu cel mai des afaceri. Când găsesc o piesă de mobilier deosebită, îi trimit o fotografie unui dealer din New York. Nu-mi pierd eu vremea încercând să o vând aici. Nu că cei de-aici nu şi-ar permite. Sunt pur şi simplu foarte zgârciţi. Să vă dau un exemplu. în oraş locuieşte o femeie, o mare doamnă din elita societăţii şi una dintre cele mai bogate din întregul sud-est, nu numai din Savannah. Are o mină de cupru. Şi-a construit o casă imensă într-o zonă exclusivistă a oraşului, o copie a unei celebre case de pe o fostă plantaţie din Louisiana, cu coloane albe imense şi trepte arcuite. Se vede de pe vapor. Toată lumea rămâne cu gura căscată când trece pe lângă ea. Eu o ador pe femeia asta. Mi-a fost ca o mamă. Dar e cea mai zgârcită femeie din lume! Acum câţiva ani

şi-a comandat două porţi de fier pentru casă. Au fost proiectate şi turnate special pentru ea. Numai că, atunci când i-au fost livrate, au apucat-o crizele, a zis că sunt oribile, că sunt nişte gunoaie. „Luaţi-le de-aici, le-a spus oamenilor, să nu le mai văd!" Apoi a rupt factura, care era de o mie patru sute de dolari - o sumă măricică la vremea respectivă. Cei de la turnătorie şi-au luat porţile înapoi, dar nu ştiau ce să facă cu ele. Nu era mare cerere pentru două porţi ornamentale exact de mărimea aceea. Nu mai puteau face altceva decât să le vândă ca fier vechi. Aşa că au redus preţul de la o mie patru sute la o sută nouăzeci. A doua zi, normal, femeia a trimis pe cineva la turnătorie cu o sută nouăzeci de dolari şi, până în ziua de azi, porţile stau bine mersi în balamalele pentru care fuseseră turnate iniţial. Aşa-i în Savannah. Şi exact asta voiam eu să spun apropo de zgârcenie. Nu trebuie să te laşi păcălit de superbul clar de lună şi de magnolii. Savannah înseamnă mai mult. Lucrurile pot deveni foarte tulburi. Williams şi-a mângâiat pisica şi a mai scuturat o dată trabucul în scrumieră.

— Era un judecător prin anii '30, membru al uneia dintre cele mai importante familii din oraş. Locuia nu departe de aici, într-o casă imensă, cu coloane albe. Fiul lui cel mare ieşea cu iubita unui gangster. Gangsterul l-a avertizat să nu mai facă asta, dar băiatul şi-a văzut de treaba lui. într-o noapte cineva a sunat la uşă, iar când judecătorul a deschis şi-a găsit fiul zăcând pe verandă, sângerând abundent, cu organele genitale îndesate sub rever. Medicii i-au cusut organele la loc, dar organismul le-a respins şi băiatul a murit. A doua zi, titlul din ziar era CĂZĂTURA DE PE VERANDĂ S-A DOVEDIT FATALĂ. Cei mai mulţi membri ai familiei încă neagă crima, dar sora victimei mi-a spus că-i adevărat... Şi povestea nu se termină aici. Acelaşi judecător mai avea un fiu. El şi soţia lui se băteau tot timpul. Adică bătaie în toată regula, se trânteau şi se tăvăleau prin casă, chestii de-astea. în timpul unei bătăi crunte, fără să o vadă nimeni, a coborât de la etaj fetiţa lor de trei ani, tocmai când omul se pregătea să o trântească pe nevastă-sa peste o masă cu blat din mar-

mură. Când femeia a lovit masa, aceasta s-a răsturnat şi a strivit-o pe fetiţă. Şi-au dat seama abia o oră mai târziu, când făceau ordine după bătaie. în ceea ce-i priveşte pe cei din familie, nici incidentul ăsta nu a avut loc.
Williams a luat carafa cu vin de Madeira şi a umplut din nou paharele.
— Să bei vin de Madeira este un adevărat ritual în Savannah, a spus el. Este de fapt o comemorare a eşecului, în secolul al XVIII-lea britanicii au adus nave pline cu viţă-de-vie din Madeira sperând că vor transforma Georgia într-o colonie producătoare de vin. Savannah se află pe aceeaşi latitudine ca Madeira. în cele din urmă viţele nu au supravieţuit, dar Savannah nu şi-a pierdut niciodată interesul pentru vinul de Madeira. Sau orice alt tip de băutură alcoolică. Prohibiţia nici măcar nu s-a simţit pe-aici. Toţi se pricepeau să facă rost de băutură, chiar şi bătrânicile cumsecade. Mai ales ele. Unele au pus chiar mână de la mână şi au cumpărat un vas cubanez pentru contrabandă cu rom, care făcea tot timpul curse între Savannah şi coasta Cubei.
Williams a sorbit din paharul cu vin şi a continuat:
— Una dintre acele doamne venerabile a murit acum câteva luni. Bătrâna doamnă Morton. A fost o femeie extraordinară. Toată viaţa n-a făcut decât ce a avut ea chef, sărăcuţa! într-o vacanţă de Crăciun, fiu-său, care era student, a venit acasă împreună cu colegul lui de cameră. Mămica şi colegul s-au îndrăgostit; tânărul s-a instalat în dormitorul părinţilor, tăticul s-a mutat în camera de oaspeţi, iar fiul s-a întors la facultate şi nu a mai venit niciodată acasă. De atunci, domnul şi doamna Morton au locuit împreună cu fostul coleg al fiului în aceste condiţii până la moartea bătrânului. Au păstrat aparenţele purtându-se ca şi cum n-ar fi fost nimic scandalos în toată povestea. Tânărul amant al mamei o făcea pe şoferul personal. Ori de câte ori o aducea la partidele de bridge şi o lua de acolo, celelalte cucoane îi spionau de la geam, din spatele jaluzelelor. Dar niciodată nu au dat vreun semn că le interesează subiectul pentru că nimeni, dar absolut nimeni, n-a pomenit vreodată numele tânărului în

prezenţa ei.
Williams a tăcut un moment, gândindu-se desigur la recent dispăruta doamnă Morton. Prin fereastra deschisă, dinspre Monterey Square nu se auzea nimic, cu excepţia unui greier şi a zgomotului trecător făcut de o maşină la sensul giratoriu.
— Ce credeţi că s-ar întâmpla, am întrebat, dacă ghizii le-ar povesti genul ăsta de lucruri turiştilor din autocare ?
— Imposibil, mi-a răspuns Williams. Totul e bine şi frumos în poveştile pe care le spun ei turiştilor.
I-am spus lui Williams că, la un moment dat, în timp ce mergeam pe stradă, am auzit-o pe ghida dintr-un autocar vorbind despre această casă.
— Mânca-i-ar tata pe ei de neisprăviţi! a răspuns Williams.
Şi ce-a zis ghida ?
— A zis că în această casă s-a născut celebrul Johnny Mercer, cel care a scris versurile pentru Moon River, I Wanna Be Around, Too Marvelous for Words şi alte piese cunoscute.
— Greşit, dar nu complet lipsit de temei, a spus Williams.
Altceva ?
— Cum că anul trecut Jacqueline Onassis s-a oferit să cumpere casa şi tot ce e în ea pentru două milioane de dolari.
— Ghida are de la mine nota 7 pentru exactitate. Şi acum, daţi-mi voie să vă spun cum stau lucrurile: construcţia casei a început în 1860, pe banii generalului confederat Hugh Mercer, străbunicul lui John Mercer. Casa era neterminată când a izbucnit Războiul Civil, iar după război, generalul Mercer a fost arestat şi judecat pentru uciderea a doi dezertori. A fost ulterior achitat, în special pe baza mărturiei fiului său; a ieşit din închisoare un om distrus şi supărat pe toată lumea. A vândut casa, iar construcţia a fost terminată de noii proprietari. Aşa că nimeni din familia Mercer nu a locuit vreodată aici, nici măcar Johnny. Totuşi, la bătrâneţe, Johnny obişnuia să treacă pe aici când venea în oraş. De fapt, a înregistrat o emisiune din seria Mike Douglas Show chiar aici, în curte. S-a oferit odată să cumpere casa, dar i-am spus: „Crede-mă Johnny, n-ai tu nevoie de aşa ceva; o să ajungi

să slugăreşti casa asta exact ca mine". Şi asta a fost prima şi ultima dată când s-a pus problema ca Johnny Mercer să locuiască aici.
Williams s-a lăsat pe spate şi a trimis un firicel de fum în sus, spre tavan.
— O să revin imediat la Jacqueline Onassis, a reluat el, dar mai întâi vreau să vă povestesc un episod pe care ghizii nu-l pomenesc niciodată. E un incident căruia eu îi spun „Ziua Drapelului". S-a întâmplat acum câţiva ani.
S-a ridicat şi s-a dus la fereastră.
— Monterey Square este superbă. După mine, e cea mai frumoasă piaţă din Savannah. Arhitectura, copacii, monumentul, felul în care se armonizează toate... Cineaştii o adoră. Vreo douăzeci de filme s-au turnat în ultimii şase ani în Savannah, iar Monterey Square este unul dintre locurile de filmare preferate... De fiecare dată când încep filmările tot oraşul o ia razna. Toţi vor să facă figuraţie în film, să facă cunoştinţă cu starurile şi să se uite de pe margine. Primarul şi consilierii sunt foarte încântaţi de ideea că marile case de filme vor cheltui bani aici, Savannah va deveni celebră şi asta va ajuta la dezvoltarea turismului... în realitate nu-i deloc o idee bună. Producătorii îi plătesc pe figuranţi cu salariul minim, iar Savannah nu beneficiază de publicitate pentru că, de cele mai multe ori, publicul nu are nici cea mai mică idee despre locul de filmare. De fapt, oraşul cheltuieşte mai mult decât încasează, dacă pui la socoteală deranjul în trafic şi orele suplimentare pe care trebuie să le presteze cei de la salubritate şi poliţie. Iar echipele de filmare sunt, fără excepţie, lipsite de bun-simţ. Lasă în urmă grămezi de gunoaie. Fac praf arbuştii, distrug gazonul. Nişte inşi chiar şi-au permis să taie un palmier de cealaltă parte a pieţei numai pentru că nu se potrivea cu scena pe care voiau s-o filmeze... Cei mai nesimţiţi dintre toţi au fost unii care au venit în oraş acum vreo doi ani să facă un film de televiziune pentru CBS despre asasinarea lui Abraham Lincoln. Au ales Monterey Square pentru a turna o scenă importantă, numai că, normal, pe noi nu ne-a întrebat nimeni. In noaptea dina-

intea filmărilor a venit poliţia şi ne-a ordonat tuturor să ne ridicăm toate maşinile din zonă şi să nu ieşim din case între 10 dimineaţa şi 5 după-amiaza. Echipa de filmare a descărcat apoi în stradă opt camioane pline cu praf şi mizerie pe care le-a împrăştiat în jur ca să recreeze imaginea străzilor nepavate din 1865. A doua zi ne-am trezit cu piaţa plină de cai, căruţe, doamne în rochii cu crinolină şi un strat gros de praf care acoperea totul. Era o situaţie intolerabilă. Camerele de filmare erau în mijlocul pieţei, îndreptate chiar spre casa mea... Vecinii m-au rugat să fac ceva, în calitate de fondator şi fost preşedinte al Asociaţiei locatarilor din centru. Am ieşit şi l-am rugat pe producător să facă o donaţie de o mie de dolari pentru Societatea caritabilă pentru a-şi demonstra bunele intenţii. A zis că se va gândi şi mă va căuta până în ora 12. Ora 12 a venit şi a trecut. Producătorul m-a lăsat baltă. Totuşi, camerele au început să filmeze. Eram hotărât să-i stric filmarea şi iată cum am procedat.
Williams a deschis un dulap aflat în stânga ferestrei şi a scos o bucată de pânză roşie împăturită. A ridicat-o deasupra capului şi a despăturit-o cu o mişcare rapidă din încheietură. Era un stindard nazist lung de doi metri şi jumătate.
— Am drapat cu el balconaşul de sub fereastră, a spus el.
A ţinut preţ de câteva clipe drapelul sus ca să mă pot uita bine la svastica mare şi neagră într-un cerc alb, pe un fundal roşu aprins.
— Asta sigur a oprit filmările, am spus.
— Da, dar numai temporar, a replicat el. Cameramanul a început să filmeze din alt unghi, aşa că am mutat drapelul la fereastra din birou. Până la urmă au reuşit să filmeze scena aşa cum doreau, dar cel puţin le-am făcut figura!
Williams a împăturit la loc drapelul şi l-a pus la loc în dulap.
— Nu mă aşteptam să se stârnească atâta vâlvă după aceea. Ziarul Savannah Morning News a trântit un articol pe tema asta chiar pe prima pagină, cu tot cu fotografii. Au scris editoriale injurioase şi au publicat scrisori furibunde. Agenţiile de ştiri au relatat subiectul şi la fel au făcut şi televiziunile în programele lor de ştiri... M-am trezit în situaţia

de a da explicaţii cum că nu sunt nazist şi că am folosit steagul pentru a crea o inadvertenţă în timpul de referinţă al filmului, cu scopul de a-i şicana pe nesimţiţii ăia care nici măcar nu erau evrei din câte ştiam. Totuşi, fusesem foarte neglijent dintr-un punct de vedere. Uitasem că Templul Mickve Israel se află chiar de cealaltă parte a pieţei. Rabinul de acolo mi-a trimis o scrisoare în care mă întreba cum de ţin eu un drapel nazist în casă. I-am răspuns că unchiul meu Jesse l-a adus ca trofeu când s-a întors acasă de pe front, după cel de-al Doilea Război Mondial. I-am mai scris că eu colecţionez tot felul de însemne ale imperiilor destrămate şi că drapelul împreună cu alte câteva suveniruri din al Doilea Război Mondial sunt pur şi simplu parte din colecţie.
— înseamnă că nu m-am înşelat, am zis. Ce-am văzut pe o masă din camera de oaspeţi era un pumnal nazist.
— Am mai multe, a confirmat Williams, plus alte câteva arme albe şi un ornament de pe capota unei maşini a statului-major nazist. Cam asta-i tot. Vestigiile regimului hitlerist nu sunt foarte populare, dar au valoare istorică. Majoritatea oamenilor înţeleg şi ştiu că protestul meu nu a fost unul politic. Tot focul ăsta de paie s-a stins după câteva săptămâni, dar, din când în când, mai dau peste tăciuni aprinşi, sub forma unor priviri mânioase sau a unor persoane care preferă să nu dea ochii cu mine pe stradă.
— Dar înţeleg că nu aţi fost ostracizat.
— Deloc. Şase luni după Ziua Drapelului, Jacqueline Onassis a venit la mine în vizită.
Williams a traversat încăperea şi a ridicat capacul unui pupitru.
— De două ori pe an, casa de licitaţii Christie's vinde obiecte Faberge la Geneva. Anul trecut cea mai valoroasă piesă la vânzare era o superbă cutiuţă din jad. Avusese parte de multă publicitate şi toată lumea vorbea despre ea. Cel care se ocupa de vânzare era Geza von Habsburg; dacă astăzi ar mai exista Imperiul Austro-Ungar, el ar fi arhiduce. Geza mi-e prieten. Am participat la acele licitaţii de ani de zile. Firește, am luat imediat avionul ca să ajung şi la licitaţia cu

pricina şi i-am spus: „Geza, am venit aici să cumpăr cutiuţa aia".-Geza a râs şi mi-a spus: „Să ştii, Jim, că sunt mulţi cei care au venit aici să cumpere cutiuţa". Mă şi vedeam licitând împotriva lui Malcom Forbes şi a altora ca el, dar mi-am zis că măcar o să mă distrez pe seama lor ridicând cât mai mult preţul. Aşa că i-am răspuns: „Uite, Geza, cum stă treaba: dacă cineva oferă mai mult decât mine şi cumpără cutia, ai cuvântul meu, persoana aia va da bani serioşi pe ea!" Licitaţia a început de la cel mai mare preţ estimat. Am cumpărat până la urmă cutiuţa cu şaptezeci de mii de dolari. M-am urcat apoi în Concorde şi, în timpul zborului peste Atlantic, am băut o şampanie admirând cutiuţa ce stătea în faţa mea, pe tăviţă... Chiar a doua zi, pe când eram în atelierul meu de la subsol şi restauram mobilă, nebărbierit şi încă sub efectul schimbării de fus orar, a sunat cineva la uşă. L-am trimis sus pe Barry Thomas, unul dintre asistenţii mei, să deschidă. A venit într-un suflet înapoi şi mi-a spus că la uşă era o ghidă care întreba dacă n-aş vrea să-i prezint casa doamnei Jacqueline Onassis. „Cred că-i o glumă", mi-am spus eu, dar am urcat totuşi şi, într-adevăr, la uşă era ghida, cu doamna Onassis, care aştepta în maşină... Am rugat-o să mai facă nişte ture cu maşina în jurul străzii ca să am şi eu timp să mă bărbieresc şi să pun casa în ordine. între timp, m-am pregătit şi le-am spus băieţilor să facă ceea ce noi numim pregătirea pentru turul casei. Este o activitate care durează cu totul zece minute şi constă în aprinderea veiozelor, deschiderea obloanelor, golirea scrumierelor şi adunarea ziarelor şi a revistelor uitate prin casă. Chiar în momentul când terminam treaba, iar a sunat cineva la uşă: era doamna Onassis cu prietenul ei Maurice Tempelsman. „îmi cer mii de scuze că nu v-am primit adineauri", am spus, „dar abia m-am întors azi-noapte de la licitaţia Faberge din Geneva." Auzind acestea, domnul Tempelsman m-a întrebat: „Cine a cumpărat cutia ?" Tam spus: „Nu intraţi să o vedeţi ?" Fără un cuvânt, a luat-o pe doamna Onassis de braţ şi i-a arătat-o: „Iat-o. Ţi-am zis că ar fi trebuit s-o cumpărăm". Williams mi-a dat cutia. Era de un verde-închis, intens

şi avea cam zece centimetri înălţime. Capacul era acoperit cu o splendidă plasă cu ochiuri rombice presărată cu rubine caboşon. în centru, un medalion oval alb, smălţuit, avea monograma lui Nicolae al II-lea inscripţionată în aur şi diamante.
— Au stat în casă cam o oră, a continuat Williams. S-au uitat peste tot. Am urcat la etaj, am cântat la orgă şi apoi am jucat ruletă. Nişte oameni foarte drăguţi. Tempelsman avea ceea ce eu numesc păr vopsit în creştet. Iei un bărbat şi-l înmoi cu capul în jos în vopsea de păr şi te opreşti chiar în dreptul urechilor. Era un tip interesant, foarte bun cunoscător în materie de antichităţi. De fapt, amândoi se pricepeau de minune. Călătoreau spre sud, de-a lungul coastei, la bordul iahtului lui, dar doamna Onassis era o femeie de treabă, fără fasoane. Purta un costum alb de in şi nici măcar nu s-a sinchisit să şteargă praful de pe scaun, când ne-am aşezat cu toţii în grădină. Mi-a zis să-i fac o vizită la „cocioaba" ei din New York, când mai trec pe acolo. La plecare m-a întrebat cum se ajunge la cel mai apropiat Burger King.
— Cum a fost cu oferta de două milioane de dolari pentru casă ? am întrebat.
— Nu putea să facă o asemenea grosolănie, dar se pare că i-ar fi spus lui Tempelsman de faţă cu ghida - care, normal, le-a povestit imediat ziariştilor - că i-ar fi plăcut să fie proprietara casei şi a tot ce se găseşte în ea. „Cu excepţia lui Jim Williams", a spus. „Pe el nu mi l-aş putea permite."
Mi-am plimbat degetele pe cutiuţa Faberge. Capacul se rotea uşor în balamale. încuietoarea din aur se bloca cu un ţăcănit surd. Examinând acel obiect fantastic nici nu mi-am dat seama când cineva a învârtit cheia în broască, a intrat pe uşa din faţă a Casei Mercer şi a traversat holul cu paşi repezi. Deodată, o voce ascuţită a spintecat liniştea.
— Fir-ar a dracului! Scroafa dracului!
Un tânăr blond s-a oprit în cadrul uşii. Părea să aibă vreo nouăsprezece, douăzeci de ani. Purta blugi şi un tricou negru pe care scria cu alb FUCK YOU. Tremura şi abia îşi putea stăpâni furia. Ochii albaştri ca safirul parcă aruncau scântei.
— Care-i problema, Danny ? l-a întrebat calm Williams,

fără să se ridice din scaun.
— Bonnie! Târfa dracului! M-a lăsat cu ochii-n soare! Se fâţâie prin toate barurile din cartier. La dracu'! Nu mă mai face vaca asta pe mine!
Băiatul a înşfăcat o sticlă de vodcă de pe masă şi a umplut un păhărel până la refuz. L-a dat pe gât dintr-o înghiţitură. Avea tatuaje pe braţe - un drapel al Confederaţiei pe un braţ şi o frunză de marijuana pe celălalt.
— Calmează-te, Danny, a zis Williams cu o voce domoală. Spune-mi ce s-a întâmplat.
— Am întârziat şi eu câteva minute! Nu ne-am sincronizat. Şi ce ? Băga-mi-aş! Prietena ei mi-a zis că s-a cărat pentru că n-am venit când am zis că vin... Dă-mi douăj' de dolari, a spus el după ce i-a aruncat lui Williams o privire duşmănoasă. Am nevoie de bani. Sunt sictirit!
— La ce-ţi trebuie ?
— Ce te interesează ? Dacă vrei să ştii, am chef să mă fac muci în seara asta. E vreo problemă ?
— Cred că ai reuşit deja, băiete.
— Nu-s nici pe departe atât de matol!
— Danny, nu te apuca să faci asta şi să te urci la volan dup-aia. Te arestează mai mult ca sigur. Ţi-au făcut deja dosar data trecută când te-ai făcut muci, cum spui tu. De data asta te bagă la pârnaie.
— Mi se rupe şi de tine, şi de Bonnie, şi de poliţai!
Spunând acestea, tânărul ne-a întors spatele şi a ieşit rapid din cameră. A trântit cu putere uşa de la intrare. De afară s-a auzit bufnetul portierei unei maşini. Un scrâşnet prelung de roţi a străpuns tăcerea. S-a mai auzit un scrâşnet când a intrat maşina în curbă, în Monterey Square, apoi un altul când a virat din nou şi a accelerat pe Bull Street. Pe urmă s-a aşternut tăcerea.
— îmi cer scuze, a spus Williams.
S-a ridicat şi şi-a turnat în pahar, de data asta nu vin de Madeira, ci vodcă fără gheaţă. Apoi, în tăcere, aproape imperceptibil, a scos un oftat şi şi-a relaxat umerii.
M-am uitat în jos şi mi-am dat seama că încă ţineam în

mână cutiuţa Faberge. O ţineam atât de strâns, că, pentru o clipă, m-am temut ca nu cumva să se fi desprins pietre de pe capac. Părea în regulă. I-am înapoiat-o lui Williams.
— Tânărul acela e Danny Hansford, a spus el. Lucrează pentru mine part-time; restaurează mobilă în atelier.
Williams şi-a examinat atent trabucul. Era liniştit, controlat.
— Nu e prima dată când se întâmplă asta, a reluat el. Cred că ştiu cum o să se termine. La noapte, pe la trei jumate, o să sune telefonul. La telefon, Danny. Va fi drăguţ, numai lapte şi miere. O să spună: „Salut, Jim! Sunt Danny. îmi pare foarte rău că te-am trezit în toiul nopţii. Mamă, ce m-am matolit azi-noapte! Am făcut-o de oaie, frate!" Iar eu o să zic: „Ce s-a mai întâmplat Danny ?" Şi el: „Sun din arest. Da, m-au băgat iar la răcoare. Da' n-am făcut nimic. Mergeam pe Abercorn Street să văd dacă o găsesc pe Bonnie, am dat gaz şi am virat stânga super rapid şi m-am trezit deodată faţă-n faţă cu o nenorocită de maşină de poliţie! Girofar, sirenă, tot tacâmul. Am încurcat-o, frate. Auzi, Jim! Crezi că ai putea să vii să mă scoţi de-aici ?" Iar eu o să zic: „E târziu, Danny, şi m-am săturat de povestea asta. De ce nu te linişteşti şi tu puţin noaptea asta ? La pârnaie". Normal că lui Danny n-o să-i pice bine, dar n-o să-i sară ţandăra. Nu acum. îşi va păstra calmul: „înţeleg ce spui, ai dreptate. Merit să stau aici pentru tot restul vieţii. Oricum am o viaţă de tot rahatul". Pe urmă o să mă ia la sentiment. „OK, Jim", va spune, „lasă-mă aici. Nu-ţi face griji. Să-mi bag picioarele, nici măcar nu-mi pasă. Sper că nu te-am deranjat prea tare. Culcă-te liniştit la loc. Pa!" în sinea lui, Danny va sta ca pe ghimpi din cauză că nu vin imediat la secţie. Totuşi, nu va lăsa să se vadă asta pentru că ştie că sunt singurul care-i sare-n ajutor. Ştie că voi suna la poliţie şi le voi spune să-l scoată din arest, şi se vor executa. Dar nu voi face asta până la ziuă, când efectul drogurilor s-a dus.
Williams nu dădea nici un semn că ar fi fost cumva stânjenit de tornada umană care-i trecuse prin casă.
— Danny are două personalităţi distincte, a spus el. Trece dintr-una în alta ca şi cum ar întoarce filele unei cărţi.

Williams vorbea despre Danny cu calm şi detaşare, exact aşa cum vorbise mai devreme despre candelabrul de cristal Waterford din sufragerie, despre portretul din salon pictat de Jeremiah Theus şi despre fiul judecătorului şi amanta gangsterului. Dar nu a pomenit nimic legat de cea mai interesantă chestiune: prezenţa lui Danny în Casa Mercer şi faptul că, pare-se, tânărul putea intra acolo după bunul său plac. Ceva nu se potrivea. Probabil nedumerirea aceasta se citea pe faţa mea, căci Williams s-a simţit obligat să-mi ofere un fel de explicaţie.

— Fac des crize de hipoglicemie, a zis el, şi, în ultima vreme, mi se întâmplă să-mi pierd cunoştinţa. Uneori Danny stă aici şi are grijă de mine când mă simt rău.

Să fi fost din cauza vinului de Madeira sau a atmosferei de sinceritate pe care Williams o crease prin poveştile sale - oricum, mi-am permis să remarc că mai bine îţi pierzi cunoştinţa decât să ai un individ ca ăsta umblând de capul lui prin casă. Williams a râs.

— De fapt, cred că atitudinea lui Danny începe să se schimbe în bine.

— In bine ? A fost şi mai rău ?

— Acum două săptămâni am avut parte de o scenă asemănătoare, dar atunci s-a încheiat mai dramatic. Danny era nervos pentru că cel mai bun prieten al lui a făcut nişte remarci dispreţuitoare la adresa maşinii sale, iar prietena lui a refuzat să se mărite cu el. Danny s-a întors în casă înjurând şi, înainte ca eu să-mi dau seama ce se întâmplă, a răsturnat o măsuţă, a aruncat cu o veioză de bronz în perete şi a trântit pe podea un ulcior de sticlă şlefuită cu atâta putere, încât a lăsat o crestătură adâncă în duşumeaua din lemn de pin. Dar asta n-a fost tot. A luat unul dintre pistoalele mele nemţeşti Luger şi a tras un glonţ în podeaua de la etaj. A ieşit apoi din casă pe uşa din faţă şi a tras încă un foc înspre Monterey Square încercând să nimerească becul unui stâlp de iluminat public... Desigur, am chemat poliţia. Dar, când a auzit sirenele, Danny a aruncat arma într-un tufiş, a fugit înapoi în casă, a luat-o pe scări şi s-a aruncat în pat cu toate

hainele pe el. Poliţaii erau la mai puţin de un minut în urma lui, dar, când au ajuns ei la etaj, Danny se prefăcea că doarme adânc. Când l-au „trezit", a făcut-o pe miratul şi a negat că ar fi spart ceva sau că ar fi tras cu arma. Dar poliţiştii au observat pe braţele lui mici pete de sânge provenite de la cioburile minuscule ce se împrăştiaseră peste tot în momentul când a spart ulciorul de podea. Prin urmare l-au luat la secţie. M-am gândit aşa: cu cât îl las să stea mai mult acolo, cu atât va turba mai tare, aşa că a doua zi dimineaţă mi-am retras plângerea şi l-am scos din arest.
Nu am pus întrebarea evidentă: ce aveţi de împărţit cu un asemenea personaj ? în schimb l-am întrebat altceva, de interes imediat:
— Aţi spus că Danny a tras cu „unul dintre" pistoalele dumneavoastră Luger. Câte aveţi ?
— Mai multe, a răspuns Williams. Am nevoie de ele pentru a mă apăra. Petrec mult timp în casă de unul singur şi până acum am avut parte de două spargeri. Al doilea jaf a fost comis de un individ înarmat cu un pistol-mitralieră, în timp ce eu dormeam sus la etaj. Atunci am instalat sistemul de alarmă. E foarte bun când sunt plecat de-acasă sau când stau numai la etaj, dar nu pot să-l pornesc când mă mişc pe-aici, la parter, pentru că imediat alertează poliţia. Aşa că ţin pistoale în locuri strategice. Am un Luger în biblioteca din spate, altul într-un sertar din biroul meu, al treilea în presa de rufe irlandeză din hol şi un Smith and Wesson în camera de zi. La etaj mai am o puşcă cu alice şi trei sau patru carabine. Pistoalele sunt încărcate.
— Deci aveţi patru pistoale încărcate, am zis.
— E un risc, ştiu. Dar mie îmi place riscul. Toată viaţa mi-am asumat riscuri. Aşa şi trebuie dacă vrei să faci comerţ cu antichităţi, să restaurezi case pentru care trebuie să intri în datorii până-n gât. Numai că atunci când joc la risc ştiu cum să-mi măresc şansele de câştig. Veniţi cu mine să vă arăt.
Williams m-a condus la o măsuţă de table. A scos planşa de table şi a înlocuit-o cu o alta căptuşită cu postav verde.
— Eu cred în puterea minţii, a început el. Cred că poţi

influenţa desfăşurarea evenimentelor prin concentrare. Am inventat un joc pe care l-am numit Psihozaruri. E foarte simplu. Iei patru zaruri şi alegi patru numere între unu şi şase - de exemplu un patru, un trei şi doi de şase. Arunci apoi zarurile şi, dacă îţi iese vreun număr, laşi zarul respectiv pe planşă. Continuă să arunci zarurile rămase până când toate zarurile rămân pe planşă arătând numerele alese. Eşti eliminat dacă arunci de trei ori la rând şi nu iese nici unul din numerele de care ai nevoie. Scopul e să-ţi iasă toate cele patru numere din cât mai puţine aruncări.

Williams era sigur că putea să influenţeze rezultatul jocului numai prin puterea minţii:

— Zarul are şase feţe, aşa că ai o şansă de unu la şase să iasă numărul dorit dintr-o aruncare. Dacă îţi iese numărul din mai puţine încercări se cheamă că ai bătut legea mediilor. Cu siguranţă, concentrarea contribuie şi ea. E fapt dovedit, în secolul al XlX-lea Universitatea Duke a făcut un studiu cu o maşină care arunca zaruri. Mai întâi au lăsat maşina să funcţioneze izolată, fără a fi cineva în clădire, iar numerele au ieşit respectând strict legea mediilor. Au pus o persoană într-o camera alăturată şi i-au spus să se concentreze asupra anumitor numere pentru a vedea dacă se obţin rezultate mai bune. Ceea ce s-a şi întâmplat. Apoi au pus persoana respectivă în aceeaşi încăpere cu maşinăria, cu misiunea de a se concentra în continuare, iar maşina a nimerit din şi mai puţine încercări. Când omul a aruncat el însuşi zarurile, folosind un pahar, rezultatul a fost şi mai bun. Când, în cele din urmă, a aruncat zarurile doar cu mâna, a fost cea mai reuşită aruncare dintre toate.

Judecând după cele câteva partide pe care le-am jucat, n-aş putea spune că psihozaruri demonstrează cu adevărat puterea minţii. Dar Williams nu avea nici o îndoială. Găsea dovezi peste tot. Dacă aveam nevoie de un cinci şi ieşea un doi, sărea imediat: „Aha! Ştii ce-i sub doi, nu? Cinci!"

Nu m-am lăsat şi i-am spus:

— Dacă aş fi pariat aş fi pierdut oricum, nu-i aşa ?

— Da, dar uite cât de aproape ai fost. Ştii, acelaşi tip de

concentrare care stă la baza acestui joc poate fi folosit şi în viaţa de zi cu zi. N-am fost bolnav nici măcar o zi în viaţa mea, nu am avut nici o boală cu excepţia unor banale răceli. Pur şi simplu nu pot lăsa asta să-mi stea în cale. N-am timp. E un lux să fii bolnav. Mă concentrez asupra stării mele de sănătate. în seara asta Danny n-a făcut nimic altceva decât să se exteriorizeze puţin, pentru că eu l-am liniştit. M-am concentrat pe ideea asta.

Am fost tentat să-i dau o replică şi de data asta. Dar era târziu. M-am ridicat să plec.

— Nu e oare posibil ca şi alţi oameni să-şi îndrepte puterea minţii asupra dumneavoastră ? am întrebat eu.

— încearcă tot timpul, mi-a răspuns Williams cu un zâmbet şmecher. Am auzit că mulţi se roagă noapte de noapte să-i invit la petrecerile mele de Crăciun.

— îi înţeleg, am spus eu. Din câte am auzit e cea mai grozavă petrecere din Savannah.

— O să te invit la următoarea şi o să judeci singur, a zis el ţintuindu-mă cu o privire impenetrabilă. Ştii, de fapt sunt două petreceri de Crăciun, nu una. Amândouă presupun ţinuta obligatorie. Prima e cea cunoscută. Cea despre care scriu ziarele, cea la care vin potentaţii din Savannah. A doua petrecere are loc noaptea următoare. Despre ea nu scriu niciodată ziarele. Este... exclusiv pentru domni. La care petrecere ai vrea să fii invitat ?

— La aceea la care e cel mai puţin probabil să se tragă focuri de armă, am răspuns.

Capitolul 2

Destinaţie necunoscută

Aş exagera dacă aş spune că am plecat din New York şi am venit în Savannah din cauză că am mâncat paillard de viţel ornat cu frunze de radicchio ofilite. Există însă o legătură. Am locuit douăzeci de ani în New York, unde am lucrat ca redactor la diverse reviste. Thomas Carlyle spunea cândva că tagma celor care lucrează la reviste este sub cea a măturătorilor, dar în New Yorkul anilor '50-'60 era deja o profesie respectabilă. Am scris articole în Esquire şi am

lucrat ca redactor la revista New York. în orice caz, pe la începutul anilor '80, s-a întâmplat ca New Yorkul să fie cuprins de mania nouvelle cuisine. In fiecare săptămână se deschideau cu mare fast două-trei restaurante de lux. Decoraţiunile erau de obicei în stil postmodern elegant, meniurile la superlativ iar preţurile ameţitoare. Cina în oraş a devenit cea mai apreciată modalitate de petrecere a timpului liber; înlocuind mersul la discotecă, la teatru sau la concerte. Mâncarea şi restaurantele acaparau conversaţia. într-o seară, la un astfel de restaurant, în timp ce un ospătar înşira o lungă listă de specialităţi, mi-am aruncat o privire pe preţurile felurilor principale din meniu - 19 dolari, 29 dolari, 39 dolari, 49 dolari - şi mi-am dat seama că mai văzusem aceeaşi coloană de cifre la un moment dat în timpul zilei. Dar unde ? Brusc, mi-am amintit. O văzusem în ziar, într-o reclamă la zboruri cu preţ redus din New York către alte oraşe din întreaga Americă. Din câte mi-aduc aminte, viţelul cu radicchio costa cât un zbor de la New York la Louisville sau oricare alte şase oraşe aflate la aceeaşi distanţă. în seara aceea, cu totul - băuturi, desert, cafea, bacşiş - nota de plată pentru fiecare persoană în parte făcea cât un weekend în alt oraş. O săptămână mai târziu renunţam la viţelul cu radicchio şi zburam la New Orleans.

După aceea, o dată la cinci sau şase săptămâni profitam de zborurile la preţ scăzut şi plecam din New York cu câţiva prieteni dornici să schimbe puţin decorul. Intr-una din aceste ieşiri de weekend am ajuns în Charleston, în Carolina de Sud. Am închiriat o maşină şi ne-am plimbat prin zonă cu o hartă despăturită pe scaunul din dreapta. In punctul cel mai sudic de pe hartă, cam la o sută cincizeci de kilometri mai jos pe coastă, era Savannah.

Nu mai fusesem niciodată în Savannah, dar aveam o imagine destul de clară despre acest oraş. Mai multe imagini de fapt. Cea mai memorabilă, pentru că mi-o formasem în copilărie, era asociată cu Insula comorii, pe care am citit-o când aveam zece ani. In Insula comorii, Savannah este locul în care căpitanul John Flint, piratul criminal cu faţa vânătă,

moare chiar la începutul poveştii. In Savannah, pe patul său de moarte, Flint strigă ultimul său ordin - Dă-ncoa'romul, Darby! - şi îi dă lui Billy Bones harta Insulei comorii. „Mi-a dat-o în Savannah, când zăcea pe patul de moarte", spune Bones. Pe coperta cărţii era desenată harta lui Flint cu un X pe locul în care era îngropată comoara. Cât am citit cartea m-am tot uitam la harta de pe copertă şi, de fiecare dată, îmi aminteam de Savannah din cauza notiţei mâzgălite de Billy Bones în josul hărţii: „Dată de numitul JF dlui W. Bones. Savannah, 20 iulie 1754".

Pe urmă am dat de Savannah citind Pe aripile vântului, roman în care acţiunea se desfăşura un secol mai târziu. în 1860 Savannah nu mai era locul de întâlnire a piraţilor. Devenise, după cum scria Margaret Mitchell, „oraşul manierat de la malul mării". Savannah e o prezenţă episodică în Pe aripile vântului, la fel ca în Insula comorii. Se ridica semeaţă pe coasta Georgiei - distinsă, demnă, rafinată - uitându-se de sus la Atlanta, pe atunci un orăşel de frontieră nu mai vechi de douăzeci de ani, aflat la cinci sute de kilometri de ocean. Văzute din Atlanta, cel puţin prin ochii tinerei Scarlett O'Hara, Savannah şi Charleston erau ca „nişte bunicuţe tolănite la soare, care îşi fac vânt alene cu evantaiul".

A treia mea amintire legată de Savannah era mai neobişnuită. Numele oraşului apărea în paginile îngălbenite ale unui ziar vechi, care căptuşeau interiorul unui scrin vechi din lemn, pe care-l ţineam la picioarele patului. Era un număr al ziarului Savannah Morning News din 2 aprilie 1914. De câte ori deschideam capacul dădeam peste un mic articol în care se scriau următoarele:

JURAŢII AU HOTĂRÂT:
TANGOUL NU ESTE SEMN
DE AFECŢIUNE PSIHICĂ
SADIE JEFFERSON NU ESTE NEBUNĂ

Tangoul nu e semn de nebunie. Iată ce a stabilit ieri o comisie de specialişti, care a hotărât că Sadie Jefferson este sănătoasă mintal. Femeia a fost acuzată că a mers la secţia de poliţie în paşi de tango după ce a fost arestată.

Acesta era tot articolul. Nu erau date de identificare referitoare la Sadie Jefferson şi nu se spunea nimic despre motivul arestării sale. Mi-am închipuit că băuse cam mult din romul rămas de la căpitanul Flint. Oricum, Sadie Jefferson părea croită din acelaşi material ca personajul cântecului Teribila Hannah, vampa din Savannah. Cele două femei adăugau o dimensiune exotică imaginii pe care mi-o formasem despre Savannah.

Apoi, pe la mijlocul anilor '70, a murit Johnny Mercer şi am citit că fusese născut şi crescut în Savannah. Mercer a scris versurile şi uneori şi muzica multor şlagăre pe care le ştiam din copilărie, cântece frumoase de o suavă expresivitate: Jeepers Creepers, Ac-Cent-Tchu-Ate the Positive, Blues in the Night, One for My Baby, Goody Goody, Fools Rush In, That Old Black Magic, Dream, Laura, Satin Doll, In the Cool, Cool, Cool of the Evening şi On the Atchison, Topeka and the Santa Fe.

După cum scria în necrolog, Mercer nu a pierdut niciodată legătura cu oraşul său natal. Savannah, spunea el, era „un locşor adorabil şi comod, numai bun pentru a-ţi petrece copilăria". Chiar şi după ce s-a mutat, şi-a păstrat o căsuţă la marginea oraşului pentru a se putea întoarce ori de câte ori doreşte. In spatele căsuţei se găsea un pârâiaş mareic ce şerpuia pe o întinsă zonă mlăştinoasă. în onoarea lui, locuitorii din Savannah au numit pârâiaşul după unul dintre cele patru cântece distinse cu Premiul Oscar, pentru care el a scris versurile, Moon River.

Acestea erau aşadar imaginile despre Savannah pe care le aveam întipărite în minte: piraţi amatori de rom, femei nonconformiste, maniere impecabile, comportament excentric, cuvinte dulci şi muzică bună. Acestea şi însăşi frumuseţea numelui: Savannah.

Duminică, tovarăşii mei de călătorie s-au întors la New York, dar eu am rămas în Charleston. Mă hotărâsem să merg cu maşina la Savannah, să rămân acolo peste noapte şi să zbor înapoi la New York de acolo.

Cum nu exista un drum direct de la Savannah la Charleston

am luat-o pe un traseu ocolit, care trecea prin zona litorală bătută de maree, din sud-estul statului Carolina de Sud. în apropierea oraşului Savannah, drumul s-a îngustat devenind o şosea asfaltată cu câte o singură bandă pe sens mărginită de copaci înalţi. Din când în când se vedeau tarabe pe marginea drumului şi nişte căsuţe încadrate de frunzişul des, şi totuşi nimic care să semene cu o aglomeraţie urbană. De la crainicul radio am aflat că intrasem în zona numită Coastal Empire. „Prognoza meteo pentru Coastal Empire spune că temperaturile maxime se vor ridica în jurul valorii de treizeci de grade, vântul va sufla moderat pe mare iar apele continentale vor fi puţin agitate."

Brusc, copacii au făcut loc unei întinderi de stufăriş de culoarea grâului. Drept înainte, un pod înalt se ridica în mijlocul câmpiei. De pe acel pod m-am uitat în jos la râul Savannah şi am văzut în depărtare un şir de clădiri din cărămidă cu o mică esplanadă în faţă. în spatele clădirilor se întindea o mare de copaci, din care se iţeau turle, cornişe, acoperişuri şi cupole. După ce am coborât de pe pod, m-am trezit într-o grădină cu vegetaţie luxuriantă.

Valuri de verdeaţă deasă se ridicau din toate părţile şi împleteau arcade deasupra drumului, o boltă dantelată ce filtra lumina soarelui făcând o umbră plăcută. Tocmai plouase; aerul era încins şi umed. Parcă eram închis într-o biosferă subtropicală, izolat de o lume care părea brusc la mii de kilometri distanţă.

Străzile erau mărginite de case din cărămidă tencuite, clădiri vechi şi frumoase cu verande înalte şi obloane la ferestre. Am ajuns într-o piaţă cu arbuşti în floare în mijlocul căreia se ridica un monument. Câteva străzi mai încolo era o altă piaţă. Ceva mai departe se vedea o a treia în linie cu aceasta şi o a patra după ea. La dreapta şi la stânga mai erau două pieţe. Erau pieţe în toate direcţiile. Am numărat opt. Zece. Paisprezece. Sau erau douăsprezece ?

— Sunt exact douăzeci şi una de pieţe, mi-a zis o femeie în vârstă în acea după-amiază. O chema Mary Harty. Nişte cunoştinţe comune din Charleston ne puseseră în legătură.

Mă aştepta. Avea părul alb, iar sprâncenele arcuite îi dădeau o expresie de permanentă uimire. Stăteam amândoi în bucătărie în timp ce pregătea martini într-un shaker de argint. După ce a terminat, a pus shakerul într-un coş de răchită. Urma să mergem în excursie, mi-a zis. Era o zi prea frumoasă, iar eu rămâneam prea puţin timp în Savannah ca să-l irosesc stând în casă.

Pentru domnişoara Harty, pieţele erau mândria oraşului. Nici un alt oraş din lume nu avea ceva asemănător. Erau cinci pieţe pe Bull Street, cinci pe Barnard, patru pe Abercorn şi aşa mai departe. James Oglethorpe, fondatorul Georgiei, a avut ideea cu pieţele, mi-a spus ea. El a hotărât, pe baza schiţei unei tabere militare romane, ca Savannah să aibă pieţe, chiar înainte de a pleca din Anglia - înainte chiar de a şti unde va pune Savannah pe hartă. Când a sosit în februarie 1733, a ales ca loc pentru construirea viitorului oraş o faleză înaltă de cincisprezece metri, pe malul sudic al râului Savannah, la treizeci de kilometri de Oceanul Atlantic. Deja schiţase planurile. Străzile aveau să fie construite ca o reţea cu unghiuri drepte, cu pieţe la intervale regulate. De fapt, oraşul trebuia să devină o imensă grădină de răsaduri. Oglethorpe însuşi a construit primele patru pieţe.

— Ce-mi place mie cel mai mult la pieţele astea, mi-a spus domnişoara Harty, este că maşinile nu pot trece prin mijlocul lor; trebuie să ocolească. Aşa că toţi sunt obligaţi să circule cu viteză redusă. Pieţele sunt micile noastre oaze de linişte.

în timp ce vorbea, am recunoscut în vocea ei accentul locuitorilor de pe coastă, aşa cum apare el descris în romanul Pe aripile vântului - „moale şi nedesluşit, curgător cu vocalele şi blând cu consoanele".

— De fapt, a spus ea, Savannah cu totul este o oază. Suntem izolaţi. Splendid de izolaţi! Suntem o mică enclavă pe coastă - singuri, de capul nostru, înconjuraţi doar de mlaştini şi păduri de conifere. Nu-i uşor să ajungi aici, după cum ţi-ai dat probabil seama. Dacă vii cu avionul, trebuie să schimbi cel puţin o dată. Şi nici cu trenurile nu e mai simplu. Cineva a scris un roman în anii '50 şi cred că a descris foarte

bine situaţia. Priveliştea din Pompey's Head. A fost scris de Hamilton Basso. L-ai citit ? Povestea începe cu un tânăr care pleacă cu trenul din New York cu destinaţia Pompey's Head şi trebuie să coboare din tren la păcătoasa oră cinci dimineaţa. Pompey's Head se presupune a fi Savannah, şi mie-mi convine de minune. Suntem o destinaţie extrem de incomodă!
Râsul domnişoarei Harty era la fel de cristalin ca al clopoţeilor în bătaia vântului.
— Era odată un tren care circula între Savannah şi Atlanta. îi ziceam Nancy Hanks. Cursa a fost desfiinţată acum douăzeci de ani şi nu-i simţim deloc lipsa.
— Nu vă simţiţi rupţi de lume ? am întrebat.
— Rupţi de lume ? Nu, una peste alta cred că ne place izolarea aceasta. Nu ştiu dacă-i bine sau rău. Fabricile îşi testează produsele în Savannah - paste de dinţi, detergenţi, de-astea - pentru că oamenii de aici sunt total insensibili la influenţele exterioare. Asta nu înseamnă că nu au încercat mulţi să ne influenţeze. Slavă Domnului, încearcă tot timpul. Vin aici oameni din toată ţara şi se îndrăgostesc de Savannah. Pe urmă se mută aici şi, curând, încep să ne spună cât de dinamic şi de prosper ar fi oraşul dacă am conştientiza ce avem şi am şti să profităm de asta. Eu numesc astfel de persoane „neam de traistă1 Gucci". Să ştii că sunt destul de insistenţi. Chiar obraznici. Noi zâmbim politicos şi dăm aprobator din cap, dar rămânem neclintiţi. Toate oraşele din jurul nostru sunt centre urbane în plină expansiune: Charleston, Atlanta, Jacksonville - nu şi Savannah. Prin anii '50, o mare companie de asigurări, Prudential Insurance, voia să-şi stabilească aici sediul regional. Ar fi creat mii de locuri de muncă şi ar fi transformat Savannah într-un important centru al unei industrii nepoluante şi profitabile. Dar nu am fost de acord. Prea mare. Până la urmă s-au dus la Jacksonville. în anii '70, Gian Carlo Menotti s-a gândit să facă din Savannah gazda Festivalului Spoleto SUA. Nu ne-a interesat nici asta. Aşa că festivalul e organizat acum în Charleston. Nu că am fi noi foarte pretenţioşi. Pur şi

simplu ne place ca totul să rămână exact aşa cum este!
Domnişoara Harty a deschis un dulap şi a scos două cupe din argint. Le-a împachetat pe fiecare în şerveţele de pânză şi le-a aşezat cu grijă în coşul de nuiele lângă martini.
— Poate suntem noi mai cu nasul pe sus, a zis ea, dar nu suntem rău-voitori. în realitate suntem renumiţi pentru ospitalitatea noastră, chiar şi după standardele Sudului. Ştii, Savannah este cunoscută drept „Oraşul gazdă al Sudului". Asta din cauză că am fost întotdeauna un oraş al petrecerilor. Adorăm compania străinilor. Cred că asta ţine de faptul că suntem oraş port şi că sute de ani le-am oferit adăpost oamenilor din toate colţurile lumii. Viaţa în Savannah a fost întotdeauna mai uşoară decât pe plantaţii. Savannah era un oraş de negustori bogaţi care făceau comerţ cu bumbac şi locuiau în case elegante, la o aruncătură de băţ unul de altul. Petrecerile au devenit un mod de viaţă şi asta ne individualizează. Nu suntem precum ceilalţi georgieni. Avem o vorbă: dacă te duci în Atlanta, prima întrebare pe care o auzi este „Cu ce afaceri pe-aici ?" în Macon te întreabă „La ce biserică te duci ?" în Augusta te întreabă care era numele de fată al bunicii. Dar în Savannah prima întrebare este „Ce vrei de băut ?"
Pentru a-şi întări spusele, a mângâiat afectuos coşul cu martini. Parcă auzeam ecoul zbieretelor căpitanului Flint.
— Savannah nu a dus niciodată lipsă de băutură, a continuat ea, nici măcar când restul Georgiei era „pe uscat". în timpul prohibiţiei staţiile de benzină vindeau whisky chiar de la pompă! O, puteai oricând să faci rost de băutură în Savannah! N-a fost niciodată un secret. Eram copil când evanghelistul Billy Sunday a venit cu celebra lui cruciadă a deşteptării spirituale la noi în oraş. S-a instalat în Forsyth Park şi toată lumea a venit să-l asculte. Mare nebunie a fost atunci! Domnul Sunday s-a ridicat şi a strigat cât l-au ţinut puterile că Savannah e cel mai ticăloşit oraş din lume! Normal, cu toţii credeam că-i ceva extraordinar!
Domnişoara Harty mi-a pus coşul de nuiele în braţe şi m-a condus prin hol, afară, până la maşină. Câteva minute

Note:
1 în original carpetbaggers; acesta era numele dat în derâdere yancheilor veniţi în Sud după Războiul Civil.
mai târziu coşul stătea între noi, pe scaunele din faţă, iar ea mă ghida pe străzile oraşului.
— Mai întâi o să vizităm morţii, a propus ea.
Tocmai o luasem pe Victory Drive, o şosea lungă, acoperită complet de bolta de frunziş a stejarilor din care coborau franjuri de tilandsia. Pe mijloc, de-a lungul şoselei, erau două şiruri de palmieri, care aveau parcă rolul de elemente arhitectonice, susţinând tavanul de stejar şi tilandsia.
Mi-am aruncat o privire spre ea, nefiind sigur dacă am auzit bine:
— Morţii ?
— în Savannah morţii ne sunt tot timpul aproape mi-a răspuns. Pretutindeni sunt amintiri ale vremurilor trecute, ale oamenilor care au fost. Ţinem foarte mult la trecutul nostru. Palmierii ăştia, de exemplu, au fost plantaţi în memoria soldaţilor din Georgia care şi-au dat viaţa în Primul Război Mondial.
După cinci sau şase kilometri am ieşit din Victory Drive şi am luat-o pe o stradă întortocheată care ne-a dus la porţile Cimitirului Bonaventure. O imensă pădure de stejari se zărea în faţa noastră. Am parcat maşina chiar la poartă şi am mers mai departe pe jos. Am ajuns numaidecât în faţa unui mausoleu din marmură albă.
— Dacă se întâmplă cumva să mori în timpul şederii tale în Savannah, mi-a spus domnişoara Harty cu un zâmbet blând, aici o să fii depus. Acesta este Mormântul Străinului. A fost construit în memoria unui om pe nume William Gaston. A fost unul dintre cei mai mari organizatori de petreceri din Savannah şi a murit în secolul al nouăsprezecelea. Acest mormânt este un tribut adus ospitalităţii sale. înăuntru este o criptă goală rezervată străinilor care mor în timp ce vizitează Savannah. Se pot odihni pentru o vreme aici, într-unui dintre cele mai frumoase cimitire din lume, până când familiile lor pot veni să-i ia.

Mi-am exprimat speranţa că nu voi cunoaşte ospitalitatea oraşului Savannah într-o asemenea măsură. Am trecut mai departe şi am luat-o pe o alee mărginită de stejari falnici, în stânga şi în dreapta, din tufişurile dese se înălţau statui acoperite cu muşchi ca ruinele unui templu de mult uitat.
— Pe vremea coloniilor aici era o plantaţie superbă, a continuat domnişoara Harty. în mijlocul ei se ridica un conac din cărămidă adusă din Anglia. Erau şi grădini suspendate care se întindeau până la râu. Moşia a fost construită de colonelul John Mulryne. Când fata lui s-a măritat cu Josiah Tattnall, tatăl miresei a marcat fericitul eveniment prin construirea unor lungi alei şi plantarea a sute de copaci care formau iniţialele M şi T înlănţuite. Se spune că mai sunt destui copaci dintre cei plantaţi atunci, astfel încât se poate descifra monograma dacă te străduieşti puţin.
Domnişoara Harty a tăcut când am ajuns în dreptul unei movile acoperite cu viţă-de-vie.
— Asta-i tot ce-a rămas din conacul de pe moşie, reluă ea. E o parte din fundaţie. Casa a ars pe la sfârşitul secolului al optsprezecelea. Se spune că a fost un incendiu grandios. Chiar în seara aceea avea loc un dineu, cu mulţi invitaţi şi cu tot atâţia servitori în livrea, aliniaţi în spatele scaunelor. Când cina era în toi, majordomul s-a apropiat de stăpânul casei şi i-a şoptit că acoperişul a luat foc şi că nu se putea face nimic pentru a-l stinge. Calmă, gazda s-a ridicat atunci în picioare, a bătut cu un tacâm în paharul de cristal şi a invitat oaspeţii să-şi ia cu ei farfuriile şi să-l urmeze în grădină. Servitorii au cărat apoi masa şi scaunele afară, iar cina a continuat la lumina focului devastator. Stăpânul casei s-a comportat admirabil. Şi-a încântat convivii cu glume şi povestioare amuzante în timp ce flăcările îi mistuiau casa. Apoi, pe rând, fiecare oaspete s-a ridicat în picioare şi a toastat în cinstea gazdei, a casei şi a minunatelor bucate. Când toasturile s-au terminat, gazda şi-a făcut ţăndări paharul de cristal izbindu-l de trunchiul unui stejar bătrân şi fiecare dintre meseni a făcut întocmai. Se spune că în unele nopţi, dacă asculţi atent, poţi auzi râsete şi clinchet de pahare sparte,

îmi place să cred că acest loc reprezintă scena Petrecerii

Eterne. Ce alt loc mai bun în Savannah să te odihneşti pe vecie decât acela unde petrecerea nu se termină niciodată.
Ne-am reluat plimbarea şi, în scurt timp, am ajuns în dreptul unei mici parcele, la umbra unui stejar înalt. Parcela era împrejmuită cu o bordură joasă şi pe ea se ridicau cinci morminte şi doi curmali pitici. Unul dintre morminte era acoperit în întregime de o lespede din marmură albă peste care se aşternuse un covor de frunze uscate şi nisip. Domnişoara Harty a dat frunzele la o parte şi am citit următoarea inscripţie: JOHN HERNDON MERCER (JOHNNY).
— L-ai cunoscut ? am întrebat eu.
— Cu toţii l-am cunoscut şi l-am iubit, mi-a răspuns.
Recunoşteam ceva din Johnny în fiecare din cântecele lui. Aveau atâta prospeţime şi vioiciune, şi exact aşa era el. De parcă n-ar fi părăsit niciodată Savannah.
A mai curăţat puţin piatra funerară şi a dat la iveală un epitaf: ŞI ÎNGERII CÂNTĂ.
— Pentru mine, a continuat ea, Johnny a fost cu adevărat „băiatul din vecini". Eu locuiam pe East Gwinnett Street la numărul 222, iar el la numărul 226. Străbunicul lui Johnny a construit o casă imensă în Monterey Square, dar Johnny nu a locuit niciodată acolo. Cel care locuieşte acum în casa aceea a restaurat-o superb şi a transformat-o într-un punct de atracţie. îl cheamă Jim Williams. Prietenii mei din lumea bună sunt morţi după el. Eu nu.
Domnişoara Harty şi-a îndreptat spatele şi n-a mai spus nimic despre familia Mercer sau despre Jim Williams. Am mers mai departe pe alee, către râul care se putea zări pe sub frunzişul copacilor.
— Acum o să-ţi mai arăt un singur lucru, mi-a spus.
Am ajuns pe buza unui mal abrupt şi nu prea înalt, deasupra unui râu întins şi lin, desigur cel mai plin de semnificaţii loc din acest spaţiu al liniştii. Domnişoara Harty m-a condus către o mică împrejmuire ce cuprindea o piatră funerară şi o băncuţă de granit. S-a aşezat pe bancă şi mi-a făcut semn

să mă aşez lângă ea.
— în sfârşit, putem bea nişte martini, mi-a zis, după care a deschis coşul de răchită şi a turnat băutura în cupele de argint. Dacă te uiţi la piatra de pe mormânt o să vezi ceva destul de ciudat.
Era o piatră funerară dublă pe care se puteau citi numele unui oarecare dr. William F. Aiken şi al soţiei sale Anna.
— Erau părinţii poetului Conrad Aiken. Citeşte datele. Atât doctorul Aiken cât şi soţia lui muriseră în aceeaşi zi, pe 27 februarie 1901.
— Iată ce s-a întâmplat, a început să povestească domnişoara Harty. Soţii Aiken locuiau pe Oglethorpe Avenue într-o frumoasă casă de cărămidă. Dr. Aiken avea cabinetul la parter, iar familia ocupa cele două etaje ale clădirii. Conrad avea unsprezece ani. într-o dimineaţă, Conrad a fost trezit de strigătele părinţilor săi, care se certau în dormitorul lor aflat la capătul culoarului. Timp de câteva clipe, cearta a încetat. Apoi Conrad şi-a auzit tatăl numărând „Unu! Doi! Trei!" A urmat un ţipăt pe jumătate înăbuşit şi apoi un foc de armă. Apoi încă o numărătoare până la trei, o a doua împuşcătură şi o bufnitură. Conrad a alergat desculţ în stradă, a traversat Oglethorpe Avenue până la secţia de poliţie unde a spus „Tati a împuşcat-o pe mami şi apoi s-a împuşcat şi el". I-a adus pe poliţişti în casă şi i-a condus la dormitorul părinţilor săi, de la ultimul etaj.
Domnişoara Harty ridică cupa toastând în tăcere pentru dr. Aiken şi soţia lui. Vărsă apoi câteva picături pe pământ.
— Dacă-ţi vine să crezi, continuă ea, unul din motivele pentru care a ucis-o a fost pasiunea ei pentru petreceri.
Aiken a lăsat să se înţeleagă asta în Strania lumină a lunii, una dintre povestirile sale. Acolo, tatăl este nemulţumit că mama îşi neglijează familia şi i-o reproşează: „Sunt două petreceri în fiecare săptămână, uneori trei sau patru, asta-i deja prea mult". Povestirea are caracter autobiografic, desigur. La vremea aceea, soţii Aiken aveau un stil de viaţă pe care nu şi—1 puteau permite. Practic, Anna Aiken mergea la petreceri o dată la două zile. Dăduse nu mai puţin de şase

petreceri cu o lună înainte ca soţul ei să o omoare... După crimă, rudele l-au luat pe Conrad în primire şi l-au crescut. A ajuns la Harvard şi a avut o carieră strălucită. A câştigat Premiul Pulitzer şi a fost numit şeful departamentului de poezie de la Biblioteca Congresului. După ce a ieşit la pensie, s-a întors să-şi petreacă ultimii ani de viaţă în Savannah. A ştiut întotdeauna că aşa se va întâmpla. A scris la un moment dat un roman cu titlul Marele cerc; era vorba despre revenirea la origini. Şi aşa s-a întâmplat şi cu Aiken. A locuit în Savannah în primii unsprezece şi în ultimii unsprezece ani de viaţă. In ultima parte a locuit chiar lângă casa în care a copilărit, separat de tragicul său trecut de un singur zid de cărămidă... Iţi dai seama, reîntoarcerea lui în Savannah a provocat mare senzaţie printre iubitorii de poezie! Dar Aiken s-a ţinut deoparte. A refuzat politicos aproape toate invitaţiile. Spunea că are nevoie de timp pentru a scrie. Totuşi, venea destul de des aici cu soţia lui şi rămâneau în jur de o oră. Aduceau de fiecare dată un shaker cu martini şi două cupe de argint, le vorbeau părinţilor decedaţi şi făceau libaţii în cinstea lor.

Domnişoara Harty şi-a ridicat cupa şi au ciocnit. Două mierle se sfădeau undeva, printre ramurile copacilor. Un vas de pescuit creveţi trecea agale pe râu.

— Lui Aiken îi plăcea să vină aici şi să se uite la navele aflate în trecere, mi-a spus ea. într-o după-amiază a văzut una care avea pictat la prova numele Marinarul cosmic. I-a plăcut foarte mult. De altfel, cuvântul „cosmos" apare foarte des în poezia lui. în seara aceea s-a dus acasă şi a căutat nava cu numele Marinarul cosmic în ziar, la buletinul maritim. A găsit-o pe lista vaselor din port. Numele era însoţit de menţiunea „destinaţie necunoscută". Asta i-a plăcut şi mai mult.

— Unde este înmormântat Aiken ? am întrebat eu, nemaivăzând alt mormânt pe parcela respectivă.

— Păi este chiar aici, răspunse ea. De fapt, se poate spune că suntem chiar în acest moment oaspeţii lui. Aiken a dorit ca, după moartea sa, lumea să vină în acest loc superb, să bea martini şi să privească navele aşa cum făcea el în timpul

vieţii. A lăsat şi o invitaţie subtilă în acest sens. Şi-a construit piatra de mormânt sub forma unei băncuţe.
Cu un reflex involuntar, m-am ridicat instantaneu în picioare. Domnişoara Harty a râs şi s-a ridicat şi ea. Pe băncuţă era inscripţionat numele lui Aiken, însoţit de mesajul MARINARUL COSMIC, DESTINAŢIE NECUNOSCUTĂ.
Savannah mă ademenise. A doua zi dimineaţa, după ce am predat camera de la hotel, am întrebat-o pe recepţioneră cum aş putea să-mi închiriez un apartament pentru aproximativ o lună - nu chiar atunci, poate mai târziu.
— Formaţi cameră1, mi-a spus ea. La telefon. Sunaţi la numărul ce corespunde literelor C, A, M, E, R, Ă. Este numărul unui serviciu de centralizare a ofertelor de camere de închiriat. Au toate datele de care aveţi nevoie.
Bănuiam că în Savannah am dat peste un vestigiu rar al vechiului Sud. Mi se părea că, dintr-un punct de vedere, oraşul era un tărâm la fel de îndepărtat ca Insula Pitcairn, micuţa stâncă din mijlocul Pacificului, unde urmaşii marinarilor răzvrătiţi, de pe nava britanică Bounty trăiseră şi se înmulţiseră în izolare încă din secolul al optsprezecelea. Tot cam de atunci, şapte generaţii de locuitori din Savannah fuseseră părăsite în discretul şi izolatul lor oraş, ca într-un uriaş umbrar în mijlocul grădinii.
— Avem origini comune noi cei din Savannah, mi-a mai spus Mary Harty. Trebuie să fii cu mare băgare de seamă pe-aici. Suntem înrudiţi cu toţii.
în mintea mea încolţea o idee, ca o variaţiune a celei cu vizitarea oraşelor în weekend. Voi face din Savannah o a doua mea casă. Voi sta probabil câte o lună în Savannah, suficient cât să nu rămân un simplu turist şi poate chiar să devin un rezident cu drepturi depline. Voi cerceta, voi observa şi îmi voi băga nasul peste tot unde mă va împinge curiozitatea sau oriunde voi fi invitat. Nu voi face nici un fel de supoziţii. Voi lua notiţe.
Timp de opt ani exact asta am făcut, cu excepţia faptului că vizitele mele în Savannah se prelungeau, iar timpul petrecut la New York se scurta. Uneori mi se părea chiar că ajun-

sesem să locuiesc în Savannah. M-am trezit implicat într-o poveste cu un amestec ciudat de personaje, însufleţită de o serie de întâmplări stranii, printre care chiar şi o crimă. Dar să încep cu începutul. Am găsit un telefon şi am tastat „cameră".

Capitolul 3
Gentlemanul sentimental

Vocea care a răspuns la numărul „cameră" m-a îndrumat spre noua mea locuinţă din Savannah - etajul întâi al unei case de pe East Charlton Lane. Aveam două camere mici cu vedere spre grădină şi spre partea din spate a unei case. în grădină erau o magnolie parfumată şi un mic bananier. Printre piesele de mobilier din apartament se găsea un vechi glob pământesc cocoţat pe un suport. în prima noapte petrecută acolo am pus degetul pe Savannah şi, învârtind globul, am urmărit paralela 32 în jurul lumii. Marrakesh, Tel Aviv şi Nankin treceau unul după altul pe sub degetul meu. Savannah se afla în punctul cel mai vestic de pe Coasta de Est, pe aceeaşi longitudine cu Cleveland. Era la nouă grade latitudine sudică de New York, suficient, mi-am zis, pentru a vedea luna de pe cer dintr-un unghi diferit. Semi-luna trebuia să fie puţin întoarsă în sensul acelor de cea-

Note:
1 în original, Bedroom - dormitor.

sornic, aşa încât ar fi semănat mai mult cu litera U decât cu C-ul pe care-l văzusem cu o noapte înainte pe cerul New Yorkului. Sau ar fi fost întoarsă invers ? M-am uitat pe fereastră, dar luna intrase într-un nor.

Pe când încercam să-mi fixez poziţia exactă în univers, am auzit dinspre zidul grădinii nişte râsete şi sunetele unui pian de bodegă. Cântecul se numea Sweet Georgia Brown şi era cântat cu o voce baritonală plăcută. A urmat apoi cân-tecul How Come You Do Me Like You Do ? Undeva, într-o casă din vecinătate, o petrecere era în toi şi mi-am zis că-i semn bun. Muzica asigura un fundal sonor agreabil, ce-i drept un pic cam siropos, dar pianistul era foarte bun. Şi

neobosit pe deasupra. îmi amintesc că ultimul cântec pe care l-am auzit înainte de a adormi a fost Lazybones. Unde mai pui că era un cântec scris chiar de Johnny Mercer.
Câteva ore mai târziu, puţin după ivirea zorilor, a început din nou să cânte muzica. Piano-roll Blues a fost prima melodie, din câte mi-aduc aminte; a urmat Darktown Strutters' Boli. Muzica a continuat în stilul acesta, cu mici pauze, toată ziua şi până târziu în noapte. La fel s-a întâmplat şi în următoarele două zile. Sunetele pianului făceau parte integrantă din ambianţă şi acelaşi lucru se putea spune despre petrecere - dacă era într-adevăr o petrecere.
Am depistat locul de unde venea muzica: la numărul 16 pe East Jones Street, într-o clădire tencuită, aflată la patru case mai încolo. în mare, casa era la fel ca toate celelalte de pe stradă cu excepţia unui flux continuu de vizitatori care intrau şi ieşeau la orice oră din zi şi din noapte. Aceştia nu păreau a avea nimic în comun unii cu alţii - tineri, bătrâni, singuri sau în grupuri, albi şi negri -, dar am observat că nimeni nu suna sau bătea la uşă. Pur şi simplu deschideau uşa şi intrau. Să laşi uşa de la intrare descuiată era ceva foarte ciudat, chiar şi pentru Savannah. Mi-am zis că, până la urmă, voi da eu de capătul poveştii şi, între timp, am început să vizitez împrejurimile noii mele locuinţe.
Zona verde a oraşului, cu pieţele sale dispuse geometric, cuprindea centrul vechi, construit înainte de Războiul Civil şi care se întindea pe opt kilometri pătraţi. Mai târziu, când zona urbană s-a extins spre sud, edilii oraşului au abandonat pieţele. La sud de centrul vechi se întindea o fâşie de teren pe care se înălţau extravagante clădiri victoriene. După ele urma Ardsley Park, o enclavă de case construite la începutul secolului douăzeci, cu faţade cochete din care nu lipseau coloanele, frontoanele, porticurile şi terasele. La sud de Ardsley Park, clădirile erau ceva mai mici. Erau bungalow-uri, construite în anii '30 şi '40, alte case fără etaj, gen ranch, din anii '50 -'60 şi, la ieşirea din oraş, o zonă semirurală ca oricare alta din America, exceptând toponimia, care amintea ici şi colo de vechiul Sud: Twelve Oaks Shopping Piaza sau

Cinema Tara.
La sediul Asociaţiei pentru istoria Georgiei, o bibliotecară amabilă mi-a lămurit nişte lucruri. Nu, mi-a spus, nu a existat niciodată o femeie poreclită „teribila Hannah". Bibliotecara bănuia că Hannah nu era altceva decât produsul imaginaţiei unui versificator care avea nevoie de o rimă pentru Savannah. A adăugat cu un oftat că şi-ar fi dorit ca Hannah să fi rămas în memoria oamenilor drept vampa din Montana, de exemplu. Savannah are o istorie suficient de bogată şi nu are nevoie de asemenea favoruri. Ştiam, de exemplu, că Eli Whitney a inventat maşina de egrenat bumbac pe Plantaţia Mulberry din Savannah ? Sau că Juliette Gordon Low a fondat organizaţia Cercetaşele Americii într-o casă vagon de pe Dayton Street ?
Bibliotecara mi-a înşirat o listă cu cele mai importante evenimente din istoria oraşului: prima şcoală de duminică din America s-a înfiinţat în Savannah, în 1736, primul orfelinat, în 1740, prima biserică baptistă pentru negri în 1788, primul teren de golf din America în 1796. John Wesley, fondatorul Bisericii Metodiste, a fost preot al Bisericii lui Christos în Savannah în 1736 şi, în timpul misiunii sale pastorale, a scris o carte de imnuri ce avea să devină cea mai importantă dintre cele folosite de Biserica Anglicană. Un negustor din Savannah a sponsorizat primul vas cu aburi care a traversat vreodată Atlanticul, nava Savannah, care a făcut prima sa călătorie pe ocean de la Savannah la Liverpool în 1819. împreună, toate aceste impresionante repere din trecut sugerau că oraşul acesta adormit, cu cei 150 000 de locuitori ai săi, jucase cândva un rol mult mai important decât cel de astăzi. Să sponsorizezi în 1819 traversarea Atlanticului cu o navă cu aburi pentru prima dată în lume trebuie să fi fost echivalent cu lansarea primei navete spaţiale, de exemplu. Preşedintele James Monroe s-a deplasat special la Savannah pentru a participa la inaugurarea navei - un indiciu clar al importanţei evenimentului la vremea respectivă.
Am răsfoit cărţi, broşuri şi hărţi în sala de lectură a Asociaţiei, o încăpere spaţioasă, cu tavanul foarte înalt şi cu două

şiruri de rafturi suprapuse pe toată lungimea pereţilor. Fantoma Războiului Civil bântuia acea sală, iar rolul jucat de Savannah în război era o poveste ce părea a spune multe despre acest oraş.

Când au început luptele, Savannah era cel mai mare port în comerţul mondial cu bumbac. Generalul William Tecumseh Sherman l-a ales ca punct culminant al marşului său triumfător către mare şi a venit cu o armată de şaptezeci de mii de soldaţi împotriva celor zece mii de soldaţi confederaţi care apărau Savannah. Spre deosebire de cei din Atlanta şi Charleston, conducătorii civili din Savannah erau afacerişti pragmatici, iar pasiunile lor secesioniste erau temperate de conştientizarea faptului că distrugerea oraşului era iminentă. Când armata lui Sherman s-a apropiat de oraş, primarul din Savannah i-a ieşit în întâmpinare în fruntea unei delegaţii. S-au oferit să predea oraşul fără luptă, dacă Sherman promitea să nu-l distrugă. Sherman a acceptat oferta şi i-a trimis preşedintelui Lincoln celebra telegramă:

VĂ ROG SĂ-MI PERMITEŢI SĂ VĂ OFER DREPT CADOU DE CRĂCIUN ORAŞUL SAVANNAH ÎMPREUNĂ CU O SUTĂ CINCIZECI DE TUNURI ŞI MULTĂ MUNIŢIE ŞI, DE ASEMENEA, DOUĂZECI ŞI CINCI DE MII DE BALOŢI DE BUMBAC.

Sherman a rămas o lună în Savannah şi apoi a trecut în Carolina de Sud, mărşăluind spre oraşul Columbia, pe care l-a ras de pe faţa pământului.

Savannah a sărăcit în timpul războiului, dar şi-a revenit în câţiva ani şi a redevenit aşezarea prosperă de odinioară. Totuşi, sursa bogăţiei oraşului începea deja să sece. Din ce în ce mai mulţi oameni lăsau munca câmpului şi se mutau în Nordul industrializat; bumbacul, singura plantă cultivată de atâta vreme, secătuise solul altădată roditor, iar zona de cultivare şi prelucrare a bumbacului se mutase în vest. In timpul recesiunii din 1892, preţul livrei de bumbac a scăzut de la un dolar la nouă cenţi. Pe la 1920 gărgăriţa bumbacului a distrus şi ultimele culturi de bumbac. De atunci Savannah a intrat în declin. Multe dintre clădirile impunătoare de odinioară au căzut în paragină. în 1946, lady Astor, aflată în

trecere prin oraş, a spus că Savannah era ca „o femeie frumoasă cu faţa murdară". Impulsionaţi de această remarcă, un grup de cetăţeni cu simţ civic s-au apucat să restaureze centrul urbei. Eforturile lor au avut drept rezultat conservarea zonei istorice a oraşului Savannah.

înainte să plec din bibliotecă, am căutat în registrul stării civile din anul 1914 numele lui Sadie Jefferson, femeia care s-a dus la poliţie în paşi de tango. Nu apărea nicăieri. De fapt, nu era nimeni cu numele de Jefferson. Bibliotecara a aruncat o privire asupra articolului decupat din ziar şi mi-a spus că, probabil, nu căutasem în registrul care trebuia.

— După cum reiese din articol, Sadie Jefferson era negresă, mi-a spus bibliotecara, pentru că s-a omis apelativul politicos „doamna" sau „domnişoara". Aşa se obişnuia înainte de integrarea socială a negrilor. Cred că din cauza asta nu aţi găsit-o.

într-adevăr, Sadie Jefferson figura în registru la secţiunea „Persoane de culoare" - soţia lui James E. Jefferson, frizer. A murit prin anii '70.

Povestea negrilor din Savannah era, desigur, mult diferită de cea a albilor. Sclavia a fost interzisă în Georgia în anul 1735 (Oglethorpe o numea „o crimă oribilă"), dar, în 1749, administraţia coloniei a cedat presiunii din partea coloniştilor şi a legalizat-o. în ciuda trecutului marcat de opresiune, mişcarea pentru drepturi civile din anii '60 nu a cunoscut incidente violente în Savannah. Liderii mişcării au organizat proteste paşnice în cantine, pe plajă, în biserici, precum şi un boicot de un an şi trei luni asupra magazinelor segregate. Au fost şi momente tensionate, dar, în cele din urmă, pacea a triumfat, în mare măsură datorită muncii neobosite a unui primar cu vederi înaintate, Malcom Maclean, şi strategiei nonviolenţei adoptate de liderii comunităţii de culoare, menţionându-l aici pe W.W. Law, şeful filialei locale a Asociaţiei Naţionale pentru Propăşirea Populaţiei de Culoare (NAACP). în 1964, Martin Luther King declara Savannah „cel mai desegregat oraş din Sud". în 1980, populaţia oraşului era jumătate albă, jumătate neagră.

Din documentele bibliotecii reieşea clar că, în vremuri mai înfloritoare, Savannah fusese un oraş cosmopolit, iar cetăţenii săi nişte oameni extraordinar de practici. Primarul Richard Arnold, cel care l-a luat cu binişorul pe generalul Sherman şi a salvat oraşul de la pieire, era un exemplar tipic. Medic, cărturar, mare gurmand şi bun cunoscător al vinurilor de soi, Richard Arnold era un domn care acorda o mare atenţie obligaţiilor mondene. Iată ce menţiona el într-o scrisoare : „Ieri m-am întreţinut cu Excelenţa Sa domnul Howell Cobb la un dineu neoficial. Ne-am aşezat pe scaune la ora trei şi ne-am ridicat la nouă şi jumătate". Cina de şase ore şi jumătate a primarului Arnold venea să întărească cele ce aflasem până atunci despre pasiunea localnicilor pentru petreceri şi m-a făcut să mă gândesc şi mai mult la distracţia mondenă ce se desfăşura non-stop la numărul 16 pe East Jones Street, în casa de peste drum de a mea.
Monitorizarea ocazională a casei respective a dat roade într-o bună zi, pe la amiază. O maşină s-a apropiat şi a frânat cu scârţâit de roţi oprindu-se brusc, cu o smucitură. La volan era o doamnă în vârstă, frumos îmbrăcată, cu părul alb, neted şi strălucitor ca o bezea. Nici măcar nu încercase să parcheze lateral, ci lăsase maşina doar cu botul în spaţiul de parcare, de parcă ar fi priponit un cal. A coborât şi s-a îndreptat cu paşi repezi spre uşa casei, a scos din poşetă un ciocan cu cap rotunjit şi a spart metodic toate ochiurile de geam din jurul uşii. Apoi a băgat ciocanul la loc în poşetă şi s-a întors la maşină. Incidentul nu a părut să-i deranjeze pe cei din casă. Pianul a continuat să cânte, iar râsetele au continuat. Geamurile au fost înlocuite, dar nu mai devreme de câteva zile.
După cum mă aşteptam, curând totul a devenit cât se poate de clar. într-o seară, după ce mâncasem, am auzit ţăcănitul unor tocuri ascuţite urcând scările către apartamentul meu şi, în cele din urmă, o uşoară bătaie în uşă. Am deschis şi m-am trezit faţă în faţă cu o femeie frumoasă scăldată în lumina lunii. Capul îi era împodobit de un nor de păr blond platinat, pufos ca vata de zahăr. Purta o rochie roz cu un

decolteu adânc şi voluptuos şi chicotea.
— Ca să vezi, a spus ea, au plecat şi l-au lăsat iar pe Joe fără curent electric.
— A, da ? am făcut eu. Cine-i Joe ?
— Cum, nu-l ştii pe Joe ? m-a întrebat după un moment în care a părut puţin încurcată. Credeam că toată lumea îl ştie pe Joe. E vecinul tău. Sau pe-aproape. Joe Odom. Stă la vreo două case mai jos, a adăugat arătând spre vest.
— Nu cumva în casa din care se aude pianul ?
Această replică i-a provocat femeii hohote de râs cristalin.
— Ha-ha-ha! Te-ai prins!
— Şi cel care cântă e chiar Joe Odom ?
— Chiar el, mi-a răspuns, iar eu sunt Mandy. Mandy Nichols. Nu voiam să te deranjez sau ceva de genul ăsta, dar am văzut lumina aprinsă. Am rămas fără gheaţă şi speram că ne-ai putea ajuta.
Am invitat-o înăuntru. Când a trecut pe lângă mine am simţit parfum de gardenie. Mi-am dat seama că o văzusem intrând în casa din vecini. N-aveam cum să o uit. Era de o frumuseţe sculpturală, iar corpul ei cu rotunjimi perfecte părea fără cusur. Un machiaj încărcat şi strălucitor îi punea în valoare ochii albaştri. Am scos patru tăviţe cu gheaţă din congelator şi le-am golit într-o frapieră. I-am spus că eram curios să ştiu cine locuieşte în casa respectivă.
— Oficial, numai Joe, mi-a răspuns, dar uneori e greu să-ţi dai seama cu atâţia oameni care rămân uneori o noapte, alteori o săptămână întreagă sau chiar câteva luni. Eu locuiesc în Waycross şi vin cu maşina în Savannah şase zile pe săptămână ca să cânt prin cluburile din oraş. Dacă sunt prea obosită ca să mai conduc noaptea până acasă, rămân la Joe.
Mandy mi-a spus că a urmat cursurile Universităţii din Tennessee cu o bursă parţială pentru twirling1. Mi-a mai spus şi că fusese încoronată Miss FP în Las Vegas cu un an înainte.
— Miss FP?
— Adică Miss Frumoasa Planturoasă, mi-a răspuns. E un concurs de frumuseţe pentru femei plinuţe. Au scos o revistă şi o colecţie vestimentară - tot tacâmul. Iniţial nu

m-am gândit să particip la concurs. M-au înscris nişte prieteni. I-am dat frapiera.
— Ia stai aşa! Nu vrei să vii şi tu să bei ceva cu noi ?
Cum era cât pe ce să propun eu însumi acelaşi lucru, am acceptat fără ezitare invitaţia şi am coborât cu Mandy. Păşea uşor; pietricelele ţăcăneau şi fugeau de sub tocurile ei cui.
— E departe Waycross de Savannah, nu-i aşa ? am întrebat-o eu.
— Cam o oră şi jumătate cu maşina.
— Nu e plictisitor să faci naveta în fiecare zi ?
— Nu chiar. Aşa am timp să-mi fac unghiile.
— Unghiile ?
— Da, a chicotit ea. De ce nu ?
— Ştiu şi eu... Pare complicat să-ţi faci unghiile în timp ce conduci.
— E destul de uşor dacă ai exerciţiu, mi-a spus. Ţin volanul cu genunchii.
— Serios ?
— îhî! De fapt, las unghiile la urmă. Mai întâi mă machiez şi apoi îmi aranjez părul.
M-am uitat la strălucitoarea paletă de culori de pe faţa zâmbitoare a lui Mandy. Nu era o simplă combinaţie de ruj şi rimei. Era o compoziţie de nuanţe şi tonuri amestecate. Sub nimbul de păr platinat se distingeau mai multe nuanţe de roz, albastru şi ocru.
— îmi pieptăn părul pe spate, mi-a zis.
— Cred că atragi o mulţime de priviri pe drum, când faci toate astea.
— Mda, uneori. Ieri am oprit într-o benzinărie şi un şofer de tir a venit din spate şi a oprit chiar lângă mine. Mi-a zis: „Doamnă, stau în spatele dumneavoastră şi vă urmăresc de trei sferturi de oră. Mai întâi v-aţi machiat. Apoi v-aţi pieptănat. Apoi v-aţi făcut unghiile. Am vrut să văd cum arătaţi". Mi-a făcut cu ochiul şi mi-a spus că-s foarte drăguţă. Pe urmă mi-a zis: „Să vă mai întreb ceva. Am văzut că la fiecare două, trei minute vă întoarceţi şi vă uitaţi la ceva de pe scaunul din dreapta. Ce-aveţi acolo ?" „Televizorul porta-

bil", i-am răspuns. „Nu-mi permit să pierd nici un episod din telenovele!"
Am intrat în grădina lui Joe Odom. Lumânări aprinse licăreau la ferestrele casei cufundate în beznă. Doi bărbaţi stăteau pe vine lângă zidul ce împrejmuia grădina. Unul ţinea o lanternă, iar celălalt îngenunchease şi se uita la contorul electric. Cel care stătea în genunchi purta o pereche de mănuşi mari de cauciuc şi meşterea ceva cu un patent. încerca să înnoade două cabluri.
— Atenţie, Joe! a spus bărbatul cu lanterna.
O ploaie de scântei a sărit din cablu, iar intensitatea luminii din casa vecină s-a micşorat puţin. Luminile din locuinţa lui Joe au început să clipească şi, curând, întreaga casă ieşise din întuneric. Dinăuntru s-au auzit urale. Joe s-a ridicat.
— Văd că nu m-am electrocutat de data asta, a spus. Poate data viitoare.
A făcut o plecăciune tăcută spre casa învecinată.
Joe Odom avea mustaţă şi părul blond puţin încărunţit.

Note:
1 Sport ce constă în învârtirea unui baston şi executarea unor mişcări de gimnastică ritmică.
Purta o cămaşă bleu descheiată la gât, pantaloni de tercot şi pantofi alb cu maro. Avea în jur de treizeci şi cinci de ani şi mi s-a părut că arăta surprinzător de calm pentru cineva care tocmai îşi riscase viaţa comiţând un furt de electricitate din cablul de înaltă tensiune.
— Am adus gheaţa, a spus Mandy.
— Văd că l-ai adus şi pe furnizor, a zis Joe cu un zâmbet fugar. Nu obişnuiesc să-mi pierd vremea prin grădină la ora asta, dar, ştii, au apărut nişte probleme care trebuiau rezolvate urgent.
Şi-a dat jos mănuşile de cauciuc şi a continuat:
— Cred că am început să mă pricep la treaba asta. Pot să repornesc şi apa şi gazele. Ţine minte. Poate vei avea nevoie de serviciile mele într-o zi. Totuşi, nu mă descurc aşa bine cu telefoanele. Pot reconecta un telefon, dar nu-l pot

face decât să primească apeluri. Nu să şi apeleze alte numere. Undeva, sub scări, a intrat în funcţiune un aparat de aer condiţionat.
— Ce sunet minunat, nu-i aşa ? a spus Joe. Hai să intrăm şi să bem în cinstea lui - şi în cinstea luminii electrice, a maşinii de spălat vase, a cuptorului cu microunde, a frigiderului, a Societăţii de Electricitate şi Energie Electrică Savannah. Şi a...
A ridicat un pahar imaginar în direcţia casei vecine şi a continuat:
— Oricui o fi.
Casa lui Joe era dotată cum nu te-ai fi aşteptat să fie locuinţa cuiva care nu-şi plăteşte facturile la utilităţi. în hol am văzut un frumos bufet englezesc, câteva portrete în ulei din secolul al optsprezecelea, două sfeşnice vechi din argint, un pian de concert Steinway şi două sau trei covoare orientale superbe. Părea că sunt oameni în fiecare cameră - nu ca la o petrecere, ci mai degrabă ca într-o casă deschisă tuturor.
— Eu sunt avocat de drept fiscal, a spus Joe, agent imobiliar şi pianist. Am fost asociat la o firmă de avocaţi, dar acum câţiva ani am plecat de-acolo şi mi-am deschis un cabinet în casa asta astfel încât să pot îmbina utilul cu plăcutul după cum am chef. Atunci m-a părăsit a treia soţie.
— El e Clint, a spus Joe arătând spre un tânăr care dormea pe canapea în camera de zi. Dacă ai vreodată drum spre Atlanta, Clint va fi încântat să te ia cu el. Conduce tiruri pe ruta Savannah - Atlanta şi nu-i place să fie singur în cabină. Te previn însă că face drumul în mai puţin de trei ore. Nici unul dintre cei care au fost într-o cursă nebunească de-a lui n-a mai vrut şi a doua oară.
O fată cu părul roşcat prins în coadă vorbea la telefon în bucătărie. Joe mi-a spus că era DJ la unul dintre primele patruzeci de posturi de radio din Savannah. A mai spus că tipul cu care umbla tocmai fusese arestat pentru trafic de cocaină şi pentru ameninţări teroriste la adresa poliţiştilor, în sufragerie, un bărbat blond, îmbrăcat în cămaşă albă şi pantaloni albi, tundea o femeie.

— E Jerry Spence, mi-a spus Joe. El ne tunde pe toţi, iar acum o tunde pe Ann, prima şi a doua mea nevastă. Eu şi Ann ne-am iubit din copilărie. Ne-am căsătorit prima dată când eram student la Drept, iar a doua oară când aniversam primul nostru divorţ. Şi, bineînţeles, ai cunoscut-o deja pe Mandy. Ea e a patra mea soţie în aşteptare.
— Ce aşteaptă ? am întrebat.
— Să se termine divorţul, a răspuns Joe. Nimeni nu poate şti când o să se întâmple asta pentru că avocatul ei e un puturos, care n-a reuşit nici măcar să deschidă acţiunea. Totuşi, cred că nu putem face mare caz pe tema asta pentru că eu sunt avocatul ei.
Punctul de atracţie al casei era bucătăria de unde se vedea grădina. Aici era un pian şi de aici se revărsau muzica şi râsetele peste zidurile grădinii şi, mai departe, în stradă.
— Am observat că laşi uşa de la intrare descuiată, i-am spus.
— Aşa e. Devenise prea mare deranjul să cobor mereu să deschid uşa. Asta a fost şi una dintre nemulţumirile celei de-a treia soţii, a completat Odom râzând.
— Să ştii că treaba cu uşa descuiată mă nemulţumeşte şi pe mine, a spus Mandy. Mai ales de când cu spargerea de săptămâna trecută. Joe zice că n-a fost nici o spargere, dar eu zic că a fost. Era ora patru dimineaţa şi noi eram amândoi în pat. M-am trezit şi am auzit zgomote jos şi l-am trezit pe Joe. „Joe, au intrat hoţii în casă", i-am spus. Dar el nici nu s-a sinchisit. „Ei, poate fi oricine", mi-a zis. Dar eu eram sigură că sunt hoţii. Deschideau dulapuri, sertare şi umblau peste tot. Aşa că l-am zgâlţâit din nou şi i-am spus: „Joe, du-te jos să vezi ce e". Ei bine, domnul Sânge-rece aici de faţă şi-a ridicat puţin capul de pe pernă şi a strigat „Angus ? Tu eşti, Angus ?" Fireşte, nu i-a răspuns nimeni. Aşa că Joe îmi spune: „Dacă e un hoţ, atunci nu-l cheamă Angus". Şi s-a culcat la loc. Dar a fost un hoţ şi am avut noroc că nu ne-a omorât.
Joe începuse să cânte la pian încă de la mijlocul povestirii lui Mandy. La sfârşit a adăugat:
— Dimineaţa am văzut că lipseau trei sticle de lichior şi

şase pahare. Asta nu mi se pare spargere. Pare mai degrabă o petrecere. Şi singurul lucru care mă enervează e că n-am fost şi noi invitaţi.
Zâmbetul lui Joe arăta că, cel puţin din punctul lui de vedere, cazul era închis.
— Cum spuneam, la început am lăsat uşa descuiată din comoditate. Mi-am dat însă repede seama că ori de câte ori suna soneria, era un necunoscut. Aşa că soneria devenise un semnal care îmi arăta că era un străin la uşă. Am învăţat să nu deschid niciodată în astfel de situaţii, pentru că e foarte probabil să fie vreun ajutor de şerif care vrea să-mi servească cine ştie ce hârtii, iar eu, desigur, n-am nici un chef să mă găsească acasă.
— Nici poliţia, nici bătrânicile cu ciocane în mână, am completat eu.
— Ciocane ? Nu cred că ştiu vreo bătrână care să aibă un ciocan asupra sa.
— Cea care ţi-a spart geamurile avea.
— O bătrânică a făcut asta ? a întrebat Joe surprins. Chiar mă întrebam cum s-a întâmplat asta. Noi am crezut că cineva a trântit uşa prea tare. Ai văzut-o când a făcut asta ?
-Da.
— Mda, sunt destule bătrânici pe aici prin Savannah, a spus Joe, şi se pare că una dintre ele nu mă are la inimă.
Nu părea îngrijorat.
— Ei bine, a continuat el, acum ştii câte ceva despre noi. Vorbeşte-ne despre tine.
Am spus că sunt scriitor şi sunt din New York.
— A, înseamnă că eşti yancheul despre care am tot auzit. Nimic nu ne scapă, ştii ? Savannah e un orăşel de provincie. E aşa de mic, că fiecare ştie tot ce mişcă, ceea ce ar putea fi o nenorocire. Dar partea bună este că îi ştim şi pe toţi poli-ţiştii sub acoperire. Cât despre tine, pot să-ţi spun că ai stârnit deja curiozitatea multora. Oamenii cred că ai venit aici să scrii adevărul despre Savannah, aşa că sunt puţin cir-cumspecţi în ceea ce te priveşte. Dar nu te stresa. In secret, toţi speră să-i pomeneşti în carte... Savannah e un loc ciudat,

a mai spus Joe după ce a râs şi mi-a făcut cu ochiul, dar dacă-l asculţi pe amicul Joe o să te descurci de minune. Trebuie totuşi să cunoşti câteva reguli de bază. Regula numărul unu: Fii mereu gata pentru încă un rând de băutură. Abia atunci devine interesantă conversaţia. Atunci afli tot ce vrei să ştii.
— Regula asta-mi convine, am spus.
— Regula numărul doi: N-ai ce căuta la sud de Gaston Street. Adevăraţii „savanezi" sunt NDG. NDG înseamnă „la nord de Gaston". Noi locuim în zona veche a oraşului. Nu mergem la Mall. Nu mergem în cartierele din sud decât dacă suntem invitaţi la o petrecere a bogătaşilor din zona debarcaderului. Tot ce se află la sud de Gaston Street e pentru noi partea de nord a oraşului Jacksonville şi, de obicei, nu avem treabă prin părţile alea... Regula numărul trei: Respectă cele mai importante sărbători ale anului - Ziua Sfântului Patrick şi ziua meciului de fotbal Georgia-Florida. Parada de Sfântul Patrick organizată în Savannah este cea de-a treia ca mărime din America. Vin oameni din toate statele din Sud să asiste la paradă. în ziua respectivă nu se mai lucrează şi totul e închis cu excepţia barurilor şi a restaurantelor, iar lumea începe să bea de la şase dimineaţa. Băutura e importantă şi la meciul Georgia-Florida, dar asta e singura asemănare cu Ziua Sfântului Patrick. Meciul nu este altceva decât o confruntare între gentlemenii din Georgia şi barbarii din Florida. Ne pregătim sufleteşte cu o săptămână înainte de meci şi, după aceea, mai trece o săptămână sau chiar zece zile să ne revenim de pe urma consumului nervos rezultat în urma victoriei sau a înfrângerii. Bărbaţii din Georgia înţeleg de mici copii importanţa acestui meci.
— Şi femeile din Georgia ştiu asta, a spus Mandy. întreabă orice fată din sudul Georgiei. îţi va spune fără ezitare: nu te-apuci să porţi pantaloni mulaţi decât după meciul Georgia-Florida.
Simţeam că mă împrietenesc rapid cu Joe şi Mandy.
— Uite cum stă treaba! a spus Joe. Acum că te-am luat sub aripa noastră, ne-am întrista foarte tare dacă ai avea nevoie de ceva şi nu ne-ai cere sau dacă ai fi la ananghie şi nu

ai striga după ajutor.
Mandy s-a aşezat în poala lui Joe şi a început să-şi frece drăgăstos nasul de urechea lui.
— Ai grijă doar să scrii şi despre noi în cartea ta, a spus Joe. Cred că îţi dai seama că o să vrem să ne jucăm noi înşine rolurile în filmul care se va face după carte. Nu-i aşa, Mandy ?
— îhâmmm, a răspuns ea.
Joe a mai cântat nişte acorduri din Hooray for Hollywood (o altă melodie a lui Johnny Mercer).
— Dacă vrei, poţi să foloseşti numele meu real în carte. Sau poţi să-mi spui „gentlemanul sentimental din Georgia", pentru că, în linii mari, ăsta-s eu.
Sunt doar un gentleman sentimental din Georgia,
Georgia,
Drăguţ cu doamnele oricând.
In dragoste sunt un adevărat maestru,
Da, da!
Un amorez obişnuit din Sud.
O, iată frumuseţile Georgiei

Făcând roată în jurul meu.
Căci nimeni nu mai ştie tot ce le învăţ eu
Gentlemanul sentimental din Georgia, Georgia,
Drăguţ cu doamnele oricând.
Joe a cântat cu atâta farmec, încât cu greu mi-am amintit că era aceeaşi persoană care furase curent electric de la casa vecină şi care, după cum mărturisise el însuşi, fugea de portăreii care-l căutau pentru cine ştie ce fraude financiare. Felul său plăcut de a fi făcea ca toate acţiunile lui să pară simple manifestări ale unui simţ sănătos al umorului. Mai târziu, când m-a condus la uşă, a glumit cu atâta naturaleţe încât, până a ajunge acasă, nici nu mi-am dat seama că-i împrumutasem douăzeci de dolari în timp ce ne luam la revedere.

Capitolul 4
Acomodarea

După acest neortodox dar promiţător debut în societate, m-am apucat să-mi aranjez apartamentul pentru a-mi face şederea şi lucrul cât mai plăcute. Pentru lucruri de bază gen rafturi de cărţi, fişiere şi veioze am vizitat un magazin de vechituri de la marginea oraşului. Era un depozit ticsit ca un hambar, care mai avea nişte încăperi în spate, pline cu mobilier de bucătărie din placaj termorezistent, mobilier de birou, canapele şi tot felul de aparate, de la uscătoare de haine la dispozitive de feliat mere. Proprietarul şedea ca un Buddha în spatele unui birou, răcnind din când în când câte un salut la adresa clienţilor sau vreun ordin pentru vânzător. Cel din urmă era un tip inexpresiv, la vreo treizeci şi cinci de ani. Avea părul şaten închis, cu cărare pe mijloc, iar braţele îi atârnau moi. Era îmbrăcat cu haine curate, dar decolorate, ca şi costumele şi cămăşile de pe umeraşele dintr-un colţ al magazinului. Am fost numaidecât impresionat de faptul că era pus la punct cu bogatul inventar al depozitului în cele mai mici detalii.

— Avem şapte bucăţi din articolul ăsta, spunea. Unul e ca nou, patru sunt bunicele, unul e stricat, dar poate fi reparat, iar altul e pe butuci.

Nu numai că avea un catalog mental al tuturor mărfu-

rilor, dar ştia şi fiecare chichiţă a oricărui aparat electrocasnic, mai ales dacă era vorba de o marcă ce nu se mai fabrica.
— Firma Kelvinator făcea un aparat bun la începutul anilor '50. Avea cinci viteze, era uşor de curăţat şi făceai imediat rost de piese de schimb.
Impresionat deja de toate acestea, am fost şi mai uimit când am observat că pleoapa stângă îi e acoperită cu un fard violet ce strălucea ca un apus de soare prevestitor de rele. La început mi-a fost greu să urmăresc ce spune, căci nu puteam să-mi iau ochii de la fardul acela. Mă tot întrebam în ce soi de transformare nocturnă era implicat acel ochi machiat. Mi l-am închipuit cu o diademă, rochie fără bretele, un evantai din pene de struţ şi o mănuşă albă până la cot. Sau era ceva cu totul diferit ? Era oare însemnul războinic al unui punkist ? îşi petrecea oare acest individ blând şi manierat timpul liber în bocanci, tricouri rupte şi părul adunat într-o creastă cu ţepi ?
în cele din urmă, m-am concentrat din nou la cuvintele lui şi am ajuns să cumpăr lucrurile pe care mi le arăta. Săptămâna următoare m-am întors la magazin şi de data asta am încercat din răsputeri să nu mă holbez la fardul violet de pe pleoapa sa stângă.
Din când în când, în timp ce discuta cu mine, şeful îl striga de la birou şi îl întreba dacă nu ştiu ce articol se află în stoc. Vânzătorul ciulea atunci urechea şi răspundea peste umăr, fără să-şi privească şeful în ochi. După un astfel de dialog vânzătorul mi-a spus în şoaptă:
— Nu-i nevoie să ştie şeful tot.
— Cum adică ? am întrebat eu.
— Nu i-a plăcut chestia asta, a spus vânzătorul arătându-şi ochiul stâng. Nu sunt travestit sau alte porcării de genul ăsta. Doar că-mi place să-mi fardez ochii. Mă machiam la fel la amândoi. Şeful mi-a zis să nu mai fac asta aşa că eram hotărât să mă car de aici şi să nu mă mai întorc. Dar apoi m-am gândit eu mai bine şi mi-am zis: „Ia stai puţin! Nu se ridică niciodată de pe scaun, iar biroul meu este la stânga lui. Dacă mă machiez numai la ochiul pe care

nu-l vede, poate n-o să-şi dea seama". Asta se întâmpla acum doi ani şi nu mi-a zis nimic de-atunci.
Altă dată, când am trecut din nou pe la magazin, vânzătorul era în pauza de prânz, dar trebuia să se întoarcă în curând. Am stat puţin la taclale cu şeful.
—Jack e un angajat foarte bun, mi-a spus, vorbind despre vânzător. Cel mai bun pe care l-am văzut vreodată. E un tip ciudat, totuşi. E singuratic. Magazinul ăsta, cu tot ce e în el, e viaţa lui. Eu îi spun „Jack gagica chioară" - bineînţeles, când nu e de faţă. La început se machia la ambii ochi! Doamne, în ce hal arăta! I-am spus: „Nu permit una ca asta în magazinul meu! Dacă te mai văd aşa, te dau afară!" Ce credeţi că a făcut el ? A venit a doua zi, fără nici un machiaj, după cât puteam eu să văd. Am observat însă că mergea prin magazin ţinându-se într-o parte, ca un crab, răsucindu-se în fel şi chip. A trecut apoi pe lângă un şifonier cu oglinzi şi am văzut adevărul: îşi machiase doar un ochi... Era cât pe ce să-l dau pe uşă afară chiar în acel moment. Dar e foarte bun în meseria lui şi machiajul nu pare să-i deranjeze pe clienţi. Aşa că mi-am ţinut gura. Şi, din clipa aceea şi până în ziua de astăzi, îşi fereşte ochiul de mine. Probabil crede că sunt orb sau cretin, dar nu-mi fac probleme. El se face că nu se machiază, iar eu mă fac că nu văd. între timp, continuă să meargă în lateral, să se răsucească şi să vorbească din colţul gurii sperând că nu voi băga de seamă. Şi mă port ca şi când n-aş şti. Habar n-am cine e mai nebun, Jack gagica chioară sau eu. Totuşi, ne înţelegem foarte bine.
în scurt timp, m-am trezit prins într-un fel de rutină zilnică: un jogging dimineaţa devreme în jurul Forsyth Park, micul dejun la drogheria Clary's, plimbarea de seară pe Bull Street. Am descoperit că activităţile mele coincideau cu ritualurile zilnice ale altora. Indiferent cât de separate ne erau drumurile în restul zilei, ne intersectam tot timpul la o anumită oră şi într-un anumit loc. Negrul care făcea jogging în jurul Forsyth Park la aceeaşi oră ca şi mine era o astfel de persoană.
Era un tip atletic, cu tenul foarte închis, cam de un metru

optzeci şi cinci înălţime. Când am nimerit în spatele lui prima dată, am observat că ţinea în mână o cureluşă albastră din piele. Cea mai mare parte era înfăşurată pe mână şi numai o bucată de douăzeci sau douăzeci şi cinci de centimetri era lăsată liberă. La fiecare al doilea pas se plesnea peste coapsă cu capătul curelei producând un jap ritmic, care mă determina să ţin pasul cu el sau, mai bine spus, mă făcea să pierd de tot cadenţa. Până la urmă am alergat în ritmul lui; era mai uşor. In timp ce dădea colţul la capătul sudic al parcului a aruncat o privire în spate, în direcţia mea, dar nu s-a uitat la mine, ci cumva în spatele meu. M-am uitat peste umăr. Cam la cincizeci de metri în spatele meu alerga o blondă, cu un mic terier ce se zbenguia pe lângă ea.
Următoarea dată când am ieşit la jogging, blonda şi căţelul ei alergau în faţa mea. Patrupedul se repezea din când în când spre parc şi se întorcea la fel de repede lângă stăpână. Când m-am apropiat, femeia şi-a întors capul uitându-se dincolo de parc, spre Drayton Street, pe partea cealaltă. Bărbatul de culoare făcea jogging pe Drayton Street, după ce înconjurase deja capătul cel mai îndepărtat al parcului. S-a uitat şi el la ea.
După aceea nu s-a mai întâmplat să-l văd făcând jogging fără să o văd şi pe ea prin preajmă. El avea întotdeauna asupra lui cureluşa din piele albastră. Ea era mereu cu căţelul după ea. Uneori era el în faţă, alteori ea. între ei păstrau mereu o distanţă de cel puţin o sută de metri.
într-o zi l-am văzut pe tip la cumpărături, în supermarketul M&M. Altă dată l-am zărit în Wright Square, când urca într-un Lincoln verde model recent. Dar nici urmă de cureluşă albastră şi de blondă. Câteva zile mai târziu, am văzut-o pe femeia respectivă ieşind dintr-o bancă. Nu era însoţită de nimeni, cu excepţia terierului, care tropăia fericit în jurul ei. Câinele trăgea de o lesă albastră din piele.
— Nu se amestecă albii cu negrii în Savannah, mi-a spus Joe Odom când i-am povestit despre cei doi. Mai ales când e vorba de un bărbat negru şi o femeie albă. Multe s-au schimbat aici în ultimii douăzeci de ani, dar asta nu. Badness

este singura femeie pe care o ştiu, care a avut un amant negru şi a scăpat basma curată. Badness era soţia unui influent om de afaceri din Savannah, şi a avut amanţi pe toată durata căsniciei. Până aici, toate bune şi frumoase. Savannah tolerează infidelităţile în public, oricât ar fi de bătătoare la ochi. Pur şi simplu le adoră. Nu se mai satură de ele. Dar până şi Badness a avut destulă minte să plece din Savannah şi să meargă în Atlanta când a avut chef de o aventură cu un bărbat de culoare.

Am înţeles asta, dar nu puteam să nu mă gândesc la anumite detalii legate de cei doi amatori de jogging. De exemplu, ce căuta lesa la el ? Când şi unde au devenit cei doi atât de apropiaţi încât ea să-i dea lesa. Cel mai important, am înţeles eu într-un sfârşit, era că nu voi şti niciodată.

Ori de câte ori se întâmpla să mă plimb spre seară pe Bull Street, mă întâlneam invariabil cu un negru foarte bătrân şi venerabil. Purta întotdeauna costum şi cravată, cămaşă albă apretată şi pălărie cu boruri întoarse. Cravatele sale erau elegante, fără culori ţipătoare, cu dungi oblice sau cu motive florale, iar costumele lui erau de bună calitate şi bine croite, deşi păreau făcute pentru o persoană ceva mai voinică. In fiecare zi la aceeaşi oră, bătrânul ieşea pe poarta din fier forjat a grandioasei vile Armstrong, la capătul nordic al Forsyth Park. O lua la stânga şi mergea mai departe pe Bull Street, până la Primărie şi înapoi. Era un domn. îşi ducea un deget la pălărie şi înclina capul când dădea bună ziua. Dar am observat că el şi persoanele cu care stătea de vorbă - de regulă oameni de afaceri îmbrăcaţi la patru ace - păreau că joacă un joc tare ciudat. îl întrebau „Tot mai plimbi câinele?" Era clar ca lumina zilei că bătrânul nu plimba nici un câine, cu toate acestea răspundea „A, da! Tot mai plimb câinele". Se uita apoi peste umăr şi-i spunea unui câine imaginar: „Hai, Patrick!" Şi o lua din loc.

într-o zi, când treceam prin Madison Square, l-am văzut lângă statuie, în faţa unui grup de turişti. Cânta. Nu înţelegeam cuvintele dar îi auzeam vocea stridentă, în registru de tenor. Turiştii au aplaudat la sfârşit, iar una dintre ghide i-a

pus ceva în palmă. Bătrânul s-a înclinat respectuos şi a plecat.
Ne-am apropiat în acelaşi timp de trecerea de pietoni.
— Aţi cântat foarte frumos, i-am spus.
— Vă mulţumesc foarte mult, a răspuns el în felul lui curtenitor. Numele meu este William Simon Glover.
M-am prezentat şi eu şi i-am împărtăşit domnului Glover impresia mea că se întâmpla destul de des să ne plimbăm în acelaşi loc şi la aceeaşi oră. Nu am pomenit nimic de povestea cu câinele, zicându-mi că vom aborda şi acest subiect la un moment dat, în discuţia noastră.
— A, da! a spus. Am optzeci şi şase de ani şi în fiecare dimineaţă la ora şapte vin aici, în centru. Am ieşit la pensie, dar nu pot să stau liniştit. Lucrez ca uşier la firma de avocatură Bouhan, Williams şi Levy.
Vocea domnului Glover avea o modulaţie aparte. Pronunţa numele firmei de avocaţi ca şi cum semnul exclamării ar fi urmat după numele fiecăruia dintre cei trei asociaţi.
— Lucrez ca uşier, dar toţi mă cunosc drept cântăreţ, mi-a spus când am început să traversăm. Am învăţat să cânt la biserică, la vârsta de doisprezece ani. Pentru douăzeci şi cinci de cenţi suflam aer în orgă cu foalele în timp ce o doamnă cânta la instrument iar alta cânta din gură. Nu ştiam eu nici o boabă nemţeşte, franţuzeşte sau italieneşte, dar pentru că o auzisem de atâtea ori pe doamna aceea cântând, am învăţat să zic şi eu cuvintele alea chiar dacă habar n-aveam ce-nseamnă. într-o duminică dimineaţa, doamna nu a cântat aşa că m-am apucat eu să cânt în locul ei. Şi am cântat pe italieneşte. Am cântat „Aleluia".
— Şi cum v-aţi descurcat ? l-am întrebat.
Domnul Glover s-a oprit din mers şi s-a întors cu faţa la mine. A deschis gura larg şi a tras aer adânc în piept. De undeva, din străfundurile gâtlejului a scos un sunet gâjâit, „Aaaaa-le-luuuu-ia! A-leeee-luu-ia!" Abandonase glasul de tenor şi cânta acum un falset tremurat. Se părea că în mintea lui se întipărise pentru totdeauna ideea că „Aleluia" era o piesă exclusiv pentru soprane, aşa cum o cântase doamna aceea din biserică, cu atâţia ani în urmă.

— Ale-luu-ia, a-le-luu-ia, a-le-luu-ia, a-/e-luu-ia, a-le-luu-ia, a-le-luu-ia!
Aici domnul Glover s-a oprit să-şi tragă răsuflarea, după care a spus:
— Şi apoi doamna încheia întotdeauna în felul următor: „AAAAAAAA-le-luuuuuuu-ia!"
— Deci aşa aţi debutat dumneavoastră, am spus eu.
— Aşa e! Aşa am început eu să cânt. Doamna aceea m-a învăţat să cânt în germană, franceză şi italiană! O, da! Şi sunt şeful corului din Prima Biserică Baptistă Africană din anul 1916. Am dirijat un cor de cinci sute de oameni în cinstea lui Franklin Delano Roosevelt, când a vizitat Savannah pe 18 noiembrie 1933. îmi amintesc bine ziua asta pentru că chiar atunci s-a născut fiica mea. I-am pus numele Eleanor Roosevelt Glover. Ţin minte şi ce cântec am cântat noi atunci: Come By Here (Mai treci pe-aici). Doctorul mi-a trimis vorbă prin cineva: „Zi-i lui Glover că poate cânta Mai treci pe-aici pentru preşedinte cât are el chef, dar eu tocmai am trecut pe la el pe-acasă şi i-am lăsat o fetiţă, aşa că să facă bine şi să treacă pe la cabinet să-mi plătească cinci-sprezece dolari".
După ce ne-am despărţit la intersecţia cu Oglethorpe Avenue, mi-am dat seama că încă nu aflasem nimic despre câinele imaginar Patrick. Săptămâna următoare când m-am întâlnit din nou cu domnul Glover, mi-am pus în minte să aduc subiectul în discuţie. Dar domnul Glover avea alte lucruri de discutat mai întâi.
— Ştiţi ce-i aia psihologie, nu ? m-a întrebat. O înveţi la şcoală. Oamenologia se învaţă însă în trenurile de lux. în război, am lucrat ca însoţitor în vagoanele de lux. Trebuia să-i faci pe pasageri să se simtă bine tot timpul dacă voiai să-ţi lase bacşiş cincizeci de cenţi sau un dolar. Ziceam: „Staţi puţin, domnu'! Mergeţi în vagonul club ? Cravata stă cam strâmb". De fapt cravata îi stătea dreaptă ca scândura, dar mă apucam să i-o strâmb şi imediat să o întind la loc, iar omului îi plăcea aşa. Asta-i oamenologia! Trebuie să ai tot timpul o perie de haine la îndemână şi să periezi omul.

N-are el nevoie să fie periat, dar nu ştie asta. Indiferent de situaţie periază-i haina şi îndreaptă-i gulerul. Tragi de el puţin ca să nu mai stea drept şi pe urmă îl îndrepţi din nou. Madam Cutare n-are neapărată nevoie de o cutie ca să-şi ţină pălăria, dar fă bine şi pune-i pălăria într-o cutie! Dacă stai şi nu faci nimic, nu primeşti nimic!... Şi am mai învăţat ceva: nu-l întrebi niciodată pe domnul Brown „Ce mai face doamna Brown ?" îl întrebi „Ce mai face domniţa Julia ? Transmiteţi-i salutări din partea mea". Nu l-am întrebat niciodată pe domnul Bouhan de doamna Bouhan. îl întrebam „Ce mai face domniţa Helen ? Transmiteţi-i domniţei Helen salutări din partea mea." Lui îi plăcea, şi ei la fel. Domnul Bouhan mi-a dat hainele şi pantofii lui vechi. Domniţa Helen mi-a dat discuri din colecţia ei, tot felul de discuri. Am la discuri că nici nu mai ştiu de ele. Am şi discuri cu marele cântăreţ de operă, ăla... Henry Coca-ruso!... Eu mă agit, nu stau pe jos, cu mâna întinsă. Am pensie de cinci sute de dolari din asigurarea de viaţă, totul plătit la zi. Am plătit câte douăzeci şi cinci de cenţi în fiecare săptămână, timp de şaptezeci de ani! Şi săptămâna trecută Metropolitan Life Insurance Company mi-a trimis un cec cu o mie de dolari!
Ochii domnului Glover scăpărau:
— Nu, nu! Eu nu stau pe jos cu mâna-ntinsă.
Deodată, o voce puternică a răsunat în spatele nostru:
— Glover!
Un bărbat înalt, în costum gri şi cu părul alb, s-a apropiat de noi şi a întrebat:
— Tot mai plimbi câinele ?
— Da, să trăiţi! îl plimb, cum să nu ? a răspuns domnul Glover înclinând ca de obicei capul şi ducând un deget la pălărie, după care a arătat spre câinele invizibil din spate, încă îl mai plimb pe Patrick.
— îmi pare bine să aud asta, Glover. Ţine-o tot aşa! Sănătate!
Acestea fiind zise, omul a plecat mai departe.
— De cât timp îl plimbaţi pe Patrick ? am întrebat.
Domnul Glover şi-a îndreptat spatele şi mi-a spus:

— A, de foarte mult timp. Patrick a fost câinele domnului Bouhan. Domnul Bouhan îi dădea să bea scotch Chivas Regal. Eu scoteam câinele la plimbare şi făceam şi pe barmanul cu el. Domnul Bouhan a hotărât ca, după ce moare, să fiu plătit cu zece dolari pe săptămână ca să am în continuare grijă de Patrick. A trecut asta în testament. Trebuia să scot câinele la plimbare şi să-i dau să bea scotch. Când a murit Patrick, m-am dus la judecătorul Lawrence. Judecătorul era executorul testamentar al domnului Bouhan. I-am spus „Domnule judecător, nu mai e nevoie să-mi plătiţi cei zece dolari pentru că Patrick a murit". Dar domnul Lawrence a zis: Cum adică a murit Patrick ? Imposibil. E chiar aici. Uite-l aici, pe covor!" M-am uitat în spate şi n-am văzut nici urmă de câine. Dar apoi mi-a picat fisa şi am spus: „A! Cred că-l văd şi eu acum, domnule judecător!" Iar judecătorul a mai spus: „Bine! Tu continuă să-l plimbi şi noi vom continua să te plătim". Câinele ăla e mort de douăzeci de ani, dar eu tot îl plimb. Mă plimb înainte şi înapoi pe Bull Street, mă uit peste umăr şi zic „Hai, Patrick!"

Cât despre misterioasa doamnă în vârstă care i-a spart geamurile lui Joe Odom cu ciocanul, nu am mai văzut-o niciodată. Am aflat totuşi că erau destul de multe persoane în Savannah, care ar fi fost îndreptăţite să-i spargă geamurile lui Joe, după ce făcuseră diverse afaceri cu el. Printre aceste persoane se găseau şi numeroase bătrâne.

De exemplu, cel puţin şase persoane o păţiseră în cea mai recentă tranzacţie imobiliară a lui Joe - transformarea unei clădiri de birouri într-un luxos complex rezidenţial: blocul Lafayette. Cu puţin înainte de încheierea lucrărilor de renovare, Joe a organizat o serată dansantă în clădirea respectivă, un fel de petrecere la care eventualii clienţi puteau să viziteze viitoarele locuinţe. Şaisprezece dintre cei veniţi la petrecere au semnat contractul pe loc, iar şase chiar au plătit cu banii jos. Noii proprietari erau cât pe ce să se mute în clădire când lucrurile au luat o întorsătură neaşteptată. O instituţie de credit imobiliar a apărut ca din senin şi a pus sechestru pe apartamente. Cum de s-a întâmplat aşa ceva? Oamenii

plătiseră apartamentele integral! Răspunsul nu a întârziat să apară. Joe nu returnase creditul pentru lucrările de construcţie şi nu se deranjase să treacă titlurile de proprietate pe numele noilor locatari. La momentul stingerii dreptului de răscumpărare a ipotecii, apartamentele erau încă pe numele lui, aşa că au fost considerate garanţii şi puse sub sechestru. Proprietarii de drept au fost obligaţi să meargă în instanţă ca să-şi recupereze apartamentele.

Joe nu şi-a pierdut deloc buna dispoziţie în timpul scandalului. Ca un maestru de ceremonii imperturbabil şi-a asigurat voios toţi clienţii că lucrurile se vor rezolva de la sine. Fie că l-au crezut, fie că nu, majoritatea au ales să-l ierte. O femeie a spus că a auzit cuvântul lui Dumnezeu, care i-a poruncit să nu-l dea pe Joe în judecată. Alta pur şi simplu a refuzat să creadă că un tânăr atât de cumsecade ar fi putut să facă una ca asta. „Cred că ar trebui să-l urăsc pentru ce a făcut", a spus un osteopat care pierduse bani într-un alt aranjament financiar de-al lui Joe Odom, „dar e un tip al naibii de simpatic."

S-a zvonit că Joe a tocat banii din creditul de construcţie pentru blocul Lafayette, că a închiriat un avion particular şi că s-a dus cu mai mulţi prieteni să-şi cumpere un candelabru pentru hol din New Orleans unde, cu totul întâmplător, au asistat la finala Sugar Bowl1. După ce instituţia de credit a început să-i lichideze garanţiile s-a văzut că Joe nu se alesese cu nimic de pe urma acestui fiasco. îşi pierduse în schimb maşina, şalupa, majordomul, soţia şi dreptul de proprietate asupra casei.

La scurt timp după scandalul cu blocul Lafayette, lui Joe i-a trecut prin minte că şi-ar putea completa venitul cântând la pian pe la diverse petreceri private; în plus, pentru câteva zile pe săptămână şi trei dolari de persoană, a început să-şi pună casa la dispoziţia turiştilor, ca parte a unei oferte de vizitare a oraşului Savannah, care includea şi masa de prânz într-una din clădirile sale istorice. Companiile de turism aveau contracte cu firme de catering, care, la ora 11.45, trimiteau acasă la Joe zeci de platouri cu mâncare şi supiere;

autocarele cu turişti ajungeau la ora douăsprezece; turiştii se plimbau prin casă, serveau prânzul în regim de bufet suedez şi ascultau câteva piese interpretate de Joe la pian. Apoi, la 12.45, turiştii se urcau în autocare, iar firmele de catering împachetau totul şi plecau.
Râsetele şi muzica au continuat să răsune pe East Jones Street zi şi noapte ca şi până atunci, dar Joe era acum un simplu chiriaş în acea casă. Casa nu mai era a lui şi nici un obiect din ea nu-i mai aparţinea. Nici portretele, nici covoarele, nici argintăria. Nici măcar micile ochiuri de geam pe care bătrâna misterioasă, oricine o fi fost ea, îşi vărsase nervii.

Capitolul 5
Inventatorul

Peste umăr i-am auzit vocea ca murmurul unei adieri:
— Vai, nu face asta! mi-a spus. Orice ar fi, nu face asta!
în dimineaţa aceea, după ce mâncasem micul dejun, mă aflam în drogheria Clary's. Eram gata să plătesc produsele şi, când m-am întors, am dat de o sperietoare de om. Avea gâtul foarte lung şi mărul lui Adam foarte pronunţat. Părul şaten-închis îi stătea lins pe frunte. Individul s-a roşit de parcă fusese surprins gândind cu glas tare. Imediat mi-a trecut prin minte că, dacă unul din noi ar fi trebuit să se simtă jenat, acela eram eu. Tocmai o întrebasem pe vânzătoare ce ar trebui să folosesc pentru a curăţa cercul de negreală ce nu mai voia cu nici un chip să iasă de pe vasul WC-ului. Fata mi-a spus să folosesc un burete de sârmă.
Bărbatul a zâmbit cu un aer cunoscător:

Note:
1 Campionat naţional universitar de fotbal american, a cărui finală se desfăşoară în mod tradiţional la New Orleans, pe 31 decembrie.

— Buretele de sârmă zgârie porţelanul, a spus. Ce aveţi acolo sunt depuneri de calcar. De la apă. Trebuie să le curăţaţi cu o bucată de cărămidă. Cărămida este mai dură decât depunerile de calcar, dar nu este mai dură decât porţelanul şi n-o să-l zgârie.
îl mai văzusem pe omul acela de mai multe ori în dro-

gheria Clary's. Era unul dintre clienţii care veneau acolo în fiecare dimineaţă să ia micul dejun. Deşi nu mai vorbisem cu el, îl ştiam. Unul dintre cele mai interesante aspecte legate de drogheria Clary's era faptul că magazinul era un adevărat birou de informaţii, o bursă a bârfelor.
în ciuda mirosului persistent de grăsime arsă şi a probabilităţii destul de mari ca Ruth sau Lillie să încurce comenzile, Clary's nu ducea lipsă de clienţi fideli pentru meniurile sale de mic dejun sau prânz. Oameni de tot felul intrau acolo, unii mergând siguri pe ei, alţii păşind sfios sau împleticit, nimeni însă nu scăpa de ochii celor de la mese, pitiţi în spatele ziarelor. Clienţii se salutau de la o masă la alta sau de la masă la tejgheaua cu băuturi răcoritoare, şi fiecare cuvânt era auzit şi transmis mai departe. Din lista clienţilor fideli puteau să facă parte în orice moment o femeie casnică, un agent imobiliar, un avocat, un student la arte frumoase şi, de ce nu, vreo doi tâmplari care lucrau la o casă de pe strada cu magazinul. Se putea întâmpla ca unul din tâmplari să fie auzit spunând „Tot ce avem de făcut azi este să zidim uşa aia dintre dormitorul lui şi dormitorul ei" şi, până seara, toată lumea să fabuleze pe tema erei glaciare ce se abătuse peste casa respectivă. Trasul cu urechea la conversaţia celor de la masa vecină era o marfă în sine la drogheria Clary's, cu nimic mai prejos decât Goody's Powder sau Chigarid.
Cel care m-a sfătuit să curăţ vasul de WC cu o cărămidă avea un ritual zilnic foarte ciudat când venea dimineaţa la Clary's. Comanda întotdeauna acelaşi meniu: ouă, şuncă, o aspirină Bayer şi un pahar de soluţie alcoolică de amoniac cu Coca Cola. Dar nu îl consuma întotdeauna. Uneori doar se uita la mâncare şi la băutură. îşi punea palmele pe masă de parcă ar fi încercat să-şi concentreze privirea şi se holba la farfuria cu mâncare. Apoi fie începea să mănânce, fie se ridica fără un cuvânt şi ieşea din magazin. A doua zi Ruth îi aducea acelaşi meniu şi se întorcea la locul ei în spatele tejghelei cu răcoritoare, să mai tragă dintr-o ţigară şi să vadă ce avea să facă acest client ciudat. Am început şi eu să-l urmăresc.

Ori de câte ori se ridica de la masă fără să se atingă de mâncare, Ruth comenta fără adresă: „Luther nu mănâncă", îi lua farfuria de dinainte şi îi lăsa nota de plată lângă casa de marcat. Din ce se spunea în aceste momente am dedus că numele individului era Luther Driggers şi că, cu ceva ani în urmă, ajunsese destul de cunoscut şi apreciat în Savannah. Descoperise o substanţă - un anumit tip de pesticid care avea calitatea de a trece prin porii materialelor plastice - care stătuse la baza invenţiei zgărzii antipurici şi a benzii cu insecticid.

Astfel, se putea spune că Luther Driggers era echivalentul modern al celuilalt celebru inventator din Savannah, Eli Whitney. Coincidenţă sau nu, nici unul, nici altul nu a scos o leţcaie de pe urma invenţiei sale. Eli Whitney şi-a ascuns cu grijă maşina de egrenat bumbac pe durata formalităţilor pentru obţinerea brevetului, dar a făcut o greşeală atunci când le-a permis femeilor să se uite la maşină, presupunând că nu-şi vor da seama de importanţa invenţiei sale. într-o zi, un antreprenor s-a îmbrăcat în haine femeieşti şi s-a strecurat în atelier cu un grup de vizitatoare, apoi s-a întors acasă şi şi-a construit propria maşină. Cazul lui Luther Driggers fusese ceva mai complicat din cauză că, atunci când a făcut descoperirea, era salariat într-o instituţie finanţată de guvern. Angajaţii unor astfel de instituţii nu au drepturi băneşti asupra rezultatelor muncii lor. Singurul mod în care Driggers ar fi putut profita de pe urma descoperirii sale era să vândă informaţia în secret unui producător privat. în timp ce el se confrunta cu o adevărată dilemă morală, unul dintre colegii de serviciu i-a luat-o înainte.

Luther Driggers avea o expresie mohorâtă, dar acest lucru nu era pricinuit numai de pierderea ocaziei de a face bani de pe urma zgărzii antipurici. Viaţa lui părea marcată de o suită de întâmplări nefericite. Căsătoria timpurie cu iubita lui din liceu nu a durat mai mult de un an. Tatăl ei era proprietarul unui supermarket, iar zestrea fetei cuprindea o casă şi accesul nelimitat la alimente gratuite. Când mariajul a luat sfârşit, casa şi alimentele gratuite au dispărut

odată cu ea. Luther s-a mutat într-o fostă casă mortuară la intersecţia dintre Bull Street şi Jones Street, unde primul lucru pe care l-a făcut a fost să transforme camera de îmbălsămare în întregime faianţată în cabină de duş. Mai târziu a vândut o proprietate moştenită şi a cumpărat o casă veche. A închiriat-o şi a transformat magazia din spate în locuinţă pentru el. în timpul lucrărilor de renovare a acordat o mare atenţie unui detaliu legat de construcţia scării interioare - aşa-numita treaptă falsă. Treapta falsă era cu doi centimetri şi jumătate mai înaltă decât celelalte trepte aşa că orice străin se împiedica, acest lucru făcând din ea un fel de alarmă primitivă împotriva spărgătorilor. Capcana aceasta era întâlnită în multe case vechi, dar, pentru Driggers, se dovedi curând un real pericol, dat fiind că, de obicei, când ajungea acasă, era într-o formă care nu-i permitea nici măcar să urce nişte trepte obişnuite, darămite nişte trepte-capcană. Pe urmă, după ce a construit scara, şi-a dat seama că n-a ţinut cont de un aspect mai important, şi anume poziţia ei. O construise chiar pe peretele care ar fi putut avea ferestre şi o vedere frumoasă asupra grădinii. în consecinţă, camera de zi dădea într-o fundătură unde se afla un container de gunoi mare şi negru. într-o după-amiază, după ce-şi oblojise piciorul rănit în urma unei căzături de pe treapta falsă, Luther s-a dus până la poşta din Wright Square să verifice dacă pachetul de jumătate de kilogram de marijuana pe care voia să-l cumpere cântărea exact cât i se spusese. Voia să fie sigur că nu era tras pe sfoară. Spre uimirea lui, a fost oprit la uşă, pachetul i-a fost confiscat, iar el a fost arestat. După cum a relatat ziarul Savannab Evening Press, oficiul poştal respectiv primise o ameninţare cu bomba cu numai câteva minute înainte de sosirea omului nostru. în articol se preciza că pachetul lui Luther conţinea „ceva mai puţin de o jumătate de kilogram de marijuana". Luther ar fi fost păcălit la cântar, aşa cum bănuise şi el.

Problemele lui Luther i-au îndurerat pe prieteniile lui, în special pe încăpăţânata de Serena Dawes. Luther şi Serena nu se potriveau deloc. Serena era mult mai în vârstă decât

Luther şi, după ce se trezea dimineaţa trândăvea ore în şir în patul ei cu baldachin, rezemată de o grămadă de perniţe. De pe acest tron de mătase, Serena îl lua pe Luther cu binişorul, convingându-l să-i aducă de băut, să-i caute ciorapii, să vadă cine e la uşă, să aducă nişte gheaţă, să-i dea un pieptăn, să-i scuture pernele, să-i maseze picioarele. Din când în când şi fără vreo umbră de ironie, îl îndemna să nu se lase şi să lupte pentru drepturile lui. „Orice doamnă se aşteaptă ca bărbatul să-şi ia ce-i aparţine!", zicea ea cu un accent sudist care înmuia şi lungea sunetele. Ori de câte ori spunea asta, Serena se gândea de obicei la veniturile de pe urma zgărzii antipurici şi a benzii cu insecticid. Serena calculase câte bibelouri şi-ar fi putut cumpăra cu banii aceia.
Serena Vaughn Dawes fusese o mare frumuseţe la vremea ei. Fusese atât de atrăgătoare, încât Cecil Beaton spusese cândva despre ea că „este una dintre cele mai desăvârşite frumuseţi pe care le-am fotografiat vreodată". Fiica unui avocat cunoscut în lumea bună din Atlanta, Serena l-a întâlnit pe tânărul Simon T. Dawes din Pittsburgh, nepotul unui magnat al siderurgiei, în timp ce se afla în vacanţă la Newport înainte de al Doilea Război Mondial. Simon Dawes s-a îndrăgostit lulea de Serena. Cronicarii vieţii mondene din toată ţara nu mai pridideau să scrie despre povestea lor de dragoste. Dar când ziarul newyorkez Daily News a relatat că cei doi s-au logodit, mama lui Dawes - teribila Theodora Cabot Dawes - a trimis o telegramă la redacţie cu un comentariu dispreţuitor ce cuprindea un singur cuvânt reprodus imediat în titlurile de ziar: FIUL LOGODIT? „ABSURD!" SPUNE DOAMNA DAWES. Opoziţia doamnei Dawes a devenit curând inutilă, când Simon şi Serena au fugit şi s-au căsătorit în secret. După luna de miere petrecută la hotelul DeSoto din Savannah, tinerii s-au întors să locuiască la Pittsburgh.
în calitate de soţie a lui Simon T. Dawes, Serena a devenit un adevărat simbol al stilului de viaţă din înalta societate a anilor '30 şi '40. Fotografia ei apărea pe pagini întregi de reclame la ţigări în revista Life. Reclamele erau mereu însoţite de mesaje din care reieşea că doamna Dawes din Pittsburgh

era o femeie cu mult bun gust, care călătorea numai la clasa întâi şi stătea în cele mai bune apartamente din hotelurile de lux. în reclame, Serena poza ca o zeiţă, cu capul dat uşor pe spate, iar un firicel de fum se înălţa din ţigara pe care o ţinea cu graţie în mână.

Totuşi, dincolo de această imagine senină, tensiunea atinsese punctul culminant, iar soacra Serenei ştia asta. Doamna Dawes a făcut tot ce a putut pentru a o supune pe Serena voinţei sale. I-a cerut imperios să-şi doneze veniturile din publicitate operelor de caritate, ceea ce Serena a şi făcut. Dar când a aflat că mama-soacră îşi încasa pe ascuns banii de pe urma reclamelor pentru care poza, Serena i-a dat o palmă şi a făcut-o „căţea fără Dumnezeu". Cele două femei se urau cu înverşunare.

Când Simon Dawes s-a împuşcat în cap din greşeală şi a murit, mama lui s-a răzbunat pe Serena. Afacerile familiei fuseseră în aşa fel organizate, încât grosul averii lui Simon să nu ajungă în mâinile Serenei, ci direct la copii. Dar Serena nu s-a lăsat cu una, cu două: şi-a anunţat intenţia de a-şi vinde vila din Pittsburgh unei familii de negri. Vecinii cu dare de mână au implorat-o să le acorde lor prioritate la cumpărare. A vândut imobilul pe o sumă regească şi s-a mutat în Savannah.

Aici, Serena s-a afundat în criza vârstei mijlocii. S-a îngrăşat, nu şi-a mai refuzat nici o plăcere şi a căzut cu totul pradă afecţiunii faţă de propria persoană. îşi petrecea toată ziua în pat, depanând anecdote cu prietenii, bând martini şi cocteil Pink Lady şi jucându-se cu pudelul ei pitic, Lulu. Oricât de mult le ura Serena pe neamurile defunctului ei soţ, se mândrea întotdeauna cu aceste legături de rudenie. Nu obosea niciodată spunându-le tuturor că patul în care stătea îi aparţinuse odată lui Algernon Dawes, milionarul fabricant de oţel. Fotografii înfăţişându-i pe membrii familiilor Dawes şi Cabot stăteau înrămate pe noptieră. Un portret din cap până în picioare al mult detestatei sale soacre se afla la loc de cinste în sufragerie, aşa cum fotografiile pe care i le făcuse Cecil Beaton împodobeau pereţii dormitorului.

Serena înflorea în mijlocul acestui muzeu dedicat fostei sale existenţe. Avea o garderobă formată aproape în exclusivitate din cămăşuţe de noapte şi neglijeuri. îi scoteau la iveală picioarele încă frumoase şi o acopereau discret de la mijloc în sus cu puf şi sifon de mătase. îşi vopsea părul roşu aprins şi îşi dădea unghiile cu ojă verde-închis. Putea fi dominatoare, dar şi mieroasă. Trântea cuvinte de ocară şi torcea ca o pisică. Vorbea afectat ca o prinţesă a Sudului, dar înjura ca un birjar şi se dădea în spectacol. Pentru a-şi susţine punctul de vedere, arunca cu tot ce-i pica în mână prin cameră - perne, pahare, sticle, chiar şi pudelul Lulu. Uneori, răgea câte o înjurătură şi mătura de pe noptieră fotografiile înrămate ale rudelor din familiile Dawes şi Cabot, făcându-le zob de podea.

Serena nu a ţinut să se integreze în high-life-ul din Savannah şi nici n-a fost invitată să facă asta. Dar cei din înalta societate n-au încetat niciodată să vorbească despre ea.

— La ea în vizită nu vin niciodată cupluri, numai bărbaţi tineri, mi-a spus o doamnă care locuia la câteva case distanţă pe Gordon Street. în casa ei nu vezi că intră vreo femeie. Din câte ştiu nu face parte din nici un club de grădinărit. Nu este o bună vecină.

Cu toate acestea, se putea spune că, într-o oarecare măsură, Serena îl iubea pe Luther şi Luther o iubea pe Serena. Modestul, timidul şi nefericitul Luther Driggers avea şi o latură mai puţin cunoscută. Era chinuit de demoni lăuntrici care se manifestau în feluri îngrijorătoare. Insomnia cronică era una dintre acestea. Odată Luther nu a dormit nouă zile la rând. Somnul, atunci când venea, arareori era liniştit. Luther dormea de obicei cu pumnii strânşi şi dinţii încleştaţi. Dimineaţa când se trezea îl dureau fălcile, iar podul palmei era crestat până în carne din cauza unghiilor. Lumea se temea de demonii lui Luther. Dar nu atât din cauza micului dejun pe care nu-l mânca, a insomniilor sau a palmelor însângerate. Se temeau de ceva mult mai grav.

Se zvonise că Luther avea o sticlă de otravă de cinci sute de ori mai puternică decât arsenicul, o otravă atât de letală,

încât, dacă ar fi turnat-o în rezervoarele de apă potabilă ale oraşului, ar fi ucis toţi oamenii din Savannah. Cu ani în urmă, o delegaţie de cetăţeni furioşi l-a reclamat la poliţie, iar poliţia i-a percheziţionat casa fără să găsească nimic. Desigur, nimeni n-a fost mulţumit de rezultat, iar zvonurile au continuat să circule.

Cu siguranţă, Luther ştia totul în materie de otrăvuri, inclusiv cum să le folosească. Era tehnician la un laborator guvernamental de studiere a insectelor, situat la marginea oraşului. Datoria lui era să treacă prin sită materialul recoltat din hambare, să culeagă gărgăriţele de cereale şi gândacii şi să-i crească în colonii pentru a testa pe ei diverse tipuri de insecticid. Partea cea mai dificilă a muncii lui consta în injectarea unei doze de insecticid în cavitatea toracică a fiecărei insecte în parte. Această operaţiune presupunea o dexteritate de ceasornicar. Era şi aşa destul de greu să faci asta când erai treaz; mahmur şi cu mâinile tremurând era aproape imposibil. „Doamne, ce muncă extenuantă!" spunea Luther. Uneori, ca să-şi omoare plictiseala, anestezia muşte şi le lipea fire de aţă de torace. După ce se trezeau, muştele începeau să zboare cu firele de aţă atârnând de spate. „Sunt mai uşor de prins aşa", spunea Luther.

Ocazional, îl vedeai prin oraş, ţinând în mână mai multe fire diferit colorate. Unii îşi plimbau câinii; Luther îşi plimba muştele. Uneori, când mergea în vizită pe la prieteni, aducea cu el câteva muşte din astea pe care le lăsa să zboare libere prin sufragerie.

Altă dată, Luther a lipit aripile de la o viespe peste aripile unei muşte pentru a-i îmbunătăţi calităţile aerodinamice. Sau a scurtat puţin o aripă, astfel încât insecta să zboare în cercuri pentru tot restul vieţii.

Tocmai această latură a personalităţii lui Luther, cu apucăturile lui ciudate, îi făcea pe oameni să trăiască în permanenţă cu teama că, într-o zi, ar putea să toarne otravă în conductele de apă ale oraşului. Cel mai mult se temeau atunci când Luther părea pradă demonilor care-i bântuiau sufletul. Şi atunci când ieşea de la Clary's lăsând micul dejun

neatins - lucru pe care-l făcea tot mai des în ultima vreme - era semn că demonii lui sunt în fierbere.
Această chestiune îmi stăruia de fapt în minte când Luther îmi explica de ce trebuie să frec closetul cu o bucată de cărămidă. îmi vorbea chiar de alimentarea cu apă a oraşului. Mi-a spus că apa din Savannah provenea dintr-un strat acvifer de calcar. Era bogată în bicarbonat de calciu, substanţă care-şi pierde o moleculă şi se transformă în cristale de carbonat de calciu când se usucă. îmi venea să-l întreb: „Auziţi, ce-i cu povestea asta că aţi avea o otravă foarte puternică ?" Dar n-am făcut-o. Doar i-am mulţumit pentru sfat. în dimineaţa următoare, pe când stătea la masa de lângă mine, m-am apropiat de el şi l-am informat:
— Cărămida şi-a făcut treaba. Mulţumesc.
— Foarte bine, a răspuns. Puteaţi să folosiţi şi piatră ponce. Ar fi avut acelaşi rezultat.
Ruth i-a pus mâncarea pe masă, iar el, ca de obicei, a început să se holbeze la farfurie. Am observat că avea un fir de aţă verde legat de butoniera de la rever. Firul cobora pe haină, chiar în faţă. în timp ce Luther examina cu atenţie ouăle, firul verde s-a întins deodată la maxim; apoi s-a rotit în sens invers acelor de ceasornic şi s-a aşezat pe umărul lui stâng. A rămas un pic acolo, după care s-a ridicat în aer ca şi cum ar fi fost prins de un curent ascendent. A rămas aşa, în continuare legat de butonieră, apoi s-a lăsat uşor în jos şi s-a aşezat pe pieptul lui Luther. Acesta a rămas impasibil la mişcările firului şi la giumbuşlucurile muştei prinse de capătul lui.
A văzut că mă uitam la el.
— Nu ştiu... a spus cu un oftat. Uneori pur şi simplu nu-mi vine să mănânc micul dejun.
— Am observat, i-am spus.
Luther a roşit la gândul că obiceiurile sale alimentare fuseseră observate şi a început să mănânce.
— Am o deficienţă de suc gastric, a spus. Nu e ceva grav. Se cheamă hipoclorhidrie. Am auzit că Rasputin ar fi avut aceeaşi problemă, dar nu pot să bag mâna-n foc. Tot ce ştiu

e că în perioade de stres stomacul meu nu mai secretă sucuri gastrice şi nu mai pot digera mâncarea. Dar trece.
— In legătură cu sucurile gastrice... Aţi fost mai tensionat în ultima vreme ?
— Da, oarecum, a răspuns Luther. Lucrez la o chestie nouă. E ceva din care s-ar putea scoate o grămadă de bani dacă ar merge. Problema e că încă n-am reuşit s-o fac să meargă.
Aici Luther s-a oprit o clipă şi s-a gândit dacă face bine dezvăluindu-mi astfel de lucruri.
— Ştiţi ce sunt sursele de lumină ultravioletă ? m-a întrebat. Luminile alea fluorescente violete care fac ca obiectele să strălucească în întuneric ? Ei bine, să ştiţi că există foarte multe baruri care au acvarii iluminate cu lămpi ultraviolete. Barul Purple Tree din Johnson Square are un astfel de acvariu. M-am gândit că e mare păcat că peştişorii nu strălucesc în întuneric. Aşa că acum încerc să găsesc o cale de a-i face să strălucească în întuneric. Dacă ar străluci, ar arăta ca şi cum ar pluti prin aer, ca nişte licurici uriaşi - exact genul de imagine ciudată la care s-ar uita ore în şir un individ care se îmbată într-un bar. Mie, unuia, mi-ar plăcea. Fiecare bar din America ar dori să-i cumpere. De aceea vreau să găsesc o modalitate de a face peştişorii să strălucească în întuneric.
— Credeţi că o să reuşiţi ?
— Fac experimente cu vopsea fluorescentă. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să bag peştişorii direct în vopsea, dar au murit pe loc. Am schimbat apoi metoda şi am turnat o linguriţă de vopsea în acvariu şi am aşteptat să văd ce se întâmplă. După o săptămână, a apărut o licărire abia vizibilă pe branhii şi pe vârfurile aripioarelor, dar nu era suficient pentru a avea cât de cât impact într-un bar de noapte. încetul cu încetul, am turnat şi mai multă vopsea în acvariu, dar peştii n-au strălucit mai tare, iar strălucirea nu s-a răspândit şi la alte părţi ale corpului. Singurul lucru care s-a întâmplat a fost acela că pH-ul apei a crescut şi, în câteva zile, toţi peştii au murit. Asta e stadiul în care mă aflu acum.
între timp, musca aterizase pe sprânceana lui Luther. Firul verde atârna pe lângă obraz de parcă era legat de un monoclu.

Peştişorii Strălucitori Driggers... Mda, de ce nu? S-au făcut averi din lucruri şi mai mărunte.
— îmi place ideea, i-am spus. Sper să reuşiţi.
— O să vă anunţ dacă reuşesc, a spus Luther.
în zilele următoare, am mai avut scurte conversaţii. De câteva ori Luther doar mi-a făcut cu mâna şi mi-a arătat semnul acela cu degetul mare în sus. O dată mi s-a părut că văd un mic tăun zburând în jurul lui. Nu mi-am dat seama dacă era legat cu un fir, dar l-am urmărit pe Luther până la casă, iar atunci când a ieşit din magazin mi s-a părut că ţine uşa ca să iasă tăunul.
într-o dimineaţă, când intram la Clary's, mi-a făcut semn cu mâna şi mi-a zis:
— încerc o nouă metodă. Amestec vopseaua fluorescentă cu mâncarea pentru peşti şi deja se văd rezultatele. Branhiile şi vârfurile aripioarelor strălucesc mai tare şi a apărut ceva fluorescentă la ochi şi în jurul gurii.
Luther mi-a mai spus că avea de gând să meargă la Purple Tree în seara aceea pentru a-şi testa pentru prima dată invenţia în public. M-a invitat şi pe mine. Urma să ne întâlnim acasă la Serena Dawes la ora zece şi să plecăm toţi trei.
La ora zece fix, Maggie, servitoarea Serenei Dawes, mi-a deschis uşa casei. M-a condus într-un salon somptuos, cu mobilă franţuzească stil Empire, cu draperii cu falduri grele şi o mulţime de obiecte poleite cu aur. A dispărut apoi într-una din camere pentru a o ajuta pe Serena. Judecând după sunetele ce veneau dintr-acolo, stăpâna casei avea să întârzie ceva timp. Auzeam frânturi dintr-un monolog pe un ton ridicat:
— Pune-o la loc! Pune-o la loc! ţipa ea. Nu se asortează deloc, fir-ar a dracului! Acum dă-mi-o pe cealaltă. Nu, fir-ar ea a naibii, aialaltă\ Nu pot purta pantofii ăştia. Maggie, ai grijă, mă doare! Fii mai atentă data viitoare şi ascultă ce-ţi spun. Ai sunat la poliţie, cum ţi-am zis ? I-au prins pe nemernicii ăia de ţărănei ? Da ? Ar trebui să-i împuşte ! Să-i omoare! Erau cât pe ce să arunce casa asta în aer. Luther, dragă, ţine oglinda mai sus ca să mă văd. E mai

bine. Lulu, hai la mami! Hai la mami, Lulu! Uuuu! Iubirea lu' mami, iubire! Dă-i un pupic lui mami! Maggie, fă ceva cu băutura din paharul meu. Păi nu vezi că s-a topit gheaţa ?
La ora unsprezece mi-am ridicat privirea şi am văzut o pereche de picioare albe şi bine proporţionate ce susţineau valuri întregi de marabu roz peste care trona o pălărie împodobită şi ea cu pene. Unghiile Serenei erau vopsite negru-verzui. Faţa îi era umbrită de pălăria cu boruri largi, dar încă amintea de frumuseţea de odinioară. A zâmbit şi, între buzele de un roşu aprins, am văzut strălucirea unui rând de dinţi de un alb perfect.
— îmi pare atât de rău că v-am făcut să mă aşteptaţi, a mieunat ea cu un cochet accent sudist. Sper din tot sufletul că mă veţi ierta, dar trebuie să vă mărturisesc că n-am putut închide un ochi astă-noapte. Copiii aceia groaznici din partea cealaltă a pieţei au aruncat o pocnitoare sub geamul de la dormitor în miez de noapte! încă nu mi-am revenit din şoc. Viaţa îmi este permanent ameninţată.
— Haideţi, madam Dawes, a zis Maggie, că nu era copiii ăia. Era decât Jim Williams care trăgea cu pistolu' cu capse. Ştiţi că-i place să vă necăjească. Şi nu era nici un miez de noapte. Era pe la prânz.
— Oamenii cumsecade se odihnesc la ora aia! a spus Serena. Şi nu era pistol de jucărie! Tu nu te pricepi la lucruri de-astea, Maggie. Drăcia aia era ditamai bomba. Era să-mi dărâme o parte din casă. Sunt sigură că a afectat structura de rezistenţă a dormitorului. Cât despre Jim Williams - coate-goale ăla, ţărănoiul ăla de doi bani venit din fundul Georgiei -, îi aranjez eu odată furgoneta. O să vezi.
A apărut Luther, ţinând în mână o cutie de carton de la un restaurant chinezesc cu livrare la domiciliu.
— Am pregătit peştişorii. Să mergem!
Serena a insistat să facem mai întâi un tur al localurilor de noapte şi abia după aceea să mergem la Purple Tree. După ea, nici n-ar fi meritat efortul de a se îmbrăca dacă nu făcea Marele Tur. Am mers mai întâi la barul restaurantului 1790, apoi la Pink House, apoi la DeSoto Hilton. La fiecare popas,

prietenii Serenei făceau roată în jurul ei. Le dădea atenţie numai bărbaţilor, linguşindu-i sau dominându-i şi făcându-şi vânt cu şervetul de cocteil:
— O, scumpule, arăţi atât de bine. Ce mă fac ? Mi-am uitat ţigările în maşină. Fii un dulce şi adu-mi-le, te rog - uite, ia cheile! Fir-ar să fie! Aici e cald ca într-o saună. Jur că o să leşin dacă nu dă cineva drumul la aerul condiţionat. O, Doamne, ia te uită! Nu mai am nimic în pahar! Trebuie să mai iau unul! A, mersi! încă nu-mi revin după atentatul cu bombă de azi-noapte. Cum, n-ai auzit ? Un amant furios mi-a spart peretele din dormitor. Sunt atât de supărată, că nici nu vreau să mai vorbesc despre asta!
Cum orele treceau, Luther începea să se teamă că fluorescenta ar putea scădea, iar caraşii lui aurii n-ar mai străluci.
— Trebuie să mergem la Purple Tree înainte să fie prea târziu, a spus la un moment dat.
— O să ajungem şi acolo, dragă, a ciripit Serena. După ce aruncăm o privire la barul Golful Piraţilor.
Luther a deschis cutia şi a mai presărat nişte mâncare pentru peştii dinăuntru. După Golful Piraţilor, Serena a insistat să ne oprim şi la Pinkie Master's. Luther a mai adăugat hrană pentru peşti. La Pinkie Master's câţiva curioşi s-au uitat în cutie.
— Peştişori ? au întrebat. Care-i treaba ?
— Veniţi cu noi la Purple Tree, a răspuns Luther. Veţi vedea.
A mai pus o doză de hrană pentru peşti în cutie. Când am ajuns în sfârşit la Purple Tree, era ora două şi jumătate iar grupul nostru iniţial de trei persoane se transformase într-o mică gaşcă în centrul căreia se afla Serena. Luther s-a mulţumit să-şi îngrijească în continuare peştişorii şi să se îmbete în tăcere. în lumina ultravioletă de la Purple Tree, faţa Serenei era aproape invizibilă sub pălăria cu boruri late, excepţie făcând dinţii, care străluceau intens.
— Dacă nu a fost un iubit gelos, spunea ea, atunci o fi fost Mafia. Şi ei folosesc explozibili, nu-i aşa ? Ar da orice să pună mâna pe bijuteriile superbe pe care le am de la răpo-

satul meu soţ. A fost unul dintre cei mai bogaţi oameni din lume, după cum ştiţi cu toţii. După atentatul de azi-noapte mă consider norocoasă că sunt încă în viaţă!
Luther, care deja nu se mai ţinea bine în picioare s-a dus în spatele tejghelei.
— Ei bine, iată! a spus el şi, fără fast, a turnat peştişorii în acvariu. Aceştia au plonjat în apă stârnind o sumedenie de bule de aer de un verde aprins. Luther şi-a ţinut pentru o clipă respiraţia, aşteptând să se ridice bulele la suprafaţă şi să se limpezească apa. în acel acvariu, înotând de colo-colo - mai strălucitoare decât branhiile, gurile sau ochii - se puteau vedea intestinele celor şase caraşi aurii. Sinuoase, încolăcite şi înnodate miezuri de lumină înăuntrul peştişorilor. Lui Luther nu-i venea să creadă. Luni întregi de muncă pentru atâta tot. Peşti cu maţe strălucitoare. Le dăduse prea multă hrană.
Printre clienţii barului s-a aşternut tăcerea.
— Scumpule, a spus Serena, ce dracu' mai e şi asta ?
Alţii s-au repezit să pună şi ei gaz pe foc.
— E dezgustător!
— Parcă ar fi radiografii de peşti.
-Bleah!
Luther era de neconsolat.
— Nu-mi pasă, spunea. Nu contează. Pur şi simplu nu-mi pasă.
Repeta întruna „Nu-mi pasă". La orice întrebare - Mai vrei ceva de băut ? Ce facem cu peştişorii ? Sunt radioactivi ? - dădea acelaşi răspuns: „Nu-mi pasă".
Luther nu putea conduce în halul acela. Aşa că, după ce am lăsat-o pe Serena în faţa casei sale, transmiţându-ne un duios „Noapte bună, dragilor!", m-am urcat la volanul maşinii sale, l-am dus acasă şi l-am lăsat în camera de zi a magaziei transformate în locuinţă - acea cameră de zi de la fereastra căreia puteai admira nu grădina, ci containerul de gunoi. Aerul tare al nopţii îl mai înviorase.
— Nu ştiu ce m-a apucat să mă prostesc cu peştii ăia, a spus. Trebuia să rămân la ceea ce ştiu eu mai bine. Insectele. Nu merită să încerc să schimb ceva. De nu ştiu câte ori m-am

gândit să-mi schimb complet viaţa, dar nu-mi iese niciodată. Odată m-am mutat în Florida, dar m-am întors. Cred că am Savannah în sânge. Familia mea locuieşte aici de şapte generaţii şi, după aşa de mult timp, bănuiesc că o am în sânge. Aşa se întâmplă şi cu insectele de control din laborator. Ţi-am spus despre ele ? Ştii, la noi în laborator ţinem mai multe colonii de insecte în borcane mari de sticlă. Unele se reproduc de douăzeci şi cinci de ani. Asta înseamnă vreo mie de generaţii. Tot ce ştiu despre viaţă se reduce la ceea ce se întâmplă în borcanul lor de sticlă. N-au fost expuse la pesticide sau la poluare, aşa că n-au dezvoltat nici o imunitate şi n-au evoluat în nici un fel. Rămân la fel, generaţie după generaţie. Dacă le-am da drumul afară, ar muri. Cred căceva asemănător se întâmplă şi după şapte generaţii în Savannah. Savannah devine singurul loc în care poţi trăi. Suntem ca nişte gângănii într-un borcan.

Luther s-a scuzat şi m-a rugat să-l aştept. A urcat scările nesigur, dar cu o grijă exagerată, trecând de treapta falsă fără vreun incident. îl auzeam traversând podeaua de deasupra. A deschis şi a închis un sertar de comodă. Când a revenit, ţinea în mână o sticlă maronie cu un dop negru. Sticla conţinea un praf alb.

— Iată o soluţie pentru a ieşi de aici, a spus. Fluoroacetat de sodiu. E o otravă. De cinci sute de ori mai puternică decât arsenicul.

Luther a ridicat sticla spre lumină. Am văzut o etichetă pe care scria, de mână, „Monsanto 3039".

— E aceeaşi substanţă ca cea pe care au turnat-o finlandezii în fântâni când i-au invadat ruşii, în 1939. Apa din fântânile alea e încă periculoasă. I-aş putea omorî pe toţi oamenii din Savannah numai cu sticla asta. Oricum, cel puţin câteva zeci de mii.

Un zâmbet se lăţise pe faţa lui Luther în timp ce contempla sticla aceea.

— Am avut misiunea de a îngropa mari cantităţi din substanţa asta pe insula Oatland când am închis un laborator mai vechi cu ani în urmă. Am păstrat însă şi pentru mine.

Mai mult decât suficient.
— Te-ai gândit vreodată să o foloseşti ? l-am întrebat.
— Sigur. întotdeauna am zis că o voi folosi dacă se vor muta cioroi în casa de lângă mine. Până la urmă cioroii s-au mutat în casa vecină şi eu am picat de prost.
— Nu e ilegal să ai chestia asta asupra ta ?
— Ba bine că nu!
— Şi atunci de ce o ţii ?
— Mă încântă ideea, a răspuns el pe un ton superior, ca un copil care se laudă cu praştia lui superperformantă. Uneori mă uit la ea şi îmi închipui... paff!
Luther mi-a întins sticla. Cât timp m-am uitat la ea, mi-am ţinut respiraţia ca nu cumva să inspir cine ştie ce vapori letali. M-am întrebat ce-i trecea lui Luther prin cap când s-a uitat la sticlă şi a făcut „paff!" Apoi cred că mi-am dat seama. Probabil şi i-a închipuit pe toţi oamenii din Savannah murind unul câte unul: oameni de afaceri aşezaţi pe băncuţele din Johnson Square, tineri petrecăreţi ce che-fuiesc pe River Street, negrese în vârstă, care abia se mişcă, cu umbrele ţinute deasupra capului să le apere de soarele dogoritor de vară, majordomi plimbând tăvi din argint în Clubul Oglethorpe, târfe în haine de bordel pe Montgomery Street, turişti la coadă în faţa pensiunii doamnei Wilkes.
— E o otravă inodoră şi insipidă, a spus Luther luân-du-şi sticla înapoi. Omoară fără a lăsa vreo urmă - doar o mică urmă de fluor, dar nu mai mult decât s-ar obţine de pe urma folosirii pastei de dinţi. Victima moare din cauza stopului cardiac. Este arma crimei perfecte.
Luther s-a dus până la uşa de la intrare şi a deschis-o. Am interpretat acest gest ca pe o sugestie că vizita a luat sfârşit. Dar, când m-am ridicat, el a apucat zdravăn de uşă şi a tras-o cu putere în sus. Uşa a ieşit complet din balamale. Luther a culcat-o apoi pe podeaua din camera de zi.
— Nu e o simplă uşă, a spus el. Este aşa-numita „targa de răcire". Tărgile de răcire se folosesc pentru a întinde mortul pe ele şi pentru a-l pregăti de înmormântare. Sunt tipice pentru casele vechi. Uşa de la intrare este folosită şi

ca targa de răcire. In familia mea, toate casele au avut aşa ceva, aşa că mi-am făcut şi eu una. După ce o să mor, mă vor scoate din casă pe chestia asta.
Luther stătea întins pe uşa-targă de răcire picior peste picior, pe podeaua camerei, cu sticla de otravă în mână. Da, mi-am zis eu, şi când o să mori tu, pe câţi alţii îi vei mai lua cu tine ? Luther a închis ochii. Pe faţă i-a apărut un zâmbet.
— Ştii, i-am spus, unii din Savannah, sau cel puţin unele persoane care iau micul dejun la Clarv's se tem că, într-o zi, ai putea vărsa otrava aceea în conductele de apă ale oraşului.
— Ştiu, a răspuns el.
— Ce-ai zice dacă ţi-aş smulge sticla aia din braţe şi aş fugi cu ea ?
— Probabil m-aş duce pe insula Oatland şi aş mai dezgropa nişte otravă.
Oricare ar fi fost intenţiile sale, era clar că lui Luther îi făcea plăcere ca lumea să vorbească despre puterea lui sinistră.
— Când erai copil, erai genul care smulge aripile muştelor ? l-am întrebat eu.
— Nu, mi-a răspuns, dar prindeam cărăbuşi şi legam baloane de ei.
A doua zi dimineaţă, la drogheria Clary's, Ruth i-a adus lui Luther micul dejun la masă - ouăle, şunca, aspirina Bayer şi paharul lui de soluţie alcoolică de amoniac cu Coca Cola. Apoi s-a aşezat la capătul îndepărtat al tejghelei şi a tras un fum din ţigară.
— Ruth ? a strigat-o Luther. Crezi că poţi trăi fără peştişori care strălucesc în întuneric ?
— Dacă tu poţi, pot şi eu, Luther, a răspuns femeia.
Luther a luat o înghiţitură din ouă şi apoi puţină şuncă. A luat o sorbitură de cola după care s-a apucat să mănânce toată mâncarea. Avea un aer mohorât, dar paşnic. Luther a mâncat, a dormit, iar demonii din el erau liniştiţi. Teribila lui sticlă cu otravă va rămâne o ciudăţenie inofensivă. Cel puţin deocamdată.

Capitolul 6
Doamna celor sase mii de cântece

Fluxul de oameni ce intrau şi ieşeau din casa lui Joe Odom părea că s-a înteţit în săptămânile scurse de când îl cunoscusem. Asta probabil din cauză că făceam şi eu parte din flux şi observam fenomenul din interior ca să zic aşa. Treceam pe acolo adesea după micul dejun, când deja aroma cafelei proaspete înlocuise mirosul de ţigară din noaptea precedentă. Joe era bărbierit şi odihnit după vreo trei sau patru ore de somn, iar prin adunătura pestriţă de oameni care mişunau prin casă se găsea de regulă cel puţin o persoană care-şi petrecuse noaptea pe canapea. Curenţi de activitate răscoleau întreaga casă chiar şi la această oră matinală. Lumea intra şi ieşea din camere, câmpurile vizuale se intersectau amintind de personajele ce populau La Dolce Vita. într-o dimineaţă Joe stătea la pianul mare din living, îşi bea cafeaua, cânta ceva şi discuta cu mine. Un ins gras şi o fată cu părul împletit au trecut pe lângă el complet absorbiţi de propria conversaţie.

— Ieri a făcut praf maşina maică-sii, spunea fata.

— Credeam că televizorul.

— Nu, faza cu televizorul a fost săptămâna trecută...

Au continuat să vorbească şi după ce au ieşit în hol, moment în care un individ chel îmbrăcat în costum şi-a băgat capul pe uşă.

— Şedinţa e la două, i-a spus lui Joe. Te sun eu când se termină. Ţine-mi pumnii.

Apoi a dispărut. Atunci a venit Mandy din bucătărie, înfăşurată într-un cearşaf alb şi arătând precum o zeiţă voluptuoasă. A scos o ţigară din pachetul aflat în buzunarul cămăşii lui Joe, l-a sărutat pe frunte şi a şoptit:

— Fă odată actele alea pentru divorţ!

S-a întors în bucătărie, unde Jerry o aştepta să revină la tuns. în sufragerie un tânăr râdea zgomotos citindu-i unei femei cu părul alb rubrica lui Lewis Grizzard; femeii nu i se părea deloc amuzant acel articol. De la etaj se auzea păcănitul unor tocuri cui care traversau camera.

— E nouă şi jumate şi nu m-am plictisit încă, a spus Joe.

Joe nu vorbea doar cu mine, ci şi cu persoana de la celălalt

capăt al liniei telefonice, ţinând receptorul cu bărbia. Lui Joe i se întâmpla frecvent să întreţină astfel de conversaţii concomitent cu mai multe persoane. Uneori ştiai cine este celălalt partener de discuţie, alteori nu.
— M-am trezit azi-dimineaţă la şapte, spunea Joe, şi am văzut lângă mine în pat, ceva mare, ascuns sub pătură şi mi s-a părut foarte ciudat pentru că, atunci când m-am culcat, eram singur în pat. Mandy a fost în Waycross azi-noapte şi mai era cel puţin o oră până să se întoarcă. Aşa că m-am tot uitat la grămada aceea apărută din senin sub pătură încercând să-mi dau seama cine sau ce era. Era foarte mare, mai mare decât orice om pe care-l cunosc... Ce?... Ştiam sigur că era o persoană şi nu o grămadă de rufe pentru că respira. Apoi am observat ceva ciudat în felul cum respira: ritmul respiraţiei era diferit într-o parte faţă de cealaltă. în sfârşit, m-am dumirit că grămada aceea de sub pătură era de fapt formată din două persoane, ceea ce însemna că eu eram în plus în propriul meu pat, aşa că am tras pătura şi, bineînţeles, erau un băiat şi o fată. Nu-i mai văzusem niciodată până atunci. Amândoi erau goi puşcă.
Joe a făcut o mică pauză pentru a asculta ce-i spune persoana de la telefon.
— Ha, ha, credeam că mă cunoşti mai bine, Cora Bett! a spus el.
După care, reluând şi discuţia cu mine, a continuat:
— în fine, înainte de a apuca să spun ceva, băiatul m-a întrebat „Tu cine eşti ?" Ei bine, sunt sigur că e prima dată când mă întreabă cineva aşa ceva în propriul meu pat. I-am zis aşa: „întâmplător eu sunt responsabilul cu petreceri pe-aici şi nu-mi amintesc să vă fi cunoscut vreodată". Nu ştiam ce să fac mai departe, dar chiar atunci a sunat telefonul şi am aflat că la ora douăsprezece o să vină un autocar plin cu turişti - patruzeci de persoane - şi că va trebui să le pregătesc eu prânzul pentru că s-a îmbolnăvit bucătarul de la firma de catering... Mda! Dejun pentru patruzeci de oameni!... Toţi sunt membri ai unui club de dansatori de polcă din Cleveland. Ha, ha!

Joe zâmbea ascultând ce-i spunea vocea de la telefon.
— în fine, şi-a reluat el povestirea, noii mei prieteni în pielea goală s-au îmbrăcat. Băiatul avea tatuaje pe braţe - un drapel al Confederaţiei pe un braţ şi o tulpină de marijuana pe celălalt. Şi-a pus un tricou foarte mişto. Avea un imprimeu cu cuvintele „Fuck You". Chiar acum şi el şi fata sunt în bucătărie şi ajută la făcut salată de creveţi pentru patruzeci de dansatori de polcă. Jerry e şi el acolo şi o tunde pe Mandy. De-aia îţi spuneam că încă nu m-am plictisit.
Joe şi-a luat la revedere şi a închis telefonul, moment în care în cameră a apărut parcă plutind un impozant caftan albastru. Deasupra caftanului se vedea faţa rotundă şi zâmbitoare a unei femei în jur de şaptezeci de ani. Tenul pudrat cu alb contrasta puternic cu roşul aprins al rujului şi cu rimelul. Părul ei negru ca abanosul era strâns într-un coc uriaş care-i stătea pe cap ca un turban.
— Mă duc la Statesboro să cânt în Clubul Kiwanis, a spus ea scuturând cheile de la maşină. Pe urmă am un concurs de frumuseţe în Hinesville la şase. Mă întorc în Savannah pe la nouă. Dar dacă întârzii, poţi să te duci la bar mai devreme şi să-mi ţii locul ?
— Da, doamnă! a răspuns Joe, iar femeia a plutit mai departe în foşnet de mătase şi clinchet de chei.
Joe a făcut un semn din cap arătând spre locul în care stătuse femeia mai înainte.
— Este una dintre cele mai mari doamne din Georgia. Emma Kelly. Vino cu noi diseară şi o s-o vezi în acţiune. Prin părţile astea lumea o cunoaşte drept „Doamna celor şase mii de cântece".
în ultimii patruzeci de ani Emma Kelly îşi petrecuse aproape fiecare dimineaţă conducând maşina peste tot prin sudul Georgiei pentru a cânta la pian acolo unde era solicitată. Cânta la festivităţi de absolvire, la nunţi, la reuniuni şi la întruniri bisericeşti. Tot ce aveai de făcut era să-i spui, şi ea venea acolo - în Waynesboro, Swainsboro, Ellabell, Hazlehurst, Newington, Jesup şi Jimps. Cântase la baluri de absolvire pe la toate liceele pe o rază de o sută cincizeci

de kilometri de Savannah. într-o zi obişnuită mergea cu maşina până la Metter să cânte la un spectacol de modă, apoi la Sylvania pentru convenţia profesorilor pensionari şi apoi la Wrens pentru o aniversare. Către seară se îndrepta spre Savannah unde cânta la pian într-un local de noapte. Dar oriunde avea de mers în timpul zilei, se întorcea mereu acasă, în Statesboro, la o oră de Savannah, pentru a cânta luni la dejunul de la Clubul Rotary, marţi la Lions, joi la Kiwanis şi duminică la Biserica baptistă. Emma cânta şlagăre vechi şi melodii de varieteu, blues-uri şi valsuri. Toţi o recunoşteau în caftanele ei largi, hainele vesele şi părul negru care-i stătea pe cap ca un turban, prins cu două beţisoare lăcuite.
Emma era descendenta primilor colonişti englezi din Georgia şi Carolina de Sud. L-a întâlnit pe George Kelly la vârsta de patru ani şi s-a căsătorit cu el la şaptesprezece ani. Era desenator de indicatoare, iar când omul a murit, Emma născuse deja zece copii, „fără a pune la socoteală cinci sarcini pierdute", cum spunea ea de fiecare dată.
Fiind o baptistă practicantă, Emma nu bea niciodată alcool. Dar o dată, după ce şi-a terminat programul la clubul ofiţerilor de la Fort Stewart, a fost oprită pentru că părea să conducă sub influenţa alcoolului. Agentul de la Poliţia Militară care a legitimat-o la lumina lanternei i-a spus că, de cinci kilometri, maşina ei mergea bălăngănindu-se pe şosea. Era adevărat, dar problema era că în tot acest timp Emma încercase să-şi descheie corsetul şi să şi—l scoată. Deranjată de lumina lanternei îndreptată asupra ei, Emma îşi strângea la piept hainele descheiate pe ea şi se întreba cum oare ar fi putut ieşi din maşină în halul în care era, ca să-l convingă pe tânărul poliţist că nu băuse. A avut mare noroc deoarece cântase cu ani în urmă la balul de absolvire al tânărului. Acesta a recunoscut-o şi, ştiind că nu bea niciodată alcool, a lăsat-o să plece imediat.
De fapt, majoritatea poliţiştilor rutieri cunoşteau maşina Emmei şi, atunci când trecea pe lângă ei cu o sută treizeci sau o sută cincizeci de kilometri la oră, de regulă o lăsau în pace. Emma îi compătimea sincer pe cei începători care o

opreau cu sirene şi girofaruri. Cobora geamul şi spunea cu o voce suavă: „Eşti nou probabil". Se gândea dinainte la muştruluiala pe care avea să o primească bobocul din partea vreunui şerif plictisit. Ceva de genul: „Ce naiba te-a apucat, băiete, s-o opreşti pe Emma Kelly din drum ? Ştii ce-o să faci acum ? O s-o escortezi pe doamna tot drumul până la Statesboro! Ai grijă să ajungă acasă cu bine! Mii de scuze doamna Emma. N-o să se mai întâmple!"
In Savannah, fanii Emmei o urmăreau din local în local ca un fel de caravană veselă - de la Whispers, la Pink House, la Sala de Bowling Live Oak, până la Quality Inn lângă aeroport. Era mană cerească pentru afaceri. încasările urcau brusc pe durata prezenţei ei într-un local şi scădeau când îşi termina reprezentaţia. De ani de zile copiii Emmei se rugau de ea să-şi deschidă propriul bar cu pian şi să mai lase drumurile cu maşina. După ce a omorât a noua căprioară pe şosea, aceştia au încetat să o mai roage şi au început să-i ceară ferm acest lucru. „Mă doare sufletul, a spus Emma atunci, pentru că iubesc atât de mult animalele, ca să nu mai vorbesc de avariile produse maşinii." Cât despre deschiderea unui bar cu pian, le-a promis că se va gândi serios la asta. Joe Odom, care o cunoştea pe Emma de-o viaţă, venea adesea să o asculte cântând la pian. După ce intra el în local, la un moment dat, Emma începea să cânte Sentimental Journey, care era un semnal pentru Joe să se apropie şi să preia el pianul pentru ca ea să se poată odihni preţ de câteva minute. Joe era fericit să o ajute.
în noaptea în care Emma a accidentat a zecea căprioară, a ajuns la Whispers şi a cântat SentimentalJourney imediat ce Joe a intrat pe uşă.
— Joe, ieşi, te rog, afară şi vezi în ce stare este maşina, i-a spus. Nu suport să mă uit eu.
Şase luni mai târziu, Emma şi Joe deschideau un bar cu pian într-o fostă magazie de bumbac, cu vedere spre râu. Localul a fost numit Emma's.
Emma's era o încăpere lungă şi îngustă, la fel de confortabilă ca o cămăruţă plină cu cărţi. Minusculul ring de

dans era cuprins în latura arcuită a unui pian cu coadă. Printr-o fereastră cât tot peretele se vedea râul şi, ocazional, câte un vas de marfă. Zeci de fotografii înrămate înfăţişând rude şi prieteni erau aliniate pe etajerele montate pe un perete, iar la intrare se găsea o firidă decorată cu lucruri care i-au aparţinut lui Johnny Mercer. Mercer fusese cel care o numise pe Emma „Doamna celor şase mii de cântece". Atâtea cântece ştia ea, după calculele lui Mercer. El şi Emma verificaseră pagină cu pagină o mulţime de cărţi cu partituri, Mercer notându-şi toate cântecele pe care Emma le putea cânta de la cap la coadă. După trei ani de verificări, Mercer a demonstrat că Emma avea în memorie nu mai puţin de şase mii de cântece.

Prima dată când am fost la Emma's tocmai mă aşezam, când Emma s-a uitat spre mine şi m-a întrebat:

— Care-i cântecul tău preferat ?

Bineînţeles, în momentul acela m-am blocat. Cum mă uitam la ea neputincios neştiind ce să zic, prin fereastra din spatele ei am văzut un cargobot uriaş.

— Corabia! am zis. Corabia mea cu pânze de mătase!

— O, ce cântec frumos! a spus Emma. Kurt Weill, 1941.

A început să-l cânte la pian şi, din acel moment, de fiecare dată când intram în bar, Emma cânta această piesă.

— Barmanii îşi recunosc clienţii după băuturile pe care le comandă, mi-a explicat ea. Eu îi cunosc după piesele pe care mă roagă să le cânt. De fiecare dată când intră un client mai vechi îmi face plăcere să interpretez melodia sa preferată. Oamenii sunt măguliţi şi încep să se simtă ca acasă.

Emma nu ducea lipsă de clienţi fideli. Patru doamne din Estill, Carolina de Sud veneau cu maşina de câteva ori pe săptămână cu sau fără soţii lor. Fostul funcţionar bancar Abner Croft, acum pensionar, îşi plimba câinele în fiecare seară înainte de culcare şi deseori îşi prelungea plimbarea până la barul Emma's unde, îmbrăcat în pijamale şi halat de casă şi însoţit de câinele său, era condus la masa la care şedea el de obicei. In momentul în care lua loc la masă, Emma începea să cânte Moments Like Tbis, melodia lui pre-

ferată. Mai era şi Wanda Brooks, care era un fel de hostess a barului şi care purta pălării ştrengăreşte pe-o ureche şi avea o broşa cu strasuri pe care era scris numărul ei de telefon, cu cifre sclipitoare, de doi centimetri fiecare. Wanda fusese majoretă în liceu, iar acum vindea paturi pentru solarii în Carolina de Sud şi în zona de coastă a Georgiei. Le spunea „Bună!" unor persoane complet străine, le arăta o masă liberă, începea o discuţie însufleţită, dansa şi apoi trecea la alţi clienţi ai barului să stea de vorbă cu ei. Wanda îşi căuta mereu bricheta prin geantă, legănându-se de pe un picior pe altul şi sprijinindu-se de persoana cea mai apropiată în timp ce îngăima nişte amabilităţi. Inevitabil, omniprezenta ei ţigară îi cădea din gură sau îi scăpa printre degete, devenind un mic proiectil incandescent care îi făcea pe cei din imediata apropiere să sară de pe scaune şi să-şi ia la palme hainele. Wanda avea părul blond platinat, iar apariţia ei la Emma's era întotdeauna acompaniată de acordurile hitului New York, New York, cântecul ei preferat.

Cu toate că Emma's era un local de succes, se putea spune că, într-o anumită privinţă, reprezenta un eşec: nu reuşise să o facă pe Emma să renunţe la drumurile ei. A continuat să alerge dintr-o parte în alta a Georgiei de sud, revenind seara în Savannah pentru a cânta până spre dimineaţă. Uneori, după închidere, rămânea să doarmă la Joe Odom, dar de obicei îşi găsea un pretext şi pleca acasă la Statesboro mai devreme. Sâmbătă noaptea nu rămânea niciodată în Savannah deoarece ziua de duminică petrecută în Statesboro începea foarte devreme şi se încheia foarte târziu, după cum aveam să descopăr. Emma m-a invitat să vin cu ea la biserică într-o duminică şi să stau cu ea toată ziua. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Duminică dimineaţa, Emma a intrat cu maşina în parcarea Bisericii baptiste din Statesboro la ora opt şi douăzeci. Purta o rochie de mătase mov, o capă albastră, avea fard de pleoape turcoaz şi puţin ruj.

— Ia să vedem, mi-a spus, am închis Emma's la ora trei noaptea şi am ajuns acasă pe la patru. Aş fi ieşit de pe auto-

stradă şi aş fi tras un somn de vreun sfert de oră sub Pasajul Ash Branch, cum fac de obicei, dar am avut un ditai camionul în faţă care a ocupat tot spaţiul. Aşa că m-am culcat pe la patru şi jumătate, iar la şapte fără un sfert m-a sunat mătuşa Annalise să se asigure că mă trezesc la timp pentru a ajunge la biserică. Are nouăzeci de ani.
Emma s-a oprit să-şi aranjeze beţişoarele lăcuite care-i ţineau cocul.
— Mă descurc numai cu câteva ore de somn, dar uneori se vede. Mi se umflă ochii.
Am intrat în biserică.
Pastorul a ţinut o predică intitulată „Ispita şi ruina dinlăuntru". Un diacon a citit mai apoi o dare de seamă privind apropiata săptămână de redeşteptare spirituală, a cărei temă urma să fie „America, trezeşte-te: Dumnezeu te iubeşte!"
In legătură cu acest mesaj, diaconul şi-a exprimat părerea că sunt prea mulţi oameni care încă dorm.
— Sunt o sută optzeci de milioane de americani care nu-l mărturisesc pe Christos, a spus. Două milioane în statul Georgia. Mii de oameni numai în Statesboro.
Pastorul s-a adresat apoi enoriaşilor.
— Sunt oaspeţi printre noi ?
Emma mi-a şoptit că ar trebui să mă ridic în picioare.
Toţi şi-au întors privirea spre mine.
— Fiţi bine-venit! a spus el plin de entuziasm. îmi pare bine că sunteţi astăzi alături de noi.
După slujbă, m-am dus împreună cu Emma într-o capelă mai mică unde enoriaşii în vârstă urmau să participe la şedinţa consiliului parohial. N-am ajuns acolo imediat pentru că vreo zece oameni au ţinut să-mi ureze bun venit în biserica lor şi să mă întrebe de unde eram.
— New York! a exclamat o doamnă. O, Doamne! Am un văr care a fost pe-acolo.
Ajunşi în capelă, Emma şi-a scos pantofii cu toc şi a început săcânte la orgă în timp ce lumea continua să intre. Fiecare membru al consiliului se ducea mai întâi la orgă să o salute pe Emma şi apoi se oprea în faţa mea să-mi spună

cât de încântat e că mă aflu acolo. Domnul Granger a fost primul care a luat cuvântul la întrunire.
— Soţia mea se simte foarte bine, a spus el. Am ştiut de duminica trecută că e malignă, dar n-am putut să vă spun pentru că doctorul mi-a confirmat abia marţi. Pe mine, unul, mă doare sufletul, dar după cât se pare, totul e sub control deocamdată.
Din fundul sălii o femeie a spus:
— Ann McCoy este în Spitalul Saint Joseph din Savannah. Are probleme cu spatele.
— A murit sora lui Sally Powell, a spus altcineva.
— Mai e cineva ? a întrebat domnul Granger.
— Cliff Bradley, au răspuns mai mulţi deodată.
— Cliff a venit acasă ieri după-amiază, mai târziu, a spus domnul Granger. Pare că se simte bine.
— Trebuie să ne rugăm pentru Goldie Smith, a spus altă femeie. Are ceva la stomac. I-au pus o proteză.
O femeie cu ruj roz şi ochelari cu ramă aurie s-a ridicat să facă o mărturisire.
— Eu şi ai mei nu o duceam prea bine până când mi-am cercetat sufletul şi am văzut că Dumnezeu lipsea de acolo. Cu toţii avem nevoie de Dumnezeu în sufletul nostru. Cu toţii ar trebui să faceţi ce-am făcut şi eu: să-l aduceţi pe Christos în inimile voastre.
După ce a luat sfârşit întrunirea, Emma s-a dus într-o încăpere din afara capelei unde, împreună cu alte douăsprezece doamne în etate, ţinea ore la şcoala de duminică. Am fost şi acolo prezentat, iar doamnele m-au salutat ciripind voios. Şefa şcolii de duminică a spus că va vorbi despre oamenii lui Dumnezeu într-o lume în continuă schimbare, dar mai întâi le-a întrebat pe colegele ei dacă aveau de făcut anunţuri importante.
— Operaţia lui Myrtle Foster supurează în continuare, a spus o femeie cu ochelari, care purta un taior verzui. Am vorbit aseară cu Rap Nelby şi nu ştiau când va putea veni acasă.
— Va trebui s-o trecem pe lista noastră de rugăciuni, a spus şefa şcolii.

O femeie cu părul coafat în mici bucle alb-albăstrii a adăugat:
— Louise s-a întâlnit vinerea asta cu Mary la coafor şi se pare că nici celelalte două nu se simt prea bine, aşa că trebuie să le trecem şi pe ele pe lista de rugăciuni.
Preţ de câteva minute s-a discutat despre sănătatea altor enoriaşi, iar la lista de rugăciuni s-au mai adăugat trei nume. Şefa a început să vorbească:
— Isus nu-ţi va cere niciodată să faci ceea ce el n-ar face.
Aici Emma şi-a deschis cărticica şi a scos dintre file un plic maro pe care scria „Emma Kelly: 24$". S-a ridicat fără un cuvânt şi a pus plicul într-o cutie de carton, unde îşi lăsaseră plicurile şi celelalte doamne. Apoi, făcându-mi semn să vin după ea, a ieşit pe hol în vârful picioarelor. Cineva m-a tras de mâneca hainei.
— Sper că v-a plăcut la noi, mi-a spus o doamnă aşezată lângă uşă. Vă aşteptăm şi altă dată.
Emma mergea înaintea mea prin holul clădirii.
— Acum mergem la etajul doi, unde sunt copiii, mi-a zis.
Mai întâi s-a oprit într-o cameră fără ferestre şi a predat cutia de carton; acolo erau doi bărbaţi aşezaţi la o masă pe care se aflau vrafuri întregi de plicuri maro.
— 'Neaţa, doamna Emma, i-au urat amândoi.
Sus, copiii erau aşezaţi în semicerc în jurul unei pianine aşteptând-o pe Emma. Aceasta i-a acompaniat în timp ce cântau titlurile din Noul Testament pe melodia înainte, soldaţi creştini! - „Ma-tei, Maar-cu, Lu-uca şi Ioaan, Fap-tele şi Epi-istolele către romani..." Apoi a cântat Isus e învăţătorul iubitor de două ori, de la cap la coadă.
— Putem pleca acum, mi-a spus ea, după care am coborât cele două etaje şi am ajuns în parcare. Dacă cealaltă femeie care cântă la pian nu poate ajunge la căminul de bătrâni, trebuie să mă duc eu acolo. Astăzi nu e cazul pentru că este deja la cămin.
Am pornit aşadar către Clubul Forest Heights şi, când am ajuns acolo, Emma a trecut pe la bufet, şi-a pus două copane de pui prăjit în farfurie şi s-a aşezat la pianul din salon. In

următoarele două ore şi jumătate a cântat muzică de acompaniament şi a stat de vorbă cu invitaţii, care veneau unul câte unul sau cu toată familia să o salute şi să-şi prezinte omagiile.
La ora două şi jumătate, Emma s-a ridicat şi şi-a luat la revedere. Am luat iar maşina şi am mers nouăzeci de kilometri sub soarele puternic al după-amiezii până în Vidalia, locul unde creşte ceapa dulce de Vidalia. Emma fusese angajată să cânte la o petrecere de cununie la Clubul de Tenis şi Fitness Serendipity. După ce am ajuns, s-a dus direct la toaletă şi s-a schimbat într-un chimono larg, negru cu model auriu. Proprietara clubului de fitness, o doamnă solidă cu părul blond tapat, ne-a prezentat întreg complexul de recreere şi ne-a arătat noua piscină acoperită şi de exterior precum şi grota artificială subacvatică de care era foarte mândră. Nuntaşii au început să sosească de la biserică, dar mirii întârziau. Se zvonea că s-au oprit la magazin să cumpere nişte pahare de plastic pentru şampania pe care o aveau în maşină. Când, în cele din urmă, proaspătul cuplu a sosit, Emma a aflat că pe mire îl cheamă Bill şi a anunţat că are un cântec special pentru ocazia respectivă. A cântat „Marele Bill e scumpul William acum... însurătoarea l-a schimbat... spală vasele, şterge podeaua..." Cântecul a stârnit hohote de râs şi i-a făcut pe toţi cei prezenţi să iasă la dans, cu excepţia unor băieţandri care s-au repezit afară şi au pus o sticlă de şampanie sub capota maşinii mirilor, chiar lângă blocul motor, ca să se încălzească şi să explodeze când aveau să plece de la nuntă.
La şase şi jumătate, după două ore de cântat la pian, ne-am urcat din nou în maşină să ne întoarcem la Statesboro. Nu dădea semne de oboseală. Nu numai că părea să conducă maşina, dar îşi păstrase şi zâmbetul.
— Cineva a scris odată că pe muzicieni îi atinge Dumnezeu pe umăr şi cred că-i adevărat, a spus Emma. Prin muzică îi poţi face fericiţi pe alţii, dar te poţi face fericit şi pe tine. Datorită muzicii nu am cunoscut niciodată singurătatea şi nici nu m-am simţit deprimată. Când eram mică, adormeam

noaptea cu aparatul de radio sub pătură. Aşa am învăţat atât de multe cântece. De fapt, am ajuns să-l cunosc pe Johnny Mercer tocmai pentru că ştiam atâtea cântece. Prima dată am vorbit cu el la telefon acum douăzeci de ani. Eram în Savannah şi cântam la o serată, iar un tânăr îmi tot cerea să interpretez la pian piesele lui Johnny Mercer. A părut surprins când a văzut că le ştiu pe toate. Am cântat apoi unele pe care nu le mai auzise până atunci şi a rămas cu gura căscată. Mi-a spus: „Sunt nepotul lui Johnny Mercer. Vreau ca unchiul meu să vă cunoască. Haideţi să-l sunăm chiar acum". Şi a sunat în California, la Bel Air, şi i-a spus lui Johnny că a întâlnit o doamnă care ştie toate cântecele pe care le scrisese el vreodată. Apoi mi-a dat mie receptorul. Johnny nici măcar nu a spus bună ziua. A fost foarte direct şi mi-a spus numai atât: „Cântaţi primele opt măsuri din If You Were Mine". Nu e un cântec foarte cunoscut, dar piesa aceea însemna ceva pentru Johnny. Am executat măsurile fără ezitare şi de atunci am rămas prieteni.

Soarele cobora spre asfinţit.

— Pentru mine, cuvintele sunt la fel de importante ca melodia, a continuat Emma. Mie şi lui Johnny ne plăcea să comparăm versurile preferate. Amândurora ne plăcea versul „Prea drag să-l pierzi, prea dulce să dureze" din cântecul While We're Young, dar şi versul din Handful of Stars care zice-aşa: „Oh! Ce vorbe nerostite tremurau în aer". Versurile lui Johnny sunt totuşi cele mai bune. E greu să-ţi închipui ceva mai frumos decât „Când toamna timpurie porneşte-n pribegie şi, răcorind afară, atinge cu-a ei mână copacii de-astă-vară..." Asta-i poezie. Sau „Ca nişte zmee colorate zilele şi nopţile zburau. Sub umbrela cerului albastră lumea şi pământul se-nnoiau".

Datorită lui Johnny Mercer se apucase Emma de cântat. Până să se întâlnească cu el nu făcea decât să cânte la pian. Mercer îi spunea tot timpul să-şi folosească şi vocea, dar ei îi era frică. I-a spus că nu putea acoperi toate octavele. „Nu-i nimic, i-a spus el, cântă mai încet. Nu trebuie să redai chiar fiecare notă. Cântă cu o octavă mai jos, sari peste unele

note şi trişează cât poţi. Dacă nu ajungi la o notă sau nu o ştii, treci peste ea." I-a arătat cum să schimbe sunetul din clape în loc să urce cu o octavă în versul al doilea din / Love Paris. A ajutat-o să trişeze chiar la una dintre piesele sale. Avea probleme cu versul „Vreau să fiu de faţă, să-ţi adun inima de pe jos când cineva o va călca-n picioare" - nu putea să coboare suficient de jos pentru silaba a doua a cuvântului „cineva". Mercer i-a spus să cânte aceeaşi notă pentru toate cele trei silabe.

Cu toate acestea, rămânea circumspectă în privinţa cântatului. Apoi într-o seară s-a dus la hotelul Quality Inn, să cânte la pian. A găsit un microfon şi un sistem de sunet deja instalat. „Ia te uită, i-a spus Mercer, ai şi microfon. Acum poţi să cânţi". Şi a cântat. Peste ani a aflat că Mercer însuşi aranjase ca microfonul să fie instalat acolo şi mai şi plătise pentru asta.

Emma mi-a povestit că, de-a lungul anilor, a cântat la pian pentru oameni obişnuiţi, dar şi pentru demnitari, pentru trei preşedinţi, douăzeci de guvernatori şi nenumăraţi primari. A improvizat cu Tommy Dorsey şi l-a acompaniat pe Robert Goulet. Şi-a amintit de vremea când, cu mulţi ani în urmă, cântatul la pian a devenit pentru ea o necesitate. S-a întâmplat într-o dimineaţă de duminică când fiul ei cel mai mic, supărat pentru că se despărţise de iubita lui, şi-a dus părinţii cu maşina la biserică şi el a mers mai departe într-o pădure, a proptit o puşcă în podeaua maşinii, şi-a îndreptat ţeava spre piept şi a tras. A căzut cu capul pe volan pornind astfel claxonul. Cineva a auzit şi a venit în fugă. Băiatul şi-a pierdut un plămân, dar a scăpat cu viaţă, cheltuielile ridicându-se la patruzeci de mii de dolari. Emma a trebuit să muncească zi şi noapte ca să poată plăti facturile. La un pas de tragedie, această întâmplare i-a întărit credinţa.

— Dacă glonţul ar fi trecut un milimetru mai la stânga sau mai la dreapta ? Dacă nu cădea pe volan ? Mai mult ca sigur Dumnezeu a fost cu el, a spus Emma. Eu trebuie să continui să cred fie şi numai din acest motiv.

Chiar şi după ce a terminat de plătit facturile pentru spi-

talizare, Emma a continuat să dea reprezentaţii la pian de dimineaţa până noaptea. Aceasta era viaţa ei de acum înainte.
Am ajuns înapoi în Statesboro puţin după ora şapte jumătate. înainte de a se duce acasă, Emma s-a oprit pe la mătuşa ei de nouăzeci de ani, căreia i-a adus o cutie cu mâncare luată din clubul Forest Heights. Mătuşa ei a venit la uşă în cămaşă de noapte şi cu o bonetă pe cap; ascultase la radio slujba de seară de la biserica baptistă. Emma a intrat preţ de câteva minute şi a dus-o la culcare pe bătrână. Apoi, la mai mult de douăsprezece ore de când îşi începuse ziua de muncă, s-a dus în sfârşit acasă.
— Mai e ceva extraordinar în legătură cu muzica, a spus. E un lucru pe care mi l-a spus Johnny Mercer. Mi-a zis: „Atunci când interpretezi cântece, poţi face să renască în sufletul oamenilor amintirea clipei când s-au îndrăgostit. Aici e puterea".
Judecând doar după numărul clienţilor, barul cu pian al Emmei era un succes deplin. Totuşi, din punct de vedere financiar, barul nu o ducea prea bine. Obiceiul lui Joe de a servi băutură din partea casei era unul dintre motive. In plus, creditorii lui vedeau barul ca pe o ocazie de a-şi recupera o parte din banii pe care acesta li-i datora. Veneau pentru o oră, beau şi plecau fără să plătească. Dar chiar şi aşa, Emma's ar fi trebuit să aducă mai mulţi bani. Joe a apelat la Darlene Poole, care era expertă în materie de baruri. Darlene lucrase ca barmaniţă în mai multe cârciumi şi era logodită cu proprietarul unui club prosper din zona de sud a oraşului. Intr-o bună zi, Darlene şi Joe s-au aşezat la masă şi au stat de vorbă la un pahar de bere.
— E drăguţ aici la tine, a spus ea. Amatorii de foxtrot trecuţi de prima tinereţe au în sfârşit unde să se ducă. Nu pot merge la Nightflight, nu pot merge la Malone's, nici la Studebaker's. Sunt doar ai tăi, dragă. Bine gândit! Ba mai văd că e şi Wanda Brooks pe-aici. Tipele de genul Wandei sunt ceea ce eu numesc poliţe de asigurare. La stilul ei de a intra în oameni şi de a-i tampona doborând pahare într-o parte şi în alta, la trei parai cinzeaca de whisky, n-ai cum

să ieşi în pierdere. Păi dacă reuşeşti să scapi de cei care beau pe gratis şi nu mai arunci cu băutura în stânga şi-n dreapta, ar trebui să meargă foarte bine. Trebuie doar să ai grijă ca nimeni să nu stea prea mult timp cu paharul gol pe masă.
— Poate că tocmai asta-i problema, a spus Joe. Ar trebui să-i spun lui Moon să umple mai repede paharele clienţilor.
— Moon ?!
Darlene s-a întors pe scaun şi s-a uitat spre bar. Apoi şi-a întors privirea spre Joe.
— Fir-ar să fie, Joe, nu mi-ai spus că Moon Tompkins e barmanul tău. Moon e problema, scumpule, a spus Darlene aplecându-se spre Joe şi coborând vocea.
— De ce spui asta ? a întrebat Joe. Mie mi se pare un tip OK. E el mai încet, dar...
— Moon Tompkins a stat trei ani la pârnaie pentru că a jefuit bănci.
— Da, da, vezi să nu! a spus Joe râzând.
— Nu a jefuit o singură bancă, ci două.
— Tu vorbeşti serios ?
Râsul lui Joe se transformase într-un zâmbet neîncrezător. S-a uitat spre bar, unde Moon Tompkins turna vodcă într-un şir de patru pahare înalte.
— Măi să fie! a spus. Nu l-aş fi crezut pe bătrânul Moon în stare de aşa ceva.
— Cum Dumnezeu l-ai angajat ca barman ? a întrebat Darlene.
— Emma l-a angajat. Bănuiesc că nu a trecut experienţa cu băncile în CV.
Darlene şi-a aprins o ţigară.
— Cred că ai auzit de jaful armat de săptămâna trecută de la restaurantul Green Parrot.
-îhî.
— Moon l-a comis.
— Ei, asta-i bună! a zis Joe. Eşti sigură ?
— Foarte!
— Ia stai puţin! De unde ştii că a fost Moon ? Hoţul n-a fost prins încă.

— Ştiu, a spus Darlene. Eu am condus maşina cu care a fugit.
Joe nu avea nimic împotriva spărgătorilor de bănci recidivişti - şi nici împotriva complicilor acestora -, dar s-a simţit ca un idiot din cauză că îşi dăduse casa de marcat pe mâna unui hoţ profesionist. Moon folosea cea mai rudimentară dintre metode - nu înregistra toate comenzile pe casa de marcat -, iar când deschidea casa, deseori ţinea bonul în aparat ca să nu înregistreze sumele.
— Pun pariu că apasă pe butonul „No Sale" de fiecare dată când face asta, a spus Darlene, şi îşi bagă cei douăzeci de dolari în buzunar.
Joe a hotărât că cel mai bun lucru pe care putea să-l facă era să-l prindă pe Moon asupra faptului, să aibă cu el o discuţie calmă şi să-i permită să plece fără tam-tam. Nu avea de gând să-i spună Emmei nimic despre această problemă, deoarece vestea că a avut de-a face cu un temut spărgător de bănci îi putea cauza un atac de cord. Joe a rugat doi prieteni să vină la bar în noaptea următoare şi să numere toate băuturile pregătite de Moon. Dar, în timpul zilei, s-a răspândit vestea că în seara aceea Moon Tompkins avea să fie prins cu mâna în puşculiţa de la Emma's, aşa că, la momentul deschiderii, o mulţime zgomotoasă se adunase ca la meci, oamenii cerând să fie lăsaţi să intre pentru a vedea cu ochii lor flagrantul.
— Dumnezeule mare, ce de clienţi o să avem în noaptea asta! a exclamat Emma.
Clienţii cereau de băut în neştire, sperând să-l încurajeze astfel pe Moon să fure mai mult decât furase el vreodată. Cu cât beau mai mult, cu atât deveneau mai veseli şi mai vorbăreţi, iar pe la miezul nopţii se părea că Emma şi Moon erau singurii dintre cei prezenţi în bar care habar n-aveau de operaţiunea în desfăşurare.
Clienţii îşi strigau comenzile:
— Hei, Moon! Fă-mi un stingeri1 Ha! Ha! Ce băutură mai potrivită pentru un flagrant decât un stinger!
— Eu vreau un Rob Roy2!
Cu o jumătate de oră înaintea închiderii, Moon a ieşit să ducă coşul de gunoi afară şi nu s-a mai întors. Joe s-a

dus în spatele tejghelei, a deschis casa de marcat şi nu a mai găsit nimic în ea. Moon furase toţi banii.
Dispariţia lui Moon nu a afectat cu nimic buna dispoziţie a celor prezenţi în barul Emma's. Dimpotrivă, toată lumea a început să facă şi mai mare haz. Când a sosit ora închiderii Joe n-a mai avut ce face şi a trebuit să-i spună Emmei toată povestea şi că Moon luase toţi banii şi fugise.
— Dumnezeule! a spus Emma. Aşa a făcut ?
— Mă tem că da, i-a răspuns Joe. Cred că e bine că ne-am descotorosit de el, pentru că se pare că a mai făcut lucruri din astea. A jefuit bănci.
— A, ştiam asta, i-a spus Emma.
— Ştiai ?
— Sigur că ştiam. Moon mi-a zis de prima dată când a venit aici să se angajeze. Nu a încercat să-şi ascundă trecutul şi i-am spus că-l admir pentru asta. Mi-am zis că merita o a doua şansă în viaţă. Cred că fiecare merită asta. Tu nu crezi ?
— Ba da, doamnă, a răspuns Joe.
Emma s-a urcat în maşină, a ieşit în Bay Street şi s-a îndreptat spre Statesboro.

Note:
1 Joc de cuvinte între sting (flagrant) şi stinger (cocteil cu mentă şi coniac).
2 Joc de cuvinte între verbul rob (a jefui) şi Rob Roy (cocteil din whisky scoţian, vermut şi bitter).

După cum avea obiceiul, la ora aceea din noapte, Joe şi-a invitat nişte prieteni la el acasă, unde, conform raportului prezentat a doua zi de căpitanul brigadei de pompieri, înainte de ivirea zorilor, cineva a aruncat o ţigară aprinsă într-un coş cu hârtii şi a declanşat un incendiu care aproape a distrus întreaga casă.
Joe a fost primul care a simţit fumul. A fugit prin casă sculând oamenii din paturi şi de pe canapele şi scoţându-i afară, în stradă.
— A ieşit toată lumea din casă ? a întrebat atunci căpitanul.
— Toţi cei pe care-i ştiu, a răspuns Joe.

— Vreţi să spuneţi că, în casa dumneavoastră, e posibil să fie oameni pe care să nu-i ştiţi ?
— Domnule căpitan, a spus Joe, s-a întâmplat să găsesc chiar şi în patul meu oameni despre care habar n-aveam cine sunt.
S-a spus că Joe Odom îşi incendiase singur casa pentru a încasa banii de asigurare, chiar dacă nu mai era el proprietarul casei. Proprietarii imobilului i-au cerut lui Joe să părăsească imediat locuinţa, nu atât din pricina incendiului, cât pentru faptul că Joe nu le plătise niciodată chiria. O săptămână mai târziu, Joe şi-a luat ce a mai putut salva de incendiu şi s-a mutat într-o casă mare din cărămidă, o clădire în stil federal, situată pe East Oglethorpe Avenue la numărul 101, la câteva străzi de fosta sa locuinţă. Noii săi vecini erau domnul şi doamna Malcom Bell. Domnul Bell, un reputat istoric, acum pensionar, fusese preşedinte al Băncii Savannah şi preşedinte al venerabilului Club Oglethorpe. Doamna Bell era o intelectuală distinsă şi provenea dintr-o veche familie din Savannah. Cu gândul la auguştii săi vecini, prietenii lui Joe au prezis că viaţa în noua sa locuinţă avea să fie ceva mai puţin zbuciumată decât fusese pe East Jones Street.
Şi probabil aşa şi era. Dar, în scurt timp, vecinii au început să observe că vizitatori de tot felul intrau şi ieşeau în flux continuu pe uşa permanent descuiată, că, la prânz, autocarele cu turişti parcau în faţa casei de la numărul 101 din East Oglethorpe Avenue şi că din acea casă se puteau auzi cântece vechi, frumoase, interpretate la pian, ziua sau noaptea, dar mai ales în momentele când tot oraşul era cuprins de amorţeală.

Capitolul 7
Marea împărătească din Savannah

O linişte nefirească s-a aşternut pe Jones Street după ce Joe Odom s-a mutat pe Oglethorpe Avenue. Nu se mai auzea dulcea lui serenadă revărsându-se peste grădini. In tăcerea ce se aşternuse, mi-a trecut prin minte să-mi cumpăr o maşină. Voiam să vizitez mai mult din împrejurimile oraşului, dar mi-am zis să întorc problema pe toate feţele.
Oamenii din Savannah conduceau cu viteză. în plus, le

plăcea să-şi servească cocteilurile la volan. Potrivit Institutului Naţional de Combatere a Alcoolismului, peste 8 la sută din locuitorii adulţi ai oraşului erau alcoolici declaraţi, ceea ce explica poate şocanta obişnuinţă a conducătorilor auto de a sări cu maşina peste bordură şi de a se izbi de copaci. De exemplu, cu o singură excepţie, trunchiurile celor douăzeci şi şapte de stejari care mărgineau Forsyth Park, pe Whitaker Street, prezentau urme adânci, rezultat al impactului repetat cu maşinile, la nivelul aripii din faţă. Un copac fusese lovit de atâtea ori încât în trunchiul său apăruse o scobitură de dimensiuni apreciabile, plină de cioburi de sticlă provenite de la faruri sclipind ca un bol cu diamante. Palmierii de pe Victory Drive aveau acelaşi fel de urme, ca stejarii de pe Abercorn.
Nu mai avusesem maşină până în acel moment. Locuind în New York n-am avut niciodată nevoie, dar acum ideea îmi surâdea. Dacă tot aveam să conduc o maşină în aceste condiţii, trebuia să fie una foarte mare şi grea, ca alea din anii '60, '70.
— Caut şi eu o maşină la mâna a doua, i-am spus lui Joe. Una mare, spaţioasă. Fără pretenţii.
O oră mai târziu ne uitam la un Pontiac Grand Prix din 1973. Caroseria aurie era lovită şi plină de rugină. Parbrizul era crăpat, plafonul din vinilin se scorojea, capacele roţilor lipseau, iar motorul trecuse de mult de trei sute de mii de kilometri. Dar mergea binişor şi era mare. Nu avea stabilizatoare, dar capota era atât de lungă încât aducea cu prova unui pachebot. Omul cerea opt sute de dolari.
— E perfect, am zis. O cumpăr.
Aveam acum libertate totală de mişcare. Am mers cu maşina la sud de Gaston Street (încălcând astfel cea de-a doua regulă a lui Joe). Am făcut excursii în Carolina de Sud. Am trecut pe lângă copacii cu semne şi am împărţit drumul cu şoferi care sorbeau cu paiul din pahare de plastic zigzagând de la o bandă la alta. Mă simţeam în deplină siguranţă în fortăreaţa mea metalică pe roţi, aşa ruginită şi buşită cum era. Nimic şi nimeni nu mă putea atinge, şi nimeni nu a făcut-o - cu o singură şi notabilă excepţie. Numele ei era Chablis.

Când am văzut-o prima dată, Chablis stătea lângă bordură, urmărindu-mă cu atenţie în timp ce îmi parcam maşina. Tocmai ieşise din cabinetul doamnei doctor Myra Bishop, peste drum de locuinţa mea. Dr. Bishop era medic de familie. Cele mai multe dintre pacientele sale erau negrese îmbrăcate conservator. De obicei, când ni se intersectau privirile, salutau dând solemn din cap şi treceau mai departe. Nu şi Chablis.

Purta o cămaşă din bumbac albă şi lejeră, blugi şi tenişi albi. Avea părul scurt şi pielea netedă, de culoarea ciocolatei cu lapte. Ochii erau mari şi expresivi, cu atât mai mult cu cât se uita fix în ai mei. Stătea cu mâinile în şolduri şi zâmbea obraznic de parcă tocmai pe mine mă aştepta. Am tras maşina aproape de bordură, lângă picioarele ei.

— Eeei, puiule! Ai picat la ţanc, iubire, a spus ea cu o voce gâjâită, acompaniată de clinchetul metalic al cerceilor mari şi rotunzi. Vorbesc serios. Nici nu-ţi pot spune.

S-a apropiat de mine cu un mers unduit. Şi-a plimbat provocator arătătorul de-a lungul aripii insistând asupra fiecărei adâncituri martoră a nenumăratelor lovituri pe care le îndurase tabla.

— Aşaaaa, puiule! Daaaaa... daaaa... d

A trecut pe lângă mine şi a dat ocol maşinii, inspectând-o şi râzând încontinuu. Când a ajuns din nou în dreptul meu s-a aplecat spre geamul portierei.

— Spune-mi, dragule, a zis ea, cum se face că un alb ca tine conduce o rablă de negri, stricată şi hurducată ? Dacă-mi permiţi să-ntreb ?

— E prima mea maşină, am zis eu.

— O, sper că nu te-am jignit. Dacă-i aşa, să ştii că-mi pare rău. Chiar îmi pare rău. N-am vrut. Eu spun doar ce gândesc. Indiferent cum văd un lucru, eu spun ce gândesc.

— Nu-i nimic, am zis. Pur şi simplu îmi exersez talentul de şofer pentru momentul când îmi voi cumpăra şi eu un Rolls-Royce.

— Aşa deci, drăguţă, am priceput! Umbli sub acoperire, scumpule, călătoreşti incognito. Da, am priceput, puiule.

Sigur că da. Şi ştii, scumpete, când ai o maşină ca asta, nu se leagă nimeni de ea. Nu tu casetofon să ţi-l salte, nu tu vopsea scumpă să ţi-o zgârie cu cheia.
— Şi asta-i adevărat, am zis eu deschizând portiera ca să ies din maşină.
— A! Puiule, nu care cumva să faci asta! a spus ea. Nu te grăbi să te cari şi să mă laşi singură aici.
— Dar aici locuiesc, am zis.
— Nici o problemă, scumpule. Poţi să-ţi mai exersezi un pic talentul de şofer ducându-mă acasă. OK ? Ştii, injecţiile doamnei Myra încep să-şi facă efectul. Simt asta. Pe bune! Şi mă dor picioarele.
Tânăra părea să nu aibă nici o îndoială că o voi duce acasă. Am mormăit ceva de genul „Bine, sigur", oricum inutil, pentru că se şi urcase în maşină.
— Stau în centru pe lângă Crawford Square, a spus ea. Nu facem decât câteva minute.
S-a aşezat mai bine în scaun şi m-a măsurat din priviri.
— Eeei, puiule, da' ştii că eşti frumuşel ? Dacă n-aş fi cu prietenul meu, sigur m-aş fi dat la tine. Pe bune. îmi plac băieţii albi şi am unul meseriaş care mă aşteaptă acasă, slavă Domnului! Prietenul meu este blond şi foarte frumos. O minune de armăsar, scumpule. Mă satisface pe deplin.
Ne-am îndepărtat de bordură.
— Mă cheamă Chablis, a zis.
— Chablis ? Foarte drăguţ, am răspuns. Şi mai cum ?
— Lady Chablis.
S-a întors într-o parte, ridicându-şi genunchii şi rezemându-se de portieră de parcă s-ar fi afundat într-o canapea luxoasă.
— E numele meu de scenă, a spus ea. Sunt artistă de cabaret.
Era frumoasă, seducător de frumoasă în stilul ăla, de bulevard. Ochii mari erau plini de viaţă. Pielea îi strălucea. Un incisiv ciobit îi accentua zâmbetul şi îi dădea o mină ştrengărească.
— Dansez, fac playback şi prezint spectacole, a zis ea. Chestii de-astea. Mama a găsit numele Chablis pe o sticlă de vin. Dar nu la mine s-a gândit iniţial. Trebuia să fie nu-

mele surorii mele. Mama a rămas însărcinată când aveam şaisprezece ani şi voia o fată. Voia s-o cheme La Quinta Chablis, dar a pierdut sarcina şi atunci eu i-am zis: „Chablis, ce nume frumos! îmi place atât de mult!" Şi mama mi-a zis: „Atunci, iubito, ia tu numele ăsta. De-acum poţi să-ţi spui Chablis". Aşa că de-atunci mă cheamă Chablis.
— Un vin alb mişto pentru o negresă mişto, am zis eu.
— Daaa, puiule!
— Cum te chema înainte ? am întrebat.
— Frank, a venit răspunsul.
Ne-am oprit la semafor la Liberty Street. M-am mai uitat o dată la Chablis, cu mai mare atenţie de data asta. Avea un corp subţirel, feminin, braţele delicate cu degete fine. Se purta ca o femeie; nu avea nimic masculin. Ochii ei mari şi negri mă priveau insistent.
— Ţi-am zis că înţeleg ce-nseamnă să umbli sub acoperire. Eu sunt deghizată douăzeci şi patru de ore pe zi. Sunt incognito.
— Deci eşti de fapt... bărbat.
— Nu, nu! a protestat ea. Să nu cumva să mă faci „bărbat"! Nici să nu te gândeşti, scumpule! Mami a muncit din greu ca să-i crească ţâţele. Mami nu mai e bărbat.
Chablis s-a descheiat la cămaşă şi, foarte mândră de ea, a dezvelit un sân perfect.
— E natural, scumpule, nu-i siliconat. Uite pentru ce am nevoie de injecţiile doamnei doctor Bishop. Doamna Myra îmi face injecţii cu estrogen, hormoni feminini, o dată la două săptămâni. Intre timp iau pilule cu estrogen. Astea îmi măresc sânii şi îmi subţiază vocea. Nu-mi mai creşte părul pe faţă, iar pielea mi-e netedă peste tot.
Mâna lui Chablis a alunecat uşor de la sâni în poală.
— Şi bombonica mea se micşorează, scumpule, dar încă o mai am. Nu am făcut operaţie. Nu mi-am pus în gând aşa ceva.
Traversam acum Liberty Street. Cămaşa lui Chablis rămăsese descheiată, dezvelind sânul nu numai mie, ci şi pietonilor. Nu ştiam cât de departe avea de gând să meargă, dar

mă temeam de ce era mai rău. Mă uitam cu un ochi la trafic şi cu celălalt la ea. începeam să simt o fierbinţeală în ceafă.
— Nu-i nevoie să-mi arăţi bombonica, am zis. Adică nu aici. Nu acum. Nici altă dată.
Chablis a râs.
— Ah, te-am pus într-o situaţie penibilă. Ţi-e jenă de-a binelea.
— Nu, nu chiar, am răspuns eu.
— Puiule, nu mă minţi! Te roşeşti.
S-a apucat să-şi încheie cămaşa.
— Nu te teme, nu sunt stripteuză. Cel puţin acum ştiu că n-o să mă mai faci „bărbat".
Am ajuns în Crawford Square, una din cele două pieţe din zonele locuite de negri. Dintre cele douăzeci şi una de pieţe ale oraşului, aceasta era printre cele mai mici şi mai pitoreşti. Era înconjurată de nişte modeste clădiri din lemn. în locul unui monument sau al unei fântâni, în centru se găsea un mic teren de joacă. Un stejar imens şi noduros îşi întindea crengile peste un mic teren de baschet, unde jucau câţiva băieţi. Chablis mi-a făcut semn s-o iau spre o casă din lemn cu trei etaje, o clădire frumos restaurată, de cealaltă parte a pieţei.

— Daaaa, puiule, a zis ea, injecţiile doamnei Myra încep să lucreze. Simt cum creşte energia. Simt cum mă cuprinde un val de feminitate. Trebuie să fiu cu prietenul meu chiar acum, căci în câteva ore o să mă simt ca o scârbă de muiere. Asta se-ntâmplă mereu după injecţiile alea. încep să mă simt ca ultima nenorocită din lume şi, până nu-mi trece, nu suport să fiu atinsă.
Chablis a coborît din maşină.
— Mulţumesc că mi-ai fost şofer şi c-am stat de vorbă.
— Cu'plăcere, i-am zis.
— Vino să vezi şi tu odată spectacolul. O să mă vezi machiată şi îmbrăcată în rochii elegante.
— Mi-ar plăcea.
— Pentru că, ştii, acum sunt doar Chablis, o fată obiş-nuită, însă atunci când mă pun la punct pentru spectacol devin Lady Chablis. Sunt tare, puiule, supertare! Sunt o regină a frumuseţii. Am fost încoronată la patru concursuri de Miss. Am titluri. Multe titluri. Chiar în acest moment o ai în faţa ochilor pe Marea împărătească din Savannah! Vezi pe cine ai avut azi în maşină ?
— Păi... mă simt onorat, am spus eu.
— Am câştigat şi titlul de Miss Gay Georgia. Şi pe cele de Miss Gay Dixieland şi Miss Gay World. Am fost toate astea, drăguţă. Pe bune, puiule.
Marea împărătească s-a întors şi a urcat treptele casei. A făcut asta legănându-şi şi mai abitir şoldurile şi păşind cu şi mai multă încredere.
Abia la jumătatea drumului spre casă mi-am dat seama că Chablis uitase să-mi spună unde îşi ţinea spectacolul. Dacă m-aş fi interesat, aş fi putut afla. într-un orăşel ca Savannah nu puteau exista mai mult de două-trei cluburi de noapte care să găzduiască spectacole cu travestiţi. Dar am lăsat-o baltă. Şi asta nu pentru că Chablis nu m-ar fi fascinat; imaginea ei mă urmărea. Şi mă gândeam la ea clar ca la o tipă, nu ca la un tip. Nu oscilam stângaci între pro-nume în cazul ei. îndepărtase orice urmă de masculinitate, şi, prin jocul ei încărcat de sexualitate, era o prezenţă provo-

catoare ce stimula toate reacţiile naturale. într-o dimineaţă, câteva săptămâni mai târziu, am primit un telefon.
— Hei, puiule, sunt cam supărată pe tine! N-ai venit să mă vezi la spectacol!
— Tu eşti, Chablis ? am întrebat eu.
— Da, scumpule! Tocmai am trecut pe la doamna Myra pentru injecţiile mele cu hormoni.
— Vrei să te duc acasă cu maşina ?
— Ei bine, da! Se pare că te-am dresat binişor.
Am coborât în stradă şi ne-am urcat în maşină.
— Aş fi venit să te văd, i-am spus, dar nu mi-ai zis unde are loc spectacolul tău.
— Nu ? Eu lucrez la Pickup, drăguţă. E un bar gay de pe Congress Street. Trei nopţi pe săptămână. Eu şi încă trei fete. Poate nu te pasionează spectacolele cu travestiţi, dar nu o vei cunoaşte pe adevărata Chablis până nu mă vei vedea dând din fund şi din gură pe scena aia. Şi, după cum stau lucrurile, nici nu vei mai avea ocazia dacă mai aştepţi mult.
— De ce nu ? am întrebat eu.
— Pentru că m-am hotărât să-i trag un perdaf şefului meu şi aş putea face asta chiar în timpul spectacolului din seara asta. Mereu spun tot ce-mi trece prin cap şi niciodată nu ştiu dinainte despre cine sau despre ce o să fie vorba. Oricum, şeful nu este momentan una din priorităţile mele. O să am o discuţie cu el foarte curând.
— Pe ce temă ? am întrebat.
— Pe tema banilor. Salariul meu este de două sute cincizeci de dolari pe săptămână, dar nu de asta mă plâng eu, fiindcă muncesc doar trei nopţi iar dacă pun la socoteală şi bacşişurile câştig suficient cât să mă descurc. Dar eu sunt singura care are un salariu fix. Celelalte fete sunt plătite cu doişpe dolari şi cincizeci de cenţi pentru fiecare spectacol şi asta-i groaznic. Săptămâna trecută două spectacole au fost anulate pentru că nu a venit DJ-ul, iar noi stăteam toate machiate şi cu rochiile pe noi, iar şeful nu le-a dat fetelor nici o leţcaie. Ah, puiule, o să-i spun eu vreo două!
— Când asta ?

— N-am de unde să ştiu. S-ar putea să mă dea afară.
— Ce-o să faci atunci ?
— O să apar în alte spectacole. Pot oricând să-mi fac rost de contracte în Atlanta, Jacksonville, Columbia, Mobile, Montgomery - în toate oraşele astea. Sudul e un mare spectacol cu travestiţi, dragule, şi toţi o ştiu pe Lady. Toţi o ştiu pe Păpuşa.
Chablis s-a uitat la mine cu o privire sfioasă.
— Aşa că, puiule, dacă mă dă afară în seara asta, va trebui să pleci din localitate ca să mă vezi la treabă.
— Atunci cred c-ar fi mai bine să trec în seara asta pe la Pickup, am spus eu.
— Cred că da, scumpule.
Când am ajuns în faţa casei ei, Chablis mi-a atins braţul ca să mă atenţioneze:
— Uită-te acolo! Vreau să-ţi arăt ceva.
Un tânăr blond stătea aplecat sub capota ridicată a unei maşini vechi. Era gol până la brâu; trunchiul său musculos era mânjit de vaselină şi strălucea de transpiraţie. Doi băieţi stăteau pe bordură şi se uitau la el cum repara maşina.
— Ăla e prietenul meu, a spus Chablis. El e Jeff. Armăsarul despre care ţi-am vorbit. Vino, vreau să faci cunoştinţă cu el.
Asta era deci tipul care, după cum îmi spusese Chablis, îi satisfăcea toate nevoile. îmi era greu să-mi imaginez care ar fi acele nevoi, dar era şi mai greu să-mi închipui ce fel de om le-ar satisface. Şi totuşi, se pare că aveam să-l cunosc pe omul cu pricina. După înfăţişare, părea un tip normal, chiar.dintr-o bucată. De cum a văzut-o pe Chablis, pe faţă i s-a lăţit un zâmbet.
— Cred că problema e la alternator, iubito, a zis el ştergându-şi palmele de pantaloni. O să-l dreg eu cumva şi pe urmă facem o plimbare cu maşina.
Chablis l-a agăţat cu degetul de curea şi l-a tras spre ea. L-a sărutat pe gât.
— Nu-i nimic dacă nu poţi s-o repari, iubire, a spus ea. Avem acum şi limuzină, şi şofer. Faceţi cunoştinţă.
Jeff a zâmbit.

— Salut! a zis el întinzându-mi mâna. Ai grijă ce faci, altfel Chablis o să-nceapă să-ţi controleze şi ţie viaţa. Dar bănuiesc că ţi se pot întâmpla şi lucruri mai rele.
Şi-a petrecut braţul pe după mijlocul ei. Chablis şi-a rezemat bărbia de umărul lui şi s-a uitat în ochii lui albaştri.
— Eşti gata să mergem la masă, iubire ? a întrebat ea.
Jeff a ciupit-o de fund.
— Am mâncat deja, a venit răspunsul.
— Ştii bine că n-ai terminat de mâncat, iubire! a zis ea împingându-se în el.
— Vin imediat, numai să pornesc motorul ăsta. Promit. Ia-o tu înainte.
— Motoraşul meu e deja pornit, iubire, da' nu-i nimic, a zis Chablis îndepărtându-se cu o mutrişoară ce se voia supărată. Tu rămâi să te joci cu maşina ta. Eu o să iau prânzul cu noul meu şofer.
M-a apucat strâns de braţ:
— Hai, puiule, să-mi ţii companie.
în acel moment eram atât de fascinat de situaţie, încât n-am reuşit nici măcar să schiţez un refuz politicos. Am cedat instantaneu şi, câteva minute mai târziu, m-am trezit în sufrageria lui Chablis, cu o farfurie de salată de ton şi un pahar de Coca-Cola dinainte. Apartamentul era luminos, aerisit şi mobilat confortabil. Fereastra din faţă dădea spre piaţă, dar vederea era acoperită de frunzişul des al unui stejar falnic. Pe perete erau două gravuri cu matadori, pe podea o carpetă miţoasă, iar din casetofon se auzea discret muzica Arethei Franklin. De pe canapeaua pe care stătea, Chablis se uita pe o fereastră laterală la Jeff care lucra jos la maşină.
— Iubitul meu mă tratează ca pe o zeiţă! a spus Chablis. Tot timpul îmi lasă prin casă bileţele în care îmi scrie cât de mult mă iubeşte. Şi, crede-mă, e bunuţ la pat. Nu vrea altceva decât să dăruiască plăcere, dragă, şi exact asta-i oferă împărătesei!
Chablis şi-a amestecat cu degetul gheaţa din pahar, după care a continuat:

— E hetero, ştii ? Nu-i gay. Atrage şi femeile, şi bărbaţii, dar el vrea numai cu tipe. Sigur, mă întreabă uneori prietenii, cum poate să fie hetero, dacă trăieşte cu tine ? Iar eu le zic: „Atâta vreme cât îmi iau ce mi se cuvine, ce rost are să-ntreb ?"
A sorbit din pahar şi şi-a lins buzele.
— Tu ce gen de bărbaţi atragi ? am întrebat eu.
— Asta depinde de ce se-ntâmplă cu mine şi cu injecţiile mele cu hormoni. Am văzut cum e şi cu ele, şi fără ele, şi pot să-ţi spun că e mare diferenţă. Când îmi fac injecţiile regulat atrag bărbaţi foarte virili - tipi combinaţi cu gagici, tipi cu neveste şi copii. Când mă las de ele o perioadă, ceva din masculinitatea mea revine şi încep să mă simt băieţoasă. Atunci încep să atrag homosexualii. Mă excită anumite chestii care, în mod normal, m-ar lăsa rece. Când trec prin faza asta băieţoasă, să te ţii! Mă dau la toată lumea, chiar şi la cei mai efeminaţi poponari. Dacă mi se par drăguţi, îi tachinez şi mă iau de ei de n-ai treabă! Sunt momente când devin aproape un macho.
Chablis s-a aplecat şi şi-a rezemat coatele pe genunchi. Vorbea din ce în ce mai sacadat, iar muşchii feţei i se contractau, îşi mişca acum capul şi umerii cu agilitatea unui boxer. Pentru prima oară, băiatul din ea ieşea la suprafaţă.
— Dar apoi mă întorc la doamna Myra, a continuat ea, şi mai iau o doză de hormoni. Devin din nou feminină şi atrăgătoare pentru tipii virili.
S-a rezemat de canapea. Trăsăturile i se îndulceau sub ochii mei, iar trupul îi redevenea relaxat şi moale. Băiatul dispăruse. Chablis era din nou Chablis. Mi-a zâmbit.
— Nu exagerez cu hormonii. Când iau prea mulţi, nu mai am orgasm. Aşa că mai fac pauză din când în când ca să mă eliberez de tensiune. Nu-mi place când nu simt nimic acolo jos. Iau atâţia hormoni câţi îmi trebuie ca să radiez feminitate şi să am sâni.
Chablis s-a dus în dormitor şi s-a întors ţinând pe braţ o rochie neagră, iar în mână o cutie plină cu mărgele.
— Nu te deranjează dacă mă apuc de cusut puţin, nu-i

aşa, scumpule ?
A înşirat câteva mărgele pe aţă şi le-a cusut pe rochie.
— Fetele trebuie să strălucească!
Şi-a scuturat rochia. Sute de mărgele sclipeau în valuri.
A mai strâns câteva mărgele în şirag şi apoi şi-a ridicat privirea spre mine:
— Te-ai îmbrăcat vreodată în rochie ?
— Nu, am răspuns.
— Şi nici n-ai avut vreodată curiozitatea ?
-Nu.
— Ei bine, scumpule, eu n-am vrut niciodată să port altceva! Port haine femeieşti de atâta timp, încât habar nu am ce numere port la hainele bărbăteşti. Pe bune! Am renunţat la hainele bărbăteşti când aveam şaisprezece ani. Am început să mă machiez, să port cerceluşi la liceu, să mă îmbrac în cămăşi şi pantaloni de damă. Pentru mine era cel mai natural lucru. Am fost efeminat de când mă ştiu, şi mi se spunea mereu că sunt fătălău, poponar sau fetiţă. Deci nu mi se părea că aveam ceva de ascuns. Pur şi simplu îmi plăceau hainele de fete.
— Cum a reacţionat familia ta ? am întrebat.
— Mama şi tata au divorţat când aveam cinci ani. Am crescut la mama şi mă duceam în nord, la tata, în fiecare vară. Nu suporta deloc felul meu de a fi. Toate rudele din partea lui mă detestau. Când a murit, m-am dus la înmormântare îmbrăcată în rochie şi la braţ cu un alb superb. Au fost îngroziţi, dragă, oripilaţi! Mai ales mătuşă-mea. A sărit la mine în faţa tuturor chiar în timpul slujbei dar i-am spus să dispară din ochii mei, altfel spun ceva ce n-ar vrea să audă despre fiu-său. Aşa că mă ţin departe de neamurile lui taică-meu. N-am texte cu ele.
— Texte ?
— Da, nu am nici o treabă cu ei. Nu mă încurc cu ei. Cu mama e altceva. Are o ditai fotografia cu mine încoronată Miss World şi o ţine pe perete chiar în sufragerie. Ea m-a învăţat să nu pun la inimă lucrurile care nu contează. Are ea o vorbă care-mi place la nebunie: „Două lacrimi în gălea-

tă. Să mă piş în ea alt'dată". Aşa-i mama, o gagică adevărată! Chablis a dat mai tare la casetofon şi s-a proţăpit în faţa unei oglinzi mari să vadă cum i-ar sta cu rochia. A început să-şi scuture şoldurile după muzica Arethei Franklin. Mărgelele dansau şi ele.
— Aaaaahhh, scumpule! Când bat tobele, mărgelele se prefac în râuri de lumină! Ia uite cum strălucesc! Belea!
S-a întors spre mine şi m-a întrebat:
— Chiar nu ţi-ai dorit niciodată să te îmbraci în rochie ?
— Niciodată, i-am răspuns. Ce te face să crezi că mi-aş fi dorit ?
— A, nimic. Dar nu ştii niciodată. Măcar atâta lucru am învăţat şi eu, dragă! într-o vreme mă duceam pe la petreceri hetero în Atlanta. Mă plăteau cu o sută de dolari. Când îmi făceam apariţia eram anunţată drept Tina Turner sau Donna Summer, dar după aia intram în vorbă cu invitaţii. Toţi ştiau că eram de fapt un travestit. Arătam ca Tina sau ca Donna pentru că purtam perucă. Totuşi, când vorbeam, vorbeam ca Chablis şi mă distram foarte bine, şi ei la fel. O grămadă de gagii meseriaşi, macho men, se dădeau la mine şi-mi cereau numărul de telefon şi mmmm! plecam superexcitată acasă. După câteva zile mă sunau să-mi dea o întâlnire. Ei bine, scumpule, află că cei mai mulţi dintre ei nu voiau de fapt decât să-i îmbrac în ciorapi de damă şi să-i calc în picioare cu tocurile mele cui! Aşa că n-ai de unde să ştii, puiule. Nu ştii niciodată. Când văd un tip mişto, nu mă apuc să fac presupuneri. Bărbaţii cărora le place să se îmbrace în rochii sunt mai mulţi decât crezi. Noi, travestiţii, suntem doar vârful aisbergului. Doar vârfuleţul.
— Nu-ţi vine uneori să ieşi pe stradă în costum şi cu cravată ? am întrebat. Aşa, de amorul artei...
— Dacă aş ieşi pe stradă fără hainele mele obişnuite, ţărănoii ăştia m-ar bunghi imediat, mi-ar spune că-s poponar şi m-ar lua la bătaie. Vorbesc serios. Mi-ar fi mai frică fără hainele mele de travestit decât cu ele. Dar altceva mă îngrijorează. Vreau să zic aici, în Savannah. Ştii ce anume ? Să mă plimb pe stradă cu un iubit alb. Chestia asta mă face să

mă simt foarte paranoică în Savannah.
— Nu ieşi niciodată cu negri ? Nu mergi niciodată în baruri de negri ?
— Nu, nu. Nu mă duc eu acolo, puiule! Asta nu face mami niciodată. N-am eu treabă în barurile alea de negri, drăguţă! Băieţii de-acolo încep să se dea la tine imediat ce intri pe uşă. încearcă să te impresioneze şi te iau cu faze gen „Hei, gagico!" sau „Iubito", de-ţi vine să mori. La mine nu merge aşa. Negrii sunt foarte agresivi, dragă. Vin şi pun mâna pe tine, se dau la tine şi alte alea fără jenă, chiar dacă eşti cu cineva. Acuma ştiu şi eu că negrii au avantajele lor. în Atlanta am stat odată cu o tipă albă în cameră, gagică pe bune, care era moartă după negri. Ştii şi tu în ce hal ajung fetele albe când pun mâna pe o puţă de negru. Puţa de negru te epuizează. Ajungi să dai în primire.
Chablis a cusut încă un şir de mărgele pe rochie.
— Ăsta e un alt motiv pentru care-mi plac băieţii albi, a spus. Unde mai pui, scumpule, că atunci când descoperă S-ul, băieţii negri sar imediat să mă caftească.
— Cum adică S-ul tău ?
— Păi, S-ul meu. Secretul meu, scula mea, care-i vrăjeala cu viaţa mea.
— Vrei să zici că ai avut întâlniri cu tipi fără să le spui ce şi cum ?
— Exact, scumpule. Şi, când îşi dau seama, unii mă iau la pumni, dar alţii vor să mă iubească. îşi bagă mâna în chiloţii mei gândindu-se că pipăie ceva moale şi umed şi dau de ceva care nu e aşa de moale şi nici aşa de umed, dacă înţelegi ce vreau să spun.
— Şi apoi ce se întâmplă ?
— O dată un negru m-a ameninţat cu un pistol. Petrecuserăm ore în şir, iar el cheltuise o grămadă cu mine şi se lăudase cu mine la toţi prietenii lui. După ce s-a terminat petrecerea am plecat acasă la el şi ne-am întins în pat cu hainele pe noi, pupându-ne şi strângându-ne în braţe, iar el tot voia să pună mâna acolo jos, iar eu nu şi nu. Apoi mi-a zis „De ce nu mă laşi să pun mâna acolo ?" La care eu

i-am spus „Crede-mă, puiule, nu e voie să mă atingi acolo". Şi am început iarăşi să ne pupăm şi să ne strângem în braţe până când a prins un moment când nu eram pe faţă şi m-a atins acolo. A scos imediat un pistol şi mi l-a vârât în faţă. „Te omor, jigodie ce eşti! Fir-ai a dracu', îţi zbor creierii ! M-ai făcut de râs în faţa tuturor!" I-am spus că nimeni nu ştie nimic. I-am zis aşa: „Nici măcar tu nu ţi-ai dat seama şi ai stat lângă mine toată noaptea, aşa că să lăsăm lucrurile aşa cum sunt. Ne-am distrat şi noi, puiule, şi, dacă vrei să-mi zbori creierii, haide, fă-o şi ia pistolul ăsta din faţa mea că mor de frică". După ce-am spus asta a început să râdă. Şi a zis „Recunosc că m-am simţit mai bine cu tine decât cu orice gagică. O să te las să scapi cu viaţă de data asta. Dar ai grijă să nu mai bagi vrăjeală din asta cu nimeni c-o s-o păţeşti". De-asta nu mă fâţâi eu prin barurile de negri, dragule. N-am chef să mă mai trezesc cu un pistol la tâmplă.

— Ce fac albii când îţi descoperă S-ul ? am întrebat.

—Jeff nu ştia când l-am cunoscut. M-am dus într-o seară la un club hetero. Eram cu un grup de prietene. Una dintre colegele mele de cameră era stripteuză - fată pe bune - şi, după ce-şi făcea ea numărul la bară, iar eu îmi terminam show-ul de travestit, plecam împreună să ne distrăm prin baruri de heterosexuali. Cum stăteam eu la bar cu un cocteil în faţă, trăgând din ţigară, l-am văzut pe Jeff. Era blond, înalt şi superb şi se tot uita la mine. îmi spuneam în sinea mea: „Nu, Chablis, nici să nu încerci. Nu te încurca cu tipul ăsta hetero, că e prea bine făcut. Te face praf, fato!" Mi-a trimis ceva de băut, iar eu am dat din cap şi i-am mulţumit. A venit apoi lângă mine şi am început să vorbim. M-a întrebat dacă dansez cu el şi am dansat. Prietenele mele l-au văzut şi toate au vrut să facă schimb de băieţi cu mine. Mai târziu am plecat cu toţii acasă la mine, am stat, ne-am îmbătat şi ne-am drogat toată noaptea. Toată lumea era cuplată, fetele stăteau călare pe prietenii lor, dar nimeni n-a făcut sex. Când să plece, Jeff mi-a cerut numărul de telefon, iar eu i l-am dat. Uitasem că nu ştia, pentru că eu mă prosteam

şi îi ziceam „Domnişoara Sculă" şi „Bine, fato!" Deci nici nu mi-a trecut prin cap că nu ştia. M-a sunat a doua zi şi mi-a propus să mă întâlnesc cu el.
A fost aşa romantic! Mi-am cumpărat o rochie şi am mers la o sală de dans unde o formaţie cânta live. După aceea ne-am întors la mine şi am început să ne sărutăm. Mi-am dat seama că trebuia să-i spun, dar am hotărât să amân totul până în seara următoare. Ei bine, în seara următoare m-a scos la un meci de baschet şi acolo m-am întâlnit cu un fost prieten de-al meu. Fostul meu prieten era un tip foarte gelos, ăsta fiind şi motivul pentru care a trebuit să-l părăsesc. A început să se poarte ca un bou şi să-i spună lui Jeff „Vezi că prietena ta e de fapt un poponar travestit". Aşa a aflat Jeff. S-a simţit foarte ofensat, a plecat imediat şi m-a lăsat singură acolo. Nu am mai auzit nimic de el vreme de o săptă-mână. Pe urmă m-a sunat. Mi-a spus că nu-l interesează băr-baţii. Eu i-am zis „Pe cine faci tu bărbat, nesimţitule, eu nu-s bărbat!" La care m-a întrebat: „Atunci, spune-mi ce ai tu între picioare ?" „Asta ştiu numai eu, dar şi tu poţi să afli", i-am răspuns eu. Iar el mi-a zis atunci: „Orice ai fi, mie îmi place de tine. Mă gândesc tot timpul la tine şi, atâta vreme cât putem fi prieteni, aş vrea să ne mai vedem". I-am spus că nu era nici o problemă din punctul meu de vedere. Aşa că a început să vină pe la mine la bar să-mi vadă numărul şi a fost cucerit pe loc. După o vreme, am început să facem sex şi am devenit iubiţi. Am fost chiar şi în vizită la părinţii lui. Locuiesc undeva, în zona de sud a oraşului. Sunt baptişti, scumpule, şi cred că sunt Chris, prietena lui Jeff. Am fost la ei de Ziua Recunoştinţei şi de Crăciun, m-au plăcut şi nu şi-au pus nici o problemă. Dar după câteva luni şi-au dat seama că relaţia noastră nu era o aventură trecătoare. Fiul lor era cu adevărat îndrăgostit de mine. Atunci şi-au dat seama că aveau o problemă: eram negresă. Au început să stea cu ochii pe mine. Simţeam asta. Mă pândeau şi ar fi sărit asupra mea la cea mai mică greşeală. Trebuia să fiu cu ochii în patru. Apoi la un moment dat au început să se poarte foarte ciudat cu mine. îmi aruncau nişte priviri stranii. îmi

dădeam seama că ceva nu era în regulă. Mama lui Jeff m-a luat deoparte după cină. Mi-a spus: „Chris, hai să stăm puţin de vorbă noi două aici, în living". Dragul meu, eram încordată ca o pisică. Mi-a zis: „Chris, e ceva ce mă pune pe gânduri la tine. Ştiu că e ceva foarte intim, şi îţi respect intimitatea. Dar fiul meu are o relaţie cu tine şi trebuie să ştiu. Vreau să-mi răspunzi sincer". Ei bine, scumpule, mi-a stat inima în loc. M-am uitat în jur ca să văd cum să ajung la cea mai apropiată ieşire, în caz că trebuia să o şterg rapid de-acolo. Apoi m-a întrebat: „Spune-mi. Sincer. Eşti gravidă ?" M-am simţit atât de uşurată... Pentru prima dată în viaţa mea am rămas fără răspuns. Am rămas cu gura căscată şi m-am apucat cu mâinile de burtă. După ce am făcut asta, a tras un ţipăt şi a fugit din cameră. Am rămas acolo neştiind ce să fac. Ii auzeam cum vorbeau în cealaltă parte a casei. Am stat acolo singură preţ de zece minute. Apoi a intrat Jeff. Avea un rânjet tare simpatic pe faţă. Mi-a spus: „Bine, iubito. Totul e în regulă. Hai să mergem". După ce am plecat, Jeff a continuat să rânjească aşa că l-am întrebat „Ce naiba s-a-ntâmplat acolo ? Pentru o clipă am crezut că mama ta a aflat de S-ul meu". Jeff m-a luat de mijloc. „Nu ştiu ce ai spus, iubito, dar ai spus bine. Uite ce-am primit!" Puiule, îţi jur, a scos atunci cel mai mare teanc de bani pe care l-am văzut vreodată. Avea opt bancnote de câte o sută de dolari! „Tata mi i-a dat", a spus el. „Să plăteşti pentru chiuretaj."
Chablis a bătut din palme.
— Am luat banii pe care ni i-au dat albii ăia ca să le omoram nepoţelul nenăscut şi am cumpărat televizorul ăsta color şi videocasetofonul de acolo. Şi cu ce a rămas am ieşit să-mi cumpăr cea mai sexy rochiţă pe care am găsit-o, pentru ca, în cazul în care află cine sunt cu adevărat, să mă fâţâi prin faţa lor şi să le spun „Mulţumesc din adâncul inimioarei defunctului nostru bebeluş mulatru!"
Chablis s-a ridicat şi s-a dus la fereastră.
— N-ai terminat, iubire ? a întrebat.
Din stradă, Jeff s-a uitat la ea. Stătea în faţa maşinii. Cei doi băieţi erau pe scaunele din faţă şi turau motorul. A făcut

semnul victoriei cu degetele.
— E gata într-o clipă, i-a spus.
Chablis s-a întors de la geam.
— Daaa, puiule! Chiuretajul ăla a fost o idee bună. M-am gândit chiar să-i dau în judecată pe părinţii lui Jeff pentru tentativă de omor. Dacă plăteşti să-i faci cuiva felul, asta se cheamă tentativă de omor, nu-i aşa, scumpule ?
— Posibil, am zis eu, în anumite condiţii.
— N-am mers până la capăt pentru că nu am vrut să-l fac pe Jeff să sufere. Dar şi pentru că nu terminasem cu cei doi nenorociţi. Nu, nu! Şase luni mai târziu ne-am întors şi i-am convins că sunt iar gravidă. Ne-au mai dat opt sute de dolari pe care i-am spart pe alte câteva rochii şi un weekend de belea în Charleston. Dar asta ar trebui să fie ultima dată. Dacă mai încercăm o dată o să le pice fisa că ar fi mai simplu să plătească pe cineva să mă împuşte şi să mă arunce de pe Talmadge Bridge.
Chablis a pus rochia deoparte şi a închis capacul cutiei cu mărgele.
— Nu mă mai văd cu „socrii", dar Jeff şi cu mine suntem mai apropiaţi ca niciodată. La un moment dat îşi va dori să fie cu o fată, dar sunt pregătită pentru asta. Vreau să se întoarcă la fete. Dacă se cuplează cu un tip, m-aş simţi foarte naşpa. Am avut odată un gagiu care, după ce ne-am despărţit, a început să aibă relaţii cu bărbaţi. Am încercat să-i spun: eu sunt femeie. Aşa să mă tratezi, căci aşa mă consider eu. Vreau un bărbat care-şi doreşte o femeie, nu unul care-şi doreşte un alt bărbat.
Jeff a apărut în pragul uşii.
— Slavă Domnului! a spus Chablis. Mă săturasem să te tot aştept. încă un pic şi începeam să mă dau la noul meu şofer. Sunt cam pregătită pentru tine, iubitule.
Jeff i-a ridicat un picior şi i-a scos sandaua. S-a lăsat pe spate, pe canapea.
— Simt cum injecţiile doamnei Myra încep să lucreze, iubire, a spus ea încet.
El a început să-i maseze piciorul şi s-a uitat lung în ochii ei.

— Mmmmmm. Aşşşaaaa, iubire, a spus.
M-am ridicat în tăcere şi am plecat. în timp ce închideam uşa în urmă, o auzeam pe Chablis murmurând.
— Da, puiule! Aşşaaa, iubire! Mmmmmmmm!
Clubul Pickup ocupa o clădire cu două niveluri, aflată pe Congress Street. Aproape de intrare se auzea ritmul muzicii disco. înăuntru, o femeie tunsă scurt, în blugi şi cămaşă de bumbac stătea pe un taburet şi discuta cu un poliţist în uniformă. Pe perete era un anunţ scris de mână: COTIZAŢIA DE MEMBRU - 15 DOLARI. Mi-a făcut semn că pot să intru fără să-mi ceară vreun ban.
La parter era un bar spaţios, slab luminat, şi un ring de dans cu lumini intermitente şi muzică la maximum. Localul era plin de bărbaţi tineri îmbrăcaţi lejer, dar, în majoritatea cazurilor, destul de conservator. La intrare, un poster anunţa prezenţa pe scenă, în două spectacole, a lui Lady Chablis, la ora unsprezece şi, respectiv, unu noaptea. Un individ slăbuţ, cu părul slinos lung până la brâu şi cu şapcă pe cap, încasa taxa de intrare în valoare de trei dolari.
— Programul a început deja, m-a informat el.
La etaj era o încăpere îngustă, cu tavanul jos, un bar la un capăt şi o mică scenă prelungită cu un fel de podium de defilare la celălalt. De tavan era agăţat un glob din oglinzi care se învârtea încontinuu. Cam cincizeci de persoane, inclusiv câteva perechi, se aşezau pe scaune în acordurile zgomotoase ale remixului ce prefaţa spectacolul - un potpuriu scârţâit de melodii de Broadway, cu volumul supărător de tare, pentru a acoperi ritmurile disco de la parter. După ce s-a terminat, încăperea s-a cufundat în beznă. Au început să se audă ritmurile vii ale piesei lui Natalie Cole Jump Start.
Lumina unui reflector a zăbovit puţin pe scenă, după care s-a stins. Deodată, Chablis a apărut pe scenă, arătând trăsnet într-o rochiţă sumară cu paiete, cu franjuri roşii, galbene şi portocalii, de culoarea focului. Purta cercei uriaşi şi o perucă cu bucle lungi şi negre. Publicul ovaţiona, iar ea mergea ţanţoş pe scenă, mişcându-se după fiecare nuanţă a

ritmului, scuturându-şi fundul ca pe un pampon de majoretă, învârtindu-l într-o parte şi în alta. S-a uitat peste umăr cu o expresie de supremă obrăznicie. Era vampa, seducătoarea. Dansa superb şi îşi rotunjea buzele după cuvintele cântecului, zâmbind satisfăcută ca şi cum ar fi gustat ceva delicios. Avea o privire limpede, fără griji şi scandalos de provocatoare. Părea să spună: Dacă credeţi că ultimele mişcări au fost vulgare, staţi să vedeţi ce urmează, dragilor! Unul câte unul, fanii ei s-au ridicat din public şi s-au apropiat de podium. Ţineau între degete bacnote împăturite pe lungime. Chablis le-a acceptat ofrandele fără a-şi întrerupe dansul, luându-le banii din mână sau oferindu-le plăcerea dubioasă de a-i vârî singuri bancnotele în decolteu. După ce s-a terminat cântecul, a ieşit din scenă în ropot de aplauze, fluierături şi lovituri cu picioarele în podea.

Intr-o clipă s-a auzit în difuzoare vocea gâjâită a lui Chablis.

— Salut, pizdelor!

— Salut, pizdă! i-au răspuns câţiva din public.

Chablis a revenit pe scenă cu un microfon în mână.

Şi-a şters transpiraţia de pe gât şi de pe piept.

— Uuuuuuh, puiule! Am transpirat, dragilor! Chiar aşa. Şi nu am de ce să m-ascund de voi. Vreau să vedeţi, albilor, cât de mult muncesc eu pentru voi!

Se fâţâia pe scenă, iar publicul o aclama.

— Am nevoie de încă un şerveţel. Cine mi-l dă ? Cine-mi dă un şerveţel câştigă un premiu şi nu spun ce premiu e ăla până nu-l câştigă.

Cineva din public i-a întins un şerveţel.

— Mulţumesc, scumpule. Eşti un adevărat gentleman. Da, iubire, aşa e. Vorbesc serios! Şi ai câştigat şi premiul: te las să-mi lingi păsărică toată viaţa! Ce zici ?

Publicul a început să urle ca o haită de lupi.

— Da, dragilor, am transpirat, dar în curând va trebui să o las mai moale. Dacă nu, mi-a zis doctorul că o să pierd şi sarcina asta. Da, dragilor, sunt din nou gravidă! Se apropie sorocul şi bebele meu coboară tot mai jos. E greu să dansezi

pe căldura asta când eşti însărcinată. Aţi încercat vreodată ? Rămâneţi odată borţoşi ca mine şi apoi urcaţi pe scenă şi dansaţi, dragilor. Veţi cădea laţi, o să vedeţi. Mi s-au umflat picioarele ? Le vedeţi ? S-au umflat ? Ştiţi cum arătau picioarele mamelor voastre când erau borţoase cu voi ? Picioarele mele arată la fel ?
Publicul a strigat:
— Nuuu!
— Sper că nu, scumpule, că mă-ta avea nişte picioare ale naibii de urâte când era borţoasă cu tine!
Din public s-au auzit huiduieli şi fluierături.
— Glumesc şi eu, a spus ea. Am o propunere pentru voi, tipii albi. Părinţii soţului meu nu vor să mai plătească pentru avort şi cam avem nevoie de bani. Duceţi-mă acasă la mama şi la tata şi spuneţi-le că sunt gravidă cu voi şi o să vedeţi ce repede scot banii. Ii împărţim jumi-juma. Nu crezi c-o să dea bani ? Mai gândeşte-te, puiule! Tatăl soţului meu e pastor baptist şi a plătit deja de două ori. Ăsta-i genocid în toată regula, scumpule. Pe bune!
Chablis a pornit spre capătul scenei, dar, după câţiva paşi, firul de la microfon s-a agăţat, iar ea nu a mai putut merge mai departe. A tras de el, dar era deja întins la maximum. S-a uitat spre cabina DJ-ului.
— Michael! Domnişoară Sculă! a strigat ea trăgând în continuare de fir. Domnişoară Sculă, n-ai reparat nici acum firul ăsta ?
Şi-a întors iar privirea către public.
— Vă întreb şi pe voi. Nu credeţi că Bart, patronul clubului ăstuia nenorocit, ar trebui să repare firul de la microfon ca să pot veni în public şi să fiu mai aproape de voi ? Să ne atingem ? Ca să vă înfioraţi de plăcere ?
Din public s-au auzit câteva voci răzleţe:
-Ba da!
— Dacă numai de atât sunteţi în stare, din partea mea puteţi să vă mişcaţi cururile alea obosite de-aici şi să vă căraţi acasă! Pe bune! Hai să vă aud acum strigând cât puteţi de tare: „Da, pizdă!"

— Da, pizdă!
— Ceva nu e-n regulă cu urechile mele. N-am auzit nimica.
— DA, PIZDĂ!
— E mai bine! Aşaaaaa, puilor! Acum vă simt prezenţa!
Chablis şi-a plimbat mâna pe rochie, de la sân la coapsă, unduindu-se provocator.
— Da, vă simt aici, scumpilor, chiar dacă nu pot să mă întind până la voi şi să vă mângâi cum ştiu eu şi făceam asta chiar acum dacă nu era rahatul ăsta de fir.
Fluierături şi huiduieli.
— Poate că Bart îşi închipuie că voi ceda într-un final şi voi schimba eu cablul. Credeţi că aşa ar trebui să fac ? Credeţi ? Nici pomeneală, dragilor! Nu renunţ eu la bănuţii mei pentru firul de la microfon. Mami vrea să-şi cumpere rochii cu banii ăia! Daţi-mi o coardă de orice lungime şi o să cânt la ea. Da, păpuşă! Oricât de lungă sau scurtă, o să cânt la coarda ta. Nu contează mărimea, dragă. Pentru că mami se va purta ca o albă heterosexuală şi gravidă ce este şi o să-şi ţină toţi bănuţii în buzunar!
Publicul a aplaudat-o. Chablis şi-a unduit şoldurile şi a tors ca o pisică:
— Glumeam, dragă... Bine, gaşcă, vreau să vă mulţumesc că aţi venit aici în seara asta. Dacă am supărat pe cineva, vărs două lacrimi într-o găleată. Şi mă piş în ea alt'dată. Da, iubiţilor. Avem un spectacol excelent pentru voi. O grămadă de gagici bune, aşa că vreau să aplaudaţi acum şi să invit pe scenă...
Chablis şi-a întrerupt discursul şi s-a uitat la un bărbat şi o femeie care stăteau la o masă la marginea scenei.
— Voi ăştia doi v-aţi giugiulit şi aţi stat bot în bot de când mi-am început numărul! Nu, nu, nu-i nici o problemă, dragilor, nu mă deranjează. Distraţi-vă cât puteţi, dragă! Dar, spune-mi, păpuşa, e soţul sau prietenul tău? A, da? Păi atunci cred că ar trebui să afli că eu şi el ne-o tragem de la Crăciun. Da, păpuşa. El e tatăl copilului meu. Chiar aşa, scumpo. De unde sunteţi voi ? Hilton Head! Şi cu ce altceva se ocupă tatăl copilului meu în afară de a fute aşa de bine ? E avocat! Uuuuuh, plodul meu o să aibă un tătic bogat!

Când ajungi avocat îţi adaugi un titlu după nume, nu-i aşa ? De exemplu, „domnul Cutare, avocat". Nu-i nevoie să-mi vorbească cineva de avocaţi. Te trezeşti că ai probleme cu poliţaii după ce ai fumat şi tu nişte iarbă şi atunci trebuie să cunoşti avocaţi. Dar soţia ta nu primeşte nici un titlu după nume, nu-i aşa ? Ea primeşte numai rolul de mamă pentru copiii tău, nu ? Hai să-ţi spun ceva, puiule: eu primesc ceva şi mai bun după numele meu. Primesc aplauze, dragă. Şi aud oameni care strigă: „Hei, pizdă!"
Chablis a plecat legănându-se spre celălalt capăt al scenei, iar publicul a strigat:
— Hei, pizdă!
— Şi mai primesc ceva şi mai bun după fundul meu, a spus ea. Am ceva bun de tot care stă după fundul meu, oriunde mă duc. Pun pariu că şi voi, pizdelor, aţi vrea aşa ceva.
Chablis s-a uitat spre reflector şi a continuat:
— Domnişoară Sculă! Fă lumină acolo!
A arătat cu degetul în direcţia mea şi, într-o clipă, eram orbit de lumina reflectorului.
— Vreau să-l cunoaşteţi cu toţii pe noul meu şofer, a spus. Da, puilor. Noul meu şofer alb, dragilor! îmi plimbă funduleţul negru peste tot prin Savannah. Imediat ce învaţă să conducă mai binişor, ne luăm un Rolls-Royce! Exact! Tot ce-i mai bun pentru Lady! Pe bune! Tot ce-i mai bun pentru Păpuşa! Bine, domnişoară Sculă, gata cu lumina aia! Pune iar reflectorul pe mine! Mersi, iubire! Acum vreau să vă simţiţi cu toţii bine la acest spectacol. Distracţie plăcută! Şi să nu vă prind, boarfelor, că puneţi mâna pe şoferul meu. Dacă vă prind că-l atingeţi, veţi avea de-a face cu Chablis. Da, iubiţilor. Cu mine şi cu dalta mea de spart gheaţa.
Chablis s-a întors şi a pornit spre culise unduindu-şi şoldurile. Când a ajuns la cortină a aruncat o privire peste umăr şi a şoptit în microfon:
— Glumeam, dragă!
După Chablis a urcat pe scenă Julie Rae Carpenter, care era cu un cap şi jumătate mai înaltă şi cu cel puţin patruzeci de kile mai grasă. Julie Rae avea părul blond cârlionţat, făcea

gropiţe când zâmbea şi purta o rochie din tafta de un albastru ţipător, care nu-i venea bine deloc şi care, după cusăturile încreţite, se vedea că fusese croită în casă. Ţopăia şi sărea de colo-colo şi de două ori s-a trântit de perete cu braţele întinse pentru a spori efectul dramatic, dar a făcut asta fără nici o umbră de ironie - şi fără să-şi dea seama cât de jenant era pentru cei din public. Vreo zece persoane i-au dat bacşişuri. Cam tot atâtea s-au ridicat şi au plecat. Cum stăteam şi mă uitam la numărul ei, un chelner cu o pălărie de pai căzută pe ochi m-a bătut cu mâna pe genunchi şi mi-a spus:
— M-a rugat Chablis să te duc în culise.
M-a condus într-o încăpere aglomerată, unde se înghesuiau toate vedetele spectacolului. îşi aranjau părul şi se machiau la o masă de toaletă. Chablis nu avea pe ea decât dresul. M-a văzut în oglindă.
— A, scumpule! Sper că nu te-ai supărat pe mine după ce ţi-am făcut acolo, când ţi-am băgat reflectorul în ochi şi am vorbit porcos.
— Rămânem prieteni, i-am spus.
— E bine, scumpule. Dar am o bănuială că avocatul ăla din Hilton Head nu se va întoarce prea curând. L-am văzut tot timpul cum se giugiulea şi vorbea cu gagica aia în timp ce îmi făceam numărul, iar eu, dragă, nu tolerez aşa ceva! Norocul lui că nu s-a pus în gură cu mine când am început să-l iau la mişto. Că aş fi fost şi mai a dracu'.
Chablis şi-a scos peruca şi şi-a tapat părul.
— O dată am ajuns chiar să-mi scot pantoful şi să-i pocnesc pe oameni în cap. Asta ca să le arăt că, mă-nţelegi, să nu se lase păcăliţi de rochia asta. Săptămâna trecută în Valdosta o tipă vorbea foarte tare şi, când am luat-o la rost, a aruncat cu bere în mine. Era o lesbiană din aia dată dracului; un muieroi afurisit, genul pit-bull. Dar ce nu observase ea era că pe masă avea o ditai carafa cu bere. Am botezat-o pe scroafa aia, scumpule! Am botezat-o!
— Cum a suportat patronul faptul că l-ai făcut zgârcit ?
— Dragul meu, asta nu-i nimic. A scăpat ieftin de data asta pentru că mi-am amintit că plicul cu banii mei era jos,

la bar. M-am temut că ar putea să nu mi-l dea dacă sunt prea dură cu el. II taxez eu mai încolo, nici o grijă!
Julie Rae s-a întors de pe scenă şi a urmat-o Stacey Brown, o negresă înaltă şi elegantă. După aceea i-a venit rândul lui Dawn Dupree, o blondă sculpturală, cu părul lung şi drept, îmbrăcată după ultima modă. Chablis mi-a spus că Dawn era croitoreasă profesionistă.
— Ea mi-a făcut rochia pe care-am purtat-o, mi-a zis. Ţi-a plăcut ?
— Impresionant! i-am răspuns.
— A fost perfectă pentru rolul de târfuliţă. Dar o să fac altceva la cel de-al doilea număr. Ceva special pentru tine, scumpule, ceva foarte elegant şi sobru. O să joc rolul de gagică preţioasă care-şi face debutul în societate. Intr-o rochie până-n pământ. Aş purta şi perle, dar nu vreau să par chiar aşa de inocentă. Voi avea în schimb multe strasuri. O să fie o rochie cu şalele goale. Dar o să mă mişc foarte încet şi calm, ca o doamnă ce sunt. Scot mai mulţi bani din dansurile mai lente. Pentru fani e mai uşor să se apropie şi să-mi lase bacşişuri. Când dansezi ritmat şi faci tot felul de mişcări indecente, unii se simt intimidaţi. Şi mai e ceva: e greu să se apropie de tine când te smuceşti pe scenă. Hai că trebuie să mă îmbrac, aproape că mi-a venit rândul.
Chablis mi-a arătat un rastel lung plin cu rochii.
— Astea sunt hainele mele de spectacol, a spus.
Pe rastel erau cincizeci sau şaizeci de rochii în toate culorile curcubeului, majoritatea stălucind de paiete şi strasuri, revărsări de fulgi şi pene, valuri de catifea şi satin, norişori de tul.
A luat o rochie roşie fără bretele.
— Asta-i rochia în care am câştigat titlul de Miss World, mi-a spus. După care mi-a arătat o altă rochie, de culoare albastră. Iar asta a fost rochia cu care am câştigat titlul de Miss Georgia. Dacă treci pe la un magazin de haine şi vrei să fii drăguţ cu Păpuşa, ţine minte că port S, adică 6.
Chablis a rămas aproape în pielea goală. Torsul ei avea forme feminine ideale, cu umerii înguşti şi sânii tari. Coap-

sele erau cam subţiri, dar am observat că sub dres nu se vedea nici o umflătură în faţă.
— Ooooooo, iubiiiire, a spus ea deodată. Te-am ginit că te holbai la păsărică mea! N-ai văzut nimic, sper.
— Absolut nimic.
— Foarte bine. Dacă vezi ceva în chiloţeii mei, te rog să-mi spui imediat, scumpule. Să-mi zici „Ţi se vede tamponul, fată!", iar eu o să schimb imediat poziţia, pentru că nu suport chestia asta! E foarte urât! E foarte naşpa, dragă, să fii aranjată şi machiată, dar să ţi se vadă scula.
Julie Rae, care se machia la oglindă, s-a întors spre noi şi a spus:
— Zău, Chablis!
— De aceea port „gheara", a continuat Chablis.
— Ce e o „gheară" ? am întrebat.
Chablis. s-a uitat la mine cu adevărat surprinsă.
— N-ai auzit niciodată de „gheară" ?
— Nu, ce-i aia ?
— „Gheara" este cea mai bună prietenă a unei fete. O ajută să-şi ţină scula ascunsă.
— Chablis! a strigat enervată Julie Rae, cu o grămadă de clame în gură.
— Lui Julie Rae nu-i place când vorbesc despre lucrurile astea. Nu-i aşa Domnişoară Sculă ?
Julie Rae n-a răspuns. îşi aduna buclele blonde într-o coafură de început de secol. Chablis s-a întors din nou spre mine.
— E unul din secretele meseriei, dragă, iar Domnişoara Sculă e de părere că stric tot farmecul când vorbesc despre puţele noastre.
Chablis mi-a arătat o bucată de pânză roz de formă dreptunghiulară, prevăzută cu două găici elastice înguste.
— Asta e „gheara", dragă. E ca o pereche de bikini. Mai întâi îţi tragi scula cât mai în jos ca să stea cu totul între picioare şi apoi tragi „gheara" pe tine ca pe chiloţi. Iţi îndesi şi ovarele între picioare - aşa-mi numesc eu testiculele, ovare.
Chablis a căscat ochii.
— Puiule, ar trebui să vezi ce moacă ai făcut!

— Nu pot să-mi imaginez ceva mai dureros decât ce mi-ai descris, i-am răspuns eu.
— Păi aminteşte-mi să nu-ţi zic ce facem cu leucoplastul! Chablis însă n-a aşteptat să-i amintesc.
— Leucoplastul se foloseşte când vrei să apari în fundul gol. Iţi lipeşti scula şi ouăle între buci, dragă, şi nimeni nu mai vede diferenţa. Ziceai ceva de durere ? E foarte dureros să te transformi în femeie. Şi, dacă mai ai şi erecţie în poziţia asta, ai pus-o!
Julie Rae şi-a trântit peria şi a ieşit indignată din camera de machiaj.
— Ia uite şi la domnişoara Sculă ce s-a şucărit! a spus Chablis. O să-i treacă. E fată bună, iar eu o iubesc şi ea ştie asta. Şi, de fapt, are dreptate. Treaba asta nu-i chiar aşa uşoară cum pare. îmi ia douăzeci de minute numai să-mi fac un machiaj de zi - fard de pleoape, creion de ochi, rimei, pudră, ruj. Douăzeci de minute, scumpule. Şi-mi ia o oră să mă pregătesc pentru spectacol.
Julie Rae s-a întors. Chablis s-a uitat la ea cu o privire spăsită.
— Bine, Domnişoară Sculă, i-a spus, nu mai vorbesc despre chestii din astea. Nu mai dau în vileag alte secrete. îmi pare rău că te-am supărat. Da, iubito, îmi pare rău. Din adâncul păsăricii mele. Mă ierţi ?
Julie Rae a zâmbit fără să vrea.
— Aşa, scumpo, a continuat Chablis, noi fetele trebuie să fim unite tot timpul. Aoleu, puiule, trebuie să urc pe scenă!
Chablis a luat de pe umeraş o rochie de seară bleumarin, pe gât şi lungă până-n pământ. O capă spuzită cu strasuri îi sclipea pe umeri.
— Trage-mi fermoarul, dragă, mi-a spus.
I-am tras fermoarul. Rochia era într-adevăr cu spatele gol. Piesa era o baladă lentă, iar Chablis nu mai făcea mişcările ritmate de mai devreme, ci îşi legăna provocator şoldurile. îşi apropia umerii pentru a reda emoţia cântecului, iar fanii au început să facă coadă pentru a-i da bacşişuri. La sfârşit, Chablis a luat din nou microfonul pentru a-i mulţumi publicului.

— Dacă v-a plăcut spectacolul, a spus ea, vă mulţumesc din toată inima şi nu uitaţi numele meu, Lady Chablis. Dacă nu v-a plăcut, să ştiţi, dragilor, că numele meu este Nancy Reagan! Şi mai du-vă-n sloboz!
Chablis a revenit în culise şi şi-a scos rochia lungă şi şi-a pus în loc o rochie mini de culoare verde, cu şiraguri de mărgele.
— Avocatul ăla din Hilton Head şi-a învăţat lecţia. Mi-a dat douăzeci de dolari. Acum e timpul să cobor la bar, să-mi iau banii, să beau nişte lichior de mere şi să fumez o ţigară.
S-a oprit să se rujeze.
— Apoi mă întorc pentru al doilea spectacol, îmi pun o rochie trăsnet şi-i sparg curul zgârcitului de Burt, acum şi-n vecii vecilor!
La parter, muzica disco era asurzitoare. Am urmat-o pe Chablis care-şi făcea loc prin mulţimea adunată la bar. îşi saluta fanii care se apropiau de ea, întorcând capul astfel încât să fie sărutată pe gât, pentru a nu-şi strica machiajul sau coafura.
— Cum, dragă ? întreba Chablis. Ai pierdut spectacolul ? Nu-i nimic. Poţi să scoţi ciubucul ăla pe care aveai de gând să mi-l dai şi să mi-l îndesi în sân chiar acum. Aaaaşa. Ooooo, scumpule! Mersi frumos, dragă... Salut, iubire, ce mai faci ?... Bravo, fetiţo! Arată bine fata!... A, copilă, mai ai modelul ăla cu care ai venit săptămâna trecută ? A, da ? Ia spune-mi! Toarnă, fată! Toarnă tot! Aşaaa... Nu, dragă, nu mi-am adus soţul cu mine în seara asta. Mă aşteaptă acasă, cu dânsa sculată doar pentru mine!
Când a ajuns la bar, pe tejghea o aştepta paharul cu lichior de mere. L-a ridicat adresându-se unui bărbat lat în umeri şi bondoc care stătea lângă ea:
— Bună, Burt! Două lacrimi în găleată!
Şi a dat băutura pe gât.
Burt avea o chelie strălucitoare şi o privire abătută.
— Cum merge, Chablis ? a întrebat-o.
— încă n-am ajuns pe raţie la cantina socială, dar nici mult nu mai am. Bine că nu mă plătiţi voi mai mult aici, că altfel riscam să nu mă primească ăia în veci.

Burt n-a răspuns.
— Apropo, a spus ea întinzând cu graţie mâna, îmi dai, te rog, plicul ?
Burt i-a înmânat un pliculeţ.
— Mulţumesc, iubire. Vii să vezi următorul spectacol ?
— Cred că da, a răspuns Burt.
— Foarte bine, pentru că spectacolul iese mai bine după ce-mi beau lichiorul de mere. Şi, crede-mă, dragă, nu vrei să pierzi cel de-al doilea spectacol al meu din seara asta!
Chablis s-a uitat în plic.
— Unde-i restul ? a întrebat.
— Ce rest ?
— Restul de bani. Mi-ai dat cu o sută de dolari mai puţin. Mi-ai luat bani din salariu!
— A, păi... da, a spus Burt. Din cauza celor două spectacole care nu s-au mai ţinut. Nu te-am plătit şi pentru ele.
Ochii lui Chablis scăpărau de furie.
— Burt, asta-i o mare porcărie!
— Cum adică ? a întrebat Burt.
— Poate că nu am stat în lumina reflectorului, dar am stat în faţa oglinzii şi m-am pregătit, iar asta înseamnă muncă. Apoi am luat taxiul ca să vin aici şi am ajuns la timp. Nu m-a sunat nimeni să-mi spună că spectacolele au fost anulate. Eu iau salariu de aici. Aşa ne-a fost învoiala.
Burt s-a uitat la Chablis cu o mină plictisită.
— Chablis, dacă nu munceşti, nu primeşti leafa. Aşa stau lucrurile.
— Dar trebuie să plătesc chiria, ce mama dracului ? Cum o să-mi plătesc acum chiria ?
— Vorbeşte cu Marilyn, i-a răspuns Burt. Marilyn era soţia lui.
— Nu vorbesc cu nimeni. Mie să-mi dai banii!
Burt a oftat.
— Chablis, n-am chef să mă cert cu tine. Sunt prea obosit. In plus, am procedat corect.
Chablis a lovit cu palma în tejghea.
— Atunci, ducă-se dracului! a ţipat ea. Stai să vezi!

S-a răsucit pe călcâie şi a tăiat-o prin mulţime, oprin-
du-se puţin pentru a discuta ceva în şoaptă cu Julie Rae.
Apoi a luat-o în viteză pe scări, iar Burt a fugit după ea.
— Chablis! a strigat Burt în urma ei. Ce faci ?
— Dă-mi banii! a poruncit ea.
— Dar n-ai lucrat!
-Ba da!
In camera de machiaj, Chablis a înşfăcat un braţ de rochii
de pe rastel. •
— îmi iau rochiile acasă, a spus. îmi dau demisia!
— Chablis, nu face asta, te rog, i-a spus Burt apucând şi
el de rochii.
Preţ de câteva clipe, cei doi au tras simultan de rochii,
ca într-un joc de tabără.
— Nu mai trage de mărgelele mele, puiule! a zis Chablis.
Simţindu-se brusc jenat, Burt i-a dat drumul. în prag,
în spatele lui, a apărut Julie Rae. Era însoţită de şase persoane
pe care le adusese de la bar. Chablis a aruncat rochiile peste
capul lui Burt. Julie Rae le-a prins şi le-a dat mai departe
celor adunaţi în hol.
— Mai aruncă, Chablis, a spus. Suntem de partea ta, iubito!
Chablis a mai luat un braţ de rochii de pe rastel, dar, de
data aceasta, Burt şi-a ridicat braţele pentru a o împiedica
să le mai arunce.
— Uiţi ceva, Chablis, i-a spus el. Acum şase săptămâni
ţi-am împrumutat o sută de dolari şi nu mi i-ai mai dat înapoi.
Chablis s-a oprit o clipă.
— Aşa e, dar nu mi-ai spus când să-i dau înapoi. Puteai
să-mi spui din timp că vrei să-mi tai din salariu, mai ales
acum, când trebuie să plătesc chiria. Şi cineva ar fi trebuit
să mă sune să-mi spună că spectacolele alea au fost anulate.
Aş fi putut găsi un loc în altă parte. Aş fi cântat la Columbia.
Ciubucurile de-acolo sunt belea.
— îmi pare rău, Chablis, a spus Burt, dar nu te pot lăsa
să iei ceva de-aici până nu dai banii înapoi.
Chablis i-a aruncat o rochie argintie din lamé.
— Poftim ! Ia rochia asta ! Face o sută de dolari şi suntem

chit. Acum dă-te să-mi iau catrafusele de-aici !
Burt a rămas uitându-se prostit la rochie. Era o bucată de cârpă argintie nu mai mare decât un şervet de bucătărie. Acum zăcea atârnată de braţul lui.
— Ce să fac eu cu asta ? a întrebat.
— Poart-o ! i-a răspuns Chablis. Şi mai ia ceva, în caz că vrei să-ţi ascunzi scula când te îmbraci cu ea.
Şi i-a trântit o „gheară" în mână. Julie Rae a ţipat de încântare. Cu o privire dezgustată, Burt a dat drumul „ghearei".
— Chablis, a spus el, problema cu tine e...
— Nu începe ! Că ştiu eu bine care e problema cu mine ! Problema cu mine este că mă apuc să cumpăr o întreagă garderobă de rochii pentru spectacol şi apoi pierd sute de ore să cos mărgele, paiete şi strasuri şi nu-mi iese nici un ban la faza asta. Cumpăr discuri ca să învâţ cântece noi şi îmi fac injecţii cu hormoni cu douăzeci de dolari de două ori pe lună ca să-mi păstrez imaginea, şi nici pentru asta nu sunt plătită. Apoi stau ore în şir să-mi aranjez părul, să mă machiez şi să mă îmbrac de spectacol ca să pot veni în spelunca asta care arată ca o mansardă şi să fac tot ce pot pentru a da impresia de strălucire. Dragul meu, grinzile sunt atât de jos aici că mi-ar fi frică să ies pe scenă cu o diademă pe cap !
Ochii negri ai lui Chablis păreau că aruncă flăcări.
— Păi, dacă tu...
— Problema cu mine este că lucrez pentru un om care crede că-mi face o favoare lăsându-mă să mă fâţâi pe scena lui. Crede că-mi place atât de mult să mă îmbrac în rochiile astea şi să dau din fund, că nu-mi mai pasă dacă sunt plătită sau nu. Ei bine, hai să-ţi spun ceva. Sunt momente când n-am nici un chef să mă îmbrac în rochie sau să mă machiez. Dar nu contează, vin aici şi-mi fac treaba, pentru că asta mi-e meseria. Aşa-mi câştig eu pâinea. Şi să-ţi mai spun ceva: e al dracului de greu să fii fată cu normă întreagă !
— Chablis, a spus Burt. Nu eşti corectă. Ştii că pentru mine tu faci parte din familie.
Chablis a suspinat. Ţinea o mână în şold şi zâmbea sardonic.
— Sigur, iubire, a spus ea cu o voce caldă. De asta ai pus

semnul ăla de la intrare pe care scrie „Cotizaţia de membru - 15 dolari". Cotizaţie pe care numai negrii trebuie să o plătească, pentru că negrii nu sunt bine-veniţi în clubul ăsta decât ca mână de lucru. Mână de lucru care nu e plătită întotdeauna.
Chablis a mai luat un braţ de rochii din cuier şi a spus :
— La o parte, javră! Acest membru al familiei pleacă de-acasă!
Holul din faţa camerei de machiaj era acum ticsit de oameni. Chablis dădea mai departe rochie după rochie strigând din când în când :
— Ţineţi-le sus, dragilor ! Nu trageţi de ele ! Ţineţi-le deasupra capului, iubire !
Când s-a golit rastelul, Chablis s-a luat iar de Burt. Omul încă mai ţinea în mână rochia argintie din lamé.
— Nu-ţi uita „gheara", Burt, i-a spus Chablis. O să ai nevoie de ea ca să-ţi ascunzi scula când te îmbraci cu rochia aia.
Burt n-a mai zis nimic. Chablis a dat din umeri :
— Cum vrei... Dar când o veni vremea şi n-o să ai o „gheară" din asta ce te faci ? Iţi spun eu un secret de-al nostru. Mai e ceva ce dă rezultate la fel de bune. Pune-ţi patru perechi de dresuri. Fă aşa, scumpule, şi toţi vor jura că ai păsărică !
Chablis i-a dat lui Julie Rae şi ultima rochie.
— Am terminat, Domnişoară Sculă! Sunt gata!
Apoi a coborât scările urmată de o cascadă de strălucire şi puf. A păşit mândră în ringul de dans, cu lungul şir de rochii plutind în urmă ca un dragon chinezesc multicolor şi sclipitor. Alţi dansatori s-au alăturat şirului indian, ridicându-şi braţele pentru a susţine şi ei bolta şerpuitoare a rochiilor. Chablis radia de încântare.
— Ooooo, puiule! a strigat ea. Tare aş fi vrut să mă vadă mama acum!
Dansa şi dădea din fund. Cei care-i duceau rochiile se mişcau în ritmul ei, fluierând şi urlând în timp ce Chablis îi conducea pe un traseu şerpuit, prin ringul de dans, de-a lungul barului, pe lângă individul cu şapcă şi părul slinos, pe lângă semnul pe care scria COTIZAŢIA DE MEMBRU - 15

DOLARI şi afară, în Congress Street.
S-a întors şi a luat-o spre est, dansând în continuare după muzică, cu lungul său şir indian în spate. Lumina stradală se reflecta în miile de strasuri şi paiete, aprinzând scântei pe valurile roşii, verzi, albe şi de culoarea piersicii.
— E exact cum ţi-am spus, scumpule! mi-a strigat când a trecut pe lângă mine. Va trebui să călătoreşti dacă vrei să mă vezi la treabă de-acum înainte. Macon, Augusta, Atlanta, Columbia... Toată lumea o cunoaşte pe Păpuşa! Toată lumea o cunoaşte pe Chablis!
Pe Congress Street, maşinile s-au oprit pentru a asista la sclipitoarea procesiune. Răsunau claxoane, fluierături şi strigăte într-un amestec de aclamaţii sincere şi batjocură obscenă. Desigur, cei din maşini nu aveau cum să ştie că spectacolul era acela al Marii Impărătese din Savannah care îşi etala fiecare perucă, rochie şi „gheară" din garderoba imperială. Chablis le-a făcut supuşilor cu mâna.
— Am plecat de-aici! a strigat ea. Daaa, iubiţilor! Mami a luat-o din loc! Pe bune, puiule!
Capitolul 8
Sweet Georgia Brown's
— Dumnezeule, voi, yankeii, sunteţi ceva de speriat! a spus Joe Odom. Noi ne dăm silinţa să vă îndrumăm pe calea cea dreaptă şi uite ce se-ntâmplă. Mai întâi te înhăitezi cu de-alde Luther Driggers, care a ajuns cunoscut numai pentru că se pregăteşte să ne otrăvească pe toţi. Apoi îţi iei o maşină care arată de nu-ţi vine nici măcar să cari porcii cu ea, iar acum ne spui că te-ai împrietenit cu un negrotei travestit. Zău aşa! Mămica şi tăticul tău o să facă o criză când o să audă şi mă tem că vor da vina pe mine.
Joe stătea la o masă într-o hală uriaşă ce urma să-şi deschidă în curând porţile sub numele de Sweet Georgia Brown's, un-bar cu pian, ce recrea atmosfera anilor 1890. Joe Odom avea să fie proprietarul, preşedintele consiliului de administraţie şi unul dintre cei trei membri ai formaţiei de jazz a barului. Completa şi semna cecuri şi le dădea muncitorilor care lucrau la finisaje. Un tâmplar şlefuia tejgheaua

din stejar în formă de U pentru a-i da strălucire. în centrul buclei, un căluţ alb şi cabrat de carusel părea gata să sară peste o movilită de sticle de băuturi. Mandy, care urma să fie coproprietar şi solistă, stătea cocoţată pe o scară şi îndrepta luminile reflectoarelor asupra scenei, unde Joe îşi bea scotch-ul de după-amiază şi completa cecuri.

Plecarea lui Joe de la Emma's se produsese în condiţii perfect amiabile. Având în vedere situaţia în care se ajunsese, aceasta rămăsese singura soluţie la care putea recurge un adevărat gentleman. Faptul că era coproprietar al barului Emma's atrăsese hoarde de creditori care au tăbărât asupra micului local cu ordine judecătoreşti şi chemări în instanţă aşa cum se reped deponenţii să-şi recupereze banii de la o bancă falimentară. Joe devenise o povară pentru Emma's, aşa încât s-a retras şi a luat hala de pe Bay Street. Nu era aşa sigur că Sweet Georgia Brown's ar fi fost o ţintă mai puţin atractivă pentru creditorii săi decât Emma's. La întrebarea aceasta nu putea răspunde decât ridicând din umeri.

între timp, Joe şi Mandy fuseseră evacuaţi din casa de la numărul 101, de pe East Oglethorpe Avenue, pentru că nu-şi plătiseră chiria. Se mutaseră câteva străzi mai încolo, pe Liberty Street într-o casă frumoasă cu tocuri albe la uşi şi la ferestre. Anturajul l-a urmat la noua sa adresă, la fel şi autocarele cu turişti. Singurele persoane care nu ştiau că Joe se mutase în casa cu pricina erau proprietarii absenţi ai locuinţei şi agentul imobiliar Simon Stokes, cel care i-o prezentase prima dată. în după-amiaza în care domnul Stokes i-a arătat casa goală, Joe a lăsat impresia că era nehotărât şi nici nu se grăbea prea tare. A doua zi domnul Stokes a plecat pentru şase luni în Anglia şi, peste încă o zi, Joe s-a mutat în casă - cu tot cu mobilă, pian şi anturaj. Era maestru în materie de ocupare abuzivă a locuinţelor, dar atunci nimeni nu ştia asta.

La sfârşitul primei săptămâni Joe primea turişti în casă şi le servea masa de prânz pentru trei dolari de persoană, îi întâmpina cu o versiune uşor modificată a discursului său de bun-venit folosit în casele anterioare:

— Bună ziua! Numele meu este Joe Odom. Sunt avocat de drept fiscal, agent imobiliar şi pianist. Locuiesc în această casă construită de un general confederat care a murit în războiul pe care noi îl numim Agresiunea Armată a Nordului. Plimbaţi-vă prin camere şi simţiţi-vă ca acasă! Dacă vedeţi totuşi o uşă închisă, vă rog să nu o deschideţi, pentru că puteţi da peste lenjerie murdară, paturi nefăcute şi chiar oameni care dorm.

Mandy a coborât de pe scară. Purta o rochie cu mărgele strâmtă şi lungă până la pământ, cu un decolteu generos. Avea o bentiţă împodobită cu bijuterii, de care era prinsă o pană de păun. îşi probase costumul Diamond Lil pentru a se potrivi cu specificul anilor 1890.

— Cum ţi se pare noua mea înfăţişare ? a întrebat ea rezemându-se sexy de pian.

— îmi place foarte mult, a răspuns Joe.

— Atunci însoară-te cu mine, a spus ea în concluzie.

Joe a sărutat-o pe Mandy. Apoi s-a apucat din nou să scrie cecuri. Pe unul i l-a dat celui care schimbase instalaţia electrică. Pe altul i l-a dat tâmplarului şi pe al treilea antreprenorului. Joe şi cei trei bărbaţi glumeau şi vorbeau pe un ton degajat, de parcă erau convinşi că cecurile erau valabile. După ce au plecat muncitorii, un negru bătrân s-a apropiat de Joe care se aşezase la pian. Bătrânul se sprijinea în baston. Stătuse în bar aproape toată după-amiaza, făcând cafea pentru muncitori şi dând cu mătura.

— Tre' să plec, domnu' Odom, a spus acesta, aruncând o privire la carnetul de cecuri.

— Nu-nu, Chester, i-a spus Joe clătinând din cap. Nu te încurca tu cu lucruri din astea. Cere întotdeauna bani gheaţă că ce-i în mână nu-i minciună.

Şi-a scos portofelul şi i-a dat bătrânului singura bancnotă pe care o avea, o hârtie de douăzeci de dolari. Omul i-a mulţumit şi a plecat şontâc-şontâc.

— Să revenim acum la indivizii cu care te-ai înhăitat, a spus Joe îndreptându-şi iar atenţia spre mine.

— Ce să zic... am început eu. îmi plac oamenii pe care

i-am întâlnit în Savannah. Recunosc totuşi că va trebui probabil să-mi iau altă maşină.
— Atunci, poate nu-i totul pierdut, a zis Joe aprinzându-şi un trabuc. Pentru că, vezi tu, eu şi Mandy ne gândim să închiriem o casă cu piscină în Hollywood pentru a fi acolo când se va face filmul după cartea aia a ta. Dar, după cum stă treaba, se pare că celelalte personaje din film nu sunt decât o adunătură de cretini! Trebuie să facem ceva în privinţa asta.
— Te-ai gândit la cineva anume ? l-am întrebat. Primarul ?
— Doamne fereşte!
După un moment de gândire a spus:
— E o doamnă care, momentan, stă cu noi în casă şi care te-ar putea interesa. Are o rubrică de terapie sexuală în Penthouse.
S-a uitat la mine întrebător:
-Nu? Nu.
Am băgat mâna în buzunar şi am scos un bileţel pe care chiar eu îl scrisesem.
— M-am hotărât să-mi lărgesc cercul de cunoştinţe. Ia să văd dacă eşti de acord cu asta.
I-am dat bileţelul. Iată ce scria pe el: „Jim Williams, Casa Mercer, Bull Street 429, marţi 18.30".
Joe a dat din cap cu solemnitatea unui bijutier care evaluează o piatră rară.
— Aşa da! E mult mai bine. Muult mai bine. Jim Williams e cineva. E tare tipul. A reuşit în viaţă. Foarte admirat. Poate un pic cam arogant. Dar bogat. Nici casa nu-i rea.
Capitolul 9
O maşină de sex
Şi astfel am ajuns să-mi petrec acea seară extraordinară în Casa Mercer, alături de Jim Williams şi de piesele lui Faberge, de orga sa, portretele sale, drapelul nazist, jocul de psihozaruri şi - într-o scurtă, dar memorabilă secvenţă - tânărul şi temperamentalul său prieten, Danny Hansford.
— Ia spune, cum ţi s-a părut ? m-a întrebat mai târziu Joe Odom, când am trecut pe la Sweet Georgia's Brown.

— Cred că l-am văzut pe tânărul pe care l-ai găsit în patul tău, i-am spus, cel cu tatuaje şi cu tricoul pe care scrie „Fuck You". E angajatul lui Williams.
— Deci el era... înseamnă că el e puştiul care conduce Chevrolet-ulăla Camaro modificat şi pe care-l tot văd parcat în faţa Casei Mercer. Aleargă cu maşina aia prin tot oraşul şi ia curbele în viteză de zici că scuarurile alea sunt circuitul lui personal de Indicar.
Majoritatea celor care locuiau în Monterey Square habar nu aveau cine era Danny Hansford. Era cel mult o persoană fără nume, care era uneori văzută intrând şi ieşind din Casa Mercer, parcând sau demarând în trombă cu Chevrolet-ul ăla negru. Una dintre puţinele persoane care-l cunoşteau era o studentă la arte plastice pe nume Corinne, care locuia la ultimul etaj al unei case de lângă piaţă. Corinne avea pielea albă şi catifelată şi o claie de păr castaniu. îşi făcea singură hainele, care erau întotdeauna negre şi îi scoteau în evidenţă cele mai reuşite părţi ale corpului - pieptul şi fundul. Şi ea lua micul dejun la drogheria Clary's şi nu ascundea faptul că-l cunoştea pe Danny Hansford.
— Tipul e o adevărată maşină de sex, mi-a spus ea odată.
Corinne îl urmărise pe Danny de la distanţă cu mult înainte de a intra în vorbă cu el. Avea în jur de 18-l9 ani, bănuia ea, adică era aproximativ de o seamă cu ea. îi plăceau la nebunie corpul lui musculos şi bine proporţionat, părul blond ciufulit şi tatuajele de pe braţe. O dădea pe spate mai ales mersul ăla ţanţoş, sfidător, care părea să spună „Fuck You" la fel de direct ca tricoul pe care-l purta atât de des. Era ca un studiu în mişcare al energiei nestăvilite şi a impetuozităţii, fără să se uite vreodată în stânga sau în dreapta şi fără să-i pese de prezenţa celorlalţi, cu excepţia unui moment pe care ea şi—l aducea foarte bine aminte.
într-o după-amiază traversa Monterey Square, când a auzit zgomotul puternic al maşinii lui Danny, care venea de pe Bull Street. A iuţit pasul ca să ajungă în faţa Casei Mercer chiar în momentul în care maşina se oprea lângă trotuar. Danny a sărit din maşină şi a ajuns faţă în faţă cu ea. A zâmbit încurcat.

Corinne s-a felicitat în gând pentru că îşi pusese un tricou mulat şi o fustă mini în dimineaţa aceea. I-a aţinut calea şi i-a spus „Bună!" L-a întrebat dacă locuieşte în casa aceea.
— Da, i-a răspuns el. Sigur că da. Vrei să intri s-o vezi ?
— Normal, i-ar fi spus Corinne, după cum mi-a povestit ea însăşi câteva luni mai târziu, la drogheria Clary's; îşi amintea în detaliu cum au decurs lucrurile după aceea.
A pornit după el pe aleea din faţa casei cu ochii nedezlipiţi de blugii, de tricoul şi de braţele lui. Dar când a păşit în impresionantul salon de la intrare a uitat de toate pentru o clipă şi a rămas mută de admiraţie la vederea minunatei privelişti: scările în spirală, portretele, tapiseriile, candelabrele de cristal şi mobila lucioasă.
— Dumnezeule mare! a murmurat ea.
Danny stătea cu mâinile în buzunare, legănându-se pe călcâie şi examinând-o. Avea faţă de puştan, un nas cârn şi buze senzuale ce păreau că încearcă să ascundă un zâmbet superior.
— Toate chestiile astea sunt adunate de prin castele şi palate, a spus.
— Păi ăsta e chiar un castel, a şoptit Corinne, copleşită de admiraţie.
— Da, a zis Danny, şi face vreo două milioane de parai. Jackie Onassis a încercat odată s-o cumpere de la noi. Ştii, a fost soţia preşedintelui... Dar i-am spus „Nu-i de vânzare, cucoană!" Să n-am ambiţie, ce-am mai trimis-o la plimbare pe Jackie Onassis aia.
Danny a râs amintindu-şi. S-a scărpinat pe piept, ridicându-şi un pic tricoul şi scoţând la iveală o părticică din abdomenul bine lucrat.
— Hai să-ţi arăt casa.
Erau singuri în casă. Trecând dintr-o cameră în alta, Danny îi arăta cu degetul portretele de pe pereţi.
— Toate mutrele astea sunt de regi şi regine. Toate făţăurile astea. Şi chestiile alea din metal sunt din aur şi argint. Avem alarme peste tot, frate! Dacă încearcă vreun hoţ să intre aici... băi, nene! O să şi-o ia, de-o să se cace pe el. Deah băi! Nimeni nu se pune cu mine, că l-am spart!

Danny a executat o mişcare de karate în aer şi i-a aplicat un set de lovituri rapide răufăcătorului imaginar:
— Hang-GAH! Cian! Cian! Ia d-acia, boule!
Au intrat în sufragerie şi Corinne s-a oprit în faţa unui portret în ulei ce înfăţişa un domn cu perucă şi guler plisat.
— Cine e ? a întrebat ea.
Danny s-a uitat şi el la tablou.
— Boul ăla gras de-acolo ? E un rege, cum ţi-am mai spus.
— Regele cui ?
— Regele Europei, a răspuns Danny ridicând din umeri.
Corinne se pregătea să-i spună ceva, dar s-a abţinut.
Danny s-a uitat la ea cu o privire nesigură şi apoi, brusc, s-a întors în camera de zi.
— Hei, i-a spus el, ce zici? Bem ceva? Poate mergem după aia sus să ne jucăm puţin la ruletă. Vrei aşa ?
A turnat vodcă în două păhărele şi unul i l-a întins lui Corinne. Nici n-apucase ea să soarbă de trei ori din băutură, că Danny îşi golise deja paharul. S-a uitat la ea cu un rânjet sfidător.
— Hai sus.
în salonul de bal de la etaj au învârtit ruleta de câteva ori; apoi Danny a zdrăngănit la orgă o piesă pentru copii într-o interpretare grosolană. în cele din urmă a condus-o pe Corinne în dormitor şi a scos din buzunar o punguţă din plastic plină cu marijuana. Şi-a răsucit o ţigară babană.
— Am cea mai bună marfă din Savannah, a spus Danny. Poţi să-ntrebi pe cine vrei. Toţi o să-ţi spună: „Danny Hansford are marfă a-ntâia. Nu găseşti ceva mai tare". O cresc chiar eu în grădina din spate şi o usuc în cuptorul cu microunde. Bat pariu c-o să te dea pe spate.
Au fumat marijuana. Corinne simţea cum i se urcă la cap.
— îţi place de mine ? a întrebat Danny cu glas tandru.
— îhâm, i-a răspuns ea.
A îmbrăţişat-o şi a mângâiat-o pe spate, acoperindu-i gâtul cu sărutări molatice şi făcând-o să se înfioare. S-au rostogolit amândoi în patul cu baldachin, iar el a început să-i sărute sânii, ridicându-i în acelaşi timp fusta şi trăgându-i

chiloţii în jos. Corinne a încercat să-şi scoată pantofii, dar, până să izbutească, el începuse deja să o pipăie încet, dar insistent. Cu cealaltă mână şi-a desfăcut fermoarul de la blugi. A apucat-o strâns de fese, a tras-o spre el şi a pătruns-o. Corinne îi simţea mirosul acru al tricoului şi catarama centurii, care se freca de burta ei. Căldura trupurilor lor îmbrăţişate i-a învăluit ca un prosop aburind.

După puţin timp era gata. Şi-a ridicat capul şi s-a uitat la ea.

— A fost super, nu-i aşa ? Hă ? Ţi-a plăcut, nu-i aşa ?

— îhî, a răspuns ea. Poate ne scoatem şi hainele data viitoare.

Corinne nu s-a lăsat păcălită de aerele lui Danny de stăpân al Casei Mercer - ştia foarte bine, ca de altfel toţi cei din Savannah, că Jim Williams era proprietarul casei -, dar a intrat în joc deoarece toată acea şaradă părea să contribuie din plin la fanfaronada lui Danny. Corinne a suspinat destul de convingător când Danny i-a arătat Jaguarul XJ12 din garaj; i s-a tăiat respiraţia când acesta a deschis un sipet şi i-a arătat ceasul lui „de aur" şi butonii lui „regali". In holul de la intrare, pe când se pregăteau să-şi ia rămas-bun, Corinne s-a uitat la el cu ochi visători. I-a spus că e fascinată de castelul lui şi că el era un Făt-Frumos foarte sexy. Apoi s-a deschis uşa şi a intrat Jim Williams.

— Salutare, amice! a spus Williams. Era foarte bine dispus.

— Noi plecam, a mormăit Danny.

— Unde vă grăbiţi aşa ? Staţi să bem un pahar. Fă-mi cunoştinţă cu frumoasa ta prietenă.

— Am băut deja, a spus Danny, care devenise posac.

— Păi, nu-i nici o nenorocire dacă mai stai câteva minute si încerci să fii şi tu mai sociabil, i-a replicat Williams afabil, întotdeauna e timp pentru aşa ceva.

Williams a făcut cunoştinţă singur cu Corinne şi a intrat în camera de zi cu un aer atât de sigur pe el, încât Danny şi fata l-au urmat de parcă ar fi ascultat un ordin. Corinne i-a spus lui Williams că este studentă la Institutul de Artă şi Design din Savannah. Williams i-a spus la rândul său câteva anecdote cu iz de bârfă despre diverşi profesori de

la facultatea ei, iar Corinne s-a distrat foarte tare. Danny stătea pe marginea scaunului şi arunca priviri mânioase. Williams şi-a aprins un trabuc King Edward.
— Bănuiesc că Danny ţi-a arătat deja casa. Ţi-a arătat şi cum se joacă psihozaruri ? Nu ? Ah, atunci dă-mi voie să-ţi arăt eu.
A dus-o pe Corinne în faţa jocului de table şi a invitat-o să ia loc. I-a explicat regulile jocului şi i-a spus că, dacă se concentrează asupra zarurilor, oricine poate să-şi mărească şansele de a obţine numerele dorite. I-a povestit lui Corinne despre savanţii de la Universitatea Duke al căror experiment a demonstrat că, dacă te concentrezi cu adevărat, poţi obţine ceea ce vrei - la jocul de zaruri sau în orice domeniu. A aruncat o privire spre Danny, care stătea în continuare posomorât pe un scaun.
— Uite, de exemplu, a spus Williams cu şiretenie, dacă ne punem amândoi minţile la treabă, adică dacă ne concentrăm cu adevărat, l-am putea influenţa pe Danny să-şi mişte fundul de pe scaunul ăla şi să se facă şi el util aducându-ne ceva de băut.
Danny s-a ridicat fără un cuvânt şi a ieşit din cameră. Câteva clipe mai târziu s-a auzit trântindu-se uşa de la intrare atât de puternic, încât s-a zgâlţâit toată casa. Corinne a tresărit pe scaun. Williams nici nu s-a mişcat. A ridicat din sprâncene şi a zâmbit nedumerit.
— Sunt de părere că mesajul a fost recepţionat şi s-a întors la expeditor.
A scuturat zarurile şi le-a aruncat pe tăblia acoperită cu fetru verde. O jumătate de oră mai târziu, după ce a băut cu Williams şi a mai jucat câteva runde de psihozaruri, Corinne a plecat din Casa Mercer. Danny o aştepta lângă bordură, rezemat de aripa maşinii negre, cu braţele încrucişate. Fără să-şi ia ochii de la ea, a întins mâna şi a deschis portiera din faţă, dreapta.
— Urcă, i-a spus.
Era după-amiază şi se făcuse târziu. Corinne avea nişte drumuri de făcut şi ceva planuri pentru mai târziu. S-a uitat

la blugii lui Danny, la tricoul lui, la braţele lui, la zâmbetul care începea să-i cuprindă faţa şi s-a urcat în maşină. Danny a făcut-o pe cavalerul şi i-a ţinut politicos portiera, închizând-o apoi cu multă grijă. S-a dus pe partea cealaltă şi a urcat şi el.
Corinne l-a bătut prieteneşte pe braţ:
— Bine, „amice", acum poate-mi explici şi mie de ce-ai plecat aşa grăbit.
Danny a ridicat din umeri.
— Nu-mi place când se dă cineva la fata mea.
— Asta crezi tu că a făcut Jim Williams ?
— Deah! M-am prins eu de vrăjeală.
— Hai să-ţi spun ceva. Mă prind rapid când cineva încearcă să se dea la mine. Jim Williams nu s-a dat la mine.
— O făcea pe deşteptu'.
— îţi arăta doar cine-i şeful, a spus Corinne.
Danny a învârtit cheia în contact.
— Tot un drac. Şi, cum am mai zis, eu nu înghit vrăjeli din astea!
A băgat maşina în viteză şi a apăsat la maximum pedala de acceleraţie. Maşina a ţâşnit de lângă bordură cu un scrâşnet asurzitor. Corinne s-a apucat cu mâinile de bord.
— Isuse Christoase! a exclamat ea.
Danny a virat brusc pe la colţul pieţei. Un nor alb-albăstriu de fum a plutit pe dinaintea Casei Mercer.
— Pune-ţi centura! a strigat Danny. O să ai parte de cursa vieţii tale!
— Ba nu, nici gând! a răspuns Corinne. Lasă-mă să cobor din maşină! Acum!
— Mai încolo! Şi nu te teme. N-o să dai colţu'! Sunt şofer meseriaş şi asta-i maşina cea mai tare de pe şosea. Jucăria asta e cu supra-alimentare!
Danny zâmbea triumfător; îi străluceau ochii. îşi recăpătase încrederea de sine. N-o fi fost el stăpânul Casei Mercer, dar măcar era regele şoselelor.
Corinne a suspinat resemnată şi s-a pregătit de cursă.
— OK, unde mergem ? a întrebat ea.

— Pân' la Tybee, i-a răspuns el. Vreau să-ţi arăt o chestie marfă.
Au gonit spre est pe Islands Expressway, îndreptându-se spre plajă. Corinne l-a măsurat pe Danny, din priviri. Prefera să-l vadă umflându-se în pene decât aşa de posac cum fusese mai devreme.
— Ia spune-mi, ce legătură ai tu cu Casa Mercer şi cu Jim Williams ? l-a întrebat.
— Lucrez pentru el când am chef. Chestii ocazionale, din astea...
— Ei, aşa mai vii de-acasă. Nu mi s-a părut că ai fi genul care trăieşte în case de lux.
— Fac eu bani destui, n-ai tu grijă! Şi dacă mă stresează careva, m-am cărat, frate! Nu stau la discuţii!
— Am văzut!
— Deah! Mai c-am scos uşa din ţâţâni când m-am cărat, ai văzut ? Bat pariu că Jim s-a şucărit.
— N-aş spune, a zis Corinne. Cred că mai degrabă i-a plăcut chestia asta, ceea ce mi s-a părut cam ciudat.
în faţă se vedea podul către Tybee Island. Deodată, Danny a tuirat motorul şi a accelerat puternic. S-a năpustit pe lângă maşina din faţă, lăsând liberă o fâşie întreagă din drumul spre pod.
— Ţin'-te bine acum, a spus el. Aici decolăm de-adevăratelea!
Maşina a accelerat ca o rachetă. A lovit cu zgomot o ridicătură din carosabil şi toate cele patru roţi s-au ridicat de la sol.
— Zburăăăăăăm!!!! a urlat Danny.
— Isuse Christoase! a exclamat Corinne după ce maşina a revenit pe şosea. Pentru asta m-ai adus aici ?
— Da! Marfă, nu ? a zis Danny.
Corinne şi-a dat la o parte părul care căzuse în ochi.
— Simt nevoia să mai beau ceva, a spus ea.
Au mers mai departe până la hotelul DeSoto Beach, un motel de la malul mării, destul de dubios, frecventat de tineri. Avea o terasă în aer liber, cu piscină, o formaţie rock şi un

bar cu acoperiş de stuf, amenajat în stil tropical. Au comandat pina colada şi s-au aşezat la geamul cu vedere spre mare, ca să se uite la surferi şi la oamenii care se plimbau pe plajă, în câteva minute s-au apropiat de ei doi tineri arătoşi, prieteni de-ai lui Corinne, şi ei studenţi la Institutul de Artă şi Design din Savannah. Cât au vorbit, Danny n-a scos un cuvânt. A devenit tot mai agitat. A stat tot timpul cu privirea aţintită spre plajă. Se foia. Ofta. De îndată ce prietenii lui Corinne şi-au luat la revedere şi au plecat, Danny s-a ridicat.
— Am o idee, a spus. Ia sticla cu tine. Ne întoarcem în oraş.
Corinne abia aştepta. Oricum, avea multe de făcut.
— Sper că n-ai de gând să mai sari peste ridicătura aia, a spus ea.
— A, nu, merge doar într-o direcţie.
S-au urcat în maşină şi au plecat din parcare cu mare zgomot, lăsând în urmă nori de praf şi o ploaie de pietricele.
— Mi se pare mie sau ai fost un pic cam gelos ? a întrebat Corinne.
— Ba deloc.
— Nu ţi s-a părut că „se dau la mine", nu ?
— Erau nişte boi, asta erau.
Corinne n-a răspuns. In mintea ei îl compara pe Danny cu cei doi colegi. Aceştia erau mai îngrijiţi şi mai bine-crescuţi; proveneau din familii cu bani, iar viitorul lor era, în mare, asigurat. Nu erau probabil diferiţi de bărbatul cu care avea să se mărite, oricine ar fi fost acela. Dar nici unul n-avea nici măcar o fărâmă din sex-appealul lui Danny. S-a uitat la drapelul confederat tatuat pe braţul lui, la abdomenul plat, la felul în care ţinea volanul cu o mână, odihnindu-şi-o pe cealaltă pe coapsă. S-a uitat şi el la ea şi a zâmbit.
— Hei, ştii ceva ? a spus el cu o voce domoală. Pe drumul de întoarcere o să te duc în cel mai frumos loc din Savannah.
A ieşit de pe Victory Drive şi a luat-o pe un drum şerpuit trecând de porţile Cimitirului Bonaventure. Lumina soarelui la apus se strecura prin frunzişul copacilor şi proiecta umbre moi şi alungite. S-au plimbat pe o alee străjuită de stejari şi au fumat marijuana.

— E ceva de vis, nu ? a spus Corinne
— Mda! a răspuns Danny.
— La ce te gândeşti când vii pe-aici ?
— La moarte.
— Bine, a spus ea râzând, în afară de asta.
— Mă gândesc că am murit.
— Ce oribil! a spus ea. Hai, pe bune!
— Ţi-am spus. Mă gândesc la moarte şi îmi închipui că am murit. Tu la ce te gândeşti ?
— Mă gândesc ce loc liniştit e ăsta. Mă gândesc că e un loc minunat unde poţi să vii ca să scapi de toţi şi toate, să te linişteşti, să te relaxezi şi să te bucuri de pacea asta. Dar nu mă gândesc niciodată la morţi. Când mă uit la mormintele astea mă gândesc cum sunt adunaţi laolaltă, generaţii după generaţii, toţi membrii unei familii. Şi asta mă face să mă gândesc la viaţă, nu la moarte. Nu mă gândesc niciodată la moarte.
— Eu da, a spus Danny. Mă gândesc şi la ce fel de mormânt vreau să am după ce-oi muri. Vezi pietrele funerare alea mari de acolo ? Sunt ale oamenilor bogaţi. Şi le vezi pe alea de-acolo - alea mici ? Alea sunt morminte de oameni săraci. Dacă o să mor în Casa Mercer, vreau să am o piatră din aia mare.
— Ce gânduri sinistre mai ai şi tu!
—Jim Williams e bogat, a continuat Danny. Mi-ar cumpăra o piatră funerară din aia mare.
Nu era nici o nuanţă de glumă sau de lăudăroşenie în vocea lui Danny. Pur şi simplu spunea ceea ce gândea.
— Dar n-ai de gând să mori, nu ?
— De ce nu ? N-am pentru ce să trăiesc.
— Oricine are ceva pentru care merită să trăiască, a spus ea.
— Nu şi dacă are o viaţă de căcat ca a mea.
Corinne s-a aşezat pe piedestalul acoperit de muşchi al unui obelisc înalt. L-a luat pe Danny de mână şi l-a tras spre ea. Acesta s-a aşezat.
— Cu toţii avem probleme, a început Corinne, dar nu ne apucăm să stricăm cheful oamenilor vorbind despre moarte.

— La mine e altceva. Sunt pe străzi de la cinşpe' ani. M-am lăsat de şcoală în clasa a opta. Ai mei mă urăsc. Bonnie, prietena mea, nu vrea să se mărite cu mine pentru că n-am o slujbă full-time.
— Aşa că mai bine dai colţu', ai ?
Danny s-a uitat în jos şi a ridicat din umeri:
— Poate.
— Păi atunci, s-o luăm altfel. Dacă ai fi murit astă-noapte, nu ne-am mai fi întâlnit în după-amiaza asta. Corect ? Şi nu ne-am mai fi tras-o aşa în patul ăla cu baldachin. Nu merita să trăieşti pentru asta ?
Danny a tras adânc din joint după care i l-a întins şi ei. Umărul lui Corinne îi atingea braţul tatuat cu drapelul Confederaţiei. S-a rezemat de ea şi a scos un mormăit.
— Ei, ia spune, merita sau nu ? a întrebat ea.
— Mda, merita să trăiesc pentru asta, dar numai dacă repetăm figura.
Şi-a strecurat braţul pe după mijlocul ei şi a sărutat-o pe ceafă, mormăind încet şi apucându-i uşor pielea cu dinţii, ca un pui de leu care se joacă. Corinne a simţit un fior de plăcere. A început să o mângâie pe genunchi şi să-şi plimbe mâna pe coapsa ei. A ridicat-o uşor de pe piedestal şi a culcat-o pe pământ. Corinne a scos un ţipăt când s-a rostogolit peste ea. Stătea deasupra ei lăsându-şi greutatea în coate, ca să n-o strivească. Frunzele uscate trosneau sub ei. Fata a început să geamă din ce în ce mai tare. Deodată, Danny i-a acoperit gura cu mâna şi a rămas nemişcat. Alarmată, şi-a ridicat privirea şi a văzut că Danny îşi ridicase capul şi se uita atent prin boscheţi. Corinne îi simţea inima bătându-i cu putere. încremenise, nici un muşchi nu i se mişca. A auzit voci. Se apropia cineva. A întors capul şi a văzut câteva perechi de picioare care mergeau pe o alee ce i-ar fi dus la numai un metru de locul în care erau ei doi. Tufişurile îi ascundeau doar în parte. Dacă oamenii aceia s-ar fi uitat în direcţia lor, i-ar fi văzut imediat. Corinne a auzit vocea unei femei între două vârste care părea că protestează şi se plânge de ceva.

— Grija permanentă înseamnă exact asta. înseamnă să ai grijă de ceva în permanenţă. Cum ar fi smulgerea buruienilor şi curăţarea mizeriei. Tot timpul. înainte de a pleca o să trec pe la pază şi o să-i spun vreo două îngrijitorului.
Erau la vreo şapte metri de ei şi se tot apropiau. O voce de bărbat a replicat:
— îşi fac treaba destul de bine faţă de cei din alte părţi. Oricum, nu pot să cred că pe buni o deranjează câteva buruieni şi nişte crenguţe, acolo...
— Ba pe mine mă deranjează, a insistat femeia. Şi vreau să ştiu că, după ce o să fiu adusă aici pentru odihna veşnică, cineva va avea grijă de mormântul meu în permanenţă, după cum am şi plătit.
Picioarele treceau chiar pe lângă ei. Corinne şi-a ţinut răsuflarea.
— Cum doreşti, a spus bărbatul. Noi te aşteptăm în maşină.
Au trecut. Nu au observat. Danny şi-a luat mâna de pe gura lui Corinne şi a reînceput să se mişte la fel de uşor ca atunci când ar fi reluat o conversaţie întreruptă în mijlocul unei propoziţii. Corinne era uimită de rezistenţa şi de abilitatea lui de a-şi menţine erecţia pe întreaga durată a terifiantei întreruperi.
Pe drumul de întoarcere, Danny a mers în pas vioi. Corinne l-a luat de mână. îl scăpase de gândurile morbide şi asta o mulţumea. Avea toane, de acord, dar ce conta ? îsi găsise partenerul de sex perfect. El era foarte încântat, ea era foarte încântată -, dar din motive diferite, după cum avea să descopere Corinne când el s-a întors spre ea în maşină şi a întrebat-o:
— Te măriţi cu mine ?
N-a fost atât şocată cât surprinsă la auzul unei asemenea absurdităţi.
— Dar ne-am cunoscut abia acum trei ore! i-a răspuns.
A început să râdă, dar, văzând că Danny s-a posomorât deodată, şi-a dat seama pe loc că cererea lui în căsătorie fusese făcută din inimă. îl rănise.
— O să te măriţi cu unul din boii ăia doi de pe plajă,

nu-i aşa ? a spus el încet.
— Nu, a răspuns ea. Nici pe ei nu-i cunosc destul de bine.
— Ba sigur că da. Au bani. Au şcoală. Ce altceva mai ai nevoie să ştii ?
Cuvintele ei îl răniseră profund, iar ea era distrusă. O mişca faptul că îşi dorea cu atâta disperare să fie iubit.
— M-am simţit minunat astăzi, a început ea cu blândeţe. Chiar aşa e. Vreau...
— Dar n-o să te măriţi cu mine. Niciodată n-o să te măriţi cu mine.
Abia îşi găsea cuvintele.
— Dar ştii... sigur că vreau să ne mai întâlnim. Adică putem să stăm mai mult timp împreună, ştii ? Putem...
Nu a văzut dosul de palmă venind spre ea decât în momentul în care i-a aplicat lovitura fulgerătoare. Palma i-a şters obrazul, dar ar fi putut să o lovească mult mai tare dacă n-ar fi apăsat chiar atunci pedala de acceleraţie şi nu ar fi cotit brusc pe Abercorn Street, aruncând-o astfel spre dreapta şi îndepărtând-o puţin de el. Maşina a gonit spre sud, pe Abercorn, sărind de pe o bandă pe alta, depăşind una câte una toate maşinile din trafic. Se întuneca.
Corinne s-a ghemuit cât mai departe de el. Obrazul îi amorţise.
— Te rog, du-mă acasă! l-a rugat.
— Când o să am io chef! i-a tăiat-o el.
Au gonit mai departe spre sud. Trei kilometri, cinci kilometri, opt kilometri. Au trecut de mall, de Armstrong State College. Corinne simţea că o apucă ameţeala. Nu se gândea decât la dorinţa lui Danny de a muri şi că acum avea să o omoare şi pe ea. Mai mult ca sigur vodca, pina colada şi marijuana i se urcaseră la cap. Avea să iasă de pe carosabil; avea să se izbească de altă maşină. Se uita la el îngrozită: era atât de schimbat. Faţa îi era imobilă. O flacără diabolică îi strălucea în priviri. Strângea volanul de parcă ar fi vrut să-l sfărâme. Părea o scenă dintr-un coşmar oribil, ireal.
Deodată, în ochii ei, imaginea lui a început să pâlpâie - ceafa, umerii, braţele, faţa, întregul lui corp -, de parcă asupra lui

se concentrase un fascicul de lumină stroboscopică. Era cât pe ce să-şi piardă cunoştinţa când a auzit sirenele. Erau maşinile de poliţie.
Furia lui Danny s-a risipit la fel de repede precum izbucnise. Şi-a ridicat piciorul de pe acceleraţie şi a tras pe dreapta, în pantă. Trei maşini de poliţie l-au înconjurat imediat, cu girofarurile albastre în funcţiune. Se auzea păcănitul staţiilor de emisie-recepţie. Poliţiştii au strigat la Danny şi i-au ordonat să iasă din maşină. El s-a întors spre Corinne, cu trăsăturile lui îndulcite, ca la început, şi a implorat-o cu o voce de copil:
— Te rog, nu mă lăsa!
Nu s-au mai văzut după aceea. Câteva luni mai târziu, când mi-a povestit totul în drogheria Clary's, Corinne era încă bulversată de întâlnirea cu el. Mai făcuse ea greşeli, mi-a spus, şi probabil va mai face. Dar, spera, nu ca asta. îl observase pe Danny de la distanţă timp de mai multe luni - îl studiase, îl adorase, îl pândise. în tot acel timp nu îi trecuse niciodată prin minte că putea fi atât de schimbător. Se gândise la el numai ca la o maşină de sex şi, cel puţin din acest punct de vedere, avusese dreptate.
Capitolul 10
Nu-i laudă deşartă, dacă-i chiar adevărat
în mare, cei treizeci şi ceva de riverani din Monterey Square îl priveau pe vecinul lor Jim Williams cu o simpatie respectuoasă. Câţiva erau pe lista invitaţilor la petrecerea lui de Crăciun. Alţii erau mai circumspecţi şi se ţineau la distanţă. De exemplu, Virginia Duncan, care locuia cu soţul ei într-o casă de pe Taylor Street, îşi amintea încă şocul prin care a trecut în urmă cu doi ani, când a ieşit din casă şi a văzut svastica atârnată la fereastra lui Jim Williams. John C. Lebey, arhitect ieşit la pensie, avusese câteva certuri aprige cu el, legate de ceea ce Williams numea „incompetenţa distructivă" a lui Lebey în materie de arhitectură şi conservarea clădirilor istorice. Prin urmare, domnul Lebey nu-l avea la inimă. Dar conflictul dintre Williams şi Lebey era o nimica toată pe lângă războiul rece în plină des-

făşurare dintre Williams şi Lee şi Emma Adler, vecinii săi din casa alăturată.
Soţii Adler locuiau într-o elegantă casă dublă ce ocupa una dintre cele două parcele din partea de vest a Monterey Square. Ferestrele laterale dădeau direct în salonul de la parter şi în sala de bal de la etajul casei lui Williams, aflată de cealaltă parte a Wayne Street. Urletele câinelui familiei Adler îl făcuseră pe Williams să cânte la orgă versiunea aceea asurzitoare a operei lui César Franck, Pièce Héroïque. Dar lătratul câinelui nu era decât o simplă notă de discordie într-un adevărat potpuriu al duşmăniei dintre cei doi vecini.
Ca şi Jim Williams, Lee Adler jucase un rol foarte important în restaurarea centrului istoric al oraşului Savannah. Totuşi, abordarea lui era complet diferită. în vreme ce eforturile lui Williams se bazau pe propria sa activitate de restaurator de clădiri, Adler fusese omul cu organizarea şi cu strângerea fondurilor, lăsând în seama altora munca de restaurare propriu-zisă. Adler contribuise la crearea unui fond rotativ cu scopul de a cumpăra imobilele vechi în pericol de a fi demolate; casele erau apoi vândute cât mai curând unor persoane care se angajau să le restaureze cum se cuvine.
Realizările lui Lee Adler fuseseră atât de răsunătoare, iar implicarea lui atât de activă, încât ajunsese cunoscut la nivel naţional drept cel mai de seamă susţinător al fondurilor rotative şi al conservării clădirilor istorice. în ultimii ani îşi concentrase atenţia asupra renovării caselor vechi pentru negrii săraci. A colindat prin toată ţara şi a ţinut discursuri. A fost ales membru al Fondului Naţional pentru Conservarea Obiectivelor Istorice. A fost invitat la Casa Albă. Numele său apărea des în New York Times şi în săptămânalele naţionale. Acum, la cei cincizeci şi cinci de ani ai săi, Lee Adler era probabil cel mai cunoscut locuitor al oraşului.
Statutul de personalitate de renume naţional de care se bucura Lee Adler a stârnit destule resentimente în oraş. Cel puţin în Savannah, mulţi erau de părere că Adler avea un stil prea emfatic şi poruncitor, că era un despot şi că deranja oamenii băgându-se unde nu-i fierbea oala. Era acuzat, făţiş

sau pe ascuns, că-şi arogase mai multe merite decât avea în realitate în privinţa renaşterii vechiului oraş. Se spunea că acaparase scena publică, că nu era sincer şi că singurul său interes în problema conservării obiectivelor istorice era acela de a se folosi de ea ca să câştige faimă şi bani. Jim Williams era şi el printre cei care gândeau astfel.

în public, Alder şi Williams erau politicoşi unul cu celălalt, dar era doar o politeţe de faţadă. Adler făcuse parte din consiliul de administraţie al muzeului Telfair pe vremea când Jim Williams era preşedinte şi, din când în când, animozitatea dintre ei ieşea la suprafaţă în şedinţele consiliului. Odată, Adler l-a acuzat pe Williams că fură mobilier din muzeu. Williams a negat şi a susţinut la rândul lui că Adler încearcă să mânjească cu noroi pe oricine are mai multă putere de decizie decât el în problemele muzeului. în cele din urmă, Williams a pus la cale un complot prin care l-a forţat pe Adler să părăsească consiliul de administraţie, lucru pentru care Adler nu l-a iertat niciodată.

Williams dispreţuia aproape totul la Lee Adler - gusturile sale în materie de artă, cuvântul lui de onoare, până şi casa acestuia. Cineva care venea în vizită la familia Adler a sunat din greşeală la uşa lui Williams şi a întrebat dacă domnul Adler e acasă. Williams i-a răspuns: „Domnul Adler nu locuieşte aici. Locuieşte în jumătate din casa dublă de acolo". Lee Adler nu era mai puţin dispreţuitor la adresa lui Williams. Credea că e un individ necinstit şi nu se ferea să o spună. în plus, bănuia că episodul cu drapelul nazist era mai mult decât o încercare nu prea inspirată de a sabota o echipă de filmare. A făcut cunoscut faptul că o scrisoare pentru Williams, din partea Societăţii John Birch1, ajunsese din greşeală la adresa lui. Adler critica stilul de viaţă „decadent" al lui Williams, dar asta nu l-a împiedicat să fie într-atât de curios încât să ia un binoclu şi să spioneze una dintre petrecerile lui Williams de Crăciun, la care participau numai bărbaţii. Din neglijenţă, Adler uitase să stingă lumina din camera în care se afla, iar silueta lui se zărea clar la fereastră. Williams l-a văzut, i-a făcut cu mâna şi a tras storurile.

Cu toate acestea, erau destui factori care, de cele mai multe ori, îi determinau pe cei doi să se abţină şi să se poarte civilizat. Lee Adler era de fapt Leopold Adler II, nepotul fondatorului magazinului Adler's, un fel de Saks Fifth Avenue din Savannah, iar unchiul mamei sale era Julius Rosenwald, unul dintre moştenitorii averii Sears Roebuck. Emma Adler era unica moştenitoare a celui mai mare pachet de acţiuni de la Banca Savannah. Fusese preşedinta Ligii 1 Organizaţie americană ultraconservatoare, izolaţionistă, cu un discurs şovin.
Junioarelor şi era implicată activ în numeroase organizaţii civice. Adevărul era că atât Jim Williams, cât şi soţii Adler erau personalităţi de primă mărime, oameni influenţi şi bogaţi. Locuiau foarte aproape şi frecventau aceleaşi cercuri, aşa încât se simţeau obligaţi să păstreze o notă de cordialitate. Tocmai de aceea, în ciuda faptului că îi detesta sincer pe soţii Adler, Jim Williams îi invita întotdeauna la petrecerile lui de Crăciun. Şi tot din această cauză, deşi nu-l puteau suferi pe Williams, soţii Adler întotdeauna acceptau invitaţia.
Intr-o dimineaţă însorită de aprilie, Lee Adler s-a apropiat de mine cu un zâmbet larg pe faţă şi cu braţul întins pregătit pentru o strângere de mână.
— Strângeţi mâna care va strânge mâna prinţului de Wales! a spus el.
Domnul Adler făcea în glumă referire la un articol apărut în ziarul de dimineaţă, care anunţa că el şi soţia sa urmau să plece la Washington la sfârşitul săptămânii pentru a se întâlni cu prinţul Charles. Soţii Adler şi prinţul aveau să participe la o discuţie despre construcţia de locuinţe pentru cei cu venituri modeste. Adler a presupus că citisem articolul şi aşa era. Cei mai mulţi îl citiseră şi, judecând după exuberanţa lui, domnul Adler fie nu ştia, fie nu-i păsa de ce spuneau unii despre această întâlnire.
— E încă unul dintre trucurile ieftine prin care Leopold încearcă să-şi facă reclamă, a comentat Jim Williams.
Dar ochii daţi peste cap şi altele asemenea nu se întâlneau doar la persoanele care aveau un dinte împotriva lui Lee

Adler. Katherine Gore, prietenă de o viaţă cu familia Adler, considera şi ea ştirea respectivă dezagreabilă.
— Şi mie mi-ar plăcea să mă întâlnesc cu prinţul Charles, a spus ea, dar nu m-aş coborî niciodată atât de jos pentru asta. Auzi tu, locuinţe pentru cei cu venituri modeste!
Adler şi cu mine ne aflam în biroul de la parterul locuinţei sale. Acesta era postul de comandă de unde Adler îşi dirija numeroasele proiecte în domeniul afacerilor imobiliare şi al conservării clădirilor istorice. Telefonul a sunat în altă cameră. Undeva, se auzea un copiator în funcţiune. Pereţii biroului erau acoperiţi cu mărturii ale rolului jucat de Adler în remarcabilul proces de renaştere a centrului istoric al oraşului Savannah. Fotografiile arătau transformările concomitente ce avuseseră loc în ultimii douăzeci şi cinci de ani: Savannah recăpătându-şi splendoarea de odinioară şi tânărul Lee Adler transformându-se în timp într-un bărbat cărunt, între două vârste.
Adler purta ochelari cu lentile semicirculare şi un costum de vară boţit, de culoare deschisă. Vorbea cu o voce blândă şi plăcută. Făcuserăm cunoştinţă cu o săptămână înainte la o petrecere în grădina casei unui istoric local, unde Adler s-a oferit să mă însoţească într-un tur al oraşului pentru a-mi arăta, etapă cu etapă, cum fusese salvată Savannah de la demolare. Pe când mă pregăteam să intru în maşina sa, mi-a dat de înţeles că era la curent cu toate comentariile răutăcioase la adresa lui.
— Ştiţi care e vorba de duh a zilei ? m-a întrebat. „Nu-i laudă deşartă, dacă-i chiar adevărat."
Mi-a aruncat o privire cu subînţeles pe deasupra ochelarilor. Parcă ar fi spus: „Nu dau,doi bani pe răutăţile care se spun pe la spatele meu. E ca în povestea cu vulpea şi strugurii".
Ne-am desprins de bordură şi ne-am pus în mişcare cu cincisprezece-douăzeci de kilometri pe oră. Astfel, comorile arhitectonice ale oraşului se derulau cu încetinitorul în faţa ochilor noştri - case tip, vile, grădini umbroase, pieţe îngrijite.
— Inchipuiţi-vă că toate locurile pe care le vedeţi sunt

părăsite şi pustii, a spus Adler. Gândiţi-vă că totul este în paragină - geamuri sparte, şindrile coşcovite şi putrede, obloane gata să cadă, acoperişuri surpate. Imaginaţi-vă cum ar arăta pieţele dacă nu ar fi decât mormane de mizerie în locul gazonului, al azaleelor şi al aranjamentelor florale. Pentru că aşa era cândva. De aceea lady Astor a numit Savannah „o femeie frumoasă cu faţa murdară", când a venit aici după al Doilea Război Mondial. Aşa îşi permisese Savannah să ajungă. Şi ce este de-a dreptul înfiorător e că nimănui nu-i păsa.

Un camion ne-a claxonat din spate. Adler a tras pe dreapta pentru a-i face loc să treacă, apoi şi-a reluat mersul încet, continuând povestea declinului prin care trecuse Savannah. Până în anii '20, oraşul rămăsese aproape intact - un oraş cu o superbă arhitectură de secol nouăsprezece. Dar migraţia către suburbii era abia la început. Oamenii plecau din splendidele lor case vechi din centru. Acestea erau transformate în apartamente, demolate sau pur şi simplu încuiate şi abandonate. Pe vremea aceea toţi banii se duceau pe extinderea suburbiilor, lucru bun pentru Savannah dintr-o singură privinţă: nu s-a pus problema să se demoleze şi să se niveleze zone întinse din centrul oraşului pentru construcţia de noi locuinţe. Savannah nu avea nici autostrăzi care să-i străpungă inima, aşa cum se întâmplă cu alte oraşe, deoarece de aici nu aveai unde să te mai duci. Era, geografic vorbind, punctul terminus.

Pe la începutul anilor '50, aproape o treime din vechiul oraş nu mai exista. Apoi, în 1954, patronii unei case mortuare au făcut public planul de a dărâma o clădire de locuit aflată în paragină pentru a construi o parcare, iar câţiva cetăţeni preocupaţi de soarta oraşului au organizat un protest. Clădirea cu locuinţe de închiriat era cunoscută drept Casa Davenport, unul dintre cele mai frumoase exemple de arhitectură neoclasică din America. Imobilul ajunsese o ruină la vremea aceea; acolo stăteau înghesuite unsprezece familii. Şapte doamne, printre care şi mama lui Lee Adler, au format un grup de iniţiativă, au salvat clădirea de la demolare

şi au restaurat-o. Au înfiinţat pe urmă Fundaţia Istorică Savannah şi aşa a început operaţiunea de protejare a oraşului. Iniţial, Savannah Istorică a avut un comitet de criză cu misiunea de a alerta cetăţenii cu privire la orice clădire veche în pericol iminent de a fi demolată. Dar comitetul nu putea să oprească demolările, nici măcar să obţină o amânare în instanţă. Tot ce putea face era să încerce să găsească pe cineva înţelegător, care să fie de acord să cumpere clădirea aflată în pericol şi să o restaureze. De cele mai multe ori clădirile erau demolate înainte ca ei să apuce să găsească pe cineva care să le salveze. Curând şi-au dat seama că singura modalitate de a salva casele vechi era să le cumpere. Atunci a intervenit Lee Adler.

— într-o dimineaţă, eram la masă şi luam micul dejun, a început el. Era în anul 1959, în decembrie. Citeam în ziar că urma să fie demolat un corp de patru case de pe Oglethorpe Avenue. Clădirile erau superbe. Construite în 1855. Erau cunoscute sub numele de Corpul Mary Marshall. Aceeaşi poveste: un demolator din oraş cumpărase casele pentru a le dărâma şi a vinde cărămizile. Cărămizile ! Vedeţi dumneavoastră, erau cărămizi cenuşii de Savannah, mai mari şi mai poroase decât cărămizile obişnuite, cu o culoare caldă, deosebită. Au fost arse în cuptoarele de pe plantaţia Hermitage, pe râul Savannah. Nu se mai fabrică şi nu pot fi reproduse. Se vindeau cu zece cenţi bucata, de trei ori mai mult decât preţul unei cărămizi obişnuite. In fine, cei de la demolări dărâmaseră deja magaziile, iar casele urmau să dispară şi ele în câteva zile.

Pe Oglethorpe Avenue, Adler a tras maşina, în faţa Cimitirului Colonial. Peste drum se vedeau patru case frumoase lipite una de alta, fiecare cu trepte din marmură albă la intrarea principală. Cărămizile erau de un roşu-cenuşiu stins.

— Iată-le, a spus Adler, complet restaurate. Când le-am văzut atunci nu mai aveau nici uşi, nici ferestre, iar treptele erau într-o stare foarte proastă. Cărămizile rezultate din demolarea magaziilor zăceau grămadă, în curte. Am intrat într-una dintre case şi am urcat până la etajul doi, de unde

se deschidea o privelişte magnifică. în momentul acela mi-am zis: „Nu pot permite să se întâmple aşa ceva!"
Adler i-a făcut o vizită bătrânului domn Monroe, patronul firmei de demolări, şi i-a spus că vrea să cumpere întreg şirul de case. Domnul Monroe i-a spus că poate să-i dea cărămizile în şase săptămâni.
— Nu vreau să vă atingeţi de cărămizile acelea, i-a replicat Adler. Vreau să le lăsaţi exact aşa cum sunt.
Domnul Monroe a fost de acord, dar i-a spus lui Adler că ar trebui să cumpere şi terenul; putea avea toate cele patru case, cu tot cu cărămizi şi teren, la cincizeci şi patru de mii de dolari. Aşa că Adler şi încă trei oameni au semnat înţelegerea. Apoi au întocmit un raport pe care l-au prezentat Fundaţiei Savannah Istorică, ce avea atunci trei sute de membri, cu propunerea ca fundaţia să cumpere casele - la un preţ de o sută optzeci de dolari plătiţi de fiecare membru în parte.
— Planul meu era ca fundaţia să vândă din nou casele unor oameni dispuşi să le restaureze. Au fost de acord.
Acesta a fost începutul fondului rotativ.
S-a întâmplat ca poetul Conrad Aiken să fi copilărit în imobilul aflat chiar lângă Corpul Marshall - la numărul 228, aceasta fiind casa în care tatăl lui Aiken îşi împuşcase soţia şi mai apoi se sinucisese în acea tragică dimineaţă de februarie 1901. După ce şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii în

Nord, Aiken dorea să se întoarcă pentru a-şi trăi ultimii ani de viaţă în Savannah. Aşa se face că un prieten de-al său milionar, pe nume Hy Sobiloff, a cumpărat şi a restaurat pentru Aiken şi soţia lui Mary prima casă din rândul de case cunoscut drept Corpul Marshall. Era imobilul de la numărul 230, situat chiar lângă casa în care locuise Aiken în copilărie.

— Când s-au terminat lucrările, a spus Adler, contrastul dintre ea şi celelalte trei era izbitor. Am pus mâna pe telefon şi am sunat la ziar să le spun aşa: „Vreţi să vedeţi un miracol? Veniţi încoace!" Aşa că au venit şi au publicat după aceea un articol mare în ediţia lor de duminică. Asta se întâmpla în februarie 1962. In ziua în care a apărut articolul am organizat o zi a „porţilor deschise". A plouat atunci, dar în jur de şapte mii de oameni au vizitat casa. Pur şi simplu s-a luat tot stratul de lac de pe balustradă. I-am lăsat să intre şi în casa nerestaurată de lângă ea pentru a vedea cum arăta casa lui Aiken înainte. Şi astfel au văzut pentru prima dată cum se poate transforma o cocioabă dărăpănată în ceva extraordinar. După aceea, lumea a devenit mai interesată de proiectele noastre. Oamenii au început să vadă posibilităţile. Au început să se gândească serios dacă nu era cazul să se mute înapoi în centru. Normal, ne-a ajutat faptul că cel mai mare poet din Savannah, laureat al Premiului Pulitzer, a fost chiar el cel care a dat tonul.

Ne-am reluat drumul. Adler mi-a arătat zeci de clădiri ce fuseseră salvate, oferindu-mi detalii despre starea iniţială a fiecăreia.

— La aceea, dispăruse complet veranda... casa aceea era acoperită cu plăci de azbest verde-deschis şi avea marchize din aluminiu... aici, acoperişul putrezise şi era găurit... Vorbea ca un doctor care trecea în revistă cazurile unor foşti pacienţi, acum complet refăcuţi.

Succesul înregistrat cu Corpul Marshall l-a încurajat pe Adler să strângă fonduri pentru a constitui un fond rotativ ce urma să fie folosit de Savannah Istorică pentru a salva şi alte imobile. Ideea era foarte simplă: fundaţia avea să folosească banii pentru a cumpăra casele aflate în pericol,

urmând să le vândă la rândul său - în pierdere, dacă era cazul - unor oameni care semnau un angajament că vor demara lucrările de restaurare în termen de optsprezece luni. Fundaţia a stabilit un plafon de două sute de mii de dolari pentru fondul respectiv, bani suficienţi la acea vreme pentru a salva o mulţime de imobile, cu condiţia ca acestea să fie achiziţionate rapid. Aşa a şi fost.

— Dar chiar şi pentru fondul rotativ am avut mult de luptat, a spus Adler. Veneam în fiecare zi în centru, trăgeam aer în piept şi puneam la cale planul de bătaie pe ziua respectivă. Şi a fost o adevărată luptă pentru că vechile imobile erau în continuare demolate în ritm destul de alert. Uneori câştigam, alteori pierdeam. Iar consilierii locali din Savannah nu ne-au ajutat deloc. Au respins de trei ori planul de dezvoltare urbană propus de noi deoarece credeau că totul făcea parte dintr-un complot comunist, aşa că nu au votat nici una dintre propunerile noastre de ordonanţe privind protejarea zonei istorice. De exemplu, monstruozitatea aia de acolo a reprezentat una dintre cele mai mari înfrângeri suferite de noi. Hyatt Regency Hotel.

Ne aflam acum pe Bay Street, în faţa Hotelului Hyatt - o clădire modernistă îndesată, chiar lângă Primărie. Hotelul Hyatt stătea la originea unui proces celebru în Savannah. Pentru a i se face loc pe aleea Factor's Walk se demolase o porţiune importantă dintr-un rând de magazii de bumbac din secolul al nouăsprezecelea, iar partea din spate, aflată pe River Street, ieşea mult în afară întrerupând linia faţadelor de clădiri de pe malul râului. Controversele legate de acest proiect au întârziat cu zece ani construcţia hotelului.

— Se poate vedea cât de nepotrivit este acest hotel în locul în care a fost amplasat, a spus Adler. Ne-am luptat cu ei prin tribunale şi, daţi-mi voie să vă spun, a fost o luptă crâncenă. Amândoi antreprenorii erau membri ai Fundaţiei Savannah Istorică. Sora unuia din ei era chiar directoarea în funcţie. Organizaţia s-a scindat. Era practic distrusă. Au fost nişte momente disperate. îmi amintesc cum m-am dus odată la o nuntă şi, când am intrat în biserică, mi-am dat

seama că eram în proces cu toţi cei de faţă, cu excepţia miresei şi a preotului.
Cam pe atunci, restaurarea zonei istorice se apropia de sfârşit. Fuseseră restaurate peste o mie de clădiri. Munca de restaurare fusese plătită de albi bogaţi, dar Adler a susţinut că negrii nu fuseseră strămutaţi. Fundaţia cumpăra de regulă clădiri abandonate. Dar când stocul de case nerestaurate din centrul istoric a început să se subţieze, următorul pas era extinderea operaţiunilor de restaurare la casele din cartierul vecin, cunoscut drept Cartierul Victorian. Aici era însă o cu totul altă poveste.
Am luat-o spre sud, pe Abercorn Street. După câteva intersecţii, arhitectura sobră a zonei istorice a fost înlocuită de fanteziile în stil victorian târziu - case mari şi vechi de lemn, cu turnuri romantice, frontoane şi ornamente extravagante. Câteva erau restaurate, dar cele mai multe erau într-o stare proastă.
Cartierul Victorian a fost prima suburbie a oraşului Savannah în care s-a circulat cu tramvaiul. Fusese construit între 1870 şi 1910 pentru albii din clasa muncitoare. După al Doilea Război Mondial, când aceştia s-au mutat mai la periferie, clădirile au fost luate în primire de indivizi care nu doreau decât să facă bani din chirii şi astfel, pe la 1975, zona devenise deja un cartier de negri. Casele, încă frumoase, erau în stare deplorabilă, iar în ultimii ani au început să fie cumpărate de speculanţii de pe piaţa imobiliară şi de albii cu dare de mână. Atunci Adler a devenit îngrijorat.
— Ar fi dus la o purificare socială şi rasială a zonei şi la strămutarea familiilor de culoare, mi-a spus el, iar eu eram hotărât să nu permit asta. Am cerut ajutorul Fundaţiei Savannah Istorică pentru a găsi o modalitate de a restaura zona fără a-i da pe oameni afară, dar fundaţia era încă divizată de pe urma scandalului Hyatt şi pe membrii ei nu-i interesau problemele locative ale oamenilor săraci. Atunci m-am hotărât să părăsesc fundaţia. Am înfiinţat o organizaţie nonprofit numită Proiectul de Reabilitare a Clădirilor Emblematice din Savannah, care s-a dovedit a fi un

mare succes pentru că toate categoriile de cetăţeni sunt reprezentate în consiliul de administraţie: negri, albi, bogaţi, săraci şi aşa mai departe.
Adler dorea să salveze clădirile din mâinile proprietarilor care le dădeau în chirie, dar nu se ocupau de ele şi să transforme Cartierul Victorian într-o comunitate prosperă, cu o populaţie bazată pe diversitate rasială şi socială. S-a gândit că proiectul ar putea beneficia de fonduri publice şi, până acum, folosind pentru finanţare metoda parteneriatului public-privat, cumpărase şi renovase trei sute de unităţi. Chiriaşii plăteau treizeci la sută din venitul lor pe chirie, iar restul era acoperit de subvenţiile pentru chirii de la bugetul federal.
— Presupun că nu mai este nevoie să vă spun că nu toată lumea e mulţumită de ceea ce facem noi aici, a spus Adler. Unii se plâng pe ascuns de faptul că negrii săraci au ajuns să trăiască în locuinţe subvenţionate atât de aproape de centrul istoric. Alţii, precum Jim Williams, au spus-o chiar în public. Jim Williams zice că avem de-a face cu „elemente infracţionale". Bănuiesc că aţi auzit de Jim Williams.
— Da, i-am răspuns eu. L-am cunoscut.
— Mmmmmm. Ştiţi de incidentul cu drapelul nazist ?
— Mi-a povestit chiar el. Mi-a spus că l-a agăţat de la balcon pentru a întrerupe o filmare în Monterey Square.
— Aşa e, a mai spus Adler. I-a pus pe poponarii ăia ai lui să atârne svastica de balcon şi să o mute de la o fereastră la alta.
Pe Anderson Street, Adler s-a oprit în faţa unei case proaspăt zugrăvite în gri şi alb.
— Acum veţi cunoaşte un exemplu de aşa-zis element infracţional.
Am urcat scările şi Adler a sunat la o uşă. Ne-a deschis o femeie de culoare, îmbrăcată cu un halat înflorat.
— Bună dimineaţa, Ruby, a spus Adler.
— Bună dimineaţa domnule Adler.
Adler mi-a făcut cunoştinţă cu doamna Ruby Moore.
— Uite, Ruby, l-am adus şi pe dumnealui să vadă cum e viaţa în Cartierul Victorian. Dacă nu te superi...

— A, nu-i nimic, a spus ea pe un ton binevoitor. Poftiţi, intraţi!
In duplex era răcoare. Avea trei dormitoare, o bucătărie cu dotări moderne şi tavanul înalt. Era şi o mică grădină în spatele casei. Deasupra şemineului se găsea portretul lui John F. Kennedy. Adler mi-a arătat repede apartamentul, conducându-mă prin camerele de sus şi de la parter. Apoi ne-am întors la doamna Moore care ne aştepta în hol.
— Casele astea erau oribile înainte să le repare, mi-a spus ea. N-am visat niciodată că o să arate aşa de bine după ce termină reparaţiile. Treceam pe aici în fiecare zi când le reparau, pentru că ştiam că o să-mi dea şi mie una. îmi place foarte mult apartamentul ăsta. Foarte mult. Are aer condiţionat şi încălzire centrală.
— E totul bine, Ruby ? a întrebat Adler.
— Da, sigur, a răspuns doamna Moore.
Apoi, întorcându-se spre mine:
— Nu vreţi să semnaţi în carte, vă rog ?
Pe o măsuţă din living, era o carte de oaspeţi deschisă. Când am semnat, am văzut că nu eram primul străin adus de Lee Adler în această casă. Un reporter de la Atlanta Constitution semnase şi el câteva rânduri mai sus.
Ne-am întors la maşină. Adler mi-a spus că Ruby Moore îndeplinea cerinţele necesare pentru a putea beneficia de o casă restaurată deoarece locuia de mult în Cartierul Victorian, lucra - era menajeră la hotelul Days Inn -, iar venitul ei era sub pragul impus de normele federale. Plătea o chirie de două sute cincizeci de dolari pe lună, restul fiind subvenţionat de guvernul federal. Adler a menţionat că cei pe care îi trimitea în inspecţie erau foarte mulţumiţi de doamna Moore; casa ei strălucea mereu de curăţenie, iar ea reprezenta mai degrabă regula decât excepţia.
— Noi nu asigurăm locuinţe pentru prostituate, cartofori sau traficanţi de droguri, a adăugat Adler.
Ne întorceam în zona istorică.
— Aş putea să vă arăt încă o sută de apartamente ca acesta, dar probabil v-aţi făcut deja o idee. De îndată ce au început

să se mişte lucrurile, investitorii privaţi s-au apucat să cumpere casele, iar valoarea proprietăţilor imobiliare a început să crească. Cartierul Victorian a devenit un exemplu la nivel naţional despre cum să restaurezi zone citadine fără a strămuta păturile sărace. în 1977 am organizat aici o conferinţă naţională despre problema locuinţelor şi au venit patru sute de oameni din treizeci şi opt de state. în anul următor, Rosalynn Carter a venit în Savannah şi a filmat o parte din emisiunea Good Moming America într-unui dintre apartamentele noastre renovate. Iar vinerea asta mergem la Washington să discutăm şi cu prinţul Charles despre aceste lucruri.
Am ajuns în Monterey Square şi am mers pe sensul giratoriu până în dreptul casei lui Adler.
— Ei bine, cam asta a fost, a spus el. Conservarea clădirilor istorice a fost iniţial doar un fel de hobby elitis, ceva în care se băgau toţi diletanţii cu bani. Dar noi am transformat-o într-o acţiune la nivel de mase. Cu timpul, am creat o industrie a turismului de două sute de milioane de dolari şi i-am convins pe oameni să locuiască din nou în centrul oraşului. Nu-i rău, nu ?
— E o realizare! am spus.
— Nu-i laudă deşartă, dacă-i chiar adevărat, a conchis Adler uitându-se la mine pe deasupra ochelarilor lui cu ramă semicirculară.
O săptămână mai târziu, Savannah Morning News publica o relatare de la întâlnirea soţilor Adler cu prinţul Charles. Ziarul îl cita pe Lee Adler care a spus că prinţul „a manifestat un interes deosebit pentru problemele oraşelor". Emma Adler a spus că prinţul le-a pus „întrebări extraordinar de inteligente, uimitoare şi competente". Peste alte patru zile în ziar a mai apărut un articol despre această întâlnire, de data aceasta o relatare la persoana întâi, scrisă de doamna Adler. „Era o zi superbă în Washington, scria ea. Soarele strălucea, cerul era de un albastru intens. Era o vreme perfectă pentru costum..."
Din nou soţii Adler erau subiect de conversaţie în anumite cercuri. Discuţiile nu erau nicăieri mai animate ca la

şedinţa Clubului Soţiilor pentru Jocuri de Societate, ce a avut loc marţi seara.
— Ce credeţi, a spus o femeie într-o rochie albastră de tafta, oare ăia de la ziar au trebuit să-i forţeze mâna Emmei ca să o convingă să scrie articolul acela ? Sau Emma le-a forţat lor mâna ca să-i facă să-l publice ?
Rochia femeii avea o fundă ce se întindea de la un umăr la celălalt, ca o pereche de aripi.
— Eşti rea, Julia, a spus o femeie cu o bentiţă din catifea neagră şi cercei din perle.
— Ba nu, nu sunt, a replicat femeia în albastru. Soţii Adler ar fi putut să facă din întâlnirea cu prinţul Charles o chestiune privată, dacă ar fi vrut. Dar, ca de obicei, au dat imediat fuga la ziar, şi asta schimbă datele problemei.
— Adevărat.
— Vreau să spun că Emma putea şi ea să fie mai reţinută, nu crezi ? Era aşa de preţioasă şi mulţumită de sine în articolul ăla...
— Şi tu acum, Julia... a spus cealaltă femeie coborând vocea. Mă faci să cred că eşti invidioasă.
Cele două doamne nu începuseră încă să joace cărţi. De fapt, stăteau la rând în faţa uşii Cynthiei Collins, aşteptând să fie primite în club. Acesta era unul dintre ritualurile neobişnuite ale Clubului Soţiilor pentru Jocuri de Societate. Clubul Soţiilor (cum i se spunea pe scurt) era unul dintre cele mai exclusiviste asociaţii din Savannah. Nici un alt oraş nu mai avea ceva asemănător. A fost înfiinţat în 1893 de şaisprezece doamne care căutau o modalitate de a se distra pe timpul zilei, când soţii lor erau plecaţi la serviciu. Clubul avea tot timpul şaisprezece membre - nici mai mult nici mai puţin. O dată pe lună, întotdeauna într-o zi de marţi, se adunau la una dintre membre, unde, timp de două ore jucau cărţi, serveau cocteiluri şi o masă frugală. Alte treizeci şi două de doamne erau invitate special, cu numele gravate pe invitaţii, astfel că numărul doamnelor prezente se ridica întotdeauna la patruzeci şi opt, ocupându-se în total douăsprezece mese de joc.

După obiceiul clubului, doamnele soseau cu câteva minute înainte de ora patru după-amiaza, purtând mănuşi albe, rochii lungi şi pălării uriaşe împodobite cu flori sau pene. Nu sunau la uşă, ci aşteptau afară, fie în maşină, fie pe trotuar, până când gazda deschidea uşa, punctual, la ora patru. Doamnele intrau apoi în casă, se aşezau la mese şi începeau imediat să joace cărţi. în primii ani de existenţă a clubului, se juca whist, euchre sau 500. Mai târziu jocul de bază a devenit bridge-ul cu licitaţie, apoi varianta sa modernă, bridge-ul cu contract. Dar vreme de mulţi ani a continuat să existe o masă la care se juca numai whist, pentru că doamna J.J. Rauers refuza să înveţe să joace şi altceva.
De îndată ce doamnele începeau jocul, totul se desfăşura după un program foarte strict, care începea cu servirea unui pahar cu apă. Fiecare doamnă ce devenea membră a Clubului Soţiilor primea un exemplar tipărit al programului. Acesta cuprindea următoarele date:
Patru şi cincisprezece: apă
Patru treizeci: luat paharele
Patru patruzeci: golire scrumiere
Patru patruzeci şi cinci: adus şerveţele
Cinci: cocteiluri
Cinci şi cincisprezece: al doilea cocteil
Cinci treizeci: al treilea cocteil
Cinci treizeci şi cinci: ultima mână, adus feţe de masă
Cinci patruzeci: servit mâncarea
Cinci patruzeci şi cinci: punctajul cel mare şi tăierea la aşi
Şase: premierea, plecarea doamnelor
Să găzduieşti un astfel de eveniment era o treabă foarte serioasă. Era considerat un motiv suficient pentru a zugrăvi locuinţa sau a redecora salonul. Cerinţa minimă era să-ţi scoţi argintăria din locul în care ţineai obiectele de valoare. Cât priveşte respectarea programului, exista întotdeauna un colectiv de servitoare bine instruite, care cunoşteau succesiunea evenimentelor mai bine decât membrele clubului; acest colectiv era „împrumutat" de la o gazdă la alta, pentru a le uşura acestora dificila misiune. Respectarea programului era

foarte importantă deoarece astfel doamnele se puteau întoarce la casele lor la timp, pentru a-şi primi soţii care se întorceau de la serviciu. în club, rolul soţilor era la fel de important ca acela al soţiilor. La urma urmei, ei erau cei care plăteau facturile pentru masă şi pentru punerea la punct a locuinţei. Şi reprezentau, desigur, criteriul cel mai important pentru admiterea unei femei în club: în primul rând, aceasta trebuia să fie căsătorită. Regulamentul spunea că, în cazul în care o membră a clubului divorţa, aceasta trebuia să demisioneze fără a i se returna cotizaţia de membră. Numeroase căsnicii au rezistat de-a lungul timpului numai datorită acelei prevederi, în orice caz, de trei ori pe an, ora de întâlnire a membrelor Clubului Soţiilor era decalată de la patru la şapte treizeci pentru ca importanţii lor soţi să poată participa şi ei la jocurile de cărţi. Bărbaţii trebuiau să poarte papion. în prima zi de marţi după întoarcerea familiei Adler de la Washington, bărbaţii erau şi ei invitaţi la Clubul Soţiilor. Gazda din acea seară era doamna Cynthia Collins, soţia lui Cameron Collins. Ea şi soţul ei locuiau împreună cu cei trei copii într-o casă de pe Oglethorpe Avenue. Bărbaţi cu papion şi femei în rochii lungi au început să se adune în faţa casei cu puţin înainte de ora şapte şi treizeci de minute. Mi-am pus şi eu papion în seara aceea, fiind invitat de doamna Collins.

— Nu sunt invidioasă pe Emma Adler, a spus femeia în albastru. Deloc. Sunt prima care recunoaşte că Emma face o mulţime de lucruri extraordinare. Este o persoană de mare valoare pentru comunitatea noastră, şi dacă cineva merita să se întâlnească cu prinţul Charles, ea este aceea. Totuşi... goana asta după faimă... E atât de înjositoare! Tot timpul fac aşa. De parcă Lee a restaurat Savannah de unul singur. Lui Lee îi place să se scalde în luminile rampei, şi Emmei la fel.

Femeia s-a întors spre un domn blond, cu început de chelie, care stătea rezemat de un copac, cu mâinile în buzunare.

— Tu ce crezi, dragă, sunt nedreaptă ?

Bărbatul a ridicat din umeri şi a zis:

— Cred că faţă de mama ei Emma Adler este un real progres.

Mama Emmei Adler se numea Emma Walthour Morel, o femeie corpolentă şi dominatoare cunoscută în oraş sub porecla „Big Emma". Big Emma era unul dintre cei mai bogaţi oameni din Savannah, fiind deţinătoarea pachetului majoritar de acţiuni de la Savannah Bank, şi avea o personalitate foarte puternică. După cum a descris-o un prieten de familie, Big Emma era genul de persoană care nu putea fi mulţumită dacă nu avea o masă în care să bată cu pumnul. Devenise o legendă în Savannah. Acasă avea o încuietoare montată la frigider pentru a-i împiedica pe servitori să fure mâncare. în timpul unei petreceri se ridica de zece sau cincisprezece ori de la masă pentru a se duce la bucătărie să descuie şi să încuie frigiderul. Mai târziu, după ce plecau musafirii, John Morel se strecura în bucătărie şi le dădea servitorilor bacşişuri grase pentru a-i îmbuna şi pentru a le mângâia puţin orgoliul rănit toată seara de comportamentul lui Big Emma.

Trecută bine de nouăzeci de ani, Big Emma mai putea fi văzută prin Savannah la volanul limuzinei sale Mercedes, însoţită de ciobănescul german care stătea pe locul din faţă, şi de bătrânul ei şofer negru, îmbrăcat în livrea, care stătea în spate. Şoferul, care era angajatul doamnei Morel de peste treizeci de ani (şi care mai înainte lucrase pentru mama ei), avea permisiunea de a conduce maşina ei mai mică, dar nu şi limuzina Mercedes. Nimeni în afară de Big Emma nu avea voie să o conducă; era domeniul ei exclusiv. Nu de mult, într-o zi pe la prânz, a venit cu Mercedesul la sediul Savannah Bank din Johnson Square pentru a semna nişte acte. înainte de a pleca de acasă îi telefonase directorului şi îi spusese să o aştepte cu actele lângă bordură, în faţa băncii. A spus că se grăbea şi nu voia să aştepte. Douăzeci de minute mai târziu Big Emma intra în Johnson Square, cu impozantul ei ciobănesc german în faţă şi cu şoferul negru în uniformă, pe bancheta din spate. A tras maşina lângă director, dar fără să se oprească de-a binelea. Directorul a mers în pas alergător pe lângă limuzină, dându-i actele pe geam şi rugându-se de ea: „Pentru numele lui Dumnezeu! Emma, opreşte maşi-

na!" Big Emma a continuat să meargă cu 10-l5 kilometri pe oră, semnând documentele şi dându-i-le înapoi, unul câte unul. Parcursese deja jumătate din Johnson Square când i-a dat directorului înapoi ultimul document pe care îl semnase. Apoi a închis geamul şi s-a îndepărtat cu viteză.
Dintre toate poveştile despre Big Emma Morel, cea mai cunoscută era legată de opoziţia sa vehementă faţă de mariajul fiicei sale cu Lee Adler pe motiv că acesta era evreu. Big Emma nu se lăsa. Urla, perora, bătea cu pumnul în masă. Nici nu voia să audă că John Morel, propriul ei soţ şi tatăl Emmei, avea şi el un bunic evreu. Când a văzut că Emma nu cedează, Big Emma s-a supărat rău. A refuzat să meargă cu fiica ei la New York pentru rochia de mireasă. Tânăra s-a dus până la urmă cu mama lui Lee Adler. La pregătirile de nuntă, Big Emma s-a ţinut cât mai departe de familia Adler. Apoi, la petrecere, a refuzat să-i lase pe cuscri să stea şi ei lângă miri pentru a-i întâmpina pe oaspeţi. Le-a făcut atâtea şicane, încât s-au lăsat păgubaşi. întâmplarea nu fusese uitată nici astăzi, după douăzeci şi cinci de ani. Şi acesta era motivul pentru care domnul care stătea cu mâinile în buzunar în faţa casei Cynthiei Collins o considera pe Emma Adler superioară mamei sale.
Fix la ora şapte treizeci, radioasă, îmbrăcată cu o rochie neagră şi ţinând în mână un evantai din dantelă neagră, Cynthia Collins a deschis uşa.
— Intraţi, vă rog! ne-a invitat veselă.
Invitaţii au intrat pe rând şi au început să se plimbe printre mesele de joc aşezate în camera de zi şi în sufragerie. Imediat ce îşi găseau numele pe cartonaşe oamenii se aşezau la locul indicat şi, curând, toate mesele erau ocupate. Discuţiile au încetat şi în casă nu se mai auzea decât un murmur înăbuşit, însoţit de foşnetul cărţilor amestecate, amintind de freamătul frunzelor căzute pe o peluză şi răvăşite de adierea unui vânt de toamnă.
Nefiind jucător de bridge, m-am retras împreună cu alţi doi invitaţi - un bărbat şi o femeie - într-o mică bibliotecă de lângă camera de zi. Bărbatul avea părul alb şi lung,

iar pe faţă avea un zâmbet binevoitor. După câte mi-am dat seama, omul era o persoană de vază în comunitate. Femeia avea cam patruzeci de ani şi fuma o ţigară albăstrie. De cealaltă parte a camerei, două servitoare cu uniforme noi, alb cu negru, aşteptau lângă sticlele cu apă, Manhattan, martini şi punci din ceai cu vin de Xeres. Cynthia Collins a intrat în cameră, zâmbitoare şi roşie în obraji.
— Prima rundă a început la timp, aşa că pot să-mi trag şi eu sufletul un pic. Sper că nu aţi aşteptat prea mult afară pe căldura asta.
— Toată lumea a vorbit numai despre Lee şi Emma, a spus femeia cu ţigara albastră.
— Ştii, chiar mă gândeam la Lee azi după-amiază, când scriam numele invitaţilor pe cartonaşe, a spus Cynthia. Trebuie să fii foarte atentă pe cine lângă cine aşezi, din cauza tărăboiului cu Hotelul Hyatt. Chiar şi la ora asta. Fireşte, trebuie să-i mulţumim lui Lee pentru asta.
— Nu-mi aminti, a replicat cealaltă femeie. A fost groaznic. Când scandalul era în toi nici nu te mai puteai duce la petreceri. Nu puteai să mai faci nimic. Toţi se luau la ceartă. Mai bine nu mai ieşeai din casă.
— De atunci, eu şi cumnata mea nu am mai vorbit până în ziua de azi, a spus bărbatul cu părul alb pe un ton solemn. Recunosc totuşi că ar trebui să fiu recunoscător pentru asta.
Cynthia Collins s-a uitat discret la ceas.
— Apa! le-a şoptit ea servitoarelor.
— Cu Lee e întotdeauna totul sau nimic, a reluat cealaltă femeie. Dacă lui nu-i iese un lucru, nimeni nu mai are dreptul să încerce. Aplică mereu tactica pământului pârjolit.
— Şi ţipă cât îl ţine gura, a completat Cynthia.
— Ba chiar mai mult decât atât, draga mea. Nu mai ţii minte povestea cu pistolul ?
— Ce pistol ?
— Lee s-a certat cu unul dintre ceilalţi membri ai consiliului de administraţie al Fondului Naţional şi, la un dineu, a scos pistolul la el. Cred că s-a întâmplat în Chicago. Acum câţiva ani.

— A, da! Aşa e! a spus Cynthia. Uitasem povestea. Dar, din câte îmi amintesc era vorba de un pistol de jucărie. Şi, după cum am auzit, de fapt Lee nu l-a ameninţat. I-a arătat arma şi i-a sugerat omului să se împuşte cu ea.
— Poate că aşa a fost, a spus cealaltă femeie.
— Lumea a fost şocată. Se pare că în familia bietului om avuseseră loc nişte incidente cu arme de foc cu puţin timp înainte, ceea ce făcea gestul lui Lee de-a dreptul grotesc. Jimmy Biddle era pe atunci preşedinte al Fondului Naţional. A luat atitudine şi i-a spus lui Lee că a depăşit orice limită şi i-a cerut să se retragă din consiliul de administraţie. A fost un gest foarte jenant şi de prost-gust.
— Cam aşa mi s-a părut şi mie.
Bărbatul cu părul alb stătea pe scaun, uitându-se când la o femeie, când la cealaltă, ca un spectator la un meci de tenis. Cynthia mi s-a adresat apoi:
— Poate vă părem nişte cârcotaşi, dar, cu ani în urmă, îl adoram pe Lee. Eram discipolii lui. Datorită lui ne-am mutat cu toţii în centru, pe vremea când încă mai arăta ca o mahala şi nu era o zonă foarte sigură. Era ceva nou, pasionant. Soţii Hartridge şi-au cumpărat o casă pe Jones Street, chiar lângă un bordel. Pe atunci Lee făcea ceva magnific. Era un idealist şi un vizionar. Salva de la ruină centrul istoric al oraşului. Desigur, el, personal, nu s-a mutat în centru decât mult mai târziu. El şi Emma stăteau în Ardsley Park, o zonă în care locuitorii erau în siguranţă, în timp ce noi, ceilalţi, ne-am mutat în centru şi am fost adevăraţii deschizători de drumuri. Familiile Cunningham, Critzer, Brannen, Rhangose, Dunn - cu alte cuvinte toţi cei din consiliul de administraţie al Fundaţiei Savannah Istorică locuiau în centru, cu excepţia lui Lee. El şi nevastă-sa nu s-au aruncat cu capul înainte. Vorbeau una şi făceau alta. Iar acum se pare că nu-l interesează decât nenorocitele alea de distincţii şi să se gudure pe lângă celebrităţi ca prinţul Charles.
— Ce s-a întâmplat ? am întrebat eu.
— A devenit un ins imposibil, a spus Cynthia. Nu a fost de la bun început adeptul procedurilor democratice. Când

era el preşedintele Fundaţiei, făcea numai ce-l tăia capul şi rareori se consulta cu membrii consiliului. Lucrurile s-au precipitat când a apărut problema cu Hotelul Hyatt. Toţi eram împotriva construirii hotelului, inclusiv Lee. Apoi am votat în consiliu dacă să facem sau nu publică poziţia noastră. S-a votat să mai aşteptăm şi să vorbim mai întâi cu constructorul. Dar Lee era de neclintit. Voia imediat o confruntare publică. Consiliul s-a ţinut şi el tare. Cum nu a reuşit să-şi impună punctul de vedere, Lee s-a hotărât să lanseze de unul singur atacul împotriva hotelului. Mai întâi şi-a retras contribuţia anuală la bugetul fundaţiei - şapte mii de dolari, pe care-i alocase pentru salariul directorului. Apropo, asta era o manevră tipică de-a lui Lee, aceea de a specifica expres felul în care avea să fie folosită donaţia sa, în loc să dea banii ca toţi ceilalţi, fără nici un fel de condiţii. Nu se poate să nu fie el mai cu moţ. Nu se simte bine dacă nu e el cel care taie şi spânzură. Nu-i de mirare că cei din consiliu l-au dat afară.
Am ciulit urechile la auzul acestor cuvinte.
— Credeam că Lee Adler a demisionat din Fundaţia Savannah Istorică, nu că a fost dat afară, am spus eu.
— Lee a fost dat afară prin votul majorităţii, a spus Cynthia, iar înfrângerea sa a fost şi mai usturătoare pentru că cei care au votat împotriva lui erau chiar prietenii şi discipolii săi. Iar votul a fost unanim. Procesul-verbal al şedinţei a dispărut din arhivă - în mod cu totul misterios -, dar îl puteţi întreba pe Walter Hartridge despre cum s-au petrecut lucrurile. El era preşedinte atunci. E aici cu soţia lui, Connie, şi joacă bridge în camera alăturată.
— Cel mai trist, a continuat cealaltă femeie, este că totul s-ar fi terminat cu bine, dacă Lee nu s-ar fi apucat să facă valuri. La un moment dat, antreprenorul a venit cu o soluţie de compromis mai bună decât cea cu care aveam să ne procopsim în cele din urmă.
— Aveam impresia, am spus eu cu gândul la ceea ce îmi spusese Adler, că Lee Adler şi-a dat demisia din fundaţie din cauza unor neînţelegeri pe tema locuinţelor pentru negri din Cartierul Victorian.

Auzind acestea, cealaltă femeie şi-a stins ţigara albastră strivind chiştocul în scrumieră.
— Nu mai suport! a strigat ea. Mă scoate din sărite! Cynthia, nu mă interesează în ce punct am ajuns cu programul, eu, una, sunt gata să beau ceva.
S-a dus la masă şi şi-a turnat un pahar de Manhattan.
— Lee Adler nu şi-a dat demisia din Fundaţia Savannah Istorică, a fost dat afară! a spus femeia. Asta se întâmpla în 1969. Au mai trecut vreo cinci ani până şi-a înfiinţat cealaltă fundaţie în Cartierul Victorian. Sunt două lucruri complet diferite. Fundaţia lui cu clădirile emblematice nu este altceva decât un mod de a se umfla în pene. Normal, el susţine că face un lucru nobil. O face pe marele restaurator cu înaltă conştiinţă civică. Zice că vrea să facă un cartier în care albii şi negrii să conviețuiască în armonie. Aiurea! Face un nou ghetou pentru negri. Nu e o adevărată integrare rasială. E o întoarcere la segregare... Lee a fost terminat când a fost dat afară din Savannah Istorică. Fusese preşedinte vreme de şase ani. Era viaţa lui. Trebuia să le demonstreze celor din fundaţie că poate să se descurce şi singur şi, uite-aşa, a pus ochii pe Cartierul Victorian de care avea să se folosească pentru a-şi atinge scopul. A venit cu şmecheria de a pune mâna pe fonduri guvernamentale ca să cumpere şi să restaureze imobile istorice pentru cei care beneficiază de subvenţii pentru chirie. Nu avea nimic de-a face cu pioasele obiective sociale anunţate. Nu era decât un mod de a face rost de finanţare pentru proiectul de restaurare în fruntea căruia se afla chiar el. Zice că restaurează case fără să-i dea afară pe vechii locatari - de parcă acest cartier ar fi fost, istoriceşte vorbind, un cartier de negri sau măcar o zonă cu populaţie mixtă. Ei bine, n-a fost aşa. Până pe la mijlocul anilor '60 a fost un cartier de albi din clasa de mijloc. Dacă Lee nu ar fi fost atât de preocupat de propria persoană, piaţa imobiliară ar fi avut grijă de Cartierul Victorian. Şi, credeţi-mă, negrii ar fi fost în continuare bine reprezentaţi în centru. Recunosc, avem nevoie de un fond locativ de stat, dar Cartierul Victorian este locul cel mai prost ales pentru asta.

Femeia mi-a explicat că imobilele din Cartierul Victorian erau, majoritatea, construite pe structuri din lemn, ceea ce însemna că asigurarea împotriva incendiilor era foarte scumpă şi că acele case trebuiau zugrăvite o dată la trei ani deoarece umiditatea crescută făcea ca vopseaua să se cojească foarte repede.
— Asemenea costuri nu se justifică pentru locuinţele subvenţionate de stat, a continuat ea. Iar Lee nu face nişte lucrări de restaurare de calitate. Devastează casele, smulgând frumoasele ornamente victoriene, cum ar fi tavanele din tablă stanţată. Şi nici nu ţine casele în bună stare. Uitaţi-vă la ele - la toate, nu la cele câteva cu care îi place să se laude. Vopseaua se cojeşte, balustradele verandelor sunt deja rupte. La doi-trei ani de la restaurare, casele nu se mai deosebesc de clădirile nerestaurate de lângă ele.
Prin uşa deschisă le vedeam pe servitoare care treceau de la o masă la alta şi strângeau paharele cu apă.
— Şi, dacă îmi permiteţi să întreb, a continuat femeia, care-i problema dacă zona devenea un cartier select ? Asta nu l-a deranjat deloc pe Lee când a fost vorba de centrul istoric. E adevărat, a reuşit să împiedice transformarea zonei în cartier de lux, dar, pentru asta, a făcut praf valoarea de piaţă a imobilelor de acolo. Oferta e mare în Cartierul Victorian, dar nu există cumpărători. în numele conservării clădirilor istorice, Lee Adler a anulat orice posibilitate de conservare a cartierului.
Dar Adler îmi spusese că restaurarea clădirilor din Cartierul Victorian a încurajat investiţiile private.
— Asta e o minciună sfruntată, şi nimeni nu ştie asta mai bine decât Lee Adler. Unul din fiii lui a cumpărat o casă de pe Waldburg Street şi a restaurat-o foarte frumos. Dar când a venit vremea să o vândă nu erau cumpărători. Preţul iniţial a fost de o sută treizeci şi cinci de mii de dolari. Acum a coborât la nouăzeci şi şapte de mii şi nimeni nu o vrea pentru că e o casă frumoasă trântită în mijlocul unei mahalale de negri.
— Oamenii care nu stau în Savannah cred că povestea

Cartierului Victorian este o poveste de succes, pentru că asta le spune Lee. Toţi înghit găluşca. Prinţul Charles e doar ultimul dintr-o lungă serie de naivi.
— Ce e cu adevărat enervant, a reluat cealaltă femeie, este felul în care soţii Adler s-au erijat în arbitri ai moralităţii, îmi vine să urlu. M-am săturat de aerele de aristocrat pe care le are Lee. Şi mi-e silă de joaca Emmei de-a Eleanor Roosevelt. Ce am făcut noi să meritǎm aşa ceva ?
— Multe, a zis bărbatul cu părul alb.
Cele două femei s-au uitat la el surprinse. Bărbatul îşi păstrase zâmbetul binevoitor.
— Lee este un locuitor de vază al oraşului, nu-i aşa ? a întrebat el pe un ton blajin. Este membru al Clubului Cotillion care organizează balul debutantelor. Este unul dintre-cei cincisprezece distinşi domni din Clubul Madeira, unde, împreună cu ceilalţi, ţine discursuri sofisticate la dineuri epicuriene şi la un pahar de vin scump de Madeira. Este şi în Clubul Chatham unde se poate duce să mănânce şi să bea şi să se uite peste acoperişurile caselor din centrul istoric, la conservarea căruia a contribuit decisiv.
Cele două femei au dat din cap precaute, neştiind sigur unde bătea bărbatul.
— Joacă golf la Clubul de Golf din Savannah, a spus bărbatul. Deci Lee Adler face parte din crema societăţii din Savannah. Cel puţin aşa s-ar crede. Dar, de fapt, lucrurile nu stau tocmai aşa, nu ? în Savannah avem stilul nostru de a trage linie - de a spune „Poţi să mergi până aici, însă nu mai departe, pentru că, de fapt, tu nu eşti unul de-ai noştri1. Există Clubul Oglethorpe, care reprezintă felul nostru de a spune asta. Şi mai e şi Clubul de yachting.
Omul vorbea domol, ca un profesor îngăduitor.
— Lee Adler este evreu, a continuat el. Mulţi dintre prietenii lui apropiaţi sunt membri ai Clubului Oglethorpe şi ai Clubului de yachting, el însă nu.
— Dar Clubul Oglethorpe are şi membri evrei, a spus femeia. Bob Minis e membru.
— Da. Bob Minis este unul dintre cei mai vechi membri

ai Clubului Oglethorpe şi toată lumea îl adoră. Este în acelaşi timp şi stră-strănepotul primului copil alb care s-a născut în Georgia, ceea ce îl face să fie o părticică vie din însăşi istoria Georgiei. Este evreu, dar nu pe de-a-ntregul. Amândouă soţiile lui au fost creştine, şi la fel sunt cei mai mulţi dintre prietenii lui, iar copiii i-au fost botezaţi şi crescuţi ca membri ai Bisericii Episcopale. Bob Minis dă bine ca membru al Clubului Oglethorpe. Lăsând la o parte faptul că este o companie atât de plăcută, ne oferă posibilitatea de a spune ceea ce ai spus şi tu deja: „Dar avem evrei în Clubul Oglethorpe".

Bărbatul şi-a încrucişat braţele şi s-a uitat pe rând la fiecare dintre noi, de parcă ar fi vrut să se asigure că mesajul lui fusese receptat.

— Pe de altă parte, a continuat ei, avem cazul lui Lee Adler. Tratat cu refuz de Clubul Oglethorpe şi dat afară din Fundaţia Savannah Istorică. Ce-i mai rămâne ? Trebuie să facă ceva extraordinar, ceva cu totul ingenios. După mine, a reuşit mai mult decât şi-ar fi închipuit în cele mai îndrăzneţe visuri ale sale. Prin activitatea sa în Cartierul Victorian, nu numai că şi-a consolidat renumele de mare restaurator de clădiri istorice, dar a şi îmbrăcat mantia impenetrabilă a moralităţii: spaţii de locuit pentru negrii săraci. Dacă i te opui, vei fi considerat rasist. Poate că proiectul lui Lee, cu clădirile emblematice, este scump şi nerealist. Poate că lucrările lui de restaurare au fost făcute de mântuială. Poate că a contribuit la scăderea valorii de piaţă a imobilelor din Cartierul Victorian. Poate că a creat un nou ghetou. Poate că într-adevăr, aşa cum bănuiesc unii, a făcut totul doar pentru bani şi faimă. Dar nimeni nu poate să se ridice şi să i-o spună verde-n faţă, şi tocmai de aceea planul lui este atât de genial. Lee Adler şi-a atins obiectivul: şi-a câştigat statutul de mare restaurator la nivel naţional, iar nouă ne-a bătut obrazul cu problema rasială.

— Nu cred că e sincer în privinţa negrilor, a spus femeia cu ţigara albastră. Nici unul dintre cluburile din care face parte Lee - cel puţin cele pe care le-ai amintit - nu a avut

vreun membru de culoare.
— E adevărat, a spus bărbatul, şi, în plus, bănuiesc că şi negrii înşişi au motive să se îndoiască de sinceritatea lui Lee şi a Emmei. De exemplu, dacă citiţi cu atenţie articolul Emmei despre prinţul Charles, veţi observa ceva foarte curios. Emma îi ia la rost pe jurnaliştii din Washington care au fost prezenţi la întâlnire pentru că erau mai degrabă interesaţi de „speculaţii frivole despre viaţa prinţului Charles" decât de problema asigurării locuinţelor pentru categoriile defavorizate. Dar apoi povesteşte în detaliu despre draga ei bucătăreasă negresă pe care a luat-o cu ea şi despre cum a făcut aceasta un coşuleţ din ace de pin pentru prinţ şi cum, vreme de -săptămâni întregi, şi-a făcut griji despre cum să i-l prezinte prinţului. Emma nu a avut nimic de obiectat la grijile oarecum copilăreşti ale bucătăresei legate de micul ei cadou, deşi nici coşuleţul nu avea nimic de a face cu problema fondului locativ. Emma pare să judece cu dublă măsură. Una pentru ziariştii şcoliţi şi cu pretenţii şi alta pentru bucătăresele negrese fără carte. De aici se poate trage concluzia că are o atitudine de superioritate faţă de negri. Faţa femeii cu ţigara albastră s-a topit într-un zâmbet satisfăcut.
— îhâm, a spus ea.
— Cred că negrii ştiu bine care-i treaba cu Lee şi Emma, a reluat bărbatul. Mai ştiu probabil că nimeni dintre cei prezenţi astăzi aici nu a renovat trei sute de apartamente pentru negrii săraci şi nici nu şi-a luat bucătăreasa negresă la Washington pentru a-i face cunoştinţă cu prinţul Charles. Negrii ştiu că soţii Adler fac ceva pentru ei, indiferent de motive. Şi, în schimb, fac şi ei ceva pentru familia Adler.
— Ce Dumnezeu fac ei pentru familia Adler ? a întrebat femeia.
— Le dau voturile, a răspuns el. îţi aminteşti, poate, că, la ultimele alegeri, Lee şi Emma l-au susţinut pe Spencer Lawton pentru funcţia de procuror general împotriva lui Bubsy Ryan. Soţii Adler au fost printre cei mai mari finanţatori ai campaniei lui Lawton. E uşor de presupus că Lee

le-a spus liderilor religioşi ai comunităţii de culoare că el susţine candidatura lui Lawton. Imediat, Alianţa Pastorilor Negri, care, în trecut, îl sprijinise pe Ryan, a schimbat macazul şi a început să-l susţină pe Lawton. Lawton a câştigat voturile cetăţenilor de culoare şi acestea i-au asigurat victoria. Aşa că, fie că a plănuit asta sau nu, Lee Adler a ieşit din criză cu o solidă bază electorală. Şi cu un procuror general recunoscător pentru sprijinul acordat. Asta face din Lee o forţă politică. Ar fi incorect din punct de vedere politic ca oricare reprezentant al autorităţilor să se opună proiectelor imobiliare ale lui Lee.

Spunând acestea omul a ridicat din sprâncene ca şi cum ar fi spus: „Şi cu asta mi-am încheiat pledoaria".

— Mda, înţeleg ce vrei să spui, a zis sec femeia.

Bărbatul s-a uitat apoi şi la Cynthia Collins, dar chiar în acel moment doamna Collins trăgea cu ochiul la ceas. O expresie de îngrijorare i se citea pe faţă. Privirea ei s-a intersectat cu cea a servitoarei care aştepta lângă uşă.

— Şerveţelele! a şoptit ea.

Capitolul 11
Ştirea de ultimă oră

La un moment dat, în timpul experimentului meu în materie de viaţă biurbană, mi-am dat seama că stăteam mai mult în Savannah decât în New York. Clima însăşi oferea un motiv suficient de bun pentru ca balanţa să încline în favoarea Sudului. La sfârşitul lunii aprilie, New Yorkul încă se zbătea să iasă din ghearele iernii, în timp ce Savannah se delecta în mijlocul unui grandios spectacol oferit de primăvara caldă şi tihnită. Cameliile şi narcisele înfloriseră în decembrie şi în ianuarie. Au urmat glicina şi cercisul, iar apoi, pe la mijlocul lui martie, azaleele au izbucnit într-un concert de uriaşe flori roşii, albe şi purpurii. Inflorescenţele albe ale cornilor pluteau ca nişte norişori de zahăr pudră deasupra tufelor de azalee. Caprifoiul, iasomia şi primele flori de magnolie începeau să parfumeze aerul. Cine avea nevoie de frigul din New York ?

Aşa se face că am rămas în Savannah. Străzile tăcute şi

adormite ale oraşului au devenit străzile mele preferate. Am rămas în acelaşi loc, la fel ca locuitorii oraşului. Aceştia vorbeau adesea despre alte locuri de parcă ar fi călătorit mult, dar, de regulă, erau doar vorbe. Cel mai mult le plăcea să vorbească despre Charleston, mai ales în prezenţa unui nou-venit. Nu se mai saturau să compare cele două oraşe. Savannah era Oraşul Gazdă; Charleston era Oraşul Sfânt (pentru că avea multe biserici). Savannah avea clădiri mai frumoase, dar în Charleston interioarele erau mai rafinate. Savannah era un oraş eminamente englez în ceea ce priveşte stilul arhitectural şi temperamentul locuitorilor; în Charleston se făceau simţite influenţele franceză şi spaniolă pe lângă cea engleză. Savannah prefera vânătoarea, pescuitul şi petrecerile în locul străduniilor intelectuale; în Charleston, lucrurile stăteau taman pe dos. Savannah era o atracţie turistică; Charleston era copleşit de turişti. Fără încetare. în mintea majorităţii americanilor, Savannah şi Charleston erau două oraşe surori. Dacă aşa stăteau lucrurile, atunci cele două surori nu se prea aveau la inimă. Cei din Savannah mergeau rar în Charleston, chiar dacă era la mai puţin de două ore cu maşina. Dar, de fapt, „savanezii" plecau foarte rar undeva. Era prea mare deranjul. Se mulţumeau să rămână în oraşul lor izolat, într-un soi de arest la domiciliu pe care şi—l impuneau singuri. Existau şi excepţii, desigur, iar Chablis era una dintre ele.

Chablis a început să bată drumurile cu autocarul, pentru a da reprezentaţii aşa cum ameninţase - în Augusta, Columbia, Atlanta şi Jacksonville. Se întorcea în Savannah între două deplasări, destul pentru a-şi înnoi garderoba şi pentru a beneficia de injecţiile cu hormoni ale doamnei doctor Myra Bishop. După ce pleca de la dr. Bishop, inavariabil mă suna sau îmi arunca cu pietricele în geam, iar eu coboram şi o duceam acasă cu maşina. Cu timpul, a început să considere aceste plimbări un fel de ritual în cadrul transformării sale sexuale. Estrogenul începea să lucreze în corpul ei, transformând fata bărbătoasă într-o împărătească graţioasă chiar în timpul călătoriei noastre pe străzile din Savannah.

într-o sâmbătă dimineaţa la începutul lunii mai, pe când mă pregăteam să plec cu maşina la Fort Jackson pentru a vedea jocurile scoţiene, una dintre competiţiile sportive anuale de tradiţie din Savannah, a sunat telefonul. Era Chablis.
— Boarfa la telefon, iubire, a spus ea. Sunt Lady. De data asta nu te caut ca să mă duci cu maşina. Vreau să ştiu dacă ai văzut ce scrie în ziar astăzi.
— Nu, n-am văzut, am zis. De ce ?
— îl mai ţii minte pe negustorul ăla de antichităţi pe care ziceai că l-ai cunoscut? Ala care stă în căsoiul din Monterey Square ?
— Da, am spus.
— Nu mi-ai spus tu că-l cheamă Jim Williams ?
— Ba da. Ce-i cu el ?
— James A. Williams ?
-Da.
— în vârstă de cincizeci şi doi de ani ?
-El e.
— Domiciliat la numărul 492 pe Bull Street ?
— Haide, Chablis! Ce s-a întâmplat ?
— A împuşcat pe cineva azi-noapte.
— Ce ? Chablis, tu vorbeşti serios ?
— Eu nu glumesc cu chestii de-astea. Aşa scrie în ziar. Scrie că James A. Williams l-a împuşcat pe Danny Lewis Hansford, un tânăr de douăzeci şi unu de ani. S-a întâmplat chiar în Casa Mercer. E o poză mare cu prietenul tău James A. Williams pe prima pagină, dar nu văd nici o poză cu ăla de douăşunu, fir-ar să fie, că pe el voiam să-l văd.
— A murit Danny Hansford ? am întrebat.
— Păi eu aşa zic, scumpule, pentru că domnu' Williams ăsta e acuzat de crimă.

PARTEA A DOUA

Capitolul 12

Jocul cu arme de foc

Sub titlul WILLIAMS ACUZAT DE OMUCIDERE scris cu litere de-o şchioapă, informaţia din ziar era foarte laconică. Se spunea doar că la ora trei dimineaţa, răspunzând unui apel, poliţia a intrat în Casa Mercer, unde a găsit trupul lui Danny Hansford, un tânăr în vârstă de douăzeci şi unu de ani, care zăcea într-o baltă de sânge pe un covor oriental din birou. Tânărul fusese împuşcat în cap şi în piept. în acel loc erau şi două pistoale. Câteva obiecte din casă fuseseră sparte. Williams fusese reţinut, acuzat de crimă şi închis, stabilindu-se o cauţiune de douăzeci şi cinci de mii de dolari. Cincisprezece minute mai târziu, un prieten de-al lui Williams s-a prezentat la sediul poliţiei cu o pungă de hârtie în care se aflau două sute cincizeci de bancnote de o sută de dolari, iar Williams fusese eliberat. Atâta se spunea în ziar despre incident. Despre Williams ziarul mai scria că făcea comerţ cu obiecte de artă, restaura clădiri istorice şi era gazda unor petreceri elegante pe care le organiza în propria casă, ea însăşi un important punct de atracţie turistică, pe care Jacqueline Onassis îl vizitase şi pentru care oferise două milioane de dolari. Despre Danny Hansford, ziarul nu oferea nici o altă informaţie în afară de vârstă.

Ediţia de a doua zi publica o relatare mai amănunţită a incidentului. Conform spuselor lui Williams, acesta îl împuşcase pe Danny Hansford în legitimă apărare. El şi Danny văzuseră împreună un film, la un cinematograf în aer liber şi se întorseseră la Casa Mercer după miezul nopţii. Ajunşi acasă, Danny a devenit dintr-odată foarte violent, aşa cum a spus Williams că se întâmplase cu o lună mai înainte. A călcat în picioare un aparat de jocuri video, a distrus un scaun şi a făcut ţăndări o pendulă englezească din secolul al optsprezecelea. Apoi - aşa cum făcuse şi mai înainte - a luat unul din pistoalele nemţeşti Luger pe care le deţinea Williams, însă de data aceasta nu a tras în podea sau în aer, în Mon-

terey Square. De data aceasta a ţintit direct asupra lui Williams, care stătea la birou. A tras trei focuri. Nici unul nu l-a nimerit. Când a apăsat pe trăgaci pentru a mai trage o dată, arma s-a blocat. Atunci Williams a scos un al doilea pistol Luger din sertarul de la birou. Danny încă se căznea să-şi deblocheze arma în momentul în care Williams l-a împuşcat. Câteva zile mai târziu, Williams a oferit şi mai multe detalii într-un interviu acordat săptămânalului Georgia Gazette. Părea foarte sigur pe el, chiar un pic sfidător. „Dacă nu l-aş fi împuşcat pe Danny, spunea el, acum mi-aţi fi publicat necrologul." Williams a spus că filmul de la cinematograf fusese un horror foarte violent. „Capete tăiate şi alte lucruri de genul ăsta. I-am spus lui Danny că mai bine plecăm şi jucăm table sau şah, şi aşa am făcut."

Până să ajungă cei doi la Casa Mercer, Danny fumase deja nouă ţigări cu marijuana şi băuse o jumătate de litru de whisky. O vreme au jucat un joc video şi apoi unul de zaruri. La un moment dat Danny s-a lansat într-o tiradă nebunească la adresa mamei sale, a prietenei sale Bonnie şi a amicului său George Hill. Deodată, într-un acces de furie, a început să calce în picioare consola de jocuri video. „Jocuri!" a ţipat el. „Doar jocuri. Numai despre asta-i vorba!" Williams s-a ridicat cu intenţia de a părăsi încăperea. Hansford l-a apucat de gât şi l-a izbit de tocul uşii. „Eşti bolnav, a urlat el. De ce nu te duci undeva să crapi ?" Williams s-a smuls din strânsoarea lui Hansford, a intrat în birou şi s-a aşezat la masa de lucru. A auzit zgomote puternice de obiecte sfărâmate - pendula trântită la podea, geamuri sparte şi alte sunete care însoţeau distrugerile provocate de Danny. Acesta a intrat în cameră cu un pistol Luger în mână. „Plec mâine, a spus el, dar tu pleci în noaptea asta!" Spunând acestea a ţintit spre el şi a tras. Williams a relatat că a simţit curentul de aer antrenat de gloanţele care i-au trecut chiar pe lângă braţul stâng. Apoi arma lui Danny s-a înţepenit. Williams a luat şi el un pistol şi a tras.

După ce Danny a căzut, Williams şi-a lăsat arma pe birou, s-a ridicat, s-a apropiat şi a văzut că Danny era mort,

apoi s-a întors la birou şi l-a sunat pe un fost angajat de-al lui, Joe Goodman. Williams i-a spus lui Goodman că l-a împuşcat pe Hansford şi i-a cerut să vină imediat la Casa Mercer. După aceea, Williams şi-a sunat avocatul. Pe urmă a sunat la poliţie.

Avocatul lui Williams, poliţia, Joe Goodman şi prietena lui Joe Goodman au ajuns la Casa Mercer toţi în acelaşi timp. Williams îi aştepta în pragul uşii. „L-am împuşcat, le-a spus. E în camera alăturată."

Primul poliţist sosit la faţa locului, caporalul Michael Anderson, l-a recunoscut imediat pe Danny. Caporalul Anderson era unul şi acelaşi poliţist care venise cu o lună înainte la Casa Mercer să-l reţină pe Danny după scandalul provocat de el în noaptea respectivă. Atunci îl găsise pe Danny în dormitorul de la etaj, întins în pat, cu hainele pe el. De data aceasta l-a găsit întins pe un covor persan din biroul lui Williams, cu faţa într-o baltă de sânge. Braţul lui drept era întins deasupra capului, iar mâna era uşor arcuită peste un pistol.

Pe la ora şapte dimineaţa, poliţiştii l-au dus pe Williams la sediu. I-au luat amprentele, i-au făcut proces-verbal pentru omucidere şi au fixat cauţiunea la douăzeci şi cinci de mii de dolari. Williams a cerut un telefon şi l-a sunat pe Joe Goodman, care rămăsese în Casa Mercer. „Joe, te rog, ascultă-mă", i-a spus Williams. „Du-te sus la dulapul acela înalt de lângă uşa camerei în care se află orga. Urcă-te pe scaunul de lângă el, uită-te pe dulap şi dă jos de acolo punga de hârtie pe care o s-o vezi." Cincisprezece minute mai târziu, Goodman ajungea la poliţie cu o pungă de hârtie în care erau două sute cincizeci de bancnote de o sută de dolari, iar Williams se întorcea acasă.

Câteva zile mai târziu, poliţia a anunţat că vor fi efectuate teste de laborator pentru a se vedea dacă Danny Hansford a tras într-adevăr cu pistolul, aşa cum susţinea Williams. Un test crucial avea să fie cel care demonstra prezenţa sau absenţa prafului de puşcă de pe mâna lui Hansford. Dacă se detectau urmele specifice însemna că Hansford trăsese

cu pistolul înainte ca Williams să-l împuşte; absenţa urmelor însemna contrariul. Poliţiştii au declarat că rezultatele urmau să fie cunoscute într-o săptămână şi puteau dovedi sau demonta acuzaţiile formulate împotriva lui Williams.
In ciuda acuzaţiilor grave ce planau asupra lui, Williams şi-a văzut mai departe de treburi cu mult calm. Miercuri, la doar patru zile după ce l-a împuşcat pe Hansford, i-a cerut tribunalului permisiunea de a zbura în Europa într-o călătorie de afaceri. Judecătorul i-a ridicat cauţiunea la o sută de mii de dolari şi l-a lăsat să plece. La Londra, Williams s-a cazat în apartamentul său preferat de la Ritz şi a jucat ruletă la Crockford's Club. Apoi a zburat la Geneva pentru a participa la o licitaţie de piese Faberge. S-a întors în Savannah o săptămână mai târziu.
La scurt timp după aceea, anchetatorii au anunţat că testele de laborator vor fi amânate din cauza unor întârzieri la Laboratorul Criminalist Georgia, din Atlanta. O lună mai târziu, poliţiştii încă aşteptau rezultatele testelor.
Intre timp, locuitorii din Savannah îşi formulau propriile concluzii în absenţa rezultatelor testelor de laborator. începeau să circule informaţii despre Danny Hansford, iar acestea păreau să confirme varianta lui Williams, aceea că fusese un caz de legitimă apărare. Hansford petrecuse mult timp în şcoli de corecţie şi în spitale de psihiatrie. Se lăsase de şcoală în clasa a opta şi trecutul lui era marcat de violenţă şi de tot soiul de belele cu poliţia. Williams însuşi îl scosese din închisoare pe cauţiune de nouă ori în ultimele zece luni. Horticultorul Skipper Dunn, care locuise în acelaşi bloc cu Hansford, l-a descris ca pe un psihopat periculos. „Era un individ violent", a spus Dunn. „L-am văzut de două ori cum a luat-o razna, a distrus lucrurile din jur, căutând cuţite. A fost nevoie de doi oameni pentru a-l pune la pământ. Dacă te uitai atunci în ochii lui nu mai vedeai un om, ci numai furie şi violenţă. Era uşor de prevăzut că într-o zi va încerca să omoare pe cineva." Altă dată Hansford smulsese o uşă din ţâţâni pentru a ajunge la sora lui ca să o snopească în bătaie. Propria lui mamă ceruse protecţia poliţiei împotriva

lui, declarând că se temea că atât ea, cât şi familia ei vor fi agresate fizic.
în interviul acordat săptămânalului Georgia Gazette, Williams îl descria pe Hansford ca pe un individ cu grave tulburări de personalitate. A relatat că Hansford i-a spus odată că este singur pe lume, nimănui nu-i pasă de el şi că nu are pentru ce să trăiască. Cu un soi de detaşare ciudată, Williams se considera mai degrabă salvatorul lui Danny Hansford decât nemesisul lui şi, cu atât mai puţin, ucigaşul lui: „Eram hotărât să-l salvez pe Danny de el însuşi", a declarat el. „Renunţase să mai trăiască." Deşi era clar că, prin punctul lui de vedere Williams urmărea să-şi creeze o imagine favorabilă, informaţiile pe care le aducea erau foarte convingătoare. Hansford ajunsese să fie fascinat de moarte, a mai spus Williams. Mergea des în Cimitirul Bonaventure cu prietenii, le arăta pietrele funerare şi le spunea că cele mici erau pentru săraci, iar cele mari aparţineau celor bogaţi şi că, dacă avea să moară în Casa Mercer, urma să aibă parte de una mare. Hansford încercase de două ori să se sinucidă în Casa Mercer cu supradoze de droguri. A doua oară scrisese un bilet: „Dacă marfa asta îşi face treaba, cel puţin voi avea un mormânt frumos". Williams îl dusese la spital de fiecare dată. Totul se putea dovedi cu acte în regulă.
în afară de a declara că Danny Hansford era angajatul său, Williams nu a explicat niciodată natura relaţiei sale cu acesta. Dar curând s-a aflat că Hansford se prostitua şi îşi agăţa clienţii în pieţele de pe Bull Street. Pentru majoritatea oamenilor acest amănunt era suficient ca să tragă singuri anumite concluzii. Totuşi, câţiva dintre prietenii lui Williams - majoritatea doamne din înalta societate - au descoperit cu stupoare că, de fapt, nu ştiau nimic despre el. Millicent Mooreland, care locuia în Ardsley Park şi provenea dintr-o familie cu sânge albastru, îl cunoştea pe Williams de treizeci de ani. Cu toate acestea, când a sunat-o o prietenă şi i-a spus „Jim Williams şi-a împuşcat şi ucis amantul", a rămas interzisă din două motive, nu unul.
— Afirmaţia aceea m-a lăsat cu gura căscată, a declarat

doamna Mooreland. Prietenia mea cu Jim se baza pe antichităţi, petreceri şi evenimente mondene. Pur şi simplu habar nu aveam că are alte înclinaţii.
Cei mai mulţi din înalta societate erau oameni mai versaţi decât doamna Mooreland.
— Da, ştiam, a spus John Meyers. Sigur că ştiam. Nu cunoşteam detaliile, fireşte, pentru că Jim era un tip discret, lucru normal de altfel. Dar tot timpul ne-am felicitat pentru succesul lui Jim, pentru ceea ce părea să spună acest succes despre noi. Credeam că el era dovada faptului că Savannah este un oraş cosmopolit, că noi suntem o comunitate cu vederi destul de largi pentru a accepta un homosexual în elita noastră.
Doamna Mooreland i-a rămas credincioasă lui Williams, dar erau anumite lucruri care o puneau pe gânduri, în afară de incidentul în sine. Era bulversată de un detaliu aparent neînsemnat în iureşul evenimentelor din acea noapte.
— Joe Goodman ? a întrebat. Cine e ? Nu-l cunosc. Nu l-am văzut niciodată în casa lui Jim şi totuşi el a fost prima persoană pe care el a chemat-o.
Consternarea doamnei Mooreland în legătură cu Joe Goodman provenea din faptul că îşi trăise liniştită întreaga viaţă în limitele a ceea ce se numea Vechea Savannah. Vechea Savannah era o lume bine delimitată, izolată şi închisă. In toate dramele sale, rolurile secundare fuseseră de mult distribuite, în momentele de criză, se apela la personajele de prim rang ale comunităţii - autoritatea juridică, stâlpul moralităţii, arbitrul societăţii, titanul finanţelor, bătrânul om de stat. Vechea Savannah era bine organizată pentru a face faţă situaţiilor de criză. Trăind o viaţă întreagă în acest mediu confortabil, doamna Mooreland era surprinsă că, aflat la ananghie, Jim Williams îi ceruse ajutorul unui individ cu totul necunoscut, în loc să apeleze la Walter Hartridge, de exemplu, sau la Dick Richardson. Pentru ea era un semn că ceva nu funcţiona cum trebuie.
Cu atât de multă atenţie îndreptată asupra lui Jim Williams - originile sale, cariera, faptele, totul - incidentul cu drape-

lul nazist a fost readus în atenţia opiniei publice. Iată că acum era vorba de focuri trase cu pistoale germane Luger.
Unii, chiar şi câţiva evrei ca Bob Minis, nu au vrut să ţină cont de episodul cu drapelul nazist, considerându-l nesemnificativ!
— A fost o prostie, a spus Minis. Jim a acţionat impulsiv, fără să se gândească.
Dar alţii nu aveau de gând să-l lase să scape cu una, cu două.
— Sunt sigur că, de fapt, nu se consideră nazist, a spus Joseph Killorin, profesor de engleză la Armstrong State College. Dar, hai să fim sinceri: simbolurile naziste au rostul lor. Ele poartă încă un mesaj foarte clar, chiar dacă sunt prezentate sub titulatura „relicve istorice". Mesajul este superioritate, şi să nu credeţi nici o clipă că Jim Williams nu e conştient de asta. E prea deştept ca să nu înţeleagă. Printre şovinii din Sud veţi găsi o afinitate ciudată pentru însemnele şi obiectele regimului nazist. Asta se explică prin sentimentul lor că, în trecut, ar fi fost trataţi după merit în timp ce astăzi toţi sunt consideraţi egali. Există un domn foarte cunoscut pe aici, prin Savannah, care uneori se îmbracă în uniforme naziste la balurile mascate - oricine vă poate spune despre cine este vorba; e renumit pentru asta - şi spune că face acest lucru ca să şocheze, dar semnificaţia profundă rămâne aceeaşi. In cazul lui Jim, s-ar putea să nu fie altceva decât un tip de aroganţă apolitică. Dacă un individ deţine cea mai somptuoasă casă din oraş şi organizează cele mai extravagante petreceri, este uşor să capete un sentiment de superioritate. E posibil să creadă că regulile valabile pentru oamenii obişnuiţi nu se aplică şi în cazul lui. Arborarea drapelului nazist ar putea reprezenta un fel de a demonstra acest lucru.
Una peste alta, dacă s-ar fi făcut un sondaj de opinie în Savannah în primele săptămâni după incident, foarte probabil rezultatele ar fi arătat că publicul se aştepta la clasarea cazului. După toate aparenţele, Williams folosise arma în legitimă apărare sau, în cel mai rău caz, era vorba de o crimă pasională nepremeditată. Problemele de genul acesta erau

în mod tradiţional rezolvate discret, mai ales atunci când acuzatul era un personaj respectat, bogat şi fără cazier. „Savanezii" erau la curent cu numeroase cazuri în care suspecţi sus-puşi nu au fost niciodată deferiţi justiţiei, indiferent cât de bătătoare la ochi era vina lor. Una dintre cele mai pitoreşti întâmplări era cea a unei fete bătrâne din înalta societate care a pretins că iubitul ei se împuşcase singur cu o carabină în timp ce stătea într-un fotoliu în livingul ei. Femeia „a găsit" cadavrul iubitului ei, a curăţat arma, a pus-o la locul ei în cutie şi apoi i-a chemat pe cei de la pompele funebre pentru a îmbălsăma cadavrul. Abia după ce a făcut toate acestea a chemat poliţia.

— A, probabil că Jim Williams va scăpa, a spus aristocratul Prentiss Crowe, dar se va confrunta cu o mulţime de probleme. Va exista cu siguranţă un anumit resentiment împotriva lui din cauză că l-a ucis pe băiatul acela - vreau să zic chiar pe băiatul acela. Danny Hansf ord era un amant desăvârşit, din câte am auzit, foarte bun în branşa lui şi foarte apreciat de bărbaţi şi femei deopotrivă. Necazul e că nu reuşise încă să-i ia pe toţi la rând. Au rămas destui bărbaţi şi destule femei care aşteptau să le vină rândul. Desigur, acum că Jim l-a împuşcat, nici nu vor mai avea fericita ocazie. Normal, nu-l vor ierta prea uşor pe Jim şi exact la asta mă refer atunci când vorbesc de „resentiment". Danny Hansford era cunoscut drept o bucăţică pe cinste... numai . că nu toţi avuseseră parte de el.

La barul Clubului Oglethorpe, Sonny Clarke s-a exprimat şi mai pe şleau:

— Ştiţi ce se spune despre Jim Williams, nu-i aşa ? Se zice că a împuşcat cel mai meseriaş cur din Savannah!

întregul oraş era captivat de senzaţionala întâmplare şi, săptămâni la rând, curioşi din tot oraşul se duceau cu maşinile în Monterey Square şi se învârteau pe acolo. Oamenii îşi dădeau din mână în mână exemplarele jerpelite ale numărului din septembrie/octombrie 1976 al revistei Architectural Digest, cel în care apărea Casa Mercer. Persoane care nu intraseră niciodată în casa respectivă au ajuns

să o cunoască de parcă locuiau acolo. îţi puteau spune oricând că Danny Hansford murise la mijlocul distanţei dintre o pictură în ulei atribuită nepotului lui Thomas Gainsborough şi un birou cu incrustaţii din aur ce aparţinuse împăratului Maximilian al Mexicului. Puteau cita cu satisfacţie maliţioasă fraza, dovadă a ironiei sorţii, cu care se termina articolul: „Farmecul oraşului şi felul său de a fi şi-au găsit expresia în grija şi dragostea cu care Williams a restaurat Casa Mercer - o casă cândva distrusă de război şi căzută în uitare, devenită acum un cămin al armoniei şi al traiului tihnit".
în anchetarea cazului lui Jim Williams exista o mare necunoscută: Spencer Lawton, noul procuror districtual. Lawton era prea nou în funcţie ca să-i poată cineva ghici intenţiile. De asemenea, îi era recunoscător şi îndatorat lui Lee Adler care, sprijinindu-l politic şi material, îl ajutase să ajungă în funcţia respectivă, şi a cărui veche dispută cu Jim Williams era bine-cunoscută. Lee Adler avea o ocazie unică de a influenţa desfăşurarea evenimentelor, dacă dorea s-o facă. într-o discuţie între patru ochi cu Lawton, putea să-l îmboldească să-l aducă pe Williams în faţa tribunalului. Sau dimpotrivă, ceea ce părea mai puţin probabil, putea să-i ceară să fie mai blând cu acuzatul. Celor care erau destul de îndrăzneţi să-l întrebe dacă exercita vreun fel de presiuni asupra lui Lawton, Adler le replica scurt: „Spencer Lawton ia singur deciziile".
Timp de peste o lună de la moartea lui Danny, Lawton a reuşit să nu iasă deloc în evidenţă. Numele său nu apărea niciodată în articolele care relatau mersul anchetei. Toate comunicatele acuzării erau făcute de adjunctul său. Audierea preliminară urma să aibă loc pe 17 iunie, Lawton urmând să decidă cu acea ocazie dacă va cere sau nu punerea sub acuzare. Cu cinci zile înainte de audiere, Lawton a venit în faţa Marelui Juriu al districtului Chatham şi a prezentat probele într-o şedinţă cu uşile închise. Marele juriu a decis imediat. L-a inculpat pe Williams pentru crimă cu premeditare. Gravitatea acuzaţiei i-a pus pe gânduri pe unii. Dacă Williams avea să fie pus sub acuzare, omorul prin impru-

denţă păruse o acuzaţie mai potrivită decât crima, date fiind informaţiile legate de caz. Lawton nu a vrut să facă publice dovezile pe care le avea. Singura declaraţie a fost că testele de laborator fuseseră doar parţial efectuate. Jim Williams avea să fie judecat.

La câteva zile după inculpare, mama lui Danny Hansford l-a dat în judecată pe Williams cerându-i daune de 10 003 500 de dolari. L-a acuzat pe acesta că l-ar fi „executat" pe Danny prin împuşcare. Cei trei mii cinci sute de dolari reprezentau cheltuielile de înmormântare.

Chiar şi în această situaţie, Williams afişa un calm imperturbabil. Procesul nu avea să înceapă decât în ianuarie, adică peste şase luni. La tribunal a cerut din nou permisiunea de a pleca în Europa pentru o altă călătorie de afaceri, iar permisiunea i-a fost acordată. După ce s-a întors, nu şi-a schimbat cu nimic vechile îndeletniciri. Se tundea în continuare la Jimmy Taglioli, pe Abercorn Street, se oprea la magazinul Smith's şi servea cina la Elizabeth pe 37th street. Nu avea deloc remuşcări. Nu vedea nici un motiv pentru asta. Iată ce a declarat el în Georgia Gazette: „Nu am făcut nici un rău".

Capitolul 13

Despre cecuri şi solduri

— Uneori am impresia că voi, yankeii, veniţi aici numai să ne faceţi necazuri, a spus Joe Odom. Uită-te şi tu la Jim Williams. Un cetăţean model. îşi vede de treaba lui. înregistrează succes după succes. Apoi vii tu şi pac! omoară un om. Dă-o-ncolo de treabă!

Era ora trei noaptea. Joe se muta din casa de pe Liberty Street la exact şase luni de când intrase acolo. Simon Stokes, agentul imobiliar care n-avea habar de ce se întâmplase în lipsa lui, urma să se întoarcă din Anglia chiar a doua zi, iar Joe dorea ca domnul Stokes să găsească locuinţa aşa cum o lăsase: goală şi încuiată. Joe îşi găsise între timp o altă casă în Lafayette Square. Iar acum, în toiul nopţii, trântea ultimul braţ de haine în microbuzul parcat în faţă.

— Buuun! a zis Joe. Carevasăzică acum avem o crimă într-o vilă luxoasă. Măi să fie! Hai să vedem cum stă treaba

până la ora asta. Avem un ciudat, specialist în insecte, care se furişează prin oraş cu o sticlă de otravă, gata să ne omoare pe toţi. Avem un cioroi travestit, un bătrân care plimbă un câine imaginar şi, acum, un caz de crimă între poponari. Dragă prietene, eu şi Mandy o să jucăm într-un film pe cinste!
Joe s-a întors în casă pentru a căuta eventualele semne ale şederii sale acolo timp de şase luni. în ultima jumătate de an, casa, care ar fi trebuit să rămână nelocuită, găzduise un torent de oameni. Peste o mie de turişti îi trecuseră pragul, cercetându-i toate ungherele şi servind masa de prânz înainte de a pleca de acolo. între timp, fluxul nesfârşit de prieteni ai lui Joe inundase casa, iar Jerry avea în bucătărie un adevărat salon de coafură, deschis aproape non-stop. Aceste activităţi diverse se întrepătrundeau şi se amestecau, uneori cu rezultate comice. Multe doamne în vârstă care veneau să viziteze casa şi să servească masa de prânz se urcau înapoi în autocar cu altă coafură şi aproape toată lumea pleca din casă cu fluturaşi de reclamă pentru barul Sweet Georgia Brown's.
Ca de obicei, feţe noi se alăturau mulţimii de personaje din anturajul lui Joe. Unii stăteau o săptămână sau o lună, alţii ceva mai mult. Pe cât de bun era Joe în materie de adunat oameni în jurul lui, pe atât era de nepriceput când trebuia să se descotorosească de cineva. Sarcina cădea pe umerii unui cerc restrâns de prieteni care îşi asumau rolul de a îndepărta, cu sau fără ştirea lui Joe, personajele dubioase care se pripăşiseră în gaşcă. în ultimele luni, principala ţintă a acestui grup fusese un individ bine îmbrăcat care sosise în Savannah dându-se drept milionar din Palm Beach. De fapt, era un mic întreprinzător care îşi deschisese un bordel pe drumul spre Tybee. Imediat trecuse la racolarea turiştilor care vizitau casa lui Joe. Pentru a se descotorosi de el prietenii apropiaţi au apelat la un poliţist ieşit la pensie, pe nume Sarge Bolton. A fost nevoie doar ca Sarge să-i arate discret revolverul de la şold, şi individul a dispărut.
Prietenii lui Joe nu aveau nimic împotriva bordelurilor, dar erau îngrijoraţi de faptul că asemenea indivizi puteau

să-i complice lui Joe situaţia şi aşa destul de grea, după ce intrase în vizorul autorităţilor pentru cecurile fără acoperire pe care le completase înainte de deschiderea barului Sweet Georgia Brown's. Cecurile începuseră să sosească la procuratură, câte unul pe săptămână: cecul tâmplarului, cecul electricianului, cecul instalatorului, cecul pentru vechiul căluţ de carusel care împodobea barul. Când suma totală a ajuns la optsprezece mii de dolari, două ajutoare de şerif au venit la Sweet Georgia Brown's şi i-au înmânat lui Joe o citaţie. I se cerea să se prezinte la tribunal pentru audieri, în funcţie de rezultatul acestora urma sau nu să fie pus sub acuzare pentru semnarea unor cecuri fără valoare - o infracţiune pentru care putea să primească o pedeapsă cu închisoarea de la unu la cinci ani.

în ziua audierilor, Joe, care întârziase deja cu douăzeci de minute, se plimba calm prin sala de judecată. înainte de a se aşeza la locul lui s-a îndreptat agale spre banca pe care stăteau reclamanţii şi i-a salutat pe fiecare în parte.

— Salutare, George, i s-a adresat el tâmplarului.

Tâmplarul a schiţat un zâmbet anemic şi i-a răspuns:

— Salut, Joe.

Joe a trecut apoi la electrician, la instalator, la antreprenor, la furnizorul de feţe de masă şi aşa mai departe.

— Salutare... Bună ziua... Bună...

Vorbea fără nici un fel de sarcasm sau ironie. Vorbea vesel, prietenos. Ochii îi străluceau, iar faţa îi era luminată de un zâmbet larg şi binevoitor. Parcă le-ar fi urat bun-venit clienţilor la Sweet Georgia Brown's. Buna dispoziţie afişată de Joe contrasta cu stânjeneala cu care reacţionau cei aflaţi pe bancă. Expresiile lor jenate şi intimidate îi făceau să pară mai degrabă pârâţi decât reclamanţi - de parcă prin prezenţa lor acolo îşi trădaseră binevoitorul prieten. Zâmbeau încurcaţi şi dădeau bună ziua cu jumătate de gură. La capătul rândului, Joe a dat de un individ mărunţel ca o vrăbiuţă, cu părul cărunt şi sprâncene stufoase, negre. Omul era negustor de antichităţi în Charleston şi îi vânduse lui Joe căluţul de carusel, şi alte piese de mobilier. Când l-a văzut, faţa lui

Joe s-a luminat şi mai tare.
— Domnule Russell! a spus Joe. Ce surpriză! Nu ştiam că veniţi.
Stânjenit, domnul Russell s-a foit un pic pe scaun.
— Crede-mă, Joe, aş fi preferat să nu vin. Nu-mi face nici o plăcere situaţia asta, dar ştii, ăăă,...
— A, dar nu-i nimic, a spus Joe. Nu-i vina dumnea-voastră. Numai că, dacă aş fi ştiut că veniţi, vă rugam să aduceţi şi aplicele alea două care mi-au plăcut mie atât de mult.
— A, da? Păi, ăăă... când am... adică ce am... ăăă...
Domnul Russell a clipit des de parcă încerca să-şi limpezească gândurile.
— Acum mi-aduc aminte! a reluat el. Parcă am vorbit odată despre aplicele alea, nu ? Ai dreptate. Uitasem complet de ele. Păi, atunci... ăăă. Acum că mi-ai amintit de ele... da... cred că aş fi putut să ţi le aduc...
— Nu vă faceţi probleme, l-a liniştit Joe. Discutăm pe urmă.
A mers mai departe şi a luat loc singur pe banca apărării.
Judecătorul a ciocănit să se facă ordine.
— Domnule Odom, sunteţi reprezentat de un avocat ?
— Onorată instanţă, a răspuns Joe, în calitate de membru al Baroului Statului Georgia, permiteţi-mi să mă reprezint singur.
Judecătorul a dat din cap.
— Ei bine, să începem!
Un procuror a citit lista cu cecurile completate şi semnate de Joe. Apoi, unul câte unul, reclamanţii au luat cuvântul şi au descris serviciile efectuate şi mărfurile livrate şi au povestit cum, indiferent de câte ori au încercat să încaseze cecurile lui Joe la bancă, au fost refuzaţi de fiecare dată pe motiv că nu erau bani în contul respectiv. In timp ce vorbea domnul Russell, judecătorul i-a cerut procurorului să se apropie, au discutat ceva şi au răsfoit nişte documente din dosar. Judecătorul a bătut cu ciocănelul în masă şi l-a informat pe domnul Russell că la formularea plângerii nu respectase complet procedura; prin urmare cererea domniei sale nu putea fi luată în considerare cel puţin deocamdată. Astfel,

suma totală pentru care Joe era acuzat că emisese cecuri fără acoperire se reducea cu patru mii două sute de dolari. Roşu ca racul, domnul Russell a coborât de la tribună şi s-a întors la locul lui.
— Onorată instanţă, a spus atunci Joe, cu permisiunea dumneavoastră aş vrea să discut ceva cu domnul Russell.
— Nu am nici o obiecţie în acest sens, a replicat judecătorul.
Joe i-a făcut semn negustorului de antichităţi să vină să ia loc lângă el. A deschis dosarul omului şi a întins toate documentele pe masă. Apoi, cu toţi ochii din sala de judecată aţintiţi asupra lui, Joe a trecut în revistă documentele, vorbind din când în când cu domnul Russell cu o voce scăzută, pe un ton confidenţial. După câteva minute i s-a adresat din nou judecătorului.
— Onorată instanţă, dacă îmi permiteţi, cred că putem remedia această situaţie în aproximativ douăzeci de minute, după care veţi putea relua în discuţie plângerea formulată de domnul Russell împotriva mea.
Judecătorul s-a uitat întrebător la Joe, nefiind sigur dacă acesta se distra pe seama instanţei sau se trăgea singur pe sfoară.
— Instanţa vă mulţumeşte pentru ofertă, a spus judecătorul, dar mă îndoiesc că ar exista un precedent în care pârâtul să reprezinte în acelaşi timp şi partea reclamantă. Ar putea exista suspiciunea că avocatul şi-ar pune interesul personal înaintea interesului clientului, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.
— înţeleg, onorată instanţă, a spus Joe, dar în acest caz nu este vorba decât de completarea unor formulare. Domnul a venit tocmai de la Charleston pentru a-şi recupera banii care i se cuvin şi nu mi se pare corect să fie trimis la plimbare doar pentru că nu a respectat o procedură de interes minor.
— Adevărat, a spus judecătorul. Foarte bine. Poftiţi!
— încă ceva, onorată instanţă, a spus Joe. Aş vrea să se consemneze că prestez gratuit acest serviciu...
— Foarte frumos din partea dumneavoastră, l-a întrerupt

judecătorul.
— ...renunţând la onorariul meu obişnuit de patru mii
două sute de dolari.
în hohotele de râs ce au cuprins sala de judecată, Joe s-a
întors spre Mandy şi spre mine şi ne-a făcut cu ochiul.
Audierea a fost întreruptă pe durata reformulării de către
Joe a plângerii domnului Russell împotriva sa. După ce a
terminat, completul de judecată s-a reunit, cei patru mii
două sute de dolari ai domnului Russell au fost adăugaţi la
suma totală, iar Joe a luat cuvântul în calitate de pârât. A
povestit în faţa instanţei că semnase acele cecuri în speranţa
că toţi contractorii complexului City Market, unde se afla
Sweet Georgia Brown's îi vor plăti suma pe care i-o datorau,
în valoare de mai multe mii de dolari, dar, din păcate, nu
se întâmplase aşa. Prin urmare, cecurile rămăseseră neaco-
perite fără ca el să aibă vreo intenţie de a păcăli pe cineva.
Judecătorul şi procurorul nu au părut convinşi de explicaţia
lui Joe, dar au fost de acord să renunţe la punerea sub acu-
zare dacă, în termen de o lună, Joe restituia întreaga sumă
de optsprezece mii de dolari. In caz contrar, mai mult ca
sigur avea să fie inculpat. Judecătorul, procurorul şi recla-
manţii şi-au exprimat cu toţii speranţa că Joe îşi va achita
datoriile înainte să se întâmple asta.
Şi aşa a fost. Dar nu pentru că Sweet Georgia Brown's
ar fi fost o fabrică de bani. De data aceasta Joe îşi salvase
pielea datorită unui împrumut de optsprezece mii de dolari
de la un bărbat şi o femeie, soţ şi soţie, un cuplu tânăr şi
bogat, care se mutase de curând în Savannah şi care căzuse
pradă farmecului lui Joe Odom şi al barului său Sweet
Georgia Brown's.
Norocul i-a surâs lui Joe şi în problema găsirii unei
locuinţe înainte de întoarcerea lui Simon Stokes. în ultimul
moment a reuşit să facă rost de spaţiosul şi elegantul parter
al Casei Hamilton-Turner, la doar câteva străzi distanţă de
Lafayette Square. Proprietarul era un vechi prieten care
locuia în Natchez şi ştia de autocarele cu turişti, de masa
de prânz şi cunoştea bine anturajul lui Joe, chiar şi pe Jerry,

coaforul. Nu avea nici o obiecţie.
Joe a eliberat reşedinţa din Liberty Street, îndepărtând şi ultimele urme ale şederii sale acolo. Apoi a ieşit din casă, s-a aşezat pe treptele de la intrare şi şi-a aprins o ţigară. Se gândea că totul se aranjase binişor în cele din urmă. Cecurile sale fără acoperire erau acum plătite. Urma să se mute într-o vilă veche superbă. Procuratura nu-l mai deranja şi nu mai avea nimic de făcut acum decât să-şi fumeze ţigara şi să o aştepte pe Mandy să termine de spălat ultimul rând de rufe. După ce îşi termina ea treaba, Joe avea să decupleze instalaţia electrică şi telefonul, să verifice robinetele, să încuie uşa şi să plece.
Se crăpa de ziuă când Joe s-a dus în sfârşit la culcare în noua locuinţă. A dormit până seara. Apoi s-a sculat şi s-a dus la Sweet Georgia Brown's, unde prima persoană care a intrat a fost domnul Russell, negustorul de antichităţi din Charleston. Adusese două aplice - cu picioare frumos ornate şi abajururi înalte. Joe le-a montat de o parte şi de alta a oglinzii mari de la bar şi a aprins lumânările. Luminile dan-sau şi clipeau.
— Acceptaţi un cec pentru ele ? a întrebat Joe.
— Sigur că da! a răspuns domnul Russell.
— Dacă nu vă supăraţi, ăă... vă rog să nu îl încasaţi mai devreme de ziua de întâi a lunii.
— Nici o supărare! a spus domnul Russell.
Joe a vrut să se întoarcă la pian, dar a dat peste figura zâmbitoare a agentului imobiliar, Simon Stokes.
— M-am întors! a anunţat jovial domnul Stokes. Dacă sunteţi în continuare interesat de casa aceea de pe Liberty Street, puteţi să o luaţi. Am păstrat-o pentru dumneavoastră tot timpul cât am fost plecat.
— Ştiu, i-a răspuns Joe, şi n-am cuvinte să vă spun cât vă sunt de recunoscător.
Capitolul 14
Petrecerea anului
în prima săptămână din decembrie, în cutiile poştale ale elitei din Savannah au început să sosească invitaţiile la selecta

petrecere de Crăciun a lui Jim Williams. Au fost primite cu surpriză, chiar consternare, deoarece se presupunea că, în situaţia dată, Williams nu va mai organiza vreo petrecere în acel an. Lumea bună din Savannah se confrunta cu o problemă : cel mai important eveniment monden al iernii avea să se desfăşoare acolo unde avusese loc un tragic incident, iar peste mai puţin de o lună gazda avea să fie judecată pentru omor deosebit de grav. Ce era de făcut ? Savannah era mai întâi de toate oraşul etichetei şi al bunelor maniere. De altfel, era locul de baştină al celebrului Ward McAllister, personajul care s-a autointitulat arbitru al lumii mondene în America sfârşitului de secol nouăsprezece. El era cel care, în 1892, întocmise lista celor „patru sute" de oameni de vază ai New Yorkului. Acest fiu al oraşului Savannah codificase regulile etichetei în societate pentru doamne şi domni deopotrivă. Discuţiile atât de animate legate de vinovăţia sau nevinovăţia lui Williams şi-au schimbat imediat subiectul, întrebarea care se punea acum fiind dacă se cuvenea ca el să mai organizeze petrecerea de Crăciun şi dacă (din moment ce chiar avea de gând să dea această petrecere) se cuvenea să onorezi invitaţia. Anul acesta, în loc să întrebe în stânga şi în dreapta „Tu ai fost invitat ?", fiecare dorea să afle dacă ceilalţi vor accepta invitaţia.

Millicent Mooreland îl sfătuise pe Williams să nu organizeze petrecerea. „Jim, chestia asta nu se face", i-ar fi spus ea crezând că reuşeşte să-l convingă. Asta până când s-a trezit cu invitaţia în cutia poştală. Doamna Mooreland s-a aflat într-o dilemă groaznică. După mai multe nopţi nedormite, a luat hotărârea să nu meargă.

Williams a refuzat să admită că petrecerea lui ar putea fi o manifestare de prost gust. El şi avocaţii lui hotărâseră împreună că, dacă n-ar organiza petrecerea, asta ar echivala cu o recunoaştere a vinii. De aceea era hotărât să o facă. Totuşi, avea să renunţe la petrecerea pentru domni din noaptea următoare.

— Cel căruia îi va părea cel mai rău, a spus Williams, va fi Leopold Adler. Nu va mai putea să ne spioneze cu binoclul.

Williams era sigur că Lee Adler îl pusese pe procurorul districtual să-l acuze de omor deosebit de grav, deşi, pe faţă, acesta se prefăcea îngrijorat de soarta vecinului său. La două zile după incident, Emma Adler îi scrisese lui Williams un bilet în care îşi exprima părerea de rău şi se oferea să-l ajute cu orice îi stătea în putere. Semnase biletul „Cu drag, Emma".
— Folosirea cuvântului „drag", a spus Williams, dovedeşte că scrisoarea e nesinceră de la un capăt la altul. Emmei Adler nu-i sunt mai drag decât îmi este ea mie, şi amândoi ştim bine asta.
Williams nu i-a invitat pe soţii Adler la petrecerea din acest an.
Ca şi în anii trecuţi, Williams a început laborioasele pregătiri din vreme. Asistenţii lui au adunat trei camioane pline de frunze de palmier proaspete, ramuri de cedru şi petale de magnolii şi le-a luat o săptămână întreagă să decoreze cele şapte şeminee şi cele şase candelabre din Casa Mercer. în ziua petrecerii, Luciile Wright a sosit cu fripturile de porc, curcan şi vită; cu găleţi întregi de creveţi şi stridii; cu supiere pline cu tot felul de sosuri; şi cantităţi enorme de prăjituri, fursecuri şi plăcinte. A aranjat variatele feluri de mâncare pe platouri din argint, pe care le-a aşezat de jur împrejurul unui buchet uriaş de camelii albe şi roz, din centrul mesei din sufragerie. O ghirlandă de orhidee atârna în falduri de-a lungul scării interioare. Mirosul de cedru şi pin umplea aerul.
La ora şapte fix, Williams a deschis uşa Casei Mercer şi, împreună cu mama şi sora sa, Dorothy Kingery, i-a întâmpinat pe musafiri. Cele două femei erau îmbrăcate în rochii de seară. Williams avea papion negru şi purta un smoching de aceeaşi culoare, iar la manşetele cămăşii albe străluceau nişte butoni imperiali Faberge. A respirat adânc.
— Acum voi vedea cine îmi sunt adevăraţii prieteni.
N-a trebuit să aştepte prea mult. Primii sosiţi se apropiau deja de intrare.
Şi invitaţii continuau să sosească. Douăzeci, cincizeci, peste o sută. Fiecare l-a salutat pe Williams şi l-a asigurat de sprijinul său, lăsându-şi apoi hainele în grija unui servitor

care le ducea în birou. Dacă iniţial atmosfera nu era prea destinsă, în scurt timp s-a însufleţit odată cu înmulţirea numărului de persoane sosite la petrecere. Valeţi în smochinguri albe umblau printre invitaţi cu tăvile pline de băuturi şi aperitive („Toarnă din belşug!" îi recomandase Williams barmanului. Curând, râsul şi conversaţia au acoperit pianul la care un pianist profesionist interpreta şlagăre vechi. Williams invitase două sute de oameni şi îşi stabilise ca obiectiv acceptarea invitaţiei de către o sută cincizeci de persoane. Era clar că îşi atinsese scopul. După socotelile sale cel puţin, câştigase un plebiscit în rândul celor din lumea bună. După o oră şi-a abandonat postul din holul de primire şi a început să intre în vorbă cu diverşi invitaţi.

— Ce fel de oameni au venit ? l-am întrebat eu. Şi ce fel de oameni au preferat să nu vină ?

— Cei cu nasul pe sus au rămas acasă, mi-a răspuns, indivizi care au fost tot timpul invidioşi pe succesul meu în Savannah şi care acum vor să-mi arate ce părere proastă au despre mine. în afară de ei, au mai rămas acasă şi unii dintre cei care chiar îmi vor binele, dar cărora le e frică să recunoască asta în public. Oamenii pe care îi vezi aici în seara asta sunt cei care au o poziţie socială suficient de sigură pentru a nu ţine cont de nimeni care le-ar pune la îndoială decizia de a veni la petrecerea mea. Cum ar fi doamna de acolo, Alice Dowling; este văduva unui fost ambasador al SUA în Germania şi în Coreea. Stă de vorbă cu Malcom Maclean, fostul primar din Savannah şi şeful uneia dintre cele mai importante firme de avocaţi din oraş. Doamna aceea micuţă din dreapta lui Maclean este Jane Wright, una dintre cele şapte doamne care au înfiinţat Fundaţia Savannah Istorică. Este descendenta celui de-al treilea guvernator regal al Georgiei. Mai departe, în dreapta, este un domn distins cu mustaţa albă. Este Bob Minis, unul dintre cei mai străluciţi şi influenţi finanţişti din Savannah. Stră-străbunicul lui a fost primul alb născut în acest stat. Este evreu - un evreu georgian cu sânge albastru, singurul evreu din Clubul Oglethorpe. La dreapta lui, cei doi bărbaţi care stau de vorbă

în faţa uşii sunt George Patterson, fost preşedinte al Liberty National Bank, actualmente ieşit la pensie, şi Alexander Yearley, fost preşedinte al marii bănci de investiţii Robinson-Humphrey din Atlanta.
Williams spunea acestea cu privirea unui jucător de pocher cu patru aşi în mână.
— Acolo, lângă pian, a continuat el, femeia aceea în rochie roşie şi cu vocea de altistă este Vera Dutton Strong, care vorbeşte non-stop, ca de obicei. Este moştenitoarea unei mari averi din industria celulozei şi locuieşte într-un palat uriaş din Ardsley Park. Clădirea aceea ar putea foarte bine adăposti o ambasadă. Vera creşte pudeli campioni. Are vreo doisprezece câini din rasa asta şi cel puţin şapte dintre ei dorm în aceeaşi cameră cu ea şi cu soţul ei, Cahill. Cel cu care stă de vorbă este Alexander Gaudieri, directorul Muzeului Telfair, ceea ce e foarte bine pentru că nu-l va lăsa să scoată nici un cuvânt, şi oricum pe nimeni nu interesează ce are el de spus.
Trecând pe lângă Vera Strong şi directorul muzeului, am prins o frântură din conversaţia lor.
— Amândoi au pedigriuri magnifice, spunea doamna Strong. S-o vezi cum se mişcă. Este foarte blândă şi are o strălucire aparte în ochi. E foarte inteligentă!
— Haide, Vera, iar vorbeşti despre câini! a intervenit Williams.
— Cine a vorbit de câini ? a replicat doamna Strong.
— Nu te sfii, Vera, i-a zis Williams. „Pedigri magnific, blândeţe..." Nimeni nu te invidiază pentru încă un pudel. Haide, haide! Recunoaşte!
Dintr-odată, Vera Strong parcă nu mai avea aer.
— Doamne, Dumnezeule! Ce jenant! Vorbeam de logodnica lui Peter. In curând voi fi soacră!
Şi-a dat capul pe spate şi a râs cu poftă; apoi l-a apucat pe Williams de braţ, spunându-i:
— Trebuie să-mi juri că nu vei spune nimănui ce am zis!
După ce Williams a jurat că va păstra secretul, doamna Strong s-a întors spre cuplul care stătea lângă ea.

— Aţi auzit ? Jim m-a auzit vorbind despre logodnica lui Peter, vai, e aşa de stânjenitor! Spuneam că...
Williams a mers mai departe.
— Ei bine, asta-i Vera Strong! O salvează extraordinarul simţ al umorului, a spus el.
Mi-a arătat apoi un bărbat şi o femeie de vârstă mijlocie, amândoi frumoşi.
— Cei doi de acolo sunt Roger şi Claire Moultrie. El a fost preşedinte al Savannah Gas Company până acum vreo cincisprezece ani, când au fost implicaţi într-un scandal, într-o noapte s-au dus cu maşina până într-un loc retras de pe malul râului şi au parcat acolo. Un paznic de noapte a venit la ei şi le-a cerut să plece pentru că intraseră pe o proprietate privată, terenul unui şantier naval. Au refuzat. Paznicul a chemat poliţia. Un poliţist le-a cerut actele. Roger a devenit violent şi s-a încăierat cu poliţistul. Atunci Claire a scos un pistol din torpedou şi a strigat: „Roger, fereşte-te! îl omor eu pe boul ăsta!" Poliţistul a scos-o din maşină şi i-a tras o bătaie soră cu moartea, de a stat o săptămână în spital. Amândoi au fost inculpaţi pe baza mai multor capete de acuzare: pătrundere neautorizată pe o proprietate privată, stare de ebrietate, tulburarea liniştii publice şi nerespectarea ordinelor unui agent de poliţie. In plus, ea era acuzată că atentase la viaţa agentului de poliţie, iar el era inculpat pentru lovirea agentului. Roger a refuzat propunerea judecătorului de a plăti o amendă nu prea mare şi de a-şi încheia astfel socotelile cu justiţia. A urmat deci procesul. La proces, Roger a spus că el şi Claire veniseră la locul respectiv pentru a inspecta conductele de gaze de acolo şi deci, una peste alta, se afla acolo în interes de serviciu. Cei mai respectaţi oameni din Savannah s-au grăbit să depună mărturie în favoarea lor, iar juraţii au dat verdictul în mai puţin de douăzeci şi cinci de minute: nevinovat la toate capetele de acuzare. Cei doi nu dau socoteală nimănui. Probabil de aceea sunt aici în seara asta.
Williams a mai aruncat o privire prin cameră.
— Bărbatul de acolo, cel îmbrăcat în costum de vânătoare, este Harry Cram. Omul e o adevărată legendă.

Williams vorbea despre un domn la vreo şaptezeci de ani, cu alură de patrician, care purta un frac roşu cu nişte iniţiale din fir de aur brodate deasupra buzunarului.

— Harry Cram nu a muncit nici măcar o zi în viaţa lui, a spus Williams. Este unul dintre primii bogătaşi întreţinuţi care s-au stabilit pe coasta de sud-est. Familia îi trimite în fiecare lună bani din Philadelphia şi singura lui obligaţie este să nu se mai întoarcă acolo. în rest, trăieşte pe picior mare - se plimbă prin toată lumea, vânează, bea şi joacă polo. Este un nebun, dar un tip plin de farmec. Femeia de lângă el este cea de-a patra lui soţie, Lucy. Locuiesc pe o insulă mare, împădurită, la mică distanţă de Bluffton, Carolina de Sud. în sufragerie am un portret de-al bunicului lui Harry, pictat de John Singer Sargent.

îmbrăcat în costumul lui de vânătoare, Harry Cram părea el însuşi un subiect potrivit pentru portretele lui Sargent.

— Una dintre distracţiile lui Harry era să zboare cu avioane particulare pe deasupra caselor unor prieteni şi să le bombardeze cu pungi cu făină, ţintind de obicei hornul, a adăugat Williams. O dată a intrat în vechiul Hotel DeSoto călare pe cal. E mare amator de senzaţii tari şi toată lumea îi cunoaşte talentul de trăgător de elită. Pe când locuia pe Plantaţia Foot Point, invita lumea duminica să ia masa de prânz la el acasă şi spunea: „Să nu vă prind că veniţi mai târziu de ora 12". Şi vorbea foarte serios. La douăsprezece fără un sfert trăgea un gât de whisky, îşi lua puşca şi se căţăra într-un copac de unde putea să vadă de la distanţă maşinile invitaţilor care se îndreptau spre casa lui. La ora douăsprezece ducea la ochi puşca cu lunetă şi trăgea în ornamentele de pe capota întârziaţilor, numai aşa, ca să le arate că nu glumeşte.

Aflaţi în colţuri opuse ale camerei, Williams şi Harry Cram şi-au intersectat privirile şi am pornit spre el.

— încă ceva înainte să vorbim cu Harry, a spus Williams. Acum vreo cinci ani, doi puşcaşi marini de la baza de pe Insula Paris au înotat până la insula lui Harry şi i-au intrat în casă. L-au ameninţat cu baionetele pe fiul lui, Peter, un băiat de şaisprezece ani, şi l-au pus să-i ducă pe hol, până în

dreptul dormitorului lui Harry. Peter l-a strigat pe taică-său: „Tată, sunt doi oameni înarmaţi cu baionete. Au spus că mă omoară dacă nu le dai bani". Harry a strigat din spatele uşii: „Bine, stai să iau banii". Peter ştia la ce să se aştepte, aşa că, în momentul în care Harry a trântit uşa de perete, s-a aruncat la pământ. Harry a tras două focuri cu arma de calibru treizeci şi opt şi i-a nimerit pe amândoi puşcaşii între ochi.
Spunând acestea, am ajuns în faţa soţilor Cram.
— Harry, mi se pare mie sau te-am auzit că ceri o bere fără alcool ? l-a întrebat Williams prefăcându-se foarte mirat.
— Mă tem că da, a răspuns Cram. Mai mare ruşinea! M-am lăsat de băutură, dacă-ţi vine să crezi! E aproape un an de când n-am mai băut.
Cram avea ochii vioi, iscoditori şi părul rar, ciufulit, ridicat în creştetul capului, ca moţul unei egrete albe.
— Eram mort de beat când m-a dus Lucy la Spitalul Veteranilor din Charleston. Cică m-au întrebat dacă am habar cine e preşedinte. Asta-i întreabă întotdeauna pe beţivi. Habar n-am avut. Şi uite-aşa m-au băgat într-o chestie care se numeşte „Rezervorul". Am stat acolo o săptămână şi de atunci n-am mai vrut să pun gura pe băutură. Nu ştiu ce mi-or fi făcut ăia acolo. încă n-am aflat.
Doamna Cram a dat din cap afirmativ şi a spus:
— Nu se mai putea în halul acela! Harry voia să se joace de-a Wilhelm Tell şi să tragă într-un măr aşezat pe capul meu.
— Trebuie totuşi să spunem, a început Harry, că nu am tras niciodată prost în toţi aceşti ani cât am fost alcoolic, şi nu cred că, începând cu vârsta de şaisprezece ani, am fost vreodată treaz. M-am lăsat de băut de mai multe ori la viaţa mea, dar mă reapucam imediat. Fracul ăsta e dovada. Vedeţi găurica asta ?
Cram ne-a arătat o mică perforaţie chiar sub buzunarul de la piept.
— Odată, cu ceva ani în urmă, m-am lăsat de băut şi am încuiat toată băutura în şifonier. A doua zi am socotit eu că stătusem treaz prea mult timp, dar n-am mai avut răbdare să caut cheia. Aşa că am tras în încuietoare. Glonţul a trecut

prin toate hainele de pe umeraşe.
Harry s-a întors şi ne-a arătat şi gaura prin care ieşise glonţul în spatele hainei.
Un bărbat şi o femeie care stăteau lângă familia Cram s-au distrat şi ei examinând găurile din fracul lui Harry.
Williams şi cu mine am pornit mai departe spre living.
— Ăsta-i Harry Cram, a spus. Bănuiesc că a venit pentru că nici nu şi-ar pune vreodată problema dacă se cuvine sau nu să facă un anumit lucru. Uite, o vezi pe doamna de lângă fereastră, care stă de vorbă cu bărbatul acela chel ? Este Lila Mayhew. Familia ei este una dintre cele mai vechi din Savannah; au locuit în două dintre cele mai importante clădiri istorice. Este totuşi un pic cam ţicnită, deci este posibil ca nici măcar să nu ştie că am împuşcat pe cineva.
Williams m-a lăsat singur şi s-a întors în holul de la intrare, iar eu m-am apropiat de doamna Mayhew. Vorbea în continuare cu domnul chel.
— Şi, mai exact, unde l-a împuşcat Jim pe tânărul acela ? a întrebat doamna Mayhew cu o voce subţirică, de fetiţă pierdută.
— Cred că l-a împuşcat în piept, a răspuns bărbatul.
— Nu! Unde anume în casă ?
-A!Ha-ha!În birou. De partea cealaltă a holului, unde ţi-ai lăsat haina.
— Şi ce au făcut cu cadavrul ? a întrebat ea mai departe.
— Bănuiesc că l-au îngropat. Tu n-ai face la fel ?
— Nu asta am vrut să spun, a spus doamna Mayhew.
L-au incinerat mai întâi sau l-au îngropat aşa, cu totul ?
— Asta n-am de unde să ştiu.
— Pentru că ştii ce s-a întâmplat când a murit bunica, nu-i aşa ?
— Sigur că da, a răspuns bărbatul.
— Cadavrul bunicii a fost dus la Jacksonville pentru a fi incinerat.
— Da, îmi amintesc bine ce s-a întâmplat. E o poveste foarte cunoscută...
— Iar cei de la crematoriu ne-au trimis cenuşa într-o urnă.
Am pus urna în salon unde avea să stea până în momentul

în care puteam să o îngropăm în Cimitirul Bonaventure.
Dar, după cum ştii, tata era chimist.
— Un mare chimist, a precizat el. Cel mai bun.
— Tata era foarte trist şi simţea că trebuia să facă ceva. După cină, a luat urna cu el şi s-a dus în centru, unde avea laboratorul şi a făcut nişte teste pe cenuşa din urnă. Atunci şi-a dat seama că nu era cenuşa bunicii. Era numai cenuşă din lemn de stejar. Ne trimiseseră cenuşă de stejar. Nu am aflat niciodată ce s-a întâmplat cu bunica. Când a murit tata n-am mai riscat. L-am îngropat exact aşa cum era când a murit, cu trenciul pe el. De aceea mă întrebam dacă l-au incinerat pe tânărul împuşcat de Jim, şi, dacă da, atunci sunt siguri că au primit chiar cenuşa lui şi nu...
Şirul vorbelor Lilei Mayhew s-a pierdut într-un soi de aiureală visătoare, iar bărbatul chel s-a uitat lung pe fereastra din living.
— Dumnezeule! a exclamat el. Uite-o pe tipa aia, Dawes! E îmbrăcată în verde din cap până în picioare!
Tocmai atunci, pe aleea din faţa casei venea Serena Dawes la braţ cu Luther Driggers. Era înfăşurată toată într-un boa de pene verzi, iar unghiile de la mâini şi de la picioare, ca de altfel şi machiajul erau verzi, ca să se asorteze.
Williams i-a întâmpinat la intrare.
— în sfârşit a sosit pasărea noastră de smarald! a spus el.
— Vreau ceva de băut şi un locşor în care să-mi odihnesc gleznele obosite, a spus Serena făcându-i bezele şi străbătând holul, până în living. S-a instalat confortabil într-un fotoliu, cu o mână aranjându-şi penele de struţ şi cu cealaltă culegând un pahar de martini de pe o tavă purtată de un chelner. Şi-a plimbat privirea prin cameră.
— Băiete! i-a strigat ea unui bărbat scund cu un aparat de fotografiat în mână. Treci aici şi fă-i o poză unei adevărate doamne!
După ce şi-au revenit de pe urma bliţului, ochii Serenei au zăbovit asupra unei tinere blonde şi frumoase.
— Nu cred că am avut plăcerea, a spus Serena cu un glas dulce. Eu sunt Serena Dawes.

— Numele meu este Anna, a spus femeia blondă. Sunt din Suedia şi am venit aici în vizită.
— Ce drăguţ! a exclamat Serena. Şi ce te aduce în Savannah ?
— Păi... e un oraş atât de frumos! îmi place să vin aici şi... să mă uit la el.
— Aşa ? Numai să te uiţi ? Asta-i tot ?
— îmi place arhitectura şi aveţi case atât de frumoase aici.
— Dar ai prieteni în Savannah ? a insistat Serena.
— A, da! a spus Anna.
— Te rog să-mi spui pe cine!
— Domnul colonel Atwood.
— Asta-i bună! a spus Serena scuturându-şi penele. De ce nu ai spus de la bun început că ai venit în Savannah ca să te fuţi ? Am fi înţeles cu toţii!
Un domn brunet s-a aplecat şi a sărutat mâna Serenei.
— Serena, cât mă bucur să văd că te-ai dat jos din pat.
— Domnule colonel, eşti aşa de drăguţ! Pentru dumneata m-aş da jos din pat la orice oră.
Colonelul Jim Atwood era un om pasionat de o mulţime de lucruri. A fost prima persoană care a cultivat pe scară largă castane de apă, plantând cincizeci de acri într-o fostă orezărie aflată la sud de Savannah. Dar acesta era doar un hobby; Atwood era mai întâi de toate un întreprinzător care făcea comerţ cu orice, de la cisterne la mărfuri parţial distruse sau alterate. Se spunea că obişnuieşte să-şi scoată cârdul American Express şi să cumpere, pe nevăzute, tot ce se găsea în depozite şi în cargoboturile de pe oceanele lumii. O dată cumpărase şi vânduse o sută nouăsprezece autoturisme sport avariate de apă, iar altă dată patru sute de tone de curmale terciuite. Una dintre multele pasiuni ale colonelului Atwood făcea obiectul cărţii sale Armele albe ale celui de-al Treilea Reich. La momentul publicării cărţii controla deja autoritar piaţa pumnalelor, săbiilor şi baionetelor naziste. Cumpărase şaizeci de fabrici de armament germane cu tot cu stocurile abandonate de nazişti după război. Deţinea de asemenea argintăria personală a lui Hitler, cu piese grele, supradimensionate, gravate cu iniţialele AH fără înfloriturі.

Serena s-a uitat la colonelul Atwood fluturând din gene.
— Ia spune domnule colonel: în seara asta ai cumva asupra dumitale vreun pumnal Kraut ?
— Nu. Doar credinciosul meu revolver, a răspuns Atwood.
A scos din buzunar un mic pistol şi i l-a arătat Serenei.
— Ştii ce e ăsta ?
— Sigur că ştiu, a răspuns Serena. Răposatul meu soţ şi-a zburat creierii cu unul dintr-ăsta.
— Oh! a exclamat o femeie slăbuţă de lângă Serena. Şi al meu la fel! N-o să uit niciodată.
Femeia se numea Alma Knox Carter, era moştenitoarea unui lanţ de magazine de cartier şi locuia în Monterey Square, vizavi de Casa Mercer.
— Tocmai îmi pregăteam ceva de băut la bucătărie. La televizor era Gunsmoke, când, deodată, am auzit o împuşcătură. Normal, iniţial nu m-am alarmat. Credeam că s-a auzit de la televizor, dar apoi am intrat în hol şi l-am văzut pe Lyman căzut la pământ, cu un pistol în mână.
Revolverul colonelului Atwood i-a atras atenţia şi doctorului Tod Fulton.
— Magnum de calibru douăzeci şi doi, nu ? Nu-i rău. Uite şi jucăria mea.
Doctorul Fulton şi-a băgat mâna în buzunar şi a scos un portofel negru, din piele. Portofelul era prevăzut cu o gaură în mijloc. Pe marginea acestei găuri se putea vedea linia curbă a unui trăgaci.
— Este un Derringer de calibru douăzeci şi doi ascuns într-un portofel, a spus el. Dacă mă ameninţă un tâlhar şi-mi cere banii, n-am altceva de făcut decât să scot portofelul ăsta şi... să i-o plătesc!
— Extraordinar! a exclamat doamna Carter.
Doctorul Fulton şi-a băgat portofelul la loc, în buzunar.
— Soţia mea are unul de treizeci şi opt, a adăugat el.
— Şi eu, s-a entuziasmat Anna.
— Staţi să vă spun şi eu ceva, a început doamna Carter. Dacă aş fi atins doar arma din mâna lui Lyman, aş fi fost acuzată de crimă cum vă văd şi cum mă vedeţi!

Doamna Carter era atât de fragilă, încât oricine s-ar fi îndoit că putea ridica o armă.
— într-o zi tot o să împuşc un bărbat! a tunat Serena. Dumnezeu mi-e martor că am încercat deja!
A scos din poşetă un mic revolver cu mâner de sidef ţinându-I delicat de ţeava cromată.
— întrebaţi-l pe fostul meu iubit, Shelby Grey. îmi doream al naibii de tare să-l împuşc. L-am implorat să mă lase să-l împuşc! Desigur, nu aveam de gând să-l omor. Nu voiam decât să-l împuşc într-un deget de la picior, aşa, ca să aibă o amintire de la mine. Dar laşul de el nu a vrut cu nici un chip să stea neclintit! Am făcut o gaură în aparatul de aer condiţionat.
— L-ai împuşcat ?! a strigat doamna Carter, cu ochii măriţi.
— Am ratat.
— Ce noroc!
Serena a scos un oftat lung şi a zis:
— Nu şi pentru drăguţul de Shelby. Acum nu mai are nimic durabil care să-i amintească de dragostea mea. Totuşi, tare mi-a teamă că, până la urmă, tot voi împuşca un bărbat,

numai că nu voi ţinti în picior. Soţul meu mi-a lăsat bijuterii de o valoare inestimabilă, după cum ştie toată lumea, şi anumiţi indivizi ar vrea să pună mâna pe ele. Trăiesc zi şi noapte cu frica de hoţi. De aceea port mereu frumuseţea asta cu mine. Când sunt acasă, îl ţin lângă pat.
Serena i-a aruncat o privire colonelului Atwood şi a continuat:
— Iar atunci când plec de acasă îl ţin în poşetă. Dar, de fiecare dată când simt că ticăloşii se pregătesc să atace, mi-l îndes frumos între ţâţe.
Serena şi-a băgat revolverul în sân şi a mai ridicat un pahar cu martini de pe o tavă în trecere pe acolo.
în acel moment, simţind eu însumi nevoia să beau ceva, i-am ieşit ospătarului înainte. Alţi doi invitaţi, un bărbat şi o femeie, s-au apropiat şi ei să-şi ia câte un pahar.
— A fost un crime passionel, spunea femeia, aşa că nu cred că va conta aşa de mult. O ceartă între doi îndrăgostiţi. Se mai întâmplă. Nu-i totuna cu crima.
— Draga mea, a spus bărbatul, e posibil să fi fost o crimă pasională, dar cunosc trei persoane care au făcut parte din marele juriu. Au văzut dovezile şi cred că pe Jim îl aşteaptă zile grele.
M-am întors cu spatele şi am început să mă uit în direcţia opusă, dar, în acelaşi timp, m-am dat mai aproape de cei doi pentru a-i auzi cât mai bine. Bărbatul a continuat cu o voce scăzută:
— Mai întâi, se pare că Laboratorul Criminalist a dat nişte rezultate îngrijorătoare. Nu s-a găsit praf de puşcă pe mâna lui Danny Hansford. Asta înseamnă că nu avea cum să fi tras cu arma, aşa cum susţine Jim.
— Dumnezeule! a murmurat femeia.
— Poziţia rănilor de pe cadavru nu pare nici ea să confirme varianta legitimei apărări pe care a prezentat-o Jim. Un glonţ i-a străpuns pieptul, şi asta se potriveşte cu scenariul, dar un al doilea l-a nimerit pe Hansford în spate. Un al treilea glonţ i-a intrat în cap pe după ureche. Deci, după cum stau lucrurile, se pare că Jim l-a împuşcat mai întâi în

piept, apoi s-a sculat de pe scaunul de la birou şi a mai tras două gloanţe în Hansford în timp ce acesta zăcea pe podea cu faţa în jos, dându-i astfel lovitura de graţie.
— E cumplit! a spus femeia. Vrei să spui că nu a fost legitimă apărare ?
— Mă tem că nu aşa au stat lucrurile. Analiza amprentelor a dus la rezultate şi mai concludente împotriva lui Jim. Nu s-a găsit nici o amprentă pe pistolul de sub mâna lui Hansford, deşi s-a tras cu el. Asta înseamnă că cineva a şters cu grijă arma respectivă. Se pare că Jim l-a împuşcat pe Danny şi apoi a luat un al doilea pistol şi a tras din locul în care a stat Danny ca să pară că Hansford trăsese asupra lui. Apoi se pare că şi-a şters amprentele de pe armă şi a pus-o sub mâna lui Danny.
— Simt că mi se face rău, a spus femeia. Ce crezi că se va întâmpla cu Jim ?
— Exact ce i-am spus şi lui când am ajuns la petrecere. Va scăpa.
— Dar cum e posibil ?
— Un avocat bun poate ataca probele sau chiar le poate întoarce în favoarea acuzatului. Iar Jim are avocaţi buni. De aceea cred că o să scape. De asta şi datorită statutului său în societate.
După această expunere particulară a cazului, omul a schimbat subiectul, iar eu m-am retras în hol unde Williams şi mama lui vorbeau cu un mic cerc de invitaţi.
Blanche Williams venise cu maşina din Gordon, Georgia, unde locuise întreaga viaţă. La aproape optzeci de ani, era o femeie înaltă şi subţire ca o barză. Nici un fir de păr nu ieşea din coafura ei cu bucle albe şi mărunţele, care îi încadrau .capul ca o căciulită acoperită de zăpadă. Stătea sfioasă, cu mâinile împreunate în faţă. Una dintre femeile din apropiere îi admira rochia de seară.
— Vai, mulţumesc, a răspuns doamna Williams politicoasă. E de la James. Ori de câte ori dă o petrecere importantă, are grijă să port o rochie nouă şi frumoasă şi să găsesc întotdeauna o floare când ajung în Savannah.

S-a uitat pe furiş la fiul ei, vrând parcă să se asigure că spusese ce trebuia.
— Mama este întotdeauna regina balului! a exclamat Williams.
Doamna Williams a luat aceasta drept un semn aprobativ, a prins curaj şi a continuat:
—James mi-a dat atâtea bijuterii, încât într-o zi am ajuns să-i spun: „James, nici nu ştiu când o să le port pe toate!" Iar el mi-a răspuns atât: „Atunci, mamă, va trebui să dau mai multe petreceri ca să vii mai des în Savannah şi să porţi toate bijuteriile pe care le ai". James mă mai duce şi în excursii. M-a plimbat în Europa de cinci ori şi... A! Odată m-a sunat şi mi-a spus „Mamă, o să plecăm peste trei zile la Londra cu avionul Concorde", la care eu: „Aoleu, James, nu-mi spune asta! Nu plecăm niciunde cu avionul Concorde!" Da' el cică: „Ba da, plecăm. Am cumpărat deja biletele". Şi atunci m-am gândit: „Doamne, cât or fi costat!" Dar am ştiut pe loc că James vorbeşte serios şi că trebuia să termin cu prostiile şi să trec imediat la treabă. A trebuit să mă pregătesc în trei zile şi aşa am făcut, şi uite că am zburat la Londra cu Concorde-ul.
Doamna Williams vorbea repezit, de parcă încerca să termine iute ce avea de spus şi să nu acapareze conversaţia mai mult decât era necesar. Ţinuta sa dreaptă şi privirea ageră lăsau să se înţeleagă că, în ciuda atitudinii umile, era de fapt o femeie hotărâtă şi dârză. Câteva clipe mai târziu, Williams era ocupat cu nou-sosiţii, iar doamna Williams şi cu mine am rămas singuri. Am făcut o remarcă laudativă la adresa petrecerii, iar doamna Williams a încuviinţat din cap.
—James a fost întotdeauna înconjurat de prieteni, a spus, chiar şi atunci când era mic. O dată a primit un diascop de jucărie - aparatul ăla care proiectează imagini pe pereţi - şi dădea mici spectacole cu diafilme, iar alţi copii veneau şi le plăcea foarte mult, iar el le cerea un cent de persoană. Normal, trebuia să le pregătesc şi eu acolo un suc, ceva de ronţăit... Asta când avea unsprezece sau doisprezece ani. La treisprezece ani mergea la ţară cu bicicleta şi cumpăra

antichităţi pe care voia să le vândă. Aşa a început. Mai întâi se ducea pe la casele cioroilor şi cumpăra lămpi cu petrol şi tot felul de lucruri vechi de care voiau să scape. Plătea douăzeci şi cinci de cenţi pentru un obiect şi îl vindea cu cincizeci. Apoi a început să cumpere lucruri mai valoroase, oglinzi, mobilă, de-astea, şi le repara în atelierul lui de tâmplărie. A dat şi un anunţ în ziar, „Antichităţi de vânzare", şi... surpriză! Doamnele din Macon veneau în Gordon şi îl căutau la liceu în timpul orelor! Directorul era foarte impresionat. Erau doamne stilate - neveste de doctori - şi James le aducea la noi acasă, iar ele cumpărau lucruri chiar din camera lui! A muncit şi a ajuns unde a ajuns. A urcat treaptă cu treaptă, singur-singurel... Acum câţiva ani chiar mă gândeam: „Ce frumoasă este viaţa! Copiii mei s-au aranjat. Fata predă la universitate, iar James o duce foarte bine în Savannah. Misiunea mea s-a încheiat. Dumnezeu poate să mă ia de-acum. Dar n-a făcut-o. Şi când James a intrat în necazul ăsta, mi-am zis, uite, pentru asta m-a lăsat Dumnezeu".
Zgomotul petrecerii crescuse, dar doamna Williams nu a ridicat vocea. Continua să vorbească în felul ei, aproape şoptit, uitându-se drept în ochii mei - părea, de fapt, că se uită prin mine.
— într-o duminică, cred că era pe la prânz, m-a sunat James şi mi-a spus: „Mamă, trebuie să-ţi spun ceva. A trebuit să-l împuşc pe Danny". Am îngheţat în momentul ăla. I-am zis: „Dragul mamii, vino acasă chiar acum!" Şi aşa a făcut. După ce a venit, nu l-am întrebat nimic. Dacă voia el să vorbească, bine, dacă nu, nu... Era atât de încordat şi supărat... Imediat au aflat oamenii unde este şi, credeţi-mă, a început să sune telefonul de nu se mai oprea. Doamne, câţi l-au mai căutat, atât de mulţi, că am început să fac o listă, să ştie cine l-a sunat.
Doamna Williams s-a oprit să vorbească cu doi invitaţi care voiau să-şi ia la revedere:
— Să mai veniţi şi la anul! le-a spus ea şi s-a întors să continue discuţia cu mine. Niciodată n-am avut încredere în băiatul ăla. Avea o privire tare ciudată. Nu i-am spus lui

James, dar mie Danny Hansford ăla mi s-a părut soi rău de când l-am văzut prima oară. James a venit cu el odată. La un moment dat, James s-a dus în spatele casei să-şi spele maşina şi nu l-am mai văzut pe băiatul ăla şi am zis: „James, nu-l mai văd", iar James mi-a răspuns: „A, nu-i nimic, mamă. Mi-a spus că vrea să se plimbe puţin pe-aici". Când s-a făcut ora de masă, băiatul tot nu venise şi James mi-a zis: „Mamă, dacă lui Danny îi vine în cap să plece undeva, nu spune nimănui nimic, pur şi simplu pleacă. A mai făcut aşa şi altă dată". Ei bine, atunci mi-am dat seama ce-a făcut flăcăul ăla. Nu mă întrebaţi cum am ştiut. Ceva m-a luminat. M-am gândit că s-a dus în centru să-şi cumpere droguri. Gordon este un oraş mic, dar mi-am închipuit că o fi văzut el ceva pe la staţia de benzină când au venit încoace şi că voia să se întoarcă acolo să cumpere droguri. A doua zi, James a aflat că băiatul a făcut autostopul până în Savannah. Doamna Williams şi-a aplecat puţin privirea pentru a netezi batista împăturită pe care o strânsese în mâini în tot acest timp.

— O să fiu sinceră cu dumneavoastră, a continuat ea. Uneori James este prea bun cu lumea. Nu ştiu, poate a luat-o de la mine. Mă înduioşez prea repede când aud de necazurile altora şi asta nu e bine, pentru că mulţi oameni ştiu cum să te joace pe degete şi să-ţi stârnească mila. Ştiu că unii profită de James şi—l fac să-i fie milă de ei. Ei ştiu bine că va încerca să-i ajute, aşa cum a încercat să-l ajute şi pe băiatul ăla. Uneori mă gândeam că poate ar trebui să vorbesc cu James, dar, ca mamă, mi-a fost frică să nu creadă cumva că mă bag. Nu vreau să sar peste cal, aşa că n-am vorbit cu el aşa cum aş fi vrut... James e gata să ajute pe oricine şi de aceea mi se rupe inima să-l văd în situaţia asta. Păi când James a vândut Insula Cabbage şi a făcut o grămadă de bani, primul lucru pe care l-a făcut a fost să-mi renoveze casa şi apoi a donat zece mii de dolari bisericii ca să cumpere o orgă electrică. Nu ştiu ce să zic. Poate că necazul ăsta îi va fi o învăţătură. Cred că îl va face să înţeleagă că trebuie să se mai gândească şi la el...

Doamna Williams a zâmbit când l-a văzut pe fiul ei apropiindu-se.
— Bine, o să tac acum, a spus ea.
— Despre ce vorbeaţi voi doi ? a întrebat el.
— Spuneam că totul se va rezolva până la urmă.
Răspunsul doamnei Williams s-a pierdut în larma din jur.
— Scuză-mă, mamă, nu te-am auzit.
Doamna Williams a respirat adânc şi, pentru prima dată în seara aceea, a ridicat puţin glasul.
— Spuneam că totul se va rezolva... până la urmă!
— Sigur că da, mamă, a spus Williams. Aşa s-a întâmplat şi aşa o să se întâmple întotdeauna.

Capitolul 15
Conştiinţa civică

— Ce dracu', dom'le, şi eu l-aş fi împuşcat pe Danny Hansford, a spus dr. James C. Metts, medicul legist din districtul Chatham. Tipul era un nenorocit. L-a băgat în sperieţi pe Williams. La ora trei dimineaţa, pe flăcău îl apucă pandaliile pentru că Williams nu vrea să joace un joc video.
Dr. Metts, în general un om cu vorba domoală, a petrecut câteva ore bune făcând cercetări la locul faptei, în Casa Mercer, în dimineaţa în care a avut loc incidentul. El era cel care consemnase decesul victimei şi ceruse autopsierea cadavrului. Cu o săptămână înainte de începerea procesului lui Jim Williams, unul dintre avocaţii acestuia, John Wright Jones, l-a vizitat pe doctorul Metts în biroul acestuia pentru a discuta despre caz.
John Wright Jones era unul dintre cei mai cunoscuţi avocaţi de drept penal din Savannah. Individul era solid ca un urs şi făcea parte din echipa care îl apăra pe Jim Williams. Citise raportul autopsiei şi văzuse fotografiile făcute în Casa Mercer după moartea lui Danny Hansford. Era foarte preocupat de rana din spatele victimei şi de cea de după ureche. L-a întrebat pe dr. Metts dacă era posibil să se reconstituie incidentul, în aşa fel încât Danny Hansford să nu fi fost la pământ cu faţa în jos când l-au nimerit cele două gloanţe.
— Da, a spus dr. Metts, se poate. Primul glonţ l-a lovit

frontal sus, în partea stângă a toracelui. Când eşti împuşcat în piept, e ca un pumn; te roteşti, te învârti în jurul axei proprii. Deci al doilea glonţ te nimereşte în spate, în partea dreaptă, şi continui să te roteşti, şi următorul te nimereşte în spatele urechii. Da, dacă şi testele balistice confirmă, e posibil ca Danny Hansford să nu fi fost împuşcat în timp ce zăcea cu faţa în jos. Se poate să fi fost în picioare.
— Asta speram şi eu, a spus Jones. Deci, una peste alta, nu poţi şti cu exactitate dacă a fost sau nu împuşcat în timp ce zăcea pe podea, nu ?
— Corect!
— Buun! Şi dacă o să fii chemat să depui mărturie, aşa o să spui ?
— Da, a răspuns dr. Metts. Dar să ştii, John, că mai e o problemă. Mâna sub care se află pistolul este plină de sânge, dar nu există sânge pe armă. Există doar două zone de unde i-a curs sânge lui Danny Hansford - de la cap şi din piept. Băiatul a căzut probabil pe mâna dreaptă. Şi bănuiesc că, pentru impresia artistică, Williams i-a tras mâna de dedesubt şi a pus-o peste armă unde, ca să zic aşa, arăta mai bine.
— Eşti sigur de asta ?
— Foarte. Vezi tu, mâna lui Hansford era mânjită de sânge ca şi cum cineva i-a scos-o de sub torace. în locul tău aş spune că Williams a intrat în panică şi a verificat pulsul lui Danny Hansford - i-a scos braţul de sub corp, i-a verificat pulsul şi apoi i-a aşezat mâna pe pistol ca să dea mai bine, sau aşa ceva.
Sugestia doctorului Metts era inacceptabilă. Jim Williams îşi povestise deja propria variantă în interviul acordat publicaţiei Georgia Gazette. în interviu, Williams nu spusese că ar fi atins cadavrul.
— Mamă, ce veste bună îmi dai! a făcut Jones.
— Atunci stai că mai e încă o chestie, a spus dr. Metts, altceva ce demonstrează că domnul Williams nu a lăsat intact locul în care s-a petrecut incidentul. A schimbat chiar şi poziţia pieselor de mobilier ca scena să iasă un pic mai bine, cred, dar a fost cam neglijent.

— Cum adică ?
— A luat un scaun şi l-a aşezat peste cracul pantalonilor pe care-i purta mortul, a zis dr. Metts şi a râs pe înfundate.
— Aha! Şi pun pariu că ai şi fotografii cu imaginea asta, nu ?
— Color chiar!
— Se vede cracul pantalonului sub scaun ?
— Ihâm.
— Mda, frumos, ce să zic, a spus Jones clătinând din cap cu părere de rău. Mai ştii şi altceva ?
— Hai să-ţi mai spun ceva, a răspuns dr. Metts. Cred că ştiu când a fost împuşcată jigodia aia.
— Când ? a întrebat Jones.
— Când şi-a stins ţigara.
— Ce ? Ţigara ?
— Am găsit un chiştoc care a fost stins de blatul biroului, care era tapisat cu piele. Chiştocul încă mai era cu filtrul în sus când am ajuns eu acolo. Cred că în momentul în care individul a făcut asta, domnul Williams s-a enervat rău şi l-a împuşcat.
— Cum ziceam, doctore, îmi dai numai veşti bune! a spus Jones.
— Sincer, John, sunt cu totul de partea domnului Williams. Nenorocirea s-a întâmplat pe la trei dimineaţa. Probabil că domnul Williams trebuia să se ridice şi să se apuce de lucru, iar puştiul ăsta se purta ca o jigodie nesimţită şi nu voia decât să joace jocuri video şi să facă praf mobila din casă.
— Mai ai şi alte cuvinte frumoase de încurajare ? a întrebat Jones.
— Cam astea ar fi... a răspuns el. Totuşi, treaba pe care o ai de făcut ţi se potriveşte ca o mănuşă. Cred că alegerea juraţilor va fi foarte importantă. E o problemă acolo, şi anume aceea că incidentul implică homosexuali. Va trebui să prezinţi situaţia în aşa fel încât juriul să fie atras de partea lui Williams şi să nu considere că uciderea acestui tip este o faptă atât de gravă.
Jones şi-a luat servieta.
— Ei, doctore, după cum bine ştim juraţii din Savannah

nu par foarte deranjaţi când sunt omorâţi homosexualii. Cu alte cuvinte, în comunitatea noastră, poţi să omori un homosexual în bătaie şi asta nu pare să deranjeze pe nimeni.
— Da, ştiu, a spus dr. Metts.
L-a condus pe Jones până la uşa biroului său şi i-a spus:
— Mda... John, ce pot să spun e că domnul Williams a dat probabil dovadă de conştiinţă civică atunci când l-a împuşcat pe nemernicul ăla.
Remarca lui John Wright Jones despre omorârea în bătaie a homosexualilor făcea trimitere la un caz de crimă care fusese judecat cu doar câteva luni înainte şi care şocase profund întregul oraş.
Victima în acel caz fusese un bărbat de treizeci şi trei de ani din Columbus, Georgia, care venise în Savannah pentru a arbitra un concurs de frumuseţe. Căsătorit şi cu doi copii, omul a fost omorât în bătaie într-o parcare întunecată de patru soldaţi din trupele de comando ale armatei SUA Militarii din trupele de comando erau recunoscuţi drept cei mai duri din armată. O astfel de unitate era şi cea de la Aeroportul Militar Hunter, aflat la sud de Savannah. Soldaţii aceia erau antrenaţi să îndure cele mai aspre pedepse şi să le şi aplice, la rândul lor. In seara crimei, un martor îi văzuse pe cei patru plimbându-se pe Bay Street, unde se distrau îndoind la pământ parcometrele folosindu-se numai de forţa braţelor. Mai târziu aceştia au intrat într-o librărie porno, Missy's Adult Boutique, situată în apropiere de Johnson Square, unde au dat peste arbitrul concursului de frumuseţe. Bărbatul le-a făcut avansuri. L-au ademenit într-o parcare subterană şi l-au bătut atât de crunt, încât un specialist în traumatisme a depus mărturie că atunci când victima a ajuns la spital era „probabil cea mai mutilată persoană încă în viaţă, pe care o văzusem vreodată". Suferise fracturi multiple la nivelul calotei craniene, pomeţilor, mandibulei şi orbitelor. Specialistul a declarat că a fost nevoie de două persoane pentru a-i deschide ochii. „Era imposibil să-ţi dai seama că era fiinţă umană."
La proces, avocatul soldaţilor le-a cerut juraţilor să vadă

„pe umerii cui stă responsabilitatea". Acuzaţii, a spus el, erau băieţi tineri, naivi, prezentabili şi dintr-o bucată. Fuseseră victimele unor avansuri homosexuale. Juraţii au fost de partea soldaţilor şi au respins acuzaţia de omor. Totuşi, fiecare dintre ei recunoscuse că a lovit victima, aşa că juraţii s-au simţit obligaţi să-i declare vinovaţi de ceva. Au ales cea mai uşoară acuzaţie: simpla lovire. Simpla lovire este un delict de drept comun; poate să însemne că cineva doar a atins o altă persoană. Sentinţa a fost de un an închisoare cu posibilitatea eliberării condiţionate după şase luni.

Verdictul în acest caz a provocat un val de proteste. S-au trimis scrisori la ziare în care cetăţenii luau atitudine împotriva juriului pentru terfelirea justiţiei în Savannah. Una dintre asistentele care acordaseră îngrijiri victimei a scris: „Dacă acesta este un simplu delict de drept comun, nu vreau să văd niciodată cum arată victima unei crime".

Procesul marcase debutul lui Spencer Lawton Jr. în calitate de procuror disctrictual al ţinutului Chatham. Verdictul însemnase o înfrângere zdrobitoare şi îi făcuse pe comentatori să se întrebe dacă Lawton, procurorul de treizeci şi şapte de ani, era capabil să-şi îndeplinească îndatoririle.

Familia Lawton era una dintre cele mai vechi şi mai distinse din Savannah. Stră-străbunicul lui Spencer Lawton, generalul Alexander R. Lawton, fusese însărcinat cu apărarea oraşului în prima parte a Războiului Civil, iar mai târziu a ajuns şeful intendenţei în Armata Confederată. După război, generalul Lawton fost unul dintre cei zece oameni care au fondat Asociaţia Baroului American; în 1882 a fost preşedintele organizaţiei. Mai târziu, preşedintele Grover Cleveland l-a numit ambasador în Austria. Parcela ocupată de familia Lawton în Cimitirul Bonaventure era una dintre cele mai întinse. Lângă o criptă înaltă în stil gotic de pe malul râului se afla o statuie a lui Christos din marmură albă.

La începutul secolului douăzeci, un alt înaintaş de-al lui Spencer Lawton, Spencer Shotter, a strâns avere livrând mărfuri către Marină şi a construit una dintre cele mai grandioase proprietăţi imobiliare din întreg Sudul, pe ruinele

Plantaţiei Greenwich, aflată în imediata apropiere a Cimitirului Bonaventure. Pentru construţia casei, Shotter a apelat la renumita firmă de arhitecţi Carrere & Hastings care proiectase clădirea Bibliotecii Publice din New York, de pe Fifth Avenue. Imobilul avea patruzeci de camere şi era înconjurat de o dublă colonadă din marmură albă, strălucitoare. Proprietatea cuprindea douăsprezece dormitoare mari, zece băi, o sală de dans poleită cu aur, o fermă de lapte, o piscină acoperită şi grădini magnifice. Fuseseră importaţi palmieri din Ţara Sfântă, o salcie plângătoare de la mormântul lui Napoleon de pe insula Sfânta Elena şi statui provenite de la ruinele din Pompei. Proprietatea găzduia baluri somptuoase şi partide de yachting. Tot acolo s-au filmat scene în care jucau Mary Pickford şi Francis X. Bushman.
Totuşi, înainte de naşterea lui Spencer Lawton nu mai rămăsese aproape nimic din măreţia de altădată a familiei. Proprietatea Shotter fusese distrusă de incendiu în anii '20, iar terenul a ajuns o anexă a Cimitirului Bonaventure, cunoscută drept Cimitirul Greenwich. Prestigioasa firmă de avocaţi Lawton & Cunningham fusese preluată de o altă firmă, iar impozantul Lawton Memorial Hali de pe Bull Street fusese transformat în biserică ortodoxă.
Spencer Lawton era un tip manierat, cu vorba domoală, ochi albaştri blânzi şi păr negru înfoiat. Obrajii durdulii şi buzele cărnoase îi dădeau un aspect de heruvim. Fusese, după cum singur recunoştea, un student mediocru al Facultăţii de Drept a Universităţii din Georgia. După absolvire s-a întors să practice avocatura în Savannah. Oferea de regulă asistenţă juridică gratuită. O femeie care îl cunoscuse în calitate de membru în comisia de audieri a Administraţiei Fondului Locativ îşi amintea de el ca de un ins foarte principial. „Era un om cumsecade", a spus ea. „îşi făcea foarte conştiincios datoria; îl preocupa soarta celor săraci. Dar era cam timid, după câte îmi aduc aminte."
în ultimii treizeci de ani, funcţia de procuror-şef al districtului Chatham fusese proprietatea exclusivă a lui John Ryan. Fiul lui Ryan, Andrew „Bubsy" Ryan, îi succedase

tatălui său şi se afla la sfârşitul primului mandat când Spencer Lawton s-a hotărât să candideze împotriva lui.
Bubsy Ryan era genul de băiat de gaşcă. îi plăcea să meargă la pescuit, la vânătoare şi la băute. Avea o claie încâlcită de păr şaten, perciuni roşcovani şi pungi vizibile sub ochi, care îl făceau să arate mahmur mai tot timpul. Avea o relaţie bună cu poliţia; se pricepea la negocieri de culise şi aborda un stil lejer, din popor, când pleda în faţa instanţei. Bubsy pleda el însuşi de fiecare dată când se judeca un caz important de crimă, dar nu era un secret pentru nimeni că felul în care administra treburile Procuraturii era cel puţin superficial, la fel cum fusese şi pe vremea când tatăl lui era la conducere. Nu mai puţin de o mie de dosare netrimise încă în instanţă se întindeau pe perioada ultimilor douăzeci şi cinci de ani. Lui Bubsy îi plăcea funcţia de procuror districtual, dar recunoştea că avea şi unele dezavantaje. „Eşti oarecum limitat", spunea el. „Nu poţi să bei ceva în oraş cu soţia, pentru că vei citi despre asta în ziarele de a doua zi."
Familia Ryan nu era obişnuită să întâmpine opoziţie în alegeri. Dar atunci când Bubsy a vrut să candideze pentru un al doilea mandat, unul din adjuncţii săi i-a devenit contracandidat la alegerile preliminare din Partidul Democrat. Cei doi au început imediat să se atace şi, în ultima zi de depunere a candidaturilor, Spencer Lawton a sesizat oportunitatea şi s-a înscris şi el în cursă. „M-am înscris în glumă", avea să spună Lawton mai târziu. în timp ce ceilalţi doi încercau să se desfiinţeze unul pe celălalt, Lawton a bătut drumurile prin tot districtul şi a vorbit despre soluţionarea cazurilor şi alte lucruri de bun-simţ. A ocolit cu graţie scandalurile dintre Bubsy şi celălalt candidat.
După ce Bubsy şi Lawton s-au calificat în al doilea tur de scrutin, Bubsy şi-a îndreptat atacurile împotriva lui Lawton. A ţinut-o sus şi tare că Lawton era zero ca avocat, că nu pledase niciodată într-un proces penal, nu avea experienţa recursurilor, nu pledase niciodată în faţa Curţii Supreme a Georgiei şi că, drept urmare a neglijenţei şi incompetenţei sale, firma la care lucra fusese târâtă într-un proces de daune.

Cu două zile înainte de alegeri, Bubsy a mai lansat un atac. A cumpărat o jumătate de pagină de spaţiu publicitar în ziarul Savannah Morning News şi a citat dintr-o declaraţie dată de fosta soţie a lui Lawton la procesul de divorţ. Doamna Lawton a declarat că Spencer îi spusese de mai multe ori că „ar fi mai fericit dacă ar sta acasă, să aibă grijă de treburile casnice şi să citească, decât să se ducă la serviciu". Mesajul anunţului electoral era că Spencer Lawton nu era destul de bărbat pentru o asemenea slujbă. Acoliţii lui Bubsy îl numeau pe Lawton „The Pillsbury Dough Boy"1. Dar, în noaptea alegerilor preliminarii, lui Bubsy Ryan nu i-a venit să creadă când a văzut cum comunităţile de culoare s-au întors împotriva lui şi astfel Lawton a câştigat nominalizarea. La alegerile generale Lawton l-a învins şi pe candidatul republican. îndoielile cu privire la profesionalismul lui Lawton au crescut după ce acesta şi-a intrat în atribuţii. Subalterni nemulţumiţi, rămaşi de pe vremea lui Bubsy Ryan, au lansat vorba că Lawton nu cunoştea legile. „Cere note explicative despre lucruri pe care ar trebui să le ştie, cum ar fi procedura de extrădare", s-a plâns un procuror. „A cerut o notă şi despre apărarea în temeiul pierderii facultăţilor mintale, subiect despre care se poate scrie o carte întreagă." A urmat apoi înfrângerea zdrobitoare în cazul soldaţilor din trupele de comando. S-a întâmplat ca verdictul în acel caz să se dea la doar câteva zile după ce Jim Williams l-a împuşcat pe Danny Hansford. Lawton a înţeles imediat însemnătatea cazului Williams. Procesul acesta era şansa lui de a-şi salva reputaţia, cu condiţia să-l câştige, desigur. Dar lupta avea să fie grea.

Pentru apărare, Jim Williams a apelat la Bobby Lee Cook din Summerville, Georgia. Cook era un personaj celebru în sălile de judecată din întregul Sud. Era specializat în cazurile de crimă. In treizeci de ani de activitate, Cook apărase două sute cincizeci de oameni acuzaţi de crimă şi îi eliberase pe nouăzeci la sută dintre ei, uneori în pofida unor probe extrem de concludente. Cook accepta cazurile pe care nu le voia nimeni, procese ce păreau imposibil de câştigat. Era renu-

mit pentru necruţătoarele interogatorii la care-i supunea pe martorii acuzării. „L-am văzut cum s-a luat de unul înainte de pauza de prânz, l-a interogat puţin, la prânz a declarat în particular că-l joacă pe martor pe degete, s-a întors apoi din pauză şi l-a terminat pe bietul om." într-un articol laudativ la adresa tehnicii şi a îndrăznelii sale, revista People scrisese la un moment dat că „dacă diavolul ar avea vreodată nevoie de un avocat, Bobby Lee Cook ar prelua cazul".

Note:

1 Mascota şi simbolul fabricantului de produse de patiserie şi panificaţie Pillsbury, sub forma unei păpuşi din aluat pufos.

Fiind originar din zona muntoasă din nordul statului Georgia, Cook ştia că juraţii din Savannah urmau să-l perceapă ca pe un avocat şmecher venit de aiurea să-i tragă pe sfoară. De aceea dorea să fie asistat de un avocat din partea locului şi, pentru această funcţie, l-a ales pe cel mai în măsură să-l descurajeze pe Spencer Lawton - avocatul care tocmai îl învinsese în procesul soldaţilor din unitatea de comando: John Wright Jones.

Capitolul 16

Procesul

Tribunalul districtului Chatham era una dintre puţinele clădiri moderne din centrul oraşului Savannah. Era făcută din plăci de beton. Simplă, pătrăţoasă şi fără nici un haz, clădirea se ridica la capătul vestic al centrului istoric. O clădire soră se afla chiar lângă ea şi era legată de aceasta printr-un pasaj subteran. Cealaltă clădire, făcută de asemenea din plăci de beton, arăta ca un seif cubic, cu fante verticale pe post de ferestre - închisoarea districtului Chatham.

La prima înfăţişare în procesul lui Jim Williams, băncile din spatele sălii în care se desfăşura şedinţa prezidată de judecătorul George Oliver aveau toate locurile ocupate. încăperea fără ferestre era iluminată cu tuburi de neon, iar izolaţia fonică îndepărta orice ton sau timbru din vocea umană. Oameni de afaceri ieşiţi la pensie, casnice şi prieteni sus-puşi de-ai lui Williams stăteau alături de corespondenţi, reporteri de la ziare şi televiziuni, precum şi un număr important

de avocaţi locali care veniseră să vadă confruntarea dintre celebrul Bobby Lee Cook şi noul procuror districtual. Jim Williams stătea pe banca acuzaţilor, iar mama şi sora lui stăteau în primul rând, chiar în spatele lui.

Mama lui Danny Hansford, Emily Bannister venise şi ea să asiste la proces, dar nu i se permisese accesul în sala de judecată. Bobby Lee Cook se temea ca nu cumva să facă o scenă şi să influenţeze juriul împotriva lui Williams. Nu a cerut să-i fie interzis accesul, ci a trecut-o pe lista martorilor apărării, ceea ce însemna acelaşi lucru. Martorii nu aveau voie să urmărească procesul decât după ce depuneau mărturie în instanţă. Desigur, Cook nu avea de gând să o aducă pe doamna Bannister în faţa instanţei, dar stratagema sa avea să o ţină departe de ochii juraţilor. Aceasta a venit totuşi la proces şi a rămas afară, pe coridor.

— Fă-te că nu vezi, i-a şoptit unul dintre amicii lui Jim Williams unei prietene când au sosit la proces în ziua respectivă, dar tocmai am văzut-o pe mama de zece milioane a lui Danny Hansford.

Emily Bannister, care nu împlinise încă patruzeci de ani, arăta surprinzător de tânără pentru o femeie cu un fiu de douăzeci şi unu de ani. Avea părul şaten-deschis şi trăsături ascuţite, dar copilăreşti. Expresia chipului, care, în condiţiile date, te aşteptai să arate mânie şi resentimente, reflecta doar tristeţe. Nu a vorbit decât cu femeia de lângă ea, o angajată a procuraturii. La venirea reporterilor, s-a întors cu spatele şi nu a răspuns la nici o întrebare.

Era aproape ora prânzului când a strigat aprodul „Linişte în sală! Stingeţi ţigările! Ridicaţi-vă în picioare!" Judecătorul George Oliver a intrat pe o uşă din spatele prezidiului şi a luat loc pe un scaun ergonomie, cu spătarul foarte înalt. Judecătorul avea o statură impozantă, părul alb bogat şi o faţă frumoasă cu trăsături bine conturate. Era epitrop al Bisericii Metodiste Monumentale Wesley şi fusese de multe ori în Casa Mercer, dar niciodată ca invitat al lui Jim Williams. Trecuse pe acolo în anii '40 şi '50, când casa era Templul Alee al masonilor Shriners. Oliver a pocnit din ciocănel şi,

cu un puternic accent sudist, a cerut să se facă linişte în sală.
— Domnilor, să începem!
In expunerea sa, Lawton a vorbit elocvent, cu o voce domoală. Le-a spus juraţilor că în zilele următoare va demonstra că James A. Williams l-a împuşcat pe Danny Lewis Hansford cu sânge rece şi cu premeditare şi că, după săvârşirea crimei, a făcut mari eforturi nu numai pentru a-şi ascunde fapta, ci şi pentru a lăsa impresia că a acţionat în legitimă apărare.
Atunci s-a ridicat Bobby Lee Cook. Avea părul alb şi lung, un barbişon rectangular şi ochi pătrunzători. Semăna izbitor cu imaginea Unchiului Sam din posterul lui James Montgomery Flagg, care le ordona tinerilor să se înroleze în armata americană în timpul Primului Război Mondial. Obiceiul lui Cook de a se adresa juraţilor arătând cu degetul spre ei nu făcea decât să sporească similitudinea. Cook a susţinut că apărarea va dovedi netemeinicia spuselor lui Lawton. Vor afla că Danny Hansford a fost „un personaj violent şi impetuos" şi că el fusese agresorul în acest caz.
După încheierea expunerilor, judecătorul Oliver a decretat o scurtă pauză înainte de audierea martorilor. Pe hol, s-a apropiat de mine un bărbat în cămaşă cu mâneci scurte şi părul dat cu gel.
— Văd că luaţi notiţe, mi-a zis. Faceţi muncă de teren pentru apărare ?
— Nu, iau notiţe doar pentru mine.
Omul ţinea în mână un ziar făcut sul. Stătuse pe rândul din faţa mea, aplecat puţin într-o rână, cu un braţ atârnat peste spătarul băncii. Din când în când râdea de unul singur, pe înfundate, iar corpul îi era cuprins de spasme din cauza hohotelor înăbuşite. Apoi dădea capul pe spate şi urmărea mai departe prin ochelarii murdari desfăşurarea procesului. Mi-am zis că era unul dintre aceia care-şi fac veacul prin tribunal.
— Aici nu se judecă numai cazul Williams, ci şi cazul Spencer Lawton, a spus el. Cică de două luni a intrat în hibernare ca să pregătească procesul ăsta. Şi-a transformat biroul într-un buncăr. Nu răspunde la telefon, subalternii nu

au voie să intre la el. El şi Depp - Deppish Kirkland, procurorul-şef adjunct - încearcă prin orice mijloace să blocheze accesul apărării la informaţii. Vor să-i ia prin surprindere, să transforme procesul într-o ambuscadă. Devin paranoici la gândul scurgerii de informaţii. Asta am auzit eu. E treabă de amatori. Ideea e că Lawton e speriat de moarte.
— De unde ştiţi toate astea ? l-am întrebat.
— Am auzit şi eu. Lumea vorbeşte.
Bărbatul s-a uitat dintr-un capăt în celălalt al holului şi a continuat:
— Hai să vă spun ceva. In cazul ăsta Lawton supralicitează. Ştiţi, de fapt nu e vorba de crimă. Nimeni nu crede asta. Lucrurile pur şi simplu nu se leagă. Este omor prin imprudenţă. Williams şi Hansford s-au certat. Cineva a pus mâna pe pistol. Poate că Williams a intrat în panică după aceea şi a încercat să schimbe poziţia cadavrului. Dar n-a fost vorba de premeditare.
Atunci de ce încearcă Lawton să obţină o condamnare pentru crimă cu premeditare ?
— S-ar putea să fie din motive politice, a răspuns el. Poate vrea să câştige în stil mare după ce a pierdut procesul soldaţilor. Poate nu vrea să pară prea îngăduitor cu hermafrodiţii.
— Cu cine ?
— Cu hermafrodiţii, a repetat el. Despre asta e de fapt toată povestea. Sau nu ştiaţi ?
— A, sigur, am răspuns. Asta am auzit şi eu.
Lawton şi-a început audierile chemând-o la bară pe dispecera de la poliţie care fusese de serviciu în noaptea în care a murit Hansford. Aceasta a declarat că la ora 2.58 a primit un apel de la Jim Williams care anunţa poliţia că fusese implicat în împuşcarea unei persoane la reşedinţa sa. Atât a avut de spus martora. Apoi Lawton l-a chemat pe Joe Goodman să depună mărturie. Goodman a declarat că Williams l-a sunat între 2.20 şi 2.25 pentru a-i spune că l-a împuşcat pe Danny. între împuşcătură şi momentul în care Williams a anunţat poliţia exista deci un interval de peste o jumătate de oră. Ceilalţi martori chemaţi de Lawton au

depus mărturie cu privire la ceea ce era posibil să se fi întâmplat în timpul acestor treizeci de minute. Puse cap la cap, mărturiile lor construiau teoria procuraturii cu privire la faptele petrecute atunci:
De la birou, Williams a tras un foc asupra lui Danny Hansford care era neînarmat. Hansford a dus mâna la piept şi a căzut la pământ cu faţa în jos. Williams s-a ridicat de la birou, s-a apropiat şi a mai tras încă două focuri asupra lui Hansford, de la mică distanţă, nimerindu-l după ureche şi în spate. Apoi a pus arma pe birou, a luat un al doilea pistol şi a tras „asupra lui" din locul în care stătuse Hansford, astfel încât să pară că tânărul a încercat să-l împuşte. Un glonţ a trecut prin nişte hârtii; un al doilea a lovit o cataramă metalică aflată pe birou. Williams şi-a şters amprentele de pe acest al doilea pistol, i-a scos lui Hansford mâna de sub torace şi i-a aşezat-o peste armă. Apoi l-a chemat pe Joe Goodman. în timp ce Joe Goodman şi prietena lui se deplasau spre Casa Mercer, Williams a spart sticle şi a dărâmat pendula din hol încercând să creeze o imagine de dezastru produs de manifestări violente. La treizeci de minute după ce l-a sunat pe Joe Goodman, Williams a sunat la poliţie.
După spusele acuzării, dovezile materiale arătau că Williams făcuse o serie de erori. Când a tras „asupra sa", nu şi-a ales bine locul. A tras din zona în care zăcea capul lui Danny; ar fi trebut să se poziţioneze în dreptul picioarelor acestuia. în al doilea rând, fotografiile făcute de poliţişti cu obiectele aflate pe birou arătau mici fragmente de hârtie căzute pe pistolul Luger pe care Williams a susţinut că l-a folosit pentru a-l împuşca pe Hansford. Acest lucru însemna că Williams trăsese deja cu arma respectivă asupra lui Hansford şi o pusese pe birou, înainte ca vreun glonţ să fi fost tras din locul în care se afla Hansford şi să fi trecut prin vraful de foi spulberând acele bucăţele de hârtie. în al treilea rând, s-a găsit un fragment de glonţ chiar pe scaunul de la birou unde Williams a pretins că stătea când Danny a tras asupra lui. în al patrulea rând, sângele era întins pe mâna lui Danny Hansford, ceea ce sugera că Williams îi trăsese

victimei mâna de sub corp pentru a o aşeza deasupra armei. Cel mai ciudat amănunt era cel legat de scaunul aşezat peste picioarele lui Danny; unul dintre picioarele scaunului stătea peste tivul blugilor cu care era îmbrăcată victima. Nu ar fi putut să ajungă acolo decât după moartea lui Danny. Acuzarea a sugerat că Williams îl amplasase acolo fără să vrea, în timp ce rearanja scena crimei.

Doctorul Larry Howard, directorul Laboratorului Criminalistic, a conchis despre expunerea acuzării:

— întreaga scenă pare regizată.

Pe parcursul celor patru zile cât au durat mărturiile acuzării, Bobby Lee Cook s-a ridicat în repetate rânduri pentru a-i supune pe martorii procuraturii unor necruţătoare interogări. La un moment dat, Cook a insistat asupra unei aparente inadvertenţe din scenariul prezentat de procuror, care spunea că Hansford zăcea cu faţa în jos când a fost împuşcat în cap. Cu un gest dramatic, s-a culcat el însuşi la podea şi i-a cerut detectivului de poliţie Joseph Jordan să îi indice exact poziţia în care zăcea Danny Hansford.

— Acum mă aflu în poziţia în care zăcea decedatul când l-aţi văzut ? a întrebat Cook uitându-se de pe jos la detectivul Jordan.

— Ţineţi capul mai mult spre dreapta, a spus Jordan. încă puţin. Cam aşa. Da, domnule avocat.

— Ştiţi că rana de la cap se afla în partea dreaptă, deasupra urechii ? a întrebat Cook.

— Da, domnule avocat, a răspuns detectivul.

— Şi nu e adevărat că partea dreaptă a capului meu face contact cu podeaua ?

— Corect!

— Atunci rana de la cap nu putea fi provocată în timp ce victima zăcea întinsă pe podea, a spus Cook. Ar fi fost imposibil, cu excepţia situaţiei în care s-ar fi tras cumva de sub podea.

— Cred că aveţi dreptate, a spus detectivul.

— De fapt, ar fi complet ilogic! a strigat Cook cu emfază. Ar fi ca şi cum ai spune că poţi turna apă de la vale în sus

pe deal, nu-i aşa ?
— Da, domnule avocat, a zis detectivul.
Cât despre absenţa amprentelor de pe arma lui Danny, Lawton însuşi îl făcuse pe detectivul Jordan să comenteze că textura mânerului pistolului Luger rareori permitea culegerea amprentelor.
— Nu poţi obţine o amprentă bună de pe acea suprafaţă, a spus poliţistul. E prea aspră.
Cel mai puternic argument al acuzării era rezultatul negativ al testului de depistare a urmelor de praf de puşcă de pe mâinile lui Hansford. Detectivul Joseph Jordan a depus mărturie că a luat toate măsurile pentru păstrarea eventualelor reziduuri pe mâinile lui Hansford. I-a introdus mâinile în pungi de hârtie pe care le-a sigilat cu bandă adezivă. Randall Riddell, tehnicianul care efectuase testul de depistare a urmelor de praf de puşcă la Laboratorul Criminalistic a depus mărturie că nu a găsit pe mâinile lui Danny reziduuri provenite de la folosirea unei arme de foc. Cook l-a luat imediat în primire.
— Cunoaşteţi, desigur, elementele antimoniu, plumb şi bariu, a început Cook. Vă confruntaţi tot timpul cu acestea în calitatea dumneavoastră de specialist în analiza reziduurilor provenite de la tragerea cu o armă de foc, nu-i aşa ?
— Aşa e, domnule avocat, a răspuns Riddell.
— Care este masa atomică a antimoniului ? a întrebat Cook.
— Nu-mi amintesc, a spus Riddell.
— Care este masa atomică a plumbului ?
— Nu-mi amintesc exact, a spus Riddell.
— Care este masa atomică a bariului ?
— Nu-mi amintesc.
— Care este numărul atomic al plumbului ?
— Nu ştiu.
— Care este numărul atomic al bariului ?
— Nu-mi amintesc.
— Al antimoniului ?
— Nu-mi amintesc, a spus Riddell roşindu-se.
— Ce metodă de analiză aţi folosit la examinarea probelor

recoltate de pe mâinile domnului Hansford ? a întrebat Cook.
— Absorbţia atomică, a precizat Riddell.
— Şi aţi obţinut rezultate negative.
— Da domnule avocat.
— Cunoaşteţi faptul că în Atlanta testul prin absorbţie atomică dă rezultate negative în şaizeci la sută din cazuri când se realizează pe mâinile persoanelor despre care se ştie că s-au sinucis cu o armă de foc ?
— Aş vrea să văd şi eu aceste cifre, domnule avocat, a răspuns Riddell.
— Aţi dori să vedeţi nişte cifre ca să vă edificaţi ? a spus Cook. Aţi auzit de doctorul Joseph Burton ?
— Da, domnule avocat, a spus Riddell. Cred că este medicul legist din Atlanta.
Bobby Lee Cook l-a chemat pe dr. Joseph Burton ca prim martor al apărării. în calitate de anatomopatolog în Miami şi Atlanta, Burton efectuase peste şapte mii de autopsii. în timpul procesului lui Jim Williams lucra la un caz foarte mediatizat: procesul lui Wayne Williams, cel acuzat de uciderea mai multor copii din Atlanta. Dr. Burton efectuase autopsia a nouă dintre cadavre. Cook conta pe faptul că mărturia sa putea contrazice interpretarea pe care o dădea procuratura dovezilor materiale în procesul intentat lui Jim Williams.
— Domnule doctor, a început Cook, ce semnificaţie credeţi că are un rezultat negativ la testul prin metoda absorbţiei atomice pentru depistarea reziduurilor rămase după ce s-a tras cu arma ?
— Un rezultat negativ are pentru mine o semnificaţie destul de scăzută, a răspuns dr. Burton. Aceeaşi armă poate să dea un rezultat pozitiv după o tragere şi unul negativ după alta. Nu este un test convingător. Aproape toţi cei care lucrează în domeniul medicinei legale ar vrea să nu se mai ia în considerare acest test.
Dr. Burton a adăugat că el însuşi studiase rezultatele testelor de depistare a reziduurilor în cazuri de sinucidere prin împuşcare şi descoperise că mai puţin de jumătate erau pozitive.

— Atunci, în opinia dumneavoastră, a spus Cook, un rezultat negativ demonstrează că persoana decedată nu a tras cu arma ?
— Nu, domnule avocat, nu demonstrează asta.
Dr. Burton a declarat că a vizitat de mai multe ori Casa Mercer pentru a reconstitui incidentul şi era de părere că toate focurile fuseseră trase de la birou.
— Ar fi fost imposibil din punct de vedere fizic ca Williams să plece de la birou şi să tragă în capul sau în spatele victimei, iar gloanţele să străbată corpul şi să ajungă în locurile din cameră în care au fost găsite.
Burton a interpretat probele aşa cum sugerase Metts, medicul legist: primul glonţ l-a lovit pe Hansford în piept, l-a făcut să se rotească brusc şi astfel celelalte două gloanţe l-au nimerit în spate. Burton a atras atenţia asupra micilor fragmente de scalp găsite în colţul dinspre sud-vest al camerei, la mai mult de un metru de capul lui Danny.
— Fragmentele au fost antrenate de glonţul care a străbătut corpul şi au urmat aceeaşi traiectorie ca şi glonţul respectiv, a spus Burton.
Aşadar, Williams nu l-a împuşcat pe Hansford de aproape, în stilul unei execuţii. A tras trei focuri unul după altul:
— Bam, bam, bam - rapid, chiar în timp ce victima se prăbuşea la podea. Aşa se explică fragmentele de os, părul, găurile din podea, stropii de sânge şi traiectoria gloanţelor prin corp.
Dr. Burton a oferit o explicaţie şi pentru faptul că mâna lui Hansford era mânjită de sânge: după primul foc tras de Williams, Hansford a scăpat arma şi a dus mâna la piept.
— Apoi, când corpul a ajuns la podea, e posibil ca mâna să fi sărit în lateral. Atunci mâna ar fi ieşit de sub corp mânjită de sânge.
Dar scaunul de pe cracul pantalonilor ?
— Scaunul nu mi se pare un detaliu important, a spus dr. Burton. Nu demonstrează că scena ar fi fost aranjată. De fapt, poziţia scaunului contrazice ideea că cineva ar fi încercat să aranjeze scena pentru că pare destul de ciudată,

scaunul fiind aşezat chiar pe piciorul cadavrului.
Odată cu mărturia lui Burton, apărarea contracarase majoritatea argumentelor invocate de acuzare. în plus, în pofida obiecţiilor formulate de Lawton, apărarea adusese câţiva martori care declaraseră că Danny Hansford era un tânăr extrem de violent. Un psihiatru de la Spitalul Regional Georgia a spus că l-a tratat pe Hansford după o scenă violentă în timpul căreia a distrus mobila din casa mamei sale şi „a ameninţat că va omorî pe cineva". Medicul a mai declarat că Hansford a trebuit să fie sedat şi izolat deoarece era „un pericol pentru personalul spitalicesc şi pentru propria persoană". Asistenta care făcuse formele de internare a declarat că a trecut menţiunea „personalitate criminală" în foaia de spitalizare. La o săptămână de la moartea sa, Hansford era programat să apară în faţa instanţei pentru că se luase la bătaie cu un vecin. Şi atunci Williams plătise o cauţiune de şase sute de dolari pentru a-l scoate din închisoare.
Pe coridoarele tribunalului, opinia generală era că Bobby Lee Cook ridicase suficiente obiecţii cu privire la varianta acuzării pentru ca juraţii să-l poată declara pe Williams „nevinovat" cu conştiinţa împăcată. Achitarea inculpatului era deja previzibilă. îi venea acum rândul lui Williams să depună mărturie şi să câştige simpatia juriului. Acesta era compus din şase bărbaţi şi şase femei. Erau toţi oameni simpli, din clasa de mijloc - o secretară, un profesor, femei casnice, o asistentă, un instalator. Una dintre femei era negresă; ceilalţi membri ai juriului erau albi.
Williams a luat loc în boxa martorilor îmbrăcat într-un costum gri-deschis. S-a înclinat cu respect când Bobby Lee Cook l-a invitat să povestească despre copilăria sa modestă petrecută în Gordon, Georgia. Williams a vorbit despre venirea lui în Savannah la vârsta de douăzeci şi unu de ani, despre restaurarea caselor, despre succesul lui în afaceri şi despre ascensiunea sa socială în Savannah. Vorbea sigur pe el, cu o uşoară nuanţă de superioritate. A explicat cum, de două ori pe an, participa la licitaţiile de obiecte Faberge de

la Geneva.
— Aţi auzit de parfumul Faberge ? a întrebat Williams.
Nu despre el e vorba. Karl Faberge a fost bijutierul curţii imperiale a ţarului Rusiei şi al multor alte familii regale europene. A realizat unele dintre cele mai frumoase opere de artă care au existat vreodată. Sunt şi eu un mic colecţionar de piese Faberge.
Williams a povestit cum l-a întâlnit pe Danny Hansford.
— Tocmai coboram din maşină în faţa casei când s-a apropiat de mine un tânăr care mergea pe bicicletă. Auzise că angajam în atelier muncitori fără experienţă. I-am spus: „Da, e adevărat, dar angajez numai oameni capabili să înveţe meserie". Danny a început prin a curăţa lacul de pe mobila veche. A muncit timp de doi ani cu intermitenţe. Part-time. Din când în când pleca din oraş şi revenea după o vreme.
Cu lux de amănunte, Williams a descris ieşirea violentă a lui Danny din 3 aprilie, cu o lună înainte de a muri. După ce a tras în podea, Danny a rămas în dormitor cu arma în mână, uitându-se cu ură la Williams. „Cât de tare trebuie să te înfurii ca să te fac să mă împuşti ?" a spus. Apoi a ieşit afară şi a tras în piaţă. După ce Williams a chemat poliţia, Danny a fugit în dormitorul de la etaj şi s-a băgat în pat prefăcându-se că doarme adânc.
La scurt timp după acest incident Williams i-a propus lui Hansford să-l însoţească în Europa într-o călătorie de afaceri. Williams le-a explicat juraţilor că începuse să aibă probleme de sănătate şi că îşi pierduse de câteva ori cunoştinţa din cauza hipoglicemiei. Voia să-l însoţească cineva.
— Nu voiam să leşin undeva, pe drum, fără să fie cineva cunoscut lângă mine şi asta din două motive: sănătatea şi banii.
Williams urma să aibă asupra sa o mare sumă de bani gheaţă, deoarece, după spusele lui, „obţii o rată de schimb mult mai bună dacă vii cu bani gheaţă". îl rugase pe Danny să vină cu el deoarece credea că îl poate controla.
Dar, pe la mijlocul lunii aprilie, Hansford s-a dat de gol, iar Williams a aflat că voia să ia marijuana în călătoria în Europa. Atunci Williams i-a spus că în acele condiţii nu

putea să meargă cu el.
— Danny şi cu mine am convenit atunci să-l rugăm pe Joe Goodman să mă însoţească, a spus Williams. Amândoi am fost mulţumiţi de acest compromis. Danny rămânea în Savannah să fumeze iarbă, iar eu aveam pe cineva cu care să merg în acea călătorie.
O săptămână mai târziu, în noaptea morţii sale, Danny era furibund. Conform mărturiei lui Williams, a înjurat-o mai întâi pe mama lui pentru că îl băgase în centrele de detenţie pentru minori şi pentru că îl ura din cauză că semăna atât de mult cu tatăl lui de care se despărţise. S-a luat apoi de prietenul lui George Hill, care voia să-i ia maşina şi de prietena lui Bonnie care nu voia să se căsătorească cu el pentru că nu avea o slujbă stabilă. Apoi şi-a vărsat nervii pe Williams. „Iar tu n-ai vrut să mă iei în Europa!" Hansford a trântit la pământ consola pentru jocuri video. Williams s-a ridicat şi a ieşit din cameră. Hansford l-a apucat de gât şi l-a trântit de uşă. Williams s-a tras la o parte şi s-a dus în birou să cheme poliţia. Danny a venit după el. „Unde suni ?" a urlat.
— N-aveam timp să mă gândesc prea mult, a declarat Williams. I-am zis „îl sun pe Joe Goodman să-i spun că nu mai mergem în Europa".
Williams l-a sunat pe Joe Goodman şi atât el, cât şi Danny au vorbit cu acesta la telefon. Era ora 2.05 dimineaţa. Convorbirea a durat câteva minute.
Williams şi-a continuat mărturia în sala de judecată arhiplină şi toţi l-au ascultat în tăcere.
— Danny s-a aşezat în scaunul din faţa biroului şi s-a lăsat pe spate. A luat apoi o halbă de argint şi s-a uitat la ea. Mi-a zis: „Vezi halba asta ? Cred că vrea să treacă prin tabloul ăla de-acolo". Era un tablou englezesc din secolul al optsprezecelea înfăţişând familia Drake. O pânză de doi metri cincizeci pe trei metri. Danny avea iarăşi privirea aceea sălbatică. M-am ridicat din scaun şi l-am avertizat pe un ton foarte hotărât: „Danny Hansford, nu te mai las să-mi distrugi casa! Ieşi afară acum!" Atunci Danny s-a ridicat şi a ieşit

în hol, de unde am auzit zgomote de obiecte sparte. S-a întors cu un pistol în mână şi mi-a spus: „Eu plec mâine, tu te cari acum!" în clipa în care am văzut pistolul Luger în mâna lui, am deschis sertarul de la birou. în timp ce mă ridicam din scaun, a tras asupra mea. Am simţit cum a trecut glonţul pe lângă braţul meu drept.

Undeva între 2.20 şi 2.25, Williams l-a sunat din nou pe Goodman, de data asta pentru a-i spune că l-a împuşcat pe Danny.

Spencer Lawton s-a apropiat să-l interogheze pe acuzat. A început prin a-l ruga pe Williams să enumere armele pe care le avea în casă: una în holul de jos, alta în cabinetul din spatele casei, una în birou şi alta în living. Williams stătea rezemat pe scaun, cu bărbia un pic înainte. Se uita la Lawton cu o privire rece şi dispreţuitoare şi răspundea foarte laconic. Lawton a mai trecut o dată în revistă evenimentele aşa cum le povestise Williams, oprindu-se la momentul în care Williams simţise cum i-a trecut primul glonţ pe lângă braţul drept:

— Vă aduceţi aminte că, la patru zile de la incident, i-aţi spus într-un interviu lui Albert Scardino de la Georgia Gazette că aţi simţit cum a trecut primul glonţ pe lângă braţul dumneavoastră stâng ?

— Domnule Lawton, a răspuns Williams, în acele condiţii nu am stat să iau notiţe.

— Nu cumva nu sunteţi sigur cu privire la partea prin care a trecut glonţul deoarece stăteaţi de cealaltă parte a biroului când aţi tras în teancul de hârtii de pe birou ?

— Nu am tras niciodată nici un glonţ în nici un teanc de pe nici un birou. Nu ştiu despre ce vorbiţi.

— Şi că, de aceea, având în minte propria imagine despre cum stăteaţi în această poziţie, aţi încurcat braţul drept cu braţul stâng ?

Din boxa martorilor, Williams se uita scârbit la procuror. Era încăpăţânat şi arogant, atitudinea lui nu era câtuşi de puţin defensivă. Putea fi foarte bine ţarul însuşi, cu butonii săi Faberge, sau împăratul Maximilian la biroul său, incrustat cu aur. Williams copiase aerul acela de plicti-

seală amestecată cu trufie, pe care îl aveau toţi monarhii şi aristocraţii ale căror portrete şi podoabe le colecţiona cu atâta sârguinţă.
Lawton a trecut la alt subiect:
— în declaraţia dumneavoastră aţi vorbit destul de mult despre relaţia dumneavoastră cu Danny Hansford. în afară de faptul că, aşa cum susţineţi, v-a atacat, aveaţi vreun motiv pentru a dori să-l vedeţi mort ?
— Absolut nici unul.
— Nu aveaţi nici un resentiment sau aversiune faţă de el, nu eraţi furios pe el ?
— Dacă lucrurile ar fi stat aşa, nu l-aş fi ţinut pe lângă mine. încercam să-l îndrept. încercam să-l ajut, iar el făcea progrese.
— Trebuie să spun, a reluat Lawton, că, din ceea ce ne-aţi povestit, păreaţi foarte preocupat de nevoile acestui tânăr. Aveaţi sentimente neobişnuite pentru el, nu-i aşa ? Pentru că...
— Despre ce fel de sentimente neobişnuite vorbiţi ? l-a întrerupt Williams.
— Am impresia că aţi considerat ca fiind de datoria dumneavoastră să-l salvaţi de el însuşi.
— Pur şi simplu am încercat să-l ajut să facă ceva cu viaţa lui. Danny mi-a spus în mai multe rânduri: „Eşti singura persoană care a încercat vreodată să mă ajute. Eşti singura persoană care nu s-a folosit de mine".
— Bine, a spus Lawton, nu aş vrea acum să par prea insistent, dar tot nu înţeleg natura relaţiei şi...
— Perfect! a spus Williams.
— Ce anume făcea pentru dumneavoastră ? Conducea maşina ?
-Da.
— Cred că aţi declarat deja că era angajatul dumneavoastră şi avea alte două atribuţii, una de muncitor în atelierul dumneavoastră şi alta de însoţitor, el având grijă de dumneavoastră din cauza stării de sănătate precare. Este adevărat ?
— Da. Trecea pe la mine să vadă cum mă simt. Uneori rămânea peste noapte acasă la mine, uneori el şi prietena lui rămâneau amândoi peste noapte.

— L-aţi plătit vreodată şi pentru alte servicii pe care vi le-a făcut, altele decât cele pe care le-aţi descris ?
— Uneori căra mobilă cu camioneta mea.
—Dar nu l-aţi plătit şi în altă calitate sau pentru alte servicii ?
— Ce vreţi să spuneţi ? a întrebat Williams cu răceală. Ce fel de alte servicii ar fi putut să-mi ofere ?
— Eu doar vă întreb. Vreau doar să mă asigur că am priceput bine.
Acum Spencer Lawton era cel care juca martorul pe degete. Cu cât Williams se încăpăţâna mai tare şi devenea mai evaziv, cu atât părea Lawton că-l împinge în această direcţie. Nu intenţiona să-l prindă în corzi, ci doar să-l sâcâie şi să continue jocul de-a şoarecele şi pisica. L-a mai întrebat o dată pe Williams dacă mai avea ceva de adăugat despre relaţia lui cu Danny.
— Situaţia pe care am conturat-o aici descrie complet relaţia dumneavoastră cu Danny Hansford ?
— îhâm.
— Asta însemnând „da" ?
-Da.
Williams părea că îşi reţine un zâmbet. Credea că e pe cale să câştige acest test de voinţă. Nu cedase sub tirul insinuărilor lui Lawton. Rezistase până la capătul interogatoriului cu reputaţia neştirbită. De acum înainte procesul avea să se desfăşoare în favoarea sa. Avea să fie urmat în boxa martorilor de şapte persoane de o probitate morală desăvârşită, şapte dintre cei mai de seamă cetăţeni din Savannah. Alice Dowling, văduva regretatului ambasador Dowling; venerabilul George Patterson, fost preşedinte de bancă, actualmente pensionar; Hal Hoerner, alt bancher ieşit la pensie; Carol Fulton, blonda şi frumoasa soţie a doctorului Tod Fulton; Luciile Wright, celebra bucătăreasă şi patroană a firmei de catering. Aceştia şi alţii aşteptau să le spună juraţilor despre firea paşnică şi integritatea morală a lui Jim Williams. Williams a părăsit boxa martorilor pentru a aştepta mărturiile în apărarea sa din partea prietenilor şi încheierea procesului.

Dar martorii apărării trebuiau să mai aştepte. Spencer Lawton a anunţat că avea doi martori care contraziceau mărturia lui Williams.
— Cu permisiunea instanţei, a spus el, îl voi chema acum pe următorul martor al acuzării: George Hill.
George Hill avea douăzeci şi unu de ani. Avea părul negru cârlionţat şi o constituţie solidă. A luat loc în boxa martorilor şi s-a prezentat drept muncitor pe un remorcher din Thunderbolt. Fusese cel mai bun prieten al lui Danny Hansford. îl cunoştea şi pe Jim Williams. Lawton l-a întrebat dacă îl putea identifica pe Williams în sala de judecată. Hill l-a arătat pe Williams, care stătea în banca acuzaţilor.
— Ştiţi cumva dacă Danny Hansford a avut sau nu de a face cu Jim Williams ? a întrebat Lawton.
— Da, ştiu, a răspuns Hill.
— Şi ce ştiţi despre această relaţie ?
— Păi, domnul Williams îi dădea bani lui Danny când acesta avea nevoie. I-a cumpărat o maşină frumoasă şi i-a dat haine scumpe, cerându-i în schimb să se culce cu el.
— în schimb să... poftim ?
— Să se culce cu el.
— De unde ştiţi asta ?
— Am vorbit cu Danny de câteva ori pe tema asta. Danny mi-a spus că-i plăceau hainele şi cadourile. Zicea că, din partea lui, nu era nici o problemă dacă domnul Williams voia să-l plătească să i-o sugă.
Vorbele lui George Hill au fost urmate de tăcere. Lawton a făcut o pauză pentru a nu le diminua efectul. Membrii juriului au schimbat priviri. Blanche Williams şi-a coborât privirea în poală. Individul atotcunoscător din faţa mea a râs ca de obicei, pe înfundate.
Bobby Lee Cook a rămas tăcut, cu o figură impasibilă, în acea zi, într-o şedinţă desfăşurată în biroul judecătorului, formulase obiecţii cu privire la intenţia declarată a lui Lawton de a-l aduce pe George Hill în boxa martorilor. Cook îi spusese judecătorului că orice mărturie bazată pe ceea ce-i spusese Danny Hansford lui Hill nu putea fi decât

0 mărturie indirectă, inadmisibilă în instanţă. L-a rugat pe Oliver să fie precaut cu această cerere. Dacă lui George Hill 1 se permitea să vină în faţa instanţei devenea imposibil să li se spună juraţilor să ignore ceea ce au auzit.
— Nu puteţi să le spuneţi oamenilor că nu au auzit, a spus Cook la şedinţă. Nu puteţi arunca un sconcs în mijlocul juraţilor şi să le spuneţi după aceea că nu le-a mirosit.
Dar Lawton a argumentat că mărturia lui George Hill urma să dezvăluie mobilul crimei, iar Oliver a hotărât că poate fi chemat să depună mărturie.
— V-a povestit Danny vreodată despre eventualele certuri cu domnul Williams ? a continuat Lawton.
— Da, de câteva ori când eram şi eu de faţă, s-au certat puţin, asta când domnul Williams nu-i dădea lui Danny banii pe care îi voia. Odată - nu eram de faţă când s-a întâmplat - Danny a început să se întâlnească cu o fată pe nume Bonnie Waters, iar domnului Williams nu-i prea convenea chestia asta. I-a cumpărat lui Danny un lănţişor din aur de patru sute de dolari, cerându-i să promită că nu se va mai întâlni cu fata aceea. Danny i-a dat lănţişorul lui Bonnie şi a adus-o în casa domnului Williams cu lănţişorul la gât. Williams s-a enervat destul de rău şi i-a zis să-şi împacheteze lucrurile şi să se care. Danny se temea că şi-a pierdut pâinea.
— Când s-a întâmplat asta ?
— Cam cu două zile înainte de a muri.
Pentru interogatoriu, Bobby Lee Cook a adoptat tonul blând al unui unchi cumsecade. L-a rugat pe Hill să le povestească juraţilor despre pasiunea sa pentru arme - Hill avea două pistoale şi patru puşti - şi despre incidentul în care a atacat un tânăr şi pe tatăl acestuia şi le-a spart uşa. Cook l-a rugat pe Hill să vorbească şi despre condiţiile în care el şi un prieten au fost arestaţi pentru că au tras cu arma în becurile de pe stâlpii de iluminat public.
Cook a vrut să afle şi de ce George Hill nu le spusese nici un cuvânt anchetatorilor despre lănţişorul lui Danny Hansford şi despre relaţia acestuia cu Jim Williams timp de mai bine de şase luni, până în preajma procesului.

— Când v-aţi hotărât să vorbiţi, l-a întrebat Cook, cu cine aţi făcut-o prima oară ?
— Aăă... m-a căutat mama lui Danny şi m-a rugat frumos să vorbesc cu avocatul ei sau cu unul dintre procurori.
— A, v-a căutat mama lui Danny ? a întrebat Cook cu o mină surprinsă.
— Da, domnule avocat.
— V-a căutat ca să vă spună că l-a dat în judecată pe Jim Williams, nu-i aşa ? Şi că avea să pună mâna pe zece milioane de dolari din care v-ar fi dat şi dumneavoastră ceva, nu-i aşa ?
— E o minciună! a spus Hill. Şi cred că e urât din partea dumneavoastră să ziceţi chestii din astea.
Era acum rândul lui Bobby Lee Cook să nu mai vorbească şi să lase liniştea din sala de judecată să-i sublinieze cuvintele.
Cel de-al doilea martor chemat de Spencer Lawton pentru a demonta mărturia lui Williams era un alt tânăr, prieten de-al lui Danny Hansford, Greg Kerr. Kerr era blond, avea douăzeci şi unu de ani şi lucra în redacţia ziarului Savannah Evening Press. Purta ochelari cu ramă subţire şi era vizibil emoţionat. Ştiind că avea să fie luat la întrebări, a vorbit de la bun început despre toate amănuntele care l-ar fi făcut vulnerabil în calitatea sa de martor credibil. Fusese arestat pentru deţinere de droguri şi obstrucţionarea justiţiei; făcuse parte din „cercuri de homosexuali" de când fusese sedus de un profesor din liceu. Dar ultima sa întâlnire cu caracter homosexual avusese loc cu trei săptămâni în urmă şi, de atunci, spunea el, renunţase la homosexualitate pentru totdeauna.
— După ştiinţa dumneavoastră, l-a întrebat Lawton, exista vreo relaţie între Danny Hansford şi Jim Williams ?
— Da, a răspuns Kerr.
— Cum aţi aflat de această relaţie ?
— Am mers odată la ei acasă şi am jucat table şi, la un moment dat, Danny a ieşit din cameră şi s-a dus la toaletă. Am zis că e un tip foarte arătos, iar domnul Williams a completat: „Da. E foarte bun la pat. Şi, în plus, mai e şi bine dotat".
— Danny consuma droguri ? a întrebat Lawton.
— Da, a răspuns Kerr. Avea marijuana în casă odată, când

am trecut eu pe acolo.
— V-a spus vreodată cum făcea rost de droguri ?
— Da. Mi-a spus: „Jim îmi cumpără toate drogurile".
Bobby Lee Cook a sărit în sus ca ars:
— Onorată instanţă, ăsta e un exemplu foarte clar de mărturie indirectă, din auzite!
Judecătorul a respins obiecţia formulată de apărare.
La interogatoriul solicitat de avocaţii apărării, John Wright Jones a scos în evidenţă faptul că odată, în mijlocul unei partide de table, Jim Williams l-a acuzat pe Greg Kerr că trişează şi l-a pocnit în cap cu placa de table. Aşadar, mărturia lui Kerr putea fi motivată de resentimentele pe care acesta le avea faţă de acuzat. Dar Kerr a susţinut că lucrurile nu stăteau aşa. A declarat că, după ce a citit chiar în săptămâna aceea un articol în Evening Press despre proces, a aflat că Danny Hansford fusese descris în sala de judecată drept un individ foarte violent. După ce a citit asta, Greg Kerr a hotărât că era de datoria sa să depună mărturie.
— Domnul Williams mă asigurase în numeroase rânduri că este nevinovat, a spus Kerr, şi s-a lăudat peste tot că va face recurs după recurs. Deci mi-am zis că, ştiţi, Hansford fiind mort... după ce am citit cum îl făceau toţi albie de porci, m-am hotărât să depun şi eu mărturie. Cred că l-am sunat pe domnul Lawton pe la trei jumate în noaptea aceea.
— De ce nu aţi vrut să depuneţi mărturie mai devreme ?
l-a întrebat Jones.
— M-am gândit de multe ori să fac asta, dar mi-era frică, pentru că eram încă în cercurile de homosexuali şi mă gândeam că n-ar trebui să fac asta.
— Şi când spuneaţi că aţi abandonat „cercurile de homosexuali" cum le numiţi dumneavoastră ?
— încerc de vreo trei sau patru ani. Am avut o experienţă homosexuală, ultima acum trei săptămâni, de care abia îmi aduc aminte, dar până atunci rezistasem o lună şi jumătate. Sunt pe drumul cel bun şi nu mă mai întorc niciodată la stilul ăla de viaţă, pentru că e greşit, şi scrie şi în Biblie că e greşit, şi îi rog pe toţi homosexualii să se lase de stilul ăsta de viaţă

cât mai pot, pentru că vor ajunge nişte poponari degeneraţi, vai de capul lor, pe care n-o să-i mai vrea nimeni. Eu am avut noroc. Sunt tânăr şi am renunţat la viaţa asta.
— în acest moment nu mai sunteţi homosexual de trei săptămâni.
— Nu mai sunt homosexual.
— Nu mai am întrebări pentru acest martor, a spus Jones.
Greg Kerr a coborât din boxa martorilor şi a părăsit sala de judecată.
Bobby Lee Cook s-a ridicat în picioare şi a spus:
— Apărarea o cheamă pe doamna Dowling.
Alice Dowling, văduva ambasadorului, a intrat în sala de judecată cu o faţă zâmbitoare şi fără nici cea mai vagă idee despre cele întâmplate în timpul în care ea şi ceilalţi aşteptaseră afară, pe coridor. A spus că-l cunoştea pe Jim Williams de când o ajutase să-şi restaureze casa de pe Oglethorpe Avenue.
— Aţi avut ocazia să-l vizitaţi pe domnul Williams acasă la petreceri şi festivităţi organizate de acesta ? a întrebat Cook.
— Da, a răspuns politicos doamna Dowling. Am fost de foarte mulţi ani invitaţii domniei sale la petrecerile de Crăciun.
— Cu aceste ocazii sau altele, aţi observat vreun amănunt ce v-ar fi putut indica folosirea sau încuviinţarea consumului de droguri de către domnul Williams ?
— Niciodată, a răspuns doamna Dowling.
Spencer Lawton a trecut apoi la interogarea doamnei Dowling.
— Doamnă Dowling, aţi auzit vreodată despre relaţia pe care Jim Williams ar fi avut-o cu un tânăr pe nume Danny Hansford ?
— Nu, domnule procuror, a spus doamna Dowling. Nu ştiu nimic despre viaţa privată a domnului Williams.
— Vă mulţumesc, a spus Lawton. Asta e tot.
Unul câte unul, prietenii lui Williams din lumea bună au intrat în sala de judecată şi au depus mărturie despre integritatea morală a acuzatului. Unul câte unul, cu toţii au declarat că au participat la minunatele sale petreceri de Crăciun, nu au văzut niciodată indicii că în casa lui s-ar fi

consumat droguri sau că Williams ar fi încuviinţat consumul de droguri, dar că nu ştiau nimic despre Danny Hansford.
Odată încheiată audierea martorilor, judecătorul a cerut o pauză de weekend, reamintindu-le juraţilor să nu vorbească cu nimeni despre caz şi să nu se uite la televizor sau să citească articole din presă pe această temă. Procesul avea să fie reluat luni pentru pledoariile finale şi pentru instrucţiunile pe care urma să le dea judecătorul juriului.
Duminică - intenţionat sau nu - ziarul Savannab Moming News a publicat un articol despre condiţiile inumane din penitenciarul districtului Chatam. Un judecător federal inspectase clădirea şi o caracterizase drept „mizerabilă". Era uimit şi îngrozit de lipsa condiţiilor igienico-sanitare. Deţinuţii erau „înghesuiţi, prost hrăniţi, murdari şi duceau lipsă de asistenţă medicală". Clădirea avea numai trei ani, o structură modernă, din beton, cu un petic de grădină bine îngrijită la intrare. Era luminată noaptea şi arăta la fel de curată şi liniştită ca o filială de bancă din Palm Springs. Dar înăuntru povestea era cu totul alta. Acolo domnea haosul, după cum declarase judecătorul federal. „Nu există nici un control", a spus. „Hrana este preparată în condiţii oribile."
Luni dimineaţa, în sala de judecată, atmosfera era tensionată. Dezvăluirile legate de starea penitenciarului păreau să fi ridicat miza procesului. Spencer Lawton a luat cuvântul pentru pledoaria finală.
— Sunt mai multe lucruri în neregulă cu Jim Williams decât hipoglicemia, a început el. Jim Williams are cincizeci de ani. Are o avere imensă şi e o persoană foarte rafinată. Locuieşte într-o casă elegantă, călătoreşte de două ori pe an în străinătate. Are o mulţime de prieteni influenţi şi puternici. Mai e însă o problemă. Ţine în casă mai multe pistoale germane Luger, tot timpul încărcate şi în perfectă stare. Are şi un inel de ofiţer nazist, incrustat cu cap de mort... Danny Hansford era un tânăr imatur, needucat, simplu, debusolat şi temperamental, suferind de pe urma abandonului şi a trădării, spune Jim Williams, chiar şi de către mama sa. Vreau să reţineţi că Danny Hansford era un

tânăr mai mult nefericit decât rău. Vă puteţi da seama cât de uşor s-a lăsat impresionat un tânăr ca el de prietenia şi găzduirea oferite de un om de talia lui Jim Williams ? Lui Jim Williams nu i-a păsat cu adevărat de Danny Hansford. Era un simplu pion, nici mai mult nici mai puţin decât un pion într-un joc pervers al manipulării şi al exploatării. Poate că Danny se credea foarte şmecher. Ei bine, era cu mult depăşit de situaţie. Avea de-a face cu un profesionist şi, în final, a ieşit cel mai rău. Nu cred că era un şmecher sau un profitor. Cred că el a fost cel de care s-a profitat. Cred că a fost un fel de prizonier într-un lagăr de concentrare confortabil, în care tortura nu era fizică, ci psihică şi afectivă. Avem o mulţime de motive să ne întrebăm de ce un om ca Jim Williams ţinea lângă el pe cineva în care nu putea avea încredere, despre care ştia că e necalificat, instabil psihic şi afectiv, suferind de depresie, pentru a-l proteja şi a-i fi alături atunci când urma să aibă cea mai mare nevoie de serviciile sale, adică atunci când îşi pierdea cunoştinţa sau intra în comă. Şi avem toate motivele din lume să ne întrebăm de ce l-ar fi luat cu el în Europa pe un individ care, spune el, era un psihopat predispus la violenţă şi comportament antisocial.
Lawton a vorbit elocvent şi foarte maliţios. A vorbit domol, cum o făcuse pe toată durata celor şase zile ale procesului, dar îndreptăţită sa mânie răzbătea de dincolo de tonul vocii, ca un strigăt.
— Ce s-a întâmplat a fost o crimă, a spus Lawton. Povestea cu legitima apărare a fost o înscenare. Nu s-a întâmplat aşa. Thomas Hobbes este adesea citat pentru felul în care caracterizează viaţa drept meschină, brutală şi scurtă, şi aşa trebuie să i se fi părut şi lui Danny Hansford în ultimele clipe, când viaţa se scurgea din el pe covorul persan al lui Jim Williams.
Chiar în timpul pledoariei finale, pe ultima sută de metri, Lawton a introdus un element nou şi diabolic în versiunea procuraturii despre cum s-au petrecut lucrurile. Lawton a sugerat că episodul de violenţă petrecut în Casa Mercer cu ceva timp înainte de moartea lui Hansford - scandalul din

seara de 3 aprilie, când a distrus bunuri din casă şi a tras cu pistolul în podeaua dormitorului - nu era decât o farsă. Williams regizase totul, sugera Lawton, ca un fel de preludiu pentru uciderea lui Hansford o lună mai târziu.

— E posibil să fi fost o înscenare ? a întrebat el. E posibil ca Jim Williams să fi ştiut că urmează să depună mărturie în faţa instanţei cum că a fost nevoit să-l ucidă pe Danny Hansford în legitimă apărare ? A vrut atunci Jim Williams să producă o probă fizică a firii violente a lui Danny, să obţină o dovadă chiar sub forma unui proces-verbal întocmit de poliţie şi a înscenat totul pe când Danny dormea sus ?

Lawton sugera că uciderea lui Danny Hansford nu era nici în legitimă apărare, nici o crimă pasională, ci un omor plănuit cu mult timp înainte. Teoria spunea că pe 3 aprilie, în timp ce Danny Hansford dormea în camera de la etaj, Williams se afla la parter răsturnând o masă cu blat de marmură, făcând ţăndări o carafă de cristal, spărgând porţelanuri din secolul al optsprezecelea şi trăgând cu pistolul Luger în Monterey Square - toate cu intenţia de a chema poliţia şi de a da vina pe Hansford. De ce nu l-a trezit pe Danny împuşcătura din podeaua dormitorului ? Deoarece, conform teoriei lui Lawton, nimeni nu trăsese în podeaua dormitorului în acea noapte; gaura de glonţ din podea era veche. Lawton avea dovezi credibile în acest sens. Caporalul Michael Anderson, poliţistul care a sosit la faţa locului în noaptea respectivă, depusese mărturie despre acel incident: „Am tras covorul şi am văzut o gaură în podea, dar nu am putut găsi glonţul. Nu mi-am putut da seama dacă era o gaură abia făcută sau una mai veche". Acum, în pledoaria finală, Lawton le-a spus juraţilor:

— Desigur, caporalul Anderson nu a crezut că gaura a fost făcută de Danny Hansford.

Bobby Lee Cook, căruia nu-i mai rămăsese decât pledoaria finală, nu îl putea rechema pe caporalul Anderson pentru a-l interoga în vederea demontării noilor şi surprinzătoarelor acuzaţii formulate de Lawton.

După ce acesta din urmă şi-a încheiat pledoaria, jude-

cătorul a cerut întreruperea şedinţei pe ziua respectivă. A doua zi dimineaţa, băncile erau din nou pline până la refuz. Judecătorul Oliver a citit o lungă listă cu instrucţiuni şi a trimis juriul să delibereze.
Trei ore mai târziu, pe coridoarele tribunalului s-a aflat că juriul se întorcea în sala de judecată. Aprodul a cerut să se facă linişte, iar juraţii şi-au reluat locurile.
— Domnule preşedinte al juriului, aţi ajuns la un verdict ? a întrebat judecătorul Oliver.
— Da, domnule judecător, a spus preşedintele.
— Daţi-i, vă rog, verdictul grefierului de şedinţă pentru a-l face public.
Preşedintele juriului i-a înmânat grefierului o foaie. Acesta s-a ridicat în picioare şi a citit ce era scris pe hârtie:
— Noi, juriul, considerăm că acuzatul este vinovat de crimă.
Din sală s-a auzit un strigăt general de uimire.
— Sentinţa este închisoarea pe viaţă, a spus Oliver.
Doi aprozi s-au apropiat de Williams şi l-au escortat spre o uşiţă de lângă boxa juraţilor. înainte de a trece pragul, Williams s-a oprit o clipă şi s-a uitat înapoi, cu o expresie goală şi nişte ochi negri, impenetrabili ca întotdeauna.
Spectatorii au ieşit din sala de judecată şi au ajuns pe hol, unde s-au adunat în jurul lui Bobby Lee Cook, care stătea în lumina camerelor de luat vederi, exprimându-şi dezamăgirea şi spunând că va face apel în câteva zile. în timp ce toată lumea asculta ce spunea avocatul, o persoană se strecura discret pe lângă mulţimea adunată în hol şi intra într-un lift, nefiind remarcată de reporteri. Era Emily Bannister, mama lui Danny Hansford. S-a întors cu spatele chiar atunci când se închideau uşile liftului. Pe faţa ei nu se vedea un zâmbet, ci, mai degrabă, satisfacţia mută.

Capitolul 17
Gaura din podea

Jim Williams îşi începuse ziua în grandoarea Casei Mercer şi o sfârşise în sordida clădire a Penitenciarului Districtului Chatham. Sclipitoarea sa viaţă mondenă se sfârşise. Crema

societăţii din Savannah nu se va mai ruga niciodată să fie invitată la petrecerile sale extravagante. Avea să-şi petreacă restul zilelor în tovărăşia spărgătorilor, tâlharilor, violatorilor şi a altor criminali - exact acei oameni care, aşa cum subliniase Lee Adler, reprezentau „elementele criminale" pentru care Williams îşi manifestase public dispreţul.
Gravitatea situaţiei şi brusca decădere a lui Williams au şocat Savannah. Datorită statutului pe care îl avea Williams, oamenilor le venea greu să creadă că ajunsese atât de jos. La nici douăsprezece ore după ce fusese scos din sala de judecată, au apărut zvonuri potrivit cărora Williams îşi organiza condiţiile de detenţie după propriile gusturi.
— Primeşte mâncarea din afară, a spus Prentiss Crowe. Am auzit că s-a aranjat deja. Masa de prânz va fi servită de pensiunea doamnei Wilkes, iar cina va fi furnizată alternativ de Johnny Harris şi de Elizabeth's. A întocmit chiar şi o listă cu mobilierul pe care doreşte să-l instaleze în celulă - din câte am înţeles, o saltea tare şi un birou stil Regency.
Oficialii închisorii au negat că Williams beneficia de tratament special. Au declarat în mai multe rânduri că nu va fi tratat diferit de ceilalţi deţinuţi. Şi, după cum toată lumea ştia, aceasta nu era o veste prea bună pentru Williams. Şi mai groaznică era însă perspectiva de a fi transferat la Penitenciarul Reidsville pentru a-şi ispăşi pedeapsa acolo. Keidsville era o închisoare dură, aflată la o sută de kilometri vest de Savannah. In momentul în care judecătorul pronunţa sentinţa în cazul lui Willliams, deţinuţii de la Reidsville se răsculau şi dădeau foc închisorii. In prima dimineaţă petrecută în penitenciarul din Savannah, Williams fusese întâmpinat de ştirile despre răzmeriţă. Nu se putea să nu fi citit articolul. Acesta apărea pe prima pagină, chiar lângă un altul în care se vorbea despre propria lui condamnare. Şi în următoarele zile, situaţia de la Reidsville a ţinut prima pagină a ziarelor. Trei deţinuţi negri îl uciseseră pe un deţinut alb înjunghiindu-l de treizeci de ori. După această crimă, autorităţile au desfăşurat percheziţii ample în închisoare şi au confiscat un mic arsenal ce cuprindea chiar şi o bombă arti-

zanală. In aceste condiţii, întrebarea care se punea era nu cine avea să-i furnizeze mâncarea lui Jim Williams în Penitenciarul Districtului Chatham, ci dacă avocaţii săi reuşeau să-l scape de Reidsville.
Speculaţiile legate de Williams şi soarta lui au încetat brusc după două zile, când judecătorul Oliver l-a eliberat contra unei cauţiuni de două sute de mii de dolari pe perioada soluţionării recursului formulat de apărătorii săi. O mulţime de reporteri l-au însoţit pe Williams de la ieşirea pe poarta închisorii până la urcarea în Cadillac-ul albastru.
— Domnule Williams, veţi reveni la activitatea dumneavoastră obişnuită ? l-a întrebat un reporter.
— Chiar aşa! Voi reveni! a spus Williams. Câteva minute mai târziu se întorcea în Casa Mercer.
Cel puţin la prima vedere, viaţa lui Williams revenea la normal. Şi-a reluat vânzările de antichităţi şi, cu permisiunea tribunalului, s-a dus la New York pentru a participa la o recepţie simandicoasă cu ocazia inaugurării la Muzeul Cooper-Hewitt a expoziţiei dedicate colecţiei Faberge aparţinând Reginei Elizabeta. Era foarte calm; făcea conversaţie cu acelaşi farmec. Dar acum era un om condamnat pentru crimă şi, în ciuda vorbelor de duh şi a umorului lejer, se simţea apăsarea mută a disperării. Ochii săi negri păreau mai întunecaţi ca niciodată. Mai primea invitaţii la cină, dar mult mai rar. Vechii prieteni îl sunau, dar nu aşa de des ca altădată. In mijlocul celor apropiaţi se arăta adesea supărat. Ce îl deranja mai tare nu era nici condamnarea, nici distrugerea reputaţiei, nici măcar cheltuielile legate de proces; era infamia de a fi fost acuzat, indiferent de natura acuzaţiei. A crezut de la bun început că nimeni nu-i va pune la îndoială cuvântul de gentleman şi că întreaga poveste avea să se soluţioneze discret, în maniera în care se rezolvaseră şi alte situaţii în care erau implicate persoane sus-puse din Savannah - de exemplu misteriosul caz al unui personaj monden omorât în bătaie pe plajă cu puţin timp în urmă, fatala cădere de pe scări a unui bărbat foarte bogat care intenţiona să divorţeze de soţia lui sau cazul fetei bătrâne care îmbălsămase

trupul ciuruit al logodnicului ei înainte de a alerta poliţia.
— Eu cel puţin am sunat la poliţie, mi-a spus Williams la scurt timp de la eliberarea din închisoare. Ar fi trebuit să-i vezi în noaptea aceea. După ce au aflat prin staţie ce s-a întâmplat şi unde s-a întâmplat, poliţiştii au început să vină cu duiumul. S-au plimbat de colo-colo prin casă ca nişte copii care fac turul palatului Versailles. S-au uitat la tot ce era în casă şi au şuşotit între ei. Au stat patru ore. Asta nu s-a mai întâmplat niciodată. Dacă un negru ucide un alt negru în Savannah vineri noaptea, vin doi poliţişti, stau vreo treizeci de minute la locul faptei şi cu asta, basta. Dar, la mine în casă, poliţiştii veneau ca la bal. După ce a terminat de făcut poze, o poliţistă s-a dus în bucătărie, a făcut ceai şi cafea şi i-a servit pe ceilalţi, oferindu-le şi fursecuri. Mi-am zis, în fine, nu-i prea plăcut, dar ăsta e preţul pe care trebuie să-l plătesc. îi las să-şi facă de cap şi dup-aia se va termina totul cu bine. Au fost extrem de îndatoritori. O tot ţineau cu „domnule Williams" în sus şi „domnule Williams" în jos şi cu „Vă putem ajuta cu ceva ?" Un poliţai foarte băgăcios mi-a spus că a turnat mult sifon pe covorul meu persan ca să se poată curăţa mai bine sângele lui Danny. I-am mulţumit pentru că fusese atât de grijuliu. Mai târziu, la secţie, am trecut prin ceea ce credeam eu că este rutina semnării unor hârtii. Poliţiştii au fost atât de drăguţi, încât habar n-am avut că sunt acuzat de crimă până când am citit asta în ziarul de a doua zi.
Totuşi, supărarea lui Williams nu era îndreptată împotriva poliţiei. Ţintele resentimentelor sale erau înalta societate din Savannah şi structurile de putere pe care aceasta le controla.
— încă de la naştere, bărbaţii de familie bună din Savannah trebuie să respecte o ordine strictă în viaţă, o ordine din care nu pot să iasă decât dacă părăsesc oraşul pentru totdeauna. Trebuie să meargă la un liceu bun - Savannah Country Day sau Woodberry Forest -, apoi la o universitate destul de cunoscută şi pe urmă să se întoarcă acasă pentru a-şi lua locul în societate. Trebuie să lucreze pentru o anumită firmă sau pentru o anumită persoană şi să-şi

croiască drumul pas cu pas. Trebuie să se căsătorească cu o fată de familie bună. Trebuie să-şi întemeieze o familie cum se cuvine. Trebuie să meargă la bisericile anglicane Christ Church său Saint John's. Trebuie să devină membri ai Clubului Oglethorpe, ai Clubului de yachting şi ai celui de golf. în cele din urmă, pe la şaizeci de ani, se consideră că au reuşit în viaţă. Dar când ating vârsta asta sunt deja plictisiţi, nefericiţi şi neîmpliniţi. îşi înşală nevestele, îşi detestă serviciul şi îşi duc mai departe vieţile triste ca nişte rataţi respectabili. Soţiile lor, majoritatea, sunt ceva mai mult decât nişte prostituate pe termen lung, principala diferenţă fiind aceea că dacă pui la socoteală casele, maşinile, hainele şi cluburile, respectabilele doamne din Savannah scot mai mulţi bani de căciulă decât o târfă profesionistă. Când oameni de felul ăsta văd că inşi ca mine, care nu au urmat niciodată ierarhia lor imbecilă şi care şi-au asumat riscuri au reuşit în viaţă, îi urăsc profund. Am simţit asta în nenumărate rânduri. Nu au nici o putere asupra mea şi asta nu le convine câtuşi de puţin.
în ciuda supărării sale, Williams era sigur că avea să câştige recursul. Dacă nu s-ar fi întâmplat aşa, ştia el cum să se răzbune pe Savannah. Urma să se folosească de Casa Mercer.
— Aş putea să fac o faptă caritabilă, se gândea el, şi să transform casa în centru de reabilitare pentru dependenţii de droguri. E destul de mare pentru a adăposti câteva sute de drogaţi în fiecare zi, nu crezi ? Drogaţii ar putea chiar folosi Monterey Square pe post de sală de aşteptare în aer liber. Asta i-ar înnebuni pe vecini, şi mai ales pe soţii Adler, care sunt atât de simandicoşi. Dar n-ar putea ridica nici o obiecţie la un proiect civic atât de generos.
Şi dacă mama lui Danny Hansford câştiga procesul intentat şi trebuia să primească despăgubirea de zece milioane ? Nu ar fi ajuns casa în mâinile ei ?
— Mama lui Danny nu va locui niciodată în Casa Mercer, a spus Williams pe un ton răspicat. O dărâm eu înainte. Nu va fi o treabă uşoară, pentru că e foarte solidă; zidurile interioare sunt din cărămidă. Uite ce aş face în situaţia asta: aş face nişte găuri mari în fiecare dintre plafoanele camerelor

de la parter din cele patru colţuri ale clădirii, până ajung la etaj. Apoi pun acetonă în fiecare gaură şi arunc totul în aer. Mi s-a spus că aşa pot demola întreaga casă. în Georgia, incendierea e socotită infracţiune numai dacă a fost provocată pentru încasarea asigurării. Casa Mercer nu este asigurată. Mama lui Danny s-ar putea trezi cu un teren bunicel, dar nu va fi nici o casă pe el.

în timp ce Jim Williams se gândea unde să dea găuri în tavanele din Casa Mercer, Curtea Supremă din Georgia îşi concentra atenţia asupra unei găuri care era deja acolo - gaura de glonţ din podeaua dormitorului de la etaj. Aceasta era gaura pe care Williams susţinea că o făcuse Dany Hansford în timpul scandalului provocat cu o lună înainte de a muri. Era gaura despre care poliţistul care îl arestase atunci, caporalul Anderson, declarase la tribunal că nu ştia dacă era o gaură recentă sau una mai veche. Agăţându-se de această remarcă, Spencer Lawton sugerase că era veche şi că Williams regizase întregul incident pentru a pregăti asasinarea lui Danny Hansford o lună mai târziu, „în legitimă apărare".

La câteva săptămâni după aflarea verdictului, Bobby Lee Cook a primit un plic anonim de la cineva din interiorul procuraturii. înăuntru avocatul a găsit o copie a procesului-verbal întocmit de caporalul Anderson în noaptea primului incident. Procesul-verbal cuprindea următoarea afirmaţie: „In podea, s-a găsit o gaură proaspăt făcută". Afirmaţia contrazicea declaraţia sub jurământ din timpul procesului.

înainte de proces, apărarea obţinuse prin ordin judecătoresc o copie a procesului-verbal întocmit de Anderson, dar Lawton ştersese propoziţia respectivă din document. Când Bobby Lee Cook a văzut textul complet, a înţeles imediat că gestul lui Lawton era un caz flagrant de abuz în serviciu. A făcut din aceasta argumentul central al recursului său la Curtea Supremă a Statului Georgia. Instanţa supremă a reacţionat foarte dur. A menţionat „contradicţia crasă" dintre cele două afirmaţii ale caporalului Anderson privitoare la gaura din podea şi a denunţat încercarea de tăinuire

a lui Lawton. „Nu putem tolera pervertirea scopului unui proces, care este acela de a afla adevărul", se spunea în decizia unanimă. „Recursul se aprobă. Un nou proces va avea loc."

Capitolul 18

Miezul nopţii în grădina binelui şi a răului

Cu toate că anularea sentinţei în procesul lui Jim Williams făcuse senzaţie în opinia publică, decizia Curţii Supreme a Statului Georgia nu părea să fie altceva decât o simplă amânare. Gaura din podea a fost un detaliu prea puţin important în desfăşurarea procesului; principalele dovezi aduse de Spencer Lawton împotriva lui Williams rămâneau de nezdruncinat. Era clar că Williams trebuia să-şi revizuiască strategia de apărare în cel de-al doilea proces, dacă nu, rezultatul putea fi o nouă condamnare.

Totuşi, Williams era în al nouălea cer. Se lăuda că anularea sentinţei îl dezvinovăţea complet. Jubila spunând că decizia Curţii Supreme demonstra că Spencer Lawton şi poliţiştii nu erau decât nişte mincinoşi. Williams a lăsat să se înţeleagă că, într-adevăr, apărarea sa va fi mai puternică la al doilea proces.

— De acum înainte, lucrurile se vor desfăşura în favoarea mea, spunea el făcând cu ochiul şi afişând o mină de jucător cu mai mulţi aşi în mânecă. Anumite „forţe" lucrează acum pentru mine.

îşi lăsa intenţionat interlocutorii în ceaţă făcându-i să se întrebe dacă voia să spună că opinia publică trecuse de partea lui sau, mai sinistru, că procesul era aranjat.

într-o seară, Williams m-a invitat să trec pe la Casa Mercer. L-am găsit la birou, cu un pahar de vodcă şi apă tonică dinainte. M-a întreţinut cu poveşti despre două dintre subiectele sale favorite în ultima vreme - procurorul „corupt" Spencer Lawton şi judecătorul „cretin şi părtinitor" Oliver. Apoi a ajuns la subiectul forţelor misterioase care lucrau în favoarea sa.

— Ştii, a început el, nu m-am îndoit nici o clipă că judecătorii de la Curtea Supremă îmi vor revoca sentinţa. Am ştiut tot timpul că aşa se va întâmpla. Am fost extrem de sigur

de asta. Şi ştii de ce ? Pentru că mi-am impus ca nici măcar să nu mă gândesc că îmi vor respinge apelul. Dacă m-aş fi gândit la aşa ceva, dacă m-aş fi lăsat cuprins de gândul ăsta, dacă aş fi ajuns deprimat şi m-aş fi gândit la ce-i mai rău, atunci răul s-ar fi întâmplat.
Simţeam privirea lui Williams aţintită asupra mea, măsurându-mi reacţia.
— Concentrare, a reluat el, asta a fost. Exact ca în experimentul ăla cu zarurile de care ţi-am spus, testul de la Universitatea Duke. Mi-am sporit şansele privind recursul la fel cum au făcut cei de la Duke cu zarurile, la fel cum fac când arunc zarurile la jocul meu de psihozaruri - prin cinetică mentală... Poate crezi că-i o prostie. Cei mai mulţi aşa cred şi tot ce le pot spune este: foarte bine, nu credeţi, eu nu încerc să vă demonstrez nimic, dar ignoraţi o forţă considerabilă care este la îndemâna oricui.
Williams a zâmbit enigmatic, dar ştiam că nu glumeşte.
— Desigur, am avut parte şi de ajutor. Nu sunt singurul care s-a concentrat asupra succesului meu. Am fost ajutat de o persoană expertă în treburi din astea. Şi, dacă vrei să ştii, când va avea loc al doilea proces, judecătorul, procurorul şi toţi juraţii vor primi nişte semnale foarte puternice.
Williams a scos din buzunar un pumn de monede de zece cenţi şi a aranjat nouă dintre ele într-un fişic pe o coală de sugativă de pe birou.
— Folosesc cuvântul „semnale" pentru că nu găsesc un termen mai bun. Aceste semnale, aceste unde mentale - cum vrei să le zici -, vor fi generate de mine şi de o femeie pe nume Minerva. E o veche şi foarte bună prietenă de-a mea. Locuieşte în Beaufort, Carolina de Sud - cam la patruzeci şi cinci de minute de mers cu maşina. Vreau să-i fac o vizită în seara asta.
Williams a deschis un sertar şi a scos un borcan cu apă.
— E apă de ploaie, a spus Williams. Minerva mi-a zis să i-o aduc în seara asta. Mi-a zis să-i aduc şi monedele astea de zece cenţi. Obiectele astea vor intra în scenă mai târziu. Acum, dacă te simţi în stare, poţi veni şi tu cu mine. Ne va

lua cel mult două-trei ore. Te interesează ?
— Sigur, de ce nu ? am zis.
Imediat după ce am rostit aceste cuvinte mi-au venit în minte o grămadă de motive pentru care nu trebuia să accept invitaţia, dar era prea târziu. O jumătate de oră mai încolo am luat-o prin spatele Casei Mercer, până la garaj, unde, pe un covor oriental, era parcată o maşină-sport marca Jaguar. Williams şi-a aşezat paharul cu vodcă şi apă tonică pe bord şi am ieşit cu maşina pe Wayne Street. Peste câteva minute lăsam în urmă străzile tăcute şi întunecate ale oraşului, treceam de Talman Bridge şi ne afundam în bezna zonei de coastă a statului Carolina de Sud.
Ledurile aprinse de pe bord proiectau o lumină slabă pe faţa lui Williams.
— Dacă ţi-aş spune că Minerva este vrăjitoare sau preoteasă voodoo, n-aş greşi prea mult, a spus el la un moment dat. Chiar asta este, şi mai mult decât atât. A fost concubina celebrului Doctor Buzzard, ultimul mare practicant de voodoo din districtul Beaufort. Nu ştiu dacă ai idee, dar acum te afli chiar în inima ţinutului voodoo. Toată zona de coastă a fost permanent locuită de vrăjitori voodoo de când sclavii au adus credinţa asta din Africa... Doctor Buzzard a murit acum câţiva ani, iar Minerva îi continuă meşteşugul. Ani de zile, Doctor Buzzard a fost cel mai mare vraci din zona de coastă a Carolinei de Sud. Era o prezenţă impunătoare - înalt, drept şi subţire. Avea barbişon şi purta ochelari cu lentile purpurii. Cei care îi vedeau ochii prin lentilele alea nu-i mai uitau niciodată. Era foarte eficient mai ales în cazul clienţilor acuzaţi de omucidere. Stătea în sala de judecată şi doar se uita la martorii acuzării în timp ce mesteca nişte ierburi. Uneori îşi schimbau mărturia chiar în timpul audierii când îl vedeau pe Doctor Buzzard holbându-se la ei. Asta dacă nu cumva se ridicau din boxa martorilor şi o rupeau la fugă. Doctor Buzzard îşi canaliza energiile mentale şi asupra juraţilor şi a judecătorului. Cunosc un judecător din Savannah care spune că îşi dă seama când intervin vracii într-un proces, pentru că uneori îşi

găseşte pupitrul de la prezidiu gătit cu rădăcini, ierburi şi oase... Doctor Buzzard trăia pe picior mare. Oamenii îl plăteau să-i blesteme pe duşmani sau să îndepărteze blestemele duşmanilor de la ei. Uneori era plătit de ambele părţi. Banii curgeau cu nemiluita. Doctor Buzzard a construit două biserici mari pe Insula Saint Helena şi se plimba cu maşini mari, în culori ţipătoare. Era şi mare crai, iar în ultimii ani de viaţă Minerva i-a fost amantă.
Williams a sorbit puţin din pahar, după care l-a aşezat la loc, în suportul de pe bord.
— După ce a murit Doctor Buzzard, Minerva şi-a pus pe nas ochelarii lui cu lentile purpurii şi devenit ea însăşi vraci. Foloseşte unele dintre tehnicile lui, dar are şi ea tehnicile ei. Se bucură de un statut special - şi de unele capacităţi extrasenzoriale - deoarece are în permanenţă acces direct la spiritul lui Buzzard. Se duce mereu la mormântul lui şi îi cheamă spiritul.
Williams a spus că el, unul, nu credea în voodoo.
— Nu pun mare preţ pe chestiile abracadabrante, ierburi, rădăcini, oase măcinate, limbi de broască şi altele. Fac parte din recuzită. Dar respect forţa spirituală din spatele lor. Minerva mi-a zis să aduc nouă monede noi de zece cenţi şi „apă dulce care n-a trecut prin nici o ţeava". A fost uşor să fac rost de monede noi, dar, ca să-i aduc apa aşa cum voia, trebuia fie să o iau dintr-un izvor natural, fie să găsesc apă de ploaie. S-a întâmplat să am puţină apă de ploaie strânsă într-un rezervor din curte. Asta e în borcan.
— Ar fi ştiut diferenţa dacă i-ai fi adus apă de la robinet ? am întrebat eu.
— Nu după aspect sau gust, a răspuns el. Dar şi-ar fi dat seama imediat doar uitându-se la mine.
Oraşul Beaufort era cufundat în linişte şi întuneric. Williams a luat-o pe strada principală, trecând pe lângă case vechi, superbe, peste drum de port, cu faţadele orientate spre insulele din apropierea ţărmului - conace din secolul al optsprezecelea, construite din cărămidă, mortar şi lemn. Aflat la jumătatea distanţei dintre Savannah şi Charleston,

Beaufort fusese cândva un important punct pe harta rutelor maritime, dar acum ajunsese un sătuc aproape uitat, perfect conservat, ca o bijuterie pierdută. Am mers mai departe pe străzile înguste trecând pe lângă şiruri de case albe ce străluceau în întuneric. Curând, am trecut de zona îngrijită şi curată a vechiului oraş şi am ajuns pe nişte străzi nepavate, cu cocioabe mici şi sărăcăcioase. Williams a parcat în faţa unei căsuţe dărăpănate din lemn, cu nisip în curte. Casa era nezugrăvită, dar ferestrele şi uşa erau vopsite în bleu.
— Albastru vrăjitoresc, a spus Williams. îndepărtează spiritele malefice.
Nu se vedea lumină la ferestre. Williams a bătut uşor şi a deschis uşa. Lumina palidă şi pâlpâitoare a televizorului era singura sursă de iluminat din camera ticsită în care am păşit. în aer pluteau mirosuri puternice de mâncare, carne de porc fiartă cu legume. Un bărbat dormea pe un divan. S-a foit puţin când am intrat noi. Din spatele unei perdele ce ţinea loc de uşă, o negresă tânără a intrat în cameră cu o farfurie de mâncare. Fără un cuvânt, ne-a făcut semn să mergem mai departe, în altă încăpere.
Minerva stătea într-o cămăruţă luminată doar de un bec chior, fără abajur. Arăta ca un sac de făină. Corpul ei rubicond era îndesat într-o rochie strâmtă de bumbac. Avea pielea arămie şi faţa rotundă ca o lună plină. Părul cărunt era adunat într-un coc, iar două codiţe împletite atârnau peste urechi. Purta o pereche de ochelari cu ramă subţire şi lentile purpurii. Măsuţa din faţa ei era încărcată cu sticle, fiole, rămurele, cutii şi o mulţime de bucăţi de pânză. Pe jos erau aruncate de-a valma pungi de plastic şi de hârtie, unele goale, altele pline. Când a dat cu ochii de Williams a zâmbit larg, scoţând la iveală un şir de dinţi rari, şi ne-a făcut semn să ne aşezăm pe două scaune pliante.
— Te-aşteptam, puiu' mamii, a spus ea aproape în şoaptă.
— Ce mai faci, Minerva ? a întrebat-o Williams.
Femeia s-a posomorât.
— M-am trezit cu o grămadă de ţărână din cimitir la mine în curte.

— Nu se poate! Iarăşi ? a făcut Williams.
Minerva a dat din cap.
— îhâmmm. E atâta pizmă şi atâta răutate...
Vocea Minervei parcă venea de departe. Scotea sunetele din străfundurile fiinţei sale, iar cuvintele se auzeau de parcă fuseseră rostite cu ere în urmă, undeva, pe o planetă îndepărtată, şi abia acum, prin gura ei, ajungeau pe pământ.
— Fosta nevastă a lu' fiu-meu. A avut trei copii cu el. Vine cu maşina pe aici şi-mi aruncă ţărână din cimitir pe verandă. Găsesc ţărână din aia cu găleata. De-aia mi se împotrivesc toate. Nu mai câştig aşa de bine. Ba mi-a mai intrat şi băiatu-n belele cu poliţia. Nu pot să dorm. Şi m-am mai şi certat cu moşu' meu care-a murit.
— Cu Doctor Buzzard ?
— Da, cu el, a răspuns Minerva. Trebuie să fac rost de bani şi m-am apucat să joc la numere1. Mă duc mereu la el şi-i plătesc zece cenţi ca să-mi dea un număr.
Note:
1 Joc de noroc ilegal, dar foarte răspândit în zonele sărace ale Statelor Unite.
Dar nu-mi dă nimica. Să dea dracii! Nu ştiu de ce nu vrea să fac rost de bani.
Minerva a lăsat la o parte păpuşa de ceară la care lucra.
— Se pare că noi doi trebuie să ne apucăm iar de treabă, ce zici ?
— Da, a spus Williams. Acum mai avem un proces la care să lucrăm.
— Da, ştiu.
Minerva s-a aplecat şi şi-a apropiat faţa de Williams.
— Lucrează din greu împotriva ta, puiule! i-a spus.
— Cine ? a tresărit Williams. Sper că nu Doctor Buzzard!
— Nu, nu! Băiatul. Băiatul mort.
— Danny ? A, asta nu mă surprinde. El a pus totul la cale. Ştia că mă săturasem de jocurile lui idioate. Ştia că aveam douăzeci şi cinci de mii de dolari în casă în noaptea aia, pentru că mă pregăteam să plec în Europa să cumpăr nişte lucruri. Era şansa lui. Mă omora şi dispărea cu banii.

Minerva a clătinat din cap îngrijorată:
— Băiatul ăla lucrează tare împotriva ta.
— Poţi să faci ceva în privinţa asta ?
— O să încerc.
— Bine. Pentru că mai e ceva ce vreau să faci pentru mine, a spus Williams.
— Ce anume, puiule ?
— Vreau să faci nişte farmece împotriva procurorului districtual.
— Foarte bine. Mai zi-mi o dată cum îl cheamă.
— Spencer Lawton. L-A-W-T-O-N.
— Da. Am mai lucrat împotriva lui. Spune-mi ce s-a mai întâmplat cu el de când te-am scos din necaz.
— E disperat. Este procuror districtual de doi ani deja şi nu a câştigat niciodată de unul singur un proces în instanţă, îi e foarte ruşine. Toţi râd de el.
— Şi o să mai râdă. Ai adus lucrurile alea cum ţi-am spus ? a întrebat Minerva.
— Da, le-am adus.
— Apă care n-a curs prin ţeava ?
-îhî.
— Şi ai pus-o într-un borcan de un litru ? Fără etichetă ? Şi fără capac metalic ?
-Da.
— Şi cei nouă bănuţi noi ?
— Ii am în buzunar.
— Prea bine, puiule. Acum vreau să stai jos şi să faci ce-ţi spun eu.
Minerva i-a dat lui Williams un toc şi o sticluţă de cerneală roşie cu o etichetă pe care scria Sângele porumbiţei.
— Scrie numele lui Spencer Lawton pe foaia asta de şapte ori. Leagă cele două nume ca pe un singur cuvânt. Nu pune puncte pe z'-uri şi nu tăia r-urile. Fă tu asta în timp ce eu fac o lucrătură.
Minerva a început să pună tot felul de lucruri într-o sacoşă de plastic - două lopăţele, bucăţi de material textil, nişte sticle. De undeva, de sub maldărul de lucruri de pe

jos, a sunat un telefon. Minerva a bâjbâit după aparat şi a ridicat receptorul.
— Alo ? Ihî. Bine, ascultă, a spus ea cu voce scăzută. Te vrea înapoi, dar vrea să te târăşti la ea ca un câine care cerşeşte milă. Ţine minte ce ţi-am zis. înainte să te culci iar cu ea, pune o lingură de miere în cadă şi fă o baie. După ce faceţi dragoste, şterge-te cu bucata aia de muselină de la mine. Pune-o la uscat. N-o spăla. După ce se usucă, înfăşoară în ea o ceapă roşie şi leagă colţurile cu un nod pătrat. Ce ? Am zis, un nod pătrat. Nodul ăla de ţi l-am arătat eu data trecută. Din două noduri faci unul. Buuun. Apoi nu mai trebuie decât să îngropi cârpa într-un loc în care va călca sau pe unde va trece. îhî. Acu' să nu crezi c-o să-ţi dea prea mulţi bani. Că n-o să-ţi dea nimic. De-aia nu se înţelege ea cu soţu' ei. îhâm. N-o să scoată nici un ban. Şi vezi, fii atent ce faci cu lucrurile tale - şosetele murdare, chiloţii, părul, pozele cu chipul tău. Ar putea să le ducă la cineva ca mine. Pune o poză de-a ei la tine în portofel, într-un buzunar secret, printre alte lucruri, cu capul în jos. Fă asta pentru mine. îhâmmm. Aşa e. Şi să-mi spui şi mie. Pa!
Minerva s-a uitat la Williams, de cealaltă parte a mesei.
— Eşti gata, puiul mamii ?
— Da, a spus el.
— Bine. Ştii cum vine treaba cu timpul morţilor. Timpul morţilor ţine o oră - o juma' de oră înainte de miezul nopţii şi o juma' de oră după miezul nopţii. Jumătatea de oră dinainte de miezul nopţii este pentru faceri de bine. Jumătatea de oră după miezul nopţii este pentru rău.
— Aşa, a zis Williams.
— Cred că o s-avem nevoie de amândouă în noaptea asta, a spus Minerva, deci ar fi mai bine să plecăm. Pune hârtia

în buzunar la un loc cu bănuţii şi ia cu tine şi borcanul cu apă. Mergem la grădina cu flori.
Minerva a luat sacoşa de plastic şi a pornit cu paşi greoi şi lenţi spre uşa din spatele casei. Am urmat-o pe alee. Când s-a apropiat de casa vecină, un bătrân care stătea pe prispă pe un scaun s-a ridicat imediat şi a intrat în casă. Cineva a închis o fereastră la o altă casă. Undeva s-a închis o uşă. Doi bărbaţi care stăteau lângă o tufă de oleandru s-au despărţit de cum au văzut-o pe Minerva apropiindu-se şi au dispărut în noapte. Peste câteva minute ajungeam la capătul aleii. Luna nouă, ca un arc de cerc, atârna ca un leagăn de copil deasupra unui pâlc de copaci înalţi. Ne aflam la marginea cimitirului. In depărtare, la vreo sută de metri dincolo de arbori, nocturna unui teren de baschet arunca o lumină palidă peste cimitir. Un băiat bătea mingea şi arunca la coş, lovind panoul. Paf, paf,paf... zdrang! Altminteri, cimitirul era pustiu.
— Mulţi oameni fac chestii de-astea, a spus Minerva. Da' se vede că, în noaptea asta, grădina e numai a noastră.
Am intrat în cimitir în şir indian, pe o cărare şerpuită şi ne-am oprit în faţa unui mormânt săpat la rădăcina unui cedru falnic. Primul meu gând a fost că mormântul era recent pentru că, spre deosebire de altele, avea pământul proaspăt răscolit. Minerva a îngenuncheat lângă piatra funerară. A scos o lopăţică din sacoşa de plastic şi i-a dat-o lui Williams.
— Treci la celălalt capăt şi sapă o gropiţă cu lopata asta, a spus Minerva. Pune un bănuţ înăuntru şi astup-o.
Williams a făcut întocmai. A scos pământul fără nici un efort. Era clar că mormântul fusese răscolit de atâtea ori, încât solul devenise moale şi afânat ca nisipul.
M-am retras câţiva metri şi m-am uitat la ei. Minerva şi Williams stăteau pe vine, ca doi oameni care încercau să aşeze pătura pentru picnic. Stăteau unul în faţa celuilalt, peste rămăşiţele lui Buzzard.
— Acum e momentul să facem binele, a spus Minerva. Mai întâi tre' să-l faci pe băiatu' ăla să o lase mai moale. Zi-mi ceva despre el.

— A vrut să mă omoare, a spus Williams.
— Asta ştiu. Zi-mi ceva de mai-nainte.
— Bine, a spus Williams dregându-şi glasul. Danny intra tot timpul în conflict cu ceilalţi. S-a enervat o dată pe proprietarul apartamentului în care stătea şi a aruncat un scaun prin fereastra omului. Apoi a ieşit în stradă şi i-a distrus maşina cu o cărămidă. Altă dată s-a înfuriat rău pe un angajat de la o firmă de dezinsecţie care venise să-i dea cu insecticid în apartament, i-a dat un pumn în ochi, l-a dat cu capul de ciment, iar mai târziu, după ce omul a făcut plângere la poliţie, a luat o bâtă de baseball şi l-a fugărit prin Madison Square ţipând că, dacă-l prinde, îl omoară. Mi s-a lăudat o dată că a tras cinci focuri cu pistolul într-un individ care mergea cu motocicleta pentru că se dăduse la barmaniţa cu care se întâlnea el pe atunci. Un glonţ l-a nimerit pe individ în picior. Propria lui mamă a trebuit să facă plângere la poliţie împotriva lui. A obţinut chiar şi un ordin judecătoresc prin care Danny ar fi fost imediat arestat dacă se apropia de ea la mai mult de o sută cincizeci de metri.
Minerva şi-a încolăcit braţele şi s-a cutremurat.
— Asta n-ajută deloc, a spus ea. Băiatul lucrează în continuare împotriva ta... Ia spune-mi ceva bun ce-a făcut el în viaţa lui.
— Nu-mi vine nimic în minte, a spus Williams.
— N-a făcut decât rele toată viaţa ? Ce-l făcea fericit ?
— Maşina lui Chevrolet Camaro, a spus Williams. Era nebun după maşina aia. Gonea peste tot cu ea şi încerca să vadă cu câte roţi se putea desprinde de carosabil dintr-odată. Dacă lua curba în viteză mare reuşea să ridice două roţi în aer. Când mergea spre Tybee îi plăcea să sară peste ridicătura din drumul care ducea la podul peste pârâul Lazaretto, pentru că, dacă se izbea de ea într-o anumită poziţie, putea să se ridice cu toate cele patru roţi în aer. Asta îi plăcea lui cel mai mult. Nu lăsa pe nimeni să se atingă de maşina aia. Era mândria şi bucuria lui. A vopsit-o singur cu sprayul, în negru, aşa cum şi-a dorit. Stătea ore în şir să o meşterească, să o cureţe şi să-i picteze dungi ca la maşinile de curse. Şi

era foarte priceput la treaba asta cu pictatul dungilor şi a ornamentelor. Era foarte creativ. Ăsta e lucrul pe care cei mai mulţi nu l-au înţeles la Danny. Era un artist. La şcoală picase la toate materiile mai puţin la desen. La desen avea zece pe linie. Normal, talentul lui nu fusese dezvoltat. N-avea răbdare. Am păstrat câteva lucrări pictate de el. Sunt pline de fantezie, sunt sălbatice, dar îţi dai seama imediat că sunt făcute cu talent. îi spuneam: „Danny, fă ceva cu asta. Ai talent cu carul". Dar nu se putea ţine niciodată de treabă. N-a trecut de clasa a opta, dar era inteligent, îi mergea mintea. O dată l-am plătit să demonteze două candelabre de cristal din Casa Mercer şi să le cureţe. Când mai avea puţin şi termina, mi-am dat seama că montase toate prismele invers. Şi erau sute de piese din astea. I-am explicat că fiecare prismă era ca piatra unui inel şi că partea cu faţete trebuie să fie îndreptată spre exterior, iar partea ascuţită spre interior, altfel nu va străluci. I-am zis să le scoată pe toate şi să le monteze la loc în poziţia normală. I-am spus că îi voi plăti în plus pentru timpul pierdut şi munca depusă. Ei bine, s-a uitat la candelabru. S-a uitat lung la el, de parcă avea în faţă un şarpe. Apoi a coborât de pe scară şi a zis: „Să-l ia dracu'! Eu m-am cărat de-aici. Că doar nu-s închis la... prismărie1!" Am râs de jocul lui de cuvinte. Mi s-a părut reuşit. Mi-a întors spatele şi a ieşit valvârtej din casă, dar i-am văzut un zâmbet în colţul gurii. I-a plăcut că am râs la gluma lui.

— Simt că dă puţin înapoi, a spus Minerva zâmbind.

— Cum adică ? a întrebat Williams.

— Am simţit asta chiar în timp ce ziceai lucruri bune despre el. Am simţit că o lasă mai moale băiatul ăla.

— Ce crezi că s-a întâmplat ? a întrebat Williams.

— Te-a auzit când ai spus că l-ai iubit, a spus Minerva.

— Ce ?! Dar asta-i... a vrut să mă omoare!

— Ştiam că lucrează împotriva ta, puiule, iar acum ştiu şi ce vrea să facă! Vrea să te facă să-l urăşti. Vrea ca toţi să vadă că-l urăşti. Aşa, toată lumea o să creadă că l-ai urât atât de tare, că l-ai omorât cu sânge rece. Dacă se vede că l-ai urât, atunci sigur mergi la închisoare, iar el ştie bine asta.

— Am motive serioase să-l urăsc, a spus Williams. A vrut să mă omoare.
— Şi a plătit scump pentru asta. Acum vrea să te facă şi pe tine să plăteşti!
Minerva a răsturnat conţinutul pungii de plastic şi a împrăştiat rapid obiectele pe jos.
— N-avem timp de pierdut. Asta-i portiţa de care aveam nevoie. Acum pot să m-apuc de treabă. Repede, n-avem prea mult timp. Cre' că acuşi vine miezul nopţii. Mai sapă o gropiţă şi pune un bănuţ în ea şi de data asta gândeşte-te la maşina băiatului! Haide! Fă cum îţi spun! Gândeşte-te la dungile alea drăguţe, pictate de el pe maşină şi cât de frumos le-a făcut.
Fără să scoată o vorbă, Williams a mai săpat o gropiţă şi a băgat o monedă înăuntru. La celălalt capăt, Minerva a săpat şi ea o groapă, în care a vârât o rădăcină. Apoi a astupat groapa şi a presărat un praf alb peste ea.
— Acuma mai sapă tu o groapă şi gândeşte-te la tablourile alea două de le-a pictat el. Aminteşte-ţi ce frumoase erau. Tre' să nu se mai bage în procesul tău. începe să dea înapoi. Ooo, aşaaa! Dă-napoi. Simt io.
Minerva a luat un vreasc şi a înţepat cu el pământul de mai multe ori, mormăind nişte incantaţii. A mai presărat puţin praf alb şi apoi a desenat un cerc în ţărână.
— Ai terminat, drăguţule ? Acum mai fă o dată cum ţi-am zis şi gândeşte-te la gluma cu „prismăria". Aminteşte-ţi că te-a făcut să râzi. Şi gândeşte-te cum a zâmbit băiatul ăla după ce te-a făcut să râzi. Fă asta pentru mine.
Minerva şi-a continuat ritualurile la capul lui Buzzard, în timp ce, la picioarele bătrânului, William săpa încă o groapă în tăcere.
— Acum mai fă una, a spus Minerva, şi, de data asta, pune bănuţii rămaşi în groapă şi gândeşte-te la toate lucrurile astea bune. Şi mai gândeşte-te şi la alte lucruri bune ce-a făcut băiatul ăla şi de care nu mi-ai spus încă.
Minerva l-a urmărit pe Williams în timp ce făcea ce-i ceruse.
— Acuma ia borcanul şi toarnă puţină apă în fiecare din-

tre gropile astupate pentru ca gândurile tale bune despre băiatul mort să prindă rădăcini şi să înflorească şi să se întoarcă la tine cu binecuvântări.
Minerva şi-a ţinut ochii închişi şi a tăcut preţ de câteva minute. Un clopot de biserică bătea miezul nopţii. A deschis din nou ochii şi a scos imediat o poşetă roz. A început să o umple cu pământ.

Note:
1 în original prism sentence, joc de cuvinte pornind de la omonimia parţială a cuvintelor prism (prismă) şi prison (închisoare) din sintagmaprison sentence (condamnare la închisoare).
— Ţărâna din cimitir lucrează cel mai bine când o aduni de pe mormânt chiar la miezul nopţii, a spus ea. Asta nu-i pentru problema ta, puiule. E pentru mine. Magia neagră nu se termină niciodată. Ce pleacă de la tine, la tine se întoarce. Odată ce te-ai băgat în căcaturile astea, trebuie să-i dai 'nainte. E ca facturile de la întreţinere. Ca mersul la piaţă. Nu te poţi opri, că mori. Tre' să-i dai 'nainte. Doi, cinci, zece, douăzeci de ani.
Poşeta era acum plină cu pământ. A pus-o la loc în sacoşa de plastic.
— E trecut de miezul nopţii, a spus ea. E vremea pentru rău. O să-l lucrez acuma pe procuror. E bărbat, aşa că o să schimb sexul cu el şi o să chem nouă femei moarte. Nouă. O să le chem de trei ori. Nu pot să bag mâna-n foc că toate o să ţină cu tine. Dar, pe undeva, găsesc eu o portiţă, iar moartele o să tragă la el aşa cum s-a-ntâmplat şi data trecută. Scoate din buzunar hârtia pe care ai scris numele lui şi întinde-o pe pământ, cu scrisul în sus.
Williams s-a executat.
— Acuma împătureşte hârtia o dată şi apoi încă o dată. Apoi pune-o la loc în buzunar. Buuun. Acuma tăceţi amândoi până chem eu morţii.
Minerva rostea cuvinte de neînţeles cu vocea ei tulbure, pe jumătate şoptită. Nu am reuşit să aud decât câteva nume ale femeilor moarte: Viola, Cassandra, Serenity, Larcinia,

Delia. Minerva a folosit toată recuzita pe care o avea la dispoziţie - rădăcini, talismane, prafuri, petice de pânză. Le-a înşirat pe jos şi le-a amestecat cu două beţe de parcă învârtea într-o salată voodoo. Apoi, unul câte unul, şi-a pus lucrurile înapoi în sacoşa de plastic. După ce a terminat, i-a spus lui Williams.

— Mergi pân' la marginea cimitirului şi aşteaptă-mă acolo, a spus ea. Şi nu te uita în urmă. Mai am şi io nişte treabă pe-aici.

Williams şi cu mine am plecat. După câţiva paşi, m-am pitit după un stejar, de unde puteam să o văd pe Minerva. A început să mormăie ceva. Mormăielile s-au transformat în gemete, gemetele au devenit tânguieli, iar tânguielile au devenit tot mai sonore. Braţele Minervei se învârteau şi se agitau în aer ca paletele unei elice. După ce şi-a epuizat toată energia, şi-a aşezat mâinile în poală. Şi-a coborât capul în piept şi a zăbovit puţin în tăcere. Nu se auzea decât sunetul îndepărtat al mingii de baschet: paf, paf, paf. în cele din urmă, Minerva a şoptit repezit:

— Ascultă, moşule! De ce-mi faci una ca asta ? Spune-mi ! îţi dau bănuţi în schimbu' la un număr şi tu-mi dai ciuciu! Zaci acolo toată noaptea şi râzi de mine. N-am fost io bună cu tine ? Nu te aşteptam eu în pat când erai bătrân şi obosit şi cu dinţii stricaţi ? Fir-ai tu al naibii, ascultă-mă!

Minerva a împuns pământul cu lopăţica.

— Dă-mi odată un afurisit din ăla de număr! Dă-mi numărul!

A mai împuns o dată pământul.

— Nu-ţi dau pace, moşule, până nu-mi dai şi mie un număr! Uită-te la mine, cu ce sărăcie de rochie tre' să mă-mbrac. Tre' să-mi cumpăr una nouă. Acoperişul e crăpat. Băiatu' are probleme cu poliţia. Găsesc tot timpul ţărână din cimitir pe prispa casei. Mi s-a pus lacăt. Nu mai câştig bani.

La fiecare plângere, Minerva lovea pământul în zona coastelor lui Buzzard. într-un final, şi-a băgat lopăţica în sacoşă şi, oftând, s-a ridicat în picioare.

M-am furişat din ascunzătoare şi m-am dus lângă

Williams la marginea cimitirului. Câteva clipe mai târziu, Minerva s-a apropiat de noi mormăind:
— Afurisitul de moş încăpăţânat! îl blestem şi—l înjur, da' el tot nu-mi dă nici un număr.
— Cum, Minerva, tot n-ai câştigat la nenorocitele alea de numere ? a întrebat Williams.
— Ba am câştigat, a răspuns ea. Odată am pus treizeci şi şase de dolari pe triplu trei. Şi ăsta era numărul!
— Cât ai câştigat ?
— Trebuia să câştig zece mii de dolari, dar n-am câştigat nici o leţcaie.
— De ce ?
— A schimbat numărul jigodia aia de plasator!
— Şi tu l-ai lăsat să scape nepedepsit ?
— N-a scăpat el, fii fără grijă, puiule. L-am aranjat aşa bine, că nu mai lucrează. Am venit în grădină şi i-am dat înapoi binele ce mi l-a făcut. Acum e bolnav şi ne-am luat un alt plasator.
Pe drumul de întoarcere, Minerva i-a dat lui Williams câteva instrucţiuni. Trebuia să pună hârtia cu numele lui Spencer Lawton într-un borcan plin cu apă curată, care să nu fi trecut prin ţeava. Trebuia să ascundă borcanul în cel mai întunecat colţ al debaralei, unde să nu ajungă lumina soarelui sau a lunii, până la încheierea procesului. Trebuia să taie din ziar o fotografie cu faţa lui Lawton, să-i mâzgălească ochii cu pixul - mai întâi ochiul drept, apoi stângul -, să-i deseneze nouă liniuţe verticale peste gură ca şi cum i-ar fi cusut buzele, să pună fotografia în buzunarul de la haină şi să facă în aşa fel încât un preot să-i atingă haina. După care trebuia să ardă fotografia exact în locul în care a murit Danny Hansford.
— Fă aşa, a spus Minerva, şi Spencer Lawton va pierde procesul. Dar trebuie să mai faci ceva. O dată pe zi, în fiecare zi, trebuie să închizi ochii şi să-i spui băiatului acela că l-ai iertat pentru tot ce ţi-a făcut. Şi, în inima ta, trebuie să-l ierţi cu adevărat. Ai auzit ?
— Am auzit, a răspuns Williams.

Minerva s-a oprit la colţul străzii.
— Acum întoarce-te în Savannah şi fă cum ţi-am spus, a zis ea.
— Nu mergi acasă ? a întrebat-o Williams.
Minerva a bătut uşor în sacoşa de plastic şi a spus:
— Puiule, nu aduc niciodată ţărână din cimitir la mine acasă. Mai întâi trec s-o las acolo unde trebuie şi trebuie să fiu singură când fac asta.
Am pornit spre Savannah, iar Williams tăcea.
— Ai de gând să urmezi instrucţiunile Minervei în legătură cu fotografia lui Spencer Lawton ? l-am întrebat.
— Poate, a spus Williams. E un pic cam răsuflată toată chestia, dar s-ar putea dovedi o formă de terapie - să-i cos buzele, să-i scot ochii. Da, cred că m-aş putea băga în aşa ceva.
— Cum rămâne cu mesajul zilnic de iertare către Danny Hansford ? O să faci şi asta ?
— Sub nici o formă! a răspuns el. Danny era un individ cu instinct de criminal.
Williams a luat paharul şi a băut restul de vodcă.
— Problema mea se reduce la un singur lucru, a continuat el. Banii. Danny ştia că aveam în casă douăzeci şi cinci de mii de dolari bani gheaţă. Când avocatul meu, Bob Duffy, a venit în Casa Mercer în noaptea aceea, s-a plimbat prin casă inspectând bunurile, culegând diferite obiecte şi întorcându-le cu susul în jos. Când l-am întrebat cât mă costă, mi-a zis: „Cinci miare". Mai târziu, când mi-am dat seama că aveam nevoie de un avocat foarte priceput în chestiuni de drept penal, l-am angajat pe Bobby Lee Cook. Bobby Lee a venit la mine acasă cu nevastă-sa, care şi-a ales antichităţi în valoare de cincizeci de mii de dolari. Atâta era numai onorariul lui. Cheltuielile lui au fost plăţi suplimentare. A fost asistat de John Wright Jones, care a primit douăzeci de mii. Iar acum trebuie să mai plătesc o dată pentru alt proces... Dar cea care pleacă cu premiul cel mare e mama lui Danny, cu procesul ei de zece milioane. După toate problemele şi suferinţele de care a avut parte de la Danny, după ce l-a dat afară din casă şi a obţinut şi protecţia poliţiei

împotriva lui, Danny a devenit brusc fiul ei iubit, transformat miraculos dintr-un balast periculos într-un capital de zece milioane de dolari. Dumnezeu ştie cât mă va costa procesul intentat de ea... Deci, vezi tu, totul se reduce la bani. Şi ăsta e unul dintre motivele pentru care o iubesc aşa de mult pe Minerva. Poţi să râzi cât vrei de chestiile alea voodoo, dar nu mi-a luat decât douăzeci şi cinci de dolari în noaptea asta. Nu ştiu dacă te-ai prins sau nu de ce-a vrut să spună Minerva, dar, oricum ai lua-o, e tot un chilipir.
Nu i-am răspuns, dar mi-am dat seama că, da, eu, unul, am înţeles ce voia să spună Minerva. Am înţeles perfect ce voia să spună. Mă întrebam totuşi: oare Williams înţelesese ?

Capitolul 19

Şi-am ajuns şi-n Lafayette Square

Cu un pahar în mână, Joe Odom stătea pe acoperişul noii sale case de unde se uita la carele alegorice şi la fanfarele care treceau prin Lafayette Square. Era locul perfect din care te puteai uita la parada de Sfântul Patrick. De pe acoperiş, Joe vedea apa verzuie care ţâşnea din fântâna aflată în centrul pieţei. Vedea mulţimea de oameni cu pălării verzi şi cu pahare mari de hârtie pline cu bere verde. în Savannah, ziua de Sfântul Patrick era echivalentul lui Mardi Gras din New Orleans. Era o sărbătoare oficială; participa tot oraşul. Peste două sute de grupuri de participanţi erau aşteptate la paradă, plus patruzeci de orchestre şi treizeci de care alegorice. La trecerea-echipei Anheuser-Busch prin faţa casei, în formaţie călare, la trap, cu opt cai puternici din rasa Clydesdale, mulţimea adunată în piaţă a izbucnit în urale.
Ca majoritatea paradelor de Sfântul Patrick, şi cea din Savannah era un eveniment interconfesional. Negri, scoţieni şi germani mărşăluiau alături de irlandezi, dar parada avea aici un puternic caracter sudist. La un moment dat, caracterul acesta a căpătat nuanţe extremiste. O coloană de participanţi îmbrăcaţi în uniformele gri ale Confederaţiei a defilat prin piaţă cu o căruţă trasă de un cal. Căruţa era din lemn, cu margini laterale joase şi din stradă părea goală. Dar, de sus, se putea vedea un soldat unionist în uniformă albastră, care

zăcea nemişcat în căruţă. Era o privelişte terifiantă, cu atât mai mult cu cât avea un caracter subversiv, de clandestinitate.
— Săracul yancheu, nenorocitul, a spus Joe. Uită-te la el cum zace acolo, mort şi plin de sânge.
— Războiul Civil s-a terminat cam de multicel, i-am spus. Nu e cazul să lăsăm trecutul deoparte ?
— Nu şi dacă eşti sudist, a răspuns Joe. Numai că, vezi tu, yancheul ăla mort nu are legătură doar cu Războiul Civil. E un fel de avertisment despre ce i se poate întâmpla oricărui yancheu, chiar unuia din zilele noastre, care vine aici şi începe să-i scoată pe oameni din sărite.
Joe s-a uitat lung la mine şi a ridicat paharul ca la un toast.
—- Ar putea fi şi un tip din New York care s-a hotărât să scrie o carte despre noi şi care s-a apucat să o populeze cu travestiţi, asasini, cadavre şi sticluţe cu otravă şi - ce era chestia aia pe care mi-ai povestit-o adineauri ? A, da, voodoo! Voodoo ! Vrăjitorie în cimitir la miezul nopţii! Fir-ar să fie!
— Să ştii, Joe, că n-am inventat nimic din toate astea, i-am spus.
— Nu zic c-ai inventat.
— Să înţeleg, deci, că nu-ţi displace chiar aşa de mult.
— Nu. Ba chiar, dacă mă gândesc bine, toată povestea asta e în avantajul meu. Ştii, cu toţi ciudaţii ăştia care apar în cartea ta, mă gândesc că cineva tot o să trebuiască să fie personajul pozitiv şi, după cum se pare, eu o să fiu ăla.
Noua locuinţă a lui Joe Odom era de departe cea mai mare şi mai frumoasă dintre cele patru pe care le ocupase în scurta perioadă de când îl cunoscusem. Era o clădire bogat ornamentată, cu trei etaje, un castel în stilul neobaroc francez Second Empire, construită în 1873 de un fost primar al oraşului Savannah. Era singura clădire de acest tip din urbe şi ieşea în evidenţă. Oamenii îi spuneau Casa Charles Addams1 deoarece avea acoperiş mansardat, cu o creastă dantelată din fier forjat. Numele ei adevărat era Casa Hamilton-Turner şi era un exemplu atât de reuşit pentru stilul său arhitectonic, încât figura în Ghidul practic al caselor americane. Ferestrele înalte, duble, se deschideau spre bal-

coane elegante, iar proprietatea era împrejmuită cu un gard din fontă, cu grilaj. Una peste alta, Casa Hamilton-Turner era o clădire atât de impozantă şi totuşi plină de fantezie, încât trecătorii se opreau în faţa ei ca s-o privească şi să se minuneze. Joe nu era omul care să nu profite de o asemenea ocazie; la doar câteva zile după ce s-a mutat acolo, a pus un anunţ la poartă, pe care scria: REŞEDINŢĂ PRIVATĂ. PROGRAM DE VIZITARE 10.00-l8.00.

Cunoscătorii au fost surprinşi de anunţ deoarece ştiau că Hamilton-Turner merita să fie văzută numai din exterior. Superbele interioare fuseseră de mult distruse pentru a se putea amenaja mai multe apartamente. Joe luase parterul, şi deci numai acesta era deschis pentru vizitatori. Spaţiul ocupat de Joe avea într-adevăr ferestre mari care ofereau o vedere frumoasă asupra pieţei, dar succesiunea atât de chibzuită a încăperilor, cândva în armonie perfectă unele cu celelalte, fusese sacrificată pentru a face loc băilor, dormitoarelor, debaralelor şi bucătăriei. Ici şi colo se ridicaseră noi pereţi iar frumoasele arcade fuseseră zidite. Şi totuşi, datorită spaţiului atât de vast, parterul încă păstra aura unui impunător piano nobile. Avea candelabre vechi, policioare şi oglinzi uriaşe (deşi nici unul dintre aceste obiecte nu făcuse parte din dotările originale), iar Joe reuşise să decoreze destul de frumos spaţiul cu ce-i mai rămăsese din propria mobilă la care se adăugau câteva antichităţi împrumutate de la prieteni sau luate în regim de consignaţie de la magazinele de specialitate.

De fapt, Joe inventase ceva cu totul deosebit în Savannah: singura locuinţă care funcţiona ca punct de atracţie turistică cu program complet de vizitare. Alte şapte case erau de asemenea deschise publicului, dar erau toate transformate în muzee şi reprezentau importante repere arhitectonice restaurate profesionist, în care lucrau specialişti muzeografi şi care funcţionau în regim de fundaţii nonprofit. Parterul trans-

Note:

1 Caricaturist şi desenator american (1912-l988), autorul benzilor desenate devenite ulterior celebre sub numele Familia Addams.

format al lui Joe concura, de fapt, cu muzeele. Şi avea destui turişti. în fiecare zi, cel puţin cincizeci de oameni intrau în casa lui Joe direct din stradă şi cel puţin şase autocare se opreau la poartă. Un grup de turişti rămânea de obicei să ia masa de prânz acolo, iar seara, Joe le punea vizitatorilor sufrageria la dispoziţie pentru a cina la lumina lumânărilor. Pentru a putea face faţă acestui trafic, Joe a angajat o menajeră negresă, o femeie scundă, plină de energie şi bună dispoziţie şi, după ce a îmbrăcat-o în alb şi negru, clasica uniformă de servitoare, a postat-o pe treptele de la intrare. Numele ei era Gloria, şi avea ochii mari şi mici cârlionţi pe frunte. Ştiind că jumătate din banii adunaţi la intrare îi rămâneau ei, Gloria oprea pe toată lumea care trecea prin faţa casei, în zilele în care nu prea avea clienţi, nu se dădea în lături să scadă preţul - un dolar de persoană în loc de trei, cât se taxa intrarea în mod obişnuit. („Şi ce dacă cer numai un dolar ?" spunea ea mai târziu. „Tot e mai bine decât nimica.") Gloria îi servea pe vizitatori cu un pahar de limonada şi îi conducea prin camerele de la parter, clipind din ochi extaziată în timp ce relata despre trecutul casei. Spunea că fusese prima casă electrificată din Savannah (primarul care a construit-o fusese şi şeful companiei de electricitate) şi că funcţionase ca centru al vieţii culturale şi mondene a oraşului la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea.

— Casa asta este şi astăzi centrul mai multor evenimente, adăuga ea cu un zâmbet larg.

Dacă se întâmpla ca „domnul Joe" să fie acasă, acesta se apuca să interpreteze şlagăre vechi la pian pentru musafiri, iar Gloria cânta şi ea cele câteva versuri pe care le ştia din Stormy Weatber, dansând ceva ce aducea a hula.

Joe scotea în medie cinci sute de dolari pe săptămână de pe urma locuinţei sale, cea mai mare parte a sumei fiind în bani gheaţă, ceea ce-i convenea de minune din moment ce nu mai era nici măcar o singură bancă în Savannah care să-i deschidă un cont curent. Nu mai dispunea nici măcar de contul bancar al barului Sweet Georgia Brown's. Contul era acum pe numele lui Mandy, şi, pe toate cecurile emise pe numele

angajaţilor sau al furnizorilor, apărea numai semnătura ei. Joe şi Mandy nu avansaseră cu planurile de nuntă. De fapt, interesul lui pentru alte femei era tot mai frecvent şi tot mai vizibil. De mai multe ori se întâmplase ca Gloria să găsească uşa de la dormitorul lui Joe încuiată în timp ce îi plimba pe vizitatori prin casă. Femeia avea întotdeauna o explicaţie:

— Dincolo de această uşă se află dormitorul principal al casei, iar astăzi, cei de la revista Southern Accents sunt înăuntru şi fac fotografii în vederea publicării şi nu-i putem deranja. Aşa că îmi pare foarte rău, dar astăzi nu vom putea admira această cameră.

Explicaţia ei putea fi uşor pusă sub semnul îndoielii de râsetele şi chicotelile care se auzeau din spatele uşii. Mandy era la curent cu indiscreţiile lui Joe.

—Jur că Joe Odom mă va face să devin feministă, a spus ea. Acum doi ani, dacă cineva mi-ar fi spus asta, aş fi murit.

Dar Mandy începea să se impună. Pusese stăpânire pe carnetul de cecuri şi pe casa de marcat de la Sweet Georgia Brown's şi îl lăsase pe Joe fără o sursă sigură de venit. Aşa-dar, banii încasaţi de Joe din afacerea cu turiştii şi cu vizitarea casei erau singurii care îl ţineau pe linia de plutire. Dar era o problemă: toată afacerea era ilegală.

Casa Hamilton-Turner făcea parte dintr-o zonă rezidenţială. Introducerea caselor în circuitul turistic era interzisă. Lafayette Square era un colţişor liniştit şi conservator din vechea Savannah. Era înconjurat de case impozante şi vile magnifice. Casa în care locuise în copilărie scriitoarea Flannery O'Connor se afla în diagonală faţă de casa lui Joe, pe Charlton Street. Chiar vizavi, de cealaltă parte a pieţei, se înălţa în toată splendoarea ei arhitectonică şi măreţia ei istorică o bijuterie de clădire, Casa Andrew Low, o vilă roz în stil neorenascentist, cu portic grecesc; în acea casă, Juliette Gordon Low a fondat organizaţia Cercetaşele Americii în 1912, iar acum era sediul din Georgia al National Society of the Colonial Dames of America1. Totuşi, dintre toate clădirile cu care se învecina casa lui Joe, nici una nu l-ar fi

putut pune pe gânduri mai mult decât blocul Lafayette, acel monument al dezastrului financiar care se abătuse asupra lui Joe cu doi ani în urmă. Blocul Lafayette se ridica în cealaltă parte a pieţei, ca un reproş mut şi permanent la adresa lui. între zidurile sale locuiau şase persoane care nu-şi reveniseră încă de pe urma şocului de a-şi vedea apartamentele sub sechestru (trebuind apoi să şi le recupereze în instanţă) în momentul în care Joe nu şi-a achitat obligaţiile financiare faţă de creditor.

Zgomotul şi noxele produse de autocare îi deranjau pe locatarii din zona Lafayette Square, dar petrecerile de cununie aproape îi scoteau din minţi. Pentru a organiza nunţi, Joe transformase pur şi simplu piaţa în propria sa ogradă. A cocoţat o orchestră dixieland pe porticul de la intrare şi a instalat corturi în piaţă fără să se obosească să obţină vreo autorizaţie. Piaţa răsuna de muzică şi de sporovăială sutelor de invitaţi la nuntă. „Tuturor le plac nunţile", spunea Joe, dar se înşela amarnic în privinţa gradului de toleranţă al vecinilor. După ce au suportat trei nunţi, vecinii au organizat un comitet de acţiune şi au trimis pe cineva în misiune de spionaj în Casa Hamilton-Turner.

Note:

1 Organizaţie de femei ale cărei membre sunt descendente ale personalităţilor din epoca colonială.

Persoana respectivă era o casnică între două vârste, care-şi ducea traiul monoton în cartierul de sud. Dându-se drept turistă, femeia a intrat în Casa Hamilton-Turner la ora trei după-amiaza pentru ceea ce se presupunea a fi un tur de douăzeci de minute. A ieşit două ore mai târziu, cu părul zburlit şi cu faţa machiată, astfel încât să semene cu Cleopatra. A declarat că Joe Odom era un mare seducător, că menajera lui, Gloria, era o scumpete şi că nu avea timp să mai stea la discuţii pentru că se grăbea să ajungă acasă, să se schimbe şi să ajungă apoi la Sweet Georgia Brown's la timp pentru a prinde băutură la preţ redus.

Exasperaţi, membrii comitetului au ales un al doilea spion, tot o persoană între două vârste, dar, de data asta,

un bărbat, şi unul mai bine pregătit, căci fusese ghid într-un muzeu. Acest al doilea spion a raportat că în Casa Hamilton-Turner aveau loc şi alte activităţi pe lângă cele turistice.
— Joe Odom este un tip cu mult şarm, dar incapabil să facă distincţie între viaţa privată şi afaceri. Numeroşii săi prieteni apar şi dispar tot timpul, intrând în vorbă cu vizitatorii plătitori de bilet cu foarte multă familiaritate. Discută, se servesc singuri cu băutură şi cu mâncare din frigider, folosesc telefonul fără să ceară voie. Patru bărbaţi jucau pocher în sufragerie şi pot să jur că l-am văzut pe unul dintre ei la ştiri nu cu mult timp în urmă - era foarte gras, de asta-mi aduc aminte de el, şi fusese arestat pentru delapidare, sau pentru trafic de droguri, nu mai ţin minte. Mai era acolo şi o femeie care dormea ghemuită pe canapea după „un chef monstru", ca să-l citez pe domnul Odom. In bucătărie am dat peste un tânăr foarte vorbăreţ care îi făcea permanent unei doamne în vârstă. A avut obrăznicia să-mi propună mie însumi să urmez la coafat, sugerându-mi o nouă pieptănătură. Dacă mai punem la socoteală şi traficul chiriaşilor care locuiesc în apartamentele de deasupra - aceştia trebuie să treacă prin holul de la intrare al domnului Odom pentru a ajunge la scări -, obţinem o imagine destul de clară a haosului ce domneşte în acea casă... Turul casei organizat de domnul Odom este o escrocherie de la un capăt la celălalt. Trei dolari e o sumă mult prea mare pentru o scurtă vizitare a unui apartament amenajat de mântuială şi care nu are nici o însemnătate istorică. Majoritatea „comorilor" domnului Odom sunt falsuri - cum ar fi tabachera generalului Oglethorpe şi altele asemenea. Adesea domnul Odom transformă vizitele turiştilor într-o parodie. A spus despre două portrete în ulei că-i reprezintă pe înaintaşii lui „prin cumpărare", deoarece îi găsise într-un târg de vechituri şi i s-a părut că-l roagă să-i ia acasă. Mobilierul e compus din piese aparţinând mai multor stiluri - unele reproduceri, altele cu vechime -, aproape toate într-o stare jalnică. Un fotoliu avea o oală răsturnată pe post de picior. Cunoscând situaţia financiară precară a domnului Odom, n-am fost surprins când a făcut

mai multe aluzii la faptul că tot ce are în casă e de vânzare - covoare, tablouri, mobilă, bibelouri. A interpretat câteva melodii, destul de plăcut, dar apoi a început să facă reclamă pe faţă la Sweet Georgia Brown's, barul despre care găseai teancuri de fluturaşi pe fiecare masă. E clar că această afacere dubioasă nu e altceva decât o ocazie de a face publicitate localului de noapte. în schimb, adevăratele case-muzeu au o valoare educativă net superioară, iar taxele de vizitare pe care le încasează sunt folosite în scopul nobil al păstrării patrimoniului cultural al oraşului nostru. Vizitele organizate de domnul Odom la locuinţa proprie nu fac altceva decât să arunce în derizoriu toată munca noastră.

La scurt timp după această vizită Joe a primit o scrisoare recomandată din partea Direcţiei de Inspecţii în care i se aducea la cunoştinţă faptul că activităţile turistice din Casa Hamilton-Turner erau ilegale şi trebuiau să înceteze imediat. Joe a ignorat ordinul autorităţilor.

— Cel mai bun mod de a răspunde este să nu răspunzi deloc, a zis el. Asta îţi dă un moment de respiro de două-trei luni, chiar şi şase dacă ai noroc.

între timp şi-a convins prietenii din Comisia de Urbanism să propună un amendament prin care era permisă folosirea locuinţei ca obiectiv turistic. Imediat ce a aflat de această iniţiativă, Asociaţia Locatarilor din Centru a votat împotriva ei, iar amendamentul a fost respins. Câteva săptămâni mai târziu - cu o zi înainte de parada de Sfântul Patrick -, Direcţia de Inspecţii i-a ordonat din nou lui Joe să oprească imediat activitatea turistică, în caz contrar urmând să fie deferit justiţiei. De data aceasta Savannah Morning News a aflat povestea. Răgazul lui Joe se sfârşise.

Căruţa cu soldatul unionist mort a ieşit din piaţă luând-o mai departe pe Abercorn Street.

— Ştiu şi eu, Joe, am spus. Am impresia că vei sfârşi în căruţa aia mai repede ca mine.

— Ei, nu-ţi face griji pentru amicul Joe, a zis el.

— Până la urmă o să respecţi ordinul, nu ?

— Eu ? Gazda din Savannah ? Să-nchid uşile ? Nu-mi stă

în fire să fiu aşa de neprimitor. E împotriva a tot ceea ce sunt eu. Unde mai pui că mă şi îmbogăţesc cu ospitalitatea asta a mea. Aş fi nebun dacă aş deveni dintr-odată neprietenos.
Joe s-a uitat în piaţă, cercetând îndelung clădirile din jur de parcă erau nişte fortificaţii inamice.
— Am un plan, a spus el în cele din urmă.
— Să-l auzim!
— M-am gândit să cer ajutorul unora dintre noii tăi prieteni. Femeia aia, Minerva, de exemplu. Mă gândeam să mergem până la Beaufort pe la miezul nopţii şi să stăm puţin de vorbă. Poate le face farmece unor indivizi care vor să-mi închidă afacerea. Sau poate-l convingem pe amicul tău Luther Driggers să-i otrăvească puţin. Sau pe prietenul Jim Williams să-i împuşte... în legitimă apărare, desigur.
— Ar fi de prost gust, i-am zis.
— N-ar fi prea bine, nu ? Ei, atunci am altă idee. Da, chiar am o idee, şi una serioasă de data asta. Hai jos. O să-ţi arăt la ce m-am gândit.
Joe şi-a croit drum pe scări, strângând mâini şi salutând la tot pasul. Pe fiecare palier al casei erau în toi petreceri organizate cu ocazia paradei. Prietenii îi strigau încurajări: „Luptă, Joe!", „Nu-i lăsa să te închidă!", „Să-i ia dracu', Joe, n-au nici un drept!", iar Joe le răspundea: „Nu vă faceţi griji! Casa rămâne deschisă. Casa rămâne deschisă".
Mulţimea de oameni adunaţi la parter era atât de compactă, încât ne-a fost foarte greu să ne facem drum prin mijlocul ei. Era prima dată când Joe locuia într-o casă care se afla chiar pe ruta paradei, aşa că petrecerea de Sfântul Patrick era o atracţie şi mai mare decât de obicei. în mijlocul ei, Gloria, menajera, plină de energie ca întotdeauna, le arăta casa turiştilor contra unei sume de trei dolari de persoană, poate pentru ultima dată. Cupluri de vârstă mijlocie se îngrămădeau în jurul ei, cu mâinile pâlnie la urechi pentru a o auzi în tot vacarmul acela.
— în vremurile de altădată, povestea Gloria, doamnele stăteau lângă acest cămin protejându-şi feţele împotriva căldurii cu aceste evantaie decorate cu mărgele. Ştiţi, pe vremea

aceea, machiajul doamnelor era făcut din ceară, şi dacă era prea cald se topea şi se scurgea de pe feţele lor frumoase...
Joe m-a condus într-o cămăruţă ticsită de lucruri din fundul casei. A scos un teanc de documente din sertarul unui birou.
— Uite planul meu, a spus el. A trebuit să mă apuc serios de treabă ca să întocmesc documentele astea - mi-am pus pălăria de avocat, cum s-ar zice. în fine, mâine-dimineaţă mă duc la judecătorie şi le pun în poală toate balivernele astea avocăţeşti.
Mi-a dat documentele să mă uit la ele. Erau actele de înfiinţare a „Fundaţiei Muzeului Hamilton-Turner" care se definea ca „o asociaţie nonprofit al cărei scop este să restaureze interiorul Casei Hamilton-Turner prin venituri obţinute în urma activităţilor turistice cu caracter privat şi nonprofit desfăşurate în incinta imobilului - preşedinte Joseph A. Odom".
— Deci asta e, simplu şi la obiect, a spus Joe. După ce scad salariile şi cheltuielile, nu pot spune că rămân cu mare lucru. Dar, cel puţin, vom respecta destinaţia legală a imobilului, începând de mâine-dimineaţă, Casa Hamilton-Turner încetează să mai fie o casă particulară; va deveni muzeu. Deci, dacă mai vor să mă închidă, vor trebui să le închidă şi pe celelalte.
— Crezi că va ţine ? am întrebat eu.
— Va ţine până când o să-şi dea seama pe unde să scoată cămaşa. Dar până atunci cred că nu va mai conta pentru că voi fi deja bogat şi celebru în calitate de protagonist al cărţii tale.
Exact în acel moment, dinspre parada încă în desfăşurare, s-a auzit un sunet de trâmbiţe urmat de zgomotul talgerelor.

Capitolul 20
Sonny

Cu două săptămâni înainte de începerea celui de-al doilea proces, Jim Williams se afla pe stradă, în faţa magazinului său de antichităţi supraveghind trei muncitori care descărcau o mobilă greoaie dintr-un microbuz.
— Uşurel, a spus el în timp ce aceştia manevrau un bufet sculptat. Mai ridicaţi-l un pic din dreapta.
— Cum merge treaba ? l-am întrebat.

— Ca de obicei, a răspuns el.
— Mă refeream la cealaltă treabă.
— Procesul ? Habar n-am. Las totul în seama avocaţilor. Pentru mine e un mare fâs. Asta mă interesează acum.
Williams a făcut un semn cu capul spre bufet.
— E un obiect foarte rar de mobilier în stil georgian, a continuat el. E din lemn de nuc negru. început de secol nouăsprezece. Detaliile stil Regency sunt foarte neobişnuite. Nu am mai văzut aşa ceva până acum.
Vorbea de parcă mobila descărcată din maşină era singura lui preocupare. De fapt, cu numai câteva săptămâni mai devreme, avusese nişte probleme cu organizarea apărării pentru cel de-al doilea proces, fiind nevoit să-şi schimbe avocaţii. Cu toată priceperea şi viclenia sa, Bobby Lee Cook nu reuşise să rezolve o situaţie legată de programarea la aceeaşi dată a înfăţişărilor în care trebuia să pledeze. Fusese desemnat să reprezinte un alt client, de această dată în faţa unei instanţe federale, iar calendarul federal avea întotdeauna prioritate în faţa proceselor desfăşurate în tribunalele statale. Trezindu-se deodată fără apărător, Williams l-a angajat pe Frank „Sonny" Seiler, un avocat cunoscut din Savannah, asociat al firmei Bouhan, Williams and Levy. Seiler era oarecum implicat în caz, el fiind angajat de Williams pentru a-l apăra în procesul civil intentat de mama lui Danny Hansford. Acesta avea să se judece după încheierea cauzei penale. Acum, în lipsa lui Cook, Williams l-a rugat pe Seiler să-l apere şi în procesul penal.
Sonny Seiler, în vârstă de cincizeci de ani, se bucura de un statut privilegiat în tagma juriştilor din Savannah. Fusese preşedinte al Baroului Statului Georgia. Numele lui era menţionat în lucrarea Cei mai buni avocaţi din America, unde figura ca unul dintre cei mai reputaţi apărători de drept civil din ţară. Era de asemenea născut şi crescut în Savannah, ceea ce reprezenta un mare avantaj pentru Williams. Juraţii, în special cei din acest oraş, deveneau în mod instinctiv circumspecţi când aveau de-a face cu avocaţi din afară. Bobby Lee Cook era din Summerville, Georgia, un oraş aflat la peste

o sută cincizeci de kilometri nord de Atlanta, destul de departe pentru a fi considerat străin de Savannah. Seiler nu era un simplu fiu al oraşului, ci făcea parte chiar din folclorul local. Cu treizeci de ani în urmă, la vârsta de douăzeci şi doi de ani, a plonjat în apele râului Savannah de la capătul East Board Street şi a înotat douăzeci şi cinci de kilometri până la Tybee timp de şase ore, pe vreme rea şi sub ameninţarea uraganului.
— Sonny Seiler lucrează de zor la cazul meu, a spus Williams. Mă sună să mă pună la curent cu ce se mai întâmplă, dar eu nu sunt prea atent la ce-mi spune. îmi trimite scrisori, dar nu prea le citesc. Mai bine întâlneşte-te tu cu el şi spune-i să-ţi explice ţie cum stă treaba, cred că o să-ţi placă. Apoi spune-mi şi mie în câteva cuvinte ce părere ai despre procesul ăsta. Aşa m-ai scuti şi pe mine de bătaie de cap. Are biroul chiar după colţ, la intersecţia Bull Street şi Gaston Street, în Casa Armstrong, vila aia mare şi gri, care a fost a mea. O să-i spun să vorbească cu tine. Vezi să treci pe la el după ora cinci. Dacă ajungi mai devreme o să-l prinzi în timpul programului şi o să mă taxeze probabil la oră.
M-am prins eu cum lucrează avocaţii ăştia.
Williams s-a posomorât.
— Transmite-i salutări ugaului din partea mea.
— Ugau ?
— U-G-A. Uga. Uga este un buldog alb. Este mascota Universităţii din Georgia. Sonny Seiler e fericitul lui proprietar.
Williams a spus toate acestea cu o privire dispreţuitoare.
— Sonny ţine mult la prostiile astea. Este cel mai mare fan al echipei de fotbal. E proprietarul mascotei încă din timpul facultăţii, în anii '50. Actualul Uga este al patrulea dintr-o întreagă dinastie. Douăzeci şi cinci de ani de Uga şi fotbal. La fiecare meci jucat de echipă în Athens, pe teren propriu, Sonny îl duce pe Uga într-un station wagon, vopsit în culorile clubului, cu numărul de înmatriculare.
Holul Casei Armstrong era mare şi întunecat, cu marmură pe jos şi cu un şemineu luxos. Pe un perete se afla un portret în ulei în mărime naturală, reprezentând un aristocrat britanic, cu o pelerină roşie. Sub acest portret moţăia

într-un fotoliu bătrânul domn Glover, portarul firmei. Recepţionera de la biroul aflat la piciorul scării în spirală mi-a şoptit să urc la etaj.
Biroul lui Sonny Seiler se afla într-o încăpere mare şi elegantă care fusese cândva folosită ca dormitor principal. Prin ferestrele-uşi înalte se vedea Clubul Oglethorpe, aflat peste drum de Bull Street. Pe pereţi, unde te aşteptai să vezi portretele fondatorilor firmei, se găseau portretele lui Uga I, Uga al II-lea şi Uga al III-lea. Fiecare buldog era îmbrăcat în tricoul roşu aprins al echipei de fotbal; pe piept era inscripţionat un G de culoare neagră, de la Georgia. Seiler stătea la birou, îmbrăcat cu o cămaşă albă cu mâneci scurte. Era un tip bine făcut, foarte lat în umeri. Când am intrat, a sărit din scaun ca un mijlocaş dintr-o grămadă ordonată. Am dat mâna cu el. Avea pe deget un inel mare cât toată falanga pe care stăluceau două rânduri de briliante formând următoarele cuvinte: GEORGIA - CAMPIONI NAŢIONALI 1980. M-am aşezat la birou, în faţa lui. Era şase fără un sfert, dar am trecut direct la subiect, gândindu-mă că Seiler ar fi putut deja să înceapă cronometrarea.
— Veţi avea o abordare diferită de cea a apărării din primul proces ? am întrebat eu.
— Ba bine că nu! a răspuns Seiler. Avem o strategie cu totul nouă. Cea mai mare greşeală pe care a făcut-o apărarea precedentă a fost aceea de a nu aborda direct problema homosexualităţii. Bobby Lee Cook a crezut că a obţinut acordul tacit al tuturor părţilor pentru a trece acest aspect sub tăcere; a ales aşadar un juriu format din învăţătoare şi fete bătrâne şi a ieşit un dezastru. A fost tras pe sfoară când judecătorul le-a permis golanilor ălora doi, prietenii lui Hansford, să depună mărturie că Jim şi Danny au întreţinut relaţii sexuale. L-am luat pe Jim deoparte şi i-am zis: „Uite ce e, nu ne permitem să mai facem aceeaşi greşeală. Dacă procedăm la fel, Lawton o să-i aducă iar pe tipii ăia şi o să scandalizeze juriul la fel ca data trecută. Acum trebuie să recunoşti tu însuţi asta şi să o spui singur cu cuvintele tale. Spune-o relaxat, cu calm, ca să treci odată peste şocul măr-

turisirii". Ei bine, Jim nu voia în ruptul capului. A refuzat categoric, a spus că nu face asta sub nici o formă. A spus că nu vrea ca mama lui să asiste la genul ăsta de discuţii. La care eu i-am zis: „Pentru Dumnezeu, Jim, mama ta a fost de faţă la primul proces! A aflat deja!" „Nu de la mine", mi-a zis. Apoi am stat puţin şi mi-a venit o idee. I-am spus: „Ce-ar fi dacă mama ta nu s-ar afla în sala de judecată în momentul în care depui mărturie ? N-ar mai auzi asta de la tine". In fine, Jim s-a dat pe brazdă. A fost de acord să mărturisească. I-am spus să nu-şi facă griji că o să-l sprijinim cu un juriu care nu are nimic împotriva homosexualilor.

— Cum o să faceţi asta ? am întrebat.

— OK, meştere, uite ce vrem să facem, a spus Seiler aplecându-se şi proptindu-şi coatele pe birou. La audierea juraţilor o să-i întrebăm: „Credeţi că ar fi o problemă dacă aţi afla, într-un anumit proces, că acuzatul este homosexual ?" Evident, vor răspunde cu toţii „A, nu! Nici o problemă!" Apoi o să-i întrebăm „Aţi fi de acord ca un homosexual să le predea la şcoală copiilor dumneavoastră ?" Aici îi vom prinde pe cei mai mulţi: „Păi... nu", o să spună ei, „n-aş prea fi de acord", şi astfel nu-i selectăm în juriu. Dacă răspund bine la întrebarea asta, îi pândim cu o alta: „Sunt homosexuali în biserica pe care o frecventaţi dumneavoastră ?" Apoi: „V-ar deranja dacă preotul ar fi homosexual ?" Dacă există o urmă de prejudecată, o vom depista mai devreme sau mai târziu.

Seiler nu dorea o schimbare a locului în care avea să se desfăşoare procesul.

— Asta nu ne-ar conveni deloc, a spus el. Nu se poate şti unde s-ar judeca procesul. Nu am avea nici un control asupra deciziei. Ne-am putea trezi în districtul Ware, Doamne fereşte! Acolo nu locuiesc decât nişte ţărănoi. Păi cei de-acolo cred că e păcat să faci amor cu lumina aprinsă. L-ar linşa pe Jim înainte să apuce să-l condamne. Deci cred că e mai bine pentru noi să se judece aici, în Savannah. Argumentele procuraturii nu sunt aşa de convingătoare pe cât ar vrea Lawton să pară, iar acuzarea pierde tot mai mult teren.

— Cum aşa ? am întrebat eu.
— Hai să-ţi spun cum stă treaba. Lui Lawton îi place să vorbească despre „copleşitoarele" dovezi concrete împotriva lui Jim. Sunt nişte prostii. Lawton are două teze preferate: cea a reziduurilor după trasul cu arma şi cea a execuţiei cu sânge rece. Susţine că absenţa urmelor de pe mâna lui Danny demonstrează că nu a tras cu arma şi spune că băiatul zăcea la podea când Jim l-a împuşcat în cap şi în spate. Ei bine, avem dovezi nou-nouţe care fac praf ambele teorii. Pot să-ţi spun despre ce e vorba pentru că a trebuit oricum să le comunicăm şi procuraturii... Săptămâna trecută am obţinut un ordin judecătoresc prin care ni se dădea permisiunea să reexaminăm, cu specialiştii noştri, cele două pistoale nemţeşti Luger - al lui Jim şi al lui Danny - şi tricoul pe care-l purta Danny. Pentru aceste teste am apelat la unul dintre cei mai mari medici legişti din ţară, dr. Irving Stone de la Institutul de Medicină Legală din Dallas. El a fost cel care a reexaminat hainele purtate de Kennedy şi de guvernatorul Conally pentru comisia parlamentară care a reanalizat asasinarea preşedintelui. Cu alte cuvinte, tipul ştie meserie... Acum, ce să spun, am riscat destul de mult, pentru că nu aveam de unde să ştim dacă rezultatele testelor lui Stone ne vor ajuta sau ne vor încurca şi, conform ordinului judecătoresc eram obligaţi să-i comunicăm şi lui Lawton rezultatele. Mai mult, procurorul şi-a trimis un om cu noi la Dallas - doctorul Larry Howard, directorul Laboratorului Criminalistic al Statului Georgia. Bătrânul Howard a venit cu armele şi cu tricoul. Ei, când doctorul Stone a încercat să testeze pistolul lui Danny s-a întâmplat ceva neaşteptat. N-a reuşit să tragă. Mai întâi, Stone a crezut că arma avea siguranţa pusă. Dar s-a dovedit că pistolul ăla avea un trăgaci cu o rezistenţă neobişnuit de mare - zece kilograme forţă, în condiţiile în care un trăgaci normal poate fi acţionat la două-trei kilograme forţă. Stone a trebuit să apese foarte tare pe trăgaci şi, după ce a tras, arma a avut un recul foarte puternic. Ne-am trezit deci deodată cu explicaţia faptului că Danny nu l-a nimerit pe Jim şi a tras în birou. Chestia

asta a venit ca un bonus. Mură-n gură... Apoi doctorul Stone a testat mai departe arma pentru a măsura cantitatea de praf de puşcă eliberată la fiecare tragere. Ca să vezi: Stone a aflat că, atunci când a tras cu arma lui Danny îndreptată în jos, aşa cum se pare că a tras Danny, cantitatea de reziduuri se reducea la mai puţin de jumătate. Chiar şi aşa, cantitatea de reziduuri eliberate varia foarte mult! Săracul Howard începea să răsufle greu... Apoi doctorul Stone a examinat tricoul. Măi să fie, nu era nici urmă de praf de puşcă pe el! După Stone, asta dovedeşte că Jim trebuia să se afle la cel puţin un metru şi jumătate de Danny pentru că asta e distanţa maximă la care pistolul lui Jim aruncă reziduuri pe ţeava. Stone a zis că era imposibil ca Jim să se fi apropiat şi să tragă ultimele două focuri, pentru că s-ar fi găsit urme pe tricoul lui Danny. Iar asta demontează povestea lui Lawton cu lovitura de graţie aplicată victimei. Doctorul Howard mai avea puţin şi leşina.

Seiler a scos din sertar un plic mare şi a continuat:

— Să-ţi arăt acum ce surpriză i-am rezervat lui Lawton. După ce au venit acasă la Jim, poliţiştii au făcut fotografii în camera unde a avut loc incidentul. Fotografiile acelea arătau tot felul de detalii care păreau să-l incrimineze pe Jim, nu-i aşa ? Un picior de scaun peste pantalonii lui Danny, fragmente de hârtie pe arma de pe birou, sângele întins de pe încheietura lui Danny. Probe solide. La primul proces, Lawton a adus douăzeci de poze din astea, dar persoana care a făcut fotografiile pentru poliţie a declarat că a făcut cinci filme. Asta însemna că mai erau peste o sută de poziţii pe care nu le văzuserăm. Acum vreo două săptămâni am cerut să ni se dea şi celelalte poze. Nu prea ştiam ce căutam şi, la drept vorbind, nici nu credeam că o să găsim ceva. In fine, am primit toate fotografiile acum câteva zile. OK. Uită-te acum la asta.

Seiler mi-a dat o fotografie în care am recunoscut scaunul aşezat în faţa biroului lui Williams. Pe covor, rezemată de un picior al scaunului, se vedea o borsetă din piele.

— Compară acum fotografia aia... cu asta.

In al doilea cadru, borseta din piele nu mai era rezemată de piciorul scaunului, ci se afla la câţiva centimetri distanţă de acesta.
— Dacă te uiţi la modelul de pe covor observi că atât scaunul, cât şi borseta şi-au schimbat poziţia. Nu ştiu cine le-a deplasat şi de ce, dar, la locul de desfăşurare a unei posibile crime, nimeni nu are voie să se atingă de nimic până nu se fac toate fotografiile şi măsurătorile. Dacă poliţiştii deplasează obiecte de la locul faptei, sunt obligaţi prin lege să le fotografieze în succesiune de cadre în timpul deplasării, ceea ce ei n-au făcut în cazul ăsta. După ce am verificat mai departe şi celelalte fotografii, uite ce am mai găsit!
Seiler mi-a mai arătat câteva poze ale obiectelor de pe biroul lui Williams.
— Observă poziţia cutiuţei roz, aici... şi aici.
Şi cutiuţa roz fusese deplasată de la locul ei. Acelaşi lucru se întâmplase şi cu un exemplar din TV Guide, cu un teanc de plicuri, câteva hârtii şi o carte de telefoane.
— Dacă te uiţi la toate fotografiile - nu numai la cele douăzeci folosite iniţial de procuratură -, o să vezi că obiectele de la faţa locului şi-au schimbat tot timpul poziţia. Asta înseamnă că locul faptei nu a fost asigurat aşa cum prevede legea. Ba mai mult, nimeni nu are voie să se afle în încăpere pe toată durata fotografierii, dar uitaţi-vă aici: se văd picioare, braţe, pantofii unor persoane îmbrăcate în civil, încălţămintea altora în uniformă, pantofi din piele, pantofi din pânză. Poliţiştii au mişunat prin casă în noaptea cu pricina. Parcă ţineau o consfătuire. Iar acum am aflat că au mişcat obiectele de la faţa locului. E o nebunie! Şi-au bătut joc de cele mai elementare reguli de procedură. In plus, au compromis toate probele existente în încăpere !
Seiler radia.
— îţi spun eu, stăm foarte bine! Singurul lucru care ne poate crea probleme este aroganţa pe care o afişează Jim când depune mărturie în faţa juraţilor. Dar, oricât ne-am strădui, nu putem trece peste asta. Va trebui să ne împăcăm cu gândul.
Seiler s-a lăsat pe spătarul scaunului şi şi-a dus mâinile

la ceafă.
— Lawton are probleme serioase, şi asta numai din vina lui, a reluat el. A făcut o greşeală foarte mare când a tăinuit probele la primul proces. Fără îndoială, este un tip deştept şi convingător. Dar nu are experienţa necesară pentru funcţia de procuror districtual. Credeţi-mă, ştiu ce spun. Sunt avocat de douăzeci şi cinci de ani, am avut zeci şi zeci de înfăţişări. Spencer Lawton nu a pledat decât de două ori în viaţa lui - în procesul militarilor şi în primul proces intentat lui Jim Williams - şi nu a câştigat niciodată, acum că s-a anulat sentinţa în cazul Williams. Este deja tracasat şi nici nu are experienţă, aşa că vom profita de pe urma acestor lucruri. L-am supus deja la tot felul de presiuni, l-am asaltat cu solicitări, i-am distras atenţia cu o grămadă de detalii. E adevărat, nu putem face nimic împotriva publicităţii negative, dar, de data asta, vom cere sechestrarea juriului pentru a nu permite influenţarea sa. N-aş fi vrut să le fac bucata asta, dar o să încercăm să grăbim puţin lucrurile solicitând desfăşurarea procesului şi în zilele de sâmbătă.
Seiler a clătinat din cap cu amărăciune, după care a continuat :
— Şi suntem în plin campionat... Asta ar trebui să le arate cât de greu mi-a fost să iau această decizie. In ultimii douăzeci şi cinci de ani am fost la absolut toate meciurile jucate acasă de echipa Georgiei. Anul ăsta cred că o să lipsesc de la cel puţin un meci, poate chiar două, din cauza procesului. Dar sâmbăta asta vom fi prezenţi la meciul din prima etapă contra echipei UCLA.
— Tu şi Uga ?
— Da! a răspuns Seiler. L-ai văzut pe Uga ?
— Nu, dar am auzit de el.
— Lumea îl adoră pe Uga! a spus Seiler. Este cel mai cunoscut patruped din Georgia!
Seiler mi-a arătat mai multe dulapuri cu sertare aflate chiar lângă birou.
—Toate sertarele sunt pline numai cu lucruri de-ale lui Uga.
A început să tragă de sertare. Erau pline cu articole şi

poze decupate din ziare, postere, scrisori.
— Anul trecut Uga a fost invitat la New York, la festivitatea decernării Trofeului Heisman. Ai auzit de ea ? Ia uită-te aici!
A scos o fotografie Associated Press cu el, Uga al IV-lea şi Herschel Walker, jucătorul Georgiei care câştigase trofeul în acel an. Toţi trei, inclusiv câinele, purtau papioane.
— Uga este singurul câine care a fost vreodată invitat la ceremonie, a spus el plin de însufleţire.
A răsfoit mai departe dosarele din sertare.
— Uga primeşte o grămadă de scrisori. Când a suferit o operaţie la genunchi, a primit scrisori de încurajare şi urări de însănătoşire din toată ţara. Am un dosar întreg pe aici, pe undeva. A primit un mesaj chiar şi de la Tigrul Mike.
— Cine e Tigrul Mike ? am întrebat eu.
Seiler s-a oprit din căutat şi m-a privit vădit uimit de ignoranţa mea.
— Universitatea Statului Louisiana, mi-a răspuns.
Apoi a apăsat pe un buton şi a spus:
— Betty, nu-i la tine dosarul ăla cu scrisorile şi felicitările primite de Uga când a fost bolnav ? Nu-l găsesc.
Secretara lui Seiler a intrat în birou cu o mină îngrijorată.
— Aici ar trebui să fie, Sonny, a spus.
A deschis şi ea un sertar şi a început să caute. Apoi a ieşit din birou. Seiler a continuat să răscolească prin sertare, foarte preocupat. Intre timp, am aruncat o privire prin încăpere. Un buldog de porţelan în mărime naturală stătea tolănit în faţa şemineului. Deasupra, pe policioară, se vedea un basorelief reprezentând un şir de buldogi. Ici şi colo se găseau alte mărturii ale pasiunii pentru această rasă de câini: fotografii înrămate, un prespapier din bronz, figurine, perniţe de ace. Betty s-a întors în birou.
— Cred că ăsta e, Sonny, a spus ea dându-i un dosar pe care scria „Operaţia la genunchi".
Zeci de felicitări şi scrisori s-au împrăştiat pe birou. Seiler a început să le scotocească.
— Uite-o, mi-a zis. Tigrul Mike. Iar asta e de la Vulturul

Colegiului Boston... Pisica Sălbatică din Kentucky... Elevii din clasa a patra ai doamnei învăţătoare Willingham din Macon. Unele scrisori cuprindeau mai multe pagini. Seiler mi-a arătat un teanc şi a continuat:
— îţi spun eu, Uga este un fenomen. Uga al III-lea a fost inclus chiar în lista cu animale celebre, The Animals' Who's Who. Acum doi ani, când echipa a câştigat campionatul naţional, el era mascota.
Seiler s-a dus la raftul de cărţi şi a scos o carte. într-adevăr, Uga al III-lea era menţionat acolo alături de Rin Tin Tin, Man o'War, Moby Dick, Toto şi Iepurele Alb. Am lăsat cartea pe biroul lui Seiler, care era acum plin de obiectele veneraţiei pentru Uga.
— Ştii, mi-a spus Seiler ridicându-şi privirea din mormanul de hârtii şi obiecte, ar trebui să vii la Athens în weekend. Jucăm contra echipei Universităţii din Los Angeles. Ar trebui să vezi măcar un meci cât timp stai aici. Dacă reuşeşti să ajungi, treci pe la hotel în jurul orei douăsprezece. Organizăm întotdeauna o mică întâlnire chiar înaintea meciului. Atunci îl îmbrăcăm pe Uga.
Sâmbătă dimineaţa, un fluviu de maşini se îndrepta spre Athens, cu exuberanţa unui atac de cavalerie. Fanioane roşu cu negru fâlfâiau agăţate de antene. Pancartele anunţau mesaje mobilizatoare pentru cauza comună: HAI BULDOGII! BATEŢI UCLA! PE EI, CÂINILOR!
La ora amiezii, douăsprezece persoane se adunaseră deja în apartamentul de hotel închiriat de Sonny Seiler. Pe şifonier un aparat de radio transmitea o emisiune în direct, la care ascultătorii sunau şi puneau întrebări despre meciul care avea să înceapă. Seiler stătea pe marginea patului şi vorbea la telefon. Avea un pulover roşu, pantaloni negri şi o şapcă pe care era imprimată litera G. Striga în receptor:
— Tu eşti, Remer ? Mă auzi ? Suntem cu toţii aici şi ascultăm talk-show-ul ăla idiot, dar tu n-ai sunat încă!... Sună toţi ţărănoii. Hă ? A, dracu' să-i ia, pun întrebări tâmpite gen „Când purtăm pantaloni albi şi când purtăm pantaloni roşii ?" şi „Câte jocuri a pierdut Georgia când băieţii au

purtat pantaloni roşii ?" Tu nu mai suni odată ?... E numărul ăla cu 800 pe care ţi l-am dat. îl mai ai ?... Bine, meştere, o să te ascultăm.
Sonny s-a ridicat.
— Era Remer Lane. A rămas în Savannah. O să sune la radio cu o întrebare despre Uga.
în acel moment, Uga însuşi stătea tolănit pe o pătură în cabina de duş, ca o masă amorfă de zbârcituri şi blană albă, înconjurat de admiratoare, printre care şi fiica lui Seiler, Swann.
— Ce face scumpul mamii, ce face iubirea mea ? l-a întrebat drăgăstos o femeie. O să ne porţi noroc astăzi, iubire ?
Sonny s-a dus la barul improvizat pe comodă şi a turnat băutură în pahare.
— Ascultaţi-mă pe mine, a spus, am toată încrederea în echipă. O să câştigăm şi în sezonul ăsta, dar tot îmi pare rău că nu-l mai avem pe Herschel.
— Amin! a exclamat un bărbat într-o bluză de trening roşie.
Cu un an înainte Herschel Walker jucase ultimul său sezon în campionatul universitar de fotbal american şi făcea acum parte din echipa profesionistă New Jersey Generals.
— O să fie bine, a spus un alt bărbat, dar încep deja să simt febra meciului cu Florida. Şi nu vorbesc de rezultatul partidei, ci de bilete. Toată lumea vrea bilete la meciul ăsta. De obicei mă descurc să fac rost de bilete şi se pare că toată lumea ştie asta. Dar, băi frate, suntem abia în septembrie şi deja a început nebunia!
— Abia septembrie?! a exclamat un tip înalt într-un hanorac în roşu cu negru. La mine telefonul începe să sune încă de la mijlocul lui iulie, nu exagerez! Apoi, în august, se încinge treaba. Primesc telefoane, primesc cereri la serviciu, telegrame, scrisori. Toţi mă iubesc când e vorba de meciul Georgia-Florida.
Cei mai mulţi dintre cei de faţă erau fani înrăiţi ai echipei, cu relaţii în conducerea clubului, iar acum schimbau impresii despre cum făceau rost de bilete pentru prieteni.
— Ia zi, Sonny, i-a strigat unul dintre ei. Cum merge

treaba cu procesul ăla al lui Jim Williams ? Crezi că o să-l câştigi ?
Seiler s-a uitat la el şi a spus:
— O să-i bată ai noştri pe UCLA ?
în meciul respectiv, Georgia pornea ca favorită.
— Vrei să-ţi spun ceva, meştere ? a continuat Seiler. Eu zic să nu te apuci să pariezi împotriva noastră. Avem nişte aşi în mânecă. Probe noi, câţiva martori noi. O să fie o... Staţi aşa! I-auziţi!
Seiler a întins mâna spre aparatul radio şi a dat volumul mai tare.
„...desigur, Uga mănâncă tot timpul", spunea crainicul, „iar ascultătorul nostru din Savannah vrea să ştie: « Cum se numeşte hrana pentru câini pe care o mănâncă Uga ? » "
— Bravo, Remer! a izbucnit Seiler.
Toţi cei aflaţi în cameră cunoşteau răspunsul: marca Jim Dandy. Uga nu doar mânca hrană pentru câini Jim Dandy, ci şi făcea reclamă acestui produs. Paharele din plastic s-au ridicat în cinstea lui Uga al IV-lea şi a mărcii Jim Dandy.
Swann Seiler şi-a băgat capul pe uşă şi a spus:
— Tati, trebuie să-l îmbrăcăm pe Uga!
— A, îmbrăcarea câinelui! a strigat un ins corpolent care stătea lângă fereastră.
Seiler a ridicat un tricou roşu şi a strigat: „Heeeeii, Ugaaaa!" Uga a intrat în cameră în pas alergător, scuturându-şi şi bâţâindu-şi corpul obez de peste treizeci de kilograme. Seiler i-a trecut jerseul peste cap şi i-a pus o zgardă cu ţepi.
— Dacă mâncăm bătaie, a spus Swann, nu mai purtăm niciodată tricoul ăsta. Uneori, dacă lucrurile nu merg bine, schimbăm tricoul în timpul meciului.
— Astăzi am luat la noi cinci sau şase schimburi, a spus Sonny. îl putem schimba dacă trebuie. Sper să nu fie nevoie.
— Mama i le făcea, a spus Swann. Avem nişte jerseuri speciale pe care le poartă Uga după ce câştigăm meciuri în turneele finale. Câinele ăsta are mai multe haine decât mine.
Invitaţii au început să-şi pună hainele, iar Seiler a periat câinele şi l-a dat cu talc în creştetul capului pentru a masca

o pată cenuşie.
— Asta-i pentru camerele de luat vederi, mi-a explicat el. Trebuie să arate perfect la televizor şi în ziare, câine perfect, complet alb. Hai să mergem.
A deschis uşa, iar Uga a zbughit-o pe coridor, trăgând de lesă şi conducând alaiul până la lift şi, mai departe, prin holul principal. Ajunşi în parcarea din apropierea Stadionului Sanford, Seiler l-a cocoţat pe Uga pe station wagon-ul roşu, cu numărul de înmatriculare UGA IV. Astfel înscăunat, Uga s-a lăsat pradă adoraţiei fanilor săi. Mii de spectatori îi făceau cu mâna, îl strigau pe nume, îl mângâiau pe cap şi îi făceau poze. Uga se gudura, gâfâia şi lingea mâinile la care putea ajunge.
Cu puţin înaite de începerea meciului, Seiler l-a coborât pe Uga de pe tronul său şi l-a condus până la capătul deschis al stadionului în formă de U. El şi Uga s-au oprit chiar în afara zonei de apărare în faţa a trei pietre funerare din marmură fixate într-o movilită amenajată ca o mică grădină. Aici erau înmormântaţi precedenţii Uga. Buchete de flori erau aşezate lângă fiecare piatră funerară şi fiecare avea câte o inscripţie care amintea de câte un Uga:
„UGA. Neînvins, nestăpânit. Şase echipe de turneu final. « Un câine al naibii de bun » (1956-l967)".
„UGA al II-lea. Cinci echipe de turneu final. « Nu-i rău pentru un câine ». (1968-l972)".
„UGA al III-lea. Neînvins, nestăpânit, necontestat şi netăgăduit. Campioni Naţionali la Fotbal Universitar 1980. « Asta da câine! »".
Fanfara se grupa în zona de apărare. Majoretele echipei din Georgia l-au preluat pe Uga şi l-au pus în cuşca oficială, de forma unui hidrant mare şi roşu, montat pe roţi. Cuşca era dotată cu aer condiţionat deoarece vremea caniculară din Georgia nu era tocmai potrivită pentru un buldog englezesc. Hidrantul a fost transportat până la mijlocul terenului pentru ceremonia de dinaintea partidei. Chiar înainte de începerea meciului, Uga a sărit din cuşcă şi s-a îndreptat repejor spre marginea terenului. întreg stadionul a scandat:

„Câine bun! Câine bun! Câine bun! Hau ! Hau ! Hau !
Hau-hau-hau-hau-hauhauhauhau!"
în seara aceea l-am sunat pe Williams să-i spun ce-am discutat cu Seiler.
— Se pare că ţi-a făcut rost de dovezi noi şi solide, i-am spus.
— Era şi cazul, la onorariul pe care-l încasează, a spus Williams. Ce impresie ţi -a făcut ?
— Deştept, energic, preocupat într-adevăr de acest proces.
— Mmmmm, şi de banii pe care-i scoate de pe urma lui.
în timpul convorbirii auzeam în telefon clinchetul cuburilor de gheaţă.
— Vrei să-ţi spun ce-a descoperit ?
— Nu, nu neapărat. Dar spune-mi - nu că m-ar interesa şi asta - cine a câştigat astăzi ?
— Georgia. Cu nouăsprezece la opt.
— E bine, a spus Williams. Asta înseamnă că Sonny va fi în formă maximă. E o chestie absolut copilărească la el. Când pierde Georgia, e complet distrus. Intră în stare de şoc şi, timp de mai multe zile, nu mai e bun de nimic.
— Atunci cred că o să ai parte de o apărare foarte susţinută din partea lui. A fost o victorie categorică.
— Sper. totuşi că nu a fost o victorie foarte importantă. Ar putea considera procesul banal şi plictisitor.
— Nu cred că a fost un joc atât de important, am zis. N-a contat pentru Liga de sud-est.
— Excelent, a spus Williams. N-aş vrea să fie distrat şi cu gândul în altă parte. Vreau să debordeze de energie. Da. Ar trebui să meargă.
Aici Williams a făcut o pauză. Am auzit iar clinchetul cuburilor de gheaţă.
— Da, ar trebui să meargă foarte bine, a concluzionat el.

Capitolul 21
Impresii de la reluare

Juraţii nu sunt deloc încântaţi. Şase bărbaţi, şase femei - şapte negri, cinci albi. Când judecătorul Oliver le spune să meargă acasă şi să revină a doua zi dimineaţă cu schimburi

de haine care să le ajungă pentru două săptămâni, patru dintre femei izbucnesc în plâns. Unul dintre bărbaţi sare ca ars şi strigă: „Refuz! Refuz! O să-mi pierd serviciul. Nu o să pot fi obiectiv şi imparţial la acestproces /" Un altul a fugit spre uşă şi a trebuit să fie imobilizat de aprozi. „Băgaţi-mă în puşcărie!" striga. „Nu vreau să rămân aici!" Judecătorul i-a chemat pe cei şase juraţi recalcitranţi în biroul său şi le-a ascultat plângerile. Apoi le-a ordonat să meargă acasă şi să-şi facă bagajele.

Spencer Lawton începe cu fotografa poliţiei, sergentul Donna Stevens, care prezintă un tur fotografic al Casei Mercer, folosind imagini mult mărite proiectate pe un ecran portabil.

— Aici se vede o imagine a exteriorului, spune doamna sergent. Aici e livingul... Aici se vede holul, iar aici e o pendulă răsturnată... Se vede intrarea în birou, victima care zace pe jos... Aici se vede sângele de pe covor...

După ce termină expunerea, Seiler ia cuvântul şi începe examinarea martorului.

— Vă aduceţi aminte de piciorul unui scaun şi de o borsetă pe care le-aţi fotografiat ? întreabă avocatul.

— Da, răspunde martora.

— Le-aţi fotografiat imediat ce aţi ajuns la faţa locului ?

— Da, domnule avocat.

— Şi le-aţi mai fotografiat o dată după ce criminaliştii şi alte persoane au trecut pe acolo ?

-Da.

Seiler prezintă cele două fotografii în care borseta şi piciorul scaunului apar în poziţii diferite.

— Mă interesează cum a ajuns borseta acolo, spune el ridicând din sprânceană.

Doamna sergent Stevens recunoaşte că scaunul a fost mutat din loc, dar neagă că borseta şi-ar fi schimbat poziţia. Seiler o întreabă dacă, uitându-se la motivele de pe covor, îşi dă seama dacă borseta a fost şi ea deplasată. Nu, martorei nu i se pare că obiectul ar fi fost deplasat. Seiler insistă:

— Haideţi să ne uităm la prima fotografie şi să numărăm

punctele de pe covor. Unu... doi... trei... patru... cinci... şase! Iar în a doua fotografie apar numai două puncte, nu-i aşa ? în cele din urmă sergentul Donna Stevens recunoaşte că şi borseta fusese deplasată.
Juraţii sunt cuceriţi de siguranţa de sine de care dă dovadă Seiler în sala de judecată. Se plimbă dintr-o parte în alta, poartă un costum impecabil, croit la comandă, manşete scrobite, pantofi lustruiţi. Tună şi mârâie. Vocea sa redă toate nuanţele, de la curiozitate la sarcasm, indignare şi surpriză, în comparaţie cu el, Lawton este foarte şters. Poartă un costum şifonat şi este imobil. Pare timorat şi lipsit de încredere. Tresare de fiecare dată când Seiler strigă: „Mă opun ! Domnul Lawton influenţează din nou martorul". Seiler face asta în mod repetat pentru a-l intimida şi mai tare pe Lawton şi pentru a le transmite juraţilor mesajul că procurorul districtual nu cunoaşte foarte bine nici cele mai simple proceduri de judecată.
La drogheria Clary's, Ruth se întreabă cu glas tare dacă şi procesul ăsta va fi la fel de „spumos" ca primul. Luther Driggers crede că Williams a făcut o greşeală după ce l-a împuşcat pe Hansford.
— Ar fi trebuit să ia cadavrul lui Danny şi să-l ducă pe malul oceanului, să-i smulgă toţi dinţii, pe care să-i dizolve în acid azotic, să-l jupoaie şi să-l dea de mâncare la peşti.
— De ce atâta trudă ca să şteargă urmele ? întreabă Ruth.
— Tot e mai bine decât să laşi cadavrul pe jos, în Casa Mercer, zice Luther ridicând din umeri.
— în fine, indiferent de ce ar fi trebuit să facă Jim Williams cu cadavrul, apărarea lui merge într-o direcţie greşită, spune Quentin Lovejoy aşezându-şi tacticos pe masă ceaşca de cafea.
Domnul Lovejoy, un om la vreo şaizeci şi cinci de ani, vorbeşte încet şi este specialist în limbi clasice; locuieşte cu mătuşa sa, o domnişoară bătrână, într-o casă în stil victorian.
— Danny Hansford este tot timpul descris ca un criminal violent şi brutal! Jim Williams nu-şi face nici un serviciu denigrându-l pe tânărul acela.

— Cum aşa Quentin? protestează Ruth. Păi Danny Hansford şi-a bătut sora! Maică-sa a cerut protecţia poliţiei împotriva lui. A făcut şi puşcărie. Era un infractor!
— Nicidecum, spune Lovejoy aproape în şoaptă. Singurul lucru de care s-a făcut vinovat băiatul ăla a fost faptul că a împlinit douăzeci de ani.
Seiler formulează obiecţii la folosirea repetată a sintagmei „locul crimei" de către martorii acuzării.
— Nu s-a stabilit încă dacă s-a comis vreo crimă acolo, argumentează el.
Judecătorul Oliver pare a nu-l auzi pe Seiler. De fapt, judecătorul pare că moţăie. Are ochii închişi, îşi ţine bărbia în piept. Prin oftaturi lungi şi dese şi printr-un comportament tot mai irascibil, judecătorul a lăsat deja să se înţeleagă că este plictisit peste măsură de acest proces în reluare. Moţăielile lui produc rumoare în sala de judecată. în orice caz, nu răspunde la obiecţia lui Seiler. Peste mai puţin de un minut, un martor al acuzării spune din nou „locul crimei", dar Seiler nu mai protestează.
în timpul unei pauze, pe coridor, privirea îmi este atrasă de o pereche de ochelari cu lentile purpurii. Minerva stă pe o băncuţă cu o sacoşă de plastic în poală. Mă aşez lângă ea şi îmi spune că a fost solicitată să depună mărturie în favoarea lui Williams, în calitate de cunoştinţă apropiată a acestuia. Apărarea speră că prezenţa ei va conta pentru cei şapte juraţi de culoare. Va spune că lucrează ca spălătoreasă, care este de altfel şi ocupaţia ei part-time, dar, din boxa martorilor, îi va putea privi în ochi pe procuror, pe judecător şi pe membrii juriului. Astfel îi va fi mai uşor să-i facă farmece fiecăruia dintre ei.
în timp ce aşteaptă în hol, Minerva îngână şi bolboroseşte încet, pentru sine. Din când în când crapă uşa şi se uită pe furiş în sala de judecată.
Emily Bannister, mama lui Danny Hansford, e şi ea pe coridor. Sonny Seiler a trecut-o pe lista martorilor apărării aşa cum a făcut şi Bobby Lee Cook, pentru a o împiedica să participe la proces. Este tăcută şi liniştită şi asta mă face

să înţeleg brusc că principală grijă a lui Seiler nu este aceea că femeia ar putea face o scenă în faţa juraţilor, ci că i-ar putea cuceri cu feţişoara ei de copilaş oropsit. Cu toate acestea refuză în continuare să vorbească cu presa (sau cu mine). Pe parcursul procesului, doamna Bannister stă pe coridor chiar lângă uşa sălii de judecată, citeşte, scrie într-un jurnal şi coase pe pânză.

în prima sâmbătă petrecută în instanţă, atât Sonny Seiler, cât şi judecătorul Oliver stau ca pe ghimpi. Sunt cu gândul la meciul dintre Georgia şi Mississippi, care are loc concomitent în Athens. Seiler are un asistent postat pe coridor care ascultă comentariul în direct al meciului la un aparat de radio portabil. Oliver, fost preşedinte al Clubului Universităţii din Georgia, îl roagă pe Seiler să-l ţină la curent cu situaţia din teren. Seiler îi face pe plac şi îl informează pe judecător în şoaptă ori de câte ori acesta îi cere să se apropie de prezidiu. Georgia câştigă cu 20 la 7.

Luni dimineaţa. Williams depune mărturie. După o perioadă de aşteptare în faţa sălii de judecată, pare destul de relaxat. îmi spune:

— M-a sunat aseară Sonny să-mi reamintească să mă port ca un tip umil şi plin de căinţă. Nu ştiu dacă voi reuşi, dar fac veritabile eforturi să par strâmtorat. Port acelaşi sacou albastru pe care l-am avut şi vineri. Asta o să le dea juraţilor impresia că e singura mea haină. Ceea ce nu ştiu ei este că acesta e un sacou Dunhill făcut la comandă şi că nasturii sunt din aur de optsprezece carate.

Seiler îşi pune planul în aplicare. înainte ca Williams să-şi înceapă depoziţia, sora şi mama lui părăsesc sala împreună, în timpul interogării Seiler îi cere lui Williams să explice natura relaţiilor sale cu Danny Hansford.

— Era un tip drăguţ, începe Williams. Putea fi chiar fermecător. El avea prietenă, eu aveam prietenă. Dar pentru mine sexul este ceva foarte firesc. Am făcut sex de câteva ori. Asta nu m-a deranjat. Nici pe el nu l-a deranjat. Eu am rămas cu prietena mea, el cu a lui. A fost doar ceva ocazional, firesc, care s-a întâmplat pur şi simplu.

Expresiile de pe feţele juraţilor demonstrează că nu găsesc respectiva situaţie deloc firească.
Lawton se apropie de Williams pentru a-l interoga din partea acuzării. Williams îl priveşte cu dispreţ făţiş.
— Aţi mărturisit că aţi făcut sex cu Danny Hansford din când în când, nu-i aşa ?
— îhâmmm.
— Şi consideraţi sexul ceva foarte firesc.
— Vedeţi dumneavoastră, nu e doar ceva firesc. La vremea respectivă Danny se prostitua pe Bull Street, se vindea oricui era dispus să plătească.
— Exact, spune Lawton. Bun. Deci Hansford era un copil al străzii şi trăia pe stradă de la vârsta de paisprezece ani, după cum am înţeles de la dumneavoastră.
-Mda.
— Un băiat la vreo douăzeci de ani, care abandonase şcoala încă din clasa a opta, nu-i aşa ?
— Avea douăzeci şi unu de ani. Nu era un copil.
— Nu-mi permit, desigur, să vă contest dreptul de a avea orice fel de relaţii doriţi. Dar aveaţi cincizeci şi doi de ani, iar el douăzeci şi unu. Era aceasta oare o relaţie firească şi normală ?
— îhâmmm. Eu aveam cincizeci şi doi de ani, dar „kilometrajul" lui sărea bine de cincizeci şi doi de ani.
— Nu mai am nimic de adăugat, spune Lawton. Vă mulţumesc !
Cuvintele rostite de Williams nu sunt poate ceea ce ar fi sperat Seiler să audă, dar francheţea inculpatului a făcut inutilă chemarea în instanţă a celor doi prieteni ai lui Hansford ca martori ai acuzării. Asta, crede Seiler, l-a scutit pe Williams de mari probleme.
într-o pauză, Seiler îmi spune că judecătorul Oliver este bătrân şi obosit. Mai este şi îngrozit de perspectiva ca procesul să fie din nou rejudecat din ordinul Curţii Supreme a statului, aşa că îi permite apărării să aducă mai multe dovezi privind violenţa lui Danny Hansford decât la primul proces.
— Un judecător mai tânăr şi mai abil nu ne-ar permite

să aducem în discuţie nici jumătate din chestiile cu care ne lasă el să apărem în faţa juriului, spune Seiler.
Barry Thomas, maistrul angajat în atelierul lui Williams, este unul dintre cei cărora Oliver le permite să depună mărturie despre firea violentă a lui Danny Hansford. Un scoţian mărunţel, acest Thomas îşi aminteşte cum, din senin, fără să fi fost provocat, Hansford l-a agresat fizic în Casa Mercer cu două luni înainte de a muri.
— Era la sfârşitul programului de lucru, spune Thomas, şi mă pregăteam să plec din Casa Mercer pe uşa din faţă, când am auzit nişte paşi în urma mea. M-am uitat înapoi şi l-am văzut pe Hansford care se repezea spre mine. Pur şi simplu a venit spre mine şi mi-a dat un pumn în stomac. Jim l-a apucat de mâini, l-a tras de lângă mine şi mi-a zis: „Mai bine pleci cât poţi de repede. Danny a luat-o razna", în fine, câteva zile mai târziu Hansford şi-a cerut scuze că m-a lovit. A zis că nu ştie de ce a făcut asta. Voia să-i trag şi eu una în stomac, la schimb, cum ar veni, dar am refuzat. Mi-am zis că e bolnav. N-am altă explicaţie pentru faptul că m-a atacat, decât că aşa era firea lui.
După mărturie, Thomas se retrage. Când ajunge în hol, cineva întinde o mână şi îl apucă de ureche. în timp ce uşa se închide în urma lui, Thomas scoate un ţipăt: „A.aaaau ! Mă strecor şi eu afară din sală şi observ că persoana care-l trage pe Thomas de ureche este Minerva.
— De ce-ai spus asta ? şuieră ea printre dinţi.
— Da' ce-am spus ? zice Thomas, apucând-o şi el de braţ.
— De băiatu' ăla mort, răspunde ea după care îl mai trage o dată zdravăn de ureche. De ce-ai spus asta ?
— Pentru că-i adevărat. Mi-a tras una în stomac fără să-i fac nimic.
— Ce mai contează? zice Minerva şi îi dă drumul la ureche. L-ai enervat iar pe băiatu' ăla. Acum trebe' să-l calmăm din nou.
— Ce trebuie să fac ?
—- Adu-mi un pergament. Vreau şi un stilou. Unu' cu cerneală roşie. Şi stai să văz... foarfecă! îmi trebe-o foarfecă.

Adă şi o lumânare şi o biblie. Astea-mi trebe acuşi, imediat!
— Pergament ? întreabă Thomas. Unde găsesc eu...
Minerva îl apucă iar de ureche.
— Ştiu eu de unde poţi să faci rost de o biblie, intervin eu. De la motelul de vizavi.
Pentru cinci dolari, recepţionerul motelului ne dă o biblie şi o lumânare. La papetăria Friedman's, Thomas cumpără o carioca roşie şi un pachet de hârtie groasă de calc tip pergament, singurul lucru care aduce cât de cât cu pergamentul. Când dă să plătească, Minerva îl apucă de braţ şi îl opreşte.
— Mai întâi pune banii pe tejghea, spune ea. Aşa, doamna nu poate lucra cu mâna ta. Pupă banii înainte să-i laşi pe tejghea, ca să se întoarcă la tine.
Ascultător, Thomas sărută banii şi îi pune pe tejghea, înapoi în maşina lui Thomas, Minerva aşază toate obiectele pe bancheta din spate şi zice:
— Du-ne cât mai aproape de apă.
Thomas ne duce pe strada pietruită şi în pantă, care coboară de la Factors' Walk până în River Street. Mergem încet de-a lungul falezei - pe o parte se află docurile, iar pe cealaltă vechile depozite. Minerva ne arată o goeletă cu trei catarge şi ne îndrumă într-acolo.
Thomas opreşte lângă prora, iar Minerva aprinde lumânarea şi începe incantaţiile. Scrie cu carioca roşie citate din Biblie pe hârtia pergament. După ce termină, taie hârtia în pătrăţele şi le dă foc, unul câte unul. Bucăţi de scrum plutesc în maşină ca nişte fulgi negri de zăpadă.
— Ia pătrăţelele astea care nu le-am ars şi zi-i lu' domnu' Jim să şi le pună în pantofi, îi zice ea lui Thomas.
Deodată realizez că nu mai suntem trei, ci patru. Al patrulea este un poliţist care se uită pe geamul maşinii, la vreo treizeci de centimetri de faţa mea.
— Doamnă ? i se adresează el Minervei.
Minerva ţine lumânarea aprinsă în faţă şi se holbează la poliţist prin lentilele ei purpurii. Cască gura larg şi zice: „Aaaaaaaaaahhh!" Apoi vâră lumânarea în gură şi îşi strânge buzele în jurul ei. Lumina dinăuntru îi face obrajii să-i stră-

lucească, iar capul arată acum ca un dovleac-felinar de Halloween. Se aude un sfârâit şi strălucirea dispare. îi dă poliţistului lumânarea stinsă.
— Nu mai ardem acum nimica, îi spune ea încet poliţistului.
îl bate uşor pe Thomas pe umăr şi, în timp ce ne îndepărtăm de la locul cu pricina, mă uit la poliţist prin oglinda retrovizoare. Dispărem după colţ, iar el ţine în continuare lumânarea în mână şi se uită prostit spre noi.
în sala de judecată, un psihiatru depune mărturie că, în copilărie, lui Danny Hansford îi plăcea să-şi chinuie mama ţinându-şi respiraţia până când se învineţea şi leşina.
Până la urmă Minerva nu va mai depune mărturie. Brusc, şi-a dat seama că îl cunoaşte pe unul dintre juraţi, iar acesta o cunoaşte la rândul său.
— I-am făcut nişte farmece odată, spune ea. Şi acum mai e supărat rău pe mine.
Nu vrea să spună ce i-a făcut sau de ce.
Doctorul Irving Stone, medicul legist din Dallas depune mărturie şi, aşa cum a prezis Seiler, aduce argumente puternice în favoarea apărării, vorbind despre reziduurile lăsate de armă şi despre alte detalii legate de incident. Depoziţia sa este susţinută de Joseph Burton, medicul legist din Atlanta, care a depus mărturie şi la primul proces. Mai captivant mi se pare schimbul de impresii dintre cei doi specialişti în timp ce stăteau pe coridor aşteptând să fie chemaţi în sala de judecată.
— Am identificat 357 de cadavre după accidentul Delta Airlines de la noi, din Dallas, spune Stone. Am primit câte treizeci pe zi. Ne-a luat douăsprezece zile cu totul.
— Mamă! zice Burton. Bine lucrat. Câţi aţi identificat după amprente ?
— Şaptezeci şi patru la sută.
— Şi după dantură ?
— Nu mai ştiu. Zece la sută, cred. Cel mai mult mi-a plăcut când am găsit un stimulator cardiac. Am notat seria aparatului şi i-am sunat pe producători. Aşa am aflat numele victimei.

Seiler şi-a lăsat la urmă martorii surpriză. Vanessa Blanton, o brunetă la vreo douăzeci şi ceva de ani, este chelneriţă şi lucrează la restaurantul şi barul 1790. Spune că a locuit într-o casă din Monterey Square şi îşi aduce aminte că a văzut un tânăr care a tras cu pistolul în copacii din piaţă cu o lună înainte de moartea lui Danny Hansford. Până de curând nu a ştiut că acest incident are o atât de mare însemnătate în procesul lui Williams. S-a întâmplat ca un asociat de-al lui Sonny Seiler să o audă în timp ce îi povestea despre incident unei alte chelneriţe din acelaşi restaurant. Seiler i-a trimis o citaţie. Acum ia loc în boxa martorilor.

— Am închis barul la două şi jumătate dimineaţa, m-am suit în maşină şi m-am dus direct acasă. Tocmai urcam treptele când am auzit o împuşcătură. M-am uitat peste umăr spre casa domnului Williams. împuşcătura părea că a venit din partea aceea. Am văzut un tânăr în blugi şi tricou, care avea un pistol în mână cu ţeava îndreptată spre copaci. A mai tras o dată.

— Ce-aţi făcut după aceea ? o întreabă Seiler.

— Am deschis uşa şi am intrat în casă şi, când m-am uitat din nou, am văzut că tânărul urca treptele de la intrarea în casa domnului Williams. Apoi am stat puţin şi m-am gândit să chem poliţia, dar când m-am uitat din nou pe fereastră am văzut o maşină de poliţie care parca în faţa casei.

Spencer Lawton vede în mărturia domnişoarei Blanton o serioasă ameninţare la adresa teoriei sale despre ce s-a întâmplat în noaptea de 3 aprilie. îi pune la îndoială capacitatea de a identifica persoana din faţa Casei Mercer luând în calcul distanţa şi faptul că, în acel moment, era noapte şi deci întuneric. Dar martora nu-şi modifică depoziţia.

Al doilea martor surpriză al lui Seiler este Dina Smith, o femeie blondă de peste treizeci de ani, care locuieşte în Atlanta. în noaptea în care a fost împuşcat Danny Hansford, se afla în Savannah, în vizită la verişoara ei, care locuia foarte aproape de Monterey Square. După ora două a ieşit din casă şi s-a aşezat pe o bancă din Monterey Square pentru a se bucura de aerul tare al nopţii.

— La câteva minute am auzit mai multe focuri de armă toate trase deodată. S-au auzit foarte tare şi mi s-a părut că veneau din toate părţile. Am rămas pe bancă încremenită de frică. M-am uitat în jur şi am rămas în piaţă preţ de douăzeci sau treizeci de minute şi apoi m-am întors la locuinţa verişoarei mele.
— Când aţi plecat erau deja maşini de poliţie în faţa casei domnului Williams ? întreabă Seiler.
— Nu, domnule avocat. Uşa de la intrare era deschisă. Luminile erau aprinse.
— Am înţeles. Aţi văzut pe cineva ?
-Nu.
— Aţi anunţat poliţia la momentul respectiv ?
-Nu.
— De ce ?
— Nu aş fi ştiut ce să le spun. Nu ştiam ce am auzit.
A doua zi dimineaţa doamna Smith a ieşit din locuinţa verişoarei sale pentru a merge pe plajă şi a văzut un car de reportaj al unui post de televiziune staţionat în faţa Casei Mercer. Mai târziu a citit despre incident în ziare şi abia atunci a înţeles ce se întâmplase. Doamna Smith spune că verişoara ei i-a făcut cunoştinţă cu Williams cu ocazia unei vizite ulterioare în Savannah, în timpul judecării recursului. I-a spus lui Williams ce a auzit şi acesta a rugat-o să vorbească cu avocaţii lui.
Ceea ce vrea să spună Dina Smith este că toate împuşcăturile, aşa cum le-a auzit ea, au fost trase în succesiune rapidă, aşa cum a susţinut Williams. Nu au existat pauze între ele, deci, dacă e să i se dea crezare, Williams nu a avut când să ia a doua armă şi să tragă din locul în care stătuse Hansford.
Sâmbătă, ultima zi a procesului. Punctele de pe ordinea de zi: pledoariile finale, instrucţiunile judecătorului pentru juriu, meciul Georgia-Mississippi.
în rezumat, Sonny Seiler subliniază neprofesionalismul cu care au operat poliţiştii în Casa Mercer, comparându-i cu Keystone Kops.

— Erau atât de mulţi poliţişti în biroul lui Jim Williams în timpul anchetei, încât nici nu putea să-i numere, spune Seiler. Mai întâi soseşte caporalul Anderson, care aduce cu el un poliţist începător. După ei vine agentul Traub, dacă ţin bine minte, şi apoi încep să se tot adune. Intră în casă unul după altul - nu ştiu câţi, în jur de paisprezece persoane cu totul - şi faptul că au venit aşa de mulţi nu era singura problemă. Veneau ca la petrecere, ca la bâlci, pentru că, nu-i aşa, cu ocazii ca aceasta nu te întâlneşti prea des în Savannah, fiind vorba de o clădire istorică cu multe antichităţi şi obiecte de valoare, înconjurată de mister. Şi toţi intră în birou la un moment dat. Anderson, White, Chessler, Burns, Traub, Gibbons, Donna Stevens. Toţi intră şi ies şi se plimbă de colo-colo prin camera aceea. Toţi sunt curioşi. Ridică diverse obiecte, se uită la ele şi le lasă jos. Şi fiecare expert criminalist care a depus mărturie, inclusiv expertul lor, spune că nu s-au respectat procedurile de cercetare la locul faptei. Cu toate acestea vor să vă facă să credeţi că aveau un fel de văl fermecat când făceau fotografii acolo. Vă spun că au asigurat locul faptei. Prostii! Aţi văzut doar fotografiile.

în pledoaria sa de final, Lawton nu renunţă la ideea că Jim Williams a înscenat incidentul din 3 aprilie, în ciuda celor declarate de Vanessa Blanton ca martor ocular. Lawton le spune juraţilor:

— Dacă credeţi că Vanessa Blanton l-a văzut cu adevărat pe Danny Hansford în Monterey Square, trăgând cu pistolul în aer, foarte bine. Dar aş vrea să vă mai spun că i-ar fi fost foarte greu să-şi dea seama dacă cel pe care-l vedea acolo, pe întuneric, era Danny Hansford... sau Jim Williams. Nu putem să trecem cu vederea posibilitatea ca totul să fi fost un exerciţiu, o repetiţie generală menită să atragă atenţia asupra firii violente a lui Danny Hansford cu numai o lună înainte de uciderea lui.

Despre Dina Smith şi împuşcăturile pe care le-a auzit în timp ce stătea pe banca din parc, Lawton dă foarte clar de înţeles că nu o crede.

— Permiteţi-mi să vă sugerez următoarea variantă: este

vorba de o prietenă care îi oferă inculpatului o mână de ajutor la nevoie.
Spre sfârşitul pledoariei sale, Lawton ia în discuţie problema pistolului din mâna lui Danny, cel cu trăgaciul greu de apăsat, adăugând chiar şi o notă dramatică:
— Apărarea ne-a spus că Danny Hansford a tras asupra lui Williams şi nu l-a nimerit deoarece trăgaciul trebuia apăsat cu foarte multă forţă. Atâta forţă încât domnul doctor Stone - fost agent FBI şi, evident, un om în putere - a trebuit să folosească ambele mâini pentru a putea trage cu pistolul acela. Aş vrea să vă arăt ceva, dacă-mi permiteţi.
Lawton scoate pistolul lui Danny şi i-l dă firavei sale asistente şi îi cere să-l îndrepte spre perete şi să apese pe trăgaci. Face acest lucru fără nici un efort şi fără să mişte ţeava nici măcar un milimetru. Seiler obiectează la această demonstraţie, dar Oliver îi respinge obiecţia.
După încheierea pledoariilor finale, judecătorul citeşte instrucţiunile pentru juriu. Le oferă juraţilor trei variante de verdict: vinovat de crimă, vinovat de omor cu circumstanţe atenuante şi nevinovat. Williams pleacă acasă împreună cu mama şi sora lui. Seiler se duce la biroul său din Casa Armstrong; la ieşirea din sală primeşte veşti bune de la omul său postat pe coridor: Georgia a învins echipa din Mississippi, Ole Miss, cu 36 la 11.
O întreb pe Minerva dacă vrea să meargă să mănânce cât timp aşteptăm verdictul. Clatină din cap şi începe să se scotocească în sacoşa de plastic.
— Am treabă aici.
Trei ore mai târziu, juriul se declară pregătit să comunice decizia. Seiler se întoarce în sala de judecată vizibil îngrijorat.
— E prea devreme, spune el. Procesul este destul de complicat. Nu puteau să ajungă la un verdict chibzuit aşa de repede. Poate au vrut doar să termine mai repede şi să plece acasă.
Şi Blanche Williams presimte că ceva nu e în regulă:
— Nici n-am apucat să ne aşezăm la cină că ne-au chemat înapoi la tribunal. Am făcut o prăjitură cu caramel, aşa cum îi place lui James, şi tocmai mă pregăteam s-o scot din cup-

tor, înainte de a pleca din casă am văzut cum James şi-a băgat ceva în şosetă. Cred că erau ţigări. Asta mă face să cred că James simte că n-o să se întoarcă acasă.
Mă aşez lângă Minerva şi observ imediat o dâră de făină în faţa boxei juraţilor. Văd şi nişte rămurele şi bucăţele de rădăcini în faţă prezidiului. Minerva mestecă alene. Juraţii intră unul câte unul în boxă. îi fixează cu privirea de după lentilele sale purpurii.
La ordinul judecătorului, Williams se ridică în picioare. Preşedintele juriului îi înmânează grefierului o foaie de hârtie, iar acesta citeşte verdictul cu voce tare:
— îl considerăm pe inculpat vinovat de crimă.
Judecătorul Oliver izbeşte cu ciocănelul în masă şi decretează:
— Sentinţa este închisoarea pe viaţă. Sentinţa este obligatorie şi se aplică începând din acest moment.
Sala a rămas tăcută. Calm, Williams soarbe o înghiţitură din paharul cu apă. Apoi traversează zona din faţa prezidiului şi este escortat de aprozi afară din sală, pe uşa care dă în tunelul prin care va fi dus la închisoare.
Minerva îmi atinge uşor braţul. Se uită drept în faţă la grupul de persoane adunate în jurul lui Spencer Lawton şi zâmbeşte.
— Ce este ? întreb eu neînţelegând ce o face să zâmbească.
Mi-l arată cu degetul pe procurorul districtual, care stă cu spatele la noi. Acesta îşi adună hârtiile de pe masă şi primeşte felicitări din partea colegilor săi, fără să ştie că, în partea de jos a hainei şi pe turul pantalonilor, are o pată albă de mărimea unei tălpi de pantof. Parcă s-a aşezat pe praf de cretă.
— Tu ai pus chestia aia albă pe scaunului procurorului ? o întreb.
— Ba bine că nu, zice Minerva.
— Ce i-ai pus ?
— O pulbere de rădăcină. Foarte puternică.
— Şi la ce ajută acum ?
— Păi dacă s-a lipit acolo e semn că Delia îl lucrează mai

departe pe procuror. Şi îl ţine şi de pantaloni! Mai are o vorbă cu el, fata!
Delia era unul dintre numele pe care Minerva le-a invocat în cimitir.
— Şi ce crezi că se va întâmpla ? întreb eu.
— Dacă Delia nu-i dă drumu' ?
— Da. Dacă rămâne lângă el.
— Păi atunci procurorul tre' să-i dea drumul lu' domnu' Jim. E simplu. In locul lu' domnu' procuror nu prea mi-ar arde să mă bucur c-am câştigat. Nu acum, cu Delia agăţată de cur. Era foarte rea când trăia. Dar moartă e şi mai rea! Iar acum o să facă ca toţi dracii!
— Ce s-a întâmplat cu celelalte opt moarte pe care le-ai chemat atunci, în cimitir ?
— N-am primit nici un răspuns de la primele trei. Delia era a patra.
— Şi Doctorul Buzzard ? E şi el implicat ?
— El i-a dat încuviinţarea lu' Delia.
— Ţi-a dat vreun număr ?
Minerva râde.
— Un căcat! Vrea să rămân săracă. Aşa e sigur că tre' să muncesc şi să merg la grădină să-i fac vizite. Aşa mă ţine sub puterea lui.
Minerva îşi ridică sacoşa şi se pregăteşte să plece. Pentru un moment, sacoşa se deschide şi văd înăuntru ceva ce aduce cu o gheară de pui. Minerva îmi face cu mâna şi se pierde în mulţimea de pe culoar.
îmi croiesc şi eu drum afară din tribunal, trecând pe lângă Sonny Seiler, care stă în faţa camerelor de televiziune şi vorbeşte despre recursul pe care urmează să-l facă. Individul specializat în materie de tribunal şi procese se apropie tiptil de mine si îmi spune cu obişnuitul său zâmbet atotcunoscător:
— tn şapte ani, ar putea să iasă din puşcărie pentru bună purtare.
— Am auzit că ar putea ieşi chiar şi mai devreme, îi răspund. Asta dacă o doamnă pe nume Delia are şi ea un cuvânt de spus în această chestie.

— Cine ? întreabă individul cu mâna la ureche.
— Delia.
— Cine-i Delia ?
— întrebarea se pune altfel: „Cine a fost Delia?" Asta-i tot ce ştiu despre ea. Că e moartă.

Capitolul 22
Păstaia

Puterile postume ale Deliei, presupunând că ar fi existat, nu păreau a fi genul care să aibă efect imediat. Asta s-a văzut a doua zi după condamnare, când avocaţii lui Jim Williams s-au înfăţişat înaintea judecătorului Oliver solicitând eliberarea pe cauţiune a clientului şi au fost refuzaţi scurt, fără explicaţii. Judecătorul a acceptat totuşi ca Williams să nu fie transferat imediat la temuta închisoare Reidsville. Putea aşadar să rămână în Savannah, închis în Penitenciarul districtului Chatham pentru a se putea consulta cu avocaţii pe durata recursului - şi aceasta putea să se întindă pe mai mult de un an. Această măsură a nemulţumit autorităţile locale, care au hotărât prin vot să-l dea în judecată pe Williams pentru a-l obliga să plătească masa şi cazarea atâta timp cât avea să rămână în închisoarea ţinutului - nouă sute de dolari pe lună. (Au renunţat la acţiunea în justiţie după ce consilierul juridic le-a spus că o astfel de cerere nu poate fi acceptată în instanţă.)

în lipsa proprietarului ei, Casa Mercer a căpătat un aspect fantomatic. în spatele ferestrelor mari obloanele interioare rămâneau închise blocând orice comunicare cu restul lumii. Vremea petrecerilor somptuoase trecuse. Valurile de invitaţi eleganţi, în haine de seară, erau acum doar amintire. Totuşi, gardul viu continua să fie îngrijit, gazonul peluzei era tuns cu regularitate, iar seara, prin jaluzelele trase, se zăreau fante subţiri de lumină. Casa era de fapt locuită de Blanche Williams, care îşi lăsase locuinţa din Gordon şi se mutase în Savannah. Stătea singură în Casa Mercer şi aştepta întoarcerea fiului ei. Curăţa mereu argintăria, ştergea praful de pe mobilă şi, în fiecare săptămână, pregătea câte o prăjitură cu caramel în speranţa că Williams va reveni acasă.

în atelierul din curte se lucra în continuare, iar Barry Thomas, maistrul lui Williams, avea grijă de întreaga activitate. Uneori, Thomas putea fi văzut în afara atelierului, în stradă, cu un aparat Polaroid, fotografiind piesele de mobilier de colecţie descărcate dintr-un camion. Apoi lua fotografiile şi, împreună cu cataloagele viitoarelor vânzări sau licitaţii, i le ducea lui Williams în închisoarea aflată la mică distanţă de Casa Mercer. Astfel, Williams putea să-şi vadă noile achiziţii şi să aleagă piesele pe care avea să le cumpere sau pentru care dorea să liciteze. Faptul că Williams îşi coordona afacerile din închisoare era bine cunoscut de toată lumea. Era ajutat în acest sens de şansa nesperată de a avea un telefon în celulă. De regulă, un deţinut condamnat la închisoare pe viaţă nu avea acces prea uşor la un telefon, dar în celula lui Williams nu erau numai infractori condamnaţi, ci şi oameni al căror proces era în derulare şi care aveau dreptul de a vorbi cu avocaţii şi cu familia la orice oră. Telefonul putea fi folosit numai pentru a face apeluri, şi numai cu taxă inversă. Desigur, era exclus ca Williams să comunice cu partenerii săi de afaceri prin intermediul unei centraliste care ar fi început convorbirea cu un anunţ sec de genul: „Aveţi un apel cu taxă inversă din partea lui Jim Williams de la închisoarea Chatham", dar reuşea să evite această situaţie cu destulă uşurinţă. Suna la Casa Mercer, iar mama lui sau Barry Thomas acceptau convorbirea cu taxă inversă şi redirecţionau apelul. Astfel, prin intermediul telefonului din Casa Mercer, Williams îşi menţinea contactele din lumea colecţionarilor de artă şi a negustorilor de antichităţi fără a fi nevoit să le dea de înţeles că-i sună din închisoare. Vorbea cu Geza von Habsburg la casa de licitaţii Christie's din Geneva şi făcea oferte pentru o pereche de butoni imperiali Faberge făcuţi pentru un mare duce rus. Vorbea cu redactorul-şef al revistei Antiques despre un articol pe care se angajase să-l scrie despre Henrietta Johnston, o pictoriţă din secolul al optsprezecelea. Williams îşi însoţea fiecare convorbire de un bileţel al cărui conţinut îl dicta la telefon celor din Casa Mercer, spre a fi dactilografiat pe hârtie gra-

vată, personalizată: „Mi-a făcut plăcere să vorbesc astăzi cu dumneavoastră. Sper să ne revedem în curând..."
Şiretlicul folosit pentru a crea impresia că sună din interiorul magnificei sale case nu era deloc un lucru uşor, după cum aveam să descopăr prima dată când am stat cu el de vorbă. Era acolo un televizor cu sonorul dat la maxim şi auzeam mai multe strigăte răguşite şi, din când în când, câte un ţipăt ascuţit. Williams fusese închis într-o celulă cu homosexuali şi persoane instabile psihic. Pentru propria lor protecţie, el şi colegii lui de celulă erau ţinuţi separat de ceilalţi deţinuţi. Celula lor era cunoscută de toţi cei din puşcărie sub numele „păstaia". Avea şapte metri lăţime pe şapte metri lungime şi era ocupată de opt deţinuţi. Din cauza marii diversităţi umane concentrate între pereţii ei, în acest spaţiu domnea o atmosferă de imprevizibilitate.
— Totul depinde de persoanele care se află aici la un moment dat, mi-a explicat Williams. Acum, de exemplu, mai sunt un deţinut alb şi cinci garçons noirs. Trei dintre cei cinci noirs joacă toată ziua cărţi, dar, de fiecare dată când se aude muzică la televizor, se ridică şi încep să danseze şi să cânte de zici că acum îşi scuipă bojocii. Asta se întâmplă des, pentru că televizorul stă deschis de la opt dimineaţa până la două sau trei noaptea, cu volumul dat la maximum. îmi pun dopuri în urechi şi, peste ele, îmi pun şi căşti ca să-mi pot asculta casetele. Dar zgomotul televizorului trece prin ele, iar când se mai apucă şi ăştia să cânte şi să tropăie, aproape că nici nu-mi mai pot auzi muzica de pe casete. Mă îngrozesc când începe Soul Train... Ceilalţi doi noirs sunt, de fapt, un cuplu de îndrăgostiţi care s-au regăsit aici săptămâna trecută, după ce au stat despărţiţi foarte multă vreme. A fost mare circ când s-au recunoscut - acuzaţii de trădare, declaraţii de dragoste şi iertare, planşete, râsete, ţipete. Au ţinut-o aşa ore în şir. Acum îşi împletesc unul altuia codiţe afro. în curând o să se ia la palme şi apoi probabil vor face sex. Deţinutul alb este un pic cam dus cu capul. L-au adus aici azi-dimineaţă şi, de-atunci, se tot freacă de pereţi şi predică în gura mare. Nu-l putem opri. E ca la zoo aici... Totuşi,

lucrurile se mai domolesc la ora mesei. Meniul constă de obicei în sendvişuri cu unt de arahide şi o peltea stricată sau o feliuţă de carne râncedă. Mâncarea e complet necomestibilă, dar colegii mei de celulă nu ştiu asta şi se mai domolesc pentru o vreme. Atunci mă apuc să dau telefoane. în orice alt moment, dacă e neapărat nevoie să vorbesc la telefon, reuşesc să-i fac să tacă mituindu-i cu ţigări şi cu dulciuri pe care le cumpăr de la magazinul închisorii.
Williams nu-şi încuraja prietenii să vină să-l viziteze la închisoare.
— Camera de vizită este o încăpere lungă şi îngustă, cu un rând de taburete aliniate în faţa unor panouri mari de plexiglas. Familii întregi vin să-şi vadă dragii lor infractori. Bebeluşii plâng, toată lumea urlă ca să se facă auzită şi nimeni nu mai înţelege nimic. E un haos infernal.
Evident, Williams prefera să nu fie văzut în condiţii atât de umilitoare. Telefonul îi era mult mai folositor. De regulă, Williams îşi suna cunoştinţele seara. Nu mai auzeam zgomotul cuburilor de gheaţă în pahar, dar i se permitea să-şi fumeze trabucurile aşa că acum, în timp de vorbea, îl auzeam pufăind din ele.
— Am avut parte şi de ceva acţiune aici, mi-a spus el într-o seară pe la mijlocul lunii noiembrie. Avem un coleg de celulă nou care merge în patru labe şi latră ca un câine toată ziua. Din când în când ridică un picior şi se pişă pe perete. Ne-am plâns conducerii închisorii, dar nimeni nu ia nici o măsură. Ieri după-amiază, când individul dormea, i-am plătit pe ceilalţi să dea televizorul mai încet şi să facă linişte ca să pot da rapid nişte telefoane de afaceri. Eram chiar în mijlocul unei conversaţii cu un important negustor de artă din Londra despre un tablou pe care-l scosesem la vânzare, când s-a trezit deţinutul cu pricina şi a început să latre. Am

continuat conversaţia. „A, e câinele meu lup", am zis. Dar imediat a urcat o octavă şi lătratul s-a transformat în schelălăit de căţel. „Asta ce e ?" m-a întrebat negustorul de artă. „Un shar-pei, cumva ?" „Nu, nu, e un yorkshire", i-am zis eu, apoi am acoperit telefonul cu mâna doar pe jumătate şi am strigat „Hei, nu scoate careva câinii în grădină?" în acel moment le-am făcut semn celorlalţi colegi de celulă şi ei l-au pus la pământ pe nebun şi i-au acoperit gura cu mâinile. Negustorul de artă şi cu mine am continuat să vorbim politicos despre tradiţia grădinăritului în Anglia în timp ce colegii mei de celulă se băteau la picioarele mele. Se auzeau mârâituri, grohăieli şi zgomote înăbuşite de om sugrumat. Nu ştiu ce idee şi-a făcut omul ăla, dar, în final, a cumpărat tabloul.

Cu toate că Williams vorbea cu obişnuita lui siguranţă de sine, în timpul conversaţiilor noastre nu încerca să treacă sub tăcere partea cea mai sordidă a existenţei sale. Nu avea contact vizual cu exteriorul. Cele şase ferestre înguste aveau nişte geamuri maronii jegoase, aproape opace, iar lumina stătea aprinsă douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Williams mi-a mai spus şi că nu putea mânca ce i se dădea la puşcărie, aşa că se hrănea numai cu alune şi cu dulciuri pe care le cumpăra de la magazinul închisorii. Pe frunte îi apăruse o gâlmă tare, urechile îi ţiuiau neîncetat, iar pe braţe şi pe spate avea o iritaţie. După ce i s-a agravat iritaţia, s-a dus la infirmerie pentru a fi consultat de medicul penitenciarului şi a găsit în sala de aşteptare alţi cinci deţinuţi care veniseră cu aceeaşi problemă.

— Nici păturile, nici saltelele nu sunt curăţate înainte de a trece de la un deţinut la altul şi n-am încredere în medicul de aici, mi-a spus Williams.

I-au căzut şi câteva coroane dentare, dar penitenciarul nu avea stomatolog. Nu ar fi fost o problemă să se aranjeze o vizită la dentistul lui personal, dar Williams ar fi trebuit dus la cabinet în lanţuri, aşa că a renunţat la idee.

Williams a continuat să-şi susţină nevinovăţia. Era convins că juraţii de la cel de-al doilea proces nici nu s-au mai obosit să gândească şi au dat automat verdictul din proce-

sul anterior. Cunoşteau cu toţii cazul datorită notorietăţii sale şi aveau impresia că prima condamnare fusese revocată în baza unui detaliu de procedură. Williams îşi vărsa dispreţul şi oful pe juraţi, pe martori, pe procurorul districtual, pe judecător şi pe ziarul local. Dar cele mai dispreţuitoare cuvinte le păstra pentru propriii avocaţi.

— îi detest, spunea. Fac şedinţe şi consfătuiri chipurile ca să discute despre recursul meu, dar nu ajung la nici un rezultat şi mă taxează pentru timpul pe care-l pierd ei. Mă omoară cu facturile lor de câte cinci şi zece mii de dolari. Crede-mă, soluţionarea cazului meu e ultimul lucru pe care şi—l doresc. Ar însemna să piardă o sursă sigură de câştig. Până acum m-au costat patru sute de mii de dolari şi a trebuit să vând tone de obiecte de valoare din casă pentru a-i putea plăti. Alistair Stair de la Stair and Company din New York a venit şi a cumpărat un birou lăcuit Queen Anne şi o piesă rară, un cabinet Carol al II-lea făcut în Charleston. A mai cumpărat şi pendula din hol pe care a răsturnat-o Danny Hansford. Lucruri de mare valoare. Cea mai frumoasă cutie de cafea din argint pe care am văzut-o vreodată. O pereche de lei Fu de marmură, care au fost sustraşi din Palatul Imperial din Beijing în timpul Răscoalei boxerilor. Leii aceia erau comoara mea. Mi-am vândut şi patul cu baldachin din dormitor, o piesă americană de la sfârşitul secolului al optsprezecelea, cel mai frumos pat pe care l-am văzut. Am vândut un dulap de haine irlandez care a apărut într-o carte despre mobilierul irlandez scrisă de Desmond Guiness. Covoare. Portrete. Am vândut două scaune irlandeze tot din secolul al optsprezecelea - unul din ele fiind chiar scaunul pe care se presupune că l-aş fi aşezat cu un picior pe pantalonii lui Danny. Toţi bănuţii de pe urma vânzărilor intră în bancă şi de acolo ajung direct la avocaţi, detectivi şi experţi. N-am de ales. Trebuie s-o fac. Banii sunt muniţia mea şi, cât timp încă îi am, îi voi folosi. Spencer Lawton are resurse nelimitate, anchetatori angajaţi de procuratură cu normă întreagă, acces gratuit la orice laborator criminalistic din stat. Eu însă trebuie să plătesc pentru fiecare

mutare pe care o fac avocaţii mei pentru a-i contracara acţiunile... Lumea crede că mă scald în bani. îşi închipuie că am avut o viaţă de huzur, cu servitori şi mic dejun la pat. Dar nu e decât o iluzie. Am o femeie de serviciu care vine de trei ori pe săptămână să facă curăţenie, dar nu am bucătar, îmi pregătesc singur micul dejun. La prânz mănânc un sendviş, iar seara mănânc în oraş, de regulă la cafeneaua Days Inn. Dar majoritatea oamenilor refuză să creadă asta. în Savannah, dacă-ţi plăteşti facturile, toată lumea va spune că eşti bogat.

Mai avea veşti de la avocaţi în legătură cu recursul ?

— Mmmmm, a făcut Williams. De câte ori îl caut la telefon pe Sonny Seiler este fie plecat la Athens la un meci de fotbal, fie în vacanţă, fie pur şi simplu nu ştie nimeni unde se află. Până la urmă am reuşit să dau de el acum câteva zile şi l-am întrebat: „Salut, Sonny! Cum merge treaba?" La care Sonny îmi zice: „Rău, Jim, rău de tot!" Părea atât de deprimat, încât, fireşte, m-am gândit la tot ce putea fi mai rău. L-am întrebat: „De ce ? Ce s-a întâmplat ?" Iar el îmi răspunde : „Vai, Jim, n-ai citit în ziare ? Câinii au pierdut sâmbăta trecută". Atunci i-am spus aşa: „Sonny, hai să lămurim o treabă. Singurul meci care mă interesează este cel în care joc eu".

în realitate, nu se putea face nimic în legătură cu recursul lui Williams înainte ca grefiera să fi terminat de transcris stenogramele din timpul procesului. Fusese un proces lung şi complicat, iar dosarul urma să depăşească o mie cinci sute de pagini. Numai redactarea avea să dureze mai multe luni. între timp, Williams nu şi-a pierdut optimismul.

— Voi ieşi cu siguranţă din închisoare, spunea. Curtea Supremă a Statului Georgia va revoca verdictul şi, după aceea, o să am grijă ca Spencer Lawton să fie acuzat de abuz în serviciu, incitare la sperjur şi violarea drepturilor mele.

— Cum ai de gând să faci toate astea ? l-am întrebat.

— La fel cum procedez şi atunci când restaurez o casă. Pas cu pas. încetul cu încetul. Am învăţat o lecţie de mare preţ de la mentorul şi vechiul meu prieten, profesorul L.C.

Lindsley. Ţi-am povestit despre el ? Lindsley a fost profesor universitar şi restaurator de case de patrimoniu. El a restaurat una dintre cele mai mari şi mai frumoase case din Georgia, Vila Westover, unde a şi locuit. Casa a fost construită în Milledgeville în 1822, şi era o clădire foarte somptuoasă. Avea scări în spirală şi câte două coloane de înălţime dublă de fiecare parte a intrării principale... Profesorul Lindsley mi-a spus că o casă veche te poate da gata dacă încerci să o restaurezi dintr-odată - de la acoperiş la ferestre, să o căptuşeşti cu şindrilă, să-i aduci îmbunătăţiri, să instalezi centrală termică, să tragi cabluri electrice. Trebuie să te apuci pe rând de fiecare lucru în parte. Mai întâi îţi zici: astăzi mă apuc să rindeluiesc pervazurile. Şi iei toate pervazurile la rindeluit. Apoi te gândeşti să te apuci de şindriluit şi, uşor-uşor, montezi toate şindrilele. Apoi treci la ferestre. Una câte una. De exemplu, fereastra de acolo. Te întrebi: „Care-i problema cupartea aceea de fereastră ?" Trebuie să o abordezi pe secţiuni pentru că aşa a fost şi ea construită. Şi, la un moment dat, te trezeşti că s-a terminat întreaga lucrare. Altfel, te termină ea pe tine... Aşa voi scăpa şi eu de aici. Pas cu pas. Mai întâi mă ţin de capul lui Sonny Seiler. îl impulsionez să pregătească tot ce trebuie pentru recurs. Apoi mă concentrez asupra celor şapte judecători de la Curtea Supremă. Le trimit mesaje prin puterea minţii, aşa cum am făcut şi după primul proces. îi fac să vadă situaţia aşa cum o văd eu.

L-am auzit pe Williams trăgând din trabuc. Mi l-am imaginat dând capul pe spate şi trimiţând fumul spre tavan.

— Oricum ar fi, eu tot voi ieşi de-aici, a reluat el. Fii sigur de asta. Şi nu mă refer la sinucidere, deşi recunosc că m-am gândit şi la asta. Sentinţa în cazul meu va fi revocată. O să vezi. Poate ţi se pare imposibil, dar hai să-ţi mai spun ceva - ceva ce am învăţat tot de la profesorul Lindsley. într-o zi a spus: „Ştiai că măcălendrii pot muta casele din loc ? Păsărelele acelea mici cu pieptul roşu, pot muta o casă. De fapt, au încercat chiar şi cu Westover". I-am zis: „Bine, mă dau bătut! Cum fac asta ?" Iar el mi-a răspuns: „Mănâncă fructe

de oţetar şi apoi depun seminţele lângă fundaţia clădirii. Copacul creşte acolo şi, în scurt timp, strică fundaţia". Şi avea dreptate. Am văzut şi eu cu ochii mei. Oţetarii cresc foarte repede şi ajung să distrugă temelia unei case. Aşa intenţionez şi eu să demolez întreaga lucrare pe care Spencer Lawton a clădit-o cu scopul de a mă băga la închisoare. îl voi zgudui din temelii. Numai că asta ar putea să-mi ia ceva timp.

Capitolul 23

Dejunul

în loc să ajungă mai devreme la prânzul organizat de Blanche Williams, Millicent Mooreland a preferat să se mai plimbe puţin cu maşina prin Monterey Square. Apoi a mers mai departe, două străzi mai la nord şi s-a plimbat prin Madison Square. A făcut de mai multe ori acest drum dus-întors înconjurând mai întâi o piaţă, apoi pe cealaltă, fără să se grăbească, conducând foarte încet.

Doamna Mooreland nu o cunoştea prea bine pe Blanche Williams. O ştia de la petrecerile de Crăciun ale lui Jim Williams, iar în cele opt luni scurse de când bărbatul intrase la închisoare îşi făcuse un obicei din a o vizita o dată la câteva săptămâni pentru a vedea cum o mai duce. La urma urmei, doamna Williams avea aproape optzeci de ani şi se mutase în Casa Mercer de una singură, fără rude sau prieteni prin preajmă. Doamna Williams a apreciat gestul şi i-a spus fiului ei că şi-ar fi dorit să-i poată mulţumi cumva doamnei Mooreland şi multora dintre prietenii lui care au fost aşa de drăguţi.

„De ce nu-i inviţi odată la un prânz în Casa Mercer ?" i-a sugerat el. Ideea o îngrozea pe doamna Williams, dar fiul ei a liniştit-o. „Nu va trebui să faci tu nimic. O să am eu grijă de toate."

Din celula sa, Jim Williams s-a ocupat în cele mai mici detalii de prânzul pe care mama lui avea să-l găzduiască. A făcut lista invitaţilor. A făcut o comandă specială de hârtie pentru invitaţii şi a scris un model pe care mama lui trebuia să-l copieze. A sunat-o pe Luciile Wright, patroana firmei de catering, şi a rugat-o să pregătească un meniu cu specific sud-estic. A ales chiar el felurile de mâncare - creveţi, şuncă

afumată, miel la cuptor, bame, dovlecei, cartofi dulci, orez, turte de mălai, fursecuri şi prăjituri - şi i-a spus doamnei Wright să pregătească meniul pentru douăzeci de invitaţi (şi-a extins mai târziu lista la patruzeci şi cinci de persoane), să folosească serviciul de porţelan al ducesei de Richmond şi tacâmurile din argint ale reginei Alexandra, pe care avea să le găsească în bufetul din sufragerie. Williams l-a chemat şi pe barmanul pe care îl angaja de obicei şi i-a pus în vedere mamei sale, care nu bea niciodată, să servească invitaţilor un cocteil cu cel puţin o jumătate de oră înainte de începerea mesei. „Asta îi va ajuta să se mai destindă puţin", i-a spus el mamei sale. „Nu e cazul să fie prea crispaţi sau prea serioşi." I-a spus şi lui Barry Thomas să umple casa cu flori proaspete în dimineaţa respectivă şi să nu uite să se ducă în grădină înainte de a sosi invitaţii şi să pună în funcţiune fântâna arteziană.

Plimbându-se prin cele două pieţe, doamna Mooreland făcea şi altceva în afară de a-şi omorî timpul în aşteptarea orei la care era programat prânzul. Se uita cu luare-aminte la oamenii din parc, aşa cum n-o mai făcuse niciodată până atunci - scrutând persoanele aşezate pe bănci, în special bărbaţii tineri. Era ea însăşi surprinsă de ceea ce făcea, dar pur şi simplu nu putea rezista tentaţiei. în acea zi căzuse pradă unor puternice sentimente contradictorii. Totul începuse cu un titlu din ziarul de dimineaţă: NOI MARTORI ÎN CAZUL WILLIAMS. Doi martori tocmai acceptaseră să depună mărturie, ambii în favoarea lui Jim Williams. Ce veste bună! Şi chiar în ziua dineului organizat de doamna Williams! Era prima licărire de speranţă pentru Jim de aproape un an de zile. înainte de a citi articolul, doamna Mooreland a dat fuga până la piciorul scărilor şi şi-a strigat soţul să coboare să-i spună şi lui vestea. Apoi s-a întors în bucătărie, s-a aşezat la masă şi a început să citească ştirea.

Ambii martori erau băieţi tineri, unul de optsprezece ani, celălalt de douăzeci şi şapte. Nu se cunoşteau. Independent unul de celălalt, au declarat că Danny Hansf ord îi abordase cu câteva săptămâni înainte de a muri şi încercase să-i atragă

într-un plan de ucidere sau vătămare a lui Jim Williams, urmând ca, după aceea, să-i fure nişte bani din casă. Amândoi au spus că l-au cunoscut pe Hansford prin pieţele din Bull Street, unde îşi făceau veacul agăţând homosexuali. Citind această informaţie, doamna Mooreland s-a roşit, dar a continuat lectura.

Unul dintre martori, dependent de droguri, intrase într-un program de dezintoxicare. Celălalt avea la activ numeroase condamnări şi momentan se afla în Penitenciarul districtului Chatham fiind reţinut pentru furt auto. Cei doi susţineau că Hansford le cerea să-l atragă pe Williams într-un „joc sexual", care era de fapt o capcană. Au refuzat. Mai târziu, când a aflat de moartea lui Hansford, unul din tineri a spus că s-a gândit imediat că idiotul de Danny încercase să-şi pună planul în aplicare. Ziarul îl cita pe Sonny Seiler, care menţiona că va folosi la recurs declaraţiile celor doi martori.

Doamna Mooreland era foarte răscolită de ceea ce aflase. Cu toate că se bucura pentru prietenul ei Jim Williams, era de-a dreptul oripilată. Nu cunoscuse detalii legate de viaţa privată a lui Williams până în momentul în care procesele în care era implicat acesta o treziseră la realitate, dar, în cele din urmă, se împăcase cu ideea alegând să facă abstracţie de ea. Iar acum, tam-nisam, povestea asta sordidă cu pieţele din Bull Street. Şi ce martori! Cine mai erau şi ăştia ? Homosexuali prostituaţi ? Spărgători ? Drogaţi ? Hoţi ? La micul dejun, doamna Mooreland i-a împărtăşit soţului ei aceste gânduri. Acesta a încercat să o facă să vadă situaţia din alt unghi.

— Doar nu te-ai fi aşteptat ca jigodia aia de Danny Hansford să discute despre planurile lui criminale cu oameni de genul lui Mac Bell. Sau Reuben Clark.

Numele menţionate de domnul Mooreland aparţineau unor domni foarte cunoscuţi şi respectaţi în Savannah, amândoi fiind preşedinţi de bancă.

Asta cam aşa era, a trebuit să recunoască doamna Mooreland. Dar era încă bulversată de ceea ce aflase despre lucrurile dezgustătoare care se petreceau în pieţele oraşului. Iată de ce, în acea zi însorită de mai, în timpul plimbării sale

cu maşina prin cele două pieţe, doamna Mooreland încerca timid să se joace puţin de-a detectivul particular. Poate că ăsta e unul din ei, se gândea ea, urmărind un tânăr cu părul mare şi ciufulit, care lenevea pe o bancă în Madison Square. Dar apoi i-a trecut prin cap că ar putea fi vreun student de la Colegiul de Artă şi Design din Savannah. Cine mai putea şti ? Doamna Mooreland s-a cutremurat şi s-a uitat la ceas. Era timpul să meargă la petrecere. Dar încă nu găsise un răspuns la cea mai mare dilemă: ce să-i spună doamnei Williams despre această veste. Nu putea spune ceva de genul: „Minunat, nu-i aşa ?" deoarece un plan ce presupunea sodomie, jaf şi crimă nu putea fi descris drept minunat. Nu era nimic în acele povestioare oribile care să se preteze la discuţii în cadrul unei reuniuni politicoase la masa de prânz. I-a spus soţului că ar putea să pretindă că nu ştie nimic şi că nu a citit ziarul în dimineaţa respectivă. Dar el a avertizat-o că o astfel de tactică ar putea fi riscantă.

— Doamna Williams s-ar putea simţi obligată să vorbească ea despre acest subiect, i-a spus. Mai bine spui ceva neutru, gen „Cu toţii îi ţinem pumnii".

Şi, în final, aşa a procedat doamna Mooreland. De fapt, la fel au făcut şi toţi ceilalţi invitaţi. Doamna Williams îi aştepta în faţa uşii de la intrare, îmbrăcată într-o rochie bleu de sifon, primind felicitările voalate ale celor sosiţi.

— Simt că s-a întors roata, a spus doamna Garrard Haines, sărutând-o pe doamna Williams pe obraz.

— Astăzi chiar că avem parte de o zi însorită! a spus Lib Richardson.

Alexander Yearly s-a exprimat un pic diferit:

— Cred că nu va trece mult şi Jim va fi iar printre noi.

Doamna Williams radia.

— Este exact cum a spus James. Totul se va rezolva cu bine până la urmă.

Uşile duble din fundul holului central erau deschise spre curtea din spatele casei, oferind o vedere asupra grădinii pline de verdeaţă. Partea din spate a Casei Mercer era complet diferită de faţada în stil neorenascentist. Văzută din

spate, casa părea o vilă de dinainte de Războiul Civil. Coloane înalte susţineau o verandă spaţioasă, umbrită de falduri groase de glicină. Câţiva dintre invitaţi au ieşit să servească masa de prânz pe verandă, au luat loc pe scaunele din răchită şi au admirat grădina, pâlcul de bananieri de trei metri înălţime şi iazul cu nuferi.
Betty Cole Ashcraft stătea lângă Lila Mayhew. Doamna Mayhew încerca roşiile şi bamele cu furculiţa, dar mintea îi era în altă parte.
— Cred că va mai trece un Crăciun fără petrecerea lui Jim, a spus ea cu tristeţe în glas.
— Pentru Dumnezeu, Lila, e abia luna mai, a spus doamna Ashcraft. Se pot întâmpla atâtea lucruri până la Crăciun şi, oricum, se pare că Jim mai are şanse să scape.
—Jim dădea întotdeauna petrecerea în noaptea de dinaintea balului debutantelor, a continuat doamna Mayhew. Atunci avea loc petrecerea lui. Vinerea. Nu-mi amintesc deloc ce făceam înainte ca Jim să înceapă să organizeze petrecerile alea de Crăciun. Am încercat, dar pur şi simplu nu-mi aduc aminte. Ştii, cred că mă lasă memoria.
— Ei, nu-i nimic, Lila, a spus doamna Ashcraft. Ai să vezi, Jim o să iasă din puşcărie şi o să mergem iar la petrecerile lui. Trebuie să-i dea drumul de data asta. Sunt sigură, mai ales acum, cu toţi mizerabilii ăştia care ies în sfârşit la iveală şi povestesc cum se pregăteau să-l omoare. E de mirare că Jim nu i-a împuşcat pe toţi. Ar fi fost îndreptăţit s-o facă, ştii ?
Doamna Mayhew a lăsat furculiţa deoparte şi a spus:
— In fiecare an, Beautene îmi făcea o rochie nouă pe care o purtam la petrecerea lui Jim. Beautene este croitoreasa mea negresă. Cred că uneori doar modifica puţin o rochie mai veche astfel încât să pară nouă. Oricum n-aş fi ştiut diferenţa. Dar anul trecut de Crăciun, când Jim era la închisoare, i-am zis: „Beautene, nu te mai deranja anul ăsta. Nu mai e nimic de făcut în Savannah în noaptea de dinaintea balului debutantelor".
— Haide, Lila, i-a spus doamna Ashcraft pe un ton blând şi înţelegător.

— Şi ştii ce mi-a spus Beautene ? Mi-a zis: „Doamna Lila, poate că pentru cei ca matale nu mai e nimic de făcut în noaptea aia. Dar atunci - în noaptea de dinaintea balului - e balul pentru debutantele noastre".
— Doamne sfinte! a exclamat doamna Ashcraft. Spune-mi că nu-i adevărat.
— Ba da. Fetele de culoare au balul debutantelor în noaptea de dinaintea balului nostru. Când am aflat asta de la Beautene, mi-am zis „Bravo lor!" Şi, în acel moment, mi-am dat seama că petrecerea de Crăciun a lui Jim Williams îmi va lipsi mai mult ca oricând.
Doamna Mayhew a sorbit puţin din ceaiul cu gheaţă şi a rămas cu ochii pironiţi asupra grădinii.
După ce au tăcut doamnele, atenţia mi-a fost atrasă de o conversaţie şoptită dintre două femei şi un bărbat aşezaţi pe un divan chiar în faţa mea. Vorbeau ca nişte ventriloci, abia mişcându-şi buzele, pentru ca discuţia lor să treacă neobservată. Am înţeles de ce, după ce am ciulit bine urechile la vorbele lor.
— Nu va ţine ? l-a întrebat pe bărbat una dintre cele două femei. De ce ?
— Din mai multe motive, unul dintre ele fiind că acele declaraţii sună ca şi cum ar fi fost cumpărate şi plătite de Jim.
— Crezi că ar face Jim asta ?
— Sigur că da, a răspuns bărbatul. Aşa aş face şi eu în locul lui. Sonny Seiler i-a verificat pe amândoi cu ajutorul unui detectiv particular - Sam Weatherly, fost poliţist, un tip de treabă. Sam zice că unul din băieţi s-ar putea să spună adevărul. Mărturia celuilalt însă ar putea chiar să-i dăuneze lui Jim; individul are reputaţia unuia care îşi vinde mărturia celui care plăteşte mai bine.
— De ce nu-l foloseşte atunci numai pe cel care spune adevărul ?
— Pentru că nici un juriu din lume nu va crede pe cuvânt un ins care se prostituează pe stradă şi, oricum, ceea ce spune el este irelevant. Motivele lui Danny Hansford nu intră în discuţie. Poate că a vrut cu adevărat să-l omoare pe Jim, dar

nu există dovezi că ar fi încercat. Nu sunt nici măcar dovezi care să confirme faptul că ar fi avut vreo armă în mână în acea noapte. Nu există amprente. Nu există urme de praf de puşcă. Dovezile astea materiale sunt adevărata problemă. Dacă Jim ar putea să plătească pe cineva care să discrediteze dovezile materiale, atunci chiar că ar merita toţi banii!
Doamna Williams a ieşit pe verandă cu un aparat Polaroid în mână.
— Acum pregătiţi-vă cu toţii să zâmbiţi frumos! le-a spus ea invitaţilor.
Aceştia şi-au ridicat privirile din farfurii, iar doamna Williams a făcut poza. Aparatul a zumzăit şi a scos un dreptunghi negru de hârtie fotosensibilă. Doamna Williams a intrat iar în casă şi a aşezat fotografia pe bufet, lângă celelalte.
— Mai încolo o să-i duc toate pozele astea lui James să le vadă şi el. Ştiu eu că atunci când le va vedea se va simţi de parcă ar fi fost şi el la petrecere. Sunt foarte sigură. De fiecare dată când se întâmplă ceva important fac o poză şi i-o arăt. Am făcut o poză şi când au înflorit tufele de glicină de la intrare, iar el m-a sunat şi mi-a spus „Mulţumesc, mamă! Acum îmi dau seama că a venit primăvara".
Pe fotografiile de pe bufet au început să se contureze chipurile invitaţilor. Emma Kelly stătea în holul din spate, între Mandy şi Joe Odom. Când a sosit la petrecere, Emma i-a spus doamnei Williams că, în ultimele opt luni, cântase Whispering în fiecare zi, pentru că ştia că acesta era cântecul preferat al lui Jim. Joe Odom a remarcat zâmbind ironic că, după cum stăteau lucrurile în ultima vreme, în curând el şi Jim puteau face schimb de locuri.
Două persoane ale căror chipuri prindeau acum contur provocaseră consternare printre ceilalţi invitaţi în momentul sosirii lor la petrecerea de prânz a doamnei Williams: Lee şi Emma Adler.
— Am trăit s-o văd şi pe asta! exclamase Katherine Gore când soţii Adler au apărut în holul de la intrare.
Duşmănia dintre Lee Adler şi Jim Williams se amplificase datorită legăturii strânse dintre Adler şi Spencer Lawton;

Lawton anunţase recent că va candida pentru un nou mandat, iar Adler îi gajase un împrumut bancar de zece mii de dolari pentru campania electorală. Cecul respectiv îl făcea pe Adler răspunzător de mai mult de două treimi din fondurile pentru campania lui Lawton. Adler nu se ferea deloc să recunoască apropierea dintre el şi Lawton; dimpotrivă, îşi agăţase pe gardul din faţa casei un afiş mare cu mesajul SPENCER LAWTON REALES. Figura zâmbitoare a lui Lawton se vedea de la ferestrele Casei Mercer. In plus, se părea că Adler se distra de minune pe seama necazului lui Williams. La un eveniment organizat de el în vederea strângerii fondurilor pentru campania lui Lawton, a luat cuvântul şi a citit cu glas tare o telegramă „de la un susţinător de-al lui Spencer Lawton" care nu putea fi de faţă. S-a dovedit a fi o farsă, telegrama fiind semnată „Jim Williams, Penitenciarul districtului Chatham" şi cuprinzând invective la adresa lui Lawton. Publicul nu s-a amuzat deloc la gluma lui Adler. „A fost o glumă de prost-gust", a relatat mai târziu cineva prezent la eveniment. „Ne-a făcut pe toţi să ne simţim penibil, şi în special pe Spencer Lawton, care era de faţă."

Intre timp, din celula sa, Williams lupta împotriva realegerii lui Lawton, finanţând pe ascuns campania contracandidatului lui Lawton. Mai multe anunţuri de publicitate electorală de format mare, de o pagină întreagă, apăruseră în ziarele din Savannah cu titlul PROCURORUL DISTRICTUAL LAWTON ACUZAT DE CORUPŢIE ŞI ABUZ ÎN SERVICIU. Anunţul le reamintea cetăţenilor că, la revizuirea primei condamnări în cazul Williams, Curtea Supremă a Statului Georgia îl acuzase pe Lawton de „pervertirea scopului unui proces, care este acela de a afla adevărul". Anunţul fusese scris şi plătit chiar de Jim Williams.

In ceea ce-i priveşte, soţii Adler au fost la fel de uimiţi ca toţi ceilalţi în privinţa motivelor care au stat la baza invitării lor la dejunul doamnei Williams. După ce au semnat în cartea de oaspeţi, Emma Adler a scris cuvântul „vecini" între paranteze parcă pentru a sublinia că legătura lor cu petrecerea respectivă era una pur geografică.

Doamna Williams a strecurat poza cu familia Adler la mijlocul teancului de fotografii.
—James are motivele lui, sunt sigură, mi-a spus cu glasul ei aproape şoptit. Dar, vai, Lee Adler ăsta m-a enervat rău într-o zi. Nici nu vreau să-i spun lui James. Cred că a fost acum vreo trei luni. A venit într-o după-amiază să facă o vizită de curtoazie şi mi-am zis, să vezi că ăsta ştie că James e la ananghie acum şi a venit să dea o raită prin casă şi să ne facă în ciudă. Crede că nu va mai rămâne nimic pe pereţi şi că o să vindem toată mobila. Şi uite-aşa a intrat omul ăsta în casă, a fost foarte politicos, nimic de zis. Dar l-am dibuit eu. Ştiam că n-avea de gând să fie drăguţ cu James. Mi-a zis, „Doamnă Williams, m-am întâlnit cu domnul Cutare de la Sotheby's din New York şi aşa şi pe dincolo şi, dacă pot face ceva pentru James, sau dacă vrea să vândă ceva ca să facă rost de bani, spuneţi-mi mie şi mă ocup personal". Aoleu ! Iţi spun, în momentul ăla mai aveam puţin şi explodam, dar m-am abţinut şi n-am zis nimic. Am fost cât se poate de calmă. Şi i-am spus „Vă mulţumesc mult, domnule Adler, dar chiar şi de acolo de unde este el acum, James are multe relaţii. Poate suna chiar el la New York. Poate suna la Londra. Poate suna la Geneva". Nu i-am vorbit urât sau alte alea. Dar, să ştii, copile, clocoteam pe dinăuntru, pentru că ştiam că venise numai ca să facă în ciudă.
Legătura puternică pe care o avea Lee Adler cu Spencer Lawton era chiar motivul pentru care Jim Williams îi spusese mamei sale să-l invite. Williams credea că Lee Adler îl controlează şi îl manipulează pe Spencer Lawton.
— Leopold reprezintă puterea din spatele tronului, explica el. Este ca vizirul de la curtea otomană, omul care stă ascuns după un paravan de mătase şi îi şopteşte sultanului la ureche. Lawton nu îndrăzneşte să facă un pas fără aprobarea lui Leopold. Asta îl face pe Leopold foarte periculos, mai ales pentru mine. I-am oferit nenumărate motive să mă urască. Eu l-am lucrat ca să fie dat afară din consiliul de administraţie al Muzeului Telfair pe vremea când eram preşedinte şi sunt aproape sigur că el l-a pus pe procuror să mă acuze

de crimă cu premeditare în loc de omor prin imprudenţă, deşi a negat tot timpul. E un individ periculos. Nu încape îndoială. Dar îl înţeleg. Pot să vorbesc şi eu pe limba lui, dacă trebuie. Şi hoţii au un cod al onoarei, nu-i aşa ? Nu e niciodată prea târziu să cazi la pace. Cu noii martori, procesul meu se va relansa. O simt. Iar când o să se întâmple asta vreau să mă asigur că Leopold nu se ţine de urzeli, ascuns în spatele paravanului de mătase.

Evident, Williams avea câţiva aşi în mânecă în care îşi putea pune speranţele - un recurs ce urma să fie judecat, posibili noi martori şi un contracandidat pentru Spencer Lawton. Nici unul nu părea să aibă sorţi prea mari de izbândă, dar, dacă Williams se simţea astfel mai încrezător în forţele sale, ce avea de pierdut ? Era greu de crezut că o invitaţie la un dejun simandicos îl va atrage pe Lee Adler de partea sa. Totuşi, Williams îşi scosese la bătaie toate atuurile - farmecul natural al mamei sale, delectarea cu mâncare gătită de Luciile Wright, compania unor prieteni comuni şi, nu în ultimul rând, misterioasele puteri ale Minervei. Minerva venise şi ea din Beaufort şi era îmbrăcată în costum de servitoare. Timp de aproape o oră a stat tăcută în sufragerie, în vreme ce oaspeţii se serveau din platourile cu mâncare. Mai târziu a început să se plimbe printre invitaţi cu o carafă de ceai cu gheaţă.

La un moment dat le-a turnat ceai soţilor Adler în două pahare mari, în timp ce mesteca o rădăcină şi îi fixa cu privirea de după lentilele purpurii ale ochelarilor ei cu ramă subţire. Williams a fost în permanenţă la curent cu desfăşurarea petrecerii prin telefoanele pe care le dădea periodic în timpul prânzului. I-a reamintit lui Barry Thomas să pună în funcţiune fântâna arteziană (Thomas uitase) şi le-a dat instrucţiuni mamei sale şi lui Luciile pe toată durata prânzului.

După ce a plecat şi ultimul invitat, doamna Williams şi Barry Thomas i-au raportat lui Jim că prânzul fusese un succes. Doamna Williams i-a spus că, în scurt timp, avea să-i aducă pozele la închisoare, pentru a le vedea şi el.

După ce a lăsat receptorul în furcă, a mai zăbovit puţin la birou. Ziarul de dimineaţă era pe birou, chiar sub ochii ei.

— Barry ? a strigat ea.
— Da, doamnă Williams, i-a răspuns el reapărând în cadrul uşii.
Vizibil încurcată, doamna Williams a rămas tăcută preţ de câteva clipe. S-a mai uitat o dată la ziar şi la articolul despre noii martori şi a spus:
— Ştii... Mă gândeam... Toate lucrurile astea care se spun despre James... şi despre Hansford ăla... şi acum povestea cu băieţii ăştia. încerc să nu le dau atenţie. Dar, nu ştiu... Mi se pare că am auzit odată vorbindu-se la fel despre Iacob, regele Angliei1. Ştii, regele Iacob, de la care avem versiunea oficială a Bibliei în limba engleză ? Ştii cumva dacă-i adevărat ? Ai auzit şi tu aşa ceva despre regele Iacob ?
— Da, am auzit şi eu, a spus Thomas. Se pare că Iacob avea favoriţi printre curtenii lui, dacă la asta vă referiţi. Avea nişte prieteni mai deosebiţi. Cred că a avut mai mulţi prieteni din ăştia.
Doamnei Williams i-a înflorit un zâmbet la colţurile gurii.
— Atunci e bine, a spus ea încet, ca pentru sine.

Capitolul 24
Menuetul negrilor

Pe la mijlocul lui august, în ciuda declaraţiilor noilor martori ai lui Jim Williams, judecătorul Oliver a respins petiţia lui Williams pentru o rejudecare a cazului. Sonny Seiler a anunţat imediat că va formula recurs la instanţa superioară, Curtea Supremă a Statului Georgia. Câteva săptămâni mai târziu, Spencer Lawton a câştigat alegerile pentru funcţia de procuror districtual, asigurându-se astfel că va putea lupta cu toate forţele împotriva recursului.
Când veştile proaste au ajuns la urechile lui Williams, acesta a ridicat receptorul şi a sunat la Christie's, în Geneva, pentru a participa la o licitaţie pentru o tabacheră Faberge care aparţinuse cândva lui Eduard al Vll-lea.
— M-a costat cincisprezece mii de dolari, o sumă pe care de-abia mi-o pot permite, dar asta mă face să mă simt mai bine, a spus el. Sunt singura persoană din lume care a cum-

părat un obiect Faberge dintr-o celulă de închisoare.

Note:
1 Iacob I, rege al Angliei (1603-l625).

Din ce în ce mai des, Williams se folosea de mici trucuri pentru a se convinge pe sine şi a-i convinge şi pe alţii că nu era de fapt în închisoare. Folosea în continuare Casa Mercer ca pe un fel de centrală telefonică pentru a-şi suna prietenii şi partenerii de afaceri. Dicta scrisori care urmau să fie dactilografiate acasă la el, pe hârtie personalizată. A trimis astfel de scrisori şi redacţiilor de ziare şi reviste. Una a fost chiar publicată în Architectural Digest. Era vorba de o scrisoare în care lăuda revista pentru publicarea unui articol scris de o reprezentantă de seamă a înaltei societăţi newyorkeze, Brooke Astor. „încântător!" scria Williams. „Brooke Astor ne-a oferit un adevărat regal împărtăşindu-ne din experienţa personală privind eticheta dineurilor de odinioară. Memoriile ei vor servi drept călăuză în arta de a trăi bine. Cele mai bune urări din partea mea pentru gazda noastră. - James A. Williams, Savannah, Georgia."
Williams nu dorea să capituleze în faţa ideii că se afla în puşcărie.
— E o chestiune de supravieţuire, spunea el. Mă autosugestionez astfel că, cel puţin în mintea mea, nu mai sunt aici.
Indiferent pe unde l-ar fi purtat pe Jim Williams mintea, la începutul toamnei era deja limpede pentru toată lumea că avea să rămână cu trupul în închisoare. Şi de această dată, calendarul evenimentelor mondene avea să cuprindă un spaţiu liber în noaptea de dinaintea balului debutantelor, adică noaptea odinioară rezervată petrecerii sale de Crăciun. Mi-am amintit cum, la prânzul din luna mai, Lila Mayhew se plângea că nu va avea ce să facă în acea noapte. Mi-am adus aminte şi de ce îi spusese croitoreasa ei negresă - că noaptea petrecerii de Crăciun a lui Jim Williams era noaptea în care negrii organizau propriul bal al debutantelor. în calitate de observator al scenei locale, cu cât mă gândeam mai mult la acest

eveniment, cu atât îmi doream mai tare să aflu mai multe despre balul debutantelor negrese şi, dacă era posibil, chiar să obţin o invitaţie.
Comunitatea negrilor din Savannah organiza baluri pentru introducerea tinerelor în societate de mai bine de patruzeci de ani. Balul era sponsorizat de secţia absolvenţi a societăţii Alpha Phi Alpha, o frăţie a studenţilor negri ai Colegiului de Stat din Savannah. La nivel naţional, Alpha Phi Alpha era cea mai veche organizaţie studenţească a negrilor din Statele Unite şi fusese fondată la începutul secolului douăzeci, la Universitatea Corneli. Frăţia aceasta se dorea a fi mai mult decât un simplu club studenţesc, fapt sugerat şi de sloganul ei: „Propăşirea afacerilor comunităţii de culoare". De fapt, secţia absolvenţi a filialei din Savannah, cu cei şaizeci şi cinci de membri ai săi, era mult mai activă decât secţia studenţească, ce număra doar cincisprezece membri. Cei şaizeci şi cinci făceau parte din crema comunităţii de culoare din Savannah. Printre ei se numărau profesori, medici, preoţi, mici patroni şi avocaţi. Lipseau cu desăvârşire bancherii, directorii celor mai influente firme de avocaţi din oraş, preşedinţii marilor corporaţii şi oamenii care moşteniseră averi importante. Cei din organizaţia Alpha Phi Alpha, spre deosebire de membrii societăţii Cotillion, care organiza balul debutantelor în comunitatea albilor, nu frecventau Clubul Oglethorpe, nici clubul de golf, nici pe cel de yachting. Unul dintre cei trei consilieri negri ai municipalităţii era membru al societăţii Alpha Phi Alpha, dar nu se putea spune că organizaţia respectivă - ca de altfel întreaga comunitate de culoare - făcea parte din structurile de conducere ale oraşului Savannah. Activităţile anuale organizate de secţia absolvenţi a organizaţiei Alpha Phi Alpha cuprindeau o campanie de încurajare a participării la vot a populaţiei, o serată dansantă pentru a strânge fonduri pentru burse de studiu şi o serie de evenimente mondene ce culminau cu balul debutantelor. Balul debutantelor fusese născocit de dr. Henry Collier, medic ginecolog şi primul afroamerican care a practicat chirurgia în Spitalul Candler. Doctorului Collier i-a venit

ideea în anii '40 când a aflat că un grup de oameni de afaceri negri sponsorizase un astfel de bal. Le-a propus apoi celor din Frăţie să sponsorizeze un bal similar în Savannah, iar aceştia au fost de acord.
Dr. Collier locuia pe Mills B. Lane Boulevard, la câţiva kilometri vest de centrul oraşului. îşi construise casa în anii '50, când nimeni nu i-ar fi vândut bunuri imobiliare în exclusivista enclavă a albilor din Ardsley Park. Era o construcţie din cărămidă ridicată în mai multe etape de-a lungul anilor, aparent fără nici un plan. La intrare, o uşă modestă dădea într-un hol foarte înalt, cu care comunicau ambele etaje, prevăzut cu o scară circulară monumentală şi o fântână arteziană cu două nivele în centru. Un bărbat jovial la aproape şaptezeci de ani, doctorul Collier m-a întâmpinat foarte călduros şi m-a condus în sufrageria de lângă bucătărie, unde am băut amândoi cafea în timp ce mi-a povestit plin de entuziasm despre balul debutantelor.
— Primul nostru bal a avut loc în 1945, a început el. Am prezentat cinci fete în acel an şi am înfiinţat un sistem pe care l-am folosit de atunci tot timpul. Membrii frăţiei nominalizează fetele şi apoi verificăm dacă îndeplinesc criteriile noastre. Fetele trebuie să aibă un foarte bun profil moral. E cea mai importantă condiţie. Trebuie să fie absolvente de liceu şi să fie înmatriculate la o instituţie de învăţământ superior. Vorbim cu vecinii, cu profesorii din liceu şi cu enoriaşii bisericilor pe care le frecventează. Pentru a descalifica o fată trebuie să aibă cineva cunoştinţă de comportamentul inadecvat al tinerei domnişoare - că fata a fugit de acasă, că frecventează discoteci şi baruri de noapte sau că a avut probleme cu poliţia. Dacă a făcut avort, fata respectivă nu poate fi nominalizată. După alegerea debutantelor, le solicităm să participe la aşa-numita Săptămână a graţiei, pentru a învăţa cum să se prezinte cât mai elegant în seara balului. De-asta se ocupă Alphabettele. Aşa se numesc soţiile celor din societatea Alpha Phi Alpha, Alphabette.
Doctorul Collier a deschis un album cu fotografii de la balurile precedente.

— Acesta a fost primul nostru bal. L-am organizat la Coconut Grove, care era o sală de dans pentru negri. Desigur, la vremea aceea, localurile erau segregate, aşa că nici un hotel nu a vrut să ne închirieze un salon pentru bal, iar ziarele ne-au tratat de parcă nici nu existam. S-a scris despre noi numai în ziarele negrilor. Totul s-a schimbat odată cu integrarea, în 1965, pentru prima dată, am prezentat debutantele în sala de gală a vechiului hotel DeSoto - aceeaşi încăpere în care societatea Cotillion urma să-şi desfăşoare propriul bal al debutantelor chiar în seara următoare. Cam pe atunci a decis şi Savannah Morning News să scrie cu respect despre negri, folosind în articole titulaturile normale - domnul, doamna, domnişoara - şi au început să publice numele debutantelor noastre. Totuşi, n-aş putea spune că balul nostru e tratat pe picior de egalitate cu balul Cotillion. Paginile dedicate vieţii mondene relatează cu lux de amănunte despre petrecerile care preced balul Cotillion, evenimente la care tinerele domnişoare sunt introduse în societate - dineuri la care sunt invitate mamele şi fiicele, picnicuri, petreceri pe peluza din faţa casei, petreceri la grătar şi aşa mai departe. Le trimitem şi noi fotografii de la petrecerile noastre de introducere a tinerelor în societate, dar nu le publică. Dar va veni şi vremea aceea.

Doctorul Collier mi-a prezentat albumul cu fotografii de la toate ediţiile de până atunci ale balului debutantelor. Pe la mijlocul albumului, în jurul anului 1970, am observat o schimbare în privinţa tenului la fetele din poze. Aproape toate debutantele din perioada de început a balului aveau tenul deschis; acum se puteau vedea şi feţe mai închise la culoare. Schimbarea coincidea cu apariţia mişcării Black Pride1 şi se părea că organizatorii balului reacţionaseră la influenţa ei prin acceptarea în rândul debutantelor a fetelor cu tenul mai închis.

Doctorul Collier a întors mai departe filele albumului.

— Unii spun că balul nostru este doar o copie a balului Cotillion. Aşa este. Dar să ştiţi că, într-un fel, balul nostru este mai tare decât al lor. Şi asta mă amuză teribil întot-

deauna. Vedeţi această fotografie ?
Note:
1 Black Pride (Mândria de a fi negru), mişcare cultural-politică afro-americană ce căuta să identifice şi să promoveze valorile morale şi estetice specifice comunităţilor de culoare.
Doctorul Collier mi-a arătat o fotografie cu cincisprezece debutante una în spatele celeilalte, fiecare cu mâna stângă ţinută în sus şi aşezată graţios pe mâna dreaptă a însoţitorului.
— Ştiţi ce fac fetele în poza asta ? m-a întrebat el. Dansează menuet! Aşa ceva nu vezi la balul Cotillion.
Foarte încântat, bătrânul doctor a început să râdă în hohote:
— Chiar aşa! Le punem să danseze menuet!
— Cum de aţi ales tocmai acest dans ? l-am întrebat.
Domnul Collier a ridicat din umeri şi a izbucnit iar în râs:
— Habar n-am! Cred că l-am văzut prin filme. Oricum, organizăm totul foarte riguros. Angajăm un cvartet de coarde care interpretează menuetul din Don Giovanni de Mozart. Şi, daţi-mi voie să vă spun, iese un spectacol extraordinar. Aş vrea să veniţi şi dumneavoastră în calitate de invitat al meu. O să vedeţi.
— Uuuuuh, puiule! a gângurit Chablis când i-am spus că merg la balul debutantelor negrese. Ia-mă cu tine la bal, iubire!
Mi-ar fi fost foarte greu să mă gândesc la un gest mai stupid şi mai nebunesc decât acela de a mă prezenta la bal cu un travestit negru agăţat de braţul meu. Speram să trec cât mai neobservat şi mă hotărâsem deja să nu vin însoţit de nimeni.
— îmi pare rău, Chablis, dar nu se poate, i-am răspuns.
Chablis nu vedea nimic deplasat în ideea ei de a mă însoţi la bal.
— îţi promit, scumpule, că nu te voi face de ruşine. Nu voi vorbi porcos, nu voi dansa lasciv şi nu voi da din funduleţ. N-o să fac prostii din astea. Promit. Voi fi Lady Chablis toată noaptea. Numai pentru tine. Ah, n-am fost niciodată la un bal adevărat. Ia-mă cu tine, te rog, ia-mă!
— Nici pomeneală, i-am zis eu.

Chablis s-a bosumflat.
— Ştiu eu ce-i în mintea ta. Te gândeşti că nu-s suficient de bună să am texte cu negrii ăia bogaţi şi fiţoşi.
— Nici măcar nu mă gândisem la chestia asta, i-am răspuns. Dar, dacă tot ai adus vorba, să ştii că debutantele sunt nişte domnişoare desăvârşite, din câte am auzit.
— A, da ? a spus Chablis cu un zâmbet cunoscător. Şi ce vrei să spui cu asta, mă rog ?
— Păi, de exemplu, nici una n-a fost prinsă furând din magazine.
— Asta înseamnă că se pricep de minune să fure din magazine, dragă. Sau nu ştiu ce-i aia shopping. Pe bune! Nu pot să cred că vii să-mi spui că din douăzeci şi cinci de gagici nici una n-a furat vreodată un sutien sau o pereche de ciorapi, că nu pun botul la aşa ceva. în fine, şi ia spune-mi acum, ce mai e aşa desăvârşit la ele ?
— Toate sunt studente, i-am zis.
— îhâm, a făcut Chablis admirându-şi unghiile.
— Lucrează ca voluntare în folosul comunităţii.
— îhâm.
— Merg tot timpul la biserică şi sunt recunoscute pentru comportamentul lor decent.
— Mmmmm.
— Nici una n-a fost văzută prin localuri de noapte.
— Puiule, începi să mă enervezi! Mai rămâne să-mi spui că le verifică şi la păsărică şi că toate-s virgine.
— Ce pot să-ţi spun, Chablis, este că toate fetele astea au reputaţia intactă. Asta ştiu sigur că verifică. Şi nici una nu s-a făcut vreodată vinovată de „comportament inadecvat".
Chablis m-a privit pieziş.
— Eşti sigur că fetele alea sunt negrese ?
— Normal.
— Atunci cred că sunt urâte ca dracu'.
— Ba nu, Chablis, de fapt sunt foarte drăguţe.
— Poate că da, dar, dacă mi se pune pata să văd o gaşcă de călugăriţe cu nasul pe sus, care defilează toate îmbrăcate în alb, mă duc în puii mei la biserică. Nu tre' să merg la un

bal pentru asta. Aşa că, dragule, poţi să-ţi iei gândul; poţi să mă rogi tu mult şi bine să vin cu tine la bal, că nu mai merg.
— Bine, am spus. Cred că ne-am lămurit în privinţa asta.
Cele douăzeci şi cinci de debutante fuseseră alese dintr-un grup iniţial de cincizeci de tinere nominalizate. Unele dintre nominalizate refuzaseră oferta din lipsă de interes sau deoarece nu-şi permiteau să plătească suma de opt sute de dolari, acesta fiind preţul cerut fiecăreia, cuprinzând taxa de admitere, preţul rochiei, cheltuielile legate de găzduirea unui eveniment monden şi altele asemenea. Tinerele ce urmau să-şi facă debutul în societate erau invitate la o întrunire la hotelul Quality Inn, unde erau întâmpinate de membrele Comitetului pentru Debutante, care le puneau la curent cu ce se aştepta de la ele în lunile premergătoare balului. Trebuiau să muncească zece ore în serviciul comunităţii sau să scrie un eseu de trei pagini pe un subiect aprobat de comitet. Li se cerea să se prezinte la patru lecţii de menuet. Şi li se impunea să organizeze o petrecere formală împreună cu alte câteva debutante, la care aveau să le invite pe restul, împreună cu părinţii, însoţitorii, membrii Alpha Phi Alpha ai comitetului de organizare a balului şi soţiile acestora. Săptămâna graţiei constituia punctul culminant al perioadei de îndoctrinare a tinerelor aspirante. Soţiile membrilor organizaţiei, Alphabettele, ţineau cursuri de înfrumuseţare şi de bune maniere - cum să organizezi o petrecere cu ştaif, să trimiţi invitaţii, să aranjezi masa, să-i prezinţi pe invitaţi unii altora cum se cuvine şi să scrii bilete de mulţumire. Exista şi o lecţie de comportament la masă („Ungeţi cu unt numai feliuţa de pâine pe care urmează să o băgaţi în gură... Dacă scăpaţi mâncare pe jos, lăsaţi-o acolo; chemaţi ospătarul... Dacă se întâmplă să puneţi în gură o bucată de carne cu os sau zgârci, scoateţi-o cu tacâmul cu care aţi introdus-o în gură - cu furculiţa, cu lingura, nu cu degetele"). Debutantelor li se cerea să vorbească impecabil limba engleză („Nu spuneţi niciodată «tre' », ci «trebuie », «tre' » nu are ce căuta în vocabularul vostru... renunţaţi şi la cuvinte ca « îhî » şi « păi »"). Erau învăţate cum să facă reverenţe („Nu reveniţi

brusc în poziţie dreaptă - ridicaţi-vă încet"), cum să stea cu graţie pe scaun sau pe canapea („Ţineţi-vă picioarele lipite sau staţi cu gleznele încrucişate, niciodată picior peste picior"), şi cum să meargă elegant ca nişte doamne („Spatele drept, umerii sus, braţele paralel cu corpul, fărălegănarel").
Existau câteva norme şi pentru însoţitorii debutantelor. Erau două condiţii de bază: trebuia să fi absolvit liceul, fiind, la momentul respectiv, studenţi sau în timpul serviciului militar, şi să nu fi fost condamnat pentru vreo infracţiune. Găsirea însoţitorilor nu era lucru uşor. Băieţii considerau acest rol mai degrabă o corvoadă decât o onoare. Chiuleau de la lecţiile de dans, nu voiau să închirieze fracuri şi detestau să meargă la atâtea petreceri la care numărul părinţilor vigilenţi îl întrecea pe cel al tinerilor. Nu era aşadar ceva ieşit din comun ca prietenul debutantei să se eschiveze de la această îndatorire, debutanta fiind însoţită de cineva care fusese obligat să accepte sarcina respectivă - un frate mai mare, fiul unui absolvent Alpha sau unul dintre studenţii ce făceau parte din frăţie.
în ziua balului, la ora prânzului, cele douăzeci şi cinci de debutante au sosit cu rochiile în geamantane la hotelul Hyatt Regency, pentru o ultimă repetiţie. Au urcat la etaj şi au intrat în camerele special rezervate pentru ele şi, după ce s-au îmbrăcat cu rochiile de gală, s-au întors în sala de festivităţi, acolo unde le aşteptau taţii şi însoţitorii lor pentru a repeta împreună paşii de vals şi de menuet.
Balul Alpha urma să fie mai modest decât balul Cotillion din noaptea următoare: aveau să fie numai două baruri în loc de cinci, urma să se servească doar un mic dejun la ora 1 dimineaţa, în loc de cină şi mic dejun, iar decoraţiunile erau reduse la minimum. Totuşi, apropiatul eveniment nu trecuse neobservat în hotel. în timpul repetiţiei, mai mulţi curioşi s-au strâns în uşă, atraşi de priveliştea atâtor tinere negrese îmbrăcate în rochii albe de bal. Unul dintre spectatorii ad-hoc, un bărbat în costum gri şi pantofi maro atrăgea atenţia asupra lăzilor cu vin şi băuturi spirtoase care tocmai erau descărcate în celălalt capăt al sălii.

— Nu vă lăsaţi păcăliţi de aparenţe, spunea el cu un aer cunoscător. Negrii beau whiskey de calitate mai bună decât albii. Dewar's, Johnnie Walker, Seagram's, Hennessy. Numai mărci scumpe. Am şi o explicaţie pentru asta.
Omul şi-a cuprins în palmă cotul mâinii celeilalte, în care ţinea o pipă. S-a rotit pe călcâie aruncând priviri în dreapta şi în stânga, să fie sigur că cei din imediata lui apropiere îl ascultă. A lansat apoi o teorie foarte bizară:
— Vă aduceţi aminte când sportivii negri au câştigat o grămadă de medalii la Jocurile Olimpice din Ciudad de Mexico şi au ridicat pumnii făcând semnul de salut al mişcării black power ? Ei bine, atunci au început negrii din Savannah să bea scotch Dewar's, gin Seagram's şi vodcă Smirnoff. Dacă vă uitaţi la sticlele acelea o să vedeţi că toate etichetele au imprimate tot felul de medalii. Negrii au început de atunci să se identifice cu medaliile din cauza Jocurilor Olimpice şi de aceea au cumpărat mărcile acelea. Tot cam pe atunci au început să bea şi coniac Hennessy. Eticheta de pe sticlă arăta o mână care ţine un buzdugan - ceva ce aducea cu salutul black power. Johnnie Walker înfăţişează un bărbat cu pantaloni de călărie şi un joben, ce reprezintă „traiul bun". Totul are legătură cu simbolul de pe etichetă. Cel mai bun exemplu s-a văzut în perioada în care a început desegregarea în şcoli. Atunci negrii au început să bea scotch marca Teacher's, care are pe etichetă un profesor cu tocă pe cap. Se iau după simbol, vedeţi ? Cel puţin aşa cred eu.
Pe la ora nouă, vastul hol al hotelului Hyatt a început să se umple de invitaţii sosiţi la bal. O scară rulantă lungă şi destul de abruptă transporta un impozant flux de bărbaţi şi femei de culoare, cu toţii îmbrăcaţi în haine de gală, pe deasupra copacilor şi a altor plante din ghivecele aflate în hol, la etajul superior, unde se afla sala de festivităţi. în sală, un cvartet de coarde interpreta muzică de cameră în timp ce patru sute de invitaţi îşi căutau locurile la mesele din jurul ringului de dans. La una dintre mese, invitaţii, ştiind că nu se va servi cina, îşi aduseseră nişte gustări la pachet, pe care

au început să le mănânce imediat ce s-au stins luminile. Preşedintele secţiei absolvenţi a organizaţiei Alpha Phi Alpha a păşit pe scenă îmbrăcat în culorile frăţiei: frac negru cu auriu, cămaşă aurie şi papion auriu. Le-a urat bun-venit invitaţilor şi a cerut să înceapă ceremonia. Cvartetul a început din nou să cânte muzică de acompaniament, o doamnă, din rândul Alphabettelor, desigur, a luat microfonul şi a citit numele primei debutante. Aceasta, însoţită de tatăl ei, a mers până la un mic podium, a urcat treptele, s-a întors spre public şi a făcut o reverenţă. Gazda spectacolului a anunţat şi numele părinţilor fetei, liceul pe care îl absolvise, universitatea la care studia şi specialitatea. Apoi însoţitorul s-a apropiat de platformă, a luat-o de mână şi a condus-o până jos, pe scenă, în timp ce prezentatoarea anunţa numele lui, al părinţilor, numele universităţii la care era înmatriculat şi specialitatea. Una după alta, toate debutantele au fost prezentate în acest fel, împreună cu însoţitorii lor. Fiecare tânără ţinea în mână un buchet de flori galbene presărate cu beculeţe care clipeau, alimentate de la o baterie din interiorul buchetului, însoţitorii purtau papion negru, cămaşă cu guler înalt, frac şi mănuşi albe. îşi ţineau mâna stângă la spate, cu palma deschisă spre exterior.

La încheierea prezentărilor, debutantele şi însoţitorii s-au poziţionat unul în faţa celuilalt pe două rânduri lungi care ocupau întregul ring de dans. Pentru o clipă, sala s-a cufundat în linişte; apoi cvartetul a început din nou să cânte. La unison, însoţitorii au făcut o plecăciune, iar debutantele o reverenţă, mângâind podeaua cu rochiile lor, ca un uriaş şi înspumat val de dantelă şi volănaşe albe. Perechile s-au luat apoi de mână şi au făcut câţiva paşi graţioşi în faţă dansând un menuet ritmat, pe acordurile din Don Giovanni. Sala părea să se ridice şi să coboare la fiecare pas armonios executat de cele douăzeci şi cinci de perechi; parcă patinau pe gheaţă. Publicul era extaziat. Femeile îşi ţineau respiraţia, bărbaţii erau muţi de uimire. La masa de onoare, doctorul Collier zâmbea cu gura până la urechi, bucuria lui fiind împărtăşită de toţi cei prezenţi.

După încheierea menuetului, debutantele au dansat două valsuri, mai întâi cu taţii lor, apoi cu însoţitorii. După aceea, cvartetul de coarde şi-a strâns instrumentele şi a plecat, în locul său venind formaţia Bobby Lewis care urma să cânte muzică de dans.
Domnul Collier mă aşezase la o masă cu câţiva Alpha şi soţiile lor. După superbul menuet, chipurile membrilor frăţiei străluceau de mândrie. Una dintre doamne a menţionat că organizaţia locală a Clubului Links, cea mai puternică şi mai prestigioasă organizaţie civică a femeilor de culoare din Statele Unite, îşi exprimase dorinţa de a prelua organizarea balului debutantelor, aşa cum făcuse în Atlanta şi în alte oraşe. Dar societatea Alpha nu avea de gând să renunţe la acest eveniment.
— Şi AKA vrea să sponsorizeze balul, a spus o altă femeie referindu-se la Alpha Kappa Alpha, societatea absolventelor şi a studentelor.
Cu toate că doamna respectivă, ca soţie de membru Alpha, era una din Alphabette, făcea parte şi din AKA şi era clar că nutrea sentimente contradictorii în această privinţă.
— Este o luptă veche, a spus. Noi, femeile, credem că pregătirea debutantelor ar trebui să fie responsabilitatea noastră. Nu trebuie să cadă în sarcina unei frăţii a bărbaţilor.
Cei trei alpha prezenţi la masă au râs amuzaţi.
— Dacă renunţăm la organizarea balului, ne pierdem statutul. Nu putem face asta.
Femeile au schimbat priviri în tăcere. Una dintre ele a schimbat brusc subiectul.
— Vai, ce rochie frumoasă! a exclamat ea cu privirea îndreptată spre cealaltă parte a sălii.
M-am întors şi eu să mă uit în direcţia respectivă. O negresă elegantă stătea la intrarea în sală, scrutând încăperea căutând parcă pe cineva. Purta o rochie de seară de culoare bleumarin, mulată, cu o masă compactă de strasuri ce străluceau în jurul decolteului. M-am întors cu privirea la masă, dar ceva în legătură cu persoana de la intrare - ceva legat de strasurile pe care le purta şi aerul de superioritate cu care

îşi ţinea capul sus - m-a făcut să mă mai uit o dată la ea. Evident, era Chablis.
In momentul în care am văzut-o m-a văzut şi ea pe mine. A tras aer în piept, şi-a mai ridicat puţin bărbia şi a început să vină ţintă spre mine cu paşi exagerat de maiestuoşi. Mă fixa cu privirea şi îşi adunase buzele într-un botic ca al manechinelor care pozează pentru revistă. Juca rolul lui Lady Chablis, Marea împărătească din Savannah. Mulţimea se dădea la o parte din calea ei şi toţi ochii erau aţintiţi asupră-i. Am simţit brusc cum îmi zvâcnesc tâmplele, iar urechile au început să-mi ţiuie. Când a ajuns la mai puţin de cinci paşi de mine, a ridicat un braţ subţirel, îmbrăcat în mănuşă. în acea clipă parcă o vedeam pe celebra doamnă-cu-coasa ridicându-şi arma tăioasă, gata să mă lovească. în ultimul moment s-a întors spre dreapta şi l-a apucat de braţ pe un tânăr musculos care stătea în picioare chiar lângă scaunul meu.
— Tinere, vrei să ajuţi o domnişoară aflată la ananghie ? l-a întrebat uitându-se mieros în ochii lui. Sunt într-o mare încurcătură.
Faţa tânărului s-a topit într-un zâmbet frumos.
— Pot încerca, doamnă, i-a spus. Ce problemă aveţi ?
Chablis şi-a întors puţin umerii ca să mă vadă în timp ce vorbea.
— Sunt singură aici, a spus. Nu am nici cea mai vagă idee cine m-a invitat. Serios. Secretara mea a preluat informaţia şi a notat-o pe un bileţel, dar eu l-am uitat în limuzină şi am dat liber şoferului. Nu se întoarce mai devreme de miezul nopţii.
Chablis şi-a încolăcit mâinile în jurul bicepsului acelui tânăr.
— Şi ştii cum e cu noi, doamnele, a gângurit ea. Nu trebuie să rămânem niciodată singure. Aşa ceva nu e permis. Trebuie să avem tot timpul un bărbat lângă noi.
— înţeleg, doamnă, a spus el.
— Aşa că sper că vei sta pe lângă mine până îl găsesc pe cel care m-a invitat. Şi poţi să încetezi să-mi mai spui „doamnă". Pe mine mă cheamă Chablis. Pe tine cum te cheamă?

— Philip. Sunt aici în calitate de însoţitor.
— Uuuuuh, puiule! însoţitor! Adică lucrezi la vreo firmă din aia, cu servicii speciale pentru doamne ?
— Nu, nu, a răspuns tânărul. Ştiţi, toate debutantele au însoţitori. Eu sunt aici cu o debutantă.
— A, înţeleg. Care-i debutanta ta ?
— E acolo, în grupul acela. E sora mea.
Peste măsură de surprinsă, Chablis s-a dat cu un pas înapoi.
— Copile, cred că glumeşti! Vrei să spui că o faci cu soră-ta ?
— Nu, nu, a zis Philip. Ai înţeles greşit. Gregory - prietenul soră-mii - a refuzat să participe la chestia asta. A zis „Nici gând. Nu vin eu la balul ăsta!" Aşa că m-au strâns pe mine cu uşa şi a trebuit să vin. Aşa merge uneori treaba.
— A, acum am înţeles, tu doar îi ţii locul, nu ? Deci tu n-ai venit cu nici o prietenă în seara asta, nu-i aşa ?
Zicând acestea, Chablis s-a tras mai aproape de el şi l-a mângâiat uşor pe braţ.
— Cam aşa ceva, i-a răspuns Philip.
— Mai spune-mi ceva, puiule. Ai cumva o armă la tine ?
— O armă ? Nuu, n-am eu treabă cu armele.
— Foarte bine. Nici nu credeam că eşti genu' de tip care poartă armă la el. Numai că, vezi tu, am ieşit o dată în oraş cu un domn de familie foarte bună, care, până la urmă, m-a ameninţat cu pistolul la tâmplă. De atunci întreb mereu.
— Nu cred că vei găsi la cineva arme în sala asta, a spus Philip. Toţi cei de aici sunt oameni de treabă, care respectă legea.
— Tu n-ai fost arestat niciodată ? Nici măcar o dată ?
— Păi... a zâmbit Philip puţin încurcat. Mi s-a întâmplat o dată, să zicem.
— Ooooo! Spune-mi, spune-mi! Pentru ce te-au arestat ? Droguri ? Iarbă ? Că pur şi simplu îmi arde buza după...
— Nuuu, n-a fost mare lucru. într-o seară, am băut ceva mai mult cu câţiva prieteni şi, în fine, am tulburat puţin liniştea publică...
— Ooooo, sunt convinsă! Pun pariu că puteai să tulburi rău de tot liniştea aia dacă-ţi puneai mintea cu ea. Acum

înţeleg şi io.
Chablis s-a scuturat de plăcere în timp ce îi masa braţul lui Philip.
— Ia uite! i-a spus. Vine maica stareţă spre noi!
— E sora mea, a spus Philip.
Chablis a eliberat puţin braţul lui Philip din strânsoare în timp ce o debutantă înaltă, îmbrăcată în rochie de dantelă, se apropia de ei.
— Chablis, ea e sora mea, LaVella. LaVella, ea e Chablis.
LaVella avea părul buclat, până la umeri.
Chablis i-a întins mâna.
— Tocmai ce vorbeam despre tine, a spus. Aud că mergi la facultate.
— Da, sunt în anul întâi la Savannah State, a spus LaVella cu un zâmbet plin de vioiciune. La electrotehnică.
— Nu mai spune! Electrotehnică! Ştii, dragă, aş fi vrut şi eu să mă pricep la electrotehnică. Săptămâna trecută mi s-a stricat televizorul chiar în timp ce mă uitam la Tânăr şi nelinişti şi singura chestie care am putut s-o fac a fost să-i dau un pumn. Asta m-a ajutat din părţi. Normal, eu n-am fost niciodată la facultate. Am avut numai preceptori, de la grădiniţă în sus. Totuşi, nu mai contează acum. Lucrez în showbiz şi merg tot timpul în turnee.
— O! a exclamat LaVella. Cred că e superb. Să poţi călă-tori în atâtea locuri!
— Chestia cu călătoriile e şi ea un avantaj, a spus Chablis. Vezi poşeta asta ?
Chablis i-a arătat poşeta ei cu mărgeluţe, care sclipea în lumină.
— Am luat-o de la Londra.
— O, ce frumoasă e! a spus LaVella.
— Iar pantofii sunt cumpăraţi din Roma. Şi... stai să văd... mănuşile sunt din Paris, iar rochia e din New York.
— Uau! a exclamat LaVella. Toate ţi-am admirat rochia. E superbă!
— Ei bine, draga mea, şi tu poţi avea haine ca ale mele, dacă ştii să joci tare.

— Şi eu cred că ar fi mai bine dacă aş începe chiar de-acum să-mi pun ceva bani deoparte, a spus LaVella.
— O, nu! Nu-nu! a spus Chablis dând din deget. Nu aşa se procedează. Niciodată să nu-ţi cheltuieşti bănuţii munciţi de tine pe haine şi accesorii. Trebuie să faci rost de un bărbat care să-ţi cumpere tot ce vrei tu.
Chablis l-a luat din nou pe Philip de braţ.
— Trebuie să stai puţin de vorbă cu prietenul ăla al tău, cum îl cheamă ? Gregory! Ala care nu a vrut să vină cu tine la bal. Trebuie să-i spui lui Gregory să se pregătească şi să se caute bine de ceva bănuţi ca să-ţi cumpere rochii şi alte alea.
— Pot să încerc, dar nu cred că va merge, a spus LaVella cu tristeţe în glas.
— Atunci, cred că va trebui să faci rost de toate căcaturile astea aşa cum am făcut şi eu, a spus Chablis. Furând din magazine.
înainte ca LaVella să apuce să-i răspundă, Chablis l-a luat pe Philip de braţ şi l-a condus spre ringul de dans.
— Scuză-ne, Domnişoară Sculă, a spus Chablis, eu şi Philip ne ducem să tulburăm puţin liniştea publică.
Primul meu gând a fost să o şterg imediat de acolo, înainte ca Chablis să apuce să le facă cunoscut celor de faţă că eu eram mai mult sau mai puţin responsabil de prezenţa ei acolo. Pe faţă i se lăţise un rânjet diavolesc. Era în culmea gloriei. în toiul dansului s-a lipit de Philip. Se mişcau acum ca un singur trup, nu atât dansând, cât răsucindu-se după ritmul muzicii. Strasurile de pe rochia lui Chablis sclipeau şi îi proiectau lumina pe chip. Am recunoscut acel obiect vestimentar ca fiind rochia la care-i trăsesem fermoarul în culisele localului Pickup, rochia ei cu spatele gol. Din când în când, şliţul se desfăcea, scoţând la iveală câte un picior întreg, cu tot cu coapsă şi fesă.
Până în acel moment, prostelile lui Chablis rămăseseră neobservate, dar îmi era greu să cred că vor rămâne aşa prea mult timp, luând în considerare figurile pe care le executa acum în ringul de dans, lăsându-se mult pe spate, ţopăind şi dând din şolduri. M-am ridicat de pe scaun şi m-am

îndreptat spre uşă, dar drumul mi-a fost blocat de doctorul Collier, aflat în mare formă.
— V-am găsit! mi-a spus. V-am căutat peste tot! Ce părere aveţi despre menuet ?
— A fost extraordinar! i-am răspuns. Şi vreau să vă mulţumesc încă o dată pentru invitaţie. A fost foarte frumos din partea dumneavoastră. M-am simţit minunat...
Domnul Collier mă ţinea strâns de braţ şi se uita prin sală căutând pe cineva.
— Vreau să vă prezint celui care i-a învăţat pe tineri să danseze menuet. Este şeful Catedrei de sport de la Savannah State College. John Myles. El i-a învăţat şi valsul. Nu-l văd acum, dar nu-i nimic... îl găsim noi puţin mai târziu.
Aveam acum şansa de a mă furişa din sala de festivităţi şi de a-mi supăra astfel gazda, sau puteam să rămân şi să fiu implicat în deznodământul inevitabil al farsei jucate de Chablis. M-am retras strategic la barul aflat cel mai aproape de uşă pentru a medita la ce aveam de făcut. De acolo vedeam bine atât ringul de dans cât şi ieşirea. Am cerut un pahar de whisky. Dublu.
— Iar eu vreau un lichior de mere! a spus Chablis, apărută ca din senin lângă mine.
Gâfâia şi îşi tampona faţa cu un şerveţel.
— Ce s-a întâmplat cu prietenul tău Philip ?
— S-a băgat soră-sa între noi, a răspuns ea cu o privire foarte dezgustată. Dar nu-i nimic, dragă. O să i-o plătesc eu. Şi, oricum, nu m-a stresat prea tare. Păpuşa a luat în vizor alţi băieţi acum. Se duce peste ei imediat ce-şi umple burtica cu ceva tărie. Stai să vezi!
Barmanul i-a pus un păhărel de rachiu dinainte, pe tejghea. Chablis l-a băut pe tot dintr-o înghiţitură şi a tuşit, îi străluceau ochii. S-a uitat la ringul de dans şi a rânjit lacom.
— Un, doi, trei... Ia, te rog, pe cine vrei! Nu aşa se spunea la jocul ăla ? Am spus bine ? Da ? Hei, domnu' şofer, mă auzi?
— Iartă-mă, Chablis, dar cred că ai un tupeu fantastic să dai buzna aici, i-am spus.

— Ooooo, te-am enervat, scumpule! Eşti drăguţ când te înfurii, puiule. Dar, vezi tu, Păpuşa avea chef să se dea puţin în spectacol în seara asta. Şi, momentan, ăsta e cel mai spectaculos loc din Savannah. De aceea a venit aici.
— Bine, bine, hai să nu ne certăm, i-am spus. Nu intenţionez să le aduc vreun afront acestor oameni, iar dacă ai de gând să te mai ţii de glume din astea, ţi-aş fi recunoscător dacă ai sta cât mai departe de mine. Sau şi mai bine, de ce nu pleci chiar acum ? înainte ca lucrurile să o ia razna. Te-ai distrat deja. Ce rost are să strici totul ?
— Păi distracţia de-abia acum începe, iubire!
— în cazul ăsta să ştii că mie mi-a ajuns, am spus. Plec.
— Ba nu pleci nicăieri, puiule. Dacă pleci acum, îţi promit că te pomenesc aici de o să audă toţi de numele tău. O să ţip şi o să mă dau în spectacol. Mă duc la bătrânul ăla cu cămaşă albastră cu dantelă, ăla cu care stăteai de vorbă mai devreme, şi îi spun că tu m-ai adus aici, că sunt borţoasă cu tine şi că ai plecat şi m-ai lăsat baltă cu copil cu tot.
Am simţit cum mi se zburleşte părul. Cunoşteam prea bine înclinaţiile lui Chablis pentru dramă pentru a nu ţine cont de ameninţarea ei. A zâmbit şi s-a dat mai aproape de mine.
— Aşa meriţi că nu m-ai luat cu tine la bal, a mai spus Chablis. Dar, dacă eşti cuminte, îţi promit că n-o să spun nimic.
— Te rog numai să te porţi frumos, i-am spus.
— O să încerc, scumpule, dar nu-mi va fi uşor. Când mă aflu în preajma mulatrilor ăstora cu pielea aproape albă, devin foarte nervoasă. Mă înţelegi ? Şi locul ăsta e înţesat de oameni din ăştia. Uită-te şi tu în jur!
Chablis s-a rezemat într-un cot şi a luat la ochi mulţimea, plimbându-şi privirea de la un capăt la altul al sălii.
— Ce vezi tu aici e lumea bună a negrilor, a spus ea. Iar acum ştii şi tu marele secret al negrilor din lumea bună: cu cât ai pielea mai albă, cu atât urci mai sus pe scara socială.
— Dar nu toate debutantele au pielea deschisă la culoare, am protestat eu. Mie mi se pare că formează un grup foarte eterogen din punctul ăsta de vedere.

— Pot să fie debutante indiferent de culoarea pielii, a spus Chablis, dar tot nu contează. Numai fetele cu tenul deschis vor ajunge neveste de negri bogaţi. Asta ca ei să-şi poată arăta statutul social. Putem fi noi mândri că suntem negri cât vrem, da' tot trebuie să fii cât mai alb dacă vrei să te descurci în lume, în caz că nu ştiai. N-am nimica cu negrii ăştia mai palizi. N-au nici o vină pentru culoarea lor, dar au tendinţa să se adune într-un grup al lor. O să-i vezi dacă te duci la Biserica episcopaliană St. Matthew de pe West Broad Street. Aia-i biserica de fiţe a negrilor din Savannah. Se zice că au un pieptene la intrare şi că nu te lasă înăuntru dacă nu poţi să-ţi treci pieptenele prin păr fără să-i rupi dinţii. In biserică, oamenii cu pielea aproape albă stau în rândurile din faţă, iar cei cu pielea mai închisă stau în spate. Chiar aşa, dragă. Cum era şi în autobuze pe vremuri. Vezi tu, când e vorba de prejudecăţi, negrii nu-s mai breji ca albii. Crede-mă. Nu-i mare lucru, dar, când văd că negrii încep să se poarte ca albii, simt cum mă transform într-o cioroaică a dracului de rea.
Pe chipul lui Chablis a apărut un zâmbet şiret. Mi-a aruncat o privire seducătoare peste umăr.
— Ai grijă cum te porţi, i-am spus.
Chablis a mai cerut un păhărel de lichior de mere şi l-a băut şi pe acesta dintr-o înghiţitură.
— Gata cu vorbăria, puiule. E timpul ca Păpuşa să se joace puţin cu băieţii ăia.
Chablis s-a îndreptat tiptil spre ringul de dans şi a bătut-o uşor pe umăr pe prima debutantă care i-a ieşit în cale. După ce a schimbat amabilităţi cu debutanta, aceasta a părăsit ringul, iar câteva clipe mai târziu Chablis se lipea de pieptul noului ei partener de dans. Ceva mai relaxat acum datorită băuturii, m-am hotărât să rămân la bal şi să privesc în continuare spectacolul. Cinci minute mai târziu Chablis s-a despărţit de partenerul ei de dans şi s-a băgat peste încă un cuplu. A continuat aşa preţ de încă o jumătate de oră, plimbându-se prin toată sala şi lipindu-se de cei mai arătoşi dintre tineri. Avea totuşi grijă să menajeze cumva sentimentele debutantelor. „Superbărochie!" spunea ea ca să

intre în vorbă cu debutanta şi cu însoţitorul ei. Chablis îşi mişca buzele la fel de repede ca şi corpul. Acum şuşotea cu partenerii de dans, pentru ca, peste câteva clipe, să stea la o bârfă cu fetele.
La ora unu, dansul a luat sfârşit şi s-a adus mâncarea pentru micul dejun. Chablis şi-a umplut farfuria cu ouă şi cârnaţi şi apoi, când oamenii au început să se aşeze la locurile lor, s-a plimbat puţin prin sală căutând o masă la care să stea. Curând am observat că venea spre noi. A înhăţat din mers un scaun liber de la masa alăturată şi l-a târât până la a noastră, unde l-a înghesuit între cele două doamne care stăteau în faţa mea. Politicoase, acestea i-au făcut imediat loc.
— Vai, scuze, a spus Chablis. Pot să stau şi eu aici ?
— Sigur că da, a răspuns una dintre doamne. Trebuie să vă mărturisesc că nu mi-am putut dezlipi ochii toată noaptea de la rochia superbă pe care o purtaţi. Vă face să arătaţi ca o vedetă de cinema.
— Mulţumesc, a spus Chablis în timp ce se aşeza pe scaun. De fapt, port destul de des rochia asta pe scenă.
— A, lucraţi la teatru ? a întrebat femeia.
— Da, sunt actriţă, a răspuns Chablis.
— Fascinant! Ce roluri jucaţi ?
— Shakespeare. Broadway. Playback. Locuiesc momentan în Atlanta, dar, în seara asta, am venit în Savannah pentru a o vedea pe verişoara mea ca debutantă.
— Vai, ce drăguţ ! a spus femeia. Care dintre ele este verişoara dumneavoastră ?
— LaVella.
— Ooo, LaVella e o fată aşa drăguţă ! Nu, Charlotte ?
— A, sigur, a spus cealaltă femeie încuviinţând din cap şi zâmbind larg.
— Aşa zic şi eu, a spus Chablis cu o voce mieroasă. întotdeauna şi-a dorit să fie debutantă. De când o ştiu.
Chablis îşi mânca porţia cu multă afectare, ţinându-şi ambele degete mici ridicate.
— Ce frumos ! a spus femeia. LaVella este o fată atât de sensibilă şi drăguţă. Şi foarte inteligentă !

— Asta şi-a dorit ea dintotdeauna, a continuat Chablis. Când eram mici vorbeam tot timpul despre cum o să ajungem noi debutante. îmi pare aşa de bine că a ajuns ce şi-a dorit. Se temea totuşi că n-o să reuşească.
— Vă pot spune că LaVella nu trebuia să-şi facă nici o grijă, a spus femeia. Este o domnişoară foarte stilată.
— Ea îşi făcea griji, oricum. îmi zicea „Vai, Chablis, n-o să reuşesc niciodată. Ştiu că nu voi reuşi". Iar eu îi spuneam „Ascultă-mă pe mine, fată! N-ai de ce să-ţi faci griji. Păi dacă Vanessa Williams poate să ajungă Miss America cu toate verificările pe care le fac ăia de la concursul Miss America, tu n-ai de ce să-ţi faci probleme cu amărâtul ăla de juriu pentru debutante din târguşorul ăla prăfuit care este Savannah".
Cele două venerabile doamne au schimbat priviri între ele.
— „în plus", i-am zis, „LaVella, dragă, tu te ţii de curvăsăreală numai când vii în Atlanta. Aia din Savannah habar nu au."
Fără să scoată un cuvânt, cele două femei se holbau la Chablis, care continua să mănânce tacticos micul dejun şi turuia întruna.
— Şi eu mi-am dorit să fiu debutantă, a continuat ea. Da, da, mi-am dorit foarte mult să fiu debutantă. Dar, cum i-am zis şi verişoarei LaVella, „dacă tot e să ajung debutantă, atunci măcar să fiu una adevărată. Să particip ca debutantă la balul Cotillion. Vorbesc serios".
Pe una din femei a apucat-o tuşea; cealaltă a întors capul de la masă şi a început să arunce priviri disperate în depărtări, ca un naufragiat care cercetează orizontul în căutarea navei salvatoare.
— „Sigur, LaVella, dragă", i-am zis, „balul Alpha este foarte frumos şi plin de strălucire. Să nu mă-nţelegi greşit! Dar, draga mea", i-am zis, „ce-o să faci tu în vara asta după ce termini şcoala ? Ai ? O să lucrezi la Burger King pe West Broad Street. Aşa-i ? Ei bine, dragă, debutantele de la balul Cotillion nu lucrează la Burger King. Nici pomeneală! Pleacă vara cu bicicletele în excursii în Franţa şi în Anglia. Serios vorbesc! Pleacă la Washington şi încep să lucreze în biroul

vreunui senator care se întâmplă să fie prieten de familie cu părinţii ei. Se plimbă cu iahtul pe mare. Se duc cu avionul în tot felul de staţiuni şi stau cu burta la soare toată vara. Asta fac. Şi asta vreau şi eu să fac ca debutantă."
Chablis se prefăcea că nu observă stânjeneala pe care le-o provoca bietelor doamne. Mi-a aruncat o privire fugară, ţuguindu-şi buzele. Apoi, i-a dat înainte.
— Aşa că i-am spus: „Poţi să râzi cât vrei, fato. Dar ştii că, dacă vreau, pot să fiu debutantă la balul Cotillion. Pentru că mă pricep foarte bine să mă dau drept orice. Pot să fiu orice vreau, şi dacă vreau să fiu o fată albă şi putred de bogată, să ştii că asta voi fi. Dumnezeu mi-e martor că sunt deja pe drumul cel bun. Am o grămadă de gagii blonzi la picioarele mele, dragă, şi m-am pus deja pe treabă ca să-mi fac un copil alb".
Femeile s-au uitat la mine cu adâncă tristeţe, jenate că eu - singurul alb din sala aceea - eram nevoit să aud aşa ceva. Dintr-odată mi se părea că se făcuse foarte cald acolo. Cu siguranţă, eram roşu ca racul. Brusc, Chablis a lăsat jos furculiţa şi cuţitul.
— Vai de mine! a spus. Cât e ceasul ?
A luat mâna femeii de lângă ea şi s-a uitat la ceas.
— Unu şi jumătate! Mă aşteaptă şoferul de la ora două-sprezece.
S-a mai uitat o dată în treacăt prin sală, apoi şi-a împins scaunul şi s-a ridicat.
— Mi-a părut bine că ne-am întâlnit. Trebuie să-mi iau la revedere de la nişte persoane. Doamnelor, dacă îl vedeţi cumva pe şoferul meu, spuneţi-i vă rog că mai stau puţin pe-aici şi să nu plece fără mine. Spuneţi-i că o să-l luăm cu noi pe vărul meu, Philip. Spuneţi-i că Philip şi cu mine n-am terminat de tulburat liniştea publică. Va înţelege el ce înseamnă asta.
— Da, sigur... a murmurat una dintre doamne.
— Şi nu vă va fi deloc greu să vă daţi seama care-i şoferul meu, a adăugat Chablis aruncând o privire spre mine. E alb.
Zicând acestea a mai făcut un tur de sală, trecând de la

o masă la alta şi lăsându-le câtorva băieţi numărul ei de telefon. M-am gândit că acum era momentul să plec de acolo. Repede. Mi-am luat rămas-bun de la persoanele lângă care stătusem la masă şi m-am îndreptat spre uşă, ţinându-mă cât mai departe de ochii lui Chablis. Ştiam că, dacă m-ar fi văzut, m-ar fi târât în cine ştie ce poznă pe care o punea la cale. M-am dus la doctorul Collier şi i-am mulţumit în grabă pentru invitaţie. Domnul Collier nu a sesizat faptul că mă grăbeam şi mi l-a prezentat pe domnul de lângă el, cel care le învăţase pe debutante să danseze menuet. Am zâmbit şi am îngăimat câteva amabilităţi, dar nu auzeam mare lucru din ce spuneau; eram prea ocupat cu detectarea semnelor ce puteau anunţa prezenţa lui Chablis. Când în sfârşit am reuşit să mă despart de ce doi, m-am retras, m-am furişat pe lângă bar, m-am strecurat prin uşa sălii şi am coborât în goană pe scara rulantă, sărind câte două trepte o dată. Am reuşit să traversez holul fără incidente, am ieşit ca o vijelie din hotel şi m-am trezit deodată în liniştea nopţii ceţoase în care era cufundată Bay Street.

Capitolul 25

Despre ce vorbeşte tot oraşul

Pe la mijlocul celui de-al doilea an petrecut de Jim Williams la închisoare, Savannah aproape uitase de el. Oamenii îşi găsiseră alte subiecte de discuţie. De exemplu, se vorbea foarte mult despre experienţa divină de care se pare că avusese parte George Mercer al III-lea.

George Mercer al III-lea era un bine-cunoscut om de afaceri şi nepotul regretatului cantautor Johnny Mercer. într-o seară, domnul Mercer tocmai pleca de acasă din Ardsley Park ca să ajungă la o petrecere la care fusese invitat, când, deodată, şi-a dat seamă că îşi uitase cheile de la maşină. S-a întors în casă după ele. în holul de la intrare a auzit o voce care i-a spus răspicat:

— George, bei prea mult!

Domnul Mercer s-a uitat în jur, dar holul era pustiu.

— Cine eşti ? Unde eşti ? a întrebat.

— Sunt Domnul Dumnezeul tău, i-a răspuns vocea. Şi

sunt pretutindeni.
— Ştiu că beau mai mult decât ar trebui, a spus domnul Mercer, dar de unde ştiu eu că eşti chiar Dumnezeu ? Dacă eşti într-adevăr Dumnezeu, arată-mi. Arată-mi chiar acum. Dacă îmi poţi dovedi că eşti Dumnezeu, nu voi mai bea niciodată.
Deodată, domnul Mercer a simţit că se ridică în aer. Sus, deasupra casei sale. Deasupra străzii pe care locuia. Se înălţase atât de sus, încât vedea întreg oraşul - pieţele din centru, fluviul, Insula Tybee şi Hilton Head. Iar vocea a spus:
— Ţi-am dovedit că sunt Dumnezeu ?
Domnul Mercer şi-a declarat în acel moment credinţa, iar Domnul l-a adus înapoi, în holul de la intrare. După această întâmplare, George Mercer al III-lea nu a mai pus gura pe băutură.
Chiar şi cei care puneau la îndoială adevărul acestei povestiri erau nevoiţi să recunoască faptul că, cel puţin la nivel spiritual, se întâmpla ceva foarte ciudat cu înalta societate din Savannah. Cum altfel se puteau explica slujbele carismatice1 ţinute în fiecare noapte de joi la Biserica episcopaliană a lui Christos ? Biserica aceasta era cel mai vechi şi mai conservator lăcaş de cult din Savannah. A fost biserica-mamă a coloniei Georgia, unde, în 1736, John Wesley a slujit ca preot paroh. Acum, carismaticii reuşiseră literalmente să pună piciorul în biserică şi se întâlneau în fiecare noapte de joi la subsolul clădirii, unde bolboroseau în limbi închipuite, zdrăngăneau la chitară, loveau tamburinele şi îşi scuturau braţele în aer ori de câte ori se simţeau cuprinşi de duh. Membrii mai conservatori ai parohiei erau îngroziţi; unii pur şi simplu refuzau să creadă că se întâmpla aşa ceva în biserica lor.
Chestiunile de ordin spiritual nu reprezentau totuşi singura preocupare a locuitorilor. Oamenii se arătau interesaţi şi de starea economică a oraşului. Renaşterea economică a zonei trecuse, iar acum începuse declinul. Oraşul părea mai izolat ca niciodată. Marile companii din Nord se mutau acum în Sud, dar, de regulă, căutau să se stabilească în Atlanta,

Jacksonville şi Charleston, nu în Savannah. După o creş-
tere constantă în ultimii douăzeci de ani, valoarea proprie-
tăţilor imobiliare din centru începea să scadă. Magazinele
1 Mişcarea carismatică - mişcare creştină americană, de inspiraţie penticostală, din sânul bisericilor catolică şi ortodoxă şi al vechilor culte protestante, datând din a doua jumătate a secolului XX, ai cărei adepţi susţin importanţa trăirii de către omul societăţii moderne a harurilor (charis, gr. - bar) menţionate în Noul Testament - miracole, profeţii, vindecări, „darul limbilor" ş.a.
părăseau Broughton Street şi se mutau spre Mall şi în zona
de sud a oraşului. Şi, mai grav, se părea că cea mai importantă
sursă de venit la bugetul local — transportul naval - era pe
punctul de a fi sugrumată tocmai de vechiul pod Talmadge.
Acesta nu era suficient de înalt pentru a le permite uriaşelor
vase comerciale să treacă pe sub el pentru a ajunge la docurile
aflate în amonte, pe malul fluviului. Câteva nave de trans-
port de dimensiuni medii îşi pierduseră deja antenele de
radar când trecuseră pe sub pod, iar autorităţile portuare
se temeau că, foarte curând, o întreagă punte de la pupa avea
să fie retezată de vechiul pod. Desigur, înainte ca această
catastrofă să se producă, cea mai mare parte a navelor ar fi
abandonat deja Savannah, îndreptându-se spre alte porturi.
Această ameninţare la adresa economiei oraşului şi a Statului
Georgia era destul de serioasă pentru a determina guvernul
local să ceară fonduri federale pentru a construi un nou pod.
După o perioadă de negocieri intense, s-au alocat banii şi
un potenţial pericol a fost anihilat. Temerile legate de vechiul
pod au fost înlocuite de curiozitatea în legătură cu felul în
care va arăta podul cel nou.
Cu astfel de probleme la ordinea zilei, oamenilor le rămâ-
nea prea puţin timp să se mai gândească şi la Jim Williams.
— La urma urmei, ofta Millicent Mooreland, ce ne mai
rămâne de spus decât „Bietul Jim!"
într-adevăr, o problemă mai presantă era aceea legată de
apariţia ca din senin a unui mesaj scris cu grafitti pe zidurile
clădirilor din centru, pe trotuare şi pe coşurile de gunoi. Mesa-
jul JENNIFER CEA PROFUND TULBURATĂ, fusese mâzgălit

în grabă, la disperare, ceea ce îi făcea pe locuitori să-şi închipuie că o alienată mintal cutreiera străzile oraşului, gata să-şi facă rău sieşi sau altora. După o lună de trăit cu frica în sân, timp în care oamenii s-au baricadat noaptea în case, s-a aflat că „Jennifer cea profund tulburată" era de fapt un grup rock format din patru studenţi cu părul verde de la Colegiul de Artă şi Design din Savannah. Dezlegarea misterului a liniştit opinia publică, dar nu a îmbunătăţit cu nimic imaginea destul de proastă pe care o avea respectiva instituţie de învăţământ în Savannah.

Savannah College of Art and Design - pe scurt SCAD - îşi deschisese pentru prima dată porţile în 1979, bucurându-se de simpatia întregului oraş. Instituţia a preluat atunci clădirea din Madison Square în care funcţionase cândva Comandamentul Gărzii Naţionale, a renovat-o şi a transformat birourile în săli de clasă şi ateliere pentru şaptezeci şi unu de studenţi. Peste doi ani, colegiul avea deja trei sute de studenţi, cumpărase şi restaurase alte câteva clădiri vechi şi abandonate - depozite, şcoli, chiar şi o închisoare. Tânărul preşedinte al colegiului, Richard Rowan, a anunţat că numărul studenţilor va creşte la două mii.

Locuitorii din centrul oraşului nu au fost prea încântaţi la auzul acestei veşti. Deşi studenţii contribuiseră întru câtva la creşterea economică şi însufleţiseră prin prezenţa lor străzile care altminteri ar fi rămas pustii, în ochii multora ei deveneau o pată pe obrazul oraşului din cauza părului vopsit verde, a hainelor ciudate, a skateboard-urilor şi a obiceiului de a asculta muzică la maxim până noaptea târziu. Prin urmare, un grup de cetăţeni cu domiciliul în centrul oraşului au format un aşa-numit Comitet pentru Calitatea Vieţii pentru a rezolva situaţia. Joe Webster, şeful acestui comitet, putea fi văzut în fiecare zi la ora douăsprezece mergând ţeapăn cu ajutorul unui baston, de la biroul său din clădirea C&S Bank până la Clubul Oglethorpe unde lua prânzul, în drumul lui trecea prin faţa clădirii SCAD de pe Bull Street, unde, invariabil, îşi făcea loc cu greu printre studenţii adunaţi la intrare şi, fără să spună ceva, arăta cu bastonul

ce-l deranja - ambalajul unei bomboane sau vreo motocicletă ambalată cu zgomot lângă bordură. La un moment dat, domnul Webster şi membrii comitetului său au solicitat o întrevedere cu Richard Rowan în biroul acestuia pentru a-şi exprima temerea că fragilul ecosistem uman din centrul oraşului ar putea avea de suferit de pe urma infuziei de două mii de studenţi. în fond, totalul populaţiei din zona istorică era de numai aproximativ zece mii de persoane. Rowan le-a spus celor din comitet că va vedea ce poate face în privinţa muzicii date la maxim şi, fiindcă tot venise vorba, îşi modificase recent obiectivul, de la două mii la patru mii de studenţi.

Cu tot deranjul pe care îl provocase în Savannah, nimeni nu putea pretinde că SCAD prejudiciase în vreun fel frumuseţea oraşului. Dimpotrivă, colegiul restaurase cu mult bun gust şi simţ de răspundere fiecare clădire cumpărată, iar Savannah continua să primească laude din partea admiratorilor săi de pretutindeni. Le Monde a numit Savannah „La plus belle des villes de l'Amérique du Nord". Trustul Naţional pentru Conservarea Clădirilor Istorice a adus Savannah în atenţia tuturor americanilor acordându-i cea mai înaltă distincţie - Premiul Louise Crowninshield - lui Lee Adler pentru contribuţia sa la restaurarea oraşului. Adler a mers la Washington pentru a-şi ridica premiul, iar la întoarcere concetăţenii l-au întâmpinat ca de obicei : l-au felicitat pentru câştigarea încă unei importante distincţii, dar, pe la spate, l-au făcut cu ou şi cu oţet pentru felul în care îşi arogase şi de această dată toate meritele pentru o realizare la care contribuiseră de fapt mai multe persoane.

Savannah era obişnuită să primească laude la adresa frumuseţii sale, dar nu era câtuşi de puţin pregătită să facă faţă şocului provocat de un raport dat publicităţii de conducerea FBI din Washington şi care avea să facă înconjurul lumii. Pe baza datelor din ultimul an, Savannah devenise oraşul american cu cea mai mare rată de omucideri raportată la numărul de locuitori - 54 de crime, sau 22,6 crime la suta de mii de locuitori. Savannah ajunsese capitala crimei în Sta-

tele Unite ! Disperat, primarul John Rousakis a analizat cifrele şi s-a plâns că Savannah fusese victima unei erori de statistică. Cifrele se refereau la crimele care avuseseră loc în zonele metropolitane. Spre deosebire de majoritatea oraşelor americane, Savannah nu avea suburbii, prin urmare nu existau acele comunităţi liniştite, cu mii de oameni paşnici, care, odată adunaţi la numărul total de locuitori, să reducă semnificativ rata criminalităţii. Când rata criminalităţii a fost calculată exclusiv pe baza populaţiei oraşelor, fără a mai pune la socoteală suburbiile, Savannah a ajuns pe locul cincisprezece, oricum o situaţie deloc îmbucurătoare pentru un centru urban care nici măcar nu făcea parte din primele o sută cele mai mari oraşe ale ţării.
Pentru a lămuri problema, Don Mendonsa, administratorul municipalităţii, a anunţat că o analiză detaliată a statisticii a relevat faptul că infracţionalitatea în Savannah era „o problemă a comunităţii de culoare". Negrii constituiau aproape jumătate din totalul populaţiei oraşului, dar, conform statisticii, 91 la sută dintre crime erau comise de negri, iar 85 la sută dintre victime erau cetăţeni de culoare. Acelaşi lucru şi în cazul violurilor (89 la sută dintre autori şi 87 la sută dintre victime erau negri). 94 la sută dintre actele de violenţă şi 95 la sută dintre jafuri fuseseră comise de negri. Administratorul municipalităţii nu era rasist. A afirmat că problema putea fi rezolvată numai dacă se mergea la cauzele ei profunde - şomajul de 12,1 la sută în sânul comunităţii negrilor şi de numai 4,7 la sută în rândul albilor; aceeaşi discrepanţă se observa şi în chestiunea abandonului şcolar, a numărului de minore însărcinate, mame care îşi cresc singure copiii şi veniturile familiale.
Cu toate că inegalitatea dintre albi şi negri era mai evidentă în Savannah decât în alte oraşe din Sud, în mod surprinzător, de regulă negrii de aici nu manifestau ostilitate faţă de albi. Cel puţin la suprafaţă, negrii erau foarte respectuoşi cu albii. De obicei, când un negru trecea pe lângă un alb pe care nu-l mai văzuse niciodată, îl saluta dând din cap şi spunându-i „Bună dimineaţa!" „Cum merge treaba ?" sau

pur şi simplu „Bună!" în aparenţă, lucrurile nu păreau să se fi schimbat prea mult de când scriitorul William Makepeace Thackeray vizitase Savannah în 1848, descriind-o ca pe un oraş bătrân şi liniştit, cu străzi largi, străjuite de copaci, şi „câţiva negri fericiţi plimbându-se agale de colo-colo". Thackeray nu fusese singurul care a remarcat că sclavii zâmbeau tot timpul. W.H. Pierson scria în 1863, în Vrăjitoarea apelor: „[Sclavii] sunt, de departe, cei mai fericiţi oameni din Confederaţie. Ei cântă, în timp ce albii blestemă şi se roagă". In timpul sclaviei, unii credeau că aparenta bună-dispoziţie a negrilor ţinea de convingerea lor că, în lumea de dincolo, rolurile aveau să fie inversate: ei aveau să fie stăpânii, iar albii, sclavii lor. în anii '60, lupta pentru drepturi civile a tensionat pentru scurt timp relaţiile, dar, una peste alta, integrarea s-a desfăşurat paşnic. De atunci, Savannah fusese condusă de albi moderaţi care au avut grijă să nu strice relaţiile cu comunitatea de culoare. în consecinţă, pacea rasială a fost păstrată, iar negrii au rămas conservatori, adică pasivi din punct de vedere politic. Nu exista activism politic în rândul populaţiei afro-americane din Savannah. Dar era clar că, sub masca amabilităţii şi a complezenţei, negrii din Savannah erau afectaţi de o suferinţă şi o disperare atât de profunde şi care se exteriorizau cu atâta violenţă, încât transformaseră Savannah într-o capitală a crimei. Presupunând că problemele de ordin spiritual, economic, artistic, arhitectural şi social pe care le avea oraşul nu erau suficiente pentru a le distrage oamenilor atenţia de la Jim Williams, existau numeroase alte subiecte interesante din lumea mondenă. Se vorbea, de pildă, despre impasul prin care trecea Clubul Soţiilor pentru Jocuri de Societate. Se eliberaseră câteva locuri, dar competiţia a fost atât de acerbă între doamnele care doreau să devină membre ale clubului, încât toate candidaturile din ultimii doi ani fuseseră respinse. Nici o femeie nu a mai fost primită în tot acest timp, şi, pentru prima dată în lunga sa istorie, clubul rămăsese cu mai puţin de şaisprezece membre. Pentru scurtă vreme, această problemă a trecut în plan secundar din cauza unui

incident legat de o aşa-zisă tentativă de otrăvire la una dintre întrunirile clubului. La ora şase, doamnele se pregăteau să plece din locuinţa în care se ţinuse partida de cărţi, când au descoperit pisica gazdei zăcând moartă pe treptele de la intrare. Cineva şi-a amintit că a văzut-o mâncând nişte resturi dintr-o caserolă cu fructe de mare cu doar câteva minute mai înainte. Auzind aceasta, femeile s-au repezit la maşini şi au gonit în grup compact spre Spitalul Candler să facă spălaturi stomacale. A doua zi dimineaţa un vecin a bătut la uşa casei şi şi-a cerut scuze că a călcat pisica cu maşina. Nici criza prin care trecea Clubul Soţiilor, nici panica creată în jurul suspiciunii de otrăvire nu fuseseră menţionate în rubrica de mondenităţi a ziarului. De fapt, tot cam pe atunci, ziarul a anunţat că sistează publicarea rubricii respective. Această rubrică nu fusese niciodată altceva decât o simplă înşiruire a numelor invitaţilor, dar dispariţia ei a provocat o reacţie vehementă din partea doamnei Vera Dutton Strong, una dintre cele mai cunoscute mondene din Savannah. In scrisoarea pe care aceasta o trimisese redacţiei, una dintre cele mai lungi scrisori pe care le publicase vreodată ziarul, doamna Strong îşi exprima „şocul şi consternarea" la auzul veştii că ziarul renunţa la cronica sa mondenă, denumind felul în care redacţia înţelegea să trateze acest subiect drept „o mare ruşine". Era şi o ironie la mijloc, deoarece cel mai în vogă subiect monden al momentului era tocmai conflictul dintre doamna Strong şi Dutton, fiica ei răzvrătită.

Vera Dutton Strong era moştenitoarea unei uriaşe averi provenite din afaceri cu celuloză. Singură la părinţi, se născuse într-una dintre cele mai bogate familii din protipendada oraşului; la cină, tatăl şi mama ei apăreau întotdeauna îmbrăcaţi la patru ace. în copilărie fusese poreclită „Prinţesa", un apelativ care i se potrivea de minune. A câştigat titlul de Debutanta anului, iar la nuntă a purtat o copie exactă a rochiei pe care o purtase regina Elizabeta a Il-a la propria sa nuntă. De-a lungul anilor, doamna Strong se dovedise o persoană spirituală, inimoasă şi cu o voinţă de fier. Era fondatoarea Companiei de balet din Savannah, a

cărei protectoare discretă rămăsese tot timpul. în fiecare an, înainte de balul Cotillion, mamele din lumea bună îşi trimiteau fetele, viitoare debutante, la Vera Strong, care avea să le înveţe cum să facă reverenţe fără cusur. Tipic pentru femeile de familie bună din Savannah, doamna Strong nu călătorise niciodată în Europa, şi avea peste cincizeci de ani când a vizitat oraşul Charleston pentru prima oară.
Dutton, fiica doamnei Strong, era o femeie frumoasă, cu chip angelic, păr lung roşcat şi fără nici o înclinaţie spre a deveni prinţesă sau balerină, ambele variante fiind susţinute cu ardoare de doamna Strong. Ascultătoare, Dutton a început să ia lecţii de balet la vârsta de patru ani şi curând ajunsese să facă parte din trupa de balet a mamei sale. Balul la care Dutton şi-a făcut debutul în societate a fost singurul eveniment de acest gen găzduit vreodată de Muzeul Telfair; Vera Strong l-a angajat pe Peter Duchin cu orchestra sa şi a comandat o sculptură în gheaţă de aproape patru metri reprezentând Turnul Eiffel pentru a sublinia tema petrecerii, „Aprilie la Paris". Abia după plecarea lui Dutton la facultate au apărut primele semne de independenţă. Fata a început să chiulească, s-a lăsat de dans şi, în final, a renunţat la facultate. S-a întors în Savannah, unde a petrecut un an zăcând fără rost prin casă şi certându-se cu mama ei.
— N-am vrut niciodată să mă fac balerină! ţipa Dutton.
Tu eşti cea care a vrut să fie balerină!
Dar doamna Strong nici nu voia să audă.
— Prostii! îţi plăcea să dansezi, altfel n-ai fi ajuns niciodată atât de bună!
După o ceartă mai zdravănă, Dutton a plecat de acasă şi s-a mutat într-un apartament cu o femeie în vârstă, care avusese cândva grijă de pudelii mamei sale. S-a tuns scurt, a început să poarte blugi în loc de fuste, s-a îngrăşat şi a încetat să se mai dea cu ruj. Apoi, într-o după-amiază, şi-a vizitat mama pentru a o anunţa că se hotărâse în sfârşit să urmeze o carieră. Voia să meargă la Academia de poliţie şi să devină poliţistă în Savannah.
Vera Strong a reacţionat cu un calm surprinzător.

— Dacă asta îţi doreşti tu cu adevărat, mă rog la Dumnezeu să iasă totul aşa cum vrei tu.
Doamna Strong a participat la festivitatea de absolvire a fiicei sale cu un zâmbet artificial pe faţă. Cu acelaşi zâmbet s-a afişat şi la petrecerea de Crăciun, unde fiica sa, fosta debutantă balerină, a venit îmbrăcată cu pantaloni bleumarin din poliester, cu un revolver de calibru 38 la un şold şi cu un spray paralizant şi o pereche de cătuşe la celălalt.
Refuzând să se recunoască învinsă, Vera Strong a hotărât să privească ocupaţia fiicei sale mai degrabă ca pe un gest generos de conştiinţă civică decât ca pe o ofensă adusă tradiţiei marii sale familii. în acea primăvară, a sunat la Clubul Oglethorpe pentru a rezerva o masă în seara de Paşti, informându-l pe managerul clubului că Dutton avea să intre în rondul de noapte imediat după cină aşa că trebuia să vină îmbrăcată în uniformă. Pus în faţa unei dileme în privinţa protocolului, managerul a şovăit şi a spus că va trebui să se sfătuiască cu conducerea clubului. Zece minute mai târziu a sunat-o pe doamna Strong şi a informat-o cu profund regret că regula care le interzicea femeilor să poarte pantaloni nu mai fusese suspendată până atunci, iar conducerea nu îndrăznea să facă aşa ceva în acel moment. Doamna Strong i-a admonestat pe loc pe manager, pe cei din conducere şi întreg Clubul Oglethorpe cum numai ea ştia să o facă. A trântit apoi receptorul şi a rezervat o masă la Clubul Chatham, un local mai puţin exclusivist, dar cu o conducere mai maleabilă.
Ziarul Savannah Morning News s-a dovedit mai docil decât Clubul Oglethorpe. Intimidată de criticile acerbe ale doamnei Strong, conducerea ziarului a reînfiinţat rubrica mondenă. Firește, rubrica nu a făcut niciodată vreo referire la balerina roşcată şi la uimitorul ei salt de la Coppelia la „cop"1, sau la greaua suferinţă pe care aceasta i-o provocase mamei sale.
în tot acest timp au continuat controversele legate de felul în care Joe Odom folosea Casa Hamilton-Turner. La scurt timp după ce Joe a înfiinţat asociaţia nonprofit „Fundaţia Muzeului Hamilton-Turner" pentru a-şi masca afface-

rile ilegale cu turişti, vecinii săi au ripostat depunând o sesizare la Primărie prin care atrăgeau atenţia că indiferent de statutul fundaţiei, imobilul Hamilton-Turner se afla la mai puţin de o sută de metri de o şcoală. Ceea ce însemna că legea nu îi dădea voie lui Joe să vândă băuturi alcoolice la petrecerile organizate în acea casă. însă lui Joe nu-i păsa.
— Legea spune că nu am voie să vând băuturi alcoolice, spunea el. Nu zice nicăieri că nu le pot servi.
Undeva, în zona gri dintre a vinde şi a servi, Joe ştia cum să scoată bani din băuturile pe care le oferea muşteriilor săi, şi exact asta s-a apucat să facă.
Alcoolul a jucat un rol important şi într-un incident a cărui protagonistă a fost Serena Dawes. Serena se despărţise de Luther Driggers şi de atunci îşi făcuse un obicei din a se plimba în port noaptea târziu încercând să agate marinari greci. într-una din nopţi a fost oprită de poliţişti în timp ce conducea pe River Street sub influenţa băuturilor alcoolice. Serena a ales să pozeze în mare doamnă, lucru cu atât mai greu, cu cât în acel moment nu purta altceva decât o cămăşuţă de noapte şi o pereche de papuci de casă albi şi pufoşi în formă de iepuraş. A clipit surprinsă şi a declarat suav că ieşise doar să-şi mute „maşinuţa" din locul în care o parcase şi se rătăcise. După ce a fost dusă la secţie pentru a i se încheia proces-verbal pentru conducere sub influenţa alcoolului, Serenei îi venea să ţipe la poliţişti şi să le scoată ochii, dar şi-a păstrat calmul şi atitudinea spăsită, mulţumindu-le, chipurile, că i-au sărit în ajutor. Le-a spus că „străbunicul socrului" ei fusese ambasador la Curtea Regatului Unit, asta ca să ştie că nu aveau de-a face cu o femeie oarecare. O oră mai târziu, Luther Driggers a venit pentru a plăti cauţiunea, dar, între timp, Serena se săturase să joace teatru. O poliţistă negresă foarte solidă care îi percheziţionase poşeta, i-a dat-o înapoi spunând:
— Luaţi-vă poşeta. E „curată"!
— Ba nu mai e deloc curată! a izbucnit Serena, smulgând poşeta din mâinile femeii. Şi dacă te mai prind că-ţi bagi mâinile alea jegoase într-un lucru de-al meu, o să-ţi fac pizda

aia grasă guler!
Iată deci problemele care frământau Savannah, oraşul denumit de Le Monde „la plus belle des villes" din America de Nord. Era frumos, într-adevăr, dar încă foarte izolat şi, din această cauză, oamenii erau un pic cam naivi. Poliţia difuzase recent un comunicat în care avertiza populaţia că doi escroci circulau prin oraş şi încasau cecuri pe numele unei firme inexistente. De fapt, escrocii le acordaseră victimelor o şansă numindu-şi falsa companie Fly By Night, Inc.1, dar chiar şi aşa zeci de comercianţi din Savannah acceptaseră cecurile. Cam tot pe atunci s-a aflat că un funcţionar de la Judecătorie, însărcinat cu administrarea fondurilor, nu ştia tabla înmulţirii şi că un judecător specializat în autentificarea testamentelor profitase de această situaţie băgând mâna adânc în banii instituţiei. Cu alte cuvinte, în Savannah, viaţa îşi urma cursul firesc. Populaţia oraşului trebuia să răspundă la nişte întrebări de interes comunitar, cum ar fi: E bine să se construiască un al doilea centru comercial? Domnul Charles Hali a stricat oare aspectul Whitfield Square când şi-a vopsit casa în mai multe nuanţe de roz şi violet ? Şi, în acest caz, avea municipalitatea dreptul să-l oblige să-şi zugrăvească pereţii exteriori în culori mai acceptabile ?
Apoi, într-o zi de iunie, toate aceste întrebări au devenit brusc neimportante când s-a aflat că instanţa supremă a statului Georgia a respins încă o dată sentinţa în cazul lui Jim Williams.
Curtea Supremă a menţionat două motive pentru care nu era de acord cu condamnarea inculpatului. Mai întâi, judecătorul Oliver nu ar fi trebuit să-i permită unui poliţist din Savannah să depună mărturie în calitate de „expert" deoarece juraţii erau capabili să evalueze singuri probele - mâna lui Danny Hansford mânjită de sânge, scaunul aşezat pe cracul pantalonului, fragmentele de hârtie de pe pistol, în al doilea rând, Curtea l-a admonestat pe Spencer Lawton pentru faptul că a aşteptat până la pledoaria finală ca să demonstreze că trăgaciul armei lui Hansford nu era greu de apăsat, aşa cum susţinuse apărarea. După cum observa

Curtea Supremă, demonstraţia lui Lawton aducea de fapt o dovadă nouă, care ar fi trebuit prezentată pe parcursul procesului, astfel ca apărarea să aibă timpul şi posibilitatea de a formula un răspuns.
Williams a avut noroc. Decizia Curţii Supreme fusese luată în urma unui vot de 4 la 3. Cei trei judecători care s-au opus au argumentat că erorile nu erau grave şi că, oricum, ele nu aveau cum influenţa verdictul. Dar nimic nu mai conta acum. Din moment ce Curtea Supremă a statului nu îl declarase nevinovat pe Williams - de fapt, nu făcuse altceva decât să respingă verdictul -, asupra sa plana încă acuzaţia de crimă. Avea să fie judecat pentru a treia oară de instanţa condusă de judecătorul Oliver, iar un alt juriu trebuia să dea al treilea verdict.
La ieşirea din penitenciar, Williams era mai slab, ceva mai albit la tâmple şi şocant de palid din cauza celor aproape doi ani petrecuţi în spatele gratiilor. Lumina soarelui îl deranja. Pe drumul până la maşină, el şi Sonny Seiler au fost urmaţi îndeaproape de un mic grup de reporteri şi cameramani care le strigau tot felul de întrebări.
Credea Williams că va fi achitat la al treilea proces ?
— Da, cu siguranţă, a răspuns el
Care ar fi factorul determinant ?
— Banii. De la bun început, cazul meu s-a rezumat la bani. Procuratura cheltuieşte banii contribuabililor, iar eu pe ai mei - cinci sute de mii de dolari până acum. Aşa este croit sistemul juridic, dacă nu aţi observat. Aş fi şi acum în închisoare dacă n-aş fi fost în stare să plătesc avocaţii şi experţii şi să acopăr cheltuielile lor uriaşe. Până acum am reuşit să fiu chit cu procuratura. Dolar pentru dolar, dinte pentru dinte.
Când s-a apropiat de maşină, Williams s-a uitat peste drum de Montgomery Street şi a văzut o negresă bătrână în staţia de autobuz. Se holba la el printr-o pereche de ochelari cu lentile purpurii. După ce şi-au intersectat privirile, Williams a zâmbit. Apoi s-a întors spre reporteri.
— Ei bine... poate că n-ar fi trebuit să zic „dinte pentru

dinte". Cum am spus întotdeauna, sunt anumite forţe care lucrează în favoarea mea - forţe de care procurorul distric-tual nici nu are habar.
Şi care ar fi aceste forţe ?
— Le puteţi trece la categoria... „diverse", a venit răs-punsul.
Câteva minute mai târziu Jim Williams era din nou acasă, revenit în atenţia presei şi în minţile oamenilor, fie că le plăcea sau nu.

Capitolul 26
Altă poveste

Cu un al treilea proces pe rol, cazul lui Jim Williams devenea unul de referinţă şi începea să fie cunoscut şi în afara oraşului Savannah. Detaşarea cinică pe care o afişa Williams făcea povestea şi mai interesantă pentru presă. Revista Us („Scandalul care a zguduit Savannah") descria atitudinea lui Williams drept una „â la von Bulow". Producătorii unui documentar fotografic intitulat O zi din viaţa Americii au trimis un artist fotograf în Savannah cu misiunea de a-l înfă-ţişa pe Williams ca pe un exemplu de decadenţă sudistă. Fotograful, pe numele lui Gerd Ludwig, şi-a instalat reflectoarele şi aparatele în Casa Mercer.
— A stat aici toată ziua, mi-a spus Williams după aceea, şi a făcut tot ce a putut ca să-mi surprindă „decadenţa" pe peliculă. Cred că, dacă voiam, aş fi putut să-i uşurez puţin munca. M-aş fi oferit să pozez alături de cea mai recentă achiziţie a mea - pumnalul cu care prinţul Iusupov l-a omorât pe Rasputin. S-ar fi potrivit de minune, nu crezi ?

Iusupov l-a şi jugănit pe Rasputin cu pumnalul ăla...
Pe Williams nu-l interesa prea tare partea juridică a următorului său proces. îşi făcea de lucru în schimb cu categoria „diverse", adică juca psihozaruri aproape fără întrerupere, iar Minerva ajunsese o prezenţă permanentă în Casa Mercer. Făcea ritualuri de alungare a farmecelor, doar aşa, ca măsură de precauţie, şi le făcea vrăji persoanelor pe care Williams le bănuia că-i vor răul. întâmplător, odată am văzut-o chiar în toiul unei astfel de ceremonii. Era într-o după-amiază de martie, iar evenimentul anual cunoscut sub numele de Turul Caselor era în plină desfăşurare. Ca de obicei, Williams refuzase să le permită turiştilor accesul în Casa Mercer, dar Lee şi Emma Adler îşi deschiseseră larg porţile. Williams stătea la fereastra livingului, fuma un trabuc şi făcea comentarii ironice la adresa soţilor Adler şi a vizitatorilor care nu mai conteneau să urce şi să coboare treptele din faţa casei de vizavi. La un moment dat mi-a făcut semn să vin la fereastră. Două perechi de oameni bine îmbră-. caţi urcau în şir indian treptele din faţa casei familiei Adler. Minerva era chiar în spatele lor, cu bine-cunoscuta ei sacoşă de plastic. S-a oprit pe ultima treaptă şi a aşteptat să intre ceilalţi în casă; apoi, după ce s-a uitat în toate părţile, a băgat mâna în sacoşă şi a aruncat în grădină ceea ce părea a fi un pumn de ţărână. A mai aruncat un pumn de pământ şi pe trepte. Williams a râs.
— E cumva ţărână din cimitir ? l-am întrebat.
— Ce altceva să fie ?
— Luată din cimitir la miezul nopţii ?
— Cum altfel ?
Minerva a intrat în casa familiei Adler.
— Ce naiba face acolo ? am întrebat.
— Ce face ea de obicei, cred. Bălmăjeşte ceva... Plasează rămurele, frunze, pene, tot felul de prafuri, oase de pui.
I-am zis că Lee Adler e cel care îi comandă procurorului districtual şi n-a fost nevoie să-i mai spun nimic. Minerva a fost foarte ocupată în ultima vreme. S-a dus de mai multe ori în Vernonburg ca să facă farmece la casa lui Spencer

Lawton; ieri a trecut şi prin Tybee, pe la căsuţa judecătorului Oliver. A împrăştiat ţărână din cimitir pe la unele dintre cele mai mari case din Savannah, mânca-o-ar tata!
în timp ce Williams îşi făcea de lucru cu magia neagră, Sonny Seiler pornea o campanie susţinută de întărire a poziţiei apărării. A solicitat anularea majorităţii probelor ridicate din Casa Mercer în noaptea morţii lui Hansford pe motiv că poliţia nu avea mandat de percheziţie; cererea i-a fost respinsă de Curtea Supremă din Georgia. Solicitarea de strămutare a avut şi ea aceeaşi soartă. Acum, când procesul bătea la uşă, Seiler se vedea nevoit să revină la strategia folosită în al doilea proces. De data aceasta nu mai avea de gând să sechestreze juriul, ceea ce nu putea decât să îmbunătăţească puţin situaţia, dar nu avea nici probe, nici martori noi. Hotărâse să renunţe la cei doi prieteni dubioşi ai lui Danny Hansford şi la mărturiile lor despre planul acestuia de a-l omorî sau vătăma pe Williams. Se temea de eventualele efecte secundare ale acestor mărturii; în plus, temperamentul violent al lui Hansford fusese dovedit cu vârf şi îndesat prin intermediul altor martori. Oricum, cea mai mare problemă rămânea absenţa totală a reziduurilor care să ateste că Hansford ar fi tras cu arma. Proba respectivă se dovedise hotărâtoare pentru condamnarea lui Williams în ambele procese, în ciuda tuturor explicaţiilor oferite de apărare. Conform mărturiei doctorului Irving Stone, expertul chemat de Seiler la bară, faptul că pistolul fusese ţinut în jos la care se adăugau sângele de pe mâna lui Hansford şi intervalul de douăsprezece ore scurs până la recoltarea probelor ar fi diminuat cantitatea de reziduuri de pe mâini cu 70 la sută, dar nu mai mult. Era prea puţin probabil ca restul de 30 de procente să se fi şters accidental în drum spre spital deoarece poliţiştii acţionaseră conform regulamentului şi, înainte de a deplasa cadavrul, îi acoperiseră mâinile cu pungi de hârtie sigilate în jurul antebraţelor cu bandă adezivă. Seiler l-a mai sunat o dată pe doctorul Stone să-l întrebe dacă putea explica în vreun fel faptul că nu s-a găsit absolut nici o urmă de reziduuri pe mâna lui Hansford.

— Nu, a răspuns dr. Stone, ţinând cont de informaţiile de care dispun în acest moment.
în afară de problema absenţei reziduurilor, Seiler era din ce în ce mai preocupat şi de mărturia lui Williams. Trecuseră aproape patru ani de când depusese mărturie ultima dată, iar Seiler se temea ca nu cumva să fi uitat unele detalii şi să-şi contrazică propriile declaraţii. Cu două săptămâni înainte de începerea procesului a insistat ca Williams să-şi recitească cu atenţie mărturia anterioară. Orice modificare, oricât de neînsemnată, în depoziţia sa, i-ar fi dat lui Lawton ocazia de a-i pune la îndoială credibilitatea. Seiler i-a spus lui Williams că sâmbătă după-amiază urma să-i aducă transcrierile după stenogramele declaraţiilor sale din celelalte procese pentru a le citi împreună. în dimineaţa zilei cu pricina Williams m-a sunat şi m-a invitat să asist la întrevedere.
— Vino cu o jumătate de oră mai devreme, a spus Williams. Trebuie să-ţi spun ceva.
Din clipa în care a deschis uşa mi-am dat seama că Williams ştia că sorţii îi erau potrivnici. Renunţase la mustaţă. Seiler încercase să-l convingă să-şi radă mustaţa înainte de al doilea proces pentru a căpăta o înfăţişare mai puţin impunătoare, dar Williams refuzase. Acum se părea că Williams era în stare de orice pentru a intra în graţiile juriului.
A trecut direct la subiect:
— Nu i-am spus lui Sonny încă, dar îmi voi schimba depoziţia. O să spun ce s-a întâmplat cu adevărat în noaptea aceea. E singura mea şansă ca să câştig procesul ăsta.
N-am spus nimic. Williams a tras aer în piept şi a continuat:
— Seara a început aşa cum am spus din capul locului. Danny şi cu mine ne-am dus la un cinematograf în aer liber. Tot timpul a băut whisky şi a fumat iarbă. Ne-am întors acasă. Danny a început imediat scandalul, a lovit setul Atari, m-a apucat de gât şi m-a împins în tocul uşii. Totul e adevărat. Apoi a venit după mine în birou, aşa cum am zis deja. L-am sunat pe Joe Goodman. Imediat după aceea, Danny a luat halba de bere şi a zis „Halba asta vrea să treacă prin

tabloul ăla de-acolo!" I-am spus să se care. S-a dus în hol şi am auzit cum spărgea obiecte de pe acolo, s-a întors cu un pistol Luger în mână şi mi-a spus: „Eu mă car mâine, dar tu te cari în noaptea asta". Apoi a ridicat mâna şi a apăsat pe trăgaci. Până aici, totul e adevărat. E ce am spus eu tot timpul. Dar, aici apare diferenţa: pistolul avea siguranţa pusă! Când a apăsat Danny pe trăgaci nu s-a întâmplat nimic! Nu a ieşit nici un glonţ pe ţeava. Nu mi-a trecut nici un glonţ pe lângă braţ. Danny a lăsat arma în jos, a tras siguranţa şi, din încărcător, i-a ieşit un cartuş nefolosit. Asta mi-a dat mie timp să-mi scot din sertar pistolul şi să-l împuşc. Am tras trei focuri. Bam, bam, bam. A murit pe loc. Dar nu apucase să tragă nici un foc. Apoi m-am gândit, Doamne, ce-am făcut! M-am ridicat de la birou, i-am luat pistolul şi am tras două focuri în direcţia în care stătusem eu la birou şi am lăsat arma pe jos. în momentul acela intrasem în panică şi nu ştiam ce altceva să fac.

Ciudat, spunând acestea, Williams părea extaziat.

— înţelegi ? Aşa se explică de ce nu s-a găsit praf de puşcă pe mâna lui Danny!

S-a uitat la mine cu luare-aminte,«încercând să-mi surprindă reacţia la dezvăluirea sa. Oare expresia îmi trăda uimirea ?

— Poliţiştii şi avocatul meu, Bob Duffy, au ajuns toţi în acelaşi timp, a reluat Williams. I-am dus în birou şi le-am spus că Danny trăsese asupra mea şi nu mă nimerise şi că imediat am tras şi eu şi l-am omorât. Am presimţit că nu era bine că mă agăţăm de povestea asta, dar m-am gândit că n-aveam de ales. Am fost condamnat de două ori până acum, aşa că m-am hotărât în sfârşit să spun tot adevărul. Şi, când voi spune ce s-a întâmplat cu adevărat, se va nărui toată strategia lui Spencer Lawton. Voi fi achitat.

— Nu ştiu ce te face să crezi asta, i-am spus.

— Păi aşa se explică totul! Lipsa prafului de puşcă de pe mâna lui Danny. Cartuşul nefolosit găsit pe podea. Fragmentele mici de hârtie de pe pistolul meu. Totul se leagă! Primul meu gând a fost acela că Williams se folosea de

mine ca să testeze felul în care vor reacţiona juraţii la noua lui depoziţie. Povestea se potrivea destul de bine cu probele şi susţinea varianta de legitimă apărare. Dar bătea la ochi, era prea simplă şi venea prea târziu ca să-i fie de vreun folos.
— Dacă vii cu varianta asta în faţa instanţei, recunoşti practic că ai depus mărturie mincinoasă în toţi aceşti ani, i-am spus, încercând să nu pară că vreau să-l contrazic.
— Da, normal. Şi ce-i cu asta ?
Evident, Williams nu avea nici un chef să asculte o părere care i-ar fi zdruncinat speranţele. Aşa că nu i-am spus ceea ce credeam: că noua lui versiune despre ce s-a întâmplat i-ar fi picat de minune lui Spencer Lawton, sau că, dacă recunoştea că el a tras cu ambele pistoale, orice juriu - chiar şi unul favorabil - ar fi putut conchide că Hansford nici măcar nu ţinuse arma în mână în acea noapte.
— Nu i-ai spus nimic lui Sonny Seiler ? l-am întrebat.
— Am de gând să-i spun imediat ce ajunge aici.
Foarte bine, mi-am zis. Să se ocupe Sonny Seiler de problema asta. Oricum, nu era treaba mea să-i dau sfaturi lui Williams cu privire la proces. Am petrecut timpul rămas până la venirea avocatului discutând alte subiecte, mai puţin sensibile. I-am spus că avea o figură mai blândă acum, fără mustaţă. S-ar putea ca juraţilor să le placă. Am aruncat o privire pe fereastră după Seiler şi am văzut-o pe Minerva stând pe o bancă în piaţă.
— Face vrăji cumva ?
— Probabil, a răspuns Williams. O plătesc cu douăzeci şi cinci de dolari pe zi şi am învăţat să nu pun întrebări.
In scurt timp a venit şi Seiler, însoţit de secretara sa şi de doi avocaţi care îl asistau la proces, Don Samuel şi David Botts. Seiler abia răsufla.
— Avem multe de discutat în după-amiaza asta, deci, să-i dăm drumul! a spus el.
Ne-am adunat cu toţii în birou. Williams a luat loc la masa de lucru, iar Seiler a rămas în picioare în mijlocul încăperii. Purta o jachetă albastră şi o cravată în roşu, alb şi negru pe care era desenat un buldog, mascota echipei Georgiei.

Mi s-a făcut un pic milă de el. Tot ce construise el avea să se năruie. Era plin de energie, nerăbdător să înceapă.
— Jim, ne aşteaptă probleme mari la procesul ăsta şi nu vreau să-i dăm lui Lawton şansa de a te zăpăci cu întrebările lui. De exemplu, dacă te apuci să spui că ai clipit de două ori înainte de a-l împuşca pe Hansford, o să spună: „Dar, domnule Williams, nu cumva aţi declarat mai demult că aţi clipit de trei ori ?"
— Sonny, l-a întrerupt Williams. înainte de a trece la astfel de lucruri, vreau să-ţi spun ceva legat de mărturia mea.
— Foarte bine, dar aşteaptă puţin, a spus Seiler. Vreau să recapitulăm. Unu: nu am reuşit să strămutăm procesul. Doi: nu ni s-a aprobat solicitarea de respingere a probelor. Trei: ne-am dat de ceasul morţii s-o lămurim cu nenorocitul ăla de test al reziduurilor.
— Ştiu asta foarte bine, Sonny, a spus Williams. Ceea ce vreau să-ţi spun are legătură directă cu această problemă.
— Ascultă-mă până la capăt. Apoi o să-mi spui ce ai de zis.
Exasperat, Williams s-a lăsat pe spătarul scaunului cu braţele încrucişate. Seiler a continuat:
— Acum câteva săptămâni doctorul Stone mi-a spus că nu-şi poate explica cum a putut Danny să tragă cu pistolul şi să nu aibă nici o urmă de praf de puşcă pe mână. Totuşi, mi-a dat o idee. A zis „De ce nu te duci la Spitalul Candler să vezi dacă poţi afla ce au făcut cu cadavrul înainte de a preleva probe de pe mâini. Poate afli ceva, cine ştie ?" Cu cât mişti sau atingi mai mult un cadavru, cu atât cresc şansele ca praful de puşcă să se cureţe de pe mâini. Ieri m-am dus la spital şi am cerut fişa lui Hansford. Mi-au adus raportul întocmit de medicul legist după autopsie. Nimic nou până aici. Am avut tot timpul o copie după acest document. Dar în dosarul pe care mi l-au adus era o foaie pe care n-o mai văzusem niciodată. Era o fişă de internare completată de asistenta de la urgenţe - Marilyn Case. Completase rubrica „menţiuni" cu o notă în care spunea: „Ambele mâini împachetate în Camera de gardă". Asta m-a făcut foarte curios, aşa că am sunat-o şi am rugat-o să-mi explice cum

stă treaba. Mi-a spus că i-a împachetat lui Hansford mâinile în Camera de Gardă ca să nu se şteargă praful de puşcă de pe mâini; o sunase procurorul criminalist şi o rugase să se ocupe de treaba asta. Atunci am zis: „Ia staţi puţin! Poliţiştii au declarat că ei au fost cei care au împachetat mâinile lui Hansford încă din Casa Mercer! Vreţi să spuneţi că mâinile lui Hansford nu erau protejate când a fost adus la spital ?"
„Sunt absolut sigură", mi-a spus. „Doar eu i-am împachetat mâinile."
Seiler radia.
— înţelegi ce înseamnă asta ? înseamnă că poliţiştii nu i-au asigurat în nici un fel mâinile! Au minţit tot timpul! Au uitat să i le împacheteze! L-au înfăşurat pe Hansford într-o pătură, l-au urcat pe o targa, l-au băgat în ambulanţă, l-au scos din pătură şi, în tot acest timp, mâinile lui au fost lăsate libere şi se frecau de cămaşă, de pantaloni, de pătură - ştergându-se astfel orice urmă de praf de puşcă! L-am sunat imediat pe doctorul Stone pentru a-i spune ce-am aflat. Mi-a zis: „Sonny, ai dat lovitura!"
Seiler a scos din servietă o copie după fişa de internare.
— Uite-o, meştere'! Asta va pune cruce celei mai tari probe a lui Spencer Lawton. Şi-a construit pe ea întreaga acuzare şi, al naibii să fiu dacă n-o să înscriem golul victoriei în poarta procuraturii. Mai grav este faptul că Lawton era obligat să ne dea şi fişa asta împreună cu buletinul de autopsie, dar n-a făcut-o. Deci l-am prins iar cu mâţa-n sac! O să înnebunească atunci când o să-i trântim chestia asta în faţă.
Seiler a pus foaia la loc şi a închis servieta.
— Bine, Jim, a spus. E rândul tău acum.
Williams stătea cu bărbia în mână. S-a uitat la mine, a ridicat de câteva ori din sprâncene şi apoi s-a uitat iar la Seiler.
— Nu contează, Sonny, a spus el într-un sfârşit. Nu era ceva important.
în după-amiaza aceea am plecat din Casa Mercer cu sentimentul apăsător că aflasem mai mult decât doream să ştiu. Pe la miezul nopţii am intrat în barul Sweet Georgia Brown's şi m-am aşezat lângă Joe, pe băncuţa de la pian.

— Aş vrea să te întreb ceva de ordin juridic, i-am spus.
— Ştiam eu că o să dai de belea tot scriind la cartea aia. Dar, ţi-am mai spus, de asta sunt aici.
— E o întrebare absolut ipotetică. Să zicem că o anumită persoană - un bun cetăţean şi o persoană liniştită, care-şi vede de treaba ei - află din întâmplare unele informaţii privitoare la un caz penal. Ceva secret, ceva ce ar contrazice o mărturie în instanţă. Ar putea fi considerată complice fie şi numai dacă tăinuieşte aceste informaţii ?
Joe s-a uitat la mine şi a zâmbit larg.
— Nu cumva vrei să-mi spui că Jim Williams ţi-a povestit în sfârşit una din numeroasele lui versiuni despre cum l-a împuşcat pe Danny Hansford ?
— Am spus eu ceva de Jim Williams ?
— A, da! Vorbeam pur ipotetic, nu ? Ei bine, în conformitate cu legea, această „anumită persoană" nu are nici o obligaţie de a divulga informaţiile care - dacă sunt ceea ce cred eu că sunt - nici măcar nu sunt secrete. He-he! De fapt, chiar începusem să mă întreb cât îi va lua unui anumit scriitor din New York să afle ceva ce jumătate din Savannah deja cunoaşte.
în timp ce îmi spunea acestea, un poliţist şi o poliţistă s-au apropiat de noi şi s-au oprit puţin încurcaţi lângă pian.
— Sunteţi domnul Joe Odom ? a întrebat poliţistul.
— Eu sunt, a răspuns Joe.
— Avem ordinul să vă arestăm.
— Aşa ? Care-i acuzaţia ? a întrebat Joe continuând să cânte la pian.
— Aţi încălcat în mod repetat legea, a spus poliţista. Suntem din Thunderbolt. Aveţi şase amenzi neachitate pentru depăşirea vitezei minime obligatorii şi una pentru executarea manevrei de întoarcere a autoturismului în loc nepermis.
— Există vreo acuzaţie de emitere a cecurilor fără acoperire ? a întrebat Joe.
— Nu, doar amenzile pentru depăşirea vitezei şi cea pentru manevra de întoarcere, i-a răspuns femeia.

— Uf, ce uşurare!
— Va trebui să vă ducem la noi la secţie, în Thunderbolt, cu maşina poliţiei, a zis poliţistul. După ce vă legitimăm şi plătiţi o cauţiune de două sute de dolari, puteţi pleca acasă.
— Mi se pare foarte corect, dar v-aş rămâne recunoscător dacă aţi mai aştepta puţin să termin ceea ce începusem. Ii ofeream consultanţă juridică prietenului meu aici de faţă. Şi...
Aici Joe s-a tras mai aproape de cei doi agenţi de poliţie şi a coborât puţin vocea.
— Ii vedeţi pe cei doi bătrânei de lângă aparatul de făcut gheaţă ? Au venit tocmai din Swainsboro ca să-şi aniverseze şaizeci de ani de căsătorie şi m-au rugat să le cânt mai multe şlagăre vechi care le plac foarte mult. Am ajuns cam la jumătate. Voi termina în patru sau cinci minute, dacă nu vă deranjează.
Poliţiştii au acceptat şi au luat loc lângă uşă. Joe a trimis chelnerul la masa lor cu două pahare de cola şi apoi a reluat discuţia de unde ne fusese întreruptă.
— Acum, revenind la această informaţie secretă şi nu prea... I-aş spune „anumitei persoane", dacă o interesează sfatul meu, desigur, că există unele puncte comune în toate versiunile lui Jim Williams despre cum l-a împuşcat pe Danny Hansford. L-a ucis pe Hansford spontan, în timp ce se certau. N-a fost crimă cu premeditare. Victima era un puşti teribilist, beat, drogat, cunoscut pentru accesele sale de violenţă, iar acuzatul era mai vârstnic, un om speriat, furios, altfel un tip paşnic şi fără antecedente penale. E un scenariu pentru omor prin imprudenţă, poate, dar nicidecum pentru crimă cu premeditare. Iar în Georgia, cel vinovat de omor prin imprudenţă primeşte de regulă o condamnare între cinci şi zece ani de închisoare cu obligativitatea de a ispăşi doi ani. Jim a stat deja doi ani la închisoare.
— Da, cred că ar putea fi un mod de a vedea lucrurile, i-am spus.
— Cam ăsta ar fi răspunsul meu la întrebarea ta „de ordin juridic".
— Mulţumesc.

— Iar acum, mai rămâne de discutat mica problemă a onorariului meu - he-he! Mă gândeam să renunţ la el în schimbul unui mic serviciu. Tot ce trebuie să faci este să te ţii după o anumită maşină de poliţie până în Thunderbolt, apoi să te întorci în Savannah conducând până acasă un anumit avocat care a încălcat legea în mod repetat.
— S-a făcut, i-am zis.
Joe şi-a încheiat interpretarea cu un elaborat acord final. S-a dus apoi la bar şi, după ce s-a asigurat că Mandy nu-l vede, a sustras două sute de dolari din casă. înainte de a părăsi localul s-a oprit să-i salute pe cei doi soţi din Swainsboro. Bătrâna purta un buchet mare şi roz, prins de corsaj, chiar deasupra inimii.
— Vai, Joe, a fost superb, a spus ea. îţi mulţumesc din suflet!
Soţul s-a ridicat şi i-a strâns mâna lui Joe.
— Joe, e abia miezul nopţii. De ce pleci aşa devreme ?
Joe şi-a aranjat reverul fracului şi şi-a îndreptat papionul în carouri.
— Tocmai am aflat că o coloană oficială va pleca acum spre Thunderbolt, iar eu am fost invitat să iau loc în maşina din faţă.
— Dumnezeule! a făcut femeia. E o mare onoare.
— Da, doamnă, a spus Joe. Cred că se poate spune aşa.

Capitolul 27
Numărul norocos

Blanche Williams a intrat în sufragerie şi s-a aşezat la masă ca să ia prânzul.
— Pisica nu mănâncă nimic, a spus.
Jim Williams şi-a ridicat ochii de pe catalogul casei de licitaţii Sotheby's pe care îl adusese cu el la masă. S-a uitat la patrupedul care stătea nemişcat în pragul uşii. Apoi s-a întors iar la catalog.
Doamna Williams şi-a despăturit şervetul, l-a întins în poală şi a spus:
— E la fel ca data trecută. Nici atunci n-a vrut să mănânce nimic. Nici mai înainte. Aşa s-a întâmplat de fiecare dată

când ne-am întors de la tribunal ca să aşteptăm să se hotărască juraţii. A refuzat să mănânce.
Sora lui Williams, Dorothy Kingery, s-a uitat la ceas şi a zis:
— E unu şi jumătate. Deliberează deja de trei ore. Cred că iau masa de prânz acum. Oare fac o pauză, sau deliberează în timp ce mănâncă ?
Williams şi-a ridicat nasul din catalogul de licitaţii:
— Ia auziţi ce scrie aici! „Când Caterina de Braganza, infanta Portugaliei, a sosit în Anglia în 1662 ca să se mărite cu Carol al II-lea, a adus cu ea cea mai mare zestre din toate timpurile. O parte a zestrei sale era portul Bombay din India..."
Williams a râs:
— Aşa prinţesă mi-ar plăcea şi mie!
— Asta-i a treia oară când face aşa - nu se atinge de mâncare, a continuat doamna Williams.
Dorothy Kingery s-a uitat la sendvişul din farfuria ei.
— Sonny a zis că o să sune de la tribunal imediat ce află ceva. Sper că putem auzi telefonul de aici.
— Nu înţeleg de unde ştie, a cugetat aproape şoptit doamna Williams. Dar ştie întotdeauna.
Jim Williams a închis brusc catalogul Sotheby's şi s-a ridicat de pe scaun.
— Am o idee! O să mâncăm din farfuriile de pe vasul Nanking. Să ne poarte noroc.
A scos din scrin câteva farfurii pictate cu alb şi albastru şi le-a aşezat pe masă. Mama şi sora lui şi-au transferat sendvişurile de pe farfuriile albe, simple, pe farfuriile în alb şi albastru. Acestea din urmă făcuseră parte dintr-un mare transport de porţelanuri chinezeşti care fusese pierdut într-un naufragiu în Marea Chinei de Sud în 1752 şi recuperat în 1983. Williams cumpărase câteva zeci de farfurii, ceşti şi castroane la o licitaţie foarte mediatizată, organizată de casa Christie's. Piesele ajunseseră în Casa Mercer cu doar câteva săptămâni în urmă.
— Farfuriile astea au stat pe fundul oceanului vreme de

două sute treizeci de ani, dar sunt încă nou-nouţe, a spus Williams. Când au fost găsite erau în lăzile lor originale. Sunt în stare perfectă. Nimeni n-a mâncat vreodată din ele. Noi suntem primii. Interesant mod de a păstra vesela, nu credeţi ?
Doamna Williams şi-a luat sendvişul şi s-a uitat la farfurie.
— Nu poţi păcăli pisica, a spus ea.
Cu două săptămâni mai devreme, în prima zi a celui de-al treilea proces al lui Williams, rezultatul părea sigur - atât de evident, încât Savannah Morning News publica ştirea sub titlul plictisit WILLIAMS FAŢĂ ÎN FAŢĂ CU A TREIA CONDAMNARE. Juriul alcătuit din nouă femei şi trei bărbaţi părea predispus să-l condamne pe Williams pentru a treia oară; după şase ani de mediatizare, toţi juraţii au recunoscut că aveau cunoştinţă de acest caz şi ştiau că cele două jurii anterioare îl declaraseră deja vinovat. Tensiunea şi suspansul din timpul primelor două procese fuseseră înlocuite de un presentiment sumbru al unui deznodământ inevitabil. Camerele de televiziune erau din nou instalate în faţa tribunalului, dar sala de judecată era acum ocupată doar pe jumătate. Prentiss Crowe a declarat că nici măcar nu mai avea chef să citească ştirile despre proces pentru că totul devenise o rutină.
— E mereu aceeaşi poveste, ca reluările serialului / Love Lucy, spunea el.
Tipul cunoscător în ale tribunalului era printre cei care au ales să vină la şedinţele de judecată. Stătea trântit pe scaun, cu un braţ aruncat pe după spătar, de parcă avea nevoie de sprijin pentru a nu aluneca pe jos. Ca de obicei, vorbea ca un oracol, stăpân pe toate zvonurile şi teoriile în materie de justiţie:
— Nu mai contează acum vinovăţia sau nevinovăţia lui Jim Williams. Ce contează e incompetenţa lui Spencer Lawton. întrebarea pe care şi-o pune toată lumea este „Cât o mai dă în bară ? Păi cazul ăsta începe să semene cu o coridă de proastă calitate. Lawton este matadorul care nu poate învinge taurul. Până acum şi-a implântat de două ori sabia

în trupul taurului, dar ăsta rămâne în picioare, iar fanii matadorului devin tot mai nervoşi. Lawton se face de râs".
Acuzarea a început cu deja bine-cunoscutul repertoriu de depoziţii - poliţista care a făcut fotografiile la faţa locului, agenţii care au sosit la Casa Mercer în noaptea incidentului, specialiştii de la Laboratorul Criminalistic. Fiecare a trebuit să răspundă mai întâi la întrebările lui Spencer Lawton, apoi la cele formulate de Sonny Seiler. Judecătorul Oliver aproape aţipise. Individul atotştiutor în materie de procese nu se mai oprea din căscat.
— Ce rol aţi avut dumneavoastră în operaţiunea de scoatere a cadavrului de la locul faptei ? l-a întrebat Lawton pe detectivul Joseph Jordan, la fel cum făcuse în fiecare din cele două procese anterioare.
— I-am împachetat mâinile, a răspuns Jordan.
— Le puteţi explica juraţilor ce înţelegeţi prin „a împacheta mâinile cadavrului" şi în ce scop aţi efectuat această operaţiune ?
— De fiecare dată când are loc un incident armat soldat cu moartea unei persoane şi avem motive să credem că victima a tras cu o armă de foc, mâinile acesteia sunt introduse în nişte pungi de hârtie pentru a împiedica contaminarea lor cu substanţe străine sau pentru a preveni ştergerea accidentală a urmelor de praf de puşcă - dacă acestea există - de pe mâinile cadavrului.
Cu o privire de vechi jucător de pocher, Sonny Seiler a trecut la interogarea detectivului Jordan, care nu bănuia ce avea să urmeze.
— Ce tip de pungi aţi folosit la împachetarea mâinilor ?
— Pungi de hârtie.
— Cu ce le-aţi legat ?
— Cred că le-am legat cu o bandă adezivă pe care o folosim de obicei la investigaţiile de la locul faptei.
— Sunteţi absolut sigur că mâinile erau împachetate înainte de ridicarea cadavrului din casă ?
— Eu însumi le-am împachetat.
După ce procurorul şi-a încheiat expunerea, Sonny Seiler

s-a ridicat şi a chemat la bară primul martor al apărării.
— Apărarea o cheamă pe Marilyn Case, a spus el.
O figură nouă ! Un nou martor ! O schimbare în scenariu ! Tipul atotcunoscător s-a aplecat brusc în faţă. Judecătorul Oliver şi-a deschis ochii. Lawton şi asistentul său au schimbat priviri îngrijorate.
Martora avea părul blond, cârlionţat, era o femeia la vreo patruzeci de ani şi purta un deux-pièces gri şi o cămaşă albă de mătase. A declarat că era asistentă la Spitalul Candler de cincisprezece ani; înainte lucrase la Laboratorul Criminalistic al districtului Chatham. Da, fusese de gardă la Urgenţe în noaptea în care cadavrul lui Danny Hansford a fost adus la Spitalul Candler. Seiler i-a înmânat femeii o copie după foaia de internare, apoi a trecut nonşalant prin faţa băncii la care stătea Spencer Lawton lăsându-i şi acestuia un exemplar. In timp ce Lawton şi asistentul său se înghesuiau să citească ce scria în foaie, Seiler a fixat o copie mărită pe un panou aşezat în faţa juriului şi a continuat interogatoriul.
— Spuneţi-mi, doamnă Case, dacă recunoaşteţi acest document.
— Da, domnule avocat, îl recunosc.
— Este scrisul dumneavoastră ?
— Da, domnule avocat.
— Spuneţi-le, vă rog, juraţilor dacă mâinile lui Danny Hansford erau sau nu împachetate când cadavrul a ajuns la spital.
— Nu, nu erau împachetate.
în sală s-a creat rumoare. Judecătorul a bătut cu ciocănelul pentru a restabili liniştea.
— Bine, doamnă Case, a continuat Seiler. Deci dumneavoastră aţi împachetat mâinile victimei ?
— Da, domnule avocat.
— Cum aţi procedat ?
— Am luat două pungi de gunoi din plastic, am introdus mâinile în ele şi le-am legat pe fiecare cu leucoplast în jurul încheieturii.
După un interogatoriu scurt şi nesigur din partea lui

Spencer Lawton, care era vizibil marcat, Marilyn Case s-a retras. Seiler l-a chemat apoi pe doctorul Stone, medicul legist. Acesta a declarat că, datorită faptului că mâinile lui Hansford nu fuseseră asigurate înainte de a fi transportat la spital, toate reziduurile de praf de puşcă s-ar fi putut şterge. A adăugat apoi pe un ton blând, înţelegător, că, folosind pungi de plastic, Marilyn Case înrăutăţise situaţia în ciuda bunelor ei intenţii:

— Nu e permis să foloseşti pungi din plastic. Creează electricitate statică, ceea ce duce la îndepărtarea particulelor de pe mână. în plus, în cazul în care cadavrul este ţinut la morgă, într-o cameră frigorifică timp de cinci ore, aşa cum s-a întâmplat cu trupul lui Hansford, se formează condens în interiorul pungii de plastic, iar apa ajunge să se scurgă de pe mâini.

— în lumina a tot ceea ce ne-aţi declarat, sunteţi surprins că nu s-au identificat urme de praf de puşcă pe mâinile lui Hansford ? l-a întrebat Seiler.

— Aş fi fost foarte surprins dacă se găseau astfel de urme, a concluzionat doctorul Stone.

Televiziunile şi-au întrerupt programele obişnuite şi au difuzat ştirea de ultimă oră: „Dovezi şocante au apărut în procesul lui Jim Williams... Procurorul districtual a fost luat complet prin surprindere... Surse din interiorul Tribunalului susţin că Williams va fi..." în acea seară, Sonny Seiler a venit să ia cina la restaurantul 1790 şi a fost întâmpinat cu ovaţii. Pierzând cea mai importantă probă a acuzării, în pledoaria sa finală Lawton a pus accentul pe alte probe:

— Pentru a dovedi vinovăţia lui Jim Williams nu este nevoie să ne referim doar la testul pentru detectarea reziduurilor de pe mâinile lui Hansford. Este doar una dintre numeroasele dovezi care îl incriminează pe inculpat.

A început să enumere probele rămase împotriva lui Jim Williams: poziţia fragmentelor de glonţ, bucăţelele de hârtie de pe arma lui Williams, traiectoria glonţului, piciorul scaunului aşezat pe cracul pantalonilor lui Hansford, sângele de pe mâna lui Hansford în condiţiile în care nu s-a găsit sânge

pe armă. A insistat cel mai mult asupra intervalului de treizeci şi şase de minute scurs de când Williams l-a împuşcat pe Hansford şi până a anunţat poliţia.
— Ce a făcut Jim Williams în aceste treizeci şi şase de minute ? a întrebat Lawton. Vă spun eu. A luat o a doua armă, s-a dus la locul în care zăcea Danny şi a tras un glonţ în direcţia biroului. Apoi i-a scos mâna lui Danny de sub corp şi a aşezat-o pe pistol. Ce altceva a mai făcut în această perioadă ? Vă răspund tot eu: s-a plimbat prin casă distrugând mobila în mod selectiv !
Lawton a mai arătat o dată fotografiile făcute în Casa Mercer.
— Aceasta e pendula pe care, susţine inculpatul, a dărâmat-o Danny Hansford. Se află în hol, cu faţa în jos. Observaţi cum baza pendulei a rămas foarte aproape de perete, îndrăznesc să afirm că nu ar fi rămas acolo dacă un tânăr viguros de douăzeci şi unu de ani, cum era Danny Hansford, ar fi trântit-o la pământ într-o criză de nervi. S-ar fi lovit de pardoseala din gresie şi s-ar fi împrăştiat prin tot holul. Dar de-abia a fost deplasată de lângă perete. Asta pentru că Jim Williams a făcut-o. A lăsat pendula în jos cu grijă şi a lăsat-o să cadă de la doar câţiva centimetri de podea, suficient cât să crape cutia şi să se spargă sticla. Dar nu de la o înălţime atât de mare încât să nu mai poată fi reparată. Dacă vă aduceţi aminte, Jim Williams însuşi v-a spus că a reuşit să o restaureze şi să o vândă. Acum haideţi să vedem ce alte daune s-au mai produs în casă. Un scaun şi o masă au fost răsturnate, o tavă din argint a fost trântită pe jos. O consolă de jocuri video a fost trântit la pământ şi o sticluţă de whisky a fost spartă. La ce sumă se ridică daunele ? O sută douăzeci de dolari şi şaptesprezece cenţi? Nu ştiu... Dar v-aş ruga să vă uitaţi la piesele rare care nu au fost sparte, sipete, mese, tablouri - fiecare în valoare de cincizeci de mii, o sută de mii de dolari. întrebaţi-vă dacă un tânăr pus pe omor şi distrugere, care se apucă să facă praf mobila din casa unui om care iubeşte antichităţile rare şi scumpe, s-ar fi oprit la daunele neînsemnate pe care, chipurile, le-a produs. Cu sigu-

ranţă nu. Piesele acelea au fost sparte, dacă vreţi, de cineva care ţinea la ele - Jim Williams.
Figurile solemne ale juraţilor arătau că Lawton reuşise să recupereze cel puţin în parte terenul pierdut mai devreme. Discursul său a fost presărat cu sarcasme.
— Ceea ce nu a făcut Jim Williams în cele treizeci şi şase de minute a fost să cheme o ambulanţă. A fost descris ca o persoană plină de compasiune, un om care face des donaţii fundaţiilor caritabile cum ar fi Humane Society. Ei bine, nu a sunat nici măcar la Humane Society să vină cineva să vadă ce se mai putea face pentru Danny Hansford.
O femeie din juriu şi-a şters ochii cu o batistă.
— Ne putem dispensa de testul prafului de puşcă pe mâna victimei, a mai spus Lawton. Nu avem nevoie de el pentru a-l condamna pe Jim Williams.
La sfârşitul zilei, schimbarea de dispoziţie a juriului începea să-l neliniştească pe Sonny Seiler. Lawton reuşise să relanseze acuzarea în jurul probelor fizice rămase, abătându-le juraţilor atenţia de la situaţia stânjenitoare în care se aflase din cauza dezvăluirii faptului că mâinile nu fuseseră împachetate de la bun început. Seiler nu mai putea face nimic acum; îşi încheiase pledoaria. Judecătorul i-a trimis pe juraţi acasă peste noapte. A doua zi dimineaţă le-a citit instrucţiunile, iar juriul s-a retras pentru deliberare.
în Casa Mercer, familia Williams termina de mâncat sendvişurile în linişte. Doamna Williams şi-a împăturit şervetul şi a început să se uite pe fereastră. Dorothy se juca cu o lingură. Williams răsfoia catalogul Sotheby's fără să citească ceva anume.
A sunat telefonul. Era Sonny Seiler care le-a spus că juraţii mâncau hamburgeri la masa de prânz. La ora patru şi jumătate Seiler a sunat din nou pentru a-i informa că juraţii ceruseră un dicţionar. Unul dintre ei nu ştia ce înseamnă „intenţie criminală".
La cinci şi jumătate judecătorul Oliver a trimis juraţii acasă peste weekend, fiindcă nu se ajunsese la vreun rezultat. De la aprozi, renumiţi de altfel pentru obiceiul lor de

a iscodi şi de a răspândi veştile, Seiler aflase că juraţii se împărţiseră în două tabere egale. Deliberările au fost reluate luni dimineaţa, la ora zece. Pe la ora douăsprezece Seiler a observat că aprozii au încetat brusc să mai vorbească cu el. Se uitau în altă parte când traversa coridorul. Era semn rău.

— înseamnă că se pregăteşte o decizie în favoarea acuzării, a spus Seiler.

Până la ora trei „scorul" era deja de 11 la 1 în favoarea condamnării. Preşedinta juriului i-a trimis judecătorului o notă: „Există printre noi o persoană care nu vrea să renunţe cu nici un chip la hotărârea pe care a luat-o, orice am spune şi orice am face". în câteva minute, aprozii au dat de ştire că persoana cu pricina era Cecilia Tyo, o femeie foarte dârză, divorţată, în vârstă de aproape şaizeci de ani. Doamna Tyo le-a spus colegilor din juriu că, în urmă cu mai mulţi ani, se aflase într-o situaţie limită, între viaţă şi moarte, nu mult diferită de cea pe care o descrisese Jim Williams. într-un acces de violenţă, bărbatul cu care trăia, beat fiind, a intrat peste ea în bucătărie în timp ce pregătea cina şi a încercat să o sugrume. Chiar înainte de a-şi pierde cunoştinţa, a reuşit să apuce un cuţit de bucătărie şi să i-l înfigă agresorului în coaste, rănindu-l fără însă a-l omorî. Doamna Tyo a spus că înţelege ce înseamnă „legitimă apărare" mai bine decât oricine din juriu şi că nu îşi va schimba votul.

— Copiii mei sunt mari acum, a spus. Nu trebuie să merg repede acasă şi să gătesc. Nu am nici o responsabilitate. Pot rămâne aici cât poftiţi.

La ora cinci, judecătorul a chemat toate părţile în sala de judecată. Williams a venit de acasă, Seiler de la birou. Juraţii şi-au ocupat locurile în boxa lor. Doamna Tyo, cu părul alb prins într-un coc, avea o faţă posacă şi imobilă, iar privirea îi era îndreptată în jos. Nu a vorbit deloc cu ceilalţi juraţi, nici măcar nu s-a uitat la ei.

— Doamnă preşedinte, ne puteţi comunica verdictul ?

— Din păcate nu, domnule judecător, a răspuns preşedinta juriului.

— Credeţi că, dacă veţi continua să deliberaţi, veţi putea

ajunge la un verdict ?
— încep să cred că putem să deliberăm până la pastele cailor şi tot nu vom putea ajunge la un verdict cu unanimitate de voturi.
Sonny Seiler a solicitat anularea procesului, dar judecătorul Oliver i-a respins pe loc cererea. în schimb, trecând peste obiecţiile formulate de Seiler, le-a comunicat juraţilor un avertisment formal prin care le spunea în termeni fără echivoc să înceteze să mai tragă de timp şi să ajungă cât mai repede la o decizie unanimă. Apoi a suspendat procedurile până a doua zi, la ora zece, ordonându-le juraţilor, la fel cum o făcuse de atâtea ori înainte, să nu citească, să nu asculte şi să nu urmărească ştirile şi comentariile legate de proces şi, de asemenea, să nu discute cu nimeni despre caz.
Jim Williams a plecat de la tribunal spre Casa Mercer cu maşina personală, dar, în loc să intre în curte, a traversat strada şi a ajuns în Monterey Square, unde a luat loc pe bancă, lângă Minerva.
— Avocaţii mei au dat-o iar în bară, a spus el. O singură persoană din juriu este de partea mea. O femeie.
— Cât de puternică este ? a întrebat Minerva.
— Nu ştiu. E destul de bătăioasă, cred, dar se vor face presiuni mari asupra ei în noaptea asta. Procurorul districtual ştie cine e şi vrea să o înfrângă cu orice preţ. Trebuie să-l oprim.
— Ştii unde stă ?
— Pot afla. Poţi s-o protejezi ?
Minerva a privit în gol şi a spus:
— Sunt chestii care se pot face.
— De data asta vreau să-ţi foloseşti cele mai puternice arme.
Minerva a încuviinţat din cap:
— După ce termin de făcut ce ştiu eu, o să fie protejată, ai să vezi.
— Fă-mi o favoare, a spus Williams. Când te vei apuca să faci ce ai tu de gând, foloseşte ceva ce a aparţinut lui Doctor Buzzard. O şosetă de-a lui, o cămaşă sau un pieptene,

de exemplu. Orice.
Enervată, Minerva s-a uitat urât la Williams.
— Nu am mai păstrat nici o şosetă de-a lui. Şi chiar de aş fi păstrat-o, n-aş şti pe unde dracu' să o caut în balamucul ăla de la mine de-acasă.
— Bine, dar mai ai şi alte lucruri de-ale lui.
— Nu ştiu. N-am păstrat nimica. Nu l-am cunoscut aşa bine pe omu' ăla.
— Haide, Minerva, ne ştim de prea multă vreme că să-mi zici mie de-ăstea.
Williams parcă vorbea cu un copil recalcitrant.
— Ăştia de pe nasul tău nu sunt ochelarii lui purpurii ?
Minerva a scos un oftat lung şi a zis:
— Să vedem. Cred că mai ieri am dat de o pereche de pantofi de-ai lui. Doamne, nu ştiu ce-am făcut cu pantofii ăia.
— Nu trebuie să fie neapărat un pantof. Ce altceva mai ai ?
Minerva şi-a ridicat privirea spre coroana copacului.
— Pe undeva, dacă am putere să caut, s-ar putea să găsesc ceva. Mda... ceva.
A zâmbit.
— Cred că am şi dinţii lui falşi pe undeva, a continuat ea.
— Acum e momentul să-i folosim, a insistat Williams, în noaptea asta nu vreau să se ia nimeni de femeia aia.
— Ar putea încerca să se ia de ea, a spus Minerva. Dar dacă fac asta, cine s-o lua de ea o să cadă în boală grea într-o clipă. Ba chiar o să şi moară.
— Asta nu mă ajută cu nimic. Eu vreau să nu ajungă nimeni la ea. Punct! Ce poţi face ca să-i ţii la distanţă ?
— O să merg în grădină în noaptea asta, a răspuns femeia. La ceasul morţilor. O să vorbesc cu moşul meu.
— Bine.
Pe faţa Minervei, rotundă ca o lună plină, a înflorit un zâmbet larg.
— Şi apoi, după ce termin cu treaba asta pentru tine, o să-l fac să-mi dea un număr.
— Aoleu, să nu faci asta, Minerva! Ştii bine că n-o să-ţi dea nici un număr. N-o să reuşeşti decât să-l înfurii. Nu,

nu. Noaptea asta nu e bună pentru aşa ceva.
Zâmbetul Minervei s-a stins.
— Dar îmi trebuie un număr ca să-l joc şi să fac şi io rost de ceva bani, a protestat ea.
— Bine, bine, fir-ar să fie, o să-ţi dau eu numărul ăla chiar acum!
Minerva s-a uitat lung la Williams. Acesta i-a spus:
— Ai zis tot timpul că sunt „deştept".
— Da, ştiu. Te-ai născut cu un văl pe faţă, puiule. Ai har.
— Spune-mi de câte numere ai nevoie.
— îmi trebuie un număr triplu - ca unu, doi, trei. Poate fi acelaşi număr de trei ori sau trei numere diferite.
— Bine, a spus Williams. Stai să mă concentrez o secundă. Apoi o să-ţi zic numărul cu care o să câştigi o grămadă de bani.
Williams a închis ochii şi a continuat:
— Numerele sunt... şase... opt... şi unu.
— Şase-opt-unu, a repetat Minerva.
— Exact! Acum, spune-mi câţi bani îţi trebuie ca să joci numărul ăsta ? Un dolar, cinci dolari, zece dolari ?
O umbră de îndoială s-a aşternut pe chipul Minervei.
— Nu cumva râzi de mine ?
— Nu râd, a spus Williams. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Cât îţi trebuie ca să pariezi pe numărul ăsta ?
— Şase dolari.
— Cât poţi câştiga dacă ăsta e numărul norocos ?
— Trei sute. Da' ia stai aşa! La jocul ăsta se iau în calcul două curse. Pentru ce cursă să fie numărul ? Pentru New York, sau pentru Brooklyn ? Eu, una, joc pe cursa din New York. Nu vreau să joc şase-opt-unu pe cursa de la New York şi să iasă pe aia din Brooklyn. Pe care să joc ?
— Nu poţi juca pe amândouă ?
— Ce-am înnebunit ? M-ar costa încă şase dolari. Şi ştii, tipul care adună numerele pentru cealaltă cursă, aia din Brooklyn, locuieşte la o sută de kilometri de mine. Aşa că îmi trebuie un număr pentru cursa din New York.
Williams a închis iar ochii.
— Aşa. Văd foarte clar. E vorba de cursa din New York.

Joacă şase-opt-unupe cursa din New York. O să câştigi sigur trei sute de dolari. îţi dau eu şase dolari ca să plăteşti pariul.
Minerva a luat banii.
— Dar ţine minte un lucru! a atenţionat-o Williams. Şase-opt-unu va ieşi numai dacă îl laşi în pace pe Doctor Buzzard în seara asta şi nu-l stresezi să-ţi dea un număr. Dacă-l enervezi, şase-opt-unu îşi va pierde automat valoarea.
— îl las în pace, dragule.
— Bun! Vreau ca voi amândoi să vă concentraţi asupra unui singur lucru la noapte. Să o ţineţi pe doamna Tyo de partea mea. Nu vreau ca tu sau bătrânul să vă epuizaţi energiile cu numerele până nu se rezolvă totul.
Minerva a dat din cap cu un aer solemn.
— Şi nu-ţi face griji în legătură cu cei trei sute de dolari, a mai spus Williams. Sunt ca şi în buzunarul tău. M-ai înţeles ?
Minerva şi-a îndesat cei şase dolari în sacoşă şi i-a răspuns:
— Da, puiul mamii, am înţeles.
A doua zi dimineaţa, la ora zece, etajul doi al Tribunalului Districtului Chatham era scena unei mari agitaţii şi confuzii. Uşile sălii de judecată în care se desfăşura procesul erau încuiate. Mulţimii de spectatori care se plimbau pe coridor i se adăugau şeriful Mitchell şi şase dintre ajutoarele sale. Şeriful şi oamenii lui veniseră la tribunal anticipând un verdict împotriva inculpatului; după pronunţarea verdictului aveau să-l escorteze pe Williams prin pasajul subteran până la închisoarea districtuală. Dar lacătul de la uşa sălii de judecată era ceva neobişnuit. însemna că şedinţa de judecată avea să înceapă cu întârziere. Se întâmplase ceva neprevăzut. Iată despre ce era vorba:
La ora şapte în dimineaţa aceea, Spencer Lawton primise un telefon de la un infirmier care lucra la LifeStar, un serviciu medical de urgenţă. Infirmierul a spus că la ora două şi treizeci de minute a sunat o femeie care nu şi-a declinat identitatea şi a pus mai multe întrebări în legătură cu „un incident armat petrecut între un bărbat mai în vârstă şi unul tânăr". în cât timp se încheagă sângele pe mâna unei per-

soane ? în cât timp moare cineva care a fost împuşcat în aortă ? Deşi nu a spus cum o cheamă, femeia a recunoscut într-un final că era jurat în procesul lui Jim Williams şi că era singura care credea că Williams este nevinovat. A adăugat că ceilalţi juraţi comentaseră că acest caz avea drept protagonişti doi poponari şi că cel mai bine era să-l condamne pe Williams şi să plece mai repede la casele lor.

Lawton l-a sunat imediat pe judecător şi a cerut ca doamna Tyo să fie exclusă din juriu pentru că a discutat despre proces în afara camerei de deliberare şi să fie înlocuită de unul dintre juraţii de rezervă. Aceasta ar fi dus aproape sigur la obţinerea unui verdict favorabil acuzării. Când a auzit acestea Seiler a insistat ca judecătorul să declare eroare de procedură.

La ora zece, în timp ce mulţimea se foia prin faţa uşii încuiate, judecătorul Oliver ţinea o şedinţă în biroul său, în încercarea de a rezolva problema. în prezenţa lui Lawton, a lui Seiler, a unei grefiere şi a infirmierului, judecătorul i-a chemat pe rând pe toţi juraţii şi i-a pus să declare sub jurământ dacă au vorbit despre caz la telefon cu infirmierul respectiv în acea noapte. Fiecare a negat, inclusiv doamna Tyo, deşi când doamna Tyo a părăsit încăperea, infirmierul i-a spus judecătorului „Vocea asta îmi este cunoscută".

Afară, pe coridor, se vehiculau trei posibilităţi: ca doamna Tyo să fi vorbit într-adevăr la telefon cu infirmierul, ca infirmierul să fi fost păcălit de cineva pus de acuzare şi ca infirmierul să fi fost în cârdăşie cu acuzarea. Nereuşind să obţină o mărturisire, judecătorul Oliver a descuiat sala de judecată şi a declarat şedinţa deschisă. I-a mai întrebat o dată pe juraţi dacă vreunul dintre ei discutase cu infirmierul despre caz. Nimeni n-a recunoscut. Doamna Tyo, care părea foarte necăjită, îşi ţinea o batistă la gură. îi mărturisise preşedintei juriului că nu cu mult timp în urmă suferise un infarct şi că se temea că are să mai facă unul. Seiler a cerut din nou anularea procesului. Judecătorul l-a refuzat fără menajamente şi a trimis juriul, inclusiv pe doamna Tyo, în camera de deliberare.

Gândindu-se că ceva avea să se întâmple în curând,

Williams a ieşit să aştepte pe coridor. Minerva stătea singură pe o bancă, în capul culoarului. Williams s-a apropiat şi a rămas în picioare în faţa ei. Minerva i-a vorbit de parcă era în transă:
— Azi-noapte am luat dinţii moşului meu şi i-am îngropat în curtea doamnei ăleia. Aşa cum mi-ai zis tu.
— Tot încearcă să ne tragă pe sfoară, a spus Williams. Au inventat o poveste şi vor să o dea afară din juriu.
— Asta ar fi singura lor speranţă. Pentru că femeia asta nu vrea să renunţe. Asta-i sigur, ţi-o spun io. Moşul meu a preluat el cazul acuma. Ihî. Şi după miezul nopţii eu şi Delia i-am lucrat pe procuror şi pe judecător pe toate părţile.
Williams a zâmbit.
— Ai jucat numărul ăla pe care ţi l-am dat eu ?
— N-am avut timp să-l joc. Am fost prea ocupată.
Pe la prânz, judecătorul a chemat din nou juriul înapoi în sala de judecată şi a întrebat dacă s-au făcut progrese în direcţia obţinerii unui verdict. Nu. Vizibil iritat a declarat procesul anulat şi a ordonat încetarea procedurilor. în freamătul ce a urmat, s-a auzit vocea lui Spencer Lawton care i se adresa judecătorului:
— Onorată instanţă, cer să se consemneze că voi face toate demersurile pe lângă conducerea tribunalului ca acest caz să fie rejudecat cât mai repede cu putinţă!
Un al patrulea proces era cu adevărat un record. Jim Williams avea să devină prima persoană judecată de patru ori pentru crimă în Statul Georgia. Individul cunoscător în materie de tribunal a râs, şi-a lovit coapsele cu mâinile şi a strigat că matadorul sângera acum mai tare decât taurul. Jos, camerele de televiziune s-au năpustit asupra lui Lawton, care, deşi însângerat, era încă neînvins.
— După trei procese, scorul este de treizeci şi cinci la unu în favoarea condamnării, a declarat el. Sunt convins că dacă vom avea un juriu care doreşte şi este capabil să ia decizii, vom avea şi un verdict just.
In timp ce vorbea, mai mulţi oameni s-au adunat în jurul lui. Minerva stătea deoparte, cu un zâmbet larg pe faţă şi

trei bancnote noi de câte o sută de dolari în palmă.
Mai târziu, în seara aceea, Williams a băut vin de Madeira şi a jucat psihozaruri în neştire. Pisica tigrată gri, care tocmai mâncase pentru prima dată după două zile, îi dormea acum în poală. Williams a calculat că acest al treilea proces îl costase cam un sfert de milion de dolari.
— în ceea ce mă priveşte, numai trei sute de dolari din suma asta au meritat cu adevărat.

Capitolul 28
Glorie

Lillian McLeroy a ieşit pe treptele casei să ude plantele şi să vadă mai de aproape agitaţia care cuprinsese Monterey Square. în acea dimineaţă însorită doamne în rochii cu crinolină şi bărbaţi în redingote se foiau prin piaţă împreună cu soldaţi în uniforme albastre, cu puşca pe umăr. Nori de praf se ridicau de pe stradă în faţa casei lui Jim Williams, în timp ce câţiva oameni împrăştiau ţărână pe Bull Street pentru a o face să arate ca un drum nepavat din secolul al nouăsprezecelea. Priveliştea era şocantă, dar sentimentul straniu de déjà-vu i-a provocat fiori doamnei McLeroy. Monterey Square arăta în această dimineaţă exact aşa cum arătase cu zece ani în urmă, când se turna filmul despre asasinarea lui Abraham Lincoln. Echipele de filmare se întorseseră în Savannah, cu luminile, camerele şi rulotele lor mari parcate în apropiere de Monterey Square. De data asta turnau filmul Glorie, o producţie despre primul regiment al negrilor din armata unionistă, în timpul Războiului Civil. Doamna McLeroy s-a uitat la Casa Mercer şi mai că-i venea să creadă că Jim Williams îşi va decora şi de această dată balconul cu un drapel nazist.
Dar Jim Williams nu avea nici pe departe astfel de intenţii. De fapt, în loc să se opună filmărilor, chiar le permisese cineaştilor să-i folosească locuinţa. îi lăsase să-şi instaleze echipamentele înăuntru şi să agate perdele din dantelă în camera de zi pentru a face Casa Mercer să arate ca o vilă din Boston de la mijlocul anilor 1860. Ceva mai devreme, Williams şi producătorul negociaseră suma în biroul gazdei, la un

trabuc şi un vin de Madeira. Producătorul a oferit zece mii de dolari. Williams s-a lăsat pe spate, a zâmbit şi a spus:
— Acum opt ani am împuşcat un om care stătea în picioare chiar în locul în care vă aflaţi dumneavoastră acum. Peste câteva săptămâni trebuie să mă prezint la proces, al patrulea până acum, iar avocatul meu are gusturi foarte rafinate. Daţi-mi douăzeci şi cinci de mii şi batem palma.
Disputa juridică legată de al patrulea proces trenase timp de aproape doi ani. Mai întâi Sonny Seiler i-a solicitat instanţei să interzică un nou proces pe motiv că Williams ar fi fost pus în situaţia de a fi rejudecat pentru aceeaşi faptă. Cererea i-a fost respinsă şi aceeaşi soartă a avut-o şi recursul formulat de Seiler. Atât Seiler, cât şi Lawton au cerut apoi, fiecare în parte, recuzarea celuilalt. Seiler, referindu-se la tăinuirea probelor de către Lawton, a spus că procurorul se făcea vinovat de „abuz în serviciu în formă agravată". Lawton a contraatacat susţinând că Seiler îşi apărase clientul „de o manieră neglijentă, incompetentă şi total lipsită de etică". (Această acuzaţie se baza în mare pe argumentul lui Lawton că cei doi prieteni ai lui Hansford care practicau prostituţia fuseseră mituiţi de Williams şi Seiler să dea acele declaraţii. Totuşi, Lawton nu avea nici o dovadă pentru a-şi susţine afirmaţia şi nici unul din cei doi martori nu fusese chemat în instanţă.) Ambele solicitări au fost respinse. Urma să aibă loc un al patrulea proces.
Asupra unui singur punct toate părţile se declarau de acord: acela că era imposibil să se găsească un singur jurat din Savannah, care să nu aibă o părere bine formată despre acest caz şi despre banii contribuabililor cheltuiţi cu el. Astfel că, în dimineaţa în care în Casa Mercer au început filmările la producţia Glorie, Sonny Seiler se prezenta în faţa instanţei superioare şi solicita schimbarea locului de desfăşurare a procesului. Ştia că, de data aceasta, solicitarea sa avea să fie aprobată şi se ruga doar ca procesul să nu fie strămutat în vreuna din aşezările cu oameni simpli şi ultraconservatori din jurul oraşului Savannah.
In cele din urmă, onoarea i-a revenit oraşului Augusta.

Spencer Lawton considera asta o victorie, spunându-le tuturor apropiaţilor că Augusta era un „oraş de cowboy" şi că Williams avea să fie condamnat cu siguranţă. Sonny Seiler nu era aşa de sigur.

Al doilea oraş ca vechime din Georgia, Augusta se afla la două sute de kilometri de Savannah, pe malul fluviului, în amonte, la baza piemontului Appalachian. Populaţia de cincizeci de mii de locuitori era distribuită pe terenul în pantă al oraşului într-o ierarhie ce urma îndeaproape dispunerea formelor de relief. Pe colina din nord se găseau vilele frumoase ale celor bogaţi care jucau golf la Clubul Naţional de Golf din Augusta, care găzduia Turneul Anual de Masters. La baza colinei, vechile bulevarde adăpostite la umbra copacilor formau centrul comercial al oraşului, dar şi zona rezidenţială pentru clasa de mijloc. Spre sud, oraşul cobora şi mai mult până într-o zonă joasă, cu teren mocirlos, unde se găseau casele de muncitori, rulotele, cocioabele, baza militară de la Fort Gordon şi îndepărtata arteră transformată de Erskine Caldwell într-un simbol al mizeriei din zonele rurale americane - Tobacco Road.

Deci, Augusta avea locuitori de tot felul: unii mai elevaţi, alţii mai simpli. Dar atunci când a început selecţia juraţilor, s-a dovedit că, indiferent de unde proveneau, de pe colină sau din zona mlaştinilor, toţi locuitorii oraşului aveau ceva în comun: nu auziseră niciodată de Jim Williams.

Reporterii şi carele de televiziune au venit din Savannah să relateze despre desfăşurarea procesului, dar mass-media locale î-au ignorat aproape complet. Nu apăreau titluri mari pe prima pagină a ziarelor, ediţiile speciale nu întrerupeau programul obişnuit al televiziunilor, iar sala de judecată nu era înţesată de curioşi. Zilnic, timp de două săptămâni, la Tribunalul Districtului Richmond, un juriu format din şase femei şi şase bărbaţi asista calm la desfăşurarea procesului. Ascultau cu interes povestea, erau chiar fascinaţi de ea şi, cu toate acestea, rămâneau detaşaţi. Nu trăiseră cu procesul lui Jim Williams aşa cum se întâmplase cu cei din Savannah. Casa Mercer, cu toată grandoarea şi importanţa sa, nu era

pentru ei altceva decât o clădire pe care o văzuseră în fotografii ; nu făcuse parte din peisajul lor cotidian. Jim Williams nu urcase pe scara socială în comunitatea lor, stârnind admiraţie, invidie şi indignare, aşa cum făcuse în Savannah în ultimii treizeci de ani. O persoană care fusese intervievată pentru a fi aleasă în juriu i-a dat lui Sonny Seiler speranţe că problema homosexualităţii nu va atârna atât de greu împotriva clientului său ca în Savannah.

— Nu-i simpatizez pe homosexuali, a recunoscut el, dar nu mă deranjează atât de tare dacă ştiu că locuiesc în altă parte.

Până la începerea celui de-al patrulea proces, Sonny Seiler a lucrat mult la felul în care avea să se prezinte, punând la punct toate detaliile unui adevărat spectacol şi concentrându-şi energia asupra aspectului cel mai important al strategiei sale - incompetenţa poliţiei. Când detectivul Jordan a depus mărturie şi a declarat că el a înfăşurat mâinile lui Danny Hansford în pungi de hârtie, Seiler i-a dat o pungă de hârtie şi o rolă de bandă din plastic, şi-a întins braţul şi l-a rugat să-i înfăşoare mâna în punga de hârtie şi să o lege la gură cu banda din plastic. Seiler a început apoi să se plimbe prin faţa juriului, agitându-şi mâna împachetată şi demonstrând astfel că, dacă Jordan ar fi împachetat cu adevărat mâinile lui Hansford, acest lucru nu ar fi putut trece neobservat la spital. Seiler a ridiculizat acuzarea pentru inadvertenţele în declaraţiile experţilor citaţi de aceasta - cu precădere depoziţia doctorului Larry Howard, directorul Laboratorului Criminalistic al Statului Georgia. Dr. Howard declarase la unul dintre procesele anterioare că Williams nu ar fi putut trage toate focurile asupra lui Hansford de pe scaunul din spatele biroului; cu altă ocazie a spus că Williams ar fi putut face asta. Cu diferite ocazii, Howard declarase că scaunul lui Danny Hansford căzuse pe spate, în lateral şi în faţă. Seiler a fluturat cu satisfacţie o notă internă care demonstra că cei din conducerea Laboratorului Criminalistic plănuiau iniţial să ascundă rezultatele testelor de depistare a urmelor de praf de puşcă dacă acestea nu ar

fi fost pe placul acuzării. „Dacă vrei să raportăm rezultatele acestor teste", îi scria un oficial altuia, „spune-ne. Audierile sunt programate pe 12 iunie."
— Cu toţii au fost implicaţi într-o şaradă, a spus Seiler ridicând vocea. E dezgustător! îşi doreau cu disperare să-l condamne pe inculpat. îşi spuneau unii altora „Să vedem dacă testele reziduurilor ne convin. Dacă da, le folosim. Dacă nu, le facem uitate".
Seiler s-a străduit să le menţină juraţilor buna dispoziţie şi, pe la mijlocul primei săptămâni, aceştia îl porecliseră deja „Matlock" după numele simpaticului avocat interpretat de Andy Griffith în celebrul serial. Era un semn bun şi Seiler ştia asta. De câteva ori, cu nişte comentarii inspirate, îi făcuse pe juraţi să izbucnească în râs. Acesta era încă un semn bun.
—Juraţii nu râd niciodată dacă vor să-l trimită pe inculpat la închisoare, a explicat el.
Minerva n-a apărut decât o dată la proces şi atunci i-a spus lui Williams că simte o mişcare în favoarea lui.
— Dar fii atent! l-a avertizat ea. Dacă e să nu iasă bine, tu pune-ţi sertarele invers. Aşa o să scapi cu o sentinţă mai uşoară.
Juraţii s-au hotărât asupra verdictului după numai un sfert de oră de deliberări, dar au rămas în încăperea în care se aflau preţ de încă patruzeci şi cinci de minute temându-se ca nu cumva judecătorul să considere decizia pripită dacă i-ar fi dat imediat de ştire. îl declarau nevinovat pe Williams.
Achitat în sfârşit, Jim Williams nu mai putea fi niciodată judecat pentru uciderea lui Danny Hansford. Totul se sfârşise - grijile, spaimele, cheltuielile. Deoarece fusese declarat nevinovat de orice infracţiune în cazul morţii lui Danny Hansford, firma de asigurări cu care încheiase poliţa avea să trateze cu mama lui Hansford. Aşadar, şi această greutate îi fusese luată de pe umeri.
Revenit în Casa Mercer, Williams şi-a turnat ceva de băut şi s-a gândit la ce avea de făcut de acum înainte. Pentru prima dată după opt ani era un om liber. Casa Mercer era din nou numai a lui, nemaifiind reţinută garanţie pentru cauţiune.

Putea s-o vândă dacă voia. Valora peste un milion de dolari, de zece ori mai mult decât preţul cu care o achiziţionase. Se putea debarasa de atâtea amintiri neplăcute şi să-şi cumpere un apartament de lux în New York, o casă veche la Londra sau o vilă pe Riviera. Putea să locuiască printre oameni care nu se gândeau automat la arme, omor şi procese senzaţionale ori de câte ori se uitau la el. Ochii negri ai lui Williams scăpărau la gândul că avea atâtea posibilităţi. Apoi un zâmbet i-a apărut pe faţă.

— Nu, cred că voi rămâne aici, a spus. Faptul că locuiesc în continuare în Casa Mercer îi scoate din sărite pe toţi „oamenii de bine".

Capitolul 29
Şi îngerii cântă

La şase luni de la achitarea sa, Jim Williams stătea la birou şi punea la cale prima sa petrecere de Crăciun după opt ani. A sunat-o pe Luciile Wright şi a rugat-o să pregătească un banchet pentru două sute de persoane. A angajat un barman, patru chelneri şi doi muzicieni. Apoi s-a apucat de cea mai delicată şi mai plăcută treabă: alcătuirea listei de invitaţi. Williams a luat cartonaşele cu numele potenţialilor invitaţi şi s-a aplecat asupra fiecăruia în parte înainte de a-l introduce în teancul cu incluşi sau în cel cu excluşi. Pe majoritatea celor apropiaţi i-a pus în teancul cu incluşi - soţii Yearley, Richardson, Blun, Strong, Cram, Maclean, Minis, Hartridge, Haines. Dar a ezitat când a ajuns la cartonaşul cu numele vechii sale prietene Millicent Mooreland. Cu toate că rămăsese tot timpul încredinţată că Williams e nevinovat, comisese grava eroarea de a nu participa la ultima petrecere organizată de el pe motiv că trecuse prea puţin timp de la moartea lui Danny Hansford. Pentru această greşeală Williams a trecut-o în teancul cu excluşi. Anul acesta avea să facă penitenţă. Trebuia să-şi ispăşească pedeapsa şi apoi să reintre în graţiile lui pentru petrecerea din anul următor, asta dacă nu-l supăra cu nimic în tot acest timp.

Cât despre Lee şi Emma Adler, Williams a aruncat cartonaşul cu numele lor direct la coşul de gunoi. Williams nu

mai avea nevoie să se dea bine pe lângă ei. Oricum, Lee Adler îşi văzuse de şmecheriile lui. Tocmai se întorsese de la Casa Albă, unde fusese decorat cu Medalia Naţională pentru Artă şi pozase în compania preşedintelui şi a doamnei Bush. Acest lucru îl făcuse şi mai antipatic în ochii lui Williams şi a majorităţii celor invitaţi la petrecerea de Crăciun. In plus, Adler era în conflict deschis cu comunitatea locală din cauza planului său de a construi locuinţe noi în stil victorian pentru negri în centrul oraşului Savannah. Proiectul lui Adler prevedea şiruri de case identice, acoperite cu panouri de plastic şi înghesuite una într-alta fără verande şi spaţii verzi între ele. Fundaţia Savannah Istorică protestase vehement denunţând calitatea sub orice critică a imobilelor propuse de Adler. Adler fusese nevoit să facă modificări la proiectul său, incluzând spaţii verzi şi înlocuind panourile exterioare de plastic cu panouri din lemn. Jim Williams ştia că invitaţii la petrecerea sa de Crăciun aveau să fie nerăbdători să schimbe impresii despre ultimele acţiuni ale lui Lee Adler fără teama că ar putea fi auziţi de el sau de Emma. Nici o problemă; nu vor fi de faţă.

Williams a aruncat la coş şi cartonaşul pe care era scris numele Serenei Dawes - dar cu regret şi din cu totul alte motive. Cu câteva luni în urmă Serena ajunsese la concluzia că anii '30 şi '40 - când apărea în reclame pe pagini întreagi în revista Life - reprezentaseră perioada ei de glorie şi că de acum înainte avea să ajungă tot mai jos. A anunţat pe toată lumea că va muri în ziua ei de naştere şi, din acel moment, a refuzat să mai iasă din casă, să primească musafiri şi să mănânce. După câteva săptămâni a fost dusă de urgenţă la spital, unde, într-o noapte, i-a chemat pe doctor şi pe asistente şi le-a mulţumit frumos că au avut grijă de ea. Diminneaţa, era deja moartă. Nu murise din cauza înfometării, nici nu încercase să se sinucidă în mod convenţional. Pur şi simplu şi-a impus să moară şi, fiind o femeie cu o voinţă de fier, reuşise. Doar două zile dacă mai trăia ar fi murit chiar în ziua ei de naştere.

Moartea Serenei nu avea nici o legătură cu sfârşitul rela-

ţiei ei cu Luther Driggers, dar Williams s-a oprit totuşi când a ajuns la cartonaşul cu numele acestuia. Omul avusese parte de multă atenţie în ultimele luni. Fusese lovit de trăsnet. Se întâmplase într-o după-amiază de vară, în timpul uneia dintre furtunile obişnuite pentru Savannah. Driggers stătea în pat cu noua lui prietenă, Barbara, când, din cerul plumburiu, o limbă de foc s-a năpustit asupra lor şi a înconjurat casa. Părul Barbarei s-a ridicat măciucă. Primul gând care i-a trecut prin minte lui Driggers a fost că nu mai avusese niciodată un asemenea efect asupra unei femei. Dar apoi a simţit miros de ozon în aer şi a ştiut pe loc ce însemna asta: erau înconjuraţi de o sarcină electrică uriaşă.

— La pământ! a ţipat el

Apoi a lovit trăsnetul. Luther a fost aruncat la podea, iar Barbara şi-a pierdut cunoştinţa preţ de câteva minute. Mai târziu, când a revenit curentul electric, au văzut că trăsnetul topise circuitele din televizor.

La început, Driggers n-a făcut legătura între trăsnet şi episoadele ulterioare de ameţeală sau predispoziţia sa de a cădea pe scări şi de a-şi pierde echilibrul în cabina de duş. Cea mai mare parte a vieţii şi-o petrecuse în stare de ebrietate, iar acele stări puteau fi considerate efecte ale băuturii. Dar, şi după ce a încetat să mai bea, ameţeala a persistat. Medicii i-au descoperit şi îndepărtat din cutia craniană un depozit semifluid de mărimea unei mingi de golf şi consistenta uleiului de motor.

In lunile următoare, burta Barbarei a început să crească, iar asta era mult mai probabil să fie o consecinţă directă a evenimentelor petrecute în acea după-amiază furtunoasă. Au hotărât că, dacă urmau să aibă un băieţel, acesta să se numească Thor (după numele zeului tunetului în mitologia scandinavă). Dacă urmau să aibă o fetiţă ar fi numit-o Athena (după numele zeiţei greceşti care ducea fulgerul lui Zeus). Dar Barbara nu era însărcinată. Trăsnetul îi afectase organele interne, cam la fel cum făcuse şi în cazul televizorului, şi, în câteva luni s-a îmbolnăvit şi a murit. Driggers, sănătos de altfel, a revenit la obiceiul său de ieşi din drogheria

Clary's fără să-şi mănânce micul dejun pe care-l comandase. Vechile temeri legate de demonii săi lăuntrici au ieşit la suprafaţă şi, din nou, lumea a început să vorbească despre sumbra posibilitate ca Driggers să-şi verse sticla cu otravă în rezervele de apă ale oraşului.

— Oricine crede aşa ceva este un prost, mi-a spus Driggers într-o dimineaţă, când îmi luam micul dejun la Clary's.

— Asta pentru că nici prin cap nu ţi-a trecut aşa ceva, nu ? am spus eu.

— A, e foarte posibil să fac asta dacă aş avea cum, m-a lămurit el. Din păcate, este imposibil. Ţii minte ce ţi-am spus în ziua în care ne-am cunoscut ? Că apa din Savannah provine dintr-un strat acvifer de calcar ? Şi că din acesta cauză vasul tău de toaletă se acoperise cu depozite cristalizate ? Ei bine, din acelaşi motiv - şi anume că apa potabilă din Savannah provine dintr-un strat acvifer de mare adâncime - n-aş putea otrăvi apa nici dacă aş vrea. N-aş avea cum să ajung la ea. Ei, dacă ar fi existat un rezervor la suprafaţă, atunci da, ar fi fost foarte uşor să torn otravă în el. Dar nu există.

— Ce uşurare să aud asta! i-am spus.

— Nu te bucura prea tare, a replicat Driggers. Pentru că toate fabricile forează şi pompează apa din stratul de calcar, apa sărată a început deja să se infiltreze în stratul acvifer şi, într-o bună zi, acesta va deveni inutilizabil. Apoi vom fi nevoiţi să bem apa mizerabilă din fluviul Savannah. Iar otrava mea n-ar putea face apa aia mai păcătoasă decât este deja.

Jim Williams ţinea între degete cartonaşul cu numele lui Luther Driggers, cântărind tacticos argumentele pro şi contra. Luther Driggers era un prieten foarte vechi, dar Williams şi-a amintit cum acesta îl ridiculizase pentru că nu fusese suficient de deştept ca să scape de cadavrul lui Danny Hansford înainte de venirea poliţiei, sugerând astfel că Williams era vinovat de crimă şi de aceea ar fi trebuit să îndepărteze toate dovezile. Şi aşa, cartonaşul lui Driggers a ajuns în teancul cu excluşi.

Williams a ezitat din nou când a ajuns la cartonaşul cu

numele lui Joe Odom. Joe ajunsese pe lista de invitaţi ai lui Williams după căsătoria sa cu cea de-a treia soţie, Mary Adams, al cărei tată se întâmpla să fie preşedintele consiliului de administraţie al C&S Bank. Căsătoria aceasta îl propulsase pe Joe în cele mai înalte cercuri ale societăţii din Savannah. Când a divorţat, îşi câştigase deja o popularitate atât de mare, încât Williams a continuat să-l invite la petrecerile sale în ciuda numeroaselor lui probleme financiare. Totuşi, în ultima vreme, părea să fie în cădere liberă.

In iulie, proprietarul clădirii în care funcţiona Sweet Georgia Brown's a încuiat localul, l-a evacuat pe Joe pentru neplata chiriei şi l-a dat în judecată pentru recuperarea restanţelor. Joe a declarat falimentul. Mandy, care pierduse peste cinci mii de dolari ca urmare a situaţiei în care se afla barul, a suportat pierderile fără să crâcnească, până când l-a surprins pe Joe vorbind despre o altă femeie ca „a patra mea viitoare soţie". Auzind aceasta, Mandy a plecat valvârtej din Casa Hamilton-Turner, jurând că se va răzbuna. Răzbunarea ei a fost devastatoare aşa cum avea să constate Joe când, într-o dimineaţă de noiembrie, a citit în ziar următorul titlu:

AVOCATUL JOE ODOM ACUZAT OFICIAL DE FALS ŞI UZ DE FALS.

în articol se spunea că Joe era pus în faţa a şapte capete de acuzare privitoare la falsificarea semnăturii lui Mandy Nichols, coproprietara „acum defunctului bar de jazz" Sweet Georgia Brown's. Cele şapte cecuri însumau 1193,42 de dolari. Falsificarea cecurilor era o infracţiune pentru care se puteau primi până la zece ani de închisoare.

Joe şi-a dat seama imediat ce se întâmplase. Mandy răsfoise cecurile achitate şi completate cu numărul de cont al localului Sweet Georgia Brown's - contul fiind deschis pe numele lui Mandy pentru că numele lui Joe era proscris pentru toate băncile din Savannah - şi alesese şapte cecuri pe care le semnase Joe în absenţa ei.

Joe stătea în holul de la intrare, cu ziarul în mână, meditând la gravitatea crizei cu care se confrunta. I-a fulgerat prin minte gândul că şeriful avea să vină în curând cu

mandatul de arestare, aşa că a tras repede pe el o cămaşă şi o pereche de pantaloni, a sărit pe o fereastră din spatele casei, şi-a luat microbuzul şi a luat-o spre sud, pe autostrada 95. N-avea nici un chef să-şi petreacă weekendul cu şeriful, cu încasatorii de cauţiune şi cu avocaţii. Cel puţin nu în acest weekend. Meciul de fotbal american dintre Georgia şi Florida urma să aibă loc chiar în sâmbăta aceea, iar Joe ţinea cu tot dinadinsul să fie prezent. Nimic nu era mai important decât meciul Georgia-Florida. Niciodată. Nici măcar o acuzaţie de natură penală împotriva sa.

— Şeriful poate să aştepte. O să mă întorc luni, le-a spus Joe prietenilor când i-a sunat din Jacksonville pentru a-i înştiinţa unde se află.

După ce s-a întors în Savannah, Joe a compărut în faţa tribunalului federal şi i-a explicat judecătorului că, de fapt, cele şapte cecuri nu erau falsuri, ci, mai degrabă, un mod mai puţin ortodox de a face afaceri. A arătat că unul dintre cecuri fusese emis pe numele unei spălătorii, un altul pe numele unei societăţi de telefonie şi încă unul pe numele instalatorului - toate pentru a putea plăti cheltuieli justificabile legate de afacerea sa şi a lui Mandy. A adus şi chitanţe ce dovedeau faptul că depusese mai mulţi bani în contul respectiv decât sumele extrase prin cele şapte cecuri. Şi-a încheiat explicaţia spunând că, dacă ar fi vrut să falsifice semnături, şi-ar fi însuşit mai mult de 1193 de dolari şi 42 de cenţi.

Dar falsificarea era o infracţiune gravă, indiferent de sumă. în plus, Joe nu putea explica de ce două dintre cecuri, tocmai acelea cu sumele cele mai mari, fuseseră folosite pentru încasarea banilor gheaţă, şi nu pentru achitarea unor servicii. în cele din urmă, Joe nu a avut de ales şi a trebuit să pledeze vinovat. Judecătorul l-a condamnat la doi ani cu suspendare, stipulând că, dat fiind că era la prima abatere, cazierul său avea să fie şters dacă restituia suma respectivă în termen de un an. Dacă nu îşi achita datoria, avea să meargă la închisoare pentru a-şi ispăşi restul de pedeapsă.

Cu o mână sigură, Jim Williams a pus cartonaşul cu

numele lui Joe în teancul cu invitaţi. Da. De data asta Joe Odom avea să fie subiectul de discuţii şi ţinta privirilor pline de oprobriu. Joe însă va suporta foarte uşor această situaţie. Williams îl admira pe Joe mai ales pentru faptul că nu-şi pierdea niciodată optimismul şi buna dispoziţie. în ciuda problemelor din ce în ce mai grave şi mai numeroase, Joe rămânea jovialul om de lume, sufletul petrecerilor. De fapt, figura lui Joe a fost prima care mi-a atras atenţia imediat ce am ajuns la petrecere.

— Ei, se pare că, până la urmă, o să ai parte de un final fericit pentru cartea ta, mi-a spus. Uită-te puţin în jur. Jim Williams nu mai este condamnat pentru crimă şi nici eu nu voi mai fi condamnat pentru fals de îndată ce voi reuşi să-i plătesc lui Mandy cei o mie o sută nouăzeci şi trei de dolari şi patruzeci şi doi de cenţi pe care de fapt nici nu-i datorez ei. Am scăpat cu toţii de puşcărie şi a venit din nou vremea să petrecem. Dacă asta nu-i fericire, atunci ce-i ?

Mă gândeam la definiţia pe care o dăduse Joe fericirii, când, în faţa mea, a apărut Minerva îmbrăcată în alb şi negru, în uniformă de servitoare. Ducea o tavă cu pahare de şampanie. Invitaţii s-au adunat în jurul ei şi s-au servit, iar când tava a rămas goală Minerva s-a apropiat de mine.

— Tre' să fac rost de nişte şiretul-diavolului, mi-a spus ea cu o voce scăzută.

— Ce-i aia ? am întrebat.

— O rădăcină. Unii îi zic „iarba dracului". Io îi zic copilaşul meu, că întotdeauna lucrează bine pentru mine. N-am adus-o cu mine azi şi am nevoie de ea înainte de miezul nopţii. Prevăz c-o să fie necazuri mari. Iar băiatu' ăla!

— Danny Hansford ?

— îhâm! Mai lucrează şi acum împotriva lu' domnu' Jim.

— Dar ce mai poate face acum ? Jim Williams a fost achitat. Nu mai poate fi judecat niciodată pentru uciderea lui.

— Băiatu' ăla mai poate să facă mult rău! a răspuns Minerva. N-are el nevoie de procese ca să facă rău. A murit cu ură pentru domnu' Jim şi ăsta e cel mai nenorocit blestem pe care-l poţi avea asupra ta. E cel mai greu de desfăcut.

Minerva a făcut ochii mici şi a continuat:
— Ascultă! Tre' să fac rost de rădăcina aia şi ştiu pe unde creşte. E la nici cinci kilometri de aici. Domnu' Jim nu mă poate duce acolo că e ocupat cu petrecerea, aşa că vreau să ştiu, nu mă duci tu acolo ?
Am fost de acord, iar Minerva mi-a spus să ne întâlnim în piaţă, lângă monument, la ora unsprezece.
Dacă într-adevăr fantoma furioasă a lui Danny Hansford bântuia petrecerea lui Jim Williams, în mod clar nu reuşea câtuşi de puţin să afecteze starea de spirit a celor prezenţi. Sonny Seiler era şi el acolo, îmbujorat şi zâmbitor, primind din toate părţile felicitări pentru achitarea lui Williams şi condoleanţe pentru recenta dispariţie a lui Uga al IV-lea, care fusese doborât de insuficienţă renală pe când se afla acasă şi urmărea la televizor un meci de baschet al echipei din Georgia. Buldogul-mascotă fusese înmormântat după o mică slujbă în cadru restrâns lângă Poarta 10 a Stadionului Sanford, alături de mormintele lui Uga I, Uga al II-lea şi Uga al III-lea. Seiler a ales un succesor şi, în două săptămâni, autorităţile statului Georgia i-au eliberat o nouă plăcuţă de înmatriculare pentru station wagon-ul său roşu: UGA al V-lea.
Blanche Williams, care îndurase cu mult stoicism chinurile prin care trecuse fiul ei, purta acum o rochie de seară cu un buchet roz prins la corsaj. Se declara foarte mulţumită. Avea optzeci şi trei de ani, spunea, iar acum, că fiul ei era în siguranţă, bunul Dumnezeu putea să o ia oricând dorea El.
Jim Williams era îmbrăcat în frac negru, cu butoni Faberge. Mergea de la un invitat la altul, râzând din toată inima şi afişând o dezinvoltură şi o mulţumire de sine pe care nu le mai arătase de ani de zile. A ridicat puţin din sprâncene când i-am spus că fusesem de acord să o însoţesc ceva mai târziu pe Minerva.
— Cred că exagerează deja şi i-am spus asta. Mă tem că ar putea deveni prea încântată de cei douăzeci şi cinci de dolari pe care i-i plătesc de fiecare dată când apelează la ma-

gie pentru mine. Dar nu contează. Nu mă va costa în total nici măcar o fărâmă din cât a trebuit să le dau avocaţilor.
La ora unsprezece noaptea, Minerva şi cu mine ne-am urcat în maşina mea şi, în câteva minute, ne îndreptam spre vest, pe drumul spre aeroport.
— Planta asta creşte sălbatică de partea asta a unei pasarele, da' nu-mi aduc aminte care pasarelă, a spus Minerva.
Am tras pe dreapta la pasarela Lynes Parkway. Minerva a scos o lanternă din sacoşă şi a început să caute printre tufişurile de pe marginea drumului. S-a întors cu mâna goală. N-a găsit nimic nici la următoarea pasarelă. La a treia, s-a îndepărtat mai mult de drum şi s-a întors cu o mână de buruieni şi rădăcini.
— Avem rădăcinile, da' n-am terminat treaba. Acum tre' să mergem să ne întâlnim cu ăla care trage toate sforile.
— Doctor Buzzard ? am întrebat.
începeam să cred că fusesem păcălit şi că drumul scurt de nici cinci kilometri se transformase într-o adevărată excursie. Mormântul lui Doctor Buzzard era în Beaufort, localitate aflată la o oră de mers cu maşina.
— Nu, nu el, mi-a răspuns ea. A făcut tot ce s-a putut. O să-l vedem acum pe cel care a pus totul la cale, singurul care poate să-i pună capăt.
Minerva nu mi-a mai dat alte detalii şi, în scurt timp, mergeam spre est, spre plajă, traversând câmpiile şi mlaştinile care se pierdeau în beznă.
—Jim Williams nu pare aşa de îngrijorat ca tine în legătură cu Danny Hansford, i-am zis.
Ochelarii purpurii ai Minervei reflectau luminile farurilor unei maşini care se apropia din sens opus.
— Este îngrijorat, şi are şi motive să fie, a spus ea încet. Pentru că eu ştiu... şi el ştie... şi băiatu' ştie... că încă nu s-a făcut dreptate.
Privea drept înainte, fără să clipească şi vorbea de parcă era în transă.
— Domnu' Jim nu mi-a zis nimica. Nici nu era nevoie. Am văzut totul pe chipul lui. Am auzit în vocea lui. Când

vine lumea şi vorbeşte cu mine, nu aud vocea, văd ceva ca un tablou. Şi când a vorbit domnu'Jim, am văzut totul: băiatul a făcut scandal mare în noaptea aia. Domnu' Jim s-a enervat şi l-a împuşcat. M-a minţit şi a minţit şi la tribunal. Dar l-am ajutat chiar şi aşa, pentru că nu a vrut să-l omoare pe băiatu' ăla. îmi pare rău pentru băiat, da' eu, una, iau mereu partea ălor vii, orice or fi făcut ei.
Am traversat un podeţ peste canalul ce ducea la Insula Oatland. După ce am luat câteva curbe, am ajuns la o rampă pentru bărci care ducea la marginea unui curs de apă destul de lat.
— Vrei să te aştept aici ? am întrebat-o.
— Nu, poţi să vii şi tu, da' numai să taci chitic.
Am lăsat maşina şi am coborât pe taluz. în jur nu se auzea decât zgomotul unei bărcuţe cu motor, aflată undeva, pe la mijlocul râului. Minerva a cercetat bezna din jur şi a aşteptat. Era o noapte cu lună nouă, a spus, de aceea era aşa de întuneric. A spus că nopţile cu lună nouă sunt cele mai bune pentru ce face ea.
— Când am plecat de-acasă am hrănit vrăjitoarele. Asta tre' să faci dacă ai necazuri cu duhurile rele. Trebuie să dai de mâncare la vrăjitoare înainte să te apuci de orice altceva.
— Cum faci asta? am întrebat-o. Ce mănâncă vrăjitoarele ?
— Vrăjitoarele mănâncă mai ales carne de porc. Le plac orezul şi cartofii. Le place mazărea, mănâncă şi turte din mălai. Şi fasole verde, şi napi, şi varză, totul să fie gătit în untură de porc. Cele mai multe sunt bătrâne. Nu se uită ele la mâncarea dietetică. Pui toată mâncarea pe o farfurie de carton, înfigi o furculiţă de plastic în ea şi o laşi lângă un copac. Aşa se dă de mâncare la vrăjitoare.
Motorul bărcii s-a oprit. S-a auzit o vâslă lovind apa.
— Tu eşti, Jasper ? a strigat Minerva.
— Ihî, a venit răspunsul.
Abia se putea desluşi silueta unui om aflat la vreo douăzeci de metri de mal. Era un negru bătrân, cu o pălărie cu boruri late pe cap. Stătea într-o bărcuţă de lemn şi vâslea

cu o padelă. Minerva m-a împuns cu cotul.
— Nu el e capul răutăţilor, mi-a şoptit. El doar ne duce la acela.
Jasper şi-a dus mâna la pălărie când m-am suit în barca lui, apoi a vâslit puţin cu padela şi a pornit din nou motorul, în vreme ce înaintam în beznă, Minerva a spălat în apă rădăcinile pe care le avea la ea. A rupt o bucăţică şi a băgat-o în gură. Apa urca până foarte aproape de marginea bărcii. Am stat absolut nemişcat de teamă că, la cea mai mică mişcare, ne puteam răsturna.
Pe celălalt mal am fost întâmpinaţi de un pâlc compact de copaci, ca un zid. Era ca o formă neagră, amenințătoare, care nu lăsa să se vadă nici măcar un strop de lumină. Jasper a oprit motorul şi a vâslit până când barca a ajuns pe nisip. Am coborât cu toţii. Jasper a tras barca pe mal şi a rămas să ne aştepte.
Minerva şi cu mine am urcat pe o pantă lină. încet, ochii mei începeau să se acomodeze cu întunericul şi am văzut lăstărişul des şi cortinele grele de tilandsia. Am înaintat şi mai mult în pâlcul de copaci şi am început să desluşesc nişte forme solide ce păreau să fi răsărit din pământ - obeliscuri, coloane, bolţi. Ne aflam în Cimitirul Bonaventure. Vizitasem de mai multe ori acest loc de când mă adusese aici Mary Harty în prima zi petrecută în Savannah, dar niciodată nu mai fusesem aici după lăsarea întunericului. Mi-am amintit ce-mi spusese domnişoara Harty - că noaptea târziu, dacă asculţi cu mare atenţie, poţi auzi ecourile acelei petreceri de demult, când ardea casa gazdei, iar oaspeţii toastau şi spărgeau paharele de trunchiul unui copac. în noaptea asta nu auzeam decât şuieratul trist al vântului prin frunziş. Deodată, mi-am dat seama de ce nu mă mai plimbasem niciodată prin acele locuri la o oră atât de târzie: porţile cimitirului se încuiau la apusul soarelui. Ne aflam ilegal pe o proprietate privată.
— Minerva, nu cred că avem voie să intrăm aici la ora asta, i-am spus. Cimitirul e închis.
— N-am ce face. Nimeni nu poate schimba ceasul morţilor.

— Şi dacă ne vede vreun paznic de noapte ?
— Am lucrat în grădina asta de mai multe ori şi n-am avut probleme, a răspuns Minerva sigură pe ea. Spiritele sunt de partea noastră. Ele o să ne vegheze.
A îndreptat lumina lanternei asupra unei hârtii pe care era o hartă desenată de mână.
— Dacă au câini de pază ?
Minerva şi-a ridicat privirea de pe hartă şi a spus:
— Uite ce e. Dacă ţi-e frică să vii cu mine, întoarce-te şi rămâi cu Jasper. Dar hotărăşte-te odată, că e deja doişpe fără douăzeci.
Adevărul este că începeam să simt forţa protectoare a Minervei şi a spiritelor sale. Aşa că am urmat-o după ce a pornit mai departe cu harta şi cu lanterna în mână, tot mormăind ceva pentru sine. Pe timpul nopţii, Bonaventure era un loc imens şi sumbru, nu semăna deloc cu micul cimitir din Beaufort unde era înmormântat Doctor Buzzard şi unde băieţii jucau baschet pe un teren cu nocturnă la nici o sută de metri de morminte. Curând, am ajuns într-o zonă ceva mai deschisă, cu doar câţiva copaci ici şi colo şi cu pietre funerare modeste dispuse ordonat, în şiruri. Minerva a ocolit câteva rânduri de morminte, apoi a luat-o la dreapta. La jumătatea şirului s-a oprit şi s-a mai uitat o dată pe hartă. Apoi s-a întors şi a îndreptat lanterna spre pământul din spatele ei.
— Aici e! a spus ea.
La început n-am văzut nimic. Nici o piatră funerară, nici un mormânt. Dar, când m-am apropiat, am observat o plăcuţă de granit aşezată pe pământ şi acoperită de solul nisipos. Cu ajutorul lanternei Minervei am putut citi inscripţia:
DANNY LEWIS HANSFORD 1 MARTIE 1960-2 MAI 1981.
— El e! a spus Minerva. El trage toate sforile. El e capul răutăţilor.
Urme adânci de anvelope mari brăzdau mormântul lui Danny Hansford. Se pare că nişte maşini utilitare trecuseră recent peste el. Pe plăcuţă se vedea chiar şi o pată de ulei de motor. Priveliştea era parcă o batjocură la adresa pre-

tenţiei lui Danny de a avea o piatră de mormânt mare şi frumoasă în caz că avea să moară în Casa Mercer. Minerva a îngenuncheat în dreptul plăcuţei şi a curăţat-o de nisip.
— Ce păcat, nu-i aşa ? a spus ea. Acum ştiu de ce nu vrea să se dea bătut. Nu e fericit aici. Are un stejar frumos şi un corn deasupra capului, dar nu e fericit.
A săpat o gropiţă lângă mormânt şi a vârât în ea o bucăţică de rădăcină. Apoi a băgat mâna în sacoşa ei de plastic şi a scos o sticluţă de bourbon Wild Turkey. A turnat câteva picături în gropiţă, apoi a dus sticluţa la gură şi a băut tot ce mai rămăsese.
— Poţi să bei cât vrei lângă mormântul cuiva căruia i-a plăcut băutura, a spus Minerva. N-o să te îmbeţi niciodată pentru că morţii îţi iau ei aburii de alcool. Până să apuci tu să scoţi dopul şi să bei, ţi-au şi luat-o înainte. Poţi să bei ore în şir. Domnu' Jim mi-a zis că lu' băiatu' ăsta îi plăcea mult Wild Turkey. I-am dat şi lui de băut ca să-l mai înveselesc puţin. Mie, de pildă, îmi place să mestec tutun. După ce o să mor, poţi să vii la mine la mormânt cu tutunul care-mi place mie cel mai mult. Peach sau Honeybee. Pune-l sub buza de jos cât timp stai lângă mormântul meu.
Minerva părea şi ea în toane mai bune. A deşertat pe jos conţinutul sacoşei de plastic şi mi-a făcut semn să mă dau puţin înapoi pentru a-i face ei loc mai mult. Apoi a început să vorbească cu acea voce ciudată, care venea parcă de departe.
— Unde te-au dus acuma, băiete ? Te-au dus în rai ? Dacă nu eşti deja în rai, ai vrea să ajungi acolo, nu ? Ia gândeşte-te puţin, băiete! O să fii mort pentru muuultă vreme. Aşa că ascultă-mă bine! Nu poţi să urci la cer decât dacă încetezi să-l mai deranjezi pe domnu'Jim!
Minerva s-a apropiat la câţiva centimetri de plăcuţă de parcă ar fi vrut să-i şoptească ceva lui Danny la ureche.
— Pot să te ajut, băiete. Am relaţii! Am influenţă! îi cunosc bine pe morţi. O să-i chem şi o să le spun să te ridice la cer. Cine-ar mai face aşa ceva pentru tine ? Nimeni! Ai auzit, băiete ?
Şi-a ciulit urechea şi a spus:

— Cred că aud ceva, da' nu ştiu ce e.
încet, figura Minervei a trecut de la optimism la furie:
— Parcă aud râsete. Fir-ar al dracului, ăsta râde! Râde de mine, asta face!
Minerva şi-a strâns lucrurile şi le-a îndesat furioasă în sacoşă.
— Fir-ai tu să fii, băiete, nu eşti mai breaz ca moşu' meu. Jur că n-o să ai parte de nici un ajutor de la mine!
S-a ridicat în picioare şi a luat-o printre şirurile de morminte, bombănind şi gesticulând:
— Crezi c-ai avut o viaţă grea, băiete. Habar n-ai tu ce-i aia. N-ai avut angarale de plătit, copii de hrănit şi o casă întreagă de ţinut. Ţi-a fost foarte uşor. N-ai decât să zaci aici acum. Să-ţi fie învăţătură de minte!
Minerva a străbătut întunericul ca o furtună, despicându-l cu fasciculul de lumină al lanternei pe care o agita necontenit. Am trecut pe lângă două dintre cele mai celebre morminte din Cimitirul Bonaventure, cel al lui Johnny Mercer şi cel al lui Conrad Aiken - epitaful lui Mercer anunţând lumea de dincolo, în care îngerii cântă, iar al lui Aiken ridicând spectrul îndoielii, vorbind despre destinaţii necunoscute.
Danny Hansford trebuia să-şi găsească singur drumul.
Minerva se spălase pe mâini. Cel puţin pentru moment.
întorşi la barcă, Minerva a revenit la sentimente mai bune.
— O să-l las să zacă acolo un timp. Să-i pară rău că a pierdut ocazia să se ridice la ceruri. Data viitoare când o să viu, o să se bucure că mă vede. O să-i aduc şi nişte Wild Turkey si niscaiva rădăcină de şiretul dracului şi o să-i mai dau o şansă, încet, încet, o să se dea el la o parte şi o să-l lase în pace pe domnu' Jim. îhâm. Apoi o să-l înalţ şi n-o să mai râdă de mine. O să vezi. O să ajungem prieteni aşa de buni că, în curând, o să-mi dea numere ca să le joc şi să câştig ceva bănuţi!
La mai puţin de o lună după aceea, în dimineaţa zilei de 14 ianuarie 1990, Jim Williams a coborât să dea de mâncare pisicii şi să-şi facă nişte ceai. După asta, s-a dus să ia ziarul de la intrare dar a căzut secerat la podea şi a murit.
Vestea morţii subite a lui Williams la vârsta de cincizeci

şi nouă de ani a dat naştere speculaţiilor cum că ar fi fost ucis sau că ar fi murit din cauza unei supradoze de droguri. Dar medicul legist a declarat că nu s-au găsit indicii că moartea ar fi fost violentă sau că s-ar fi datorat consumului de droguri şi că se părea că Williams murise din cauze naturale, cel mai probabil un infarct. După autopsie, legistul a comunicat cauza morţi: Williams murise din cauza unei pneumonii. Anunţul a dus la răspândirea unui alt zvon: Williams ar fi murit de SIDA. Dar Williams nu părea să fi fost bolnav; de fapt, cu numai câteva ore înainte de a muri, participase la o petrecere unde se simţise bine şi păruse sănătos tun. Desigur, Minerva avea propria ei versiune despre ceea ce se întâmplase:

— Băiatu' ăla a făcut-o.

Un detaliu trecut cu vederea, legat de moartea lui Williams, făcea ca vorbele ei să capete o stranie greutate. Williams murise în biroul său, în aceeaşi încăpere unde îl împuşcase pe Danny Hansford. Cadavrul lui Williams fusese găsit întins pe covorul din spatele biroului exact în locul în care ar fi căzut cu opt ani în urmă dacă Danny Hansford ar fi tras cu adevărat asupra sa iar gloanţele şi-ar fi atins ţinta.

Capitolul 30
încheiere

La două zile după înmormântarea lui Williams, mi-am luat rămas-bun de la mama şi de la sora lui în Casa Mercer. Când dădeam să plec, o trăsură cu un cal a înconjurat piaţa şi s-a oprit în faţa casei. De pe trotuar, am auzit ce le spunea ghida celor trei turişti din trăsură: generalul Hugh Mercer construise casa în timpul Războiului Civil, marele cantautor Johnny Mercer copilărise acolo şi Jacqueline Onassis oferise odată două milioane de dolari pentru ea. La aceste informaţii deja arhicunoscute, ghida a adăugat că, în urmă cu aproape un an, în această casă s-au filmat unele scene din filmul Glorie. Dar nu a scos o vorbă despre Jim Williams, despre Danny Hansford sau despre întâmplarea care i-a

ţinut pe locuitorii oraşului atâţia ani de zile cu sufletul la gură. Peste câteva ceasuri, turiştii aveau să părăsească Savannah, fermecaţi de eleganţa acestui oraş cu aspect de grădină romantică, dar cu nimic mai luminaţi în privinţa secretelor păstrate în cele mai tainice unghere ale retrasului său umbrar.

Şi eu căzusem pradă farmecului său. Dar, după ce am petrecut opt ani în Savannah, ajunsesem să înţeleg întru câtva motivul pentru care oraşul se izolase de restul lumii. Mândria juca şi ea un rol. La fel şi indiferenţa, şi, poate, aroganţa. Dar, mai presus de toate acestea, Savannah avea o singură dorinţă: să păstreze cu orice chip un mod de viaţă pe care îl credea ameninţat din toate părţile. Iată de ce, în anii '50, Savannah nu dorise ca societatea de asigurări Prudential să-şi stabilească aici sediul regional (şi de ce Prudential a ales apoi oraşul Jacksonville). Acesta era motivul pentru care, în anii '70, Savannah tratase cu răceală proiectul lui Gian Carlo Menotti de a face din acest oraş gazda permanentă a Festivalului Spoleto SUA (şi de ce festivalul a ajuns să fie găzduit de Charleston). Savannah nu era prea interesată de ce se întâmpla în jurul său. Era prea puţin impresionată de cultura pop, după cum aveau să descopere numeroase staruri, ca Eric Clapton, Sting, George Carlin sau Gladys Knight and the Pips care au venit să susţină spectacole în oraş şi s-au trezit cu sălile pe jumătate goale.

Savannah respingea toţi peţitorii - antreprenori cu proiecte grandioase de dezvoltare urbană şi străini de tot felul (acei „neam de traistă Gucci", cum le spunea Mary Harty) care veneau în Savannah şi începeau imediat să dea sfaturi despre cum ar trebui să arate oraşul. Savannah rezistase de fiecare dată, de parcă s-ar fi confruntat din nou cu însuşi generalul William Tecumseh Sherman. Uneori tactica presupunea descurajarea inamicului printr-o puzderie de piedici birocratice; alteori apărarea consta în a le spune turiştilor numai ce era bine ca ei să ştie. Savannah era mereu amabilă cu străinii, dar rămânea imună la farmecele lor. Nu-şi dorea altceva decât să fie lăsată în pace.

Iar şi iar îmi aduceam aminte de ce mi-a spus Mary Harty în prima zi petrecută în Savannah: „Nouă ne place ca totul să rămână aşa cum este!" Nici nu bănuiam cât de profund poate fi acest sentiment până când mi-a dovedit-o o întâmplare petrecută spre finalul şederii mele. Camera de Comerţ a angajat o echipă de consultanţi din afară, pentru studierea problemelor sociale şi economice ale oraşului. La întocmirea raportului final, consultanţii au adăugat o menţiune prin care spuneau că, pe parcursul cercetării, i-au întrebat pe douăzeci dintre cei mai de vază cetăţeni ai oraşului, despre cum credeau ei că trebuia să fie Savannah peste cinci, zece şi cincisprezece ani. Nici unul nu se gândise vreodată la acest aspect. Pentru mine, rezistenţa acestui oraş la schimbare era cea mai de preţ calitate a sa. Savannah îşi concentra toate energiile asupra sa, complet izolată de zgomotele şi tentaţiile lumii exterioare. Creştea în sine într-o asemenea măsură, încât locuitorii săi înfloreau ca nişte plante de seră, îngrijite de un grădinar blând. Oamenii obişnuiţi deveneau extraordinari. Excentricii prosperau. în acel spaţiu ermetic luxuriant, fiecare nuanţă şi ciudăţenie a firii umane căpăta o mai mare strălucire decât oriunde altundeva în lume.

Sfârşit

Nota autorului

Toate personajele din această carte sunt reale, dar trebuie să menţionez că, pentru unele dintre ele, am folosit alte nume pentru a le proteja identitatea. Deşi lucrarea se înscrie în categoria „nonficţiune", am apelat uneori la elemente specifice povestirii, mai ales în privinţa cronologiei. Acolo unde naraţiunea se abate de la regulile nonficţiunii, intenţia mea a fost să rămân credincios personajelor şi cursului evenimentelor, aşa cum s-au petrecut în realitate.

Mulţumiri

Le rămân profund îndatorat câtorva zeci de locuitori ai oraşului Savannah, care apar ca personaje în această carte, unii cu numele lor, alţii sub o altă identitate.

în plus, mai multe persoane care nu sunt portretizate în această lucrare, m-au ajutat în fel şi chip: Mary B. Blun, John Aubrey Brown, Peter şi Gail Crawford, doamna Garrard Haines, Walter şi Connie Hartridge, Jack Kieffer, Mary Jane Pedrick şi Ronald J. Strahan.
Două persoane mi-au câştigat pentru totdeauna afecţiunea şi recunoştinţa pentru energia şi entuziasmul cu care au contribuit la publicarea acestei lucrări: agentul meu, Suzanne Gluck şi redactorul cărţii, Ann Godoff.
Pentru comentariile pe marginea manuscrisului şi pentru alte sfaturi şi sugestii, le sunt de asemenea recunoscător lui Stephen Brewer, Rachel Gallagher, Linda Hyman, Joan Kramer, Russell şi Mildred Lynes, Carolyn Marsh, Alice K. Turner şi Hiram Williams.
Totuşi, dintre toţi cei care m-au ajutat, nimeni nu a urmărit cu mai mare interes şi atenţie scrierea acestei cărţi decât Bruce Kelly. Cetăţean al Georgiei, genial arhitect peisagist şi prieten adevărat, el a fost cel care mi-a sugerat să scriu această carte şi care, mai mult ca oricine, m-a susţinut şi încurajat permanent în lungul răstimp în care am scris-o.
Cuprins
PARTEA ÎNTÂI
Capitolul 1
O seară în Casa Mercer 9
Capitolul 2
Destinaţie necunoscută..... 32
Capitolul 3
Gentlemanul sentimental..... 47
Capitolul 4
Acomodarea 62
Capitolul 5
Inventatorul..... 73
Capitolul 6
Doamna celor şase mii de cântece..... 91
Capitolul 7
Marea împărătească din Savannah 110
Capitolul 8

Sweet Georgia Brown's.....143
Capitolul 9
O maşină de sex 147
Capitolul 10
Nu-i laudă deşartă, dacă-i chiar adevărat.....161
Capitolul 11
Ştirea de ultimă oră
PARTEA A DOUA
Capitolul 12
Jocul cu arme de foc.....195
Capitolul 13
Despre cecuri şi solduri.....205
Capitolul 14
Petrecerea anului.....212
Capitolul 15
Conştiinţa civică.....230
Capitolul 16
Procesul.....239
Capitolul 17
Gaura din podea.....264
Capitolul 18
Miezul nopţii în grădina binelui şi a răului.....270
Capitolul 19
Şi-am ajuns şi-n Lafayette Square.....287
Capitolul 20
Sonny.....297
Capitolul 21
Impresii de la reluare 312
Capitolul 22
Păstaia 328
Capitolul 23
Dejunul 337
Capitolul 24
Menuetul negrilor.....348
Capitolul 25
Despre ce vorbeşte tot oraşul 371
Capitolul 26

Altă poveste.....385
Capitolul 27
Numărul norocos..... 396
Capitolul 28
Glorie.....412
Capitolul 29
Şi îngerii cântă.....418
Capitolul 30
încheiere 433
Nota autorului 436
Mulţumiri 437
La preţul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului
literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. R044 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, Bucureşti
Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU
DTP
VALENTIN SIMIONESCU
Corector
LUCIA RUXANDRA MUNTEAN
Apărut 2007
BUCUREŞTI - ROMÂNIA
Lucrare executată la C.N.I. „CORESI" SA.
Im (<>l< c i,i.t Raftul Denisei .ui apărut
ARTHUR GOLDEN, Memoriile unei gheişe
SARAH HALL, Michelangelo Electric
KURT VONNEGUT, Pianul mecanic
STEFAN HEYM, Relatare despre regele David
JOHN FANTE, întreabă praful
NICK HORNBY, Turnul sinucigaşilor
L.P. HARTLEY, Mesagerul
SALMAN RUSHDIE, Furie
RAYMOND QUENEAU, Florile albastre
MARGUERITE DURAS, Stăvilar la Pacific

LAURA RESTREPO, Delir
ANAÏS NIN, Incest
NIKOS KAZANTZAKIS, Zorba Grecul
ALMUDENA GRANDES, Castele de carton
MITCH ALBOM, Marţi cu Morrie
D.M. THOMAS, Hotelul alb
GUILLERMO MARTÍNEZ, Crimele din Oxford
CHRISTOPHERISHERWOOD, Adio, Berlin
KURT VONNEGUT, Bufoniada
ANTHONY BURGESS, Portocala mecanică
IRVIN D. YALOM, Plânsul lui Nietzsche
ANAÏS NIN, Foc
ANDREW SEAN GREER, Confesiunile lui Max Tivoli
LEO PERUTZ, Călăreţul suedez
JKANETTE WINTERSON, Pasiunea
NAGHIB MAHFUZ, Akhenaton, cel ce sălăşluieşte în adevăr
11M CRACE, în clipa morţii